Jaarstukken 2023

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

JAARSTUKKEN 2023

Colofon
Jaarstukken 2023

Samenstelling
Gemeente Sittard-Geleen
team Financiën
Postbus 18
6130 AA Sittard

Inlichtingen
Tel: 14 046

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

INHOUDSOPGAVE

INHOUDSOPGAVE **4**

VOORWOORD **5**

CONTROLE VERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT **6**

1. INLEIDING **7**

2. JAARVERSLAG **18**

2.1 PROGRAMMAVERANTWOORDING **20**

2.1.1 Programma 0 Bestuur en ondersteuning 20
2.1.2 Programma 1 Veiligheid 28
2.1.3 Programma 2 verkeer, vervoer en waterstaat 38
2.1.4 Programma 3 economie 44
2.1.5 Programma 4 onderwijs 53
2.1.6 Programma 5 Sport, cultuur en recreatie 55
2.1.7 Programma 6 Sociaal Domein 64
2.1.8 Programma 7 Volksgezondheid en milieu 86
2.1.9 Programma 8 volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing 92
2.1.10 Overzicht algemene dekkingsmiddelen 103
2.1.11 Overzicht overhead 105
2.1.12 bedrag heffing vennootschapsbelasting 106
2.1.13 onvoorzien 106

2.2 PARAGRAFEN **107**

2.2.1 Lokale heffingen 107
2.2.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 121
2.2.3 Onderhoud kapitaalgoederen 136
2.2.4 Financiering 143
2.2.5 Bedrijfsvoering 150
2.2.6 Wet Open Overheid (WOO) 160
2.2.7 Verbonden partijen 163
2.2.8 Grondbeleid 182
2.2.9 Oekraïne 189

3. JAARREKENING **191**

3.1 Balans 191
3.2 overzicht van baten en lasten in de jaarrekening over het begrotingsjaar 194
3.3 Toelichtingen 195
3.3.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling 195
3.3.2 Toelichting op de balans per 31 december 2023 199
3.3.3. Toelichting op de BATEN EN LASTEN 211
3.3.4 Incidentele baten en lasten Jaarrekening 2023 213
3.3.5 Structurele mutaties reserves jaarrekening 2023 222
3.4 Reserves en voorzieningen 223
3.5 Specificatie gewaarborgde geldleningen 247
3.6 sisa bijlage jaarrekening 2023 248
3.7 Bijlage taakvelden 268
3.8 Rechtmatigheidsverantwoording 316

4. BIJLAGEN **318**

4.1 Collegeverklaring ENSIA (2023) 318
4.2 Portefeuilleverdeling 320
4.3 Begrippenlijst 321

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

VOORWOORD

Aan de raad,

Hierbij ontvangt u ter vaststelling de jaarstukken 2023, waarin het College van B&W zowel inhoudelijk als financieel verantwoording aflegt over het beleid dat zij het afgelopen jaar heeft gevoerd. De jaarstukken zijn onderverdeeld in het jaarverslag en de jaarrekening 2023. Deze vormen de afsluiting van de planning en control-cyclus 2023 (P&C).

De jaarstukken worden getoetst door de accountant. De accountant oordeelt over de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording. Voor de uitvoering van deze controle heeft de accountant het vastgestelde controleprotocol gehanteerd. Daarnaast beoordeelt de commissie Begroting en Verantwoording de jaarstukken en adviseert de gemeenteraad hierover.

De jaarstukken 2023 verschijnen zowel als gedrukt boekwerk als digitaal. Daarnaast wordt aan de raad een jaarrekening op hoofdlijnen beschikbaar gesteld bestaande uit een bestuurssamenvatting, programma- en themabladen. De jaarrekening op hoofdlijnen bevat de onderdelen die belangrijk zijn voor het college en de raad. De jaarstukken zijn bedoeld als naslagwerk. De managementsamenvatting geeft een overall beeld van de financiële situatie en belangrijke ontwikkelingen. Het doel van de programmabladen is de raad meer inzicht te verschaffen in het programma.

De digitale versie Jaarstukken 2023 staat op de website www.sittard-geleen.nl.
De gemeenteraad stelt de Jaarstukken 2023 vast in de raadsvergadering van 4 juli 2024.

Sittard-Geleen, 4 juli 2024

Burgemeesters en Wethouders van Sittard-Geleen

CONTROLE VERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Wordt separaat verstrekt.

1. INLEIDING

1.1 INLEIDING EN LEESWIJZER

Met de jaarstukken 2023 ronden wij de P&C-cyclus 2023 af. In deze jaarstukken leggen wij verantwoording af over het in 2023 gevoerde beleid. Wij blikken hierbij terug op onze voornemens, inclusief de inzet van de bijbehorende budgetten, uit de begroting 2023. Overeenkomstig de indeling van de begroting doen wij dit aan de hand van de programmastructuur die overeenkomt met de landelijke indeling van taakvelden.

De indeling van onze jaarstukken 2023 stemt overeen met de wettelijk voorgeschreven indeling. Naast het jaarverslag, bestaande uit de programmaverantwoording en de verplichte paragrafen, betreft dit de jaarrekening en een aantal verplichte bijlagen. Naast deze jaarstukken vatten wij de belangrijkste inhoudelijke en financiële resultaten samen in een afzonderlijk document, de jaarrekening 2023 op hoofdlijnen.

In hoofdstuk 1 lichten wij het jaarrekeningresultaat 2023 op hoofdlijnen toe. Hoofdstuk 2 ‘Jaarverslag’ bestaat uit de programmaverantwoording en de - verplichte – paragrafen. In de programmaverantwoording blikken wij per programma terug op de bereikte resultaten en de hiervoor ingezette middelen. Wij volgen hiervoor net als in voorgaande jaren de systematiek van de ‘7W-vragen’. Tot slot geven wij in de programmaverantwoording een toelichting op de algemene dekkingsmiddelen en de overhead.

In de paragrafen gaan wij in op het gevoerde gemeentelijk beleid met betrekking tot een aantal specifieke onderwerpen. Dit onderdeel omvat de 8 verplicht voorgeschreven paragrafen, zoals lokale heffingen, verbonden partijen en weerstandsvermogen en risicobeheersing. Daarnaast omvat dit onderdeel nog één aanvullende paragraaf die inzicht geeft in de operationele en financiële gevolgen voor onze gemeente in relatie tot de opvang van Oekraïense ontheemden.

Vervolgens presenteren wij in hoofdstuk 3 onze gemeentelijke jaarrekening. Deze jaarrekening bestaat uit de balans, inclusief toelichting en de programmarekening. In deze programmarekening lichten wij per programma de verschillen tussen de begroting en de realisatie toe. Verder hebben wij in dit hoofdstuk onder andere de analyse op de begrotingsrechtmatigheid en de verantwoording van de specifieke uitkeringen (SISA)[1] opgenomen. De laatste paragraaf 3.8 ‘de rechtmatigheidsverantwoording van het college van Burgemeester en Wethouders’ is een nieuw onderdeel in de jaarrekening. Per 1 januari 2023 is de Wet versterking decentrale rekenkamers (Wvdr) in werking getreden. Met deze wetswijziging is onder andere de verplichting ingevoerd voor het college om een rechtmatigheidsverantwoording op te stellen als onderdeel van de jaarrekening 2023. Het college legt in de jaarrekening zelf verantwoording af over de mate waarin zij in het boekjaar 2023 rechtmatig heeft gehandeld. Het college heeft hiervoor de voorgeschreven teksten gebruikt van de commissie BBV[2]

We ronden de jaarstukken 2023 af met de volgende bijlagen: ENSIA-verklaring[3], portefeuilleverdeling college en een begrippenlijst.

Leeswijzer financiën

Voor het opstellen van de jaarstukken heeft het Rijk regels opgesteld. Deze regels zijn vastgelegd in het BBV. Voor wat betreft het opnemen van financiële tabellen hebben de belangrijkste voorschriften betrekking op:

- het maken van onderscheid in baten (opbrengsten), lasten (kosten) en mutaties in reserves;

[1] SISA: Single Information Single Audit. Dit betreft de verantwoording van specifieke rijksuitkeringen

[2] Commissie Besluit Begroting en Verantwoording

[3] ENSIA: Eenduidige Normatiek Single Informatie Audit. Dit betreft het verantwoordingsproces over informatieveiligheid bij gemeenten.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

- het presenteren van bedragen op basis van de begroting - voor wijziging - (primitieve begroting), de begroting - na wijziging (actuele begroting) - en rekening (realisatie).

De financiële cijfers in de tabellen zijn weergegeven in duizendtallen, tenzij anders is aangegeven. Een plusbedrag betekent een voordeel voor het begrotingssaldo, een negatief bedrag een nadeel voor het begrotingssaldo. Dit geldt zowel voor de baten als de lasten. In paragraaf 2.1 Programmaverantwoording gaan wij per programma op hoofdlijnen in op de besteding van de budgetten en de analyse van het resultaat. De gedetailleerde verschillenanalyse per programma hebben wij uitgewerkt in paragraaf 3.7 Bijlage taakvelden.

FINANCIËLE RESULTATEN IN 2023

In deze paragraaf vatten wij de financiële resultaten over het jaar 2023 samen. Voor een gedetailleerdere toelichting van de inhoudelijke en financiële resultaten op programmaniveau verwijzen wij naar eerder genoemde paragrafen 2.1 Programmaverantwoording en 3.7 Bijlage taakvelden. In onderstaande tabel hebben wij de saldi uit de programmaverantwoording samengevat.

Tabel: Samenvatting programmaverantwoording

bedragen x € 1 mln	**PRIMITIEVE BEGROTING (a)**	**ACTUELE BEGROTING (b)**	**REALISATIE (c)**	**VERSCHIL (d) = (c-b)**
Programma's	**2023**	na 3de rapportage 2023	jaarrekening 2023	actuele begroting / realisatie
0 BESTUUR EN ONDERSTEUNING	208,1	226,2	238,7	12,5
1 VEILIGHEID	-13,0	-15,1	-14,8	0,3
2 VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT	-24,6	-28,2	-26,2	2,0
3 ECONOMIE	-5,9	-7,0	-6,5	0,5
4 ONDERWIJS	-8,4	-9,0	-8,8	0,2
5 SPORT, CULTUUR EN RECREATIE	-29,7	-32,9	-32,7	0,2
6 SOCIAAL DOMEIN	-121,9	-127,0	-130,6	-3,6
7 VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU	0,8	1,5	1,4	-0,1
8 VOLKSHUISV., RUIMT.ORDENING EN STED.VERNIEUWING	-5,3	-5,9	-5,1	0,8
Saldo programma's	**0,0**	**2,5**	**15,3**	**12,8**

Leeswijzer tabel

In de primitieve begroting (kolom a) zijn de bedragen uit de oorspronkelijke begroting, conform raadsbesluit van 9 november 2022, opgenomen. De actuele begroting (kolom b) geeft de bedragen tot en met de 3de rapportage 2023 weer. In deze rapportage hebben wij het begrotingsbeeld voor het laatst bijgesteld. De daadwerkelijke realisatiecijfers per programma hebben wij in de kolom rekening (kolom c) opgenomen. Het verschil tussen de actuele begroting en de realisatie blijkt tenslotte uit kolom d. De gepresenteerde bedragen zijn saldobedragen; het verschil tussen de totale baten en lasten van het programma. Voor programma 0 is dit een positief saldo. Dit komt doordat binnen dit programma de uitkeringen uit het gemeentefonds en de belastingopbrengsten worden verantwoord. De saldi van de overige programma's zijn, met uitzondering van programma 7, negatief. Binnen deze programma's worden afgezien van eventuele specifieke inkomsten, de lasten verantwoord om het betreffende programma uit te kunnen voeren.

Toelichting tabel

Uit de tabel blijkt dat wij, passend binnen de toepassing van onze begrotingskaders, het begrotingsjaar 2023 zijn gestart met een sluitende begroting. Via de tussentijdse rapportages hebben wij het begrotingsbeeld

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

geactualiseerd. Na de laatste bijstelling in de 3de rapportage 2023 resulteerde dit in een voordelig begrotingssaldo van € 2,5 mln. Bij het onderdeel 'Tussentijdse rapportages' gaan wij nader in op tussentijdse bijstellingen van het begrotingsbeeld.

Het saldo van de jaarrekening 2023 (het verschil tussen de gerealiseerde baten en lasten) bedraagt € 15,3 mln. voordelig. Wij merken op dat dit bedrag het saldo vóór bestemming is. Onder dit voordelige resultaat ligt een aantal verplichtingen die doorwerken naar 2024. De bestemmingsvoorstellen maken onderdeel uit van de besluitvormingsdocumenten over de jaarstukken 2023. Uit het bovenstaande blijkt dat het verschil tussen de bijgestelde begroting 2023 en het jaarrekeningresultaat € 12,8 mln.[4] bedraagt. Bij het onderdeel 'Jaarrekeningresultaat 2023' gaan wij nader in op de analyse van het verschil tussen de actuele begroting 2023 en de realisatie 2023 ad € 12,8 mln.

Samenvattend:

- De laatst bijgestelde begroting 2023 (na de 3de rapportage 2023) resulteert in een voordelig begrotingssaldo van € 2,5 mln.
- Het resultaat in de jaarrekening 2023 (verschil tussen de gerealiseerde baten en lasten) is € 15,3 mln. voordelig.
- Het verschil tussen het jaarrekeningresultaat 2023 en de bijgestelde begroting 2023 is € 12,8 mln voordelig.

In het vervolg van deze paragraaf gaan wij achtereenvolgens in op:

- terugblik op de ontwikkeling van het begrotingsbeeld,
- een analyse op hoofdlijnen van het jaarrekeningresultaat,
- de ontwikkeling van het weerstandsvermogen.

TERUGBLIK

Algemeen

De uitvoering van de begroting 2023 is net als in 2022 sterk beïnvloed door diverse maatschappelijke en economische ontwikkelingen. Na de afbouw van de rijksmaatregelen met betrekking tot corona hebben we begin 2023 de laatste coronagerelateerde effecten op onze begroting verwerkt. De oorlog in Oekraïne heeft ook in 2023 invloed gehad op onze bedrijfsvoering. Binnen de middelen die we hiervoor van het Rijk hebben ontvangen, hebben we een bijdrage geleverd in de opvang van vluchtelingenstroom en zijn we de voorbereidingen gestart voor de herhuisvesting van de Oekraïense ontheemden. Daarnaast hebben we vanaf juni 2023 voor de duur van maximaal een jaar een tijdelijke crisisnoodopvang geopend aan de Zurichstraat in Sittard voor de opvang van asielzoekers

Genoemde ontwikkelingen hebben direct en indirect invloed gehad op de economie en daarmee ook zijn weerslag gehad op onze begroting. Met name door loon- en prijsstijgingen op diverse beleidsterreinen. Door ontvangen rijksmiddelen hebben wij de financiële gevolgen hiervan op onze begroting kunnen opvangen.

Tot slot duurt de onzekerheid over de ontwikkeling van het Rijksbeleid met betrekking tot gemeentefinanciën nog altijd voort. Het vallen van het kabinet Rutte IV en de nog altijd lopende kabinetsformatie is hier mede debet aan. Dit maakt dat er nog geen oplossing is voor de structurele tekorten vanaf 2026 én dat er financiële ruimte ontbreekt om nieuwe structurele verplichtingen aan te gaan. Dit betekent onvoldoende structurele ruimte voor het geven van invulling aan landelijke opgaven rondom duurzaamheid (o.a. klimaatadaptatie, energietransitie), wonen, asielopvang, bestaanszekerheid én onvoldoende ruimte om structureel invulling te geven aan onze lokale ambities.

[4] Jaarrekeningresultaat € 15,3 mln. versus het actuele begrotingssaldo van € 2,5 mln.

Deze onzekerheid maakte de ontwikkeling van een stabiele financiële strategie tot een opgave. Via onze P&C-cyclus, met 3 tussentijdse rapportages, waren wij in staat de actuele ontwikkelingen te volgen en telkens te vertalen in ons begrotingsbeeld.

Begroting 2023

Wij hebben de begroting 2023 'beleidsarm' opgesteld. Beleidskeuzes hebben we hierin nog niet gemaakt. De integrale afweging over beleidskeuzes is gemaakt in de kadernota 2023-2026 en vervolgens vertaald in de begroting 2024. We hebben het afgelopen jaar gewerkt aan de hand van een begroting 2023-2026:

- met voordelige (structurele) begrotingssaldi in de jaarschijven 2023 tot en met 2025;
- met een nadelig (structureel) begrotingssaldo in het 'ravijnjaar' 2026;
- waarbij voor de afdekking van nadelige effecten door loon- en prijsstijgingen de hiervoor ontvangen Rijksmiddelen zijn gereserveerd; waarbij in afwachting op de kadernota 2023 voor de borging van de continuïteit van de uitvoering van bestaand beleid[5] in 2023 incidentele middelen (€ 1,75 mln exploitatie; € 4,8 mln investeringen) beschikbaar zijn gesteld;
- waarbij het geactualiseerd risicoprofiel volledig is afgedekt in de algemene reserve risicobeheersing en bovenop de buffer een surplus in de algemene reserve beschikbaar is;
- met incidentele maatregelen om onze woonlasten (OZB) en hondenbelasting in 2023 te verlagen;
- met een investeringsprogramma 2023 voor IBOR-vervangingen van € 13,4 mln.

Op basis van de beoordeling van de begroting 2023 heeft de provinciaal toezichthouder geconstateerd dat wij aan de voorwaarden voldoen om voor repressief begrotingstoezicht in aanmerking te komen. Hiermee werd de conclusie uit het Financieel Verdiepingsonderzoek, dat eind 2020 is uitgevoerd, bevestigd. Zowel uit dit onderzoek als de beoordeling van onze begroting blijkt dat onze financiële positie en functie voldoende basis biedt voor meerjarig repressief toezicht.

Tussentijdse rapportages

Bijstelling begrotingsbeeld

In onze financiële verordening is bepaald dat wij onze begroting kunnen bijstellen in de tussentijdse rapportages. De begroting 2023, vastgesteld door de raad op 10 november 2022, hebben wij bijgesteld op basis van de 4de rapportage 2022 en de 3 tussentijdse rapportages over boekjaar 2023.

In onderstaande tabel hebben wij de effecten van de financiële bijstellingen uit deze 4 rapportages op het begrotingssaldo 2023 in beeld gebracht. In onderstaande tabel hebben wij de begrotingsaanpassingen groter dan € 0,25 mln. op een rij gezet. In de 4de rapportage 2022 en de 1ste rapportage 2023 zijn de laatste coronagerelateerde bijstellingen verwerkt. Deze posten zijn in onderstaande tabel afzonderlijk in beeld gebracht.

[5] Ontwikkelpaden Geleen-Zuid, Geleen-Centrum, Sittard-Centrum, BAk (mobiliteit en landschap), Stadslabs, werkbudget/ capaciteit ontwikkellocaties.

Tabel – begrotingsaanpassingen

Onderwerpen *Bedragen x € 1.000*	4de rapportage 2022	1ste rapportage 2023	2de rapportage 2023	3de rapportage 2023	Totaal
Begrotingsaanpassingen tussentijdse rapportages					
Corona					
Belastingmaatregelen 2023	-200				-200
Subsidieregeling Corona noodfonds		-61			-61
Subsidieregeling evenementen 2022		-37			-37
Verrekening corona effecten met reservering coronamiddelen	200	98			298
Saldo Corona	***0***	***0***	***0***	***0***	***0***
Autonome ontwikkelingen					
Dividend Enexis en BNG			870		870
Meicirculaire			194		194
Actualisatie kapitaallasten/ renteontwikkelingen			1.426	582	2.008
Bijstelling bijdragen gemeenschappelijke regelingen			-557		-557
Wmo	850		3558		4.408
Buig/ Participatiewet	1939			-326	1.613
Jeugdzorg			-630		-630
Septembercirculaire	1.959			1.339	3.298
Voorziening spaarverlof				-312	-312
Bouwleges				915	915
Toon Hermans Theater - achtergesteld onderhoud/ correctie huur				-986	-986
Onderhoud havens				-600	-600
Saldo autonome ontwikkelingen	***4.748***	***0***	***4.861***	***612***	***10.221***
Saldo afwijkingen < € 0,25 mln.	4	32	-199	34	-129
Saldo begrotingsaanpassingen	**4.752**	**32**	**4.662**	**646**	**10.092**

Toelichting tabel

In bovenstaande tabel zijn de begrotingsaanpassingen uit onze tussentijdse rapportages, groter dan € 0,25 mln., met betrekking tot begrotingsjaar 2023 samengevat. Uit dit overzicht blijkt dat wij in de 4 tussentijdse rapportages de begroting 2023 per saldo met ruim € 10 mln. voordelig hebben bijgesteld. De grootste bijstellingen hebben betrekking op de bijstelling van budgetten in het sociaal domein (WMO en BUIG/ Participatiewet), actualisatie kapitaallasten en de accresontwikkeling in de septembercirculaires 2022 en 2023.

Daarnaast hebben wij in de 4de rapportage 2022/ 1ste rapportage 2023 de laatste coronagerelateerde bijstellingen in de begroting verwerkt. Deze bijstellingen zijn verrekend met de reservering coronamiddelen. Het restant van deze reservering ad € 5,1 mln. is in de besluitvorming over de 2de rapportage 2023 toegevoegd aan het surplus van de algemene reserve.

Incidentele begrotingsruimte

Op basis van de bijgestelde begroting 2023 beschikten wij in totaal over ruim € 25 mln. incidentele begrotingsruimte. Dit bedrag is als volgt opgebouwd:

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Post *bedragen x € 1 mln*	Bedrag
Voordelige bijstellingen in de tussentijdse rapportages	10,1
Jaarrekeningresultaat 2022 na bestemming	10,0
Restant reservering coronamiddelen	5,1
Totale incidentele begrotingsruimte 2023	**25,2**
Inzet dekking uitvoeringsagenda 2024-2026 (begroting 2024)	-22,7
Saldo incidentele begrotingsruimte 2023	**2,5**

Aanvullend op de per saldo voordelige bijstelling van het begrotingssaldo met ruim € 10 mln. beschikten we in 2023 over € 15,1 mln. incidentele ruimte, bestaande uit het restant aan gereserveerde coronamiddelen ad € 5,1 mln en het jaarrekeningresultaat na bestemming ad € 10,0 mln. Van de totale incidentele ruimte in 2023 van ruim € 25 mln. hebben we in de begroting 2024 € 22,7 mln. ingezet voor de dekking van de uitvoeringsagenda 2024-2026 ('speerpunten'). Na deze verwerking bedraagt de resterende incidentele begrotingsruimte in 2023 € 2,5 mln. Zie hiervoor ook het saldo van de actuele begroting 2023, zoals opgenomen in de tabel 'samenvatting programmaverantwoording'.

Overige financiële ontwikkelingen

Naast de actualisatie van het begrotingsbeeld hebben we in de tussentijdse rapportages een aantal financiële ontwikkelingen verwerkt, die geen invloed hebben op het begrotingssaldo. De belangrijkste ontwikkelingen zijn:

- Het verwerken van de gevolgen van de loon- en prijsstijgingen op onze begroting voor een totaalbedrag van € 16 mln. ten laste van de middelen die hiervoor in onze begroting zijn gereserveerd (3de rapportage 2023);
- Het beschikbaar stellen van (aanvullende) kredieten voor een totaal bedrag van € 10,2 mln. (1ste rapportage 2023: € 6,6 mln.; 2de rapportage 2023: € 2,2 mln. en 3de rapportage 2023: € 1,4 mln.)
- Inzet van middelen uit de reserve samenleving versterkende maatregelen voor:
    - De verledding van buitensportaccommodaties ad € 0,42 mln. (1ste rapportage 2023);
    - het uitvoeren van onderzoeken in relatie tot de verduurzaming van gemeentelijk maatschappelijk vastgoed ad € 0,5 mln. (3de rapportage 2023).
- Het overhevelen van een aantal incidentele (restant) budgetten naar 2024 ad € 2,9 mln. zodat deze budgetten direct in 2024 ingezet kunnen worden voor het verder uitvoeren en afronden van deze activiteiten (3de rapportage 2023).

JAARREKENINGRESULTAAT 2023

Uit de tabel 'Samenvatting programmaverantwoording" blijkt dat het jaarrekeningresultaat € 15,3 mln. voordelig is. In paragraaf 3.7 hebben wij per programma de verschillen tussen de begroting - na wijziging - en rekening geanalyseerd.

Tabel: jaarrekeningresultaat

bedragen x € 1 mln,	2023	V= voordelig
Actueel begrotingssaldo 2023 *(begrotingstotaal € 477 mln.)*	2,5	V
Jaarrekeningresultaat 2023 (voor bestemming)	15,3	V
Verschil (jaarrekeningresultaat -/- actuele begroting)	**12,8**	**V**

Toelichting tabel jaarrekeningresultaat

Na de laatste bijstelling van het begrotingsbeeld op basis van de 3de rapportage 2023 bedroeg het voordelig begrotingssaldo € 2,5 mln. Uit de jaarrekening 2023 blijkt een voordeel van € 15,3 mln. Resulterend in een verschil ten opzichte van de actuele begroting van € 12,8 mln. Voor een gedetailleerde verschillenanalyse verwijzen wij naar paragraaf 3.7 'Bijlage taakvelden'. In deze paragraaf wordt het resultaat per programma in detail geanalyseerd en toegelicht.

In onderstaande tabel lichten we per programma de grootste afwijkingen[6] tussen de actuele begroting en gerealiseerd jaarrekeningresultaat toe.

Tabel: Toelichting verschil jaarrekening- begroting op hoofdlijnen

Onderwerp	Afwijking	bedragen x *€ 1.000*	V = voordeel/ N = nadeel
	Verschil jaarrekening (realisatie) - actuele begroting		
Gemeentefonds/ december circulaire	**Decembercirculaire 2023**: Voordelig resultaat op het gemeentefonds met betrekking tot de decembercirculaire van € 6,9 mln. Dit betreft voornamelijk compensatie energietoeslag ad € 4,7 mln. Dit leidt tot een voordeel in programma 0 waarbij de kosten van de energietoeslag zijn verantwoord in programma 6. Daarnaast compensaties uit eerdere circulaires (taakmutaties) van € 2,7 mln.	4.947	V
Loon- en prijsontwikkeling	**Stelpost inflatie**: restant van de gereserveerde middelen om de effecten van loon- en prijsstijgingen op onze begroting op te kunnen vangen.	1.179	V
	Krediet prijsstijgingen projecten: Het beschikbare krediet is niet volledig ingezet; incidentele vrijval van kapitaallasten	627	V
	Openbare verlichting : Er is sprake van voordelige energielasten openbare verlichting in de jaarrekening omdat via de tussentijdse rapportages het budget te hoog is bijgesteld in 2023 ten laste van de stelpost inflatie. In werkelijkheid zijn de energielasten openbare verlichting gestegen van €0,5 mln. in 2022 naar €1,7 mln. in 2023.	870	V
	Glanerbrook: De ontvangen compensatie voor gestegen energiekosten, eerder gedekt uit de algemene middelen, vloeit nu terug naar de algemene middelen.	600	V
	Pand Groenstraat/ Herenhof 3: hogere exploitatielasten door gestegen energiekosten	-281	N
Openeinde regelingen sociaal domein	**Jeugd:** Voordeel uit afrekening voorgaande jaren centrumregeling gemeenten Maastricht. Voor het overige blijft Jeugd blijft op totaalniveau binnen de vastgestelde begroting. Op taakveldniveau zijn er afwijkingen tussen realisatie en begroting doordat de indeling (IV 3 codes) gewijzigd is en niet meer gecorrigeerd kon worden.	291	V
	Wmo. - Voordeel inzake Beschermd Wonen door ons aandeel in de middelen op basis van de woonplaats van cliënten en lagere lasten dan aangenomen (1.690 V) - Voordeel inzake dagbesteding door een lager verzilveringspercentage dan in de begroting werd aangenomen (350 V) - Nadeel inzake maatwerkvoorzieningen: doordat cliënten steeds langer thuis wonen is er sprake van een toename van het aantal woningaanpassingen en te verstrekken hulpmiddelen (948 N) - Nadeel bij hulp bij het huishouden door een toename van het aantal cliënten evenals een hoger verzilveringspercentage dan in de begroting werd aangenomen (1.503 N) - Overige posten (163 V)	-248	N
	Vidar - Voordeel inzake inkomensregelingen. Door een vertraagde doorwerking van de krimpende economie was het aantal huishoudens met een bijstandsuitkering lager dan verwacht (1.392 V)	1082	V

[6] Verschillen >= € 0,25 mln. zijn afzonderlijk toegelicht

Onderwerp	Afwijking	bedragen x € 1.000	V = voordeel/ N = nadeel
	Verschil jaarrekening (realisatie) - actuele begroting		
	- Voordeel inzake arbeidsparticipatie (581 V). De beschikbare incidentele middelen voor 'Breed offensief' zijn niet volledig ingezet. - Nadeel inzake Wsw en beschut werk. Toename van het aantal mensen dat werkzaam is op een beschutte werkplek, waardoor het bedrag aan verleende loonkostensubsidies hoger uitvalt en de begeleidingskosten toenemen. Daarnaast nadelig exploitatieresultaat bij het werkbedrijf (735 N) - Overige posten (156 N)		
Onderuitputting	**Bestuurlijk-ambtelijke huisvesting**: onderuitputting door latere uitvoering dan eerder aangenomen.	331	V
	ICT: juiste toerekening van kosten aan contract- of onderhoudsperiode. Het niet volledig kunnen uitvoeren van de ICT-agenda 2023, met name door een vervroegde migratie op het gebied van security waardoor andere projecten zijn doorgeschoven. Daarnaast is een aantal projecten (o.a.. inrichting van de Havenomgeving, de aanschaf van headsets voor Teamscalling, licentiekosten IAM en de inrichting van Openzaak) tegen lagere kosten uitgevoerd dan in de begroting geraamd.	1.102	V
	IBOR Civieltechnische kunstwerken. Het uitvoeringsprogramma voor de civiel technische kunstwerken is niet afgerond waardoor er minder werk dan gepland is uitgevoerd in 2023. Onder het beheer van de civiele kunstwerken vallen de kunstwerksoorten muurtjes, trappen, bruggen, duikers, viaducten, keerwanden, hekken, tunnels, geluidschermen, hellingbanen, stuwen, vlonders, en leuningen.	286	V
Ontwikkelingen eind 2023	**Bouwleges**: vooruitlopend op de onzekerheid rondom de invoering van de Omgevingswet zijn enkele grote projecten in het 4e kwartaal in aanvraag gegaan en vergund op basis van de oude regeling WABO.	665	V
	BsGW; O.b.v. de 3e kwartaalrapportage 2023 werd een verlies verwacht van € 2,1 miljoen. Het jaarrekeningresultaat 2023 van de BsGW is een verlies van € 5,3 miljoen. Het verlies is groter geworden doordat de verwerkingswijze van de kosten van het Ondernemings- en Ontwikkelplan (OOP) is gewijzigd. De volledige kosten moeten in 2023 worden genomen in plaats van het te activeren op de balans. Ons aandeel bedraagt € 440.000, terwijl rekening was gehouden met een negatief resultaat van € 50.000. Het bedrag aan compensabele btw was € 26.000 hoger dan verwacht.	-364	N
	Schatkistbankieren: hogere rentevergoeding op uitstaande tegoeden door hogere rentepercentages dan in de begroting aangenomen.	330	V
Overige posten (< € 0,25 mln)	Het voordelig resultaat op de afwijkingen lager dan € 0,25 mln bedraagt in totaal € 1,4 mln. voordelig. Deze afwijkingen hebben voornamelijk een relatie met de onderwerpen 'Ontwikkelingen eind 2023' en onderuitputting; Voor een toelichting op de onderliggende posten verwijzen wij naar paragraaf 3.7 'Bijlage taakvelden'.	1.413	N
	Totaal verschil jaarrekening (realisatie) – actuele begroting	**12.830**	**V**

Toelichting tabel

In bovenstaande tabel is het verschil tussen de actuele begroting en de realisatie uit de jaarrekening op hoofdlijnen gespecificeerd. Hierbij hebben we de belangrijkste afwijkingen (>= € 0,25 mln.) geduid. Voor een gedetailleerde inhoudelijke toelichting per programma verwijzen wij u naar paragraaf 3.7., waarin per programma de financiële resultaten naar oorzaken zijn geanalyseerd. Samenvattend kunnen we concluderen dat het verschil van € 12,8 mln. (circa 2,7% van het begrotingstotaal) voornamelijk wordt veroorzaakt door rijksbeleid en per jaareinde nog niet ingezette middelen waarvan de verplichtingen en/ of effecten in 2024 doorlopen. Voor zover van toepassing stellen wij via de besluitvorming over de resultaatbestemming voor de betreffende middelen over te hevelen naar 2024 voor de (noodzakelijke) continuering van de activiteiten.

Ontwikkeling van het resultaat t.o.v. de actuele begroting

In de 3e rapportage 2023 hebben wij het begrotingsbeeld 2023 voor het laatst bijgesteld. Budgetoverheveling en begrotingsrechtmatigheid waren hierbij relevante aandachtspunten. Budgetoverheveling, met name om de niet (volledige) ingezette budgetten over te hevelen naar 2024, zodat de niet (volledig) uitgevoerde activiteiten in 2024 alsnog uitgevoerd en afgerond kunnen worden. Daarnaast beoogden wij door een zo actueel mogelijk begrotingsbeeld de begrotingsrechtmatigheid in de jaarrekening 2023 te borgen. Én hiermee te voorkomen dat het jaarrekeningresultaat fors afwijkt van het begrotingsbeeld uit deze laatste rapportage van 2023.

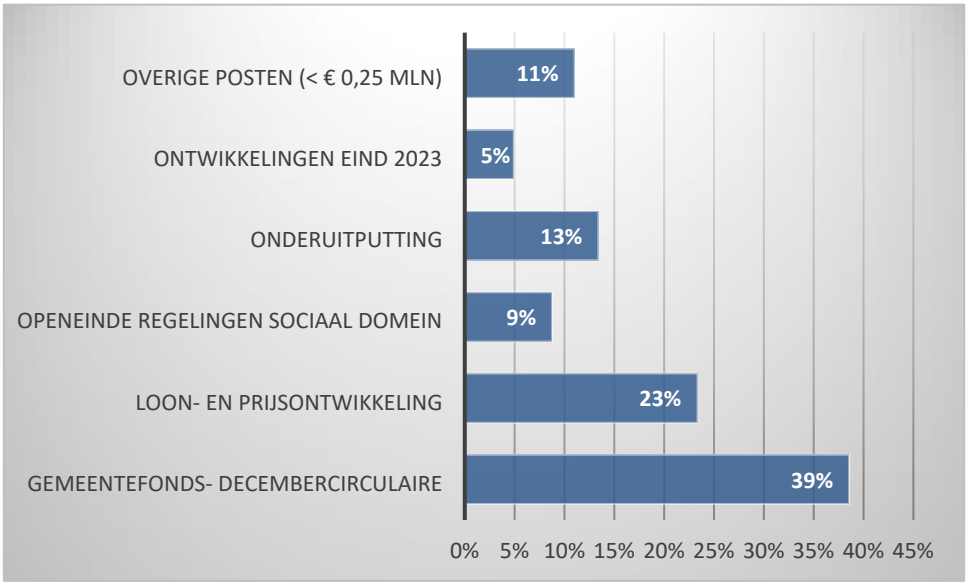
In de 3de rapportage 2023 hebben wij aangegeven dat afwijkingen van het actueel begrotingsbeeld niet zijn te voorkomen. Het gaat dan met name om nieuwe autonome ontwikkelingen in de laatste twee maanden van het jaar. Of ontwikkelingen die we in beeld hadden, maar nog niet financieel konden duiden. In de 3de rapportage 2023 hebben we hierover bij de vooruitblik op de jaarstukken 2023 expliciet de volgende onderwerpen gemeld:

- Effecten loon- en prijsontwikkeling,
- Gemeentefonds/ decembercirculaire 2023,
- Openeinde regelingen sociaal domein
- Afrekening waarde- en volumeontwikkeling (niet) woningen / belastingen,
- Bevindingen accountantscontrole.

Het verschil tussen de actuele begroting en de realisatie op basis van de jaarrekening 2023 bedraagt € 12,8 mln. gerelateerd aan het begrotingstotaal betekent dit een afwijking van 2,7%. De analyse van dit verschil op hoofdlijnen, zoals uitgewerkt in bovenstaande tabel 'Toelichting verschil jaarrekening- begroting op hoofdlijnen' hebben we gerubriceerd naar bovenstaande onderwerpen, aangevuld met:

- Ontwikkelingen eind 2023
- Onderuitputting
- Overige posten (< € 0,25 mln.)

In onderstaande staafdiagram is het relatieve aandeel van de verschillende rubrieken in het verschil van € 12,8 mln. weergegeven. Deze grafiek is gebaseerd op de cijfer uit de tabel 'Toelichting verschil jaarrekening- begroting op hoofdlijnen'.

NB. In deze grafiek is het nadeel op programma 6 voor uitvoering van de energietoeslag ad € 4,7 mln. geëlimineerd met de middelen die hiervoor binnen programma 0 via de decembercirculaire 2023 beschikbaar zijn gesteld.

Met uitzondering van de onderuitputting (13%) betreft het afwijkingen die zoals eerder aangegeven pas eind 2023/ begin 2024 bekend waren. Dit met de kanttekening dat de 'overige posten', zowel een relatie kunnen hebben met onderuitputting als met ontwikkelingen in de laatste maanden van het jaar 2023. Zonder rekening te houden met deze overige posten heeft 76%[7] van het totale verschil tussen de bijgestelde begroting 2023 en de jaarrekening 2023 betrekking op onderwerpen die bij de 3de rapportage 2023 nog niet bekend waren of nog niet financieel gekwantificeerd konden worden.
Daarnaast merken wij op dat onder diverse posten, deels het gevolg van Rijksbeleid, verplichtingen liggen om bedragen door te schuiven naar 2024. Het betreft op onderdelen nog niet volledig ingezette middelen, waarbij door overheveling naar 2024 inzet alsnog kan plaatsvinden voor het doel waarvoor de middelen zijn verstrekt. Wij doen hiervoor voorstellen in de besluitvorming over de resultaatbestemming. Wij merken op dat genoemde oorzaken een incidenteel karakter hebben.

WEERSTANDSVERMOGEN/ FINANCIËLE POSITIE

Voor een goed inzicht in onze financiële positie kijken we naast het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten[8] en de balans[9] ook naar onze financiële weerbaarheid. Hierbij gaat het over de mate waarin wij in staat zijn financiële risico's op te vangen. Dit komt tot uitdrukking in ons weerstandsvermogen en de financiële kengetallen. Dit weerstandsvermogen geeft aan over hoeveel incidentele middelen we beschikken om risico's en/of onvoorziene tegenvallers op te kunnen vangen, zonder dat de uitvoering van de begroting in het gedrang komt. In de kadernota weerstandsvermogen en risicobeheersing hebben wij de kaders voor de minimale omvang van ons weerstandsvermogen vastgelegd. Het gaat dan over de algemene reserve en de algemene reserve risicobeheersing. In onderstaande tabel hebben we de toepassing van deze kaders voor beide reserves inzichtelijk gemaakt.

Algemene reserve risicobeheersing

In de algemene reserve risicobeheersing dekken wij ons risicoprofiel af. Dit doen we op basis van onderstaande spelregels uit de kadernota weerstandsvermogen en risicobeheersing.

- De dekkingsgraad weerstandsvermogen bedraagt 100% (1,0);
- In deze reserve vindt 100% risicoafdekking plaats. Het risicoprofiel is gebaseerd op het totaal van de gekwantificeerde risico's en het restrisico. Het restrisico wordt gebaseerd op 1% van het begrotingstotaal;
- Overschotten/ tekorten in deze reserve verrekenen we met de algemene reserve.

Tabel opbouw algemene reserve risicobeheersing

Bedragen x € 1.000	**31-12-2023**
Opbouw algemene reserve risicobeheersing	
Kwantificeerbare risico's	8.400
Genormeerd risicoprofiel - restrisico 1% van het begrotingstotaal	4.000
Benodigd in algemene reserve risicobeheersing	**12.400**
Algemene reserve risicobeheersing (begroting 2023)	**11.960**
Verrekening met de algemene reserve (surplus)	**440**
weerstandscapaciteit na aanvulling	100%

[7] 76% van het verschil van € 12,8 mln. bedraagt circa € 9,7 mln.
[8] Zie tabel samenvatting programmaverantwoording
[9] Paragraaf 3.1

In bovenstaande tabel zijn de financiële gevolgen van de actualisatie van ons risicoprofiel voor de algemene reserve risicobeheersing in beeld gebracht. Op basis van dit profiel en een 100% dekkingsgraad blijkt dat we in 2023 een aanvulling uit de algemene reserve nodig hebben van € 0,44 mln. Via de besluitvorming over deze jaarstukken 2023 stellen wij voor deze mutatie te verrekenen met het surplus in de algemene reserve, zodat er uiteindelijk sprake is van 100% dekking van ons risicoprofiel. Voor een gedetailleerde toelichting op bovenstaande tabel verwijzen wij naar paragraaf 2.2.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Algemene reserve

In de kadernota weerstandsvermogen en risicobeheersing is de ondergrens van de algemene reserve bepaald op 2% van het begrotingstotaal. In onderstaande tabel geven wij inzicht in het verloop van de algemene reserve.

Tabel Opbouw algemene reserve

Bedragen x € 1.000	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2026	31-12-2027
Opbouw algemene reserve					
Omvang algemene reserve	36.028	24.857	23.717	13.738	8.283
Bestemmingen	-2.764	-1.364	-1.364	-1.364	-1.364
Ondergrens (2% van het begrotingstotaal)	-8.000	-8.000	-8.000	-8.000	-8.000
Surplus in algemene reserve	**25.264**	**15.493**	**14.353**	**4.374**	**-1.081**

Uit bovenstaande tabel blijkt dat het saldo van de algemene reserve daalt van € 36,0 mln. in 2023 naar € 8,3 mln. in 2027. Na inzet voor een aantal specifieke bestemmingen en rekening houdend met de ondergrens resulteert het surplus in de algemene reserve. De specifieke bestemmingen zijn gebaseerd op eerdere raadsbesluiten. Het betreft onder andere afdekking van het tekort Sportstichting, verlies Holtum Noord 3 en 50% afdekken van de openstaande vorderingen Het Groene Net. In de voorbereiding van de begroting 2025 toetsen wij de actualiteit van deze bestemmingen.

Het surplus neemt af van € 25,3 mln. in 2023 tot een tekort van € 1,1 mln in 2027. Deze afname was voorzien voor de dekking van de uitvoeringsagenda bestuursperiode 2024-2026, waarmee we met de inzet van incidentele middelen tijdelijk impulsen geven aan een aantal activiteiten/ speerpunten. Als we in bovenstaande tabel rekening houden met de storting van het jaarrekeningresultaat na bestemming, neemt het surplus toe, waarbij ook in 2027 sprake zal zijn van een positief saldo.

2. JAARVERSLAG

De begrotingsstructuur kent de volgende opbouw:

Programma		Taakvelden	
nr.	**naam**	**nr.**	**naam**
0.	Bestuur en Ondersteuning	0.1	Bestuur
		0.2	Burgerzaken
		0.3	Beheer overige gebouwen en gronden
		0.4	Overhead
		0.5	Treasury
		0.61	OZB-woningen
		0.62	OZB-niet woningen
		0.63	Parkeerbelasting
		0.64	Belasting overig
		0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds
		0.8	Overige baten en lasten
		0.9	Vennootschapsbelasting (Vpb)
		0.10	Mutatie reserves
		0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten
1.	Veiligheid	1.1	Crisisbeheersing en brandweer
		1.2	Openbare orde en veiligheid
2.	Verkeer, Vervoer en Waterstaat	2.1	Verkeer en vervoer
		2.2	Parkeren
		2.3	Recreatieve havens
		2.4	Economische havens en waterwegen
		2.5	Openbaar vervoer
3.	Economie	3.1	Economische ontwikkeling
		3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur
		3.3	Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen
		3.4	Economische promotie
4.	Onderwijs	4.1	Openbaar (basis)onderwijs
		4.2	Onderwijshuisvesting
		4.3	Onderwijsbeleid en leerling zaken
5.	Sport, Cultuur en Recreatie	5.1	Sportbeleid en activering
		5.2	Sportaccommodaties
		5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie
		5.4	Musea
		5.5	Cultureel erfgoed
		5.6	Media
		5.7	Openbaar groen en recreatie

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Programma		Taakvelden	
nr.	**naam**	**nr.**	**naam**
6.	Sociaal Domein	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie
		6.2	Wijkteams
		6.3	Inkomensregelingen
		6.4	Begeleide participatie
		6.5	Arbeidsparticipatie
		6.6	Maatwerkvoorzieningen (Wmo)
		6.71	Maatwerkdienstverlening 18 +
		6.72	Maatwerkdienstverlening 18 -
		6.81	Geëscaleerde zorg 18 +
		6.82	Geëscaleerde zorg 18 -
7.	Volksgezondheid en Milieu	7.1	Volksgezondheid
		7.2	Riolering
		7.3	Afval
		7.4	Milieubeheer
		7.5	Begraafplaatsen en crematoria
8.	Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing	8.1	Ruimtelijke ordening
		8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)
		8.3	Wonen en bouwen

Conform de voorschriften uit het Besluit Begroting en Verantwoording worden naast genoemde programma's de onderdelen algemene dekkingsmiddelen, overhead, onvoorzien en vennootschapsbelasting afzonderlijk opgenomen. De budgetten en realisatiecijfers die aan deze onderdelen zijn gekoppeld maken ook onderdeel uit van programma 0 Bestuur en ondersteuning.

De uitwerking van de programma's vindt plaats langs de beantwoording op de volgende W-vragen:

1. Wat wilden we bereiken?
2. Wat hebben we gedaan om dit te bereiken?
3. Wie en/of wat hadden we daarvoor nodig?
4. Wat heeft het gekost?
5. Wie heeft meebetaald?

6./7. Wat hebben we niet gedaan en wat betekent dit?

Per programma zijn de belangrijkste, financiële afwijkingen (groter dan € 50.000) ten opzichte van de laatst vastgestelde begroting toegelicht. Bij de toelichting "Wat heeft het gekost?" geven wij op hoofdlijnen aan waarvoor de programmabudgetten zijn ingezet. Tevens analyseren wij het resultaat op hoofdlijnen. Voor een gedetailleerde verschillenanalyse - begroting na wijziging versus realisatie - verwijzen wij naar paragraaf 3.7. In de financiële overzichten zijn de cijfers in duizendtallen weergegeven. De kosten en de nadelige (financiële) afwijkingen zijn vermeld met een ' – ' teken.

Beleidsindicatoren

In het gewijzigde BBV is aangegeven dat het voor gemeenten steeds belangrijker wordt om te kunnen sturen op basis van meetbare prestaties en hierbij vergelijkingen te kunnen maken met andere gemeenten. In dit verband is in het BBV een set van uniforme beleidsindicatoren voorgeschreven. De aan de indicatoren gekoppelde waardes zijn conform voorschrift ontleend aan www.waarstaatjegemeente.nl respectievelijk de gegevens uit de eigen begroting. De beleidsindicatoren zijn opgenomen bij de betreffende programma's.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

2.1 PROGRAMMAVERANTWOORDING

2.1.1 PROGRAMMA 0 BESTUUR EN ONDERSTEUNING

Alles wat we doen is voor de samenleving, We zijn één gemeente

Gelijkwaardige samenwerking, die transparant is en waarin je elkaar kunt vertrouwen. Met een gemeente, die zich dienstbaar opstelt en waar nodig verantwoordelijkheid neemt. Die inwoners meeneemt, in de afwegingen en keuzes die gemaakt worden en duidelijk is over wat wel en niet kan en over haar rol.

In ons acteren staat het realiseren van waarde voor onze inwoner, ondernemer en partner (de klant) voorop. Het realiseren hiervan is een samenspel tussen beleidsmatige keuzes, de participatie van onze omgeving en de wijze waarop we onze producten leveren en diensten uitvoeren en communiceren. Het programma bestuur en ondersteuning geeft invulling aan de institutionele veerkracht en ondersteunt daarmee direct en indirect de andere veerkrachten uit de Toekomstvisie 2030.

Wat wilden we bereiken?

Met dit programma willen we samenwerking met onze omgeving realiseren:

- In buurten, wijken, kernen, de gemeente, de regio en de Euregio.
- Met inwoners, organisaties, bedrijven en overheden.
- Die transparant is en waarin je elkaar kunt vertrouwen.
- Op basis van gelijkwaardigheid.
- In het besturen van de gemeente
  (niet alleen vanuit het gemeentehuis, maar vanuit de gehele samenleving).

Door verder te ontwikkelen naar een gemeente die “van buiten naar binnen werkt”:

- Die actief naar “buiten” gaat.
- Die aanspreekbaar is (raad, college en ambtelijke organisatie).
- Die open staat voor vernieuwing, zich dienstbaar opstelt en waar nodig verantwoordelijkheid neemt.
- Die inwoners meeneemt in de afwegingen en de keuzes, die worden gemaakt.
  En duidelijk is over wat wel en niet kan en over haar rol.
- Die voor iedereen bereikbaar, digitaal en fysiek toegankelijk is.
  En communiceert op een begrijpelijke manier.
- Met een ambtelijke organisatie, die meebeweegt met de veerkrachten van de stad.

Wat hebben we gedaan om dit te bereiken?

Om bovenstaande doelstellingen te bereiken, hebben in 2023 de volgende concrete (voorbereidende) werkzaamheden, acties of ontwikkelingen plaatsgevonden.

Participatie

– Sittard-Geleen is van de samenleving, en daarom bouwen we daar sámen aan. Met inwoners, organisaties, bedrijven en gemeente. Voor de gemeente Sittard-Geleen is het deelnemen van de samenleving al jaren het uitgangspunt. In veel gevallen werken we al ‘van buiten naar binnen’. Wij zetten de principes van samenwerking met de samenleving verder door in de documenten *leidraad ‘Doorontwikkeling Participatie’*, het *Participatiekader 2023* en de *Participatieverordening Sittard-Geleen*.
  De leidraad geeft de ‘positie en ambitie’ aan van participatie voor Sittard-Geleen. In het Participatiekader is de samenwerking met de samenleving nader gedefinieerd. De Participatieverordening verankert de -

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

juridische- positie van participatie en de afspraken daarbij. De Participatieverordening verbreedt de huidige Inspraakverordening, waarmee wordt voldaan aan een aankomende wettelijke opdracht (Wet 'Versterking participatie op decentraal niveau'). De documenten zijn in 2023 door de raad vastgesteld en bieden richtlijnen voor participatie door de gemeente én een handreiking voor participatie door initiatiefnemers uit de samenleving. Bij de totstandkoming van dit 'participatiebeleid' is in de periode 2021-2023 op verschillende manieren met mensen en gremia gesproken over participatie. In het proces van Omgevingsvisie/ Omgevingswet is daarnaast participatie een vast bespreekpunt voor de betrokken raadswerkgroep.

- De waarden van participatie zijn in 2023 ook uitgedragen in verschillende processen en projecten. Zoals de participatieve beleidsprocessen Omgevingsvisie en Omgevingswet. Maar ook in projecten als bijvoorbeeld de ambitiebepaling van de Petrusschool, de ontwikkeling van Glanerbrook, ~~en~~ de realisatie van Corio Glana en de uitwerking van detailhandelsvisie. Ook wijkgericht hebben we 'het van buiten naar binnen werken' verder doorgezet, zoals in onze projecten in de openbare ruimte (conform aanpak 'Trots op onze Tuin') en de gebiedsgerichte Ontwikkelpaden zoals deze zijn ontstaan vanuit de Toekomstvisie 2030.
- In 2022 is een inwonerspeiling uitgevoerd. Zoals afgesproken, zijn de opbrengsten van deze inwonerspeiling actief gedeeld met inwoners, bedrijven en organisaties. Hierna is begin 2023 via zogenoemde dialoogsessies (11 themagesprekken in de wijken en kernen) gesproken over de geconstateerde 'mogelijkheden en zorgen' uit de peiling. Samen met de deelnemers van de dialoogsessies zijn prioriteiten bepaald om gebiedsgericht tot oplossingen te komen. In regie van stadsdeelmanagement, worden deze oplossingsrichtingen (samen met de samenleving) actiegericht uitgewerkt. Aan de dialoogsessies hebben in totaal circa 400 inwoners, ondernemers, partners en ambtenaren deelgenomen. De 11 gesprekken zijn geografisch gespreid gevoerd in Sittard-Geleen; hiermee zijn globaal alle wijken en kernen van Sittard-Geleen bereikt. De sfeer was bij alle bijeenkomsten goed en 'de aanpak van dialoog' werd gewaardeerd.

Telefonische bereikbaarheid

- Om de telefonische bereikbaarheid te verbeteren stappen we over op een nieuwe telefonieoplossing. De voorbereiding van de implementatie van de nieuwe telefonieoplossing is afgerond. Vanaf januari 2024 maakt de organisatie gebruik van de nieuwe telefonieoplossing en kan er structureel gewerkt worden aan het verbeteren van de telefonische bereikbaarheid (met name tweedelijns contact).
- Een goede telefonische bereikbaarheid is een belangrijk uitgangspunt in de dienstverlening voor onze inwoners en bedrijven. Daar hoort bij dat we als organisatie terugbellen als we even niet bereikbaar zijn. Om hier meer grip op te krijgen hebben we in 2023 een systeem geïmplementeerd waarmee het KCC de telefoonnotities registreert. We vragen de medewerker terug te bellen en de notitie af te handelen. In 2024 gaan we het aantal telefoonnoties en de terugbeltijden vanuit het KCC verder monitoren.

Transparantie

- Om meer openheid over en transparantie van onze informatie te realiseren hebben we de Wet open overheid geïmplementeerd. Dit is een wettelijke verplichting. Er is een Woo- contactfunctionaris aangesteld bij wie inwoners terecht kunnen met vragen over de beschikbaarheid van informatie. Daarnaast is de informatievoorziening aan inwoners geactualiseerd. De gemeente Sittard-Geleen is inmiddels aangesloten op de Woo-index. In deze verwijsindex vinden inwoners en bedrijven de links naar de plek waar de reeds gepubliceerde documenten beschikbaar zijn. Ook zijn de interne processen ingericht om adequaat op Woo verzoeken te kunnen reageren, is managementinformatie m.b.t. Woo verzoeken ingericht en hebben activiteiten plaatsgevonden om de kennis over en het bewustzijn m.b.t. archivering van informatie te verhogen.
  Aantal ontvangen Woo verzoeken in 2023: 75

Contactkanalen

- De inwoner kan op de manier van zijn voorkeur contact met ons opnemen. Inwoners zoeken op de volgende manieren contact met de gemeente

Kanaal	Aantal
Aantallen contacten met inwoners via verschillende kanalen	
Algemeen telefoonnummer 14046	86.000
Bezoekers balie stadswinkel	21.000
Fysieke post	21.000
Vragen via Twitter, Facebook, Whatsapp en Livechat	10.000
Contactformulier website	4.250
Digitale aanvragen*	* 53.500
Websitebezoekers	799.000
Sittard-geleen.nl	24.000
Metsittardgeleen.nl	

**Betreft digitale aanvragen via website gemeente Sittard-Geleen, digitaal parkeerloket, evenementen assistent, melding openbare ruimte app, digitaal vergunningenloket (OLO). Niet meegenomen zijn onder andere digitale aanvragen bij BSGW, RWM, RDW en Verloren / Gevonden voorwerpen.*

- We hebben samen met de Werkgroep Integrale Toegankelijkheid en een medewerker van Koninklijke Visio wederom geïnvesteerd in toegankelijke informatie (communicatie op B1 niveau, toegankelijke website en online dienstverlening) en toegankelijke overheidsgebouwen.

Digitale dienstverlening en communicatie

- Het aantal producten en diensten, dat online kan worden aangevraagd via onze eigen e-formulieren is weer gestegen. Van 87 in 2022 naar 100 in 2023. Toegevoegd zijn bijvoorbeeld inschrijven vooroverleg vergunningen, aanvragen tapontheffing, aanmelden project duurzaam wonen en aanvragen werkgeverssubsidie. In 2023 zijn er 27.000 digitale aanvragen gedaan. Dat is een stijging van 12.5%.
- Het onderzoek naar de mogelijkheid voor een inwonersportal (persoonlijke internetpagina) waarmee de inwoner zelf de status van zijn aanvragen kan volgen heeft geleid tot het in productie nemen van de website mijn.sittard-geleen.nl. In 2023 zijn de eerste vier processen hierin ondergebracht. Verhuizen, aanvragen bijstand en mutaties bijstand. Inwoners kunnen nu inloggen met DigiD en de status van hun aanvraag volgen. In sommige gevallen kunnen zij ook documenten aanleveren als de gemeente daarom vraagt.
- We zijn blijven investeren in het klantgerichter en klantgedreven inrichten van het (digitaal) aanvraagproces. Zo hebben we in 2023 de klantreizen verbeterd van bijvoorbeeld het aanvragen van een horecavergunning of het aanvragen van een ontheffing voor het plaatsen van objecten op of aan de weg. Ook is er een nieuw gebruikersvriendelijker systeem in gebruik genomen voor meldingen openbare ruimte (Fixi). Daarnaast is binnen team Uitkeringen gestart met ‘de klantreis’ met als voornaamste doel het verbeteren van onze dienstverlening aan inwoners. Door de uitwerking van een zevental persona’s (archetypes die de doelgroep representeren) hebben we een goed beeld gekregen van de verschillende behoeften die onze aanvragers hebben én welke verbetermogelijkheden er zijn.
  We hebben ook in 2023 veel aandacht gegeven aan de toegankelijkheid en begrijpelijkheid van de digitale informatie en communicatie op onze website. Ook hierbij hebben we op basis van klantreizen en data de informatie op de website geoptimaliseerd voor onder andere team OOV, team Vergunningen, team MO. Daarnaast is er continu geïnvesteerd in de optimalisatie van de belangrijkste pagina's (toptaken) op de website. Verder is er (organisatie breed en in projecten) continu aandacht besteed aan participatie, nieuwsvoorziening en optimalisatie van online informatie. Niet alleen via onze gemeentelijke website en nieuwssite. Ook via bijvoorbeeld mijn.sittard-geleen.nl, e-nieuwsbrieven en social media. Eind 2023 zijn de eerste stappen gezet voor het project ‘nieuwe website en antwoordportaal’ dat in 2024 zijn vervolg krijgt.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

- We hebben voldaan aan de wettelijke Europese eisen rondom Single Digital Gateway. Dat betekent dat informatie van ruim 80 van onze gemeentelijke producten nu ook in het Engels beschikbaar is op Europese en landelijke portalen.
- Ook is de implementatie van de Wet Modernisering Elektronisch Bestuurlijk Verkeer voorbereid. Deze wet regelt dat burgers en bedrijven hun zaken, die ze met de overheid moeten doen digitaal kunnen afhandelen.
- De stabiliteit en beveiliging van onze systemen blijft een uitdaging vormen. Er is wederom geïnvesteerd in het beheer en de ontwikkeling van ondersteunende systemen om de stabiliteit en informatieveiligheid goed te kunnen borgen.

Duidelijke taal

In 2023 zijn we blijven investeren in duidelijke taal. Dat hebben we gedaan op verschillende manieren:

- Trainingen 'Brieven en e-mails schrijven op B1-niveau en schrijftrainingen voor het schrijven van heldere collegevoorstellen.
- Uitbreiding aantal licenties klinkende taal van 50 naar 250. Klinkende Taal is een plug-in voor Word en Outlook die het taalniveau meet en suggesties doet voor het vereenvoudigen van teksten. Deze verhoging zorgt ervoor dat steeds meer collega's serieus werk maken van duidelijke taal in brieven, rapporten, webpagina's en andere teksten.
- Er is continue aandacht voor duidelijke taal door het wekelijks delen van schrijftips op intranet en het verbeteren van onze standaard(brieven).
- Onze gemeente heeft een eigen testpanel voor teksten: de Meeleesgroep. Deze groep bestaat uit inwoners die laaggeletterd zijn, een beperking hebben of de Nederlandse taal (nog) niet helemaal beheersen. Zij lezen onze teksten en geven ons feedback. Zo kunnen we teksten makkelijker maken. In 2023 heeft de Meeleesgroep 12 teksten gecontroleerd op begrijpelijkheid. Deze teksten zijn naderhand ook verbeterd. De algemene tips die uit de Meeleesgroep naar voren komen, zijn ook toegevoegd op intranet. Zo kan de hele organisatie gebruikmaken van deze kennis.

Dienstverleningscompetenties ambtelijke organisatie

- Medewerkers zijn ondersteund in het verder ontwikkelen van hun dienstverlenende competenties. Op organisatie-, team- en individueel niveau zijn begeleiding en training aangeboden. Voorbeelden zijn het eerdergenoemde schrijven op B1 niveau, klantgericht telefoneren, omgaan met mensen met een (niet zichtbare) beperking.
- Ook is gestart met de voorbereiding van de op- en inrichting van de Sittard-Geleen academie waarin het ontwikkelaanbod voor de dienstverleningscompetenties een plaats gaat krijgen. Beschreven is hoe de SG academie past in onze bredere visie op de organisatie, sturing en leiderschap en onze visie op leren en ontwikkelen en er is een inrichtingsvoorstel gedaan.

Sturen op kwaliteit van de dienstverlening

- Op basis van de visie op dienstverlening zijn dienstverleningsindicatoren benoemd (bereikbaarheid, doorlooptijden, klantervaringen, toegankelijkheid etc.). Er is een dienstverleningsdashboard gerealiseerd waarmee gestuurd kan worden op deze indicatoren en dat de komende jaren kan worden doorontwikkeld.

Lobby en fondsenwerving

- Zowel ambtelijk als bestuurlijk hebben we in 2023 actief deelgenomen aan de netwerken G40 en de VNG. Zo zal onze gemeente de bestuurlijke tweedaagse netwerkbijeenkomst van de G40 organiseren en een netwerkdag van het Limburgse strategennetwerk. Ook werken we op het gebied van lobby samen met Brightlands, provincie Limburg en grote Limburgse steden.. Vanuit deze lobby is ook succesvol gewerkt aan regiodeals.

- Op het gebied van fondsenwerving werken we samen met Vindsubsidies om kansen te signaleren voor onze strategische opgaven. In 2023 is eraan gewerkt om de administratieve afhandeling van inkomende middelen te ondersteunen en veilig te laten verlopen; wij verwachten in 2024 gebruik te maken van een hieruit voortkomend subsidievolgsysteem.
- Tien Zuid-Limburgse gemeenten sloten in november 2023 met het Rijk een Regio Deal Zuid-Limburg. Daarmee is 40 miljoen euro[10] vrijgekomen om onze Zuid-Limburgse regio te versterken. Sittard-Geleen vervult een actieve rol in de totstandkoming en uiteindelijke uitvoering van deze deal. Een aanzienlijk deel van de Rijksbijdrage is geland in Sittard-Geleen en de Westelijke Mijnstreek. Zo is Rijksfinanciering onder andere toegekend aan Glanerbrook en het Burgemeester Damenpark, de Circulaire werkplaats in Geleen, Corio Glana, Circular Mile, de haven van Stein en het grondstoffenprogramma op Chemelot Circulair. Hiermee is een bedrag van circa 9 miljoen euro binnengehaald.
  De regiodeal geeft niet alleen perspectief voor de projecten die financiering krijgen. We werken via de Regiodeal ook aan het versterken van het netwerk met de betrokken ministeries. Daarmee blijven we zoeken naar nieuwe kansen en mogelijkheden om de opgaven van onze gemeente en regio onder de aandacht te brengen van het Rijk. Via het Regiodeal netwerk werken wij momenteel ook samen met de Regio Parkstad Limburg en de Provincie Limburg aan de uitwerking van Elke regio telt.

Internationalisering en Euregio

- Ook in 2023 hebben wij actief deelgenomen aan MAHHL+, euregio Rhein-Maas-Nord en EGTS euregio Maas-Rijn. In juni 2023 hebben we succesvol de Algemene Ledenvergadering van de Euregio Rhein-Maas-Nord in de Stadbroekermolen (Sittard) georganiseerd. Door middel van onze actieve deelname in verschillende netwerken hebben we onze netwerkpositie versterkt. Zo zal onze gemeente in 2025 de Grenslandconferentie organiseren.
- Om de leefbaarheid in de grensregio en in onze gemeente in stand te houden zijn we een partner in de lobby van Universiteit Maastricht om een internationale studentenstop te voorkomen. Daarnaast zijn we als grote gemeente in Limburg betrokken bij de lobby voor de Einsteintelescoop die Nederland, België en Duitsland proberen te huisvesten.

Peilingen

- In 2023 hebben we de uitkomsten uit de inwonerspeiling 2022 besproken met de samenleving. In zogenoemde dialoogsessies is door inwoners, organisaties, bedrijven en gemeente samen duiding gegeven van de in de inwonerspeiling genoemde onderwerpen en zijn vervolgacties bepaald. De aanpak van de dialoog werd gewaardeerd. Daarom is het voornemen om de inwonerspeiling (in de vorm van enquêtes) per vier jaar te herhalen. Komende peiling is zodoende gepland in 2026.
  In de genoemde dialoogsessies is verslag gemaakt van de onderwerpen per gebied. Deze onderwerpen zijn/worden door stadsdeelmanagement maatgericht opgepakt in het reguliere werk, samen ook met andere gemeentelijke medewerkers. Hierbij wordt ook samengewerkt met bestaande gremia in de dorpen en wijken. Begin 2024 is bij de raadpleging van de concept Omgevingsvisie op dorpen-/wijkniveau geparticipeerd met inwoners, organisaties en bedrijven. Verschillende medewerkers zijn hier in gesprek gegaan met mensen uit de samenleving. Tijdens deze gesprekken was ruimte voor strategische vraagstukken, maar zeker ook voor operationele vragen/opmerkingen. Zo is bijvoorbeeld tijdens de 'tentoonstelling op de markten' en de 'digitale participatie' informatie opgehaald wat specifiek gebiedsgericht speelt in wijk en dorp. We streven er naar om eind 2024 / begin 2025 -aanvullend op reeds genoemde acties- een dialoogronde te organiseren, vergelijkbaar met die van de inwonerspeiling. In die periode is mogelijk ook opbrengst vanuit het traject van de Omgevingsvisie beschikbaar/deelbaar.
- De VNG is per 1 juli 2022 gestopt met het aanbieden van de ondernemerspeiling, omdat uit onderzoek is gebleken dat deze peiling niet meer aansluit bij de behoefte van de gebruikers (gemeenten). Heerlen en

[10] Bestaande uit € 20 mln. Rijksmiddelen en € 20 mln. cofinanciering

Maastricht hebben ook aangegeven geen ondernemerspeiling meer uit te voeren. Voor Sittard-Geleen heeft een eigen schriftelijke enquête geen meerwaarde, nu benchmark met andere gemeenten niet meer mogelijk is. Daarom is ondernemerspeiling in 2023 uitgevoerd via diverse overleggen met de belangenvertegenwoordigers van de winkelgebieden en bedrijventerreinen, bij de individuele casussen die het Ondernemerscontact behandelt en tijdens de bedrijfsbezoeken door college en ambtelijke organisatie. Ook zijn er, op basis van behoefte, één op één gesprekken georganiseerd met ondernemers. Vanuit deze overleggen heeft ook participatie plaatsgevonden op beleidsopgaven, zoals bijvoorbeeld de gemeentelijke detailhandelsvisie.

Huisvesting

De huidige bestuurlijk-ambtelijke huisvesting is sterk verouderd, vertoont achterstallig onderhoud en voldoet niet meer aan de huidige eisen op het gebied van duurzaamheid en een gezonde werkomgeving. Er is een mismatch met wie we willen zijn, hoe we willen werken (hybride) en de manier waarop we willen samenwerken met onze inwoners, ondernemers en partners (ontmoeten).

Op dit moment hebben wij voor onze eigen organisatie vier huisvestingsprojecten, te weten:

1. Representatieve functie gemeente d.m.v. realisatie Huis aan de Markt (herontwikkeling V&D-locatie) in Sittard
2. Bestuurlijke en ambtelijke huisvesting in Geleen
3. Huisvesting Vidar in Geleen
4. Huisvesting Wijkbeheer in Geleen

In 2023 is voor bestuurlijke en ambtelijke huisvesting en ook Vidar het programma van eisen (PvE) opgesteld. Op basis van deze inzichten is het budget herijkt of vastgesteld. Hierna zijn de ruimtelijk functionele en technische programma's van eisen (PvE) opgesteld. Sabic Europe B.V. heeft in 2023 aangekondigd het kantoor aan de Europaboulevard 1 te Sittard naar alle waarschijnlijkheid te willen verlaten. Het gevolg hiervan is dan dat het kantoor in Sittard zou komen leeg te staan. Op datzelfde moment was de gemeente Sittard-Geleen voor de bestuurlijke-ambtelijke huisvesting de nadere uitwerking (middels Programma's van Eisen) en de bijbehorende financiële dekking aan het opstellen om aan de raad voor te leggen ter besluitvorming.
Gezien de fase in het project, heeft het College van B&W destijds besloten om de locatie Sabic als scenario voor de bestuurlijk-ambtelijke huisvesting nader te onderzoeken. Echter het tijdsbestek voor dit onderzoek was kort en niet alle gegevens (waaronder een vraagprijs) konden door Sabic tijdig aan de gemeente worden aangeleverd. Hierdoor was de mogelijkheid om een stevig onderbouwde afweging te maken beperkt. Dit heeft ertoe geleid dat het College in 2023 aan de raad heeft voorgelegd dat het onderzoek 'op hoofdlijnen' naar alternatieven voor de bestuurlijk-ambtelijke huisvesting niet tot een ander voorstel heeft geleid dan het op 15 december 2021 genomen raadsbesluit.
Het management van Sabic Europe B.V. heeft eind 2023 opnieuw verkend of de gemeente Sittard-Geleen niet toch geïnteresseerd zou zijn in het Sabic gebouw, mocht dit vrij komen. Gebleken is dat er geen markt is voor kantoren en dat dit gebouw niet alternatief aanwendbaar is zoals bijvoorbeeld de PIT ground.
Gezien het unieke karakter van dit iconische gebouw en de negatieve effecten van eventuele leegstand op de gemeente in zijn geheel en specifiek voor Bedrijvenstad Fortuna en de stationsomgeving, heeft het college opdracht gegeven om het gebouw bouwkundig en technisch nader te onderzoeken. Dit met als mogelijke bestemming bestuurlijk-ambtelijke huisvesting. Daarbij konden door Sabic inmiddels wel de voor de gemeente noodzakelijke gegevens ter beschikking worden gesteld. Vervolgens zijn de gesprekken gestart tussen het management van Sabic Europe B.V. en de gemeente. De raad is in 2024 meegenomen in dit onderzoek.

Verder zijn in 2023 de voorbereidingen getroffen voor de aanbesteding van het ontwerpteam in 2024. Wijkbeheer is enkele stappen verder in het proces en zitten wij eind 2023 in de afronding van de laatste fase van het ontwerp. Dit betekent dat in 2024 gestart kan worden met de aanbesteding voor het bouwteam. Voor

Huis aan de Markt is 2023 gebruikt om verder invulling te geven aan de scenario's en met name het voorkeurscenario retail. Dit zal resulteren in een ontwikkelingsovereenkomst met een retailer in 2024.

Wie en/of wat hadden we daarvoor nodig?

Vanuit onze dienstverleningsprincipes en onze rol van netwerkende en participerende overheid zijn we sterk gericht op samenwerking, klantwaarde voorop en (mentaal) eigenaarschap, en eigen initiatief in de samenleving. De toekomstambassadeurs en de stadsmakers spelen hierbij een duidelijke rol. De doelen uit dit programmablad vergen daarbij ook een gezamenlijke inspanning van bestuur, organisatie en omgeving.

Verbonden partijen
Belastingsamenwerking gemeenten en waterschap
NV Bank Nederlandse gemeenten
Claim Staat Vennootschap (CSV) Amsterdam B.V.
Enexis N.V.
Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V.
N.V. Waterleidingmaatschappij Limburg

Voor verdere informatie met betrekking tot de verbonden partijen wordt verwezen naar de hierover afzonderlijk opgenomen paragraaf.

Wat heeft het gekost?

bedragen x € 1.000	Begroting voor wijziging 2023	Begroting na wijziging 2023	Rekening 2023	Resultaat 2023
Baten	282.905	293.696	304.437	10.741
Lasten	-75.212	-68.313	-64.664	3.649
Saldo Baten en Lasten	**207.692**	**225.383**	**239.773**	**14.390**
Onttrekkingen	4.728	19.175	20.441	1.266
Toevoegingen	-4.326	-18.364	-21.476	-3.111
Saldo Reserves	**402**	**811**	**-1.034**	**-1.845**
0 BESTUUR EN ONDERSTEUNING - Totaal	**208.094**	**226.194**	**238.738**	**12.544**

* de baten en lasten van programma 0 zijn inclusief algemene dekkingsmiddelen, overhead, onvoorzien en vennootschapsbelasting

Analyse resultaat

De (gesaldeerd) voor het programma beschikbare gelden betreffen de dekking voor de lasten van de overige programma's. De totale baten bestaan voornamelijk uit de diverse uitkeringen van het Gemeentefonds en belastingenontvangsten in het kader van OZB en overige belastingen.

De belangrijkste uitgavenposten betreffen kosten overhead. Hierin zijn de budgetten opgenomen die verband houden met de bedrijfsvoering. Het gaat om de uitvoering van de volgende taken: personeel en organisatie, financiën, inkoop, facilitaire zaken en huisvesting, informatiemanagement en ICT en communicatie. Daarnaast worden ook de budgetten die direct verband houden met de gemeentelijke bestuursorganen (college, raad) en de directe ondersteuning hiervan geboekt.

Binnen het taakveld burgerzaken is er een verscheidenheid van wettelijke verplichtingen. De uitvoering hiervan is georganiseerd binnen de stadswinkel (onder andere burgerzaken en klantcontactcentrum). Ook zijn alle toevoegingen en onttrekkingen van reserves in dit programma geboekt welke betrekking hebben op dit programma.

Het voordelig saldo van dit programma wordt met name veroorzaakt door:

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

- Voordelig resultaat op het gemeentefonds met betrekking tot de decembercirculaire van € 6,9 mln. Dit betreft voornamelijk compensatie energietoeslag en leidt tot een voordeel in programma 0 waarbij de kosten van de energietoeslag zijn verantwoord in programma 6.
  Daarnaast compensaties uit eerdere circulaires (taakmutaties) van € 2,7 mln. Gezien het tijdstip (december 2023) van beschikbaar stellen van deze middelen lukt het niet deze daadwerkelijk in 2023 in te zetten. Voorgesteld wordt om € 2,5 mln. van deze middelen over te hevelen naar 2024 middels resultaatbestemming en in te zetten voor uitvoering van de genoemde wettelijke taken.
- Voordelig resultaat van € 1,18 mln. betreft het restant stelpost inflatie materiele budgetten welke ook middels resultaatbestemming wordt voorgesteld om deze gelden over te hevelen naar de stelpost inflatie 2024.
- Voordelig resultaat ICT van € 1,1 mln. Dit wordt enerzijds veroorzaakt door een gewijzigde methode in het boeken van kosten, waarbij kosten van langjarige contracten geboekt worden in het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Dit heeft een eenmalig voordelig effect in 2023 van € 0,45 mln. en daar tegenover een negatief effect in 2024. Daarnaast zijn diverse voor 2023 geplande projecten doorgeschoven naar 2024 als gevolg van onvoorziene omstandigheden en is het budget voor onvoorziene uitgaven en externe inhuur beperkt gebleven.
- Voordelig resultaat van € 0,63 mln. betreft het restant van de stelpost Nieuw Beleid welke niet benodigd is in 2023 en vrijvalt ten gunste van het resultaat.

Wie heeft mee betaald?

Onze inwoners en bedrijven betalen leges voor individuele diensten, denk hierbij aan reisdocumenten en vergunningen. De gemeente ontvangt een bijdrage uit het Gemeentefonds en int gemeentelijke belastingen. Deze opbrengsten heeft de gemeente nodig om haar taken uit te voeren.

Beleidsindicatoren

Taakveld	Naam indicator	Eenheid	Waarde	Periode	Waarde	Periode
0. Bestuur en ondersteuning	Formatie	Fte per 1.000 inwoners	10	2022	11	2023
	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	10	2022	11	2023
	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	855	2022	927	2023
	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom	11,80%	2022	11,03%	2023
		Kosten inhuur externen	€ 9.312.713	2022	€ 9.421.281	2023
	Overhead	% van de totale lasten	10,28%	2022	9,35%	2023

Gerelateerde beleidsnota's

Programma Burgerparticipatie en wijkgericht werken
Visiedocument organisatie en manier van werken
Kadernota reserves en voorzieningen 2017

2.1.2 PROGRAMMA 1 VEILIGHEID

De gemeenteraad heeft in december 2022 de kadernota Integrale Veiligheid Westelijke Mijnstreek voor de jaren 2023-2026 vastgesteld. In de kadernota wordt veel geschreven over veiligheid in de Westelijke Mijnstreek en dus ook in Sittard-Geleen. Het gaat dan onder meer over onze missie en visie, de ontwikkelingen, de prioriteiten en de doelen op het gebied van veiligheid. De kadernota staat op de website Kadernota Integrale Veiligheid Westelijke Mijnstreek 2023-2026

Het programma Veiligheid richt zich op de wettelijke- én de niet wettelijke taken van veiligheid. Denk daarbij aan brandweerzorg, rampenbestrijding, crisisbeheersing, openbare orde en veiligheid. Ook de externe veiligheid hoort daarbij.

Het programma kent de volgende taakvelden:
- Crisisbeheer en Brandweer
- Openbare orde en Veiligheid

Wat wilden we bereiken?

In de kadernota Integrale Veiligheid Westelijke Mijnstreek is de missie bepaald voor de komende jaren: *"De gemeenten in de Westelijke Mijnstreek zijn veilig én voelen veilig."*

Ook is in deze kadernota een visie gemaakt op het gebied van veiligheid. Deze is:
'We zien veiligheid als de basis voor een prettige manier van samenleven in onze gemeenten, voor iedereen. Als lokale overheden zetten we onze eigen kracht in om onze gemeenten veilig te maken en houden. We werken samen en zorgen voor brede betrokkenheid bij veiligheid. We kijken goed naar de ontwikkelingen op het gebied van veiligheid en doen vervolgens wat nodig is.'

In de kadernota zijn tevens diverse SMART doelen opgenomen, gericht op thema's. De door de raad aangewezen prioriteiten voor de komende jaren zijn:
- Cybercrime;
- Ondermijning, in het bijzonder drugscriminaliteit;
- Sociale kwaliteit; en
- Externe Veiligheid.

Als rode draad op het gebied van veiligheid is de doelgroep jeugd benoemd. Rode draad betekent dat we binnen vrijwel ieder thema, project of activiteit, op het gebied van veiligheid zorgen voor bijzondere aandacht voor jeugd.

Wat hebben we gedaan om dit te bereiken?

Op basis van de Kadernota Integrale Veiligheid Westelijke Mijnstreek 2023-2026 wordt tweejaarlijks een Actieplan Integrale Veiligheid voor Sittard-Geleen vastgesteld. Het college heeft in 2023 dit Actieplan voor de periode 2023-2024 vastgesteld. In het Actieplan Integrale Veiligheid worden de acties op het gebied van veiligheid beschreven. Onderstaande toelichting op de activiteiten in het jaar 2023 correspondeert dan ook grotendeels met het actieplan.

Het Actieplan Integrale Veiligheid Sittard-Geleen 2023-2024, met als motto *'Samen naar 100% veilig'* is te vinden via de website: Actieplan Integrale Veiligheid Sittard-Geleen 2023-2024

Sociale veiligheid

Sociale veiligheid gaat over de mate waarin inwoners, ondernemers en bezoekers hun eigen veiligheid beleven. Een bijzonder aspect van sociale veiligheid zijn vormen van criminaliteit die een grote impact hebben op

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

mensen. Denk bijvoorbeeld aan cybercriminaliteit, woninginbraken, overvallen en geweldsmisdrijven. In 2023 hebben we ons ingezet om het veiligheidsgevoel van inwoners te verbeteren. Dit hebben we gedaan in samenwerking met partners als woningcorporaties, maatschappelijke organisaties en de politie. Maar ook inwoners en ondernemers zijn in staat gesteld om bij te dragen aan de gezamenlijke veiligheid. Dit hebben we onder andere gedaan door hen bewust(er) en weerbaar(der) te maken tegen de mogelijkheden om criminaliteit en onveilige situaties te voorkomen en de kans op slachtofferschap te verkleinen. Bijvoorbeeld via veiligheidsrondes in de wijk, de training 'omgaan met agressie' voor ondernemers en communicatiecampagnes om te meldingsbereidheid te verhogen. Via initiatieven als buurtpreventie en buurtbemiddeling hebben we inwoners gestimuleerd en ondersteund om zelf bij te dragen aan een veiligere wijk. Voor buurtpreventie zijn er verdere stappen gezet in het streven naar een gemeentebrede dekking (eind 2026). Ook hebben we aandacht gehouden voor een veilige woon- en leefomgeving via het toepassen van veilig beheer en ontwerp.

De zogeheten High Impact Crimes (waaronder woninginbraken en overvallen) cijfers zijn in de afgelopen jaren laag gebleven. In 2023 hebben we ons samen met partners als de politie, woningcorporaties en onze inwoners ingezet om de High Impact Crimes te voorkomen en waar nodig aan te pakken. Via campagnes en lokale acties zijn inwoners en ondernemers geïnformeerd over hoe zijn er zelf voor kunnen zorgen dat ze geen slachtoffer worden van bijvoorbeeld woninginbraken of overvallen. Daarnaast hebben we aan personen die tijdens een politiecontrole in onze gemeente op straat zijn betrapt op het vervoeren van inbrekersgereedschap een dwangsom opgelegd.

In 2023 hebben we aandacht besteed aan de digitale veiligheid van inwoners en ondernemers. Zowel regionaal als lokaal is ingezet op het vergroten van de weerbaarheid en bewustzijn van onze inwoners en ondernemers in het digitale domein. Bijvoorbeeld via activiteiten als 'Hackshield' (een spel voor kinderen), de aanpak gericht op (jonge) daders genaamd 're-B00TCMP' en de realisatie van de regionale cyberhulpdienst. Dit hebben we gedaan in samenwerking met meerdere Zuid- en Noord-Limburgse gemeenten, de Provincie Limburg, het Regionale Informatie- en Expertisecentrum, het Platform Veilig Ondernemen, het Openbaar Ministerie en het team cybercrime van de politie. Tijdens de Week van de Veiligheid 2023 zijn er verschillende acties uitgevoerd om de digitale veiligheid onder inwoners te vergroten, waaronder cyber gerelateerde activiteiten voor ouderen en de inzet van Cyber24-koffers op voortgezet onderwijsscholen.

De afgelopen jaren is de vuurwerkoverlast in onze gemeente toegenomen. In 2023 hebben we preventieve acties uitgevoerd om de vuurwerkoverlast in te perken. Dit hebben we gedaan door onze informatiepositie te verbeteren, de inzet van jongerenwerk en door aandacht te besteden aan publiekscommunicatie. We hebben meer focus aangebracht in de gebieden waar veel overlast wordt ervaren. Onze BOA's hebben deze gebieden als extra aandachtsgebieden in de patrouilles meegenomen. Ook zijn er in deze gebieden informatiebijeenkomsten georganiseerd. Bij de preventieve aanpak van vuurwerk hebben we de voortgezet onderwijsscholen in onze gemeente, de politie, Partners en Welzijn en het Openbaar Ministerie betrokken.

Gemeentelijk cameratoezicht is niet meer weg te denken uit onze veiligheidsaanpak. In 2021 is gestart met een projectmatige doorontwikkeling van het gemeentelijk cameratoezicht. In 2023 is dit project succesvol afgerond en is uitvoering gegeven aan het beleid 'gemeentelijk cameratoezicht Sittard-Geleen 2022-2026'. Ook hebben we ontwikkelingen gemonitord en geëxperimenteerd met flexibel cameratoezicht en geweldsdetectie. De samenwerking met de politie, onder meer het gezamenlijk uitkijken van de camera's door politie en BOA's is verstevigd. In 2024 geven we verder uitvoering aan het beleid cameratoezicht (Beleid Cameratoezicht Sittard-Geleen).

Evenementen en voetbal

Samen met de organisatoren, gemeente en partners als de politie, de GGD GHOR en de brandweer hebben we in 2023 gezorgd voor zo veilig mogelijke evenementen. Grote evenementen zijn samen met onze partners beoordeeld vanuit het beoordelingskader crowd-management en evenementveiligheid om te komen tot

gedeelde beelden over risico's en de manier waarop deze te beheersen. In 2023 is gestuurd op de (eigen) verantwoordelijkheid van een organisator voor de veiligheid van zijn evenement. In dit kader hebben we tijdens de Week van de Veiligheid 2023 een informatiebijeenkomst voor evenementorganisatoren georganiseerd en hebben aanvullend twee workshopavonden plaatsgevonden. In 2023 is het landelijke dreigingsniveau verhoogd (niveau 4: substantiële dreiging). Via inrijbeperkende maatregelen bij (grotere) evenementen hebben we aandacht gehouden voor de veiligheid van bezoekers. Hiervoor zijn in 2023 extra middelen beschikbaar gesteld. Daarnaast hebben we gewerkt aan het verder verbeteren van de veiligheid rondom voetbalwedstrijden. Dit hebben we gedaan in samenwerking met Fortuna Sittard, de politie, de brandweer, het Openbaar Ministerie en het Fortuna Supporters Collectief. We hebben daarbij aandacht gehad voor de (fysieke) veiligheid van de stadionomgeving en de persoonsgerichte aanpak van voetbalhooligans.

Crisisbeheersing en rampenbestrijding

Crisisbeheersing en rampenbestrijding gaat over de voorbereiding op een ramp of incident en de aanpak daarvan. De Veiligheidsregio Zuid-Limburg is verantwoordelijk voor het voorbereiden en coördineren van deze taken. In dit kader is in 2023 door de Veiligheidsregio een nieuw meerjarenbeleidsplan vastgesteld. Daaraan zijn onder meer ook een nieuw Provinciaal Risicoprofiel en dekkingsplan (brandweer) verbonden. Verder heeft de Veiligheidsregio gezorgd voor een oefen-, opleidings- en trainingsprogramma voor sleutelpersonen in de crisisorganisatie. Zo heeft in 2023 een grote oefening plaatsgevonden op Maastricht-Aachen-Airport. Ook de gemeente heeft een belangrijke rol in de crisisorganisatie. Om deze rol verder door te ontwikkelen zijn in 2023 intern extra opleidingen aangeboden. Aan onze medewerkers, maar ook aan het college. Verder is in 2023 de risicocommunicatie-campagne 'Samen Veilig Rondom Chemelot' voortgezet. Dit is een meerjarige en actieve campagne, die we samen met Chemelot, de Veiligheidsregio Zuid-Limburg en de gemeenten Beek en Stein uitvoeren.

Zorg en veiligheid

Net als in de rest van het land, zijn er in onze gemeente hulpbehoevenden die te maken hebben met een opeenstapeling van persoonlijke problemen, onder andere: psychische klachten, verslavingsgevoeligheid en sociale onzekerheid. Deze personen zijn vaak het slachtoffer van misbruik en criminaliteit, of veroorzaken zelf overlast en veiligheidsproblemen. Daderschap en slachtofferschap kunnen door elkaar lopen. De problematieken op 'het snijvlak' van zorg en veiligheid zijn complex.

Net als voorgaande jaren is in 2023 intensief gewerkt aan beleid op verschillende dossiers én zijn veel inspanningen verricht op casuïstiek. Ook hebben we in 2023 te maken gehad met ontwikkelingen. Deze ontwikkelingen richten zich enerzijds op maatschappelijke gebeurtenissen, waaronder verharding en buitenlandse conflicten. Anderzijds vragen (nieuwe) landelijke en regionale afspraken en ontwikkelingen intensivering van beleidsthema's, waaronder de aanpak van jeugdcriminaliteit.

Aanpak personen

Doel van onze aanpak is sneller en gerichter ingrijpen om schadelijke en onveilige gevolgen voor persoon en omgeving zoveel mogelijk te voorkomen, stoppen en duurzaam op te lossen. De samenwerking tussen de zorg- en veiligheidsketen is hierin essentieel. Om dit te bewerkstelligen werken we als gemeente vanuit verschillende teams samen. Daarnaast werken we onder andere samen met de politie, het Openbaar Ministerie, woningcorporaties, Veilig Thuis, instellingen voor geestelijke gezondheidszorg, Reclasserings-organisaties en de Dienst Justitiële inrichtingen. Deze partners werken samen onder één dak in het Zorg- en Veiligheidshuis Westelijke Mijnstreek. Het Zorg- en Veiligheidshuis is een netwerk van gemeenten, zorg- en justitiepartners met als doel te komen tot een succesvolle aanpak van multiproblematiek, criminaliteit en ernstige overlast. Bij ernstige multiproblematiek en veiligheidsproblematiek wordt vanuit het gebiedsgericht werken (een integrale aanpak van sociaal domein, leefbaarheid en veiligheid) opgeschaald naar het Zorg- en Veiligheidshuis. Zij voorkomt en doorbreekt stagnatie bij complexe zorg- en veiligheidscasuïstiek. Deze aanpak is ook in 2023 weer een belangrijke succesfactor gebleken in de bestrijding van criminaliteit en overlast.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Beleidsthema's
Samenwerken doen we niet alleen lokaal, maar ook regionaal. Binnen de Westelijke Mijnstreek en waar mogelijk Zuid-Limburgse schaal. Middels de Commissie Zorg & Veiligheid Zuid-Limburg brengen we partijen samen om complexe domein overstijgende vraagstukken effectief op te volgen. De commissie monitort de praktijk, signaleert knelpunten, wisselt kennis uit en geeft sturing aan de regionale thema's op het snijvlak van zorg en veiligheid.

Vanuit zorg en veiligheid hebben we in 2023 gewerkt aan de volgende thema's:

- *Radicalisering:*
  Bij het tegengaan van radicalisering is het belangrijk om signalen zo vroeg mogelijk te herkennen. Daarom hebben we in 2023 gewerkt aan het vergroten van de deskundigheid van onze medewerkers en onze partners. Ook zijn inspanningen verricht in het voorkomen van radicalisering door activiteiten te organiseren voor de sociale versterking van jongeren. De dreigingsbeelden van de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid in 2023 zijn geanalyseerd en waar nodig zijn er (extra) maatregelen genomen.

- *Personen met verward gedrag:*
  Het is belangrijk om personen met verward gedrag op tijd én goed te helpen. Het Verbindingspunt Informatie en Advies (VIA) verbindt meldingen van de politie met betrokken hulporganisaties. In 2023 is toegewerkt naar structurele financiële borging van het VIA. Ook is uitvoering gegeven aan de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) en de Wet zorg en dwang (Wzd). De Wvggz regelt de rechten van mensen met verplichte zorg vanwege een psychische aandoening. En de Wzd regelt de rechten bij onvrijwillige zorg of onvrijwillige opname van mensen met een verstandelijke beperking en mensen met een psychogeriatrische aandoening (zoals dementie).

- *Nazorg ex-gedetineerden:*
  Voor een veilige samenleving is het van belang dat een gedetineerde na het uitzitten van de straf goed terugkeert in de maatschappij. In 2023 is er projectmatig geïnvesteerd om bij aanvang van detentie vanuit gezamenlijke verantwoordelijkheid samen te werken aan het detentie- en re-integratietraject dat moet leiden tot een succesvolle re-integratie en verlaagde kans op recidive. De structurele borging van het project vindt in 2024 plaats.

- *Geweld in afhankelijkheidsrelaties:*
  We willen slachtoffers van geweld in afhankelijkheidsrelaties, zoals huiselijk geweld en kindermishandeling, zo vroeg en goed mogelijk in beeld krijgen. Dit om geweld zo snel mogelijk te stoppen en erger te voorkomen. In 2023 is uitvoering gegeven aan de Regiovisie 'Geweld Hoort Nergens Thuis' 2019-2022 middels acties op het gebied van bewustzijn, signaleren en het verbeteren van samenwerking. Ook is gewerkt aan een nieuwe regionaal beleids- en uitvoeringsplan welke in 2024 wordt afgerond. In 2023 is uitvoering gegeven aan het lokale uitvoeringsplan Mensenhandel.

- *Aanpak jeugdcriminaliteit:*
  De jeugd is de toekomst. Ondanks dat de jeugdcriminaliteit in algemene zin daalt, raken steeds meer kwetsbare jongeren betrokken bij zware vormen van criminaliteit. In 2022 zijn we met in- en externe partners gestart met het ontwikkelen van een preventieprogramma en persoonsgerichte aanpak voor jeugdigen. Het Ministerie van Justitie en Veiligheid ziet dat gemeenten een forse opgaven hebben in de aanpak van jeugdcriminaliteit. Daarom stelt het ministerie extra (structurele) middelen beschikbaar voor geselecteerde gemeenten, waaronder Sittard-Geleen. Dit doen zij onder de noemer 'Preventie met Gezag'. We hebben in 2023 samen met de politie en het Openbaar Ministerie een integrale aanvraag

ingediend. Deze aanvraag is toegekend voor de periode van 2024 tot en met medio 2026. In 2024 wordt gewerkt aan een uitvoeringsplan en financiële verwerking waarna de toegekende interventies worden ingezet.

In 2023 is een doorontwikkelingstraject gestart van het Zorg- en Veiligheidshuis Westelijke Mijnstreek. Dit traject is ingezet op basis van autonome ontwikkelingen, waaronder aangescherpte landelijke richtlijnen, groeiende taken en een intensievere samenwerking van de drie Zuid-Limburgse Zorg- en Veiligheidshuizen (Maastricht-Heuvelland, Parkstad en Westelijke Mijnstreek). Dit traject loopt in 2024 door.

Het Toezicht Sociaal Domein, een samenwerkingsverband van verschillende Inspecties, heeft een calamiteitenonderzoek verricht naar de zorg en ondersteuning van Donny M. In het rapport zijn lokale en regionale verbeterpunten aangedragen. Daarnaast komen ook overkoepelende aandachtspunten naar voren die om beleid, afstemming en samenwerking vragen van het Rijk en gemeenten. Onder regievoering van Sittard-Geleen in 2023 een regionaal verbetertraject gestart met de betrokken organisaties. Ook is geïnvesteerd in de aanhaking van het Rijk als stelselverantwoordelijke. In 2024 wordt dit verbetertraject gecontinueerd.

Externe Veiligheid

Ook in 2023 zijn nieuwe ruimtelijke plannen en vergunningen getoetst aan de wettelijke eisen en ons vastgesteld externe veiligheidsbeleid. Daar waar mogelijk, bijvoorbeeld in een transitiegebied, kijken we ook in bestaande situaties naar het optimaliseren van de veiligheidssituatie. De gemeente geeft bijzondere aandacht aan externe veiligheid voor twee ontwikkelgebieden, waarin meer specifiek moet worden gekeken naar de samenhang van externe veiligheid met de geplande ontwikkeling en andere beleidsvelden. Deze gebieden zijn op en nabij de Chemelot site en het treinemplacement Sittard. Verder hebben wij ons, in de aanloop op de Omgevingswet, voorbereid op de implementatie van de Omgevingswet en het nieuwe beleid voor externe veiligheid, dit vooral ten aanzien van het instrument Omgevingsvisie maar ook het Omgevingsplandeel Chemelot.

- *Advisering en toetsing ruimtelijke ontwikkelingen en vergunningen:*
  Het adviseren en toetsen van externe veiligheid in ruimtelijke plannen en vergunningen is een permanent onderdeel van onze gemeente. Het vormt daarmee de basis om te voldoen aan de wettelijke normen maar ook aan de vastgestelde uitgangspunten en ambities als benoemd in onze vastgestelde "Beleidsvisie externe veiligheid Chemelot site / Westelijke Mijnstreek" en "Veiligheidsvisie Spoorzone Sittard-Geleen".

- *Emplacementen en Basisnet[11] (spoor):*
  We volgen de ontwikkelingen in het kader van het programma Robuust Basisnet Spoor nauw en brengen daar waar mogelijk en noodzakelijk ons commentaar in. De pilot 'emplacement Sittard' is afgerond en wordt verder door het Ministerie meegenomen in het proces Robuust Basisnet. In het project gebiedsontwikkeling stationsomgeving wordt gestreefd om de omgevingskwaliteit in de stationsomgeving te optimaliseren c.q. te verbeteren om hiermee het vestigingsklimaat zo goed mogelijk te maken voor wonen, bedrijvigheid en recreatie. Hiervoor wordt gestreefd naar zo min mogelijk gevaarlijke stoffen/ketelwagens op de emplacementen en de doorgaande spoorlijn.

[11] Het Basisnet is een landelijk aangewezen netwerk voor het vervoer van gevaarlijke stoffen (weg, water en spoor). Gebleken is dat er voor een aantal spoorroutes hogere vervoersaantallen zijn dan verwacht. Ook bleek dat in Nederland meerdere normen van risico's werden overschreden en dat op trajecten gereden is die niet in de Basisnettabel genoemd staan. De constatering was voor het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat reden om het Basisnet te herzien via het programma Robuust Basisnet. Dat doet het ministerie samen met andere overheden en organisaties.

- *Voorbereidingen Omgevingswet:*
  We werken verder aan de Implementatie van de Omgevingswet. In een traject met interne en externe betrokkenen zijn beleidsuitgangspunten voor de vernieuwing tot stand. De kaders landen in de omgevingsvisie, de uitvoering wordt verder uitgewerkt in een nog nader vast te stellen Programma Externe Veiligheid.

- *Buisleiding project Delta Rijn Corridor*
  De Delta Rijn Corridor is aangemerkt als project van nationaal belang en is opgenomen in het Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (MIEK). Door het project wordt een wezenlijke bijdrage geleverd aan een toekomstbestendige Chemelot site en een duurzaam energiesysteem. Het project heeft ook gevolgen voor de gemeente Sittard-Geleen. Wij gaan ervan uit dat nieuwe leidingen gelegd worden binnen de hiervoor vastgestelde Structuurvisie Buisleidingen 2012-2035 (SVB) en ook blijven binnen de hierbij horende zones voor externe veiligheid.

- *Veiligheidskader Chemelot en omgeving:*
  Op 25 mei 2023 is het convenant 'Voor een veilige ontwikkeling van Chemelot en haar omgeving' ondertekend. Het kader van het convenant vormt belangrijke bouwstenen voor een integrale en bestuurlijke afweging om te komen tot bovenwettelijke veiligheidsmaatregelen. Het convenant bevat een groot aantal verplichtingen om te werken aan meer veiligheid. Eén ervan is het inrichten van pilots om vorm te geven aan het concept van integrale veiligheid. Een projectteam (met vertegenwoordigers van alle ondertekenaars van het convenant) heeft de pilots in het afgelopen half jaar vervolgens ingericht. Het projectteam wordt hierin bijgestaan door specialisten van de RUD en de Veiligheidsregio Zuid-Limburg (brandweer, GGD/GHOR). In het convenant staat dat besluitvorming over de resultaten van de pilots in de tweede helft van 2023 zou plaatsvinden. Dit bleek echter niet haalbaar. Deze uitloop heeft overigens geen gevolgen voor de geplande einddatum van het convenant op 31 december 2025.

Ondermijning

Als gemeente hebben we regie gevoerd op de lokale aanpak van ondermijning. Een aanpak die we samen doen met partners als de politie, het Openbaar Ministerie, de belastingdienst en het Regionaal Informatie en Expertise Centrum Limburg. De algemene doelstelling van onze aanpak is voortgezet: onze gemeente zo onaantrekkelijk mogelijk maken voor criminelen en criminele netwerken en hun activiteiten. Samen met onze partners hebben we ondermijning flink aangepakt. Onze focus lag daarbij op de thema's als witwassen, criminele motorclubs, mensenhandel en spookburgers. Bijzondere aandacht heeft het thema drugscriminaliteit. Onze insteek was: het inzichtelijk maken van ondermijning, het weerbaar maken van diverse doelgroepen in onze gemeente en het actief uitvoeren van toezicht en handhaving. Zo hebben we in 2023 31 drugspanden drie maanden, zes maanden of langer gesloten. Het beleid op basis waarvan deze sluitingen plaatsvinden, het Damoclesbeleid, is in 2023 geactualiseerd. Omdat we als gemeente alleen met integere partijen zaken willen doen hebben we de Wet Bibob onverkort toegepast. In 2023 zijn 88 Bibob toetsen uitgevoerd.

Signalen van ondermijning, zoals signalen over drugscriminaliteit, bijvoorbeeld ontvangen via Meld Misdaad Anoniem, hebben we met de politie en andere partners besproken en actief opgepakt. Daarbij hebben we vooral ook gekeken naar wat wij als gemeente (zelf) in de aanpak hiervan kunnen betekenen, bijvoorbeeld via de inzet van onze toezichthouders/BOA's ondermijning. Aan 7 straatdealers hebben we een dwangsom opgelegd. Bij twee personen, die zijn doorgegaan met dealen op straat, hebben we besloten de dwangsom te innen. We hebben ons stevig niveau van toezicht en handhaving op thuisprostitutie en spookbewoning voortgezet. Ook voor bedrijven en bedrijventerreinen hebben we aandacht gehad in het kader van ondermijning. Waar nodig, zijn controles verricht samen met partners als de politie, de nutsbedrijven en de Nederlandse Arbeidsinspectie. Daarnaast is (extra) ingezet op het weerbaar(der) maken van onze samenleving:

inwoners, ondernemers, private en publieke partners, maar ook de gemeentelijke organisatie. Het gaat dan om bewustwording en signalering en het vergroten van kennis. Zo zijn we in 2023 aangesloten bij de regionale campagne 'Horen, zien, melden', waarin we samenwerken met het Platform Veilig Ondernemen. Ook is tijdens de Week van de Veiligheid 2023 de 'ondermijningsbus' ingezet en is een themabijeenkomst gehouden voor woningcorporaties, waarbij deelnemers zijn getraind in het herkennen van signalen via de inzet van een 'ondermijningsappartement'.

Buitengewoon opsporingsambtenaren

Buitengewoon opsporingsambtenaren (BOA's) hebben een duidelijke en onmisbare rol binnen de gemeente Sittard-Geleen. Het werkveld is omvangrijk en onze inwoners verwachten steeds meer van de BOA's. Als gemeente hebben we de afgelopen jaren gewerkt aan de ontwikkeling van onze BOA's. Door opleiding en trainingen kunnen deze professionals de steeds toenemende taken goed vervullen. Het vinden van goed gekwalificeerde BOA's is en blijft van essentieel belang. Gelet op het verloop binnen de bestaande groep BOA's is er in 2023 voor gekozen om de vrijkomende formatieplaatsen (tijdelijk) in te vullen met inhuur. Inhuur geeft voldoende flexibiliteit om goed gekwalificeerde BOA's te vinden. 2023 heeft dan ook in het teken staan van het "boeien en binden" van (aanstaande) medewerkers. Om dit alles te bewerkstelligen heeft het intern begeleiden en (door)ontwikkelen van medewerkers nog steeds hoge prioriteit.

Bodycams

Als werkgever is de gemeente verantwoordelijk voor het welzijn en de veiligheid van haar werknemers. Om dit te kunnen borgen zijn de gemeentelijke handhavers in het verleden al uitgerust met portofoons, handboeien en kogel- en steekwerende veiligheidsvesten. Om de veiligheid van de BOA's en toezichthouders verder te vergroten zijn de BOA's in 2023 uitgerust met bodycams.

C2000

In 2023 hebben onze BOA's gebruik gemaakt van het communicatiesysteem van leverancier "Entropia". Een gezamenlijke aanbestedingsprocedure van Zuid-Limburgse gemeenten die deel uitmaken van het regionale samenwerkingsverband heeft helaas niet geleid tot een nieuwe leverancier. Dit bood ons echter wel de mogelijkheid om een overstap naar het landelijke C2000-systeem te onderzoeken. In het kader van de verdere professionalisering van onze BOA's zijn in 2023 dan ook de gesprekken gestart met de Politie om de (on)mogelijkheden van deelname van Sittard-Geleen aan het C2000 communicatiesysteem te onderzoeken.

Informatiepositie

Er zijn vele veiligheidsopgaven in Sittard-Geleen. Een goede informatiepositie is daarom steeds belangrijker. Om de veiligheidsaanpak gericht in te zetten zijn sturingsrapportages opgesteld om daarmee de driehoek in positie te brengen om betere keuzes te kunnen maken in de verdeling van de inzet (onder meer van politiecapaciteit). Daarnaast hebben we in 2023 stappen gezet in het verstevigen van de informatiepositie, waaronder een nieuwe vak applicatie die het fundament biedt om casusgericht te werken.

Ontwikkelpaden Geleen-Centrum en Geleen-Zuid

Via een projectmatige aanpak hebben we gewerkt aan een verbetering van de leefbaarheid en veiligheid in de ontwikkelpaden Geleen-Zuid en Geleen-Centrum. In Geleen-Zuid is in 2023 een integraal veiligheidsbeeld opgeleverd en zijn kansen op het gebied van veiligheid laagdrempelig aangepakt. Zo is er een veiligheids-en leefbaarheidsenquête onder de inwoners afgenomen en is de fietsproblematiek in Zuidhof aangepakt. Een aantal onveilige plekken zijn geanalyseerd via veilig beheer en ontwerp en waar mogelijk zijn laagdrempelige aanpassingen gedaan in de openbare ruimte. Ook zijn in Geleen-Zuid en Geleen-Centrum circa 800 garageboxen gecontroleerd. Hoewel we zien dat dat de meeste verhuurders hun administratie en toezicht in orde hebben, is op 8 plekken drugs/druggerelateerde apparatuur/grondstoffen voor de productie van synthetische drugs gevonden. Ook zijn in Geleen-Centrum controles uitgevoerd gericht op leegstand en zijn in het kader van weerbaarheid activiteiten georganiseerd, zoals een 'Kiek Oet' bijeenkomst, waarin ondernemers

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

zijn geïnformeerd over hoe ze 'drugslocaties' kunnen herkennen. In de komende jaren gaan we verder met het geven van een noodzakelijke impuls aan de aanpak van veiligheid en leefbaarheid in de ontwikkelpaden Geleen-Zuid, Geleen-Centrum, Sittard-West en Sittard-Centrum. De gemeenteraad heeft hiervoor in de periode 2024 tot en met 2026 €1,25 mln beschikbaar gesteld via de begroting 2024 e.v.

Crisisnoodopvang (CNO)

Op een terrein naast de brandweerkazerne aan de Zürichstraat in Sittard is op 12 juni 2023, voor maximaal één jaar, een tijdelijke CNO geopend. De Veiligheidsregio Zuid-Limburg (en het bedrijf IMA) vangt daar maximaal 300 asielzoekers op. De komst van de CNO zorgde vooraf bij veel mensen voor vragen en onrust. Er is echter gezorgd voor een goede veiligheidsorganisatie, beveiliging en toezicht. Dit is gebeurd (en wordt gecontinueerd tot het sluiten van de CNO) in goede samenwerking tussen onder meer de veiligheidsregio, de politie, de brandweer, de gemeente/BOA's en het bedrijf IMA. De zorgen die vooraf bij veel mensen leefden, bleken onterecht. Buurtbewoners hebben in 2023 (en tot op heden) geen overlast ervaren. De bewoners van de CNO zijn sinds de opening met open armen ontvangen bij lokale sportverenigingen. Er is een groep van enkele tientallen vrijwilligers aan de CNO verbonden. En een aantal bewoners van de CNO is ook zelf actief als vrijwilliger in de gemeente. Ook de sfeer op de locatie, tussen de bewoners, is sinds de opening in juni 2023 goed. De Veiligheidsregio Zuid-Limburg neemt alle kosten van de crisisnoodopvang voor haar rekening. Deze worden daarna volledig vergoed door de Rijksoverheid.

Verkenning verdergaande samenwerking op het gebied van openbare orde en veiligheid

De gemeenten Stein en Sittard-Geleen zijn als onderdeel van de Westelijke Mijnstreek partner in de districtelijke Driehoek. Veel veiligheidsthema's worden gemeente overschrijdend opgepakt. De huidige inrichting van het veiligheidsdomein in de Westelijke Mijnstreek is nog steeds vooral gericht op de afzonderlijke gemeenten. Echter in een veranderende maatschappij waarbij het taakveld Veiligheid steeds omvangrijker wordt, is het van belang om als gemeente proactief over de inrichting van het veiligheidsdomein na te denken. Medio 2023 is daarom gestart met een verkenning gericht op verdergaande samenwerking op het gebied van openbare orde en veiligheid tussen de gemeenten Stein en Sittard-Geleen. Een traject met de gemeenten Stein en Sittard-Geleen als opdracht gevende gemeenten en waarbij een externe opdrachtnemer het onderzoek uitvoert. Dit verkennend onderzoek richt zich uitdrukkelijk niet op het veiligheidsbeeld in beide gemeenten, maar op het onderzoeken van mogelijke samenwerkingsvormen en bijbehorende inrichtingen, alsook de implicaties daarvan. De gemeente Beek heeft te kennen gegeven in deze fase niet aan te sluiten. Het doel is om het onderzoek medio 2024 afgerond te hebben.

Wie en/of wat hadden we daarvoor nodig?

Samen met allerlei andere partijen wordt iedere dag gewerkt aan de aanpak van veiligheid. Zo werken we voor een doelmatige en slagvaardige hulpverlening rondom de openbare veiligheid regionaal samen in de Veiligheidsregio Zuid-Limburg. Hieronder vallen rampenbestrijding, crisisbeheersing en brandweerzorg. Onze belangrijkste samenwerkingspartners bij de aanpak van ondermijning zijn het Regionaal Informatie en Expertise Centrum Limburg, het Openbaar Ministerie, de politie, de Belastingdienst en (boven)lokale partners. Als het gaat om zorg en veiligheid, dan speelt het Zorg- en Veiligheidshuis Westelijke Mijnstreek een belangrijke rol. Daarin werken we samen met een groot aantal ketenpartners en partijen uit het zorg- en veiligheidsdomein. De samenwerking met het sociaal domein is van essentieel belang voor de persoonsgerichte aanpak van personen met verward gedrag en mogelijke radicalisering. Op al deze thema's werken we ook samen met de Provincie en met de andere gemeenten in de Westelijke Mijnstreek, in de regio en/of in de Euregio. Tenslotte werken we samen met onze inwoners en ondernemers. Zeker voor het verbeteren van het veiligheidsgevoel (sociale veiligheid) hebben we ook hún betrokkenheid nodig. Via de buurtpreventieteams en WhatsApp groepen leveren zij een belangrijke bijdrage aan het signaleren van onveilige en ongewenste situaties. Ons motto voor 2023-2024 is dan ook: *Samen naar 100% veilig!*

Wat heeft het gekost?

bedragen x € 1.000	Begroting voor wijziging 2023	Begroting na wijziging 2023	Rekening 2023	Resultaat 2023
Baten	1.178	1.550	2.026	477
Lasten	-14.211	-16.563	-16.309	254
Saldo Baten en Lasten	**-13.033**	**-15.014**	**-14.283**	**731**
Onttrekkingen	12	54	39	-14
Toevoegingen	0	-151	-603	-452
Saldo Reserves	**12**	**-97**	**-563**	**-466**
1 VEILIGHEID - Totaal	**-13.021**	**-15.111**	**-14.846**	**265**

Analyse resultaat

De (gesaldeerd) voor programma 1 Veiligheid beschikbare € 15,1 mln. werd in 2023 besteed aan crisisbeheersing, brandweer (1.1) en openbare orde en veiligheid (1.2). De budgetten op het gebied van crisisbeheersing en brandweer (1.1) bedroegen in 2022 € 8,6 mln. en hadden voornamelijk betrekking op de gemeentelijke bijdrage aan de Veiligheidsregio Zuid-Limburg. De beïnvloedbaarheid van deze budgetten was vrij beperkt aangezien het de uitvoering van wettelijke taken betrof. De budgetten op het gebied van openbare orde en veiligheid (1.2) bedroegen in 2021 € 6,5 mln. en hadden met name betrekking op:
De inzet van boa's ad € 2,8 mln. bij team Toezicht en Handhaving;
De inzet van budgetten ad € 3,7 mln. onder andere voor Zorg- en Veiligheidshuis Westelijke Mijnstreek (inclusief Wet verplichte GGZ en VIA borging), High Impact Crimes, Ondermijning, Buurtbemiddeling, Buurtpreventie, Cameratoezicht en Calamiteiten binnen team Openbare orde en Veiligheid.
Het incidenteel voordeel ad € 0,26 mln. binnen het programma Veiligheid wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door een incidenteel voordeel bij de brandweerkazernes als gevolg van de indexering van de huuropbrengsten. Daarnaast had het resultaat volgens de voorlopige jaarrekening 2023 VRZL een incidenteel voordelig effect op de gemeentelijke bijdrage (aandeel gemeente Sittard-Geleen bedraag 16%). Het onvoorspelbare karakter van calamiteiten had daarentegen een incidenteel nadelig effect.

Wie heeft mee betaald?

De acties/werkzaamheden op het gebied van veiligheid zijn gefinancierd via bestaande budgetten opgenomen in het programma Veiligheid. Ook heeft de gemeente subsidies van andere organisaties ontvangen, zoals het ministerie van Justitie en Veiligheid. Bij een subsidie geldt dat zodra deze wegvalt, ook de acties stoppen. De intensiteit en de wijze waarop we onveiligheid aanpakken in onze gemeente wordt dus mede bepaald door de financiële mogelijkheden die er zijn. Binnen die mogelijkheden worden ieder jaar keuzes gemaakt. Veiligheid is immers nooit 'af' en het veiligheidsbeeld verandert continue.

Wat hebben we niet gedaan en wat betekent dit?

Onze gemeente kent een veiligheidsbeeld (en -opgave) van buitenproportionele omvang. Binnen dit beeld is voortdurend sprake van autonome ontwikkelingen waar we als gemeente, via het nemen van passende maatregelen, noodzakelijkerwijs op moeten inspringen. Daarin gaan we uit van flexibiliteit. We monitoren voortdurend wat er speelt in de gemeente en zorgen voor een goede aanpak. Dat kan in de ene periode bijvoorbeeld (meer) focus op cybercrime of drugscriminaliteit zijn en in de andere periode toch weer (meer) focus op woninginbraken. Ook vragen crisis, incidenten en (mogelijke) maatschappelijke onrust steeds meer van onze organisatie, waaronder de mensen en middelen in het programma Veiligheid. Het blijft derhalve steeds inspringen op de actualiteit en het verdelen van inzet. In onze lokale aanpak van al deze thema's speelt mee dat het langjarige personeelstekort bij de politie consequenties heeft voor de manier waarop we onze aanpak (moeten) vormgeven. De rol van de gemeente wordt steeds steviger en belangrijker in het borgen, dan wel het realiseren, van het noodzakelijke veiligheidsniveau. Die ontwikkeling wordt breed gezien. Van de aanpak van ondermijning, tot aan sociale veiligheid, zorg en veiligheid, evenementenveiligheid en leefbaarheid. Van beleidsmedewerker tot procesregisseur, en zeker ook onze BOA's.

Beleidsindicatoren

Taakveld	Naam indicator	Eenheid	Waarde	Periode	Waarde	Periode
1. Veiligheid	Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 jongeren	90	2021	70	2022
	Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	2,1	2022	2,9	2023
	Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	4,9	2022	5,3	2023
	Diefstallen uit woningen	Aantal per 1.000 inwoners	1,3	2022	1,4	2023
	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte	Aantal per 1.000 inwoners	6,6	2022	7,0	2023

Gerelateerde beleidsnota's

Kadernota Integrale Veiligheid Westelijke Mijnstreek 2019-2022
Actieplan Integrale Veiligheid Sittard-Geleen 2023-2024
Veiligheidsvisie Spoorzone Sittard-Geleen
Veiligheidsvisie Chemelot
Beleidsvisie externe veiligheid Chemelot site/Westelijke Mijnstreek

2.1.3 PROGRAMMA 2 VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT

"Wij willen de bereikbaarheid, verkeersveiligheid en daarmee de leefbaarheid van de gemeente duurzaam en vernieuwend in stand houden en ontwikkelen."

Met het programma Verkeer, Vervoer en Waterstaat willen we de bereikbaarheid van Sittard-Geleen over de weg, het spoor en het water op niveau houden. En liefst nog verbeteren. Het gaat dan niet alleen over de lokale, maar ook de (boven)regionale doorstroming én de verkeersveiligheid. Het programma draagt bij aan de economische en maatschappelijke ambities van de gemeente: we vergroten hiermee de leefbaarheid en versterken de economische kracht. Binnen dit programma is duurzaamheid een belangrijk uitgangspunt.

Het programma kent de volgende taakvelden:
2.1. Verkeer en vervoer
2.2. Parkeren
2.3. Economische havens en waterwegen

Wat wilden we bereiken?
Met het programma Verkeer, Vervoer en Waterstaat willen we op de middellange termijn:
- De lokale en regionale bereikbaarheid van de stad, kernen en bedrijven optimaliseren,
- Een verkeersveilige gemeente,
- Een mobiliteitstransitie (een verschuiving naar duurzame manieren van vervoer).

Wat hebben we gedaan om dit te bereiken?
Om bovenstaande doelstellingen te bereiken, zijn we in 2023 met de volgende (voorbereidende) werkzaamheden, acties en ontwikkelingen aan de slag gegaan.

- *Regionale aanpak en samenwerking*

In 2023 hebben de 16 Zuid-Limburgse gemeenten een Ontwikkelperspectief vastgesteld. In dit perspectief wordt beschreven op welke wijze de samenwerkende overheden gestructureerd werken aan regionale mobiliteit. Daarmee dragen we gezamenlijk bij aan de ruimtelijke, economische, maatschappelijke en ecologische opgaven van Zuid-Limburg.

Concreet zijn in 2023 de volgende activiteiten uitgevoerd uit het Regionale Jaarplan Zuid-Limburg 2023:
- Zuid-Limburg Bereikbaar (ZLB) heeft uitvoering gegeven aan de activiteiten zoals opgenomen in het jaarplan ZLB 2023 (werkgeversaanpak, fietsstimulering, deelmobiliteit & hubs, logistieke aanpak, onderwijsaanpak, communicatie & marketing).
- Digitalisering overheden: met ondersteuning vanuit ZLB hebben wij samen met de overige 15 gemeenten gewerkt aan het op orde brengen de mobiliteit Data Top 15. De eerste fase is afgerond. In het BO MIRT[12] van november 2023 is afgesproken om ook in 2024 gezamenlijk te blijven werken aan de resterende digitaliseringsopgave.
- Ontwikkeling openbaar vervoer: Er is een onderzoek gestart naar de potentiële bereikbaarheid per fiets en OV van perifere economische locaties. De resultaten van het onderzoek worden in 2024 verwacht. Ook is gestart met een onderzoek naar de mogelijkheden van de spoordriehoek tussen Maastricht, Heerlen en Sittard om de bereikbaarheid in de regio te versterken.

[12] Het BO MIRT (Bestuurlijk Overleg Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport) is een jaarlijks overleg waarin Rijk (o.a. ministerie van Infrastructuur & Waterstaat en het ministerie van Binnenlandse Zaken) en regio's afspraken maken over ruimtelijke vraagstukken zoals mobiliteit, wonen, water en infrastructuur.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

- Fiets: In november 2023 is de Meerjarige Adaptieve Uitvoeringsagenda Fiets (MAUF) door het Rijk vastgesteld. Het MAUF is bedoeld om afspraken te maken over hoe overheden gezamenlijk vorm en uitvoering geven aan de ambities en opgaven zoals bedoeld in het Nationaal Toekomstbeeld Fiets (NTF). In de zomer van 2024 wordt een subsidie uitvraag van het Rijk verwacht.
- Doelgroepenaanpak verkeersveiligheid: Vooruitlopend op het vaststellen van de doelgroepenaanpak in 2024, zijn in 2023 de eerste activiteiten uitgevoerd. O.a. tijdens de Oktoberfeesten in Sittard. In de doelgroepenaanpak zijn gedragsmaatregelen uitgewerkt voor de doelgroep 18 jaar en ouder in relatie tot afleiding in het verkeer, rijden onder invloed van alcohol en/of drugs, kwetsbare oudere verkeersdeelnemers op de (elektrische) fiets en snelheid.
- Verkeer actieve school: in Zuid-Limburg hebben we overeenkomsten gesloten om op grote schaal aan de slag te gaan met de verkeer actieve school. De Verkeer actieve school bestaat 2 jaar en inmiddels doen zo'n 380 scholen uit het (speciaal) basisonderwijs en voortgezet (speciaal) onderwijs mee. In Sittard-Geleen neem 83% van de scholen deel.
- Het opstellen van een regionale aanpak 30 km/u tenzij: Naar aanleiding van de Tweede Kamermotie '30 k/u in de bebouwde kom, tenzij...' is een regionaal onderzoek uitgevoerd om te komen tot een gezamenlijk adviesnetwerk. Hierover is afgesproken dat gemeenten dit adviesnetwerk gebruiken als startpunt voor verdere keuzes, besluitvorming en uitvoering. In Sittard-Geleen gebruiken we dit adviesnetwerk bij het voorbereiden van reconstructies.
- Recreatief verkeer: Er is in kaart gebracht op welke wijze toeristisch recreatief verkeer in de regio vanuit de Mobiliteitsagenda Zuid-Limburg vormgegeven kan worden. Resultaat van deze verkenning is dat er vanuit de sector vrijetijdseconomie een koers uitgezet dient te worden. Op basis daarvan kan worden bezien hoe mobiliteit hierin kan ondersteunen en/of sturen.
- Governance: Op Limburgse schaal zijn meerdere uitvoeringsorganisaties actief waaraan de provincie Limburg bijdraagt (inhoudelijk en financieel). Samen met de drie Limburgse regio's heeft de provincie een verkenning uitgevoerd naar effectief en efficiënt werken aan de uitvoering van mobiliteitsbeleid in Limburg. Begin 2024 worden de resultaten van het onderzoek verwacht.
- SmartwayZ.NL: In het BO MIRT van november 2023 zijn tussen Rijk en regio afspraken gemaakt om samen te werken op Zuid-Nederlandse schaal (Brabant en Limburg) in het programma SmartwayZ.NL. Zo is vanaf 2024 de Programmaraad SmartwayZ.NL de overlegtafel waar o.a. afspraken gemaakt gaan worden in het kader van het BO MIRT en BO Leefomgeving. Zuid-Limburg is één van de 7 regio's die deel uitmaakt van SmartwayZ.NL. In 2024 wordt de samenwerking op Zuid-Nederlandse schaal verder vormgegeven.

  - *Sub regionale aanpak en samenwerking binnen de Westelijke Mijnstreek*

- We zijn in gesprek met Brightlands Chemelot Campus en de Chemelot Industrial Site over het verduurzamen van de personenmobiliteit. Chemelot heeft hiervoor een Mobiliteitsprogramma opgesteld.
- Een 1e verkenning naar een snelfietsroute tussen Parkstad Noord en Sittard-Geleen is afgerond waarbij drie verschillende tracés zijn verkend: een route van Brunssum-Noord via Bingelrade, Hillensberg, Lahrhof naar Sittard centrum, de route langs de N276 en een route vanaf Schinnen (aansluiting op Parkstadroute) via de Geleenbeek richting Geleen met aansluiting op Corio Glana. De routes naar centrum Sittard en Geleen lijken potentie te hebben. Daarom wordt in 2024 wordt een haalbaarheidsstudie uitgevoerd.
- Verkeerscirculatieplan Chemelot: In het geval van een incident op Chemelot is het belangrijk dat het verkeerssysteem blijft functioneren. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij Chemelot/Veiligheidsregio Zuid-Limburg. Wegbeheerders geven, in onderlinge afstemming en samenhang, uitvoering aan de maatregelen die nodig zijn om ten tijde van incidenten zorg te dragen voor een adequate en voor weggebruikers zo veilig mogelijke verkeerscirculatie. Onder leiding van de provincie werken de wegbeheerders rondom Chemelot aan het Verkeerscirculatieplan. Vaststelling wordt voorzien in 2024.

- *Lokale Mobiliteitsaanpak*

Naast de activiteiten waar we als Sittard-Geleen aan werken in samenwerking met overige gemeenten in de regio, hebben we in 2023 uitvoering gegeven aan:

- Verkeersveiligheid: We hebben subsidie aangevraagd voor het programma Doortrappen. Dit programma is erop gericht om ouderen zo lang mogelijk veilig te kunnen laten fietsen. Veilig Verkeer Nederland heeft in opdracht van ons een aantal workshops georganiseerd.
- Fiets: er zijn in 2023 diverse fietspromotieactiviteiten uitgevoerd door Zuid-Limburg Bereikbaar zoals een fietsreparatieacties in Geleen Zuid en centrum Sittard en de inzamelingsactie “Ieder kind een fiets”. Daarnaast zijn in de uitwerking van het ontwerp voor het project Wilhelminastraat / Engelenkampstraat vrij liggende fietspaden opgenomen zodat het fietsen op deze route meer ruimte krijgt.
- Openbaar vervoer: Arriva is in samenwerking met de Brightlands Chemelot Campus en de Provincie Limburg gestart met een nieuwe pendelverbinding tussen station Beek-Elsloo, Chemelot Campus en station Sittard. Daarnaast is Arriva in de avonduren van start gegaan met de Arriva Vlinder op de lijnen 31 en 34 (Baandert/Kemperkoul). De Vlinder is een flexibele vorm van openbaar vervoer. Op station Sittard vertrekt de Vlinder op Vaste tijden. Als je vanaf één van de haltes op de route wilt vertrekken, dan kun je een rit reserveren.
- Duurzame mobiliteit: In het kader van de tijdelijke ministeriële regeling Capaciteit Decentrale Overheden voor Klimaat- en Energiebeleid (CDOKE) zijn formatieplaatsen voor een beleidsmedewerker Duurzame Mobiliteit, beleidsadviseur Duurzame Mobiliteit en Infra en een juridisch medewerker Mobiliteit ingevuld (zie ook Programma 7 – CDOKE)
- Deelmobiliteit: Met ingang van 3 januari 2023 is gestart met het Arriva deelfietssysteem. Er zijn 11 locaties met in totaal 94 fietsen. In 2023 zijn de fietsen voor ruim 3.800 ritten gebruikt door 740 gebruikers. Gemiddeld wordt een fiets bijna 13 minuten gebruikt. De meeste ritten worden gemaakt door mensen die station Sittard als begin en eindstation hebben. Naast station Sittard zijn andere veel gebruikte stations: ziekenhuis Zuyderland, Sportzone, de Markt in Sittard. In Geleen worden het de meeste ritten gemaakt van en naar de stations Lutterade en Oost.
- Laadinfrastructuur: Landelijk is afgesproken dat laadinfrastructuur geen belemmering mag zijn voor de groei van elektrische auto’s. Hierover hebben we afspraken gemaakt in een gezamenlijke concessie o.l.v. de provincies Noord-Brabant en Limburg. In de gezamenlijke concessie is afgesproken dat er in de plaatsingsperiode 2022-2023 proactief 72 openbare laadpalen worden geplaatst in Sittard-Geleen. De huidige concessie loopt af in augustus 2024. De plaatsingsperiode loopt nog tot en met juli 2024. De exploitatieperiode van deze concessie loopt nog tot 2031. De nieuwe collectieve concessie start in augustus 2024 o.l.v. provincies Noord-Brabant en Limburg. Afspraken over de uitvoering worden begin 2024 gemaakt. Daarnaast is een aanbesteding gedaan met als doel de uitbreiding met 40 laadpunten in de gemeentelijk parkeergarages. Hierbij wordt de veiligheid van het laden in de parkeergarage geborgd. De realisatie vindt plaats in 2024.
- Parkeren: In 2023 is het gehele Parkeermanagementsysteem van parkeergarage Zuyderland vervangen voor een systeem met kenteken parkeren. Met dit systeem kan zowel aan de kassa’s betaald worden als aan de slagboom. Dit zorgt voor meer gebruiksgemak en een snellere doorstroming. Een andere grote wijziging in 2023 is de invoering van een Digitaal parkeerloket. Via deze dienst kunnen 24/7 parkeervergunningen en abonnementen worden aangevraagd en gewijzigd, in de meeste gevallen zonder tussenkomst van een backoffice. Ook parkeerbezoek kan hier worden aangemeld. Het digitaal parkeerloket biedt tijd- en financiële besparing voor gebruikers. Maatwerk blijft daarbij mogelijk via de backoffice.

- *Mobiliteitsprojecten*

- Aan de ontsluiting van de nieuwbouwwijk Absbroek en de duurzame inrichting van de infrastructuur Rijksweg Geleen (tussen Geleenbeeklaan en de Middenweg) is in 2022 door het ministerie van Binnenlandse Zaken een subsidie toegekend van € 1.587.523 incl. BTW. Voor deze subsidie geldt dat de

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

bouw van de eerste woningen binnen 3-5 jaar moet zijn gestart en dat minimaal 50% van de woningen betaalbaar moet zijn. Inmiddels is gestart met de voorbereidingen voor realisatie (fase 1 – initiatieffase).

- Verbreding A2 Het Vonderen – Kerensheide: In het najaar 2023 is de opdracht gegund aan aannemer BOSKALIS. Deze aannemer is sindsdien volop bezig met de voorbereidingen op de werkzaamheden. Begin maart 2024 is gestart met de kap van bomen langs en het verwijderen van begroeiing langs de A2. Begin april wordt er gestart met archeologisch en Niet Gesprongen Explosieven onderzoek. Verder is BOSKALIS volop bezig met het uitwerken van de ontwerptekeningen voor het onderliggend wegennet dat verlegd moet worden ten faveure van de verbreding.
- Baakhoven: Hiervoor geldt hetzelfde als bovenstaande. Het aanleggen van de geluidswal is nog niet in de planning opgenomen.
- Daarnaast is de gemeentelijke bijdrage aan de dwarsverbindingen 't Rooth en Gebroek als gevolg van de verbreding van de A2 via een garantstelling beschikbaar gesteld.
- Eind 2022 is de Gebiedsverkenning Westelijke Mijnstreek onder leiding van de Provincie Limburg door alle betrokken overheden vastgesteld. Inmiddels is gestart met een nadere verkenning van de opgave voor een 2e ontsluiting van Retailpark Sittard-Geleen aan de N294.

Uitgevoerde infrastructurele werkzaamheden (IBOR-BSW)
In 2023 zijn diverse infrastructurele projecten opgestart, voorbereid en uitgevoerd. Onderstaand een overzicht:

Uitgevoerd en opgeleverd:

- Elsbeek Geleen
- Kapellerweg Sittard
- Parkeerplaats in de Camp Sittard
- Herinrichting Graetheide
- Gulicksestraat Sittard
- Everstraat e.o. Einighausen
- Wateroverlastmaatregel Heerlenerweg
- Wateroverlastmaatregel Watersleyerweg
- Wateroverlastmaatregel Gelrestraat

In uitvoering:

- Hemelsley Sittard
- Rozenlaan e.o. Geleen
- Vredeslaan en Vrijheidslaan Limbricht

Voorbereid en naar verwachting klaar voor uitvoering (in 2024):

- Parklaan Sittard / Wieër Sittard
- Bovenstraat, Dr. Nolensstraat en De Gronckelstraat Limbricht
- Norbertijnenstraat inclusief parkeerplaats en Joden- en Leurstraat Geleen
- Emissiemaatregelen 2024-2027 - BBB St. Jorisstr, BBB en open buffer Daniken, Zeefconstructie Allee Limbricht en Einighauserweg Einighausen, open buffer Nieuwe Weideweg Holtum en bergingsriool Aldenhof Bord.,
- Buffers Spaans Vonderen – Rijstraat
- Plein Evertsenstraat Geleen (proeftuin Zeeheldenbuurt Geleen)
- Herinrichting Geleenbeek Millen-Nieuwstad (KRW-buffer Millenerweg)
- Aansluiting Spaubeeklaan-Biesenweg Geleen

Conform planning voorbereiding gestart in 2023, verdere voorbereiding in 2024:

- Wilhelminastraat – Engelenkampstraat Sittard
- Rijksweg Noord Sittard

- Proeftuin Zeeheldenbuurt Geleen
- Ontkluizen Keutelbeek Geleen-Zuid
- Sittarderweg Munstergeleen
- Herinrichting Watersleyerweg
- Herinrichting Bergerweg-Theresiastraat

- *Havenbeheer*
  In 2023 is een raadsbesluit genomen met betrekking tot de uitvoering van baggerwerkzaamheden en bijbehorende metingen en inspecties. Dit besluit omvatte een toewijzing van € 0,6 mln. voor de uitvoering van deze werkzaamheden. Vanwege de omvang van dit financiële budget, is een Europees inkoop- en aanbestedingstraject gestart. Derhalve zijn er in 2023 nog geen feitelijke onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd. Het doel is om in 2024 te starten met de benodigde werkzaamheden aan de Franciscushaven en de Gelre Gulik haven.

Bluswatervoorzieningen
Eind 2023 is door de Veiligheidsregio een nieuwe Leidraad bluswatervoorziening en bereikbaarheid vastgesteld. Gemeenten zijn eindverantwoordelijk voor de openbare bluswatervoorzieningen en de bereikbaarheid er van Enige tijd geleden is vanuit de raad gevraagd of de dekking van bluswatervoorzieningen voldoet in Sittard-Geleen.

Bij vervangingen van waterleidingen en bij bouwplannen toetst de brandweer of de bluswatervoorziening voldoende is. De onlangs vastgestelde leidraad is hierbij de kapstok voor de adviseur van de brandweer om risicogericht te adviseren. In de meeste gevallen voldoet de huidige bluswatervoorziening. Als het niet voldoet geven zij advies over mogelijke oplossingen. In eerste instantie zal geprobeerd worden dit te organiseren met WML. Als dat niet mogelijk blijkt, worden alternatieven bekeken zoals putten en bluswatersloten.
In de leidraad is opgenomen dat deze in principe niet bedoeld is om bestaande situaties te beoordelen. Op vragen vanuit onze gemeente is ook aangegeven dat de brandweer hier geen capaciteit voor vrijmaakt. Met name omdat ze constateren dat er in de praktijk geen grote problemen zijn. In principe zijn alle brandkranen aangelegd naar de toen gebruikte richtlijnen en is daarmee voldoende dekking aanwezig. Dat richtlijnen veranderen betekent niet meteen dat bestaande situaties onveilig zijn. Ook in de gevallen dat wel bestaande situaties bekeken zijn, constateren ze geen grote tekortkomingen. Op dit moment is er dus geen aanleiding om gemeentebreed de dekking opnieuw te beoordelen.

Wie en/of wat hadden we daarvoor nodig?
Door de ligging aan een internationaal netwerk van wegen, spoorlijnen, buisleidingen en waterwegen vormt onze gemeente een belangrijk logistiek knooppunt voor de regio. Om het optimale te bereiken op het gebied van mobiliteit en infrastructuur is het noodzakelijk dat we samenwerken met de gemeenten binnen en buiten Limburg, Provincie, Rijkswaterstaat, ProRail, en andere partners.

Maar we hebben ook onze inwoners en bedrijven nodig gehad. Immers alle partijen zijn afhankelijk van en dienstbaar aan de bereikbaarheid, mobiliteit en infrastructuur van onze stad en zijn daarmee belangrijke doelgroepen. En iedereen kan op eigen wijze een bijdrage hieraan leveren. Bijvoorbeeld door ideeën aan te dragen, het goede voorbeeld te geven en door elkaar aan te spreken op onjuist (verkeers-)gedrag.

Wat heeft het gekost?

bedragen x € 1.000	Begroting voor wijziging 2023	Begroting na wijziging 2023	Rekening 2023	Resultaat 2023
Baten	4.228	5.187	6.894	1.707
Lasten	-28.838	-34.037	-32.501	1.536
Saldo Baten en Lasten	**-24.611**	**-28.850**	**-25.607**	**3.244**
Onttrekkingen	20	2.353	1.837	-516
Toevoegingen	0	-1.726	-2.446	-720
Saldo Reserves	**20**	**627**	**-610**	**-1.236**
2 VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT - Totaal	**-24.591**	**-28.223**	**-26.216**	**2.007**

Analyse resultaat

De budgetten in dit programma zijn besteed aan het op niveau houden van de bereikbaarheid van Sittard-Geleen over de weg, het spoor en het water. Er resulteert een positief resultaat. De verschillen in baten en lasten worden o.a. veroorzaakt door niet begrote activiteiten/werkzaamheden zoals herstellingen asfalt en elementen door aannemers inzake kabels en leidingen met inkomsten nutsbedrijven en de aanleg van glasvezelnetwerk. Daarnaast zijn de lasten lager door het niet aanwenden van het extra energiebudget voor de openbare verlichting door verhoging van voorschotnota's en een voordelige jaarafrekening. De reservemutaties betreffen met name verplichtingen aangegaan in 2023 in kader van het uitvoeringsprogramma mobiliteitsaanpak en de Sittard-Geleense bijdrage in de verbreding van de A2. De financiële afwikkeling van beide trajecten hangt af van de uitvoeringstermijn van deze werken door derden. Ten aanzien van de A2 is de grondwal bij Baakhoven wel al verrekend met het waterschap.

Wie heeft mee betaald?

Omdat dit programma veelal onze gemeentegrenzen overstijgt, dragen onze partners op diverse terreinen bij in de kosten. Het gaat hier dan om de Provincie, Rijkswaterstaat, Waterschap, ProRail en – indien van toepassing – het bedrijfsleven.

Wat hebben we niet gedaan en wat betekent dit?

Niet van toepassing.

Beleidsindicatoren

Taakveld	Naam indicator	Eenheid	Waarde	Periode	Waarde	Periode
2. Verkeer en vervoer	Ziekenhuisopname na verkeersongeval	%	5,9	2021	6,6	2022

Gerelateerde beleidsnota's

Fietsbeleidsplan Meer op de fiets in Sittard-Geleen 2008
Koersnotitie Parkeren en Mobiliteit 2009
Integrale Nota Parkeren 2012
Mobiliteitsbeeld 2012
Mobiliteitsplan 2013
IBOR beleidsplan 2016-2026
Onderhoud kapitaalgoederen openbare ruimte 2020-2023
Mobiliteitsvisie Zuid-Limburg 2020
Gebiedsverkenning Westelijke Mijnstreek 2021
Mobiliteitsaanpak Sittard-Geleen 2022

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

2.1.4 PROGRAMMA 3 ECONOMIE

Dit programma legde in 2023 de focus op het vergroten van de economische veerkracht van de industrie, mkb-ondernemers in (wijk)centra en bedrijventerreinen en werknemers die hun boterham verdienen bij industriële- en mkb-bedrijven. Het belang ervan werd al eerder vastgelegd in de Toekomstvisie 2030 en de begroting 2023. De urgentie hiervan is groot omdat:

- de toekomst van de industrie zeer hoopvol is en tegelijkertijd onzeker omdat besluiten over de industrie door multinationals in andere landen genomen worden;
- de helft van alle mkb-ondernemers geen toekomstbestendige producten en bedrijfsprocessen heeft;
- de leegstand in de centra van Sittard en Geleen ver boven het landelijke gemiddelde ligt;
- er een groot personeelstekort is en werknemers een steeds groter aanpassings- en leervermogen moeten hebben

Wat hebben we bereikt?

Voor de werkgevers en de werknemers in de industrie leverden wij in 2023 ons gemeentelijke aandeel in:

- het scheppen van de randvoorwaarden om de transformatie naar een non-fossiele en circulaire industrie op het gebied van:
    - ontwikkeling van nieuwe technologieën;
    - de logistieke infrastructuur van- en naar locaties buiten de regio;
    - het opleiden en aantrekken van personeel;
    - het verbinden van de transformatie van de industrie met de transformatie naar een circulaire samenleving;
    - het versterken van het woon- en leefklimaat in de wijken en dorpen die overlast (kunnen) hebben van de industriële activiteiten
- de versterking van het profiel van Sittard-Geleen als Circulaire Productiestad;
- de versterking van de gemeentelijke netwerkposities onder andere om een belangrijke rol van het rijk te krijgen in Regiodeals en andere nationale programma's voor de opgave om te transformeren naar een circulaire samenleving;

Voor mkb-ondernemers leverden wij in 2023 ons gemeentelijke aandeel in:

- de ondersteuning om hun producten en bedrijfsprocessen klimaat-neutraal, inclusief en digitaal-veilig te maken;
- de ondersteuning van mkb-ondernemers in winkelgebieden en toeristische plekken om meer consumenten aan te trekken die hun producten kopen;
- de ondersteuning van mkb-ondernemers in Geleen Centrum
  om dit gebied te transformeren naar een broedplaats voor de circulaire samenleving;
- het (letterlijk) scheppen van fysieke ruimte voor bestaande en nieuwe mkb-ondernemers om hun bedrijf uit te breiden of te vestigen;
- de ondersteuning van de samenwerking van mkb-ondernemers met inwoners, onderwijs- en andere maatschappelijke instellingen, vastgoedeigenaren en gemeentelijke adviseurs op een onafhankelijke samenwerkingsplatform, c.q. de Stadslabs Sittard-Geleen.
- de versterking van de gemeentelijke nationale netwerkposities om bij te dragen aan betere mkb-ondersteuning van het ministerie van EZK, de Kamer van Koophandel, de Rijksdienst voor Ondernemers en de Regionale Ontwikkelmaatschappijen.

Voor werknemers leverden we in 2023 het gemeentelijke aandeel in:

- het vergroten van de mogelijkheden om in het Nederlandse, Duitse en Belgische deel van de Euregio te werken;

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

- de samenwerking van werkgevers, kennisinstellingen en overheden om de kwaliteit van de arbeidsmarkt te versterken;
- internationaal talent aan te trekken en te behouden;
- weerbaar maken van werknemers in de transformatie naar een circulaire samenleving
- de versterking van de gemeentelijke Euregionale netwerkposities, onder andere om Europese subsidies en beleidsruimte te krijgen voor een beter functionerende arbeidsmarkt;

Wat hebben we gedaan om dit te bereiken?

Om de doelstellingen uit het programma te bereiken, hebben we in 2023 de volgende (voorbereidende) werkzaamheden en acties in gang gezet.

- Chemelot circulair

Chemelot heeft kenbaar gemaakt de eerste volledig klimaat neutrale en circulaire chemiesite van Europa te willen worden. Dit wil Chemelot bereiken door in te zetten op drie transities. Te weten op gebied van grondstoffen (geen gebruik meer van aardgas en aardolie), een energietransitie (elektrificeren van processen) en een watertransitie (water circulair).
In 2023 is aan diverse activiteiten bijgedragen om deze transities in gang te kunnen zetten. Zo is in 2023 ingezet op de gebiedsopgave haven Stein en multimodale verbinding tussen haven en Chemelot. De haven in Stein en de verbinding naar Chemelot moet aangepast worden om andere grondstoffen naar Chemelot te kunnen brengen. Dit project wordt ook ondersteund door de regiodeal.
Daarnaast wordt ook ingezet op het project Delta Rijn Corridor om andere stoffen, waaronder waterstof, van en naar Chemelot te transporteren.
Door het elektrificeren van bedrijfsprocessen kan het gebruik van aardgas fors afnemen. Denk hierbij aan het elektrificeren van het maken van stoom, maar mogelijk ook aan elektrisch kraken van (aard)olie. Voor Chemelot is het verzwaren van het elektriciteitsnet van 150 kv naar 380 kv daarom een wezenlijke randvoorwaarde. Aanpassingen aan het huidige 150kV systeem zijn in 2023 doorgevoerd waaronder ook het ondergronds aansluiten van hoogspanningsstation Graetheide.
Ten aanzien van “circulair’ water zijn stappen gezet om de kwaliteit van het afvalwater te verbeteren en het verbruik van water te verminderen.
Voornoemde projecten zijn (naast andere projecten en andere opgaven) ook opgenomen in de Strategische gebiedsvisie voor de omgeving van Chemelot en het actieplan dat is opgesteld binnen de Chemelot Circular Hub. De voortgang van opgaven en projecten worden door de Stuurgroep Chemelot en door de Chemelot Circular Hub gevolgd.

In september 2023 was nog 100 ha beschikbaar op Chemelot, daarvan zit 14 ha al in lopende formele opties met bedrijven. Van de resterende 86 ha ligt op 24% een zachte reservering. Daarmee is er nog ca 65 ha voor nieuwe leads beschikbaar. Uitgangspunt is dat deze ruimte beschikbaar is voor bedrijven die passen binnen de Chemelot Strategie, die huidige waardeketen versterken, een nieuwe waardeketen kunnen realiseren of van toegevoegde waarde zijn voor Chemelot als geheel.

Voor de doorontwikkeling van de Brightlands Chemelot Campus is op de huidige campus locatie een initiatief gestart onder de naam Circular Space waarmee de nog beschikbare ruimte geheel ingevuld gaat worden.

- VDL Nedcar

In 2023 is duidelijk geworden dat er nog geen nieuwe opdrachtgever voor grootschalige autoproductie bij VDL Nedcar is gevonden. Dit betekende ook dat er voor de medewerkers geen alternatief werk aangeboden kon worden en ontslag aangezegd is.
Aanvullend op de zoektocht naar een nieuwe opdrachtgever voor grote volumes automobielen werd en wordt daarom nog steeds ook gezocht naar andere automotive productieactiviteiten. Nieuwe innovatieve producties

zouden in dit scenario een plek kunnen krijgen in het Mobility Innovation Center. Daarnaast zouden ook andere automotive activiteiten vanuit de VDL Groep verplaatst kunnen worden naar de locatie VDL Nedcar. In 2023 heeft de provincie nog geen besluit kunnen nemen over de aanpassing van de provinciale wegenstructuur.

Zo is na 60 jaar een einde gekomen aan de auto-industrie in Sittard-Geleen. Bijna alle energie is in de laatste fase besteed aan het onontkoombaar beëindigen van de bedrijfsactiviteiten en het begeleiden van de ontslagen werknemers naar nieuw werk. Een groot gedeelte van deze werknemers waren hierin succesvol.

Nu is de tijd aangebroken dat VDL Nedcar, rijk, provincie en gemeente veerkracht tonen om op het fundament van de auto-industrie te bouwen aan nieuwe (circulaire) economie voor de brede welvaart van onze inwoners.

- *MKB*

De dienstverlening aan het MKB is gericht op het creëren van een gunstig vestiging -en ondernemersklimaat en het ondersteunen van de ontwikkeling van ondernemingen. Sittard-Geleen biedt verschillende diensten en ondersteuning aan ondernemers om het ondernemersklimaat te bevorderen en ondernemersactiviteiten te vergemakkelijken. Ondernemerscontact is het aanspreekpunt dat fungeert als een centraal contactpunt voor ondernemers. Hier kunnen ondernemers informatie krijgen over lokale regelgeving, vergunningen, subsidies en andere zaken. Het ondernemerscontact en de accountmanagers van de afdeling economie richten zich op het ondersteunen en begeleiden van bedrijven bij het zoeken van geschikte bedrijfsruimte, vergunningaanvragen en bijdragen aan het oplossen van zakelijke uitdagingen. In de uitvoering van de centrale dienstverlening is intensief samengewerkt met partijen met aanbod en dienstverlening voor ondernemers, waaronder Stadslabs Sittard-Geleen, Centrummanagement, Streetwise, KVK, Parkmanagement, BSG (Bedrijven Sittard-Geleen), Starterscentrum, IMK (Instituut voor Midden- en Kleinbedrijf).
In 2023 zijn diverse netwerkevenementen en bijeenkomsten georganiseerd waaronder de Brilliant Business Awards en Lagerhuis Rosa om ondernemers met elkaar in contact te brengen en samenwerking te bevorderen. Tevens is er een koepeloverleg gevormd van alle ondernemersverenigingen in de gemeente in het Ondernemersberaad. Voor de leden van het Ondernemersberaad en voor geïnteresseerde ondernemers is er in 2023 een excursie georganiseerd naar projecten rondom centrum aanpak in Eindhoven, Venlo en Roermond. Maandelijks zijn ondernemers op de hoogte gebracht middels de Ondernemers Nieuwsbrief gericht op het verstrekken van informatie over relevante lokale en regionale economisch ontwikkelingen en informatie rondom ondernemerschap en MKB.
Voor het MKB was 2023 een turbulent jaar waarbij steeds meer aandacht werd gevraagd voor de opgaven van verduurzaming en specifiek de energietransitie, digitalisering en het aanhoudende personeelstekort.
In Sittard-Geleen en in de Westelijke Mijnstreek zijn daarom de krachten gebundeld om het MKB te ondersteunen bij deze opgaven. In 2023 is hiervoor het programma MKB Green Deal uitgevoerd, een triple helix samenwerking en een uitvoeringsprogramma met diverse dienstverlenende organisaties, om mkb-ondernemers op een zo direct mogelijke manier te ondersteunen bij de economische transitie. Het doel van het programma is om MKB-ers te ondersteunen met workshops en programma's bij het verwerven van essentiële kennis en praktische tools op het gebied van circulair ondernemen, duurzaam ondernemen, digitalisering, het ontwerpen van toekomstgerichte en veerkrachtige businessmodellen, evenals het aantrekken en behouden van getalenteerd personeel. De uiteindelijke doelstelling van elk programmaonderdeel is om concrete plannen te ontwikkelen en een aanpak voor de implementatie van deze plannen inclusief een businesscase en financiering. In 2023 hebben 71 MKB-ers succesvol deelgenomen aan de MKB Green Deal.

Gerelateerd aan het programma MKB Green Deal is in 2023 financiële steun aan ondernemers in de vorm van de subsidieregeling Duurzaam Ondernemen MKB beschikbaar gesteld. De subsidieregeling is bedoeld als financiële bijdrage uit het stimuleringsfonds MKB voor deelname aan de MKB Green Deal. Algemeen heeft de regeling tot doel om ondernemers te ondersteunen in hun ontwikkeling naar duurzaam en toekomstbestendig

ondernemen. Ondernemers kunnen een subsidie aanvragen voor een bijdrage aan de kosten van deelname aan een van de 5 modules van de MKB Green Deal en een subsidie voor de kosten van inhuur van een expert voor de implementatie van het plan van aanpak dat wordt opgesteld. In 2023 zijn er 65 subsidies aan MKB-ers verstrekt.

Binnen het thema MKB dient ook The Circular Mile benoemd te worden. Het project is gericht op het ontwikkelen van een bedrijventerrein voor circulaire bedrijvigheid in Geleen-Lindenheuvel (Professor van Krevelenstraat). The Circular Mile dient als proeftuin voor innovatief ondernemerschap, de verbetering van het vestigingsklimaat voor circulaire bedrijven, economische groei voor Chemelot en een verbeterde leefbaarheid voor Geleen.
Het project sluit aan op de toekomstvisie Sittard-Geleen voor een circulaire samenleving met Chemelot als sleutelrolspeler en het project is onderdeel van de Strategische Gebiedsvisie Omgeving Chemelot.
In 2023 is gewerkt aan het opstellen van een projectdefinitie op basis van een marktanalyse en een ontwikkelperspectief. Dit vormt de basis om in 2024 te starten met de uitvoering van het project. Vanuit de regiodeal is 0,7 miljoen toegekend.

- *Sterke ruimtelijke economische structuur*

Voor de ruimtelijk economische thema's detailhandel, bedrijventerreinen en kantoren, is het belangrijk om aan klanten, ondernemers en vastgoedeigenaren een herkenbare structuur te bieden. Een structuur die gebaseerd is op een actuele inventarisatie van de vraag- en aanbodsituatie. Op basis daarvan kan duidelijkheid geboden worden waar gewinkeld en gewerkt wordt en waarom keuzes worden gemaakt. De keuzes worden vertaald in beleid en uitvoering. Winkelen en werken kent geen gemeentegrenzen. Daarom is bij het bepalen van de gewenste structuur de samenwerking met Zuid-Limburg en meer in het bijzonder met de gemeenten in de subregio Westelijke Mijnstreek opgezocht.

Het nieuwe detailhandelsbeleid Westelijke Mijnstreek is na een intensief traject in de raad van december 2023 vastgesteld. De kaders zijn hiermee vastgelegd, de vervolgstap in dit traject is het opstellen van een uitvoeringsplan detailhandel voor de winkelgebieden en stadscentra in onze gemeente. De gemeenteraad heeft hier in de begroting 2024 ook (speerpunt)middelen voor beschikbaar gesteld.

Voldoende ruimte bieden aan het MKB met kwalitatieve werklocaties is de basis voor een aantrekkelijk vestigingsklimaat en de ontwikkeling van een toekomstbestendige economie. Uit analyse blijkt dat de ruimtebehoefte voor het MKB 26 tot 62 hectare is in de periode 2022-2030 en daaraan verbonden is er de opgave om bedrijventerreinen te verduurzamen. De gemeente Sittard-Geleen is in verband van de Westelijke Mijnstreek in 2023 een traject gestart voor het opstellen van een Uitvoeringsagenda Bedrijventerreinen. Het doel is om bestaande bedrijventerreinen te optimaliseren en te herstructureren, met een focus op efficiënt ruimtegebruik en het verhogen van de kwaliteit en duurzaamheid. Hierdoor willen we een aantrekkelijke, duurzame en toekomstbestendige bedrijfsomgeving creëren, waarbij zowel bedrijven als de gemeenschap profiteren van deze inspanningen. Het voornemen is om 5 terreinen te selecteren voor herstructurering en er worden diverse kavels geïdentificeerd die getransformeerd kunnen worden om het aanbod te versterken. Voor de kwaliteitsverbetering en verduurzaming zijn speerpunten opgesteld die vervolgens toegepast gaan worden op de geselecteerde bedrijventerreinen. Het opstellen van de Uitvoeringsagenda gebeurt in samenspraak met ondernemersverenigingen, ondernemers, eigenaren en parkmanagement. De Uitvoeringsagenda wordt volgens planning medio 2024 opgeleverd waarna gestart wordt met de uitvoering.

- *Versterking bestaande winkelgebieden*

In 2023 is gestart met de realisatie van de verplaatsing van de ingang van het Kasteelpark Born en het creëren van extra parkeergelegenheid. De werkzaamheden zullen medio 2024 gereed zijn.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Eind 2022 is de Gebiedsverkenning Westelijke Mijnstreek onder leiding van de Provincie Limburg door alle betrokken overheden vastgesteld. Inmiddels is gestart met een nadere verkenning van de opgave voor een 2e ontsluiting van Retailpark Sittard-Geleen aan de N294.

- *Centra*

Onze beide stadscentra hebben het zwaar. De leegstand loopt op na de zware coronajaren, de oorlog in Oekraïne en de stijgende kosten voor energie en personeel. Het nieuwe detailhandelsbeleid gaat uit van nog compactere centra waarbij in de aanloopstraten ook andere functies mogelijk worden. Daardoor wordt ruimte geboden om de stap te maken naar een meer 'gemengd' gebied waar niet alleen kan worden gewinkeld maar waar winkelen, werken, ontmoeten en wonen in onderlinge samenhang zorgen voor vitale en leefbare binnensteden. In Sittard is dit vanuit het perspectief van een historisch stadscentrum waar toerisme, ontmoeting, cultuur(historie) en groen nauw met elkaar verbonden zijn. En in Geleen vanuit het perspectief waarbij wonen, werken, winkelen en ontmoeten nauw verbonden is met enerzijds innovatie en circulariteit en anderzijds jong en oud.

Stadslabs Sittard Geleen hebben als aanjager en onafhankelijk platform van ondernemers, instellingen, inwoners en gemeente bijgedragen aan het organiseren en faciliteren van experimenten en innovaties op de thema's aantrekkelijke stad, circulaire stad en ondernemende stad.

Ter voorkoming en In de bestrijding van de leegstand in de kernwinkelgebieden Geleen en Sittard hebben Streetwise (nieuwe ondernemers) en IMK (bestaande ondernemers) hun expertise en begeleiding ingezet ten behoeve van vragen van individuele ondernemers.

- *Visie Vrijetijdseconomie Bestemming Zuid-Limburg 2030*

Deze regionale visie voor de regio Zuid-Limburg geeft richting aan het (gezamenlijke) beleid voor de vrijetijdseconomie in Zuid-Limburg. Het Actieprogramma VTE Sittard-Geleen is de lokale uitwerking van deze visie. Na de vaststelling van de Visie Vrijetijdseconomie Bestemming Zuid-Limburg 2030 door alle Zuid-Limburgse gemeenteraden is in 2023 verder invulling gegeven aan de uitvoering van deze visie. In 2023 is een bestuurlijke kopgroep gevormd en is gestart met de werving van een programmamanager voor de regio Zuid-Limburg om verder sturing/invulling te geven aan de uitvoering van de visie. Regionale projecten waar in 2023 mee is gestart en/of invulling is gegeven zijn de ontwikkeling van een dataportaal Limburg, de (door)ontwikkeling van een kwalitatief hoogwaardig recreatief routenetwerk, het spreiden van recreatieve drukte en het inzetten op kwalitatieve verblijfaccommodaties.

Begin 2023 is na het doorlopen van een Europese aanbestedingsprocedure de opdracht gegund aan Folkersma Routing en Sign (hierna: Folkersma). De opdracht heeft betrekking op het ontwikkelen en realiseren van het nieuwe wandelroutenetwerk. In Q2 2023 heeft Folkersma invulling gegeven aan het inventariseren van de gemeentelijke input, het ophalen van nieuwe informatie en het ontwikkelen van een concept wandelroutenetwerk. Het concept wandelroutenetwerk is in de zomer van 2023 tijdens inloopbijeenkomsten (opnieuw) aan stakeholders voorgelegd. In de tweede helft van 2023 heeft Folkersma samen met natuur- en terrein beherende instanties en diverse belangenorganisaties het concept wandelroutenetwerk geïnventariseerd en verder ontwikkeld tot een geoutilleerd wandelroutenetwerk.

- Rivierpark Maasvallei

De Grensmaasgemeenten, de Provincie Limburg (NL en BE), Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en Visit-Zuid-Limburg werken samen in het project Rivierpark Maasvallei. Het Projectbureau Regionaal Landschap Kempen en Maasland coördineert het programma. Sittard-Geleen heeft als deelnemer mede invulling gegeven aan de recreatieve aantrekkingskracht van het Rivierpark Maasvallei. In 2023 is gezamenlijk gewerkt aan het realiseren van het uitvoeringsprogramma dat betrekking heeft op het verder verhogen van de basiskwaliteit

van het gebied, de (natuur)beleving verbeteren en de kwaliteit van het gebied in combinatie met de grensoverschrijdende samenwerking uitdragen naar een breed publiek. Het Rivierpark Maasvallei heeft in 2023 door de Vlaamse Regering erkend als 'Landschapspark'. Deze erkenning zorgt voor versterking van de euregionale streekidentiteit, kan worden ingezet bij de promotie van het gebied en resulteert in een extra financiële bijdrage vanuit de Vlaamse overheid voor de ontwikkeling van het gebied.

- Passantenhaven

De gemeenteraad heeft besloten om geld beschikbaar te stellen voor de aanleg van een passantenhaven in de Berghaven bij Schipperskerk. Begin 2023 is naar aanleiding van het aanbestedingstraject de opdracht gegund aan de externe aannemer. Door obstakels gericht op kabels die zijn gelegen op de bodem van de Berghaven en het realiseren van een veilige draaicirkel voor de beroepsvaart in de Berghaven, heeft in 2023 een aanpassing plaatsgevonden van de bevestiging van de constructie en positionering aan de kade van de passentenhaven. Vervolgens is gestart met de voorbereiding en aanvraagprocedure van de omgevingsvergunning.

- Visit Experience Sittard-Geleen

In 2023 is samen met Visit Zuid-Limburg en stakeholders verder invulling gegeven aan het promoten en beleefbaar maken van de vijf toeristisch recreatieve verhaallijnen van Sittard-Geleen. Als resultaat hiervan is in 2023 de themaroute Geleen Vertelt ontwikkeld en geopend die is gericht op het mijnverleden in (de omgeving van) Geleen.

- Extensieve recreatie

In de regio Zuid-Limburg kent extensieve recreatie, een vorm van dagrecreatie die niet zo verstorend is voor natuur en bewoners, een toename. Wandelen en fietsen vormen de hoofdmoot. Vanwege het aantrekkelijke landschap, een rijke culturele historie en een uitgebreid aanbod aan recreatieve routes is deze relatief laagdrempelige vorm van vrijetijdsbesteding in de regio Zuid-Limburg in trek. In 2023 is invulling gegeven aan het versterken van gethematiseerde wandel- en fietsroutes op basis van lokale en regionale verhaallijnen om Sittard-Geleen in de (eu)regio reactief beter te ontsluiten. Concreet zijn de fietsroutes Van Vestingstad naar Vestingstad (Sittard – Valkenburg) en de Oerboerroute (omgeving Westelijke Mijnstreek) gerealiseerd.

Langjarige aanpak euregionale en internationale arbeidsmarkt Zuid-Limburg

De Zuid-Limburgse economie en arbeidsmarkt staat voor grote uitdagingen die samenhangen met de transities waarvoor de samenleving staat. Onder aanvoering van de Brightlands campus(sen), kennisinstellingen en kennisintensief bedrijfsleven wordt de regionale economie kennisintensiever en internationaler. Werkgevers stellen hogere eisen aan de beschikbaarheid van voldoende en gekwalificeerde arbeidskrachten, zowel kenniswerkers als goed opgeleide vakmensen en productiekrachten. Een cruciale vestigingsfactor voor bedrijven. De grensregio Zuid-Limburg kan zelf qua beschikbare beroepsbevolking niet in die groeiende vraag voorzien. Grens- en (internationale) kenniswerkers zijn een onmisbare schakel in onze Zuid-Limburgse economie en dat vraagt bijpassende dienstverlening.
Daarom hebben de centrumgemeenten Heerlen, Maastricht en Sittard-Geleen (met o.a. onderwijsinstellingen en bedrijfsleven, provincie en Rijk (Ministerie van SZW) de afgelopen jaren de basisinfrastructuur voor de grensoverstijgende (Euregionale en internationale) arbeidsmarkt ontwikkeld.

Sinds 2021 zet Zuid-Limburg vol in op het in samenhang ontwikkelen van de grensoverstijgende arbeidsmarkt van Zuid-Limburg. Onder regie van Maastricht is samen met Heerlen en Sittard-Geleen gewerkt aan één samenhangende (Eu)regionale aanpak, waarbij:

- de continuïteit van de diensten voor de grensoverstijgende arbeidsmarkt geborgd wordt.
- de noodzakelijke groei in kwantiteit en kwaliteit mogelijk wordt gemaakt.
- de werking niet alleen voor, maar ook ín en mét de regio van deze diensten versterkt wordt.
- een coalition of the willing met ondersteunden 'triple helix' partners is opgezet

- de synergie onderling en complementair met de diensten voor de lokale en regionale arbeidsmarkt (m.n. UWV,WSP'-en) versterkt wordt (effectieve en efficiënte werking, incl. kpi's).
  De werking is (Eu)regionaal en internationaal, gericht op inwoners, (potentiële) werknemers en werkgevers, voor alle kunde- en kennisberoepen.

  De centrumgemeenten nemen hierin hun verantwoordelijkheid voor 'hun' deelregio.

  Eind 2023 hebben de colleges van de drie centrumgemeenten besloten over deze aanpak en gaan samen jaarlijks € 1,2 mln. investeren om de bijbehorende diensten langjarig te continueren. De afspraken zijn vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst. Beoogd is een structurele samenwerking met vierjarige financieringsperiodes. Maastricht zal namens ook Heerlen en Sittard-Geleen de subsidierelatie met de diensten onderhouden, binnen de afgesproken kaders. Voor deze Aanpak is een projectleider aangesteld door Gemeente Maastricht, die verantwoordelijk is voor de uitvoering namens de drie gemeenten/regio Zuid-Limburg.

- *Aantrekken en behouden van euregionaal en internationaal talent: ECMR en Talent Coalition*
  Voor het programma rondom het aantrekken en behouden van Euregionale en internationale werknemers en studenten zijn de diensten van het Expatcentre Maastricht Region (ECMR) en de "Talent Coalition" belangrijk. Door de samenwerking van Heerlen, Maastricht en Sittard-Geleen neemt de grensregio Zuid-Limburg nu ook deel aan het rijksprogramma Talent Coalition.

  Expatcentre Maastricht Region (ECMR)
  Het Expat Centre MR heeft als doel om het vestigingsklimaat voor werkgevers zo aantrekkelijk mogelijk te maken en de expat te helpen zich thuis te voelen in onze regio, in de hoop dat hij/zij hier blijft wonen en werken. Het ECMR informeert onder meer werkgevers over wettelijke kaders en stimulansen voor het (ook) in dienst nemen van internationale werknemers. Er wordt nauw samengewerkt met de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) en het Gemeenteloket van alle 16 gemeenten van Zuid-Limburg (waarmee samenwerkingsovereenkomsten zijn gesloten).

  Rijksprogramma 'Talent Coalition'
  Clusters (zoals Brightlands campussen) en/of grotere werkgevers worden ondersteund bij het invullen van strategische vacatures. Dat gebeurt bij voorbeeld door gericht land/regio en de vacatures onder de aandacht te brengen bij internationale opleidingsinstituten in Europa en 'de wereld' en via beurzen. Ook worden (afgestudeerde) internationale studenten in contact gebracht met regionale werkgevers en hun carrièrekansen. De aanpak van de Talent Coalition is als programmalijn 4 opgenomen in de Regiodeal. Zo zijn extra middelen (€ 1 mln. cofinanciering) verkregen om deze aanpak op het aantrekken en behouden van internationaal talent voor de euregionale arbeidsmarkt een extra impuls te geven.

- *Just Transition Fund, Spoor 3 Een weerbare en wendbare beroepsbevolking*
  Het Just Transition Fund (JTF) draagt bij aan de overgang naar een Klimaatneutraal Europa. Hoofddoel van het JTF is regio's die sterk afhankelijk zijn van inkomsten en werkgelegenheid uit fossiele brandstoffen op een rechtvaardige gelijkwaardige manier in staat te stellen een energietransitie in te gaan.
  De JTF-inzet van de regio Zuid-Limburg richt zich op het opvangen van de sociaal-economische gevolgen in de grondstoffen- en energietransitie van de chemie. Zuid-Limburg zet het JTF in om nieuwe, duurzame banen te creëren, waarbij het Chemelotcluster (CCH) als basis dient voor toekomstbestendige, duurzame werkgelegenheid in de groene chemie en in aanpalende sectoren (diversificatie). Hierbij ligt de focus op circulair materiaalgebruik (mechanische en chemische recycling, restafval als grondstof), bio grondstoffen en een duurzame energievoorziening (elektrificatie, waterstof).

- *Evenementen*

In 2023, het eerste volledige jaar na corona, is duidelijk geworden dat het publiek geen terughoudendheid meer kent om evenementen te bezoeken. Het was bij uitstek een mooi evenementenjaar met vaste waardes als Mama's Pride, Sint Rosafestival en Oktoberfeesten en met nieuwe evenementen als Spectaculo en het NK Wielrennen. De sector heeft echter wel te maken met flinke prijsstijgingen en complexe regelgeving. De prijsstijgingen waren ook terug te zien in de subsidieaanvragen voor (boven)regionale evenementen. De aanvragen overschreden het subsidieplafond van de subsidieregeling evenementen. Scherpe beoordeling van de evenementen is dan ook noodzakelijk.
Het gemeentelijke evenementenbureau ontkomt ook niet aan de prijsstijgingen. Zo vallen de stroomkosten in 2023 velen malen hoger uit dan begroot. Het zijn ontwikkelingen die vooralsnog niet tot al te grote problemen hebben geleid, maar wel nauwlettend in de gaten gehouden moeten worden.

Stadsmarketing
In 2023 is conform programmabegroting een onderzoeks- en positioneringsproces gestart om te komen tot een voldragen stadsmarketing. Dit proces wordt voortgezet in 2024 met betrokkenheid van een bredere groep stakeholders.

Wie en/of wat hadden we daarvoor nodig?

De economie trekt zich niets aan van gemeentegrenzen. Daarom participeren we in diverse samenwerkingsverbanden om de doelen uit dit programma te realiseren. Thema's als energietransitie, de krappe arbeidsmarkt en circulaire economie zijn actuele onderwerpen die we niet alleen kunnen oplossen. Samenwerking op verschillende niveaus is voor dit programma een absolute noodzaak.

Sinds 2011 werken de Limburgse havengemeenten, Rijkswaterstaat en de Provincie Limburg samen voor het havenbeheer, in de zogeheten Blueports Limburg. Ondernemers, de Brightlands-campussen, Zuyd Hogeschool, DaCapo College, onderwijskoepel Kindante en de gemeente Sittard-Geleen zijn allen vertegenwoordigd in een Triple-Helix samenwerking. Het is bedoeld om verbindingen te leggen tussen het bedrijfsleven, overheids- en onderwijsinstanties en maatschappelijke partners.

Daar waar voor bepaalde taken niet de gemeente maar de provincie verantwoordelijk is, heeft de gemeente een adviserende rol. Zo kunnen we erop toezien dat bij de uitvoering voldoende rekening wordt gehouden met gemeentelijke belangen en de leefbaarheid van onze wijken en dorpen.

Wat heeft het gekost?

bedragen x € 1.000	Begroting voor wijziging 2023	Begroting na wijziging 2023	Rekening 2023	Resultaat 2023
Baten	5.869	5.947	6.808	861
Lasten	-11.733	-13.350	-13.571	-222
Saldo Baten en Lasten	**-5.865**	**-7.402**	**-6.763**	**639**
Onttrekkingen	0	414	1.107	693
Toevoegingen	-39	-39	-870	-831
Saldo Reserves	**-39**	**375**	**237**	**-137**
3 ECONOMIE - Totaal	**-5.904**	**-7.028**	**-6.526**	**502**

Analyse resultaat

Het totale programma economie eindigt 2023 met een voordelig resultaat van € 0,5 mln. Dit resultaat is met name ontstaan door de incidentele meeropbrengst aan toeristenbelasting van € 0,1 mln. Het najaar van 2023 had meer hotelovernachtingen dan verwacht op basis van de cijfers in het voorjaar van 2023. Verder is er

binnen het programma een vrijval van middelen van € 0,2 mln. Dit betreft enerzijds een verlaging van de boekwaarde ESCS locatie en anderzijds het vervallen van een vestigingssubsidie. De onttrekkingen en toevoegingen in reserves betreffen vooral de financiële verwerking van het gevoerde grondbeleid. Een uitgebreidere toelichting is opgenomen in de paragraaf grondbeleid. Ook meerjarige trajecten zoals de ontwikkelpaden Sittard-centrum en Geleen-centrum, de MKB green deal worden uitgevoerd door incidenteel geld. Alhoewel dit onder de streep niet tot een resultaat leidt, brengt dit wel fluctuaties van baten, lasten en reserves met zich mee welke niet op voorhand kunnen worden geraamd. Voor zover deze middelen niet zijn besteed, blijven ze in reserves behouden voor uitvoering in de komende jaren.

Wie heeft mee betaald?

De provincie Limburg financiert de provinciale taken. Indien van toepassing betaalt het bedrijfsleven mee.

Wat hebben we niet gedaan en wat betekent dit?

We maken ons sterk voor een gemeente waar het prettig wonen en werken is. Dat doen we onder meer door de best mogelijke voorwaarden te scheppen voor de toekomstbestendige ontwikkeling van de werkgelegenheid, welzijn en welvaart. Daarom is het zo belangrijk dat het vestigingsklimaat voor ondernemers aantrekkelijk is en blijft. We willen immers dat al onze inwoners een kans hebben op de arbeidsmarkt en daarmee in hun eigen levensonderhoud kunnen voorzien. Doen we niets, dan zal op den duur het vestigingsklimaat minder aantrekkelijk worden. En de kans op banenverlies groter.

Beleidsindicatoren

Taakveld	Naam indicator	Eenheid	Waarde	Periode	Waarde	Periode
3. Economie	Functiemenging	%	54,7	2021	54,9	2022
	Vestiging (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners	118	2021	124,4	2022

Gerelateerde beleidsnota's

Omgevingsvisie Sittard-Geleen
Structuurvisie Ruimtelijke Economie Zuid-Limburg
Actualisatie Centrumplan Geleen
Actualisatie Masterplan Zitterd Revisited
Nota horecabeleid (geactualiseerd met logies
Paracommerciebeleid 2013
Beleidsvisie externe veiligheid Chemelot
Compacte stadscentra met onderscheidend profiel
Handboek en deelbeleid Reclame 2015
(reclames op en bij gebouwen)
Informatieplicht energiebesparing bedrijven
Regionale Visie Vrijetijdseconomie Bestemming Zuid-Limburg 2030

Gerelateerde verbonden partijen

Economische samenwerking Zuid-Limburg (ESZL)

2.1.5 PROGRAMMA 4 ONDERWIJS

De ontwikkelingen en de ambities vanuit het programma Onderwijs raken het programma Sociaal Domein. Om de samenhang in beeld te brengen zijn de onderdelen van het programma Onderwijs opgenomen in het programmablad Sociaal Domein behoudens “Wat heeft het gekost?” en de beleidsindicatoren.

Het programma kent de volgende taakvelden:
4.1. Openbaar (basis)onderwijs
4.2. Onderwijshuisvesting
4.3. Onderwijsbeleid en leerlingenzaken

Wat wilden we bereiken?

Hierbij wordt verwezen naar Programma 6.

Wat hebben we gedaan om dit te bereiken?

Hierbij wordt verwezen naar Programma 6.

Wie en/of wat hadden we daarvoor nodig?

Hierbij wordt verwezen naar Programma 6.

Wat heeft het gekost?

bedragen x € 1.000	Begroting voor wijziging 2023	Begroting na wijziging 2023	Rekening 2023	Resultaat 2023
Baten	4.461	5.528	5.473	-55
Lasten	-12.855	-14.353	-14.084	269
Saldo Baten en Lasten	**-8.395**	**-8.825**	**-8.612**	**214**
Onttrekkingen	0	179	143	-36
Toevoegingen	0	-340	-340	0
Saldo Reserves	**0**	**-161**	**-197**	**-36**
4 ONDERWIJS - Totaal	**-8.395**	**-8.987**	**-8.808**	**178**

Analyseresultaat

In de exploitatie heeft de uitvoering van dit programma per saldo € 0,2 minder gekost dan begroot; wat met name wordt veroorzaakt door lagere lasten in de uitvoering van leerplicht/RMC/jongerenloket en lagere incidentele kosten voor het basisonderwijs. De uitgaven voor peuteropvang waren vrijwel volgens begroting.

Leerlingenvervoer

In dit programma is ruim € 2,5 miljoen uitgegeven aan leerlingenvervoer. Tegenover deze uitgaven staan € 1,23 miljoen aan vergoedingen van andere gemeenten en eigen bijdrage ouders voor uitgevoerde werkzaamheden. De realisatie leerlingenvervoer is lager dan begroot, omdat steeds meer leerlingen gebruik maken van andere vormen van leerlingenvervoer door de inzet van vervoersontwikkelgesprekken. Doel van een vervoersontwikkelgeprek is om leerlingen zo zelfstandig als mogelijk, gezien de situatie van de leerling en diens gezin, te laten reizen naar school en terug. Zelfstandigheid, toekomstperspectief en ontwikkelingsmogelijkheden van het kind staan hierbij centraal.

Leerplicht/RMC/jongerenloket

In dit programma is ruim € 1,4 miljoen uitgegeven aan zaken als leerplicht/RMC/jongerenloket. Tegenover deze uitgaven staan € 0,43 miljoen aan rijksbijdragen, € 0,34 miljoen aan Europese subsidie en € 0,28 miljoen aan vergoedingen van andere gemeenten voor uitgevoerde werkzaamheden.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Behalve via de exploitatiebudgetten zijn er voor Onderwijs middelen uit Specifieke Uitkeringen beschikbaar via de balansrekeningen. Deze middelen voor onder andere Onderwijsachterstanden, Nationaal Programma Onderwijs zijn waar mogelijk benut in 2023 en restanten blijven behouden voor komende periode. Voor de Unilocatie Grevenbicht-Obbicht en andere onderwijsinstellingen zijn, conform communicatie in programmarapportages, investeringskredieten beschikbaar voor de realisatie van de nieuwbouw of geaccordeerde uitbreiding en renovaties.

Wie heeft mee betaald?

Hierbij wordt verwezen naar Programma 6.

Wat hebben we niet gedaan en wat betekent dit?

Hierbij wordt verwezen naar Programma 6.

Beleidsindicatoren

Taakveld	Naam indicator	Eenheid	Waarde	Periode	Waarde	Periode
4. Onderwijs	Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	1,0	2021	2,8	2022
	Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	25,0	2021	28	2022
	Voortijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	2,3	2021	3,4	2022

2.1.6 PROGRAMMA 5 SPORT, CULTUUR EN RECREATIE

"Wij willen dat Sittard-Geleen een aantrekkelijke gemeente is om in te verblijven. Met een omgeving en voorzieningen die je van een eigentijdse gemeente met een regionale functie mag verwachten."

Een aantrekkelijk aanbod van sport, cultuur, sociale ontmoeting en recreatie voor zowel de inwoners als gebruikers van de stad. Daar draait het om bij het programma Sport, Cultuur en Recreatie. Een aantrekkelijk aanbod sluit aan bij de speerpunten uit de Toekomstvisie en de opgaven van het NOVI gebied Zuid-Limburg.

Sport, bewegen en cultuur draagt bij om maatschappelijke doelen te realiseren. Zo dragen sport en cultuur bij aan een positieve gezondheid(sbeleving) en sociale verbinding. Het stimuleert ontmoeting, helpt om jezelf uit te drukken en draagt bij aan oplossingsgericht te denken. Ook zorgt het voor identiteitsvorming en trots. We zetten in op toekomstbestendige (sport)accommodaties en voorzieningen in de openbare ruimte, die uitnodigen tot ontmoeting en beweging, en een bijdrage leveren aan het realiseren van duurzaamheidsdoelstellingen. Eveneens streven we naar een herkenbaar cultureel profiel in co-creatie met onze culturele partners en een sterke culturele basis en breed cultureel ecosysteem dat elkaar aanvult, om zo cultuurbeoefening en cultuurbeleving te stimuleren.

Ook willen wij een aantrekkelijke woon- en leefomgeving. Dat bereiken we onder meer door beheer en inrichting van de openbare ruimte/ openbaar groen aan de eisen van deze tijd aan te passen. Daarnaast draagt een passend sport- en cultureel aanbod bij aan een rijke leefomgeving. Sport en cultuur dragen immers bij aan actieve deelname aan de omgeving en een mentale en fysieke gezondheid. Tevens zorgen sport en cultuur voor visuele aantrekkelijkheid, een interessant vestigingsklimaat en een herkenbare uitstraling. Tot slot is het eveneens een bron van inkomsten.

Het programma sport, cultuur en recreatie kent de volgende taakvelden:

1.1 Sportbeleid en activering
1.2 Sportaccommodaties
1.3 Kunst- en cultuurbeleid
1.4 Openbaar groen en recreatie

Wat wilden we bereiken?

Het programma sport, cultuur en recreatie draagt direct of indirect bij aan de volgende speerpunten en doelen:

- We dragen via de beleidsvelden inrichting van de openbare ruimte, armoede, arbeid, onderwijs, cultuur en sport bij aan een gezonde ontwikkeling van de gemeenschap.
- We faciliteren en stimuleren daar waar logisch en zinvol een samenspel tussen mensen, verenigingen, ondernemers, maatschappelijke organisaties en maatschappelijk vastgoed.
- We stimuleren mensen - jong en oud – om te bewegen en gezond te leven.
- We zetten in op de realisatie van gezonde plekken in buurten en dorpen, waar natuur-, recreatie-, ontmoeting-, sport-, cultuur- en klimaatdoelen samen komen.
- We zetten in op vitaliteit door buitensport, recreatie en kwalitatieve ontmoetingsplekken in en rond de woongebieden.
- We zetten in op het versterken van een gezonde leefstijl door bij te dragen aan een gezonde leefomgeving, waarin een gezond binnenklimaat door verduurzaming van woningen en maatschappelijk vastgoed, het vergroenen van de leefomgeving, en het verminderen van milieubelasting belangrijke dragers zijn.
- We ontwikkelen activiteiten voor, door en met jongeren.
- We werken aan een passend voorzieningenaanbod gericht op ontmoeten

- We streven naar een herkenbaar cultureel profiel in co-creatie met onze culturele partners en een sterke culturele basis en breed cultureel ecosysteem dat elkaar aanvult, om zo cultuurbeoefening en cultuurbeleving te stimuleren voor de inwoners en gebruikers van Sittard-Geleen.
- We organiseren, branden, subsidiëren en faciliteren evenementen om een bijdrage te leveren aan een rijke woonomgeving in Sittard-Geleen
- We zoeken met dit programma verbinding met de speerpunten (veerkrachten) uit de Toekomstvisie en sluiten aan bij de ontwikkelpaden

Wat hebben we gedaan om dit te bereiken?

Om bovenstaande doelstellingen te bereiken, hebben in 2023 de volgende concrete (voorbereidende) werkzaamheden, acties of ontwikkelingen plaatsgevonden.

Sport

- ***Sportakkoord***

In 2023 is het Sportakkoord Sittard-Geleen herijkt, wat heeft geresulteerd in het Sportakkoord Sittard-Geleen II. Met dit Sportakkoord werken we de komende jaren aan het versterken en verbinden van het sport- en beweegaanbod binnen Sittard-Geleen. Drie ambities uit het landelijke Sportakkoord staan hierbij centraal, namelijk het versterken van het fundament, het bereik en de betekenis van sport. Om deze ambities te bereiken wordt in Sittard-Geleen vanaf 2023 ingezet op de volgende strategieën: inclusie en diversiteit, sociaal veilige sport, vitale sportaanbieders, vaardig in bewegen, ruimte voor sport en bewegen en maatschappelijke waarde van topsport.

Voor concrete initiatieven van sportaanbieders die bijdragen aan deze strategieën zijn in 2023 subsidies verleend vanuit de rijksmiddelen die hiervoor toegekend zijn aan Sittard-Geleen. Hiervoor is een nieuwe subsidieregeling vastgesteld die ook de komende jaren van kracht is. Naast deze subsidieregeling wordt ook op andere wijze gewerkt aan de doelstellingen binnen dit sportakkoord. Het Sportakkoord Sittard-Geleen is echter meer dan deze subsidieregeling. Samen met partners wordt invulling gegeven aan de doelstellingen van het Sportakkoord. Hiervoor wordt onder meer met marketingcommunicatiebureau Triple Double en Infocaster (namens NOC*NSF) samengewerkt om een platform op te zetten dat inwoners en sport(gerelateerde) partners met elkaar verbindt en samenwerking stimuleert. Dit platform moet in 2024 gerealiseerd zijn.

Tevens hebben we ook in 2023 ontwikkelingen gezien en gefaciliteerd waarbij verenigingen en sportaanbieders samenwerken om gezamenlijk het sport- en beweegaanbod te vergroten en sportfaciliteiten toegankelijker te maken voor sporters en inwoners om te (gaan) sporten en bewegen. De gemeente heeft hier een meewerkende en participatieve rol genomen in het realiseren van ambities en acties, waarbij tevens de kracht van de bestaande sportinfrastructuur in Sittard-Geleen en het beweegstimuleringsprogramma - uitgevoerd door Ecsplore - optimaal worden benut.

- ***Programma beweegstimulering***

Ecsplore voert het programma beweegstimulering voor de gemeente Sittard-Geleen uit.
Dit programma richt zich op het bevorderen van een gezonde en actieve leefstijl van onze inwoners. Vanuit het gedachtegoed van JOGG (jongeren op gezond gewicht) richt Ecsplore zich op preventie. In 2023 heeft Ecsplore een bijdrage geleverd aan het herijkte Sportakkoord, de gezonde basisschool (en kinderopvang), bewegen in de openbare ruimte met onder meer programmering rondom de nieuwe sportcontainer. Voor volwassenen organiseren zij de programma's HealthyLife en Meer Bewegen voor Ouderen. Om iedereen te laten meedoen op het gebied van sport dragen zij bij aan inclusief sporten middels de sportpedagoog en de combinatiefunctionaris Iedereen Kan Sporten.

- ***Infrastructuur sporten en bewegen***

In 2023 is gestart met de vernieuwbouw van sportcomplex Glanerbrook. Allereerst met de sporthallen, waarvan sporthal 1 eind 2023 is opgeleverd. Daarnaast zijn voorbereidingen getroffen voor de nieuwbouw van het 50m zwembad, ijshal en overkapping van de ijsbaan. Tevens is het project Glanerbrook (met het Burgemeester Damenpark) onderdeel geworden van de Regiodeal, waarbij middelen vanuit het Rijk zijn toegekend om de leefbaarheid in de omgeving te versterken.

In 2023 hebben we de plannen van Het Anker BV ontvangen voor de vernieuwing van Sportcomplex Het Anker. De gevraagde jaarlijkse exploitatiebijdrage en het door de Raad beschikbaar gestelde budget liggen ver uiteen. Daarop is eind 2023 besloten om de huidige exploitatieovereenkomst met Het Anker BV niet te verlengen om daarmee 'het heft in eigen hand te nemen'. In 2024 wordt, onder meer samen met Het Anker BV, onderzocht hoe in de toekomst invulling gegeven kan blijven worden aan een toekomstbestendige en betaalbare sportvoorziening in het cluster Born, Buchten en Holtum. Daarover hebben wij ook overleg met de betrokken verenigingen.

Daarnaast zijn ook gesprekken gevoerd over hoe sportverenigingen en hun sportaccommodaties een vitale toekomst tegemoet gaan. Er is daarbij gesproken over hoe deze sportinfrastructuur het beste ingezet kan worden om mensen (meer) te laten sporten en bewegen. Tevens zijn er voorbereidende werkzaamheden gedaan om het clubhome van het Tom Dumoulin Bikepark in 2024 te realiseren.

In 2023 is ingezet op het stimuleren van bewegen in de openbare ruimte. Dit past bij de ontwikkeling dat mensen steeds meer individueel of buiten verenigingsverband willen sporten op eigen gekozen momenten. Zo is onder meer gestart met de Sportcontrainer, die iedere twee maanden op een andere plek in de gemeente wordt geplaatst. Een Sportcontrainer is een (verplaatsbare) zeecontainer, die opengeklapt in een wijk wordt geplaatst en daarmee de wijk voorziet van een sporttoestel met meerdere beweegmogelijkheden. Enerzijds om het bewegen in de openbare ruimte te stimuleren, anderzijds om te onderzoeken wat de exacte behoefte is van inwoners rondom deze plekken in de gemeente wat betreft het bewegen in de openbare ruimte.

- ***Toekomst Sportstichting***

In 2023 heeft besluitvorming plaatsgevonden over de toekomst van de Sportstichting Sittard-Geleen. Er is besloten om de Sportstichting niet te insourcen in de gemeentelijke organisatie en samen met de Sportstichting een vervolgtraject te starten gericht op de herstructurering van de Sportstichting. Hiervoor hebben diverse gesprekken plaatsgevonden met de Raad van Toezicht en directeur-bestuurder van de Sportstichting om een statutenwijziging vorm te geven, waarbij de gemeente meer grip krijgt op de Sportstichting. In 2024 zal de statutenwijziging verder vorm krijgen.

- ***Talentontwikkeling en topsport***

Topsport en breedtesport versterken elkaar. Uit breedtesport komen talenten naar voren en topsporters inspireren om zelf te sporten en te bewegen. We hebben in 2023 het topsportprogramma Triatlon in de gemeente ondersteund in het gebruik van zwembad De Nieuwe Hateboer. Er is nog geen nieuwe subsidieregeling opgesteld ten behoeve van het ondersteunen van het gebruik / tegemoetkomen in de huurkosten van de accommodaties.

Daarnaast hebben we in samenwerking met de coöperatie Limburg Sport talenten en topsporters in de gemeente Sittard-Geleen ondersteund door middel van het Topsporttalentenfonds Sittard-Geleen. Tot slot zijn we in 2023 gestart met het opstellen van een visie gericht op het versterken van de handbalsport in Sittard-Geleen en omstreken van breedtesport tot topsport. Deze visie krijgt in 2024 verder vorm.

Cultuur

In 2023 is het nieuwe cultureel kader *Gedeeld Plezier* door de raad vastgesteld. Daarin is onder andere de complementariteit en samenwerking tussen de theaters in de regio vastgelegd. Een samenwerking tussen het Toon Hermans Theater en Parkstad Limburg Theaters is gestart en heeft in de eerste maanden van samenwerking al geleid tot meer bezoekers en een gevarieerdere programmering. Ook is cultuur meer in de breedte gestimuleerd door naast het cultuurbedrijf in te zetten op nieuwe ontwikkelingen zoals The Breakfast Hub, Spectaculo, Tekstverslaafd, de samenwerking tussen popband Hard2Get en harmonie Sint Joep, de live opvoering van Dagboek van een Herdershond, de muurschilderingen in Geleen. De transitie van De Domijnen zit verder weer in het juiste spoor en het cultuurbedrijf heeft een goede eerste stap voorwaarts gezet. De ontwikkelingen hebben een eerste invulling gegeven aan een rijker en gevarieerder cultuuraanbod in Sittard-Geleen, zoals geschetst in de Toekomstvisie 2030.

- *Bestuursopdracht duurzame accommodaties*

Zoals in de programmabegroting 2023 is deze bestuursopdracht afgerond en is besloten tot een andere insteek bij maatschappelijk vastgoed.

- *Maatschappelijk vastgoed*

Maatschappelijk vastgoed zijn alle accommodaties die nodig zijn om activiteiten mogelijk te maken. Maatschappelijke vastgoed maakt het mogelijk dat verenigingen en andere maatschappelijke organisaties kunnen voetballen, repeteren, oefenen, ontmoeten, zorgen, feesten, etc. Maatschappelijk vastgoed is het samenstel van voorzieningen dat nodig is om het inhoudelijke beleid (jeugd, cultuur, sport, zorg, onderwijs, etc.) te kunnen uitvoeren. Wij zorgen ervoor dat voldoende adequate voorzieningen voorhanden zijn, opdat verenigingen en andere maatschappelijke organisaties hun activiteiten kunnen blijven uitvoeren. Daarbij zorgen wij voor een goede mix in de verschillende buurten en een duidelijke afstemming met accommodaties die eigendom zijn van de gemeente en die particulier eigendom zijn.
In 2023 hebben wij het overzicht van de accommodaties geactualiseerd en op basis daarvan onderzoeksvragen uitgezet. Wij hebben in beeld gebracht welke accommodaties wij moeten aanmerken als voorzieningen. Daarmee weten wij wat nodig is voor de verenigingen om te kunnen blijven functioneren. De vervolgstap zal zijn of de accommodatie (al dan niet na aanpassingen) behouden kan blijven voor de toekomst, of dat een andere/nieuwe accommodatie nodig is.

- *Verduurzaming maatschappelijk vastgoed*

Een belangrijk onderdeel van deze afwegingen is de mogelijkheid om een accommodatie te verduurzamen. Daarvoor is een onderzoek gestart. Niet alle accommodaties zijn te verduurzamen dan wel de verduurzaming vergt zo'n grote investering dat keuzes nodig zijn, zoals wij in de programmabegroting 2023 ook aangeven. Wij verwachten dit in 2024 voor een aantal locaties in beeld te hebben. Daarna kunnen wij een en ander aan de raad voorleggen.

Cultuur erfgoed en monumenten

In 2023 is uitvoering gegeven aan de langgekoesterde wens om ook gebouwen in de historische stads- en dorpscentra mee te laten doen aan de energietransitie. Met de voorbereidingen voor de nieuwe beleidsregel 'zon op monumenten' is een grote stap gezet naar meer duurzame monumenten en historische centra. In februari 2024 is deze beleidsregel vastgesteld.

Erfgoedbeleid is actief betrokken geweest bij de vormgeving en selectie, van de vernieuwde Adviescommissie Omgevingskwaliteit (AOK). Bij beleidsontwikkeling, zoals het zonnepanelenbeleid, is actief samengewerkt met deze AOK.

Naast verbeteringen op beleidsniveau heeft 2023 ook in het teken gestaan van het versterken van het historische verhaal van onze gemeente. Dit is onder andere gedaan door de erkenning en waardering van en

voor monumenten te vergroten met het project 'monumentenschildjes'. Eigenaren van een gemeentelijk monument hebben de mogelijkheid gekregen om kosteloos een monumentenschildje aan te vragen. Hiermee dragen we samen zorg voor het actief uitdragen van de geschiedenis van Sittard-Geleen. Daarnaast is in dit project ook aandacht besteed aan het informeren van de monumenteigenaren over het gemeentelijk subsidiebeleid.

Ook de beeldkwaliteit van historisch Sittard heeft in 2023 een impuls gekregen door onderzoek en het doen van voorwerk met betrekking tot de restauratie van historische gevelschilderingen. In 2024 wordt dit project voortgezet, beginnend met de onthulling van de vernieuwde schildering op café de Hollande in Sittard-Centrum

Op deze manieren wordt uitvoering gegeven aan het fysiek toegankelijker en zichtbaarder maken van erfgoed. Online wordt daar ook een impuls aan gegeven door de overstap te maken van Erfgoedkaart Limburg naar het Erfgoed Registratie Systeem. De borging van erfgoeddata op gemeentelijk niveau geeft in het kader van de Omgevingswet zicht op cultuurhistorische waarden in de fysieke leefomgeving. Provincie Limburg heeft, mede door het beëindigen van Erfgoedkaart Limburg, voorgesorteerd op een dataoverdracht tussen eerder voornoemde systemen. Die overdracht is in 2023, samen met de landelijk opererende werkgroep Databeet, in gang gezet en wordt in 2024 afgerond. Tevens is in het kader van gebiedsgericht werken in 2023 gestart met een onderzoek naar de mogelijkheden tot herbestemming van de Mauritsmonumenten en het in kaart brengen van de cultuurhistorische waarden van het ensemble watertoren, constructiewerkplaats en Loonhal in verhouding tot de actuele ontwikkelingen op locatie in het Mauritsgebied. Momenteel wordt gewerkt aan een onderzoekskader en -scope en wordt een actieve samenwerking tussen diverse in- en externe partijen opgezet.

Naast alle nieuwe ontwikkelingen van detail tot strategisch niveau stond 2023 ook in het teken van afhandeling van openstaande dossiers. Met, onder andere, inzet van extra capaciteit in het team erfgoed zijn (lang)lopende dossiers nu afgewikkeld en is de (subsidie)administratie bijgewerkt. Door deze extra capaciteit is ook ruimte ontstaan om na te denken over de toekomst van het monumentenbeleid in Sittard-Geleen. Zo wordt nu het voorwerk gedaan voor de herijking van het subsidiebeleid en worden stappen gezet voor de actualisering van de nota ruimtelijke kwaliteit.

Versterking groen en landschap

- *Natuurcompensatie uitbreiding VDL NedCar*

Onder regie van de Provincie Limburg is in de directe omgeving van VDL Nedcar, de zogenaamde eerste schil, gezocht naar geschikte locaties voor het uitvoeren van de wettelijke- en bovenwettelijke natuurcompensatie VDL Nedcar, in Sittard-Geleen in totaal 10 hectare. In de eerste schil is de benodigde oppervlakte niet gevonden. De inspanningen om geschikte percelen te vinden worden in 2024 voorgezet maar dan met de hele gemeente Sittard-Geleen als zoekgebied.

- *Stichting Groenfonds omgeving VDL Nedcar*

In 2023 is Stichting Groenfonds Omgeving VDL Nedcar opgericht met als doel het bevorderen van de leefbaarheid voor de burgers van de kernen Holtum en Nieuwstadt. In de stichting zijn naast VDL Nedcar 2 wethouders van Sittard-Geleen en 2 wethouders van Echt-Susteren afgevaardigd. Voor Sittard-Geleen is een budget van 800.000 euro beschikbaar. Samen met het dorpsplatform is geïnventariseerd welke behoeften en mogelijke kansen er in en om Holtum zijn. In 2024 wordt de haalbaarheid van de voorstellen onderzocht en zal participatie plaatsvinden met de inwoners van Holtum.

- *Corio Glana Sittard en omgeving*

In 2023 is de voorbereiding van de tweede fases Highlight 20 van dit project tot aan het centrum van Sittard, voortgezet. Dit betreft de herinrichting tussen de beekloop van de Agricolastraat en de Voorstad.

- *Corio Glana Geleen (Zuid) & de Keutelbeek*

In 2022 is Waterschap Limburg in samenwerking met de Gemeente Sittard-Geleen gestart met de voorbereiding van de herinrichting van het beekdal langs de stadsrand van Geleen. Het beekdal ten oosten van Geleen-Oost en Geleen-Zuid/Kluis wordt begrensd door de Beekstraat in Geleen tot en met de Biesenhof en is nu nog de ontbrekende schakel van een verder volledig heringericht beekdal tussen Sittard en Spaubeek. In 2023 is het voorontwerp afgerond en zijn inwoners en direct belanghebbenden betrokken bij de verdere uitwerking. Voor de realisatie van het tracé zijn middelen toegekend vanuit de regiodeal Zuid Limburg.
De Keutelbeek is al ontkluisd in de gemeente Beek en verdwijnt vanaf Neerbeek onder de grond. In samenwerking met Waterschap Limburg is in 2023 het onderzoek voortgezet om ook in Geleen de Keutelbeek weer te ontkluizen.

- *Landschapspark De Haese*

Als onderdeel van de ontwikkeling van het Middengebied De Haese wordt aangrenzend aan de nieuw te ontwikkelen woonwijk “Landschapspark De Haese” (werktitel) gerealiseerd. In 2022 zijn we in samenspraak met de omgeving gestart met het actualiseren van het oorspronkelijke voorontwerp uit 2007. Het voorontwerp is geactualiseerd naar de huidige tijdsgeest, waarbij meer aansluiting gezocht wordt op het aangrenzende Geleenbeekdal en doelen uit de Toekomstvisie 2030. Dit komt tot uiting in een gewijzigd beeld ten aanzien van landbouwkundig en recreatief medegebruik. In 2023 zijn deze doelstellingen verwoord in het ambitiedocument voor het landschapspark. Vooruitlopend daarop heeft de coöperatieve Tuinderij Harteveldt haar activiteiten gestart door middel van proefakkers in het gebied.

- *Kleine landschapsinitiatieven*

Met het oog op onze algemene doelstellingen op het gebied van natuurontwikkeling en bevordering van de biodiversiteit, onderzoeken we op welke wijze we kleine landschapsinitiatieven van bewoners en buitenlui kunnen ondersteunen en ontwikkelen. In 2023 is daartoe aansluiting gezocht op het Limburgs Programma Landelijk Gebied en zijn verkennende gesprekken gevoerd met natuur- en landbouworganisaties, individuele agrariërs en de Provincie Limburg.

Beheerplannen

In 2022 zijn de beheerplannen openbare ruimte 2021-2025 vastgesteld door het College. Deze zijn een verdieping op het eerdere ‘Integraal beheerplan openbare ruimte 2019’. Op basis van de uitwerking van de plannen heeft een financiële verdiepingsslag plaatsgevonden. Dit heeft geleid tot een bijstelling van het beschikbaar budget voor het integraal beheer van de openbare ruimte in de begroting 2023 en 2024.

In 2023 zijn we aan de slag gegaan met het doorvertalen van de inventarisaties uit de beheerplannen naar programma’s per beheergroep; meerjarenprogramma’s voor planmatig (jaarlijks terugkerend) onderhoud, maar ook programma’s voor herstelmaatregelen. Zo is er onder andere een programma opgesteld voor het uitvoeren van herstelmaatregelen aan bebording (verkeersborden en bewegwijzering). Er is opdracht verleend om dit programma in 2024 en verder uit te voeren. Ook voor Openbare Verlichting (OVL) is er een meerjarenprogramma voor zowel investeringen (vervangingen) als herstelmaatregelen opgesteld en de uitvoering is gestart. Nog niet voor alle beheergroepen zijn echter programma’s al afgerond, hiermee gaan we in 2024 verder.

- *Aziatische Duizendknoop*

In 2023 is er hard gewerkt om alle groeihaarden van deze Aziatische Duizendknoop in onze gemeente in beeld te krijgen. Met behulp van een meldpunt voor burgers, waarnemingen van medewerkers en samenwerking met andere terreinbeheerders zijn 70 groeihaarden op 28 locaties in kaart gebracht. Vervolgens zijn de haarden geïnventariseerd aan de hand van een paspoort, waarin de kenmerken, groeiomstandigheden en mogelijke risico’s voor de omgeving vastgelegd zijn in ons beheersysteem. Op basis hiervan is per locatie een plan van

aanpak voor bestrijding opgesteld. Bestrijding vindt plaats door middel van stengelinjectie, uitgraven (sanering) of met natuurlijke zuren.

In het najaar 2023 is de bestrijding door middel van stengelinjecties gestart. Op basis van monitoring tijdens het groeiseizoen (maart-augustus) wordt bekeken of verdere behandelingen nodig zijn.

Andere haarden worden in het voorjaar 2024 uitgegraven. In verband met de regenval eind 2023 zijn deze werkzaamheden doorgeschoven naar 2024. Deze sanering dient zorgvuldig plaats te vinden vanwege de kans op nieuwe uitgroei en het risico op verspreiding bij transport en verwerking.

In april en december 2023 heeft de gemeente Heerlen een overleg voor de gemeenten uit Zuid-Limburg georganiseerd om kennis en ervaring omtrent beheersing en bestrijding van duizendknoop uit te wisselen. Sittard-Geleen neemt hieraan deel.

Proeftuin Zeeheldenbuurt
De Proeftuin is in 2021 opgestart, in 2022 procesmatig voorbereid en in 2023 naar uitvoering overgegaan.
De proeftuin bestaat uit drie pijlers:

1) Smart City
   Informatietechnologie invoeren die de inrichting, het beheer en de leefbaarheid van de openbare ruimte kan verbeteren.
2) Klimaatadaptatie
   Een werkwijze invoeren om klimaat adaptief te handelen in de stad. Hoe passen we ons aan de klimaatveranderingen aan?
3) Arbeidsparticipatie
   Van arbeidsparticipatie naar participatie omgevormd. Dit komt doordat de buurt o.a. behoefte heeft aan meer ontmoeting, minder eenzaamheid en meer sociale contacten. Zowel jong en oud hebben behoefte aan een betere leefbaarheid en meer ontmoeting in de buurt. Dit stimuleerde de keuze om niet alleen voor arbeidsparticipatie te gaan maar het thema breder op te pakken.

Na een uitgebreide beginspraak waarbij we innovatieve methoden hebben gebruikt als Maptionnaire, hybride bewonersbijeenkomsten, een smarticipatiebord en fysieke doe-mee-cafés hebben we het ontwerp voor de parkeerplaats Evertsenstraat gemaakt, technisch voorbereid en aanbesteed. Dit alles met een innovatief karakter. Het werk is gegund en in 2024 wordt de parkeerplaats met onder andere slimme verlichting, parkeersensoren en grondvochtsensoren gerealiseerd.

In 2023 zijn er diverse participatie bijeenkomsten met de inwoners in de gehele buurt geweest. Deze hebben geleid tot meer inzicht in de soorten persona in de buurt en tot een aantal acties die tot uitvoering gekomen zijn in samenspraak met de inwoner. Er zijn o.a. Pientere tuin sensoren geplaatst, er is een calisthenics model besteld, er zijn sport en spel dagen georganiseerd, een AI-traject rondom zwerfafval uitgevoerd en procesmatig is er veel gebeurd rondom de organisatorische opzet van de Proeftuin.
Ook heeft de proeftuin steeds meer externe en landelijke aandacht gekregen en fungeren we inmiddels als showcase met onze proeftuin in het netwerk van de Future City Foundation. In 2024 gaan we verder met de proeftuin uitrol en zetten we concrete acties in gang op het gebied van herinrichting Klimaat robuuste straten en gaan we aan de gang met het stimuleren van meer ontmoeting en participatie in deze buurt.

Groenagenda
In 2023 zijn we gestart met de voorbereidingen om te komen tot de groenagenda en is de raad geïnformeerd over de beoogde aanpak voor 2024.

Nieuwe groencontracten

In 2023 zijn we aan de slag gegaan met de voorbereidingen voor een nieuw meerjarig contract voor groenonderhoud. Hierbij hebben we gezocht naar een contractvorm die ons helpt om de opgaven voor de komende jaren samen met de marktpartijen vorm te geven. We hebben gekozen voor een nieuwe contractvorm die vernieuwend is binnen de groenwereld een zogenaamd Samenwerkingsovereenkomst (SOK) in de vorm van een Bouwteam. Samen met de aannemer gaan we in 2024 aan de slag met het groenonderhoud, waarbij kennis en middelen zo efficiënt mogelijk worden ingezet. Ook voor het beheer van onze bomen zijn de voorbereidingen voor een nieuw contract in 2023 opgestart.

Inclusievere openbare ruimte

In de nieuwe versie van de ontwerpcatalogus hebben we niet alleen de checklist toegevoegd die inzichtelijk maakt wat nodig is om de openbare ruimte inclusiever te maken.
We hebben vele nieuwe detailtekeningen opgenomen voor standaard oplossingen bij voetgangersoversteekplaatsen, routegeleiding en gehandicaptenparkeerplaatsen. Tevens randvoorwaarden opgesteld hoe we omgaan met trottoirverlagingen, voetpaden en voorzieningen voor mensen met een visuele beperking.

Wie en/of wat hadden we daarvoor nodig?

Voor de uitvoering van het sport- en beweegstimuleringsbeleid hebben we vooral samengewerkt met de ondersteuningsorganisaties. Het Sportakkoord Sittard-Geleen is met partners tot stand gekomen, waaronder verenigingen, sportaanbieders, en partners uit zorg en onderwijs. Met betrekking tot de (top)sportinfrastructuur hebben we vooral afstemming gezocht met de Provincie en Team Limburg Sport (TLS). In 2023 werd de samenwerking met de Provincie nader gedefinieerd, mede in het licht van de veranderingen in de ondersteuningsfunctie (tot 2022 door TLS).

Voor het realiseren van het cultureel aanbod zijn de culturele organisaties van groot belang. Zij zijn degene die activiteiten ontwikkelen en publiek bereiken. Als gemeente faciliteren, verbinden en subsidiëren wij. Tevens dragen andere overheden en fondsen bij aan de activiteiten van de culturele partijen in de stad.

Wij hebben goed en regelmatig overleg met de beheerders/exploitanten en de gebruikers van maatschappelijk vastgoed. Alle (toekomstige) veranderingen van het maatschappelijk vastgoed, stemmen wij met hen af.

Vanuit het gedachtegoed van de Tuinman, dat we onze openbare ruimte beheren voor en met de inwoners, is het gebruikelijk dat minimaal bij start van een project (de beginspraak), de presentatie van het ontwerp én voor start van de uitvoering, een bewonersbijeenkomst plaats vindt. Meestal worden deze bewonersbijeenkomsten gehouden in een accommodatie in de betreffende wijk.

Wat heeft het gekost?

bedragen x € 1.000	Begroting voor wijziging 2023	Begroting na wijziging 2023	Rekening 2023	Resultaat 2023
Baten	7.898	15.608	15.320	-288
Lasten	-36.742	-49.289	-47.190	2.099
Saldo Baten en Lasten	**-28.844**	**-33.681**	**-31.869**	**1.812**
Onttrekkingen	153	4.321	3.208	-1.113
Toevoegingen	-1.022	-3.589	-4.055	-466
Saldo Reserves	**-869**	**732**	**-846**	**-1.579**
5 SPORT, CULTUUR EN RECREATIE - Totaal	**-29.712**	**-32.949**	**-32.716**	**233**

Analyse resultaat

Per saldo heeft de uitvoering van dit programma € 0,2 mln. minder gekost dan begroot. In dit programma zijn de kapitaallasten, onderhoud, huurvergoedingen en subsidies voor alle gemeentelijke sport- en cultuuraccommodaties opgenomen. Voor wat betreft de subsidies zijn de structurele subsidies aan professionele instellingen zoals onder andere De Domijnen, Myouthic (Stg. Cultuurperron), Ecsplore en de Sportstichting betaald uit de begrote budgetten (totaal € 14,3 mln.). Ook de exploitatiebijdrage aan Laco Glanerbrook en Het Anker en het Tom Dumoulin Bikepark worden uit de budgetten (totaal € 4,3 mln) op dit programma betaald. Verder zijn de structurele en incidentele subsidies aan vrijwilligersorganisaties op cultureel en sportgebied betaald (totaal € 1,1 mln.). Naast deze structurele aspecten is er ook in 2023 incidenteel aan lesgeldsubsidies voor muziekonderwijs € 50.000 minder uitgeven dan voorzien als gevolg van lagere (particuliere) leerlingenaantallen. De opbrengsten bij Glanerbrook zijn iets lager uitgevallen dan begroot. De onderhoudskosten (van deels verouderde en nog te vervangen installaties en materieel) zijn iets hoger uitgevallen maar de totale bedrijfskosten zijn lager dan begroot. Dit komt met name door de incidentele uitkering van de regeling Specifieke uitkering meerkosten energie openbare zwembaden. Per saldo bleef de exploitatiebijdrage binnen het begrote budget.

Het onderhoud aan openbaar groen inclusief speel- en recreatievoorzieningen heeft op een budget van € 7,7 mln. ongeveer € 0,3 mln. minder gekost. Deels door lagere kosten, deels door hogere opbrengsten uit verkoop groen en vergoedingen voor werk voor derden en deels door het niet benutten van extra budget ter compensatie van inflatie.

Wie heeft meebetaald?

Met betrekking tot de regionale en nationale topsportprogramma's in de gemeente heeft de Provincie ook in 2023 een deel van de eerdere bijdrage door de gemeente overgenomen, als gevolg van de gemeentelijke bezuiniging (begroting 2019). De bijdrage aan de culturele organisaties is een cofinanciering. De organisaties ontvangen ook middelen van derden – waaronder rijk, provincie en fondsen – en eigen inkomsten. Daarnaast is in 2023 een extra bijdrage van het rijk ontvangen ten behoeve van jongerencultuur ter hoogte van € 0,3 mln.

Wat hebben we niet gedaan en wat betekent dit?

Niet van toepassing.

Beleidsindicatoren

Taakveld	Naam indicator	Eenheid	Waarde	Periode	Waarde	Periode
5. Sport, cultuur en recreatie	Niet-sporters	%	54	2020	50,5	2022

Gerelateerde beleidsnota's / processen

Nota Vastgoedbeheer gemeente Sittard-Geleen 2016
Omgevingsvisie Sittard-Geleen 2016
Lokaal Sportakkoord Sittard-Geleen
Toekomstvisie 2030
Cultureel kader *Gedeeld Plezier*

Gerelateerde verbonden partijen

Onroerend Goed Maatschappij "De Witse" BV

2.1.7 PROGRAMMA 6 SOCIAAL DOMEIN

In 2023 hebben we gewerkt aan de doelen die voortvloeien uit de Toekomstvisie 2030. Vanuit de programma's Sociaal Domein, Volksgezondheid, Onderwijs en Veiligheid stonden de doelen centraal die aan de speerpunten van positieve gezondheid(sbeleving) en een leven lang leren zijn verbonden:

Naar een positieve gezondheid(sbeleving)

- We erkennen dat gezondheid raakt aan belangrijke lokale beleidsvelden zoals de inrichting van de openbare ruimte, armoede, arbeid, onderwijs en sport en dat betekent dat we ook op die beleidsvelden gaan bijdragen aan gezondheid.
- We vinden het belangrijk dat inwoners op een prettige manier wonen en leven, met elkaar ontmoeten en helpen. En als gemeente dragen we hieraan bij.
- We zetten in op gezond en veilig opgroeien, talent ontwikkelen en meedoen, zowel op wijk- en kernniveau als gericht op het individu.
- We zetten in op een integrale aanpak van armoede die zich richt op het voorkomen (vergroten kansengelijkheid), doorbreken (werk) en het verzachten van armoede-effecten. Hiermee versterken we de financiële en sociale veerkracht
- We faciliteren en stimuleren een samenspel tussen mensen, verenigingen, ondernemers en maatschappelijke organisaties.
- We stimuleren mensen - jong en oud – om te bewegen en gezond te leven. We werken hiertoe aan een aanpak die begint vóór de zwangerschap (nu niet zwanger) tot aan het zelfstandig en zelfredzaam oud worden (Zuid springt eruit/programma Trendbreuk).
- We helpen mee om kennis en innovatie in de regio in te zetten om het welzijn en de gezondheid van onze inwoners te versterken. E-health is daar een voorbeeld van.

Naar een leven lang leren

- We stimuleren inclusieve werkgelegenheid waarbij bedrijfsprocessen zodanig worden ingericht dat ook mensen met een beperking respectievelijk met een afstand tot de arbeidsmarkt hieraan kunnen deelnemen.
- We stimuleren en faciliteren inclusief onderwijs op alle niveaus; leerlingen nemen zoveel mogelijk deel aan regulier onderwijs en er zitten geen leerlingen thuis.
- We ontwikkelen activiteiten voor, door en met jongeren.

Wat hebben we gedaan om dit te bereiken?

In 2023 hebben we de integrale aanpak in het sociaal domein voortgezet waarmee we in 2020 (en eerder) waren begonnen. De taakvelden in het programma sociaal domein verbinden we aan de doelen en groeperen we in drie thema's namelijk preventie en voorliggend veld, de toegang tot voorzieningen en de maatwerkvoorzieningen vanuit de wettelijke kaders.

- *Preventie door een sterke basis*

De gemeente wordt ermee geconfronteerd dat inwoners meer en vaker een beroep doen op voorzieningen in het Sociaal Domein. We willen deze beweging ombuigen naar de voorkant. Ook willen wij de inzet op normaliseren en demedicaliseren intensiveren. Waar begint hulp en waar eindigt deze? Ook voor het voorliggend veld is dit een adagium dat steeds belangrijker wordt. We hebben alleen ruimte om te bieden wat nodig is en dus niet wat wenselijk is.

Door de programma’s heen vinden we de inzet op preventie terug: gericht op gezondheid, talentontwikkeling, meedoen, financiële redzaamheid en veiligheid. Naast investeren in preventieve activiteiten is het nodig om te

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

investeren in de samenwerking. Daarmee vergroten we de signalerende functie binnen het netwerk en bevorderen we de efficiënte inzet van interventies. Het aantal partners in het Sociaal Domein is groot. Dat vereist een goede afstemming en samenwerking waar het activiteiten, projecten en voorzieningen betreft gericht op preventie en de ondersteuning van de meer kwetsbare inwoners. In de afgelopen jaren hebben we geïnvesteerd in het netwerk door middel van de gebiedsgerichte aanpak en casusregie. Dat blijft nodig in de komende jaren en hebben we ook in 2023 voortgezet.

Het regiobeeld en regioplan Zuid Limburg in het kader van het Integraal Zorgakkoord (IZA)
Het jaar 2023 heeft in het teken gestaan van het Integraal Zorgakkoord en de daarin voorgestelde brede beweging naar passende zorg, onder andere door samenwerking in de regio's, in ons geval Zuid-Limburg, en met focus op gezondheid in plaats van ziekte.
De regio Zuid-Limburg kenmerkt zich reeds meerdere jaren door een nauwe samenwerking van 16 gemeenten en de GGD op het vlak van gezondheidspreventie alsook een nauwe samenwerking met zorgverzekeraars en uiteraard ook zorgaanbieders, welzijnsorganisaties en woningcorporaties.
Deze reeds bestaande samenwerkingen zoals hierboven geschetst, zijn benut, uitgebreid en versterkt om te komen tot een regiobeeld en regioplan Zuid-Limburg. Het regiobeeld is 1 juli 2023 en het regioplan is eind december 2023 gereed gekomen. Het regioplan Zuid-Limburg is geen vaststaand eindpunt, maar een dynamisch document dat voortdurend wordt aangevuld, geëvalueerd en bijgesteld. Het weerspiegelt de collectieve inzet en verantwoordelijkheid om de gezondheid en het welzijn van elke inwoner in Zuid-Limburg te bevorderen en te beschermen.
In het regioplan wordt beschreven hoe Zuid-Limburg in kader van het Integraal Zorgakkoord de ambitie 'Samen voor een gezond en goed leven in Zuid-Limburg' wil gaan realiseren.

In het regioplan Zuid-Limburg is ook de mandaatstructuur IZA Zuid-Limburg uitgewerkt, zijnde een netwerkstructuur waarbij alle partijen actief participeren, inwoners(vertegenwoordiging), gemeenten, zorgverzekeraar CZ en VGZ, GGD, zorgaanbieders en welzijnsorganisaties. Onderdeel van de netwerkstructuur is ook de mandaatstructuur van de 16 gemeenten.
De gemeente Sittard-Geleen is in 2023 als mandaatgemeente aangewezen door de 16 colleges van B&W waarbij tevens is vastgelegd dat de gemeente Sittard-Geleen de SPUK IZA middelen beheert en dat de GGD samen met de gemeenten Maastricht, Heerlen en Sittard-Geleen verantwoordelijk is voor de inhoudelijke coördinatie en procesregie m.b.t. de SPUK IZA. Tevens zijn de gemeenten Maastricht, Heerlen en Sittard-Geleen verantwoordelijk voor de afstemming met de betreffende regiogemeenten van de 3 sub regio's Parkstad, Westelijke Mijnstreek en Maastricht-Heuvelland.

GALA
Met het Gezond en Actief leven Akkoord (GALA) bouwen we verder aan het fundament voor een gerichte lokale en regionale aanpak op het gebied van preventie, gezondheid en sociale basis. We werken vanuit samenhang en dragen zo bij aan een gezonde samenleving. De stip op de horizon is een gezonde generatie in 2040, met weerbare, gezonde mensen die kunnen opgroeien, leven, werken en wonen in een gezonde leefomgeving met een sterke sociale basis. Waarin de fysieke en mentale gezondheid vanaf het prille begin, de eerste 1000 dagen, wordt bevorderd en behouden en waar speciale aandacht uitgaat naar mensen in kwetsbare situaties. Hiermee dragen we ook bij aan het betaalbaar houden van het zorgstelsel, zodat mensen die dat nodig hebben kunnen blijven rekenen op zorg. In eerste instantie geven mensen zelf invulling aan een zo gezond mogelijk leven. Waar nodig wordt door gemeenten, rijk en zorgpartijen passende hulp geboden die aansluit op de behoefte en de mogelijkheden van de hulpvrager. Het GALA vervangt en verbindt per 2023 een aantal huidige akkoorden en regelingen (zoals het Preventieakkoord en Sportakkoord). Het GALA brengt deze regelingen samen om te werken aan een gezond en actief leven. De specifieke uitkering (brede SPUK GALA) wordt gebruikt voor de thema's die in het GALA beschreven staan. De gemeente Sittard-Geleen heeft in 2023 op alle 15 onderdelen een aanvraag ingediend. Vervolgens is in 2023 een plan van aanpak 2024-2026 opgesteld voor deze 15 onderdelen van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) voor de gemeente Sittard- Geleen.

Health in all policies

Gezondheid wordt beïnvloed door veel verschillende factoren. Deze factoren hangen samen met ons dagelijks leven. Dat wat we eten en drinken, waar we wonen, hoe we werken en hoe we onze vrije tijd doorbrengen kan zowel positieve als negatieve effecten op onze gezondheid hebben. Het maakt duidelijk dat voor het beïnvloeden van een aantal hardnekkige of complexe gezondheidsproblemen een integrale kijk op gezondheid is vereist. Goed (preventief) gezondheidsbeleid kan alleen tot stand komen als het ook een rol speelt bij de beleidsvorming op alle beleidsterreinen. Health in All Policies is een concept dat zich juist ook richt op factoren buiten het gezondheidsstelsel die een belangrijke invloed hebben op de algemene gezondheidstoestand van de bevolking. De gemeente Sittard-Geleen omarmt dit gedachtegoed, jaagt bewustwording aan en stimuleert initiatieven die hieraan bijdragen. Om de gemeentelijke organisatie en partnerorganisaties mee te nemen in het gedachtengoed van Health in all policies is in 2023 een animatie www.sittard-geleen.nl/gezond gemaakt. In de animatie wordt uitgelegd waarom een brede kijk op gezondheid vanuit verschillende terreinen belangrijk is. In 2023 is gestart met een campagneplan voor bewustwording van health in all policies bij professionals; in 2024 wordt dit verder uitgewerkt en uitgevoerd.

- *Preventiecoalitie gemeente en CZ*

Preventiecoalitie gemeente en CZ

Samenwerking tussen het medisch en sociaal domein bestaat in Sittard-Geleen al langer: in de vorm van de preventiecoalitie, een samenwerking tussen Sittard-Geleen en zorgverzekeraar CZ. Samen, en uiteraard samen met inwoners en maatschappelijke- en zorgorganisaties hebben we de positieve gezondheid verder bevorderd. Naast de samenwerking binnen de thema's binnen het IZA en GALA, hebben we, samen met Burgerkracht, in 2023 het project 'Van zelfhulp naar zelfregie' (de doorontwikkeling van het Zelfregienetwerk Sittard-Geleen) uitgevoerd.

Samen met CZ, het Steunpunt Mantelzorg en de Stichting Mantelzorgtest hebben we de lokale versie van de Mantelzorgtest gevuld met het lokale hulpaanbod. We zijn begin november, rondom de Dag van de Mantelzorger, gestart met de lancering van de mantelzorgtest. Via offline en online middelen brengen we de test blijvend onder de aandacht bij de doelgroepen. In de eerste twee maanden dat de test live was (nov + dec 2023) zijn er 720 website bezoeken geweest van 595 unieke bezoekers. En maar liefst 562 mensen hebben de test gedaan.

- *Welzijnswerk*

PIW werkt als lokale welzijnsorganisatie aan het verbeteren van de leefbaarheid en de gezondheid en het welzijn van de inwoners van onze gemeente. In de basis biedt PIW maatschappelijk werk, juridische ondersteuning en informatie & advies, ondersteuning van mantelzorg, maatjes & vrijwilligerswerk, jeugd- en gezinswerk, jongerenwerk en schoolmaatschappelijk werk, opbouwwerk en ontmoeting via het Sociaal Plein en de wijksteunpunten.

- *Programma Trendbreuk*

Het bureau Trendbreuk heeft in 2023 verder vormgegeven aan programma's rondom Kansrijke Start en gezonde scholen. Kansrijke Start kent drie vaste programma's: Nu Niet Zwanger, VoorZorg en Stevig ouderschap. Daarnaast lopen er binnen Kansrijke start nog twee pilots: de proeftuin Geboortezorg flex en Centering Zwangerschap.

Nu Niet Zwanger ondersteunt vrouwen en mannen in een kwetsbare situatie om de regie te nemen over hun kinderwens om een onbedoelde zwangerschap te voorkomen. Het programma is vanaf 2023 structureel gefinancierd.

VoorZorg is een bewezen effectief programma voor jonge vrouwen die zwanger zijn van hun eerste kind en te maken hebben met een opeenstapeling van complexe problemen. Voorzorg is een structureel programma.

Stevig Ouderschap biedt extra ondersteuning aan (aanstaande) gezinnen waar de omstandigheden moeilijker zijn dan gemiddeld, bijvoorbeeld door een belastende voorgeschiedenis of onvoldoende steun in hun omgeving. Stevig Ouderschap is een structureel programma.
De proeftuin Geboortezorg flex ondersteunt gezinnen in een kwetsbare positie. Zij ontvangen extra hulp van een kraamverzorgende in de eerste 6 maanden na de geboorte van de baby.
Centering Zwangerschap is in 2022 opgestart. Hierbij vinden de controles bij de verloskundige niet individueel maar in een groep van 8 tot 12 zwangeren met een vergelijkbare zwangerschapsduur plaats. Deze pilot is in 2023 voortgezet om een goed beeld te krijgen van de resultaten.

De Limburgse netwerkaanpak voor kinderen met (risico op) overgewicht en obesitas 'Kei Gezond' is een brede domeinoverstijgende aanpak waarin op maat gemaakte ondersteuning wordt geboden aan kinderen en gezinnen die obstakels ervaren op het gebied van een gezonde(re) leefstijl en de achterliggende beïnvloedende factoren.

- *Jeugdgezondheidszorg 2022- 2025*

De Jeugdgezondheidszorg (1JGZ) werkt vanuit een doorgaande lijn en geharmoniseerde dienstverlening, van vóór de zwangerschap tot 18-jarigen. Het nieuwe pakket van 1JGZ is in 2023 verder geïmplementeerd.

- *Preventieakkoord*

In 2023 is het regionale en lokale preventieakkoord uitgevoerd. Het programma zet in op bewegen en gezonde voeding op scholen, de Limburgse netwerkaanpak overgewicht en obesitas, rookvrije kindomgevingen, gezonde sportomgevingen, HealthyLife en het Volwassenfonds Sport & Cultuur.

- *Nationaal Programma Onderwijs*

Het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) is in het leven geroepen om onderwijsvertragingen in te lopen en moet leerlingen ondersteunen die het moeilijk hebben door schoolsluitingen en Corona. Het totale budget bedraagt € 8,5 miljard voor een periode van 2,5 jaar. Het leeuwendeel hiervan gaat direct naar de scholen en instellingen. Gemeenten ontvangen circa € 300 miljoen om te helpen met aanvullende programma's, begeleiding of kennisdeling. Aan onze gemeente is een bedrag van 1,5 miljoen euro toegekend. In 2023 hebben we het extra schoolmaatschappelijk werk en jongerenwerk van dit budget gecontinueerd.

- *Artist in school*

Artist in school is een pilot op het Graaf Huyn College, die in 2022 gestart is. Theatermakers Anoek en Mees van het Laaglandtheater zijn een schooljaar lang binnen de schoolmuren van het Graaf Huyn College aan de slag geweest met het sociaal-emotioneel welzijn van scholieren. Onderwerpen als prestatielat, faalangst, sociaal isolement, identiteit en met elkaar omgaan zijn uitgediept middels ontmoetingen met leerlingen, klassen en docenten. Deze worden vervolgens samen met de jongeren vertaald naar theatrale interventies waarvan de vorm in de interactie met de doelgroep ontstaat en deze thema's bespreekbaar worden. Na een positieve evaluatie is het programma in het nieuwe schooljaar 2023-2024 voortgezet door twee nieuwe theatermakers.

- *Schoolbezoeken*

In onze gemeente bezoeken we sinds het najaar van 2023 opnieuw de 22 basisscholen, de 4 scholen voor speciaal (basis)onderwijs en de 3 scholen voor voortgezet onderwijs. Het bezoeken van de school biedt de gelegenheid om met de directeur en eventueel de schoolbegeleider een gesprek aan te gaan over de situatie op de scholen. Bij de gesprekken komen verschillende onderwerpen aan bod zoals huisvesting, vergroening speelplaatsen, kansengelijkheid, armoedeaanpak, loopbaanoriëntatie, verkeerssituatie en relatie met de wijk. De scholen weten het persoonlijk bezoek bijzonder te waarderen en voor ons is het waardevol. Zo weten we wat er speelt en kunnen we hier mogelijk wat mee.

- *Veiligheid op scholen*

Eind 2023 ontvingen we signalen over onveiligheid op het Graaf Huyn College en het Dacapo College. Samen met partners van Openbare Orde en Veiligheid, team Leerrecht, de MIK&PIWgroep en de politie hebben we een overleg geformeerd om enerzijds op directe signalen in te spelen en anderzijds om een structurele aanpak te ontwikkelen.

- *Jongerenparticipatie*

Jongk, de jongerenadviesraad voor de Westelijke Mijnstreek (12 tot 27 jaar), heeft in 2023 ongevraagd en gevraagd advies gegeven aan de gemeente Sittard-Geleen.

- *Gezonde kinderopvang*

Sinds de start van het (door ZonMw gesubsidieerde) Project Zuid-Limburg aan de slag met Gezonde Kinderopvang zijn er meerdere lerend netwerkbijeenkomsten gehouden met een gemiddelde opkomst van 95%. Subgroepen van het lerend netwerk zijn aan de slag gegaan met ofwel het thema voeding ofwel het thema beweging. Doel is kennis, ervaring en best practices delen zodat gezonde kinderopvang wordt bevorderd. Er heeft een sociale netwerkanalyse plaatsgevonden om bestaande samenwerkingen in kaart te brengen, naar aanleiding waarvan diverse nieuwe samenwerkingen zijn ontstaan. Een aantal van de in het plan van aanpak geformuleerde doelen is al bereikt. Het streven is alle geformuleerde doelen in de resterende projectperiode (tot 1 september 2025) te bereiken.

- *Onderwijsachterstanden*

In 2023 is het nieuwe Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 in werking getreden. Op basis van dit beleid zijn ook in 2023 subsidies verleend voor voor- en vroegschoolse educatie en voor extra activiteiten in het onderwijs waarmee onderwijsachterstanden worden bestreden. Hiermee dragen we bij aan gelijke kansen voor alle kinderen.

- *Rijke Schooldag*

In 2022 is onze lokale coalitie (gemeente, Stichting Kindante en MIK-PIW) gestart als Voorloper Rijke Schooldag in het kader van het driejarige landelijk programma School en Omgeving. Het doel van de Rijke Schooldag is het bieden van extra activiteiten rond de school gericht op een stimulerende en ondersteunende omgeving zodat elke leerling zijn talenten en vaardigheden in de volle breedte kan ontwikkelen en benutten. De Gezonde Basisschool van de Toekomst is een voorbeeld van een Rijke Schooldag. 2023 heeft in het teken gestaan van de doorontwikkeling van de bestaande varianten van de Rijke Schooldag, zowel in kwalitatieve als kwantitatieve zin. Stichting Kindante is de kartrekker van dit traject en beheert ook de bijkomende financiële middelen.

- *Taalonderwijs*

Aan alle (leerplichtige) kinderen met een niet Nederlandse taalachtergrond wordt specifiek taalonderwijs geboden. Er was sprake van een grote toestroom van leerlingen bij de Eerste Opvang Anderstaligen bij DaCapo College. Uitbreiding van de EOA was daardoor noodzakelijk. Met een tekort aan leraren, de vorming van een nieuw team en hoge werkdruk was dit een grote uitdaging, waardoor we te maken hebben gehad met onwenselijke wachtlijsten. Hoewel het door de blijvende toestroom en het lerarentekort een uitdaging blijft, hebben alle inspanningen ertoe geleid dat de wachtlijsten bij de EOA weer zijn genormaliseerd.
Om de druk op de EOA bij Da Capo te verlichten, krijgen de leerlingen uit de Crisis Noodopvang gedurende hun verblijf daar taalonderwijs bij de EOA in Horst. De Veiligheidsregio draagt zorg voor vervoer van deze leerlingen.
Taalonderwijs aan leerlingen voor de basisschool wordt verzorgd door de Taalwijzer (Stichting Kindante) met een locatie in Sittard en een locatie in Stein. Eerder kregen leerlingen vervoer middels een taxibusje aangeboden (<3 km). Door de grote druk op het leerlingenvervoer kon dit niet meer en is waar mogelijk een aanbod gedaan in de vorm van een OV-vergoeding en fietsvergoeding. Hierbij is extra aandacht uitgegaan naar het ondersteunen bij het vergroten van de zelfredzaamheid (bijv. lessen gebruik OV en fietslessen).

Als gevolg van een grote toestroom is bij de beide locaties van de Taalwijzer een ruimtegebrek gesignaleerd. Eerste stappen zijn gezet om te komen tot één nieuwe en centraal gelegen locatie.

- *Voortijdig Schoolverlaters*

In de RMC-regio Zuid-Limburg hebben gemeenten en onderwijs een programma (VSV-programma 2020-2024) opgesteld met een concrete set aan maatregelen om het voortijdig schoolverlaten in deze regio tegen de te gaan. Een van deze maatregelen is de inzet van een schoolmaatschappelijk werker (de MBO coach) in het MBO-knooppunt bij Vista College. De hiervoor vanuit het VSV-programma ter beschikking gestelde middelen nemen ieder jaar af. Dit betekent dat de gemeenten gezamenlijk ieder jaar een groter deel van de financiering voor rekening nemen. De MBO coach wordt gezien als een waardevolle partner in het MBO knooppunt.
In de nieuwe Wet van school naar duurzaam werk is voorzien in een wettelijke basis voor het (nieuwe) regionale VSV programma. Als gevolg van de vertraagde inwerkingtreding van deze wet is de inwerkingtreding van het nieuwe VSV programma ook uitgesteld. Naar verwachting treden wet en programma op 1 augustus 2025 in werking. Voorbereidingen voor het nieuwe programma zijn gaande.

- *Greutsj*

Greutsj is een nieuw initiatief onder de vlag van Ecsplore voor kinderen die een extra stimulans in hun ontwikkeling kunnen gebruiken, bijvoorbeeld door kennis te maken met beroepen die niet in hun directe omgeving beschikbaar zijn. Greutsj ontwikkelt zijn activiteiten zodanig dat ook kinderen in armoede een kans krijgen om mee te doen. De activiteiten zijn daarom gratis en hierdoor is de drempel lager om mee te doen.
Greutsj is er ook voor kinderen die zich vaker eenzaam voelen, moeilijk invulling aan hun vrije tijd kunnen geven of contacten leggen, die graag breder ontwikkeld willen zijn en allerlei interesses aan willen boren. Onder begeleiding van vrijwilligers en gasten ontdekken, ontplooien, verkennen en vergroten deelnemers hun bekwaamheid naar de toekomst.

- *Onderwijshuisvesting*

In 2023 is het nieuwe Strategisch Huisvestingsplan (SHP) vastgesteld. Het SHP biedt een afwegingskader voor toekomstige besluitvorming over investeringen in huisvesting van onderwijs en kindfuncties. Wij hebben met de schoolbesturen afgesproken dat wij vanaf 2025 zullen werken met vier jaren plannen. Wij maken in 2024 een doorkijk voor de jaren 2025 t/m 2028. In 2025 maken wij een doorkijk voor de voor de jaren 2026 t/m 2029, enz.
Met de door de raad vanaf 2024 beschikbaar gestelde jaarlijkse voeding van € 5 mln. hebben wij meer mogelijkheden om huisvestingsaanvragen toe te kennen. We zijn blij met deze eerste stap en ons er tevens van bewust dat er meer middelen nodig zijn. Daarom werken wij vanaf 2025 met vier jaren plannen en maken wij per voorziening een businesscase, om de financiële consequenties ervan inzichtelijk te maken. En duidelijk te krijgen wat de gemeente betaalt en waar de schoolbesturen voor aan de lat staan.
Bij de beoordeling van de plannen worden ook renovatie, verduurzaming en luchtbehandeling meegenomen. Omdat verduurzaming en renovatie nog geen huisvestingsvoorzieningen zijn die in de onderwijswetgeving zijn opgenomen, ontvangt de gemeente hiervoor geen middelen van het Rijk. Hiervoor is echter wetgeving in voorbereiding. Wij zullen de gemeenteraad informeren over toekomstige ontwikkelingen.

- *Rouwloket*

De MIK&PIWgroep heeft in 2023 een fysiek en virtueel steunpunt ingericht voor rouw na het overlijden van een dierbare en dat ook dient als wegwijzer over administratie, belastingzaken en juridische zaken.

- *Inclusie en diversiteit*

In Sittard-Geleen vinden we inclusiviteit belangrijk. We werken aan een samenleving waarin mensen worden gezien, waarin iedereen mee kan doen en gelijke kansen krijgt. We werken aan een samenleving waar het veilig

is, de betrokkenheid bij elkaar wordt vergroot en waarin we elkaar kunnen aanspreken met begrip voor elkaars verscheidenheid. We werken aan een sterke en stimulerende omgeving die bijdraagt aan inclusiviteit.

Om inclusiviteit te bereiken, doen we al heel veel. Om hier nog beter uitvoering aan te kunnen geven hebben we in 2023 gewerkt aan een 'Aanvliegroute inclusief Sittard-Geleen' waarin het thema inclusiviteit verder wordt uitgewerkt. Dit hebben we samen gedaan met partners die actief zijn in de stad op het gebied van inclusie en diversiteit en medewerkers uit verschillende teams van de gemeente Sittard-Geleen.

Het resultaat, wat wordt afgerond in 2024, bestaat uit een plaat en een verhaal. Met deze aanvliegroute beogen we voor medewerkers van de gemeente Sittard-Geleen en partners die actief zijn in de stad helder te maken wat wij als organisatie verstaan onder inclusief beleid en wat onze uitgangspunten zijn om inclusiviteit te realiseren. Het stuk is bedoeld om ervoor te zorgen dat inclusie breed wordt meegenomen in de (door) ontwikkeling van ons beleid en de programma's, agenda's en projecten die daaruit volgen. Deze aanvliegroute is nog geen concreet uitvoeringsplan, maar biedt richtlijnen om mee te nemen in het maken van concrete plannen binnen het eigen beleidsterrein. Wij vinden het namelijk belangrijk dat er binnen elk beleidstrein bewustzijn en verantwoordelijkheid ontstaat op het gebied van inclusie. Met deze aanvliegroute zorgen we er samen voor dat inclusie diepgeworteld raakt in ons beleid en in wat we doen en hoe we denken.

- *Lokale inclusie agenda (LIA)*

In 2023 is verder uitvoering gegeven aan de Lokale Inclusie Agenda. Er is aandacht geweest voor het in kaart brengen van de openbare (rolstoel) toegankelijke toiletten in de centra van Sittard, Geleen en Born. Ook hebben medewerkers een Masterclass gevolgd over de Integrale Toegankelijkheid Standaard (ITS) en zijn er onveilige situaties weggenomen. Tegelijkertijd is er ook actief ingezet op het vergroten van het begrip bij medewerkers van de gemeente voor inwoners met een beperking. Verder is de gemeentelijke website en e-formulieren beoordeeld op toegankelijkheid.

- *Aanpak basisvaardigheden*

Lage basisvaardigheden en laaggeletterdheid maken het voor een grote groep van onze inwoners moeilijk om mee te kunnen doen in onze samenleving. Laaggeletterdheid heeft een grote impact op de andere basisvaardigheden zoals financiële, digitale en gezondheidsvaardigheden.
De omvang en de verschillende aspecten van dit probleem vraagt om een gezamenlijke aanpak vanuit diverse kanten. In de Westelijke Mijnstreek werken we al geruime tijd met een aantal partners samen aan het versterken van basisvaardigheden van onze inwoners.

In 2023 is het convenant Laaggeletterdheid uit 2017 geactualiseerd en het samenwerkingsverband uitgebreid met een aantal partners. Zo is Stichting Mee en Zuyderland MC nu ook aangesloten in het bondgenootschap Westelijke Mijnstreek.

De partners werken samen aan het voorkomen van lage basisvaardigheden, het verhogen van de basisvaardigheden van onze inwoners en het gebruiken van eenvoudige taal. De aanpak is opgezet aan de hand van de vijf doelen uit het Zuid-Limburgse regioplan:

1) Het voorkomen van laaggeletterdheid bij kinderen;
2) Eenvoudige taal gebruiken zodat iedereen kan meedoen;
3) Bereiken van inwoners met beperkte basisvaardigheden;
4) Meer mensen met Nederlands als moedertaal laten starten met onderwijs aan volwassenen;
5) Het verhelpen van beperkte basisvaardigheden bij volwassenen met scholing.

Een belangrijke partner in de aanpak is het Vista college dat binnen het volwassenenonderwijs (Taal+) werkt aan het versterken van de taal- en rekenvaardigheden van onze inwoners.

In 2023 is door het sluiten van een samenwerkingsovereenkomst tussen centrumgemeente Heerlen en Vista College de gezamenlijke aanpak voor de komende jaren vastgelegd voor onze Zuid-Limburgse regio.
De focus ligt hier op de groep van oorsprong Nederlandstaligen (de NT1 groep). Om zoveel mogelijk mensen te bereiken hebben we in 2023 ingezet op het signaleren van bv lage taalvaardigheden van inwoners om hen vervolgens op weg te helpen naar bv onderwijs of hulp. Hiervoor zijn binnen de gemeentelijke teams en de partners trainingen gegeven aan de medewerkers.

In 2023 is verder gewerkt aan een begrijpelijke schriftelijke communicatie, het herschrijven van brieven die veel worden gebruikt door Vidar, maar ook de informatie en ondersteuning via het Informatiepunt Digitale Overheid is meer onder de aandacht gebracht.
De focus ligt hier op de groep van oorsprong Nederlandstaligen (de NT1 groep). Voor deze groep is de drempel om hulp te vragen het grootst.

- *Eenzaamheid*

In 2023 is de programma-aanpak 2023-2024 Samen Sterk tegen Eenzaamheid opgesteld door de coalitie Samen Sterk tegen Eenzaamheid Sittard-Geleen. Deze programma-aanpak bestaat uit 6 actielijnen: Coalitie versterken, Normaliseren, Signaleren verbreden, Bekendheid contactpunt eenzaamheid vergroten, Ontmoetingsinitiatieven en -plekken versterken en Aanpak eenzaamheid jongeren versterken. Op basis van concrete acties is in 2023 uitvoering gegeven aan deze actielijnen. De coalitie is in 2023 versterkt. De Zonnebloem is als kernpartner toegetreden tot de coalitie. Signaleren is verbeterd. In 2023 zijn 70 vrijwilligers getraind in het vroegtijdig signaleren van eenzaamheid. De bekendheid van het contactpunt eenzaamheid is vergroot. Vrijwel maandelijks is er een interview gepubliceerd waarin steeds het contactpunt staat vermeld en er is aangesloten bij diverse activiteiten zoals de Wijksafari en de dag van de wijk Geleen Zuid. Dit heeft in 2023 tot een verdubbeling van het aantal meldingen (156) t.o.v. 2022 geleid. In de week tegen eenzaamheid hebben er op 6 locaties door de gemeente vanuit de coalitie 20 extra activiteiten plaatsgevonden. Via social media zijn er een vijftal initiatieven extra uitgelicht. De week is afgesloten met een goed ontvangen theatervoorstelling Sterrelicht over eenzaamheid in theater Karoessel.
Op Zuid-Limburgs niveau is aangesloten bij de Zuid-Limburgse coalitie Eén tegen eenzaamheid en is in 2023 in samenwerking met de GGD Zuid-Limburg en BCMB een uitvoeringsplan opgesteld voor 2024-2026 met name gericht op kennisdeling.

- *Maatschappelijke opvang (MO) en housing*

In 2023 is de laatste trajectwoning voor Maatschappelijke Opvang in gebruik genomen. Omdat we merkten dat er behoefte was aan extra opvangplekken, zijn we in eerste instantie met vier overloopbedden gestart, halverwege het jaar uitgebreid naar acht plekken. Monitoring van deze "nachtplekken" heeft ertoe geleid dat we Moveoo gevraagd hebben het aantal 24 uurs plekken in 2024 uit te breiden.
In 2023 zijn we ook gestart met eigen Maatschappelijke Opvang voor jongeren. De middelen die Maastricht krijgt voor de opvang van jongeren uit de Westelijke Mijnstreek, worden voortaan door gedecentraliseerd naar Sittard-Geleen. Hierdoor hoeven jongeren die opvang nodig hebben niet meer naar een andere regio te gaan voor opvang.
Voor de mensen die in een beschermd wonen setting voldoende woonvaardigheden hebben geleerd, is uitstroom via Housing, met zo snel mogelijk een eigen huurcontract en ambulante begeleiding ingeregeld. In 2023 hebben we dit proces voor heel Zuid-Limburg geüniformeerd. Voor mensen zonder woning, met zware hulpvragen zijn we in 2023 gestart met Housing First, een bewezen methodiek die in 80% van de trajecten leidt tot duurzaam, zelfstandig wonen.

- *Bestaanszekerheid*

Iedereen heeft recht op bestaanszekerheid: een bestaan met voldoende en voorspelbaar inkomen, een woning, toegang tot onderwijs en zorg en een buffer voor onverwachte uitgaven. Dit is nodig om mee te

kunnen doen in de samenleving. Het inkomen is een belangrijke voorwaarde voor mensen om bestaanszekerheid te ervaren. Dat inkomen moet niet alleen stabiel zijn maar ook minimaal voldoende zijn om de financiële lasten van het bestaan te kunnen dragen. Als dat niet zo is dan ontstaan zorgen en stress die weer voor andere problemen kunnen zorgen.
Onze integrale aanpak in het sociaal domein die zowel zorgt voor een stevige basis als voor ondersteuning indien nodig, draagt onder andere bij aan die bestaanszekerheid.

- *Zorg en Veiligheid*

Net als voorgaande jaren is in 2023 intensief gewerkt aan beleid en dossiers op het gebied van zorg en veiligheid. Dit doen we zowel lokaal als regionaal. De commissie Zorg en Veiligheid Zuid Limburg vervult daarin de taak om de verbinding te maken in thema's en partners en draagt zorg voor koers waar we gezamenlijk naar toe kunnen werken. Vanuit een gedeeld portefeuillehouderschap is o.a. gewerkt aan radicalisering, personen met verward gedrag, nazorg ex-gedetineerden, geweld in afhankelijkheidsrelaties en de aanpak jeugdcriminaliteit. Dit staat verder uitgewerkt in programma 1.

- *Woonzorgstrategie*

Het is belangrijk dat (toekomstige) ouderen in onze gemeente de juiste zorg op de juiste plek ontvangen en dat ontwikkelingen in vastgoed hierop aansluiten. Als regievoerders wonen en zorg voor ouderen zijn CZ (Zorgkantoor Zuid-Limburg en zorgverzekeraars) en de gemeente Sittard-Geleen in 2023 een project gestart om te komen tot een gezamenlijke woonzorg strategie en programmering voor ouderen. Hiermee wordt beoogd voor de korte en lange termijn inzicht te hebben in de woonzorgopgave voor ouderen in onze gemeente en een strategie te kiezen hoe hiermee om te gaan. In 2024 wordt het project afgerond.

De toegang tot voorzieningen

- *Integrale dienstverlening*

De inwoner die zich meldt voor ondersteuning wordt geholpen, ongeacht waar hij zich meldt: elk loket is het juiste loket. Dat betekent dat de expertise van de professional 'aan het loket' breed genoeg moet zijn om de vraag van de inwoner te verkennen, om aan de achterkant de ondersteuning te organiseren die nodig is maar ook aan te sluiten bij de behoefte van de inwoner. Een brede kennis van het Sociaal Domein en het voorliggend veld is daarvoor nodig. In 2023 is hierin geïnvesteerd.

Een van de ambities binnen het brede sociale domein is de ontwikkeling van de integrale dienstverlening van de gemeentelijke uitvoeringsteams. Het gedachtengoed van positieve gezondheid waarmee we vooral de (veer)kracht van de inwoner versterken, staat daarin centraal. Dat in combinatie met de methodiek van de 'omgekeerde toets' waarmee de vraag van de inwoner en het effect van de ondersteuning leidend zijn voor het toepassen van de wettelijke mogelijkheden.
In 2023 hebben we wederom grote stappen gezet in de methodiek van de Omgekeerde toets. Binnen het hele sociale domein (de Jeugdwet, de Wmo en de Participatiewet, leren en jongeren) zijn intern ambassadeurs aangesteld die de scholing verzorgen voor nieuwe medewerkers. In 2023 zijn er door de ambassadeurs 6 trainingen gegeven voor nieuwe medewerkers in het sociaal domein. Daarna volgde nog een terugkom dagdeel. Ook organiseren de ambassadeurs casus-overleggen wanneer een domein overstijgende aanpak gewenst is. Hier wordt geregeld gebruik van gemaakt. Met de omgekeerde toets wordt beoordeeld wat het beoogde effect is op de lange termijn. Er wordt gekeken naar wat écht nodig is en een oplossing op maat gezocht.
In december 2023 heeft er een bijeenkomst met de gemeente Sittard-Geleen op verzoek van Stimulanz plaatsgevonden. Het verzoek van Stimulanz was om samen de methodiek van de omgekeerde toets door te ontwikkelen. De conclusie van dit overleg was dat de gemeente Sittard – Geleen hierin goede stappen maakt en daarin ook als voorbeeld kan fungeren voor andere gemeenten.

Soepele overgang > Simpel switchen

Simpel Switchen gaat over de overgang tussen leren, werken, uitkering, dagbesteding, vrijwilligerswerk en gesubsidieerd werk. Die overgangen moeten zo soepel mogelijk zijn. Daar is een integrale ontschotte dienstverlening voor nodig. Waarbij zowel bij de toegang als tijdens de periode waarin inwoners gebruik maken van een voorziening, steeds gekeken wordt wat iemand nodig heeft om de stap te zetten naar de participatie die bij hem past. In 2023 hebben we hiervoor de eerste stappen gezet. Samen met een aantal zorgaanbieders, Vidar en team Zorg heeft een bijeenkomst plaatsgevonden waarin door de partners is verkend op wat er nodig is.

Een belangrijk voorwaarde is dat mensen zich veilig voelen om een stap te kunnen zetten: veilig voor wat betreft het behoud van hun indicatie (zoals dagbesteding, beschut werk, baanafspraak) en inkomen.

De ontwikkelingen vanuit het Programma Participatiewet in balans gaan hierbij helpen wat betreft de zekerheid van inkomen. Vooruitlopend op de wettelijke aanpassingen zijn we in 2023 al gestart met het vergemakkelijken en sneller afhandelen van aanvraag als moet worden teruggevallen op een uitkering.

Soepele overgang gaat ook over goede afstemming tussen de ondersteuningsmogelijkheden voor jongeren zodat de overgang van 18- naar 18+ geen breuk veroorzaakt. Dit vertaalt zich in afstemming tussen de ondersteuning van Wmo en Jeugdwet en samenwerking over de wetten heen. In 2023 hebben we dit thema verder vormgegeven.

Netwerkstructuur

In de afgelopen jaren hebben we geïnvesteerd in het netwerk door middel van de gebiedsteams en het regieteam. Het werken met deze aanpak blijkt in de praktijk een succes: we komen preventief in positie om tijdig actie uit te zetten. We zijn er echter nog niet. We zien namelijk ook dat de (laagdrempelige) problematiek niet altijd even effectief voorliggend wordt aangepakt en daarmee (onnodig) wordt opgeschaald. In 2023 zijn we gestart met een onderzoek naar hoe we deze manier van werken kunnen verbeteren.

- *Maatwerkvoorzieningen vanuit de wettelijke kaders*

Ons uitgangspunt is altijd: lichte zorg waar mogelijk, zwaar waar nodig. Dit betekent soms dat versterken en voorkomen (preventie) niet voldoende is of niet mogelijk. Voor die inwoners zetten we individuele ondersteuning in vanuit de Jeugdwet, de Wmo, de Participatiewet, Wet gemeentelijke schuldhulpverlening en de wet Inburgering.

Het inzetten van enkelvoudige individuele ondersteuning kan het antwoord op de vraag van de inwoner zijn. Indien nodig zetten we meerdere voorzieningen in of een mix van maatwerk-voorzieningen en inzet uit het voorliggende veld als dat het beste past. Hieronder leggen we per wet uit waar in 2023 aan is gewerkt.

- *Digitalisering*

In 2023 zijn verschillende belangrijke activiteiten afgerond die een positieve impact hebben op de dienstverlening en efficiëntie van de gemeente. Een nieuw regiesysteem voor team Jeugd is geïmplementeerd, waarmee de integrale probleemanalyse en het opstellen van gezinsplannen verbeterd wordt. Dit systeem bevordert samenwerking met externe professionals.

Bij Vidar is een omvangrijk ICT-project succesvol afgesloten. De bedrijfsvoering in de applicatie Navision is overgezet naar het efficiëntere Business Central ERP-systeem. Dit systeem biedt een compleet overzicht van alle afdelingen, automatiseert processen en zorgt voor kostenbesparingen, bijvoorbeeld door digitalisering van facturatie.

Om de dienstverlening aan burgers te verbeteren, zijn digitale aanvraagformulieren geïmplementeerd. Burgers kunnen nu eenvoudig online aanvragen indienen voor uitkeringen en tegemoetkomingen, terwijl persoonlijke ontmoetingen de basis blijven voor ondersteuning. Voorbeelden zijn aanvraag tegemoetkoming zorgkosten, energietoeslag, leerlingenvervoer en bijzondere kosten leefgeld.

Robotica (RPA) wordt ingezet voor geautomatiseerde afhandeling van administratieve processen, waardoor betalingen aan inwoners sneller kunnen worden verwerkt. Dit draagt bij aan efficiëntie en klantvriendelijkheid.

Tot slot is de Gemeentezorgspiegel geïmplementeerd voor team Zorg. Deze digitale omgeving biedt inzicht in zorggebruik en -kosten in de gemeente, waardoor beter kan worden ingespeeld op zorgbehoeften en -ontwikkelingen.

De genoemde activiteiten dragen bij aan een verbeterde dienstverlening aan inwoners, bevorderen efficiëntie in bedrijfsprocessen en voorzien de gemeente van waardevolle inzichten voor zorg en ondersteuning.

Jeugdwet

Hervormingsagenda

In 2023 is formeel de Hervormingsagenda Jeugd landelijk vastgesteld. Vervolgens is gestart met de voorbereidende werkzaamheden om deze Hervormingsagenda te implementeren in Sittard-Geleen. In 2024 zal dit definitief worden. De Hervormingsagenda Jeugd heeft 2 doelen, die nadrukkelijk aan elkaar zijn gekoppeld:

1. Betere en tijdige zorg en ondersteuning, op de juiste plek en wanneer dit nodig is.
2. Een beheersbaar en daarmee duurzaam financieel houdbaar stelsel.

Deze inhoudelijke doelstellingen laten zien dat de agenda een transformatiedoelstelling heeft; een inhoudelijke vernieuwing die de kwaliteit van de jeugdzorg verhoogt. In de Hervormingsagenda worden deze doelstellingen uitgewerkt en dat moet leiden tot een landelijke besparing van 1 miljard euro.

Samenwerking Jeugd/Onderwijs

In 2023 is de samenwerking met Kindante geïntensiveerd door consulenten te koppelen aan het speciaal onderwijs in het kader van de doelgroep arrangementen. Dit is een integraal aanbod afgestemd op zorg, onderwijs en vrijetijd waardoor kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte naar een thuisnabije kinderopvang en/of school kunnen gaan omdat daar waar nodig extra ondersteuning beschikbaar is. Eind 2023 is door BMC onderzoek gedaan naar de effecten van de doelgroep arrangementen. Dit moet leiden tot een nieuwe subsidieregeling per 2025.

Ambulante hulp jeugd

De huidige basiscontracten jeugdhulp Zuid-Limburg zijn een opmaat richting lange termijn afspraken en een verdergaande transformatie van het jeugdhulplandschap. Er heeft een aparte aanbesteding plaatsgevonden voor het contracteren van zogenaamde ontwikkelpartners. Deze partners zijn ieder verantwoordelijk voor het bieden van ambulante begeleiding én behandeling in elke subregio; voor ons de Westelijke Mijnstreek. Het betreffen partijen die ook in 2023 zijn gecontracteerd voor begeleiding en behandeling. Na het aflopen van de basiscontracten vindt vanaf 2025 alle ambulante behandeling en begeleiding plaats op basis van de ontwikkelcontracten door deze drie combinaties. Naast het bieden van kwalitatief goede hulpverlening hebben ontwikkelpartners de opdracht om samen met gemeenten en andere samenwerkingspartijen het ambulante jeugdhulplandschap te transformeren. Dit doen zij door in gezamenlijkheid de uitgangspunten in een ontwikkelagenda te vertalen naar concrete acties en zo (gefaseerd) de hulpverlening in onze regio te verbeteren. Niet alleen gemeenten en zorgaanbieders, maar ook jeugdigen, ouders, en voorliggende partners hebben een belangrijke stem in de deze doorontwikkeling. In elke subregio maken partijen daarom samenwerkingsafspraken over eenieders betrokkenheid. Thema's die hierbij centraal staan zijn integraal samenwerken, normaliseren, regievoeren, monitoring en financiën. Denk hierbij aan het toevoegen van

expertise aan basisvoorzieningen en investeren in preventieve activiteiten samen met partijen uit het omliggend veld, zodat meer jeugdigen laagdrempelig geholpen worden zonder geïndiceerde jeugdhulp.

Xonar
In 2023 is hard gewerkt, samen met Xonar, om te komen tot een herstelplan. Hiervoor is door de gemeenteraden in Zuid-Limburg 8 miljoen beschikbaar gesteld. Tweewekelijks wordt de voortgang van het herstelplan gemonitord in de verwachting dat Xonar in 2024 weer een positief financieel resultaat boekt. Inmiddels is duidelijk dat ook de Mutsaersstichting in een vergelijkbare situatie als Xonar verkeert en ook bezig is om een herstelplan op te stellen. De gemeenten in Noord- en Midden-Limburg zijn accounthoudende gemeenten. Het is nog onduidelijk welke gevolgen deze situatie heeft voor de regio Zuid-Limburg. Ook hier levert Mutsaersstichting jeugdhulp.

Leerlingenvervoer
In 2023 is gestart met een pilot om periodieke gesprekken te voeren met ouders en jeugdigen om te komen tot een vervoersontwikkelplan. Dit zijn plannen op maat om een leerling te leren zelfstandig naar school te gaan, bijvoorbeeld met de fiets, en niet afhankelijk te zijn van georganiseerd leerlingenvervoer. Dit heeft geleid tot een afname van het taxivervoer en een toename in o.a. het vergoeden van openbaar vervoer (eventueel met begeleiding).

Leerrecht
Opgevallen is afgelopen jaar dat er steeds jongere leerlingen vastlopen in het huidige onderwijssysteem. Het betreft met name 15/16-jarigen die thuiszitten en extra aandacht nodig hebben. Dit jaar gaan we daar verder op inzoomen.
Daarnaast hebben de EOA-leerlingen extra aandacht gevraagd. Meerdere factoren spelen hierbij een rol.
Tenslotte zien we steeds meer leerlingen afglijden naar de ondermijningswereld. We zien de ondermijningswereld steeds meer infiltreren binnen de scholen met alle gevolgen van dien voor de thuiszitters.

Wmo
Wmo, de vraag naar ondersteuning
De zorgvragen van cliënten zijn ook in 2023 zichtbaar complexer geworden en de trend van steeds langer (zelfstandig) thuiswonen heeft doorgezet. Hierdoor en doordat de Zorgverzekeringswet (Zvw) en de Wet langdurige zorg (Wlz) duidelijk afgebakend zijn, blijft de druk op de Wmo toenemen. We zien in 2023 bijvoorbeeld een beweging van mensen uit de Wlz ggz terug naar de Wmo, alsook een toename van woningaanpassingen, hulpmiddelen en vervoer nu mensen langer thuis wonen.

Om de Wmo voor lange termijn beschikbaar te houden, zitten we niet stil. We hebben in 2023, samen met onze partners, nagedacht over innovatieve en toekomstbestendige manieren van ondersteuning en hebben concrete acties ondernomen. Er werd door team Zorg een innovatiemarkt georganiseerd voor gecontracteerde zorgaanbieders. Op deze wijze kon worden kennisgemaakt met innovatie en o.a. digitalisering in de zorg. Een noodzakelijke stap gezien de ontwikkelingen in de arbeidsmarkt voor zorgpersoneel. Ook het simpel switchen en de pilot reablement dragen hieraan bij. Bij reablement wordt aan de voorkant door een ergotherapeut samen met de inwoner gewerkt aan het zoveel mogelijk zelfstandig huishoudelijke taken zelf uitvoeren, met als doel een verhoogde zelfredzaamheid en een beperktere inzet van huishoudelijke ondersteuning. De pilot is in 2023 gestart.

Daarnaast is er hard gewerkt aan het terugdringen van de wachtlijsten. Er is veel aandacht besteed aan de het verminderen van de administratieve last bij de Wmo consulenten, het optimaliseren van de applicatie Suite en het versneld afhandelen van eenvoudige producten. Ook de samenwerking met in- en externe partners is geïntensiveerd. Team Zorg werkt samen met de casemanagers dementie, Zuyderland ggz, medewerkers van de

Wet verplichte GGZ en twee huisartsenpraktijken in het kader van de nieuwe GGZ. Hun expertise wordt ingezet in het versneld afhandelen van een indicatie voor begeleiding, dagbesteding en huishoudelijke ondersteuning.

Het op- en afschalen van begeleiding, dagbesteding en beschermd wonen
Met de toename van scheiden van wonen en zorg, is er meer aandacht voor snel op- en afschalen vanuit de ambulante zorg (visie Dannenberg). Voor de randvoorwaarden hiervoor, voldoende woonruimten en inkomsten om de huur te betalen, hebben we geïnvesteerd in de samenwerking met woningcorporaties en team Inkomen. Bij Housing zien we dat na aanmelding iemand binnen 3 tot 6 maanden al een eigen woonruimte toegewezen krijgt. Het Wmo woonconvenant waarin wij afspraken maken over de samenwerking tussen gemeenten en woningcorporaties is in 2023 geëvalueerd en verbeterd.
Aanbieders geven aan dat ze nog een te grote overgang ervaren tussen intramuraal beschermd wonen en thuis wonen met begeleiding. Onder andere hiervoor blijven mensen soms langer dan nodig in een beschermd wonen voorziening. En dit heeft weer invloed op de wachtlijst. Tijdens ontwikkeltafels, hebben we, samen met de zorgaanbieders en woningcorporaties het contract geëvalueerd en gezocht naar oplossingen om zorg anders aan te bieden, vanuit continue partnerschap. Onderwerpen van de ontwikkeltafels in 2023 waren bijvoorbeeld digitalisering, sociaal netwerk(strategie) en no shows.

In de verzilvering van indicaties, met name bij begeleiding, zien we in 2023 een fluctuatie. Wat de reden hiervoor is, is nog niet helemaal helder, maar het heeft onder andere te maken met de arbeidsmarktproblematiek.

Wachtlijsten bij huishoudelijke ondersteuning
Binnen de huishoudelijke ondersteuning hebben we in 2023 wachtlijstproblemen ervaren. Dit heeft vooral te maken met de -nog steeds- aanzuigende werking van het abonnementstarief in de Wmo. Om wachtlijsten structureel aan te pakken hebben we een aantal efficiëntie aanpassingen gedaan in het proces. Zo indiceren we wanneer mogelijk zonder einddatum. Herindicaties zijn dan niet meer nodig, mits de inwoner zich meldt.

Aanbestedingen
In 2023 heeft de implementatie van de nieuwe aanbesteding van trapliften plaatsgevonden. De aanbesteding hulpmiddelen wordt medio 2024 afgerond. Wat betreft de woningaanpassingen zijn de contracten verlengd. Dit geldt ook voor de woonunits die door Hodes geleverd worden. Het contract met Bremen Advies voor de controle op en begeleiding van (complexe) woningaanpassingen liep tot en met 30 juni 2023. Dit contract is opnieuw verlengd.

Safehouses
Omdat het plaatsen van cliënten in safehouses per 1-1-2023 een Wmo taak en verantwoordelijkheid is en aanvragen hiervoor al ruimschoots bij de Gemeente Sittard-Geleen zijn binnengekomen, is eind 2022 een projectgroep geformeerd om te komen tot een juiste inkoop van dit product. In 2023 zijn de doelgroep, de verschillende financieringsvormen en de onderliggende visies in kaart gebracht.

Sociaal medische advisering
De GGD heeft eenzijdig de overeenkomst die de gemeenten Beek, Sittard-Geleen en Stein voor Sociaal Medische Advisering hebben afgesloten, opgezegd. Er zijn hierover diverse gesprekken gevoerd. Er heeft een marktconsultatie plaatsgevonden en de mogelijkheden om de sociaal medische advisering op een andere manier te regelen zijn onderzocht. Inmiddels is een aanbestedingstraject voor Stein, Beek en Sittard-Geleen opgestart.

Monitoring
In 2023 hebben we extra aandacht gehad voor monitoring en sturen op resultaat, kwaliteit en op betaalbaarheid. We hebben een dashboard ontwikkeld waarop we per aanbieder en per cliënt kunnen zien

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

welke zorg wel en niet verzilverd wordt. Hierdoor kunnen we gerichter sturen en bespreken we dit minimaal twee keer per jaar individueel met de aanbieder.

Toezicht Wmo
In het kader van regionale ontwikkelingen is in 2023 een toezichthouder kwaliteit Wmo aangesteld. Ook is gestart met de opdracht om te komen tot een beleidskader toezicht kwaliteit Wmo en een toetsings- en uitvoeringskader toezicht kwaliteit Wmo.

Participatie en Bestaanszekerheid

Participatiewet in Balans
Het rijk werkt al enige tijd aan het programma Participatiewet in Balans. Met het doel ervoor te zorgen dat mensen beschikken over een toereikend en zeker bestaansminimum en daarbij ondersteund worden om naar vermogen deel te nemen op de arbeidsmarkt en aan de samenleving.
Binnen dit programma is in 2023 aan drie sporen gewerkt:

In het eerste spoor werkt het rijk aan een samenhangend pakket van ruim twintig wetswijzigingen om gemeenten beter in staat te stellen ondersteuning te bieden op het terrein van inkomen, re-integratie en participatie. De inwerkingtreding van deze wetswijziging wordt verwacht per 1 januari 2025. Om daar niet op te wachten hebben we in de afgelopen jaren waar mogelijk gebruik gemaakt van de gemeentelijke beleidsruimte. Om zo inwoners met een bijstandsuitkering de mogelijkheden te bieden om belangrijke keuzes te kunnen maken, onafhankelijk van hun uitkeringssituatie. Zo is het in 2023 mogelijk gemaakt om te gaan samenwonen zonder dat dat meteen invloed heeft op de uitkering.

In het tweede spoor wordt gewerkt aan een meer grondige wijziging van de Participatiewet. Vanuit onderzoek, kennis over gedrag en ervaringen wordt een nieuwe basis gelegd voor de Participatiewet. Onze gemeente is een van de zes gemeenten die samen met het rijk en andere partners meewerken aan deze herziening.

Het derde spoor gaat over de cultuuromslag die nodig is om bij de uitvoering van de Participatiewet meer uit te gaan van vertrouwen en de menselijke maat.
De omgekeerde toets methode helpt ons daarbij, maar ook het onderzoek dat Vidar samen met Brightlands heeft gedaan naar de ervaringen van onze inwoners in het aanvraagproces van een uitkering was in 2023 een belangrijke impuls in dit proces. Daarnaast is afgelopen jaar de samenwerking gestart met het bijzonder lectoraat ‘Beroepsvorming Professionals in het Publiek Sociaal Domein’ van Zuyd Hogeschool. Dit bijzonder lectoraat richt zich op het versterken van professionals die werkzaam zijn in het publiek sociaal domein. De focus ligt op publieke professionals die de Participatiewet uitvoeren. Samen met Zuyd Hogeschool worden onze medewerkers geschoold in gespreksvoering om zo beter aan te kunnen sluiten bij wat onze inwoners nodig hebben op alle leefgebieden en specifiek rondom inkomen en ontwikkeling of participatie.

Naast en passend bij het programma Participatiewet in Balans werken we onder de noemer Breed Offensief naar werk aan betere arbeidsmarktkansen voor mensen. Betaald werk moet voor iedereen die die stap kan zetten mogelijk zijn. Ook hier gaat het om (wets)technische aanpassingen die het bijvoorbeeld voor werkgevers gemakkelijker maken om loonkostensubsidie in te zetten. Daarnaast vraagt dit aanpassingen in onze uitvoeringsorganisatie zowel voor wat ondersteuning, aanbod aan werk en begeleiding betreft.
Vidar heeft in 2023 al ingezet op talentoriëntatie en ontwikkelkansen om zo de best passende ondersteuning op weg naar dat passende werk mogelijk te maken.

Inkomensondersteuning
Ons huidige sociaal zekerheidsstelsel is voor veel inwoners te ingewikkeld waardoor de beoogde doelen van bestaanszekerheid en participatie juist worden ondermijnd. Deze inwoners maken geen gebruik van regelingen

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

waar ze mogelijk wel recht op hebben. We zien daarnaast bijvoorbeeld door een samenloop van fiscaliteit, toeslagen en sociale zekerheid dat huishoudens onbedoeld een besteedbaar inkomen hebben onder het bestaansminimum door het mislopen van toeslagen. In afwachting van een landelijke oplossing zijn we in 2023 gestart met het op maat ondersteunen deze huishoudens.

Het koopkrachtverlies door onder meer de hoge energielasten van de afgelopen twee jaren heeft ons, na Corona, nogmaals bevestigd dat dit iedereen kan overkomen. Om huishoudens te ondersteunen heeft het kabinet diverse inkomensondersteunende maatregelen getroffen, waaronder het verhogen van het minimumloon met daaraan gekoppeld de uitkeringen en de toeslagen. Om huishoudens met een laag inkomen aanvullend te compenseren voor de hoge energiekosten, is ook in 2023 een Energietoeslag verstrekt. De wet die het mogelijk maakt om de Energietoeslag in 2023 te verstrekken, aan inwoners met een laag inkomen, heeft lang op zich laten wachten. Om deze groep inwoners juist in de wintermaanden te ondersteunen werd in maart 2023 al € 500 energietoeslag uitgekeerd, en konden we vervolgens een groot deel van de groep nog voor het einde van het jaar het aanvullende deel van € 800 automatisch verstrekken.

Om zoveel mogelijk inwoners, op maat te kunnen ondersteunen, is in januari 2023 de maatwerkregeling voor een tijdelijke tegemoetkoming in de energiekosten, in werking getreden. Hierdoor hebben we goed kunnen ervaren dat het complete palet inclusief de landelijke (koopkracht)maatregelen het beoogde effect had. Namelijk dat de inwoners met onevenredig hoge energielasten werden geholpen. De weg werd goed gevonden naar het Landelijke Noodfonds Energie waardoor ondersteuning vanuit de gemeentelijke regeling nauwelijks meer nodig was. Het aantal mensen dat een aanvraag voor de maatwerkondersteuning heeft aangevraagd bleef dan ook beperkt. Met de inwoners die zich hebben gemeld is breed gekeken naar de situatie en naar welke ondersteuning zij eventueel nog meer nodig hebben.

Om meer inwoners met een langdurig laag inkomen te kunnen bereiken en ondersteunen zijn in 2023 de eisen rondom de individuele inkomenstoeslag verruimd. De inkomensgrens is verhoogd en de referteperiode (hoe lang heeft iemand al een laag inkomen) is verlaagd.

In 2023 zijn we blijven inzetten op de samenwerking met onze maatschappelijke partners. Alleen zo kunnen we onze inwoners laagdrempelig bereiken en ondersteunen. Onze aanpak gericht op het voorkomen en doorbreken van armoede en schulden is in 2023 aangevuld en geïntensiveerd passend bij de noodzaak en de mogelijkheden. We bieden ondersteuning via de uitvoering van ons beleidsplan armoede. Meer kansengelijkheid, stimuleren van financiële redzaamheid en daarmee op jonge leeftijd beginnen door programma's in het onderwijs horen daarbij.
De aanpak gericht op kansengelijkheid van onze jeugd en jongeren, (beroeps)onderwijs dat de kansen op werk en inkomen biedt en een arbeidsmarkt waar werk op alle niveaus mogelijk is, vormt samen de basis voor bestaanszekerheid. Een betaalde baan maakt economische zelfstandigheid en maatschappelijk meedoen mogelijk.

In 2023 is het bereik van de regeling Samen voor alle kinderen groot gebleven. Kinderen die opgroeien in een huishouden met laag inkomen moeten net als hun leeftijdsgenoten kunnen sporten of meedoen in een vereniging. Maar ook schoolspullen, een fiets of iets anders worden vergoed. De persoonlijke ondersteuningsgesprekken voor inwoners met een Participatiewet-uitkering helpen om ouders te informeren over wat er mogelijk is. Daarnaast hebben scholen een extra budget ontvangen, naast de landelijke mogelijkheid voor deelname aan Schoolmaaltijden, zodat zij hun leerlingen op maat kunnen ondersteunen

Het bereik van het Volwassenenfonds is in 2023 weer gegroeid. Steeds meer volwassenen weten de weg te vinden naar het fonds om zo mee te kunnen doen aan sport en cultuur. Daarmee wordt meedoen mogelijk voor iedereen ongeacht de hoogte van het inkomen.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Participatie en talentontwikkeling

De groep mensen die (nog) niet werkt heeft een steeds langere weg naar werk af te leggen. De dienstverlening van Vidar past zich aan, aan de behoefte van de inwoners die ons nodig hebben. En dat betekent dat laagdrempelige manieren om mee te doen en te ontwikkelen steeds belangrijker worden.

Voor een aanzienlijk deel van de groep mensen met een bijstandsuitkering is participeren in de samenleving van groot individueel belang en van maatschappelijk waarde.

Dat is daarmee een belangrijk onderdeel van activerende ondersteuning geworden. Daarnaast heeft Vidar in 2023 de aanpak verder ontwikkeld op weg naar een talentonwikkelbedrijf. Zowel in de rol als werkgever voor SW-medewerkers als voor de medewerkers die de beschutte omgeving nodig hebben en inwoners die worden ondersteund op weg naar regulier werk is dat het doel: mensen laten ervaren wat hun talent is en hen de mogelijkheid bieden om dat te ontwikkelen.

Wat is onder meer gerealiseerd in 2023:

- De werkplaats waar mensen voorheen konden ervaren welke werknemersvaardigheden zij nog konden ontwikkelen paste niet meer bij wat onze inwoners nodig hebben. In plaats daarvan is in 2023 gewerkt aan talent oriëntatie.
    - De zorg experience is ingericht zodat mensen praktisch kunnen ervaren hoe het is om in de zorg te werken
    - De bouwexperience is in ontwikkeling
    - Virtual reality wordt ingezet om mensen een brede oriëntatie op werk te kunnen bieden.
- De samenwerking met het onderwijs is verder versterkt.
- Vista verzorgt, in huis bij Vidar, het aanbod aan taalonderwijs gericht op de vereiste taalvaardigheid van de deelnemers.
- De leerwerklijnen gericht op logistiek, catering en techniek zijn ingezet om deelnemers de eerste stappen in de ontwikkeling of in het behoud van werkvaardigheden te leren. De deelnemers hebben certificaten behaald voor de geleerde vaardigheden die hen ondersteunen in hun verdere leren en werken.
- Via *Vidar in de wijk* in Sittard-Noord en Geleen-Zuid zijn (uitkeringsgerechtigde) inwoners die een langere weg naar werk te gaan hebben, ondersteund bij participatie in hun eigen leefomgeving.
- De sociale coöperatie Vidi is in 2023 gegroeid in aantal deelnemers. De deelnemers met een wens tot zelfstandig ondernemerschap werken hier aan hun vaardigheden en kunnen hun bedrijf in een veilige omgeving opstarten.
- Om inwoners te laten ontdekken welke kansen er zijn op de arbeidsmarkt zijn meerdere rondleidingen georganiseerd vanuit ‘Vidar biedt kansen’ en ‘Kom’mit on tour’. Een belangrijke ervaring voor de deelnemers en de kans voor werkgevers om kennis kunnen maken met mogelijk nieuwe medewerkers.
- De inzet van ‘Ik ben Harrie-trainingen (Hulpvaardig, Alert, Rustig, Realistisch, Instruerend, Eerlijk) voor medewerkers van bedrijven waar inwoners aan het werk gaan die ondersteuning tijdens het werk nodig hebben. Zo krijgen zij handvatten om hun nieuwe collega op een waardevolle manier te ontvangen en op weg te helpen.

- *Samenwerking participatie*

Vidar werkt voor de inwoners van de Westelijke Mijnstreek en doet dat als samenwerkingspartner in de Zuid-Limburgse arbeidsmarktregio. Vidar biedt net als de vergelijkbare bedrijven in Maastricht en Heerlen ontwikkelkansen voor de Zuid-Limburgse doelgroep. De ontwikkeling van de leerwerklijnen in de drie bedrijven zijn in 2023 verder afgestemd zodat er een divers palet in Zuid-Limburg is ontstaan om daarmee de weg naar werk of vervolgtrajecten zo breed mogelijk maken.

Met de partners in Zuid-Limburg (onderwijs, werkgevers- en werknemersorganisatie en het UWV) hebben we in 2023 verder gewerkt aan een samenhangende aanpak op het gebied van arbeidsmarkt en onderwijs. Daar komen de Zuid-Limburgse scholingsaanpak en de werkzoekenden – en werkgeversdienstverlening in samen.

Samenwerking Zuid-Limburg > Werkcentrum Zuid-Limburg
De aanpak die in 2022 vanuit de crisisdienstverlening (regeling en middelen) is ingezet door het Regionaal Mobiliteitsteam (RMT) bleef in 2023 leidend voor de samenwerking in de regio. Met de focus op de mobiliteitsopgaven die werkzoekenden en bedrijven hebben, investeren we in duurzaam werk door te werken aan kennis en kunde van werkenden en werkzoekenden.
Deze mobiliteitsopgaven komen voort uit economische ontwikkeling, de grote transities (energie, duurzaamheid en grondstoffen) en daarnaast uit de vergrijzing en ontgroening van de personele capaciteit. Inzicht in wat die ontwikkelingen voor de personele vraagstukken van de bedrijven in onze regio betekenen is nodig om de juist acties in de verschillende sectoren te kunnen uitzetten. Zowel het inzicht verkrijgen als de geschikte acties uitvoeren doen we samen met de genoemde partners en kent een bredere basis dan de uitvoering van de Participatiewet. De wettelijke taak die we vanuit de Participatiewet uitvoeren is te smal om het antwoord op de arbeidsmarktopgave te zijn.

Onder de naam en op de locaties van Werkcentrum Zuid-Limburg voeren we deze samenwerking uit.
Per 1 november 2023 hebben we een tweede locatie geopend in Geleen.

Werkcentrum Zuid-Limburg
De directe aanleiding voor de opening van het Werkcentrum in Geleen was het ontslag van de VDL Nedcar medewerkers. Om deze medewerkers en hun talent te behouden voor de regio en om hen zo goed en zo snel van werk naar werk te ondersteunen is hierop meteen ingezet vanuit de bestaande samenwerking in de regionale mobiliteitsaanpak.
Die aanpak is rondom VDL Nedcar versterkt door de rol die de werkgever zelf hierin heeft genomen en door de samenwerking met de outplacementbureaus die VDL Nedcar heeft ingezet.
In de eerste fase voor en na ontslagaanzegging werd de dienstverlening uitgevoerd op locatie bij VDL Nedcar. Zodra mensen vrij zijn gesteld van werk konden ze daar niet meer terecht en stonden de partners in het Werkcentrum voor hun klaar.
In samenwerking met onder andere het LWV zijn Jobevents georganiseerd en is een platform voor werkgevers en werkzoekenden opgericht. De oud VDL Nedcar medewerkers zijn gewild in deze krappe arbeidsmarkt. Werkgevers uit de regio zijn ondersteund om een goede propositie te maken zodat deze medewerkers ook daadwerkelijk aangesproken worden door hun mogelijk toekomstige werkgever.

Op locatie in Geleen wordt individueel, maar ook in workshops, dienstverlening geboden gericht op dat nieuwe werk of de ontwikkeling die nodig is. Maar ook de kop koffie, het luisterende oor of hulp om bij het bereiken van een nieuw financieel evenwicht en trainingen in digitale vaardigheden worden geboden.

- *Euregio*

Binnen de twee Servicepunten Grensarbeid (SGA) werken we samen met het UWV en de werkgeversservicepunten met aan de Belgische kant de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleidingen (VDAB) en de Arbeitsagentur aan de Duitse zijde. De waarde van die netwerksamenwerking konden we in 2023 goed inzetten in de gezamenlijke aanpak voor de medewerkers die ontslagen werden door VDL Nedcar. In die groep werden naast de Nederlandse ook Belgische en een kleiner aantal Duitse medewerkers getroffen.
In 2023 is deze dienstverlening enerzijds gekoppeld aan de samenwerking in het Werkcentrum en daarnaast is in het euregionale verband de koppeling met de Grensinformatiepunten versterkt.
Grensarbeid en Grensinformatiepunt zijn onderdelen van de langjarige aanpak euregionale en internationale arbeidsmarkt Zuid-Limburg (zie ook programma 4).

- *Kinderopvangtoeslagaffaire*

In 2023 speelt de Kinderopvangtoeslag affaire nog steeds een grote rol in het leven van gedupeerde ouders en hun kinderen. Zij ontvangen via Vidar -indien gewenst- intensieve brede ondersteuning op alle leefgebieden. De financiële compensatie wordt volledig beoordeeld en afgehandeld door de Belastingdienst.

- *Schuldhulpverlening*

Naast de inzet op schuldhulpverlening en- sanering zijn we in 2021 gestart met vroegsignalering. Met deze aanpak richten we ons op financiële redzaamheid en geven we prioriteit aan huishoudens met kinderen en jongeren. We kiezen voor een persoonlijke benadering met een huisbezoek met een gecombineerde aanpak vanuit een schuldhulpverlener en maatschappelijk werk.

Eind 2022 is de aanpak geëvalueerd. De aanbevelingen uit die evaluatie zijn in 2023 verwerkt in de aanpak.

Halverwege 2023 werd de aflosperiode van nieuwe minnelijke schuldregelingen (Msnp) en wettelijke schuldregelingen (Wsnp) gehalveerd van 36 naar 18 maanden. Hierdoor zien inwoners met schulden eerder het perspectief van schuldenvrij zijn. Daarmee is de kans op start én volhouden van de aflosperiode vergroot.

Ondanks de gestegen energiekosten, het koopkrachtverlies en het toenemende aantal huishoudens met betaalproblemen zien we dus nog geen duidelijke toename in hulpvragen en vroege signalen. Het beperkt zich nu tot een stijging van het aantal hulpvragen (10%) in het laatste kwartaal van 2023. We blijven alert in de aanpak. Mogelijk dat er sprake is van een uitgesteld effect - met de eerste signalen in het laatste kwartaal- omdat mensen eerst hun reserves of netwerk aanspreken. Daarnaast hebben de dempende maatregelen, landelijk en lokaal, hun werking.

Het project Schuldvrij is in 2023 gestart. Hiermee kunnen 20 jongeren een schuldvrije start maken. Het jongerenloket werkt hierin samen met de Kredietbank Limburg.

In 2023 hebben we de Schuldhulpverlening voor ondernemers (SHVO) in onze reguliere dienstverlening geïntegreerd (daarvoor was het nog een pilot). Dit is bedoeld voor zelfstandigen die als natuurlijk persoon hoofdelijk aansprakelijk zijn voor hun schulden. Het gaat bijvoorbeeld om zelfstandigen zonder personeel (zzp-ers), eenmanszaken en vennootschappen onder firma (vof's).
Twee gespecialiseerde bureaus hebben een raamovereenkomst gekregen voor de uitvoering. Beide bureaus zijn gespecialiseerd in schuldhulpverlening voor ondernemers en ze zijn aangesloten bij de brancheorganisatie voor schuldhulpverlening NVVK.

- *Inburgering*

De Wet inburgering is per 1 januari 2022 in werking getreden. Daarmee is de regie op de inburgeringstrajecten weer terug bij de gemeenten. Het leren van de taal en de integratie in de Nederlandse samenleving vereist actieve deelname aan die samenleving, het doel van de wet is inburgeraars zo snel mogelijk te laten participeren in onze maatschappij.
In 2023 hebben we verder gewerkt aan de ingezette lijn:

- Intensivering van de samenwerking met maatschappelijke partners en werkgevers. Bijvoorbeeld de samenwerking met Vluchtelingenwerk, zij geven uitvoering aan diverse inburgeringsonderdelen.
- Taaltrajecten - ofwel de drie 'leerroutes'- worden uitgevoerd door Vista College. Zo wordt in Geleen-Zuid door Vista taalles in de wijk geboden.
- Inburgering is ingepast in de dienstverlening van Vidar door te werken met gespecialiseerde medewerkers 'regisseurs inburgering'. Zij zijn vanaf het begin van de inburgering het vaste aanspreekpunt voor inburgeraars en begeleiden hen tot het einde van de inburgering.
- Het taalcafé op locatie van Vidar wordt goed benut

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

- Een aanpak opgezet om participatie in combinatie met taal beter op elkaar af te stemmen.

Een groot aantal partijen is betrokken bij deze doelgroep. Dit vraagt om een gecoördineerde afstemming en lokale ketenaanpak die in 2023 steeds beter tot stand is gekomen.

Wie en/of wat hadden we daarvoor nodig?

Inwoners, mantelzorgers, vrijwilligers en professionals zorgen er samen voor dat (kwetsbare) mensen die tijdelijk of voor een langere periode ondersteuning nodig hebben, deze zoveel mogelijk op maat krijgen, passend bij hun mogelijkheden en specifieke situatie. De professionals zijn werkzaam bij gesubsidieerde maatschappelijke partijen, zorgaanbieders, huisartsen, onderwijs, (woning)coöperaties, zorgverzekeraar en werkgevers. Daarnaast is er een samenwerking met publieke partijen via de gemeenschappelijke regelingen, samenwerkingsverbanden Westelijke Mijnstreek, Arbeidsmarktregio Zuid-Limburg en met de gemeente Maastricht voor de inkoop jeugdzorg in Zuid-Limburg en de daarbij horende financiële administratie. Op het vlak van gezondheidsbeleving worden samen met Rijk, Provincie, Zorgverzekeraars en GGD/programmabureau Trendbreuk projecten uitgevoerd. Om de ambities op onderwijsgebied waar te maken vindt frequent overleg met de partijen in het onderwijsveld plaats. De Wmo-Raad, jongerencliëntenraad, Sociaal Overleg en Wsw-Raad geven gevraagd en ongevraagd advies aan de gemeente Sittard-Geleen op de ontwikkelingen binnen de Wmo, Jeugdwet, Participatiewet of schuldhulpverlening.

Wat heeft het gekost?

bedragen x € 1.000	Begroting voor wijziging 2023	Begroting na wijziging 2023	Rekening 2023	Resultaat 2023
Baten	57.740	71.914	78.449	6.535
Lasten	-179.787	-201.294	-206.261	-4.968
Saldo Baten en Lasten	**-122.047**	**-129.379**	**-127.812**	**1.567**
Onttrekkingen	123	3.874	2.747	-1.127
Toevoegingen	0	-1.493	-5.567	-4.074
Saldo Reserves	**123**	**2.381**	**-2.820**	**-5.201**
6 SOCIAAL DOMEIN - Totaal	**-121.924**	**-126.998**	**-130.632**	**-3.634**

Analyse resultaat

Het Sociaal Domein kent een breed takenpakket op het vlak van de Wmo, Jeugd- en Participatiewet, de wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening (Wgs) en de Wet sociale werkvoorziening (Wsw). De bijgestelde budgetten zijn in 2023 door de raad via de programmarapportage diverse budgetten bijgesteld.

Het overzicht toont voor 2023 een negatief resultaat. Echter hierin zijn de lasten voor de uitvoering van de energietoeslag opgenomen. De middelen hiervoor worden beschikbaar gesteld via het gemeentefonds (programma 0). Rekening houdend met de beschikbare dekking voor de uitvoering van de energietoeslag is het resultaat binnen het sociaal domein € 1,1, mln. voordelig.
Het langer thuis wonen heeft, wat volgt uit het rijksbeleid ‘passende zorg en ondersteuning zo thuis mogelijk’, een hoger gebruik van de woonvoorzieningen tot gevolg. Het plaatsen van meer woonunits om thuis de zorg aan hulpbehoevende inwoners te kunnen leveren is toegenomen. Daarnaast worden niet adequate woningen alsnog aangepast, wanneer verhuizen naar een passende woning niet mogelijk is. Verder signaleren we ook dat het aantal commerciële wooncomplexen voor ouderen met een Wlz indicatie toe is genomen. Zij verzilveren hun indicatie middels een Volledig Pakket Thuis of een Modulair Pakket Thuis. Dit maakt dat de Wmo verantwoordelijk is voor de hulpmiddelen en roerende woonvoorzieningen in deze complexen. Dit samen met de sterke vergrijzing (in Zuid-Limburg) en het feit dat deze in de toekomst verder toeneemt zal gevolgen hebben voor de kosten in het kader van de woningaanpassingen, roerende woonvoorzieningen en hulpmiddelen. De aantallen meldingen voor hulp in het huishouden zijn toegenomen en leiden tot hogere

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

lasten dan begroot. En bij begeleiding en dagbesteding hebben wij te maken met lagere lasten als gevolg van de huidige effecten in de arbeidsmarkt, hetgeen ook in deze sector leidt tot een tekort aan personeel.

Zorg
Wmo ondersteuning (begeleiding en dagbesteding) in Sittard-Geleen staat onder druk. Enerzijds vanwege de steeds groter groeiende groep inwoners die een beroep doen op deze vorm van ondersteuning. En anderzijds vanwege het feit dat de gecontracteerde partners te maken met personeelstekort door ziekteverzuim, een sterk verloop van het personeel en krapte op de arbeidsmarkt. Hierdoor krijgen onze kwetsbare inwoners niet de ondersteuning die nodig is. En zijn de kosten (2023) voor begeleiding en dagbesteding lager dan begroot.

Daarnaast weten we dat gemeenten, rijk en andere partijen (samen)werken aan de transitie 'van beschermd wonen naar een beschermd thuis' (commissie Dannenberg). Voor onze inwoners met psychische problemen wordt het daardoor vaker mogelijk thuis of in de eigen woonplaats te blijven wonen, met ambulante ondersteuning. De implementatie van deze transitie vraagt om de ontwikkeling van passend beschermd thuis aanbod in Sittard-Geleen, dat aansluit op de lokale ambulante Wmo ondersteuning. Om alle vormen van Wmo ondersteuning beschikbaar te houden voor onze kwetsbare inwoners is vernieuwing noodzakelijk. Om de vernieuwing mogelijk te maken wordt voorgesteld een innovatiebudget beschikbaar te stellen. Met het innovatiebudget investeren we, samen met onze gecontracteerde partners en Brightlands Innovation programma Limburg Meet (LIME), in vernieuwing en samenwerking. Met het doel de kwaliteit, toegankelijkheid, houdbaarheid, continuïteit en doelmatigheid van alle vormen van Wmo ondersteuning (naar de toekomst) te borgen voor onze kwetsbare inwoners.

Voor de jeugd is het resultaat 2023 positief, dit positieve resultaat is met name te verklaren door de positieve correctie op de lasten uit de voorgaande jaren wegens de terugvordering van oude ingetrokken toewijzingen. Ondanks de grote aanbestedingen wonen en GIK-J die volledig in 2023 zijn geïmplementeerd is het financiële effect realistisch geraamd en blijven we dus binnen de financiële kaders van de vastgestelde begroting.

Participatie
Het aantal inwoners met een bijstandsuitkering viel ondanks een krimpende economie in 2023 lager uit dan verwacht. Dit komt onder andere door de vertraagde doorwerking van een krimpende economie op het aantal inwoners dat dan is aangewezen op een bijstandsuitkering. In 2023 steeg het wettelijk minimumloon met meer dan 10%. De stijging van het wettelijk minimumloon was één van de maatregelen die het Kabinet om de nadelige effecten van de energie- en inflatiecrisis op de koopkracht van inwoners te verzachten. Andere maatregelen om de gevolgen van de energie- en inflatiecrisis te dempen waren de energietoeslag (landelijk) en de Tijdelijke tegemoetkoming in de energielasten (lokaal). Van de energietoeslag hebben meer inwoners gebruik gemaakt. Door de landelijke maatregelen zoals de energietoeslag en het Tijdelijk Noodfonds hebben minder inwoners gebruik gemaakt van de Tijdelijke tegemoetkoming.

Door de krapte op de arbeidsmarkt zijn mensen die zonder ondersteuning kunnen werken aan het werk. De doelgroep van Vidar en de verhouding tussen de participatiestroom en de werkstroom is daardoor veranderd. Meer mensen zijn eerst aangewezen op een traject gericht op Participatie voordat een stap naar werk kan worden gezet. Voor sommige inwoners is vrijwilligerswerk het hoogst haalbare. Meer inwoners zijn daardoor actief in trajecten gericht op participatie, zoals de aanpak voor de multi problem problematiek, vrijwilligerswerk en Vidar in de Wijk. Werken met ondersteuning van loonkostensubsidie bedoeld als laatste stap naar regulier werk zonder ondersteuning kan daardoor minder vaak worden ingezet. Het aantal mensen met een arbeidsbeperking dat werkzaam is op een beschutte werkplek liep op. Dit past in de lijn van de Participatiewet.
In 2023 zijn meer statushouders gehuisvest. Dit resulteerde in hogere noodzakelijk inrichtingskosten van de woningen waar de statushouders gehuisvest worden. Deze noodzakelijke kosten zijn betaald vanuit de bijzondere bijstand.

Wat betreft de bijdrage van het Team Maatschappelijke Ontwikkeling aan het resultaat van programma 6 zijn met name de uitgaven in de budgetten Preventie Sociaal Domein en Centra voor Jeugd en Gezin (in totaal € 0,3 mln) minder geweest. Belangrijkste reden hiervoor is dat een deel van de activiteiten zijn betaald uit de nieuwe incidentele SPUK Gala (Gezond en Actief Leven Akkoord) middelen.

Wie heeft mee betaald?

Het brede Sociaal Domein inclusief volksgezondheid en onderwijs bevat allemaal wettelijke taken welke gefinancierd worden door het Rijk via het Gemeentefonds en de gebundelde uitkering (BUIG). Het rijk heeft middelen beschikbaar gesteld aan de gemeenten om de inwoners met een laag inkomen te ondersteunen met een energietoeslag. De zorgverzekeraar is medefinancier voor enkele pilots op het vlak van preventie. Voor Zuid-Limburgse aanpak van de arbeidsmarkt is de provincie en het rijk co-financier. Op het gebied van onderwijshuisvesting komt een aantal voorzieningen – voornamelijk nieuwbouw en uitbreiding – voor rekening van de gemeente.

Andere voorzieningen zoals het onderhoud, aanpassingen en exploitatie van bestaande schoolgebouwen komen voor rekening van schoolbesturen. Daarnaast worden enkele diensten verzorgd voor buurgemeenten die gefactureerd worden. Ook ontvangen wij van inwoners een beperkte eigen bijdrage voor Wmo en leerlingenvervoer. De huur / vaste lasten compensatie voor gemeenschapsaccommodaties is gefinancierd uit de lokale corona-middelen (waarvoor deels voor buurt- en dorpshuizen een rijksbijdrage is ontvangen).

Wat hebben we niet gedaan en wat betekent dit?

De in de programmabegroting omschreven werkzaamheden, acties en ontwikkelingen zijn in 2023 uitgevoerd en worden in 2024 voortgezet.

Beleidsindicatoren

Taakveld	Naam indicator	Eenheid	Waarde	Periode	Waarde	Periode
6. Sociaal Domein	Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 74 jaar	787,3	2021	810,3	2022
	Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	1%	2021	1	2022
	Kinderen in een uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	7%	2021	7%	2022
	Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	65,6%	2022	67,3%	2023
	Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	3%	2021	2%	2022
	Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 1.000 inwoners	45,4	2021	38,8	2023
	Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 1.000 inwoners van 15-64 jaar	22,7	2022	24,2	2023
	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	18,8%	2022	15%	2023
	Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	1,8%	2022	1,3%	2023
	Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	0,6%	2022	0,4%	2023

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Taakveld	Naam indicator	Eenheid	Waarde	Periode	Waarde	Periode
	Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 1.000 inwoners	88	2022	96	2023

Gerelateerde beleidsnota's

Actieplan Novi gebied Zuid-Limburg
Toekomstvisie 2030
Beleidsplannen Sociaal Domein (Wmo, Jeugdwet, P-wet en Schuldhulpverlening)
Beleidsplan armoede en schulden 2022-2026
Nota fundamentele aanpak Sociaal Domein 2017
Beleidsplan Jeugdhulp Zuid-Limburg 2019
Businesscase en bedrijfsplan Participatiebedrijf Westelijke Mijnstreek
Privacybeleid Sociaal Domein
Samenwerking Regionaal Mobiliteitsteam 2021-2022
Strategisch huisvestingsplan onderwijs en kindfuncties Sittard-Geleen 2013-2025
Beleidskader Jeugd Zuid-Limburg
Regionale gezondheidsbeleid 2020-2023
Zuid Springt Eruit! 2019

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

2.1.8 PROGRAMMA 7 VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU

"Wij willen dat onze inwoners tevreden zijn over hun woon- en leefsituatie, gezond blijven en meekunnen in onze samenleving."

We willen dat de gemeente Sittard-Geleen zich duurzaam en gezond ontwikkelt, zodat de (fysieke) kwaliteit van leven verbetert. De gezondheid van onze inwoners op peil houden, is hiervoor onontbeerlijk. Prioriteit heeft de preventieve aanpak en inzet op positieve gezondheid. Daarom willen we een gezonde levensstijl bij onze inwoners onder de aandacht brengen. En zijn ook zelfredzaamheid en participatie van belang. Samen met de inwoners, instellingen en ondernemers willen we de stad verduurzamen. Zodat Sittard-Geleen ook voor de volgende generaties prettig is om in te wonen en leven.

Dit programma kent de volgende taakvelden:
7.1. Volksgezondheid
7.2. Riolering
7.3. Afval
7.4. Milieubeheer
7.5. Begraafplaatsen en crematoria

Wat wilden we bereiken?

Met het programma Volksgezondheid en Milieu willen we op de middellange termijn:

- De sociale gezondheid bevorderen
- Inzetten op verdere verduurzaming van de stad
- Onze leefomgeving klimaatbestendig maken

Wat hebben we gedaan om dit te bereiken?

Om bovenstaande doelstellingen te bereiken, hebben in 2023 de volgende concrete (voorbereidende) werkzaamheden, acties of ontwikkelingen plaatsgevonden:

- *Verduurzaming maatschappelijk vastgoed*

In 2022-2023 is het plaatsen van LED-verlichting bij de buitensportaccommodaties voorbereid. Wij verwachten dat de installatie en financiële afwikkeling daarvan in 2024 volledig is afgerond.

In 2022 zijn wij gestart met het inventariseren van alle accommodaties, om te komen tot een afwegingskader voor de verduurzaming van maatschappelijk vastgoed. Deze inventarisatie is afgerond, op basis waarvan gedurende 2024 een beleidsmatig kader wordt uitgewerkt en – aan de hand van nader te bepalen prioritering – de eerste duurzaamheidsinspecties zullen plaatsvinden. Samen met het onderzoek naar de technische (on)mogelijkheden om accommodaties te verduurzamen, is dat de basis voor prioritering van de daadwerkelijke verduurzaming en renovatie van accommodaties.
Zoals in programma 5 aangegeven werken wij bij maatschappelijk vastgoed vanuit de vraag of een accommodatie een voorziening is (voorziet in een behoefte die voortkomt uit het inhoudelijke beleid). Een accommodatie die wij niet (meer) aanmerken als voorziening, zal een lager(e) prioriteit hebben om te verduurzamen en te renoveren dan een accommodatie die voorziet in een behoefte. Dat betekent dat wij keuzes zullen gaan maken in de instandhouding van accommodaties. Wij verwachten dat wij niet alle accommodaties kunnen renoveren, verduurzamen of vernieuwen, omdat daarvoor de middelen ontbreken. Daarvoor verwachten wij einde 2024 / begin 2025 een voorstel te kunnen voorleggen aan de gemeenteraad. Een fasering zal onderdeel uitmaken van dit voorstel.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

- *Verduurzaming bedrijventerreinen*

Bedrijven die jaarlijks meer dan 50.000 kWh elektriciteit of 25.000 m3 aardgas verbruiken, zijn verplicht hun energiebesparende maatregelen te rapporteren. De gemeente (uitvoering Regionale Uitvoeringsdienst) is verantwoordelijk voor toezicht op en handhaving van de wettelijke energiebesparingsplicht én informatieplicht. Naast de controlerende rol, heeft de RUD tijdens bedrijfsbezoeken ook ingezet op een adviserende en informerende rol voor verduurzaming. Dit heeft bijgedragen aan het creëren van bewustwording en het activeren van het bedrijfsleven.
Om bedrijven te ondersteunen bij de verduurzaming is er in 2022 gestart met de het aanbieden van programma's rondom energietransitie en circulair ondernemen met als werktitel de MKB-Green Deal.
In 2023 zijn de voorbereidingen getroffen voor het project VerduurzaamjeMKB. Dit ontzorgingsprogramma zal MKB bedrijven in acht deelnemende Zuid-Limburgse gemeenten, waaronder Sittard-Geleen, de mogelijkheid bieden om hun bedrijf te verduurzamen. De concessiehouder biedt met alliantiepartners een all-in-one-oplossing, waarbij ondernemers ondersteund worden in het verkrijgen van informatie over energiebesparing en mogelijkheden voor duurzame opwek van elektriciteit, het adviseren over geschikte maatregelen en het begeleiden bij de installatie ervan. In Sittard-Geleen werkt VerduurzaamjeMKB onder de paraplu van de MKB Green Deal. Dit ontzorgingsprogramma krijgt in 2024 verder vorm.

- *Regionale Energie Strategie (RES)*

Regio Zuid-Limburg (en gemeente Sittard-Geleen) heeft in 2021 ingestemd met het regionaal bod om 1,3 Terrawattuur duurzame opwek te realiseren voor 2030 (zon op daken groter dan 15 kilowattpiek, zon op land en windenergie). De realisatie van grootschalige opwek van zonne- en windenergie verloopt moeizaam. Dit heeft verschillende oorzaken zoals het niet realiseren van drie windturbines op Holtum Noord, netcongestie en restrictief beleid van de (Rijks)overheid met betrekking tot zonneparken op landbouwgronden. Ook de focus op aardgasreductie en de energiecrisis heeft gezorgd voor verschuiving van de aandacht. Tot slot zorgt de toenemende druk op beschikbare ruimte ervoor dat duurzame opwek meer moet concurreren met andere opgaves zoals kwaliteit van natuur en landszijnap, ruimte voor water, het circulair maken van de economie en de transitie van het landelijk gebied. Er zijn stappen gezet met het Programma Opwek Energie op Rijksgronden. En op daken. Om versnelling aan te brengen in grootschalige opwek van hernieuwbare energie is in november 2023 aan de raad toegezegd om een Routekaart Energietransitie met een uitvoeringsprogramma voor 2030 op te stellen (uitvoering 2024). Tevens is toegezegd om het in 2021 opgestelde afwegingskader grootschalige opwek Sittard-Geleen zonne- en windenergie te herijken (uitvoering 2024). Dit stelt de gemeente in staat op tot afgewogen keuzes te komen en doelgericht te sturen op de doelen van de energietransitie.
Voor het stimuleren en versnellen van zon op dak is vanuit de RES Zuid-Limburg in 2023 een nieuwe fte geworven (fulltime). Op basis van een opgestelde regionale potentiestudie is een opzet gemaakt waar voor welke gemeente de meeste focus moet komen. Voor Sittard-Geleen zijn dit de geclusterde industriedaken. Deze doelgroep kan door een gebiedsgerichte aanpak in combinatie voor verduurzaming van bedrijventerreinen het beste worden aangevlogen.

- *Warmtetransitie/ Transitievisie Warmte (TVW)*

In 2021 is de TVW vastgesteld. Dit plan schetst per wijk het tijdspad naar aardgasvrije wijken. In 2023 is het gebiedsuitvoeringsplan vastgesteld. In dit plan is de transitievisie verder uitgewerkt. Ook zijn drie startwijken benoemd, Obbicht, Broeksittard en bedrijventerrein Fortuna. Voor deze wijken wordt een wijkuitvoeringsplan warmte opgesteld waarmee de aardgasreductie voor deze wijken wordt uitgewerkt. Als onderdeel van de invulling van de subsidieregeling Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE) is de formatie voor de warmtetransitie aanzienlijk uitgebreid. Met deze formatie-uitbreiding wordt een structurele start gemaakt met de warmtetransitie met als onderdelen de drie wijkuitvoeringsplannen, de proeftuin aardgasvrije wijken en het Warmtenet Zuid Limburg.

- *Warmtenet/Het Groene Net Noord (HGN Noord)*

Drie fasen van het warmtenet HGN Noord zijn gerealiseerd. Het warmtenet is in 2023 niet verder uitgebreid. Vanwege de landelijke ontwikkeling van de Wet collectieve Warmtevoorziening ligt de verder uitbreiding van dit warmtenet stil.

- *Warmtenet Zuid Limburg/ Het Groene Net Zuid*

In 2022 is een start gemaakt met de ontwikkeling van een warmtenet met als bron de restwarmte van het Chemelot complex. Onder de naam Warmtenet Zuid Limburg is een traject gestart met als doel het organiseren van regionale samenwerking ter realisatie van het warmtenet in Zuid-Limburg. Hierbij wordt rekening gehouden met de beoogde publieke rol conform de Wet collectieve Warmtevoorziening (Wcw). Uiteindelijk doel is de fysieke aanleg van een regionaal warmtenet. In 2023 is fase 2 van het traject gestart met als doel het opstellen van een ontwikkelovereenkomst voor de start van het warmtenet. Besluitvorming hierover en start fase 3 volgt medio 20024.

- *Proeftuin Aardgasvrije Wijk Limbrichterveld Noord*

In 2023 is onderzocht of de verdere uitrol van het warmtenet in de wijk is te realiseren al dan niet met een rijkssubsidie. Dit heeft niet geleid tot een afronding van de proeftuin.

- *Energiebesparing en energiearmoede*

Als onderdeel van de Transitievisie Warmte en op basis van de regelingen voor reductie van het energiegebruik zijn vanaf 2022 meerdere energiebesparingsprojecten uitgevoerd. Zo is een gemeentelijk energieloket opgezet (adviesloket voor verduurzaming woningen) en daarbij zijn warmtescans voor woningen ingezet. Ook zijn er collectieve inkoopacties op het gebied van zonnepanelen en isolatie opgestart. Als onderdeel van de aanpak energiearmoede worden energiecoaches beschikbaar gesteld aan alle inwoners. Zij geven inwoners energieadvies aan huis en ondersteunen bij het begrijpen van de energierekening. Verder brengen de ‘energieklussers’ energiebesparende maatregelen daadwerkelijk aan bij inwoners thuis. Tot slot ondersteunt de gemeente inwoners met de laagste inkomens bij het kopen van energiezuinig witgoed.

- *Programma Duurzaamheid en Transitieprogramma's Circulaire Economie*

Een gemeente breed Programma Duurzaamheid is in 2023 verder ontwikkeld en zal in 2024 worden afgerond en vastgesteld. Daarbij is in 2023 een start gemaakt met transitieprogramma’s circulaire economie. Hiervoor zullen in 2024 een uniforme procesaanpak voor vijf transitieprogramma’s en tenminste een eerste transitieprogramma worden ontwikkeld en vastgesteld. Het Regiodeal project ‘Werkplaats Circulair Geleen’ vormt de overkoepelende fysieke drager van de transitieprogramma’s.

- *Duurzaamheidshuis en -bus*

Om de samenleving effectief en interactief te betrekken bij de brede duurzaamheidsopgave, en als gemeente het goede voorbeeld te geven hierin, is in 2023 een start gemaakt met de ontwikkeling van een duurzaamheidshuis. Een fysieke plek beoogd in het centrum van Geleen, welke in 2024 verder wordt ontwikkeld. Daarbij gaat ook een duurzaamheidsbus rijden. Deze is in 2023 aangeschaft en zal in 2024 operationeel zijn. In 2023 heeft de gemeente voor de realisatie van bovenstaande de subsidie Aanjagen gemeentelijke projecten verduurzaming woningen ontvangen van de provincie.
Het Regiodeal project ‘Werkplaats Circulair Geleen’ krijgt met een programma gericht op de transitie naar een circulaire economie hierbinnen ook een plek.

- *Syschemiq*

In 2023 is in dit Europese project intensief samengewerkt door industrie, wetenschap, onderwijs, overheid om de plastic kringlopen te sluiten en de transitie naar een circulaire economie te versnellen. Middels een werkpakket gericht op het rechtstreeks betrekken van inwoners zijn er diverse programma’s opgezet, onder

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

andere voor het basisonderwijs. Deze worden in 2024 verder uitgerold. De programma's sluiten aan bij het Regiodeal project 'Werkplaats Circulair Geleen' en zullen dan ook een podium krijgen in het Duurzaamheidshuis.

- *Nationaal Isolatieprogramma*

Om ook in Sittard-Geleen zoveel mogelijk slecht geïsoleerde woningen (label E, F, G) woningen te verduurzamen door te isoleren in de periode tot en met 2030 zijn de middelen beschikbaar gesteld door het Rijk in het Nationaal Isolatieprogramma in 2023 aangevraagd en toegekend. In 2024 zal dit programma verder worden uitgewerkt.

- *CDOKE*

Middels de tijdelijke ministeriële regeling Capaciteit Decentrale Overheden voor Klimaat- en Energiebeleid (CDOKE) is in 2023 een uitkering aangevraagd en ontvangen en zijn aanpassingen in het functieboek gerealiseerd ten behoeve van de uitvoering van Nederlands klimaat-en energiebeleid. De CDOKE middelen en capaciteit zijn tot en met 2027 (structureel) verwerkt in de begroting en het functieboek. Reeds zijn de volgende formatieplaatsen ingevuld;
Strategisch beleidsadviseur Energietransitie, strategisch beleidsadviseur Warmtetransitie, beleidsmedewerker Energie- en warmtetransitie, beleidsondersteuner Duurzaamheid, beleidsmedewerker Duurzame Mobiliteit, beleidsmedewerker Ruimtelijke Ontwikkeling, beleidsmedewerker Duurzame Mobiliteit, juridisch medewerker Mobiliteit, beleidsadviseur IBOR Natuur/groen, ondersteuner Vastgoed, IM adviseur Klimaat & Energie, Communicatieadviseur Duurzaamheid.

- *Luchtkwaliteit/SLA*

In 2023 is de gemeente Sittard-Geleen aangesloten bij het SLA (Schone Lucht Akkoord). Door aansluiting bij het SLA onderschrijft de gemeente dat zij verbetering van de luchtkwaliteit belangrijk vindt en dat verbetering van de kwaliteit leidt tot gezondheidswinst. Als gemeente sec zijn de mogelijkheden beperkt om invloed uit te oefenen maar als iedereen een stapje doet kunnen we de luchtkwaliteit overal verbeteren.
Met Gala gelden zijn o.a. satellietdata aangekocht over de luchtkwaliteit op wijkniveau in Sittard-Geleen. Dit gaat over de jaren 2022/2023 en zal per kwartaal ook over 2024 nog aangeleverd gaan worden. Uit analyse van deze data zal onderzocht worden of er beleidsmatige keuzes te maken zijn om naar de toekomst de luchtkwaliteit in het algemeen en in Sittard-Geleen in het bijzonder te verbeteren. Hierbij wordt ook vooruitgekeken naar de aanscherping van de richtwaarden die volgen uit nieuwe Europese wetgeving.

- *Windpark Holtum Noord*

Begin 2023 heeft de rechter de omgevingsvergunning vernietigd. Daarmee herleefde de vergunningaanvraag van Engie. In de loop van 2023 heeft Engie de vergunningaanvraag formeel ingetrokken. Daarmee is een einde gekomen aan betreffende procedure.

- *Milieutaken Omgevingswet*

Met de komst van de Omgevingswet in 2024 is sprake van een herverdeling van bodemtaken en vindt een verschuiving plaats in bevoegd gezag, van de provincie naar gemeenten. Deze bodemtaken, basis- en plustaken, zullen vanaf 2024 worden uitgevoerd door de RUD ZL. Hiervoor is op 15 juni 2023 een raadsbesluit genomen (raadsvoorstel 2891010) en zijn extra structurele middelen beschikbaar gesteld van 29.000 euro boven op de reguliere begroting.
Met RUD ZL heeft overleg plaatsgevonden over aanpassing van het werkprogramma en dienstverleningsovereenkomst voor 2024. Hierbij is afgesproken om vanaf 2024 te starten met de uitvoering van de bodemtaken (basis- en plustaken) door RUD ZL.

- *Beleidskader van afval naar grondstof*

In juli 2022 is het Regionaal Uitvoeringsplan Van Afval Naar Grondstof 2022-2025 door de gemeenteraden van Sittard-Geleen, Beek en Stein vastgesteld. Het uitvoeringsplan geeft uitvoering aan de doelstellingen van het in 2021 vastgestelde Regionale Beleidskader Van Afval Naar Grondstof 2021-2025. De landelijke VANG-doelstellingen zijn uitgangspunt voor het afvalbeleid. Hierbij streven we naar 100 kg restafval per inwoner in 2025 en 30 kg in 2030. Het ultieme doel, zoals opgenomen in de Grondstoffenvisie 2050, is 0 kg restafval in 2050 en een samenleving met volledig hergebruik van grondstoffen. 7 van de in totaal 11 maatregelen van het uitvoeringsplan zijn in 2023 al ingezet en hebben gezorgd dat het restafval gemiddeld met 21,1 kg per inwoner is afgenomen in 2023. In totaal werd in 2023 nog gemiddeld 140,2 kg restafval per inwoner ingezameld. Door het beter scheiden van afval en grondstoffen zijn tevens meer grondstoffen ingezameld. Zo werd per inwoner gemiddeld 8,0 kg meer GFT en 2,3 kg meer PMD ingezameld.

Wie en/of wat hadden we daarvoor nodig?

Wij hebben samen met inwoners, het Rijk, Provincie en GGD via verschillende projecten een bijdrage geleverd aan de sociale gezondheid(sbeleving) van inwoners. Binnen deze projecten is daarnaast sprake van samenwerking met partners als maatschappelijke organisaties, huisartsen, zorgverzekeraars en zorgaanbieders en onderwijsinstellingen.

Samen met de provincie, Rijk, regiogemeenten hebben we taken uitgevoerd die te maken hebben met de fysieke gezondheid.

De Tuinman van Morgen krijgt de komende jaren een vervolg. Dit doen we o.a. door ons Premium Partnership van de Future City Foundation te verlengen voor twee jaar. De Future City Foundation en ruim 60 partners waaronder het Ministerie van BZK, Ministerie van I&W, VNG en gemeente Sittard-Geleen gaan de komende twee jaar samen aan de slag met de City Deal: Slim Maatwerk. In deze City Deal onderzoeken we welke oplossingen digitalisering en technologisering ons kunnen bieden op het gebied van kansengelijkheid, vergroten van een gezonde levensstijl en hoe we onze wijken optimaal kunnen inrichten. We brengen dit in praktijk door de uitkomsten breed te delen zowel binnen als buiten de organisatie en toe te passen in bijvoorbeeld onze eigen proeftuin, ‘Proeftuin de Zeeheldenbuurt’. De proeftuin kent drie pijlers, Smart City, Arbeidsparticipatie en Klimaatadaptatie. Dit geeft ons ruimte om te experimenteren en samen met inwoners technologie en digitalisering te gebruiken als tools ter verbetering van de inrichting en de gezondheid van deze buurt. Komende jaren gaan we met het thema Smart City/ Slimme Stad meer acteren op kansen en inzetten op verbinden in de hele gemeente en in de interne organisatie.

Wat heeft het gekost?

bedragen x € 1.000	Begroting voor wijziging 2023	Begroting na wijziging 2023	Rekening 2023	Resultaat 2023
Baten	28.342	33.131	32.579	-552
Lasten	-27.541	-31.434	-32.219	-785
Saldo Baten en Lasten	**802**	**1.697**	**360**	**-1.337**
Onttrekkingen	0	0	1.337	1.337
Toevoegingen	0	-200	-305	-105
Saldo Reserves	**0**	**-200**	**1.032**	**1.232**
7 VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU - Totaal	**802**	**1.497**	**1.392**	**-105**

Analyse resultaat

De budgetten in dit programma zijn ingezet voor het uitvoeren van de taken m.b.t. afval/milieubeheer, riolering, water en de begraafplaatsen en de GR GGD. Bij afval en riool zien we hogere kosten die per saldo niet tot een resultaat leiden omdat deze verrekend worden met lagere kosten verantwoord in programma 2 en 6.

De uitvoering van duurzaamheidsprojecten veroorzaakt grote verschillen tussen baten en lasten binnen het programma en sluit met een voordelig saldo van € 0,16 mln. De verschillen ontstaan doordat de financiering van de meerjarige projecten uit rijksmiddelen en reserves komt. Het voordelig resultaat is een gevolg van de substitutie die ontstaat door de uitvoering van de rijkregeling CDOKE (tegemoetkoming in personeelslasten bij duurzaamheidsprojecten). Voor een verdieping van de analyse verwijzen wij naar de verschillenanalyse in de bijlagen.

Wie heeft mee betaald?

Voor waterbeheer en afvalverwerking hebben wij onze inwoners een bijdrage gevraagd die 100% kostendekkend is. In de paragraaf lokale heffingen lichten wij de afvalstoffenheffing en rioolheffing nader toe. Het merendeel van de duurzaamheidsprojecten is geheel gefinancierd uit Rijks- en/of Provinciale bijdragen.

Wat hebben we niet gedaan en wat betekent dit?

Niet aan de orde, we hebben alles opgepakt wat we ons in de begroting hebben voorgenomen.

Beleidsindicatoren

Taakveld	Naam indicator	Eenheid	Waarde	Periode	Waarde	Periode
7. Volksgezondheid en milieu	Omvang huishoudelijk restafval	Kg/ inwoner	442	2021	431	2022
	Hernieuwbare elektriciteit	%	3,7	2016	geen actualisatie	

Gerelateerde beleidsnota's

Nota Bodembeheer 2021 gemeente Sittard-Geleen

De tuinman van Sittard-Geleen
Gemeentelijke grondstoffenvisie 2050
Water- en klimaatadaptatieplan 2022 – 2027
Regionaal Beleidskader Van Afval Naar Grondstof 2021-2025
Regionaal Uitvoeringsplan Van Afval Naar Grondstof 2022-2025
Regionale Energie Strategie Zuid Limburg

Afwegingskader Sittard-Geleen grootschalige opwek zonne-energie en windenergie (2021)

Gerelateerde verbonden partijen

Geneeskundige Gezondheidsdienst Zuid-Limburg (GGD)
Nazorg Limburgs BV

RWM N.V.
Mijnstreekwarmte BV (incl. Het Groene Net BV en HGN Ontwikkel BV)
RUD Zuid-Limburg

16 gemeenten Zuid-Limburg, provincie Limburg, Waterschap Limburg
Gemeente Sittard-Geleen
Afvalsamenwerking Limburg

2.1.9 PROGRAMMA 8 VOLKSHUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENING EN STEDELIJKE VERNIEUWING

"Wij willen dat Sittard-Geleen een leefbare en toekomstbestendige gemeente is, waar het aantrekkelijk is om in te wonen en te verblijven."

In het programma Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing gaat het om de kwaliteit van de fysieke woon- en leefomgeving in de gemeente. De Toekomstvisie 2030 vormt met de Omgevingswet (inwerkingtreding op 1 januari 2024) een vernieuwend kader. De ambities vanuit het NOVEX- gebied Zuid-Limburg op het gebied van sterke en gezonde steden en de groene long versterken de opgaven. Doel is zowel om een gezonde, veilige, inclusieve, duurzame en karakteristieke fysieke leefomgeving te bereiken en in stand te houden, als om de fysieke leefomgeving doelmatig te beheren, te gebruiken en te ontwikkelen ter vervulling van maatschappelijke behoeften. Het gaat om het behouden van wat goed is, het verbeteren als dat aan de orde is en het transformeren naar de toekomstige behoeftes in Sittard-Geleen.

Inzet is een woon- en leefomgeving die in belangrijke mate bijdraagt aan de aantrekkelijkheid van Sittard-Geleen als woongemeente. Om te komen tot een aantrekkelijke woonomgeving staat de (door)ontwikkeling van een voldoende en (verdere transformatie naar een) kwalitatief goede woningvoorraad voor alle huidige én toekomstige doelgroepen centraal in combinatie met het optimaliseren van een gezonde en aantrekkelijke leefomgeving. De groene buitengebieden met de kernen en dorpen vervullen hier een belangrijke rol in. We zetten in op het versterken van de natuurlijke kwaliteiten en verbinden het stedelijk gebied met de groene omgeving. We zetten in op het verduurzamen en omvormen van de bebouwde omgeving, met de focus op de wensen van inwoners, ondernemers en instellingen. Hier raken de opgaven de kwaliteit van de openbare ruimte, energietransitie en klimaatadaptatie als onderdeel van de ambitie een gezonde, veilige en daarmee sterke stad in Zuid-Limburg te zijn.

In dit programma zijn de volgende taakvelden ondergebracht:
8.1. Ruimte en leefomgeving
8.2. Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)
8.3. Wonen en bouwen

Wat wilden we bereiken?

Het programma Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing wordt gekenmerkt door de volgende programmadoelen:

- We geven samen met inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties inhoud aan onze leefomgeving.
- We werken samen met de samenleving aan een aantrekkelijk woningaanbod voor alle doelgroepen, met een speciale focus op jongeren en kenniswerkers. De kwaliteit en diversiteit van woningen draagt bij aan een gezonde leefomgeving.
- We werken op verschillende manieren aan een gezonde leefomgeving. Natuur-, milieu-, recreatie-, ontmoeting-, sport- en klimaatdoelen komen hier samen.
- We willen dat de openbare ruimte bijdraagt aan biodiversiteit, gezondheid en sociale cohesie/ontmoeting.
- We werken aan een veilige groene leefomgeving die niet alleen veilig is, maar ook veilig voelt.
- We stimuleren een gezonde, groene, veilige, toegankelijke en slimme bereikbaarheid van de woon-werkomgeving.
- We investeren in en sluiten aan bij de ontwikkeling van Smart Cities onder andere met pilots in de openbare ruimte.
- We stimuleren realisatie van klimaat- en natuurdoelen en het behouden en ontwikkelen van cultureel erfgoed.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

- We koesteren de diversiteit van onze centra, wijken, dorpen en landschappen en maken deze beter beleefbaar ten behoeve van een goed woon- en leefklimaat en een bloeiende vrijetijdseconomie.
- We werken aan een passend voorzieningenaanbod met aantrekkelijke centra gericht op ontmoeten en een cultureel programma op maat.

Wat hebben we gedaan om dit te bereiken?

Om bovenstaande doelstellingen te bereiken, hebben in 2023 de volgende concrete (voorbereidende) werkzaamheden, acties of ontwikkelingen plaatsgevonden:

Omgevingswet

- *Implementatie Omgevingswet*

De Omgevingswet is op 1 januari 2024 in werking getreden en vervangt 26 voormalige wetten door 1 wet voor de fysieke leefomgeving. Hierbij gaat het onder meer om wet- en regelgeving over bouwen, milieu, water, bodem, lucht, ruimtelijke ordening en natuur. In het afgelopen jaar zijn diverse stappen gezet richting inwerkingtreding, waar we in 2024 verder op door zullen ontwikkelen.

De meerjarige complexe veranderopgave onder de Omgevingswet brengt hoge transitie- en invoeringskosten met zich mee. De financiële en personele consequenties hiervan worden in 2024 inzichtelijk gemaakt. Het is een majeure en meerjarige operatie, die gaat over beleidssturing en dienstverlening, en daardoor een wezenlijke impact heeft op de bedrijfsvoering/werkwijze van een substantieel deel van de organisatie. Vanuit het rijk zijn via de septembercirculaire 2022 en decembercirculaire 2023 middelen beschikbaar gesteld voor de invoering van de Omgevingswet. Deze middelen worden ook nog verwacht voor 2024 en 2025. De hoogte ervan is nog onbekend.

- *Omgevingsvisie*

In gesprek met de samenleving werken we aan een nieuwe omgevingsvisie voor Sittard-Geleen als uitwerking van de Toekomstvisie 2030 en de actualisatie van de Omgevingsvisie 2016. Hierin staat hoe we onze leefomgeving de komende jaren willen inrichten en welke ontwikkelingen we de komende jaren willen stimuleren óf juist willen tegengaan. De raad heeft eerder de uitgangspuntennotitie en de doelen voor de fysieke leefomgeving vastgesteld in december 2022. In 2023 is in overleg met de samenleving verkend welke opgaven we hebben en wat voor mogelijkheden we hebben om te werken aan onze opgaves. Vanuit hier zijn concept keuzes geformuleerd. Begin 2025 leggen we de omgevingsvisie ter besluitvorming voor aan de gemeenteraad.

- *Werkprocessen*

Naast beleid en regelgeving heeft de Omgevingswet ook veel invloed op de dienstverlening, uitvoering en werkprocessen. In 2023 zijn er diverse acties ondernomen zoals het inrichten van vernieuwde processen, een balie vergunningen voor klantvragen, een centrale intake voor initiatieven en aanvragen en het optuigen en het verder uitbouwen van een intake- en omgevingstafel, indieningsvereisten verduidelijken en de online informatie verbeteren. In het komend jaar zal dit worden doorontwikkeld en zal verder in beeld worden gebracht wat deze veranderingen in werkprocessen vragen van rol- en taakinvulling en de samenstelling van de diverse teams. In 2023 is ingezet op:

- Initiatiefmanagers voor het Omgevingsoverleg (vooroverleg) die klanten begeleiden bij de complexere initiatieven om te komen tot een ‘indienrijpe’ aanvraag;
- Doorontwikkeling van de rol van casemanager ‘nieuwe stijl’ vanwege de verbrede reikwijdte van de Omgevingswet, meer procesregie en complexere afwegingen in het kader van vergunningverlening;
- Beleid, kwaliteit en ICT/Functioneel beheer vanwege de complexere uitvoering, de beschrijving, monitoring en bijsturing van (ver)nieuw(d)e processen en DSO/VTH-systemen;

- Diverse opleidingen vanwege de nieuwe juridische kaders en wetgeving voor beleid, vergunningverlening en handhaving;
- Doorontwikkeling van de ARK naar de AOK. Hiervoor heeft de raad een nieuwe verordening vastgesteld (Verordening Adviescommissie Omgevingskwaliteit Sittard-Geleen 2024 Ow), zijn de processen aangepast, is een snel service en wekelijks mandaatoverleg ingevoerd, kan weer fysiek en/of digitaal (hybride) vergaderd worden. Ook heeft de AOK een bijdrage geleverd aan beleidsontwikkelingen (bijv. zonnepanelen op monumenten).

Dit zal de komende jaren verder worden doorgezet binnen de teams.

Beleid en uitvoering onder de omgevingswet komen samen in het DSO. In 2023 hebben we gewerkt aan de aansluiting van onze systemen op het nieuwe landelijke systeem. Ook zijn toepasbare regels/vragenbomen opgesteld en hebben we deelgenomen aan ketentesten om het functioneren van het systeem te testen en te verbeteren waar mogelijk. Daarnaast wordt de website fasegewijs geüpdatet. Ook is een aan de Omgevingswet aangepaste Legesverordening vastgesteld.

Ook zijn er in 2023 nog een groot aantal bestemmingsplannen (o.a. Watersley, Kasteel Limbricht, Veegplan, Ruys de Beerenbroucklaan) opgesteld die nog vallen onder het oude regime en die in 2024 aan de gemeenteraad ter besluitvorming worden voorgelegd.

- *Wet Kwaliteitsborging (Wkb)*

De Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) is een stelselwijziging die gelijktijdig met de Omgevingswet in werking is getreden . Door de Wkb is een nieuw stelsel van kwaliteitsborging ingevoerd, dat als doel heeft om de kwaliteit van gebouwen te verbeteren. De Wkb wordt de komende jaren stapsgewijs doorgevoerd. De Wkb is vanaf januari 2024 ingegaan voor de eenvoudige bouwwerken, zoals eengezinswoningen en kleinere bedrijfspanden. De verwachting is dat de Wkb vanaf 2029 voor alle bouwwerken gaat gelden.

In 2022 en 2023 zijn we gestart met de implementatie en voorbereidingen voor de invoering van het stelsel. De implementatie loopt door in 2024 en verder. De complexe veranderopgave en de lange transitiefase brengen hoge kosten met zich mee, welke vanwege de gefaseerde invoering op dit moment nog niet inzichtelijk zijn te maken. Daarnaast verschuift een deel van de legesinkomsten naar externe partijen. Deze opbrengsten worden gemist, terwijl de kosten toenemen omdat er extra capaciteit noodzakelijk is om de nieuwe werkwijze vorm te geven. Via de septembercirculaire 2022 en decembercirculaire 2022 zijn middelen uit de decentralisatie uitkering beschikbaar gesteld die als dekking worden ingezet voor de eerste fase. De vraag is in hoeverre deze toereikend zullen zijn.

- *Samenwerking Rijk en regio in het NOVEX-gebied Zuid-Limburg*

In de samenwerking van Rijk en regio in het NOVEX-gebied Zuid-Limburg hebben we in 2023 Panorama Zuid-Limburg afgerond en gedeeld met Rijk en regio. Hiermee hebben we stappen gezet naar een gezamenlijke ruimtelijke ontwikkelstrategie voor Zuid-Limburg, en duidelijk gekregen welke zaken nadere uitwerking vragen. We hebben gekeken naar de (grote) functies die in de toekomst een plek vragen in Zuid-Limburg, en een afweging gemaakt hoe we ervoor kunnen zorgen dat al deze functies een goede plek krijgen. De resultaten zijn in 2023 gebruikt voor het ruimtelijk voorstel van de provincie aan het Rijk. In 2024 vertalen we dit verder door naar het ontwikkelperspectief van Rijk en regio voor het NOVEX-gebied Zuid-Limburg en vervolgens in een gezamenlijke regionale uitvoerings- en investeringsagenda.

Stedelijke Ontwikkeling

Op 5 december 2023 heeft het college na advies van de OR, definitief ingestemd met het ontwikkelplan ruimtelijke ontwikkeling. Met het ontwikkelplan (businessplan) zetten de teams Ruimtelijke Ontwikkeling en Projecten een duurzame stap in de organisatieontwikkeling, meer specifiek voor de teams die zich bezighouden

met fysieke projecten (Projecten, RO, IPOR, Vastgoed, MO, EDO). Op deze wijze wordt uitvoering gegeven aan het gemeentelijke fysieke beleid. Dit gaat uit van de maatschappelijke opgaven en van een werkwijze met en voor de samenleving, met kwalitatieve uitvoeringskracht en -capaciteit binnen de eigen organisatie. Een onderdeel van deze organisatieontwikkeling is ook het implementeren van portfoliomanagement voor de fysieke projecten waarvan de gemeente eigenaar is. Onderdeel hiervan is ook het prioriteren van de verschillende projecten. De concrete resultaten van het portfoliomanagement wordt in Q2 2024 verwacht.

Voortgang ontwikkellocaties

Kennedysingel
De voorbereidingen om te komen tot een gedragen ontwikkeling hebben in 2023 plaatsgevonden. Het ontwerpbestemmingsplan is in december ter inzage gelegd en zal in 2024 ter besluitvorming worden voorgelegd.

St Rosa/ Lahrstraat
De gemeente is in november 2023 eigenaar geworden van het perceel dat bekend staat als de 'steenfabriek Sint Rosa'. Dit is de aanleiding geweest om te (her)starten met de verkenning van de invulling voor dit gebied. Op dit perceel staat een oude loods die in de voorbije jaren dienst deed als caravanstalling. In 2024 zal de asbesthoudende dakbedekking van de loods worden gesaneerd. Daarnaast zal er een ambitiedocument worden gemaakt voor het totale gebied welke in lijn zal zijn met de concept Omgevingsvisie 2025-2040.

Kleine Steeg
Het Ambitiedocument Ontwikkellocatie Kleine Steeg is in 2022 vastgesteld en dat is de start geweest voor de definitiefase. Inmiddels is het stedenbouwkundig schetsplan gereed en na het participatietraject samen met de grondexploitatie vastgesteld. Het voorlopig ontwerp van het stedenbouwkundig plan, beeldkwaliteitsplan en inrichtingsplan openbare ruimte wordt naar verwacht in Q3 2024 opgeleverd.

Ambachtsschool
Het plan voor een herontwikkeling met zorgwoningen is niet doorgegaan en de samenwerking is begin 2023 beëindigd. Een samenwerkingsverband tussen corporaties is daarna in de gelegenheid gesteld te onderzoeken of een project voor sociale woningbouw in het gemeentelijk monument haalbaar is. In 2024 wordt hiertoe een bidboek opgesteld wat in Q2 2024 bestuurlijk zal worden besproken.

ESCS Locatie
De gemeenteraad heeft in juli 2023 gekozen voor denkrichting 2. Dit betekent dat de voormalige zwem- en sportlocatie aan de Sportcentrumlaan een nieuwe economische en/of maatschappelijke invulling krijgt. De raad volgt hiermee de voorkeursdenkrichting van het college. De voorkeursdenkrichting is verder uitgewerkt. Onderdeel daarvan is ook het ecologisch onderzoek wat tot begin 2024 heeft plaatsgevonden. In Q3 2024 zal aan de raad een keuze worden voorgelegd over de definitieve invulling van deze locatie.

Cityflat
In 2023 is gewerkt met de opdrachtgever en de architect naar een vaststelling van het ontwerp voor het appartementencomplex. We zijn nog steeds in afwachting van het laatste ontwerp van de architect voor de realisatie van 14 appartementen in het gebied naast de Cityflat in Geleen. Hierna kan het plan definitief aan de AOK worden voorgelegd. Het ontwerp van de achterliggende tuin, achterzijde Cityflat en sportschool, met parkeerplaatsen is in concept gereed. Doelstelling is dat in 2024 de omgevingsvergunning voor het appartementencomplex wordt afgegeven en de anterieure overeenkomst met de opdrachtgever en de corporatie wordt afgesloten.

DaCapo Born
In 2023 is de planvorming gestart om op het achterterrein van de DaCapo school te Born Oekraïense ontheemden te huisvesten. Als gevolg van het participatieproces over de tijdelijke invulling is met de omwonenden afgesproken dat de gemeente start met een studie naar een nieuwe invulling van deze voormalige schoollocatie. De eerste resultaten hiervan worden na de zomer van 2024 verwacht.

Horecastraatje
Het Horecastraatje maakt onderdeel uit van de Impuls aanpak Winkelgebieden. De Raad is middels de informatiebrief van 20 juli 2023 geïnformeerd over het vaststellen van het projectdocument “een duurzame impuls voor Geleen”. Voor het Horecastraatje, waar de gemeente 7 panden in eigendom heeft, zijn in het projectdocument een aantal scenario’s opgetekend. Deze scenario’s dienen uitgewerkt te worden door middel van een ambitiedocument om op deze wijze concrete invulling te kunnen geven aan een uitvoeringsplan. Doelstelling is om in 2024 het ambitiedocument vorm te gaan geven.

Petrusschool
Het ambitiedocument is vastgesteld door het college. De definitiefase, waarin de haalbarheid wordt onderzocht, zal tot de zomer 2024 worden doorlopen. De ruimtelijke verkenning is afgerond en wordt verder doorgerekend. Daarna volgt wederom terugkoppeling met de stakeholders en andere betrokken partijen.

MLK-Geleen
Status voor de locatie is ongewijzigd. In 2024 zal duidelijkheid komen wat het toekomstperspectief voor deze locatie gaat zijn.

Schoollocatie-Obbicht
Als gevolg van de nieuwe Unilocatie is deze school leeg komen te staan. In 2023 is er gestart met de planvorming aan een nieuwe invulling van deze locatie middels een collectief particulier opdrachtgeverschap. De gemeente faciliteert hen in dit proces.

Voormalige schoollocatie Einighausen
In 2023 is deze locatie overgedragen aan Zowonen om op deze locatie woningbouw te realiseren. De verwachte bouwwerkzaamheden zullen in 2024 starten.

Voormalige schoollocatie Holtum
Op deze locatie is in 2023 voortvarend gebouwd aan de bouw van 14 woningen. De oplevering van de locatie zal naar verwachting in 2024 plaatsvinden.

DaCapo Broeksittarderweg/Hart van Vrangendael
Het tweede deel van 2023 heeft in het teken van de vergunningprocedure gestaan. . In het voorjaar van 2024 zal de realisatie van de ontwikkeling worden opgestart.

Frans Klooster
Na een jaar van intensief werken aan dit project met de verschillende ontwikkelende partijen is er nog geen overeenstemming bereikt tussen de gemeente en ontwikkelende partijen.

Kwadrant 3 (Hoek Rijksweg Noord/ Walramstraat)
Het Ambitiedocument Kwadrant 3 is vastgesteld. De definitiefase loopt. In 2023 zijn diverse gesprekken gevoerd over de koopovereenkomst met de eigenaar van het naastgelegen perceel. Dit heeft in Q3 geleid tot een ambtelijk akkoord over een schetsplan en koopsom. Inmiddels is de conceptkoopovereenkomst opgesteld en ligt voor bij de ontwikkelende partij.

Agnetengebied: Klooster Agnetenberg
De eerste zichtbare activiteiten in de vorm van sloop zijn in 2023 uitgevoerd. Ook heeft dit jaar in het teken gestaan van de vergunningprocedure en overeenkomst tussen gemeente en ontwikkelaar.

Agnetengebied: Leyenbroekerweg
In 2023 is gewerkt aan het verkrijgen van overeenstemming over een stedenbouwkundig plan. Er is er geen overeenstemming hierin bereikt tussen ontwikkelaar en gemeente. In 2024 zal er worden getracht overeenstemming te verkrijgen over de alternatieven.

Kwadrant 4
Kantoor Walram is onderdeel van de projecten voor huisvesting voor Oekraïense ontheemden. Het gebied wordt naar de toekomst toe meegenomen in de uitwerking van de Omgevingsvisie.

Oude Raadhuis
Gezocht wordt naar een passende invulling voor het gebouw als onderdeel van de Impuls Winkelgebieden. In 2024 zal hiertoe een ambitiedocument worden opgesteld.

Absbroek
In 2023 heeft het bouwrijp maken van de eerste twee fases plaatsgevonden alsmede de eerste fase van het groene casco. De procedure voor de omgevingsvergunning bouwen is doorlopen, zodat de start van de verkoop mogelijk was. Tevens is de verkoop van Fase 1 gestart door de ontwikkelaar. Er zijn voldoende woningen verkocht om de realisatie van de eerste Fase te starten in het tweede kwartaal van 2024. Tevens zal de voorbereiding worden gestart voor de ontwikkeling en verkoop van de tweede fase. Ook de aanleg van het resterende gedeelte van het groene casco zal worden uitgevoerd om zo veel mogelijk aan groen gerealiseerd te hebben voordat de woningen zijn gerealiseerd. Dit om bij start bewoning een zo groen mogelijke uitstraling te verkrijgen.

Voormalige sportlocaties Grevenbicht en Obbicht
In 2023 is er gestart met de planvorming aan een nieuwe invulling van de school-/ gymlocaties in Obbicht middels een collectief particulier opdrachtgeverschap. Daarnaast wordt later dit jaar de planontwikkeling voor de schoollocatie Grevenbicht opgestart.

Voor de achterblijvende sportlocaties zijn op basis van de input van de informatiebijeenkomsten en gesprekken met diverse organisaties waaronder provincie en waterschap schetsontwerpen gemaakt met de hierbij behorende kostenindicaties. Hierbij zijn ook de mogelijkheden onderzocht om lokale initiatieven te laten landen. Deze ontwerpen zullen met de belanghebbenden worden besproken en worden uitgewerkt om te komen tot een definitief ontwerp gereed voor uitvoering.

- **Provinciaal: Woondeal Limburg**

In maart 2023 in de Woondeal Limburg (wonen in Limburg, bereikbaar voor iedereen!) ondertekend door alle Limburgse overheden en corporaties. Dit als uitwerking van de woningbouwprestatieafspraken uit 2022. Hierin hebben alle partners zich gecommitteerd aan het vergroten en versnellen van de woningbouwproductie. Om te zorgen voor een passend woningaanbod wordt ook gestuurd op het behalen / behouden van 30% sociale huurwoningen in de voorraad en het bouwen van een passende mix (1/3 sociaal, 1/3 betaal en 1/3 overig). Deze afspraken worden in 2024 / 2025 verder uitgewerkt voor Sittard-Geleen in de omgevingsvisie en een nieuw volkshuisvestingprogramma (vervanger van de Woonvisie 2016).

Bovenstaande mix wordt in de praktijk al toegepast in overleggen met initiatiefnemers. Dit sluit aan bij de aangenomen raadsmotie 'sturing op 30% sociale huurwoningen nieuwbouw'. Dit heeft reeds in verschillende plannen gezorgd dat tijdens de planvorming het aandeel sociale en / of betaalbare woningen is vergroot.

- **Westelijke Mijnstreek**

De Westelijke Mijnstreekgemeenten vormen samen een woningregio. Op basis van de Structuurvisie Wonen Zuid-Limburg, de Transformatievisie Westelijke Mijnstreek en het eigen beleid stemmen wij de woningprogrammering op elkaar af. Eind 2023 is besloten de rol van de regiocoördinator anders in te gaan vullen om de samenwerking en slagkracht van de regio in het woondossier (richting provincie en Rijk) te vergroten.

- **Gemeente: Onderzoeken, nieuw beleid, passende programmering en bijzondere doelgroepen**

<u>Onderzoeken</u>

In 2023 zijn een Zuid-Limburgs en sub-regionaal (Westelijke Mijnstreek) woningbehoefteonderzoek, gemeentelijk behoefteonderzoek en gemeentelijk schaarste onderzoek uitgevoerd. Allen ter onderbouwing van de actualisatie van het woonbeleid (strategisch in de omgevingsvisie en operationeel in een volkshuisvestingsprogramma en huisvestingsverordening). De resultaten hiervan zijn in de vorm van de 'Factsheet Wonen 2023' met de gemeenteraad gedeeld. Deze factsheet wordt jaarlijks geactualiseerd en gedeeld.

- Prestatieafspraken

In 2023 is het prestatieafsprakenproces met de corporaties geëvalueerd met als doel om het proces te versimpelen en hoe positie in de woningbouwvraag beter te gebruiken. Er is afgesproken dat de vijf corporaties en de gemeente zo snel mogelijk gezamenlijke en meerjarige prestatieafspraken sluiten, gericht op het versnellen van de woningbouwopgave (aansluitend bij de afspraken uit de Woondeal Limburg). Voor 2024 zijn nog prestatieafspraken per corporatie gesloten. Hierin zijn afspraken gemaakt over onder andere betaalbaarheid (zoals het niet verhogen van huren in de slechtste woningen), transformatie (zoals Geleen-Zuid en Phillipsbuurt) en nieuwbouw.

<u>Beleid arbeidsmigranten</u>

Om in de specifieke woonbehoefte van de arbeidsmigrant te voorzien, goede kwalitatieve huisvesting te garanderen en voorkomen dat arbeidsmigranten in onwenselijke situaties terechtkomen als gevolg van onder meer de afhankelijkheid, is het van belang om huisvestingsbeleid specifiek voor deze doelgroep te hebben. Het beleidskader huisvestingsbeleid arbeidsmigranten is in 2023 door de raad vastgesteld.

- *Gemeentelijke opvang Oekraïense ontheemden*

In 2023 heeft onze gemeente de gemeentelijke opvang voor Oekraïense ontheemden onverminderd voortgezet. Dit deden we via drie 'tijdelijke' gemeentelijke opvanglocaties: het Merici hotel en het Oranjehotel te Sittard en de sloopappartementen van ZOwonen in Geleen-Zuid. In totaal is er plek voor ca. 360 personen. Feitelijk verblijven er ca. 330 personen op deze locaties. Naast de gemeentelijke opvang zijn er ca. 30 particuliere opvangplekken in onze gemeente. Kenmerkend aan deze plekken is dat Oekraïense ontheemden hier worden opgevangen zonder directe tussenkomst van de gemeente. Wel biedt de gemeente waar nodig ondersteuning bij bijvoorbeeld het vinden van werk of in de vorm van leefgeld.

Daar waar gemeenten in 2022 werden geconfronteerd met een totaal nieuwe taak, was er in 2023 sprake van stabilisering en doorontwikkeling. Het gemeentelijke regieteam Oekraïne heeft zich naast de reguliere opvangtaken meer toegespitst op de deelgebieden zoals zorg, werk en onderwijs. En het college heeft besloten om opvang meer in lijn te brengen met langdurig verblijf door deze via tijdelijke units te organiseren voor een periode van vijf jaar. Vier locaties zijn geschikt bevonden: de Kleine Steeg 11 in Sittard, de Walramstraat 9-19 in

Sittard, de voormalige parkeerplaats aan de Heinseweg in Sittard, het terrein van het voormalige DaCapo College Graaf van Loonstraat 39 in Born. Deze locaties worden in 2024 woonklaar gemaakt en in gebruik genomen.

- *Woonwagenzaken*

In het kader van het normaliseren van de locatie Obbichterweg hebben in 2023 veelvuldig overleggen plaatsgevonden met vereniging Woonwagenbelang, met betrokken externe partijen waaronder de woningcorporatie en diverse overleggen met de bewoners. Dit alles om een vlotte uitvoering in 2024 te waarborgen. In 2024 worden op basis van deze overleggen de bergingen opgeknapt. Afspraken worden vastgelegd in een overeenkomst, waarin onder andere de wachtlijst wordt opgesteld en afspraken worden gemaakt over het plaatsen van tijdelijke sanitaire voorzieningen voor de overtollige bewoners. Verder wordt het proces om te komen tot een nieuwe locatie voor circa 8 gezinnen doorlopen. Daarna zal Tudderenderweg worden opgepakt.
Om inzicht te krijgen in de woonbehoefte van de doelgroep wordt een nieuw woonbehoefteonderzoek opgestart. Hierbij wordt tevens gekeken naar mogelijke eenvoudig uit te voeren kleine inbreidingen op bestaande locaties.

Openbare ruimte

- *Smart City*

In 2021 is er een Smart City visie ontwikkeld voor de gemeente. Smart City is ondersteunend aan onze opgaves, processen en aan de proeftuin. Deze visie is in 2023 tot uiting gebracht in de proeftuin Zeeheldenbuurt (zie programma 5), maar ook in experimenten als Pientere Tuinen en in het vakspecialisme zoals de opschaling van experiment Camenaï op afval en grondstoffen gebied. Ook is er verkennend een Smart City domein overstijgende werkgroep gestart. De verdere strategische uitrol van de visie wordt begin 2024 opgeleverd. Wij gaan in 2024 de uitrol concreter maken, een basis leggen voor data gedreven werken in het beheer en de inrichting van de openbare ruimte en breiden ons netwerk intern en extern verder uit. Daarbij gaan we breder onze geleerde lessen tot nu toe delen en zichtbaar maken.

Klimaatverandering

- Subsidieregeling klimaatadaptatie

In 2023 is onze gemeente ook weer getroffen door hevige buien met diverse meldingen van wateroverlast tot gevolg. Via huisbezoeken zijn deze bewoners geïnformeerd over de doelmatige taakstelling van de gemeente (bescherming tegen buien die eens per vijf jaar voorkomen) en het mogelijk treffen van maatregelen om de wateroverlast te verminderen. Dit is echter niet overal mogelijk. De gemeente adviseert dan ook dat de bewoners zelf maatregelen kunnen treffen om hun eigen pand te beschermen. Via de subsidieregeling klimaatadaptatie worden een deel van de kosten hiervoor vergoed.

- *Subsidieregeling afkoppelen hemelwater*

Met de stimuleringsregeling afkoppelen hemelwater willen we de bewustwording van onze burgers inzake klimaatadaptatie vergroten. Communicatie vindt lokaal en Limburg breed plaats via de website www.waterklaar.nl. Gestreefd wordt minder schoon water naar de zuivering te transporteren, meer water in de bodem te brengen ter bestrijding van droogte en meer ruimte voor water te krijgen waardoor de kans op wateroverlast afneemt. Elke perceeleigenaar is zelf waterbeheerder en draagt zorg voor zijn leefomgeving. Willen we klimaatontwikkeling en wateroverlast het hoofd bieden moet iedereen een steentje(minder) bijdragen. Per december 2023 hebben 205 mensen gebruik gemaakt van de subsidieregeling. In totaal is een kleine 29.700m2 verharding afgekoppeld. In 2022 is voor afgerond € 45.000 aan beschikkingen afgegeven. 50% van de kosten wordt gedragen door het Waterschap Limburg. De regeling loopt nog tot en met 31 december 2023 en wordt verlengd tot 31-12-2026.

- *Regionale Adaptatiestrategie Westelijke Mijnstreek*

De verandering van het klimaat heeft grote gevolgen voor onze leefomgeving. In 2022 is een studie afgerond waarin deze effecten voor Sittard-Geleen in beeld zijn gebracht en is tevens het nieuwe beleidsplan Stedelijk Water vastgesteld. In dit beleidsplan is een strategie uitgewerkt voor klimaatadaptatie. In 2023 hebben we deze strategie verder uitgewerkt. Bij het uitwerken van deze strategie zijn onze inwoners, ondernemers en instellingen betrokken, zoveel mogelijk in samenhang met het participatieproces rond de omgevingsvisie.

- *NK Tegelwippen*

De gemeente Sittard-Geleen heeft in 2023 deelgenomen aan het NK Tegelwippen, mede naar aanleiding van vragen van de gemeenteraad. Het NK Tegelwippen is een ludieke actie om bij onze inwoners meer aandacht te vragen voor de toenemende verstening van het stedelijk gebied en welke bijdrage inwoners zelf hierbij kunnen doen om dit te verminderen. Daarnaast sluit het NK Tegelwippen naadloos aan bij ons gedachtegoed van de Tuinman. Via onder andere acties bij de tuincentra, stands weekmarkt, tegeltaxi zijn onze bewoners gestimuleerd om tegels te vervangen door groen. In 2023 zijn er tijdens de NK tegelwip actie in onze gemeente 7.843 tegels gewipt en is er een derby aangegaan met de gemeente Maastricht. Deze derby heeft de gemeente Sittard-Geleen gewonnen. In het landelijke klassement van een middel grootte gemeente geëindigd op plek 28.

- *Programma Waterveiligheid en Ruimte Limburg:*

In juli 2021 is Limburg getroffen door een extreme wateroverlast met catastrofale gevolgen. In totaal zijn 2.300 woningen en 600 bedrijven beschadigd, moesten 50.000 mensen worden geëvacueerd en ontstond 1,8 miljard euro schade. In de maanden na de watercrisis hebben de Provincie Limburg en het Waterschap Limburg, gesteund door de Limburgse gemeenten de propositie 'naar een robuust watersysteem in Limburg' gemaakt. Hierin is de omvang van de opgave geraamd op 1,2 miljard euro. Op 2 november 2021 is de propositie aangeboden aan toenmalig demissionair Minister Visser, met het verzoek om hierin te participeren.

Parallel hieraan is in Limburg (door de Provincie Limburg en het Waterschap Limburg) gewerkt aan de inrichting van een programma Waterveiligheid en Ruimte Limburg. De komende 10 tot 15 jaar zal gebiedsgericht worden gewerkt aan het klimaatbestendig en waterveilig maken van Limburg.

Het programma werkt volgens het principe van meerlaagse veiligheid vanuit drie inhoudelijke pijlers aan de ambitie om Limburg waterrobuust te maken. Het programma werkt vanuit de pijlers:

1. Het vergroten van de fysieke robuustheid van het watersysteem.
2. Het beter verankeren van leidende principes van water en bodem in de ruimtelijke ordening.
3. Het verhogen van de zelfredzaamheid van inwoners om voorbereid te zijn op eventuele extreme wateroverlast in de toekomst.

De extreme buien kunnen ook ter plaatse van het Geleenbeekdal optreden. En kans is dan ook aanwezig dat Sittard in de toekomst te maken krijgt met wateroverlast. Vanuit het bestuur, de directie en ambtelijk wordt dan ook actief deelgenomen aan het programma Waterveiligheid en Ruimte Limburg.

Wie en/of wat hadden we daarvoor nodig?

Wij hebben de regionale opgaven zoals de Strategische gebiedsvisie omgeving Chemelot, uitvoering Transformatievisie Wonen en de Adaptatiestrategie opgepakt in samenwerking met de regiogemeenten, de Provincie, het Rijk en met inwoners en stakeholders. Direct betrokken partijen zoals woningcorporaties, en vastgoedeigenaren, waterschappen en terreinbeheerders zijn betrokken geweest bij de uitvoering van de activiteiten van dit programma. Als gemeente hebben wij steeds meer de regierol op ons genomen; wij dagen andere partijen uit en spreken hen actief aan om mee te doen, ook bij de realisatie.

Wat heeft het gekost?

bedragen x € 1.000	Begroting voor wijziging 2023	Begroting na wijziging 2023	Rekening 2023	Resultaat 2023
Baten	2.198	8.965	5.890	-3.075
Lasten	-8.145	-18.529	-14.244	4.285
Saldo Baten en Lasten	**-5.947**	**-9.564**	**-8.354**	**1.210**
Onttrekkingen	600	4.005	3.390	-615
Toevoegingen	-1	-343	-98	245
Saldo Reserves	**599**	**3.662**	**3.292**	**-370**
8 VOLKSHUISV., RUIMT.ORDENING EN STED.VERNIEUWING - Totaal	**-5.348**	**-5.902**	**-5.062**	**840**

Analyse resultaat

Het programma sluit met een voordelig saldo van € 0,8 mln. Dit voordeel is met name een gevolg van de meeropbrengst aan verstrekte bouwvergunningen van € 0,6 mln, en een vrijval van een woningbouwsubsidie 2022 van € 0,15 mln.

De afwijkingen in baten en lasten worden voor € 4,5 mln veroorzaakt door de invulling van het verduurzamingsproject Geleen zuid en Kluis. De financiering komt met name uit het rijkssubsidie volkshuisvestingsfonds en de hiervoor beschikbare cofinanciering. Deze incidentele middelen schuiven door naar 2024-2026 voor de verdere uitrol van het project en de stimuleringsregeling.

Verder zijn in dit programma de exploitatie en dekking van de projecten zoals ontwikkellocaties, de invoering omgevingswet en de Herhuisvesting Oekraïense Ontheemden opgenomen. Deze onderdelen kennen onder de streep geen saldo, echter brengen zij wel in de baten, lasten en reserves substantiële verschillen met zich mee. Financiering en verdere ontwikkeling van verlegde overheidstaken zijn afhankelijk van besluitvorming en uitkering van en door het Rijk, welke pas einde van het jaar in decembercirculaire en/of specifieke uitkering wordt toegekend.

Voor een verdieping van de analyse verwijzen wij naar de verschillenanalyse in de bijlagen.

Wie heeft mee betaald?

De Provincie betaalt mee aan de voorbereiding en uitvoering van een aantal regionale projecten. Het Waterschap heeft zich gecommitteerd aan de projectvoorbereiding van een tracé Keutelbeek aansluitend aan de fase Neerbeek en dus door Sittard-Geleen. Daarnaast zijn ook vanuit de Regiodeal voor Corio Glana extra middelen verkregen. In Geleen-Zuid staan ZOwonen en de gemeente samen aan de lat om terreinbeheerders bij de adaptatiestrategie, woningcorporaties, ontwikkelaars en private partijen een bijdrage te laten leveren aan de transformatieopgaven. Bij de aanpak van het NOVEX-gebied Zuid-Limburg werken we met rijk en regio aan een regionale investeringsagenda. We trekken hierin samen op om de inzet en financiën van de diverse partijen doelgericht in te zetten voor de versterking van Zuid-Limburg. Voor de opvang van Oekraïense ontheemden maken we gebruik van Rijksfinanciering.

Wat hebben we niet gedaan en wat betekent dit?

Alle geplande werkzaamheden zijn opgestart.

Beleidsindicatoren

Taakveld	Naam indicator	Eenheid	Waarde	Periode	Waarde	Periode
8.Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing	Gemiddelde WOZ waarde woningen	Duizend euro	218	2022	253	2023
	Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	4,8	2021	1,8	2022
	Demografische druk	%	72,9%	2022	73,6%	2023
	Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	In Euro's	964	2022	1.027	2023
	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In Euro's	1.021	2022	1.104	2023

Gerelateerde beleidsnota's

Omgevingsvisie 2016
Veiligheidsvisie 2019
Masterplan Zitterd Revisited (actualisatie 2014)
Centrumplan Geleen (actualisatie 2015)
Structuurvisie Wonen Zuid-Limburg 2016
Structuurvisie Ruimtelijke Economie Zuid-Limburg
Transformatievisie Westelijke Mijnstreek 2020
Ambitiedocument 'Luuj make Gelaen Zuid'
Groenstructuurvisie 2014
Beleidsnota archeologie en monumenten 2012
Nota Grondbeleid 2021
Nota kostenverhaal 2016
Plan van aanpak NOVI-gebied Zuid-Limburg 2020
Ambitiedocument Zitterd Climateproof

Gerelateerde verbonden partijen

Het Gegevenshuis

2.1.10 OVERZICHT ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN

Algemene dekkingsmiddelen zijn inkomsten waarvoor geen bestedingsdoel is bepaald. In tegenstelling tot specifieke dekkingsmiddelen kunnen we de algemene dekkingsmiddelen dus vrij besteden.

Algemene dekkingsmiddelen 2023
De twee belangrijkste inkomstenbronnen zijn de lokale heffingen en het gemeentefonds, hun aandeel bedraagt ruim 99% van de totale opbrengst uit de algemene dekkingsmiddelen. Dit onderdeel gaat over de het gemeentefonds.

De overige onderwerpen komen inhoudelijk aan bod in:

- Taakveld 05 Treasury, Financieringsfunctie: paragraaf Financiering
- Taakveld 05 Treasury, Deelnemingen: paragraaf Verbonden partijen
- Taakveld 06 gemeentelijke belastingen: paragraaf Lokale heffingen

Taakveld 08 Overige baten en lasten is de restpost in de algemene dekkingsmiddelen. In dit taakveld zijn de stelposten inflatie en nieuw beleid ondergebracht. Voor een toelichting op de financiële afwijkingen verwijzen wij u naar de financiële analyse.

Taakvelden die vallen onder de Algemene dekkingsmiddelen 2023 *x € 1.000*

Taakveld -/-= kosten / nadelig	Begroting voor bijstelling 2023	Begroting incl. goedgekeurd 2023	Rekening 2023	Resultaat 2023
05 TREASURY	758	2.796	3.126	330
061 OZB WONINGEN	18.980	19.022	19.034	12
062 OZB NIET-WONINGEN	37.819	37.930	37.889	-41
063 PARKEERBELASTING	2.780	2.783	2.666	-117
064 BELASTINGEN OVERIG	264	161	-210	-371
07 ALGEMENE UITKERING-OV UITK GEMEENTEF	209.681	214.887	224.535	9.648
08 OVERIGE BATEN EN LASTEN	-20.694	-3.252	-228	3.025
	249.588	**274.326**	**286.812**	**12.486**

Gemeentefonds

Alle gemeenten ontvangen geld van het Rijk om hun taken uit te voeren uit het Gemeentefonds. Het gemeentefonds met een omvang van ca. € 224,5 miljoen dekt 47% van de totale gemeentelijke lasten.
De uitkeringen uit het gemeentefonds mogen we overal voor inzetten. De hoogte van de uitkeringen worden afgeleid uit de gemeentefondscirculaire. Jaarlijks verschijnen meestal drie circulaires. Mei geeft de vertaling van de Voorjaarsnota van de rijksoverheid, september is de vertaling van de Miljoenennota, december rondt het uitkeringsjaar zoveel mogelijk af.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Taakveld gemeentefonds 2023

	Primitieve begroting	Actuele begroting	Jaarrekening 2023	Resultaat 2023
Gemeentefondsuitkering	211.269	217.655	224.580	6.925
Compensatie voor loon- en prijsontwikkeling / inflatie	0	-1.514	0	1.514
Niet bestede vergoedingen uit eerdere circulaires	-1.555	-1.216		1.216
Uitvoeringskosten	-37	-37	-45	-7
Resultaat voor reserves	**209.677**	**214.887**	**224.535**	**9.648**

De grootste mutaties binnen het gemeentefonds waren in 2023 vergoedingen voor loon- en prijsontwikkeling en de uitvoering van wettelijke taken. Deze vergoedingen gaan niet meteen naar het begrotingsresultaat. Eerst wordt gekeken of er noodzakelijke kosten gemoeid zijn met de nieuwe taak. Dit geldt ook voor de loon- en prijsontwikkelingen.

Resultaat 2023

De gemeentefondsuitkering heeft in de jaarrekening 2023 een voordelig saldo van € 9,6 miljoen. Dit bedrag is geen juiste weergave van het daadwerkelijke saldo. Via de decembercirculaire heeft de gemeente € 6 miljoen compensatie voor de energietoeslag ontvangen. Dit leidt tot een voordeel in het gemeentefonds. Maar er zijn ook kosten gemaakt. De kosten van de energietoeslag zijn verantwoord in programma 6 Sociaal Domein met een nadelig resultaat van € 5,3 miljoen. Dit geldt ook voor de compensatie van de zorgkosten van de Oekraïners € 88.000. Deze kosten zijn verantwoord in programma 7 Gezondheid en milieu. Het saldo van de gemaakte kosten in de andere programma's bedraagt € 5,4 miljoen. Trek deze kosten af van de totale compensatie uit het gemeentefonds, dan bedraagt het saldo van het gemeentefonds € 4,2 miljoen.
Dit bedrag heeft betrekking op:

- verschil tussen de compensatie energietoeslag en gemaakte kosten: € 0,7 miljoen;
- vrijval stelpost inflatie € 1,5 miljoen;
- vrijval niet bestede vergoedingen € 1,2 miljoen;
- decembercirculaire compensatie voor de omgevingswet, € 0,4 miljoen
- overige mutaties uit de decembercirculaire, zoals het verdeelmodel € 0,4 miljoen.

Een deel van de compensaties uit het gemeentefonds is in 2024 nodig. Via de bestemmingsvoorstellen willen we het college en de raad vragen onderstaande bedragen over te hevelen naar 2024.

2.1.11 OVERZICHT OVERHEAD

In de gemeentelijke begroting wordt de overhead centraal begroot en verantwoord. Om een begrotingstekort te voorkomen is het toerekenen van overhead naar de grondexploitaties en investeringsprojecten wel toegestaan. Daarnaast wordt de overhead meegenomen in de berekening van de kostendekkende tarieven. De overhead is opgenomen op taakveld 0.4 Overhead. In de paragraaf lokale heffingen is een wettelijk verplichte passage opgenomen over de kostendekkendheid van de gemeentelijke heffingen en leges. Overhead wordt gedefinieerd als alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Onderstaand overzicht geeft een uitsplitsing van de overhead, waarbij:

1. **Algemene overhead**:
   Activiteiten die gericht zijn op de sturing van de organisatie als geheel, deze activiteiten voegen geen rechtstreekse waarde toe en worden daarom niet toegerekend naar projecten en gemeentelijke rechten en leges.

2. **Ondersteunende overhead**: activiteiten die niet te beïnvloeden zijn door de budgethouders maar wel voor hen een waarde vertegenwoordigen. Het betreft de activiteiten die vallen onder de bedrijfsvoeringstaken en het management in het primair proces. Deze overhead wordt via een toeslag doorberekend naar grondexploitatie, investeringsprojecten en gemeentelijke rechten en leges.

3. **Specifieke overhead**: activiteiten die niet tot de directe productkosten worden gerekend maar wel toerekenbaar is naar een specifieke cluster en product(en), bijvoorbeeld contractmanagement Wmo. De directe overhead voegt geen waarde toe aan projecten, leges en rechten. Daarom zijn deze kosten niet meegenomen in de overheadtoeslag.

Onderdeel	Begroting 2023 voor wijzigingen	Wijzigingen 2023	Begroting 2023 na wijzigingen	Rekening 2023	Resultaat 2023
Algemene Overhead	**3.554**	**-1.502**	**2.052**	**2.106**	**-54**
Ondersteunende Overhead	**30.099**	**10.757**	**40.855**	**36.631**	**4.225**
Specifieke overhead	**3.406**	**-3.717**	**-311**	**2.264**	**-2.575**
Totaal Overhead	**37.059**	**5.537**	**42.597**	**41.000**	**1.596**
Doorbelast naar projecten	**-1.066**	**148**	**-918**	**-918**	**0**
Totaal taakveld organisatie	**35.993**	**5.685**	**41.678**	**40.082**	**1.596**

OVERHEADTARIEF

	Begroting 2023 voor wijzigingen	Jaarrekening 2023	Verschil
Totaal fte	960,31	960,31	0,00
fte ondersteunende overhead	311,07	311,07	0,00
Fte excl ondersteunede overhead	**649,24**	**649,24**	**0,00**
Ondersteunende overhead x € 1.000	30.099	36.631	-6.532
Overheadtarief x € 1			
Overhead per fte	46.360	56.421	10.061
Overheadtarief afgerond op € 500	**46.500**	**56.500**	**10.000**

Het overheadtarief voor het jaar 2023 was in de begroting bepaald op € 46.500 per fte. Op basis van de jaarrekening 2023 is het tarief € 56.500 per fte. De toerekening van overhead aan rechten en heffingen is overigens gebaseerd op de begroting voor wijzigingen.

Bij de verantwoording van de kostendekkendheid van de rechten en heffingen in de paragraaf lokale heffingen wordt rekening gehouden met de gerealiseerde overhead op basis van de begroting 2023.

Voor een toelichting op de verschillen tussen begroting en resultaat verwijzen wij u naar paragraaf 3.7 Programma 0 Bestuur en ondersteuning.

2.1.12 BEDRAG HEFFING VENNOOTSCHAPSBELASTING

Vennootschapsbelasting wordt geheven over de winst die behaald wordt door een gemeente met activiteiten die aan de criteria voldoen van ondernemerschap. Bij de inventarisatie van onze activiteiten blijkt een aantal winstgevend te zijn. Echter daar is geen vennootschapsbelasting over verschuldigd, omdat de activiteiten onder een vrijstelling vallen of als normaal vermogensbeheer zijn te beschouwen.

2.1.13 ONVOORZIEN

Artikel 8 van de BBV stelt dat de gemeente verplicht is een post onvoorziene uitgaven op te nemen in de begroting. Deze post is bedoeld om tegenvallers en/of nieuwe beleidsinitiatieven incidenteel op te kunnen vangen. Wij hebben hiervoor in de begroting € 0,1 mln. opgenomen. In 2023 is deze post niet aangewend, zodat het bedrag van € 0,1 mln. vrijvalt ten gunste van het jaarrekeningresultaat.

2.2 PARAGRAFEN

2.2.1 LOKALE HEFFINGEN

INLEIDING

Deze paragraaf bevat informatie over diverse gemeentelijke belastingen en heffingen en gaat in op de consequenties van de gemeentelijke woonlastendruk voor de inwoners van Sittard-Geleen.

GEMEENTELIJKE BELASTINGBELEID

Voor het gemeentelijk belastingkader gelden de volgende uitgangspunten:

- De gemeentelijke woonlasten worden geheven op basis van het gemiddelde van de vier grote Limburgse gemeenten;
- De tarieven worden uitsluitend geïndexeerd, tenzij sprake is van noodzakelijke investeringen;
- De afvalstoffen- en rioolheffing zijn 100% kostendekkend. Dit houdt in dat het tarief zo wordt bepaald dat er enkel de kosten mee worden gedekt.
- De algemene heffingen (honden- en toeristenbelasting) worden, voor zover er dekkingsmiddelen zijn benaderd als bestemmingsheffing;
- Lastenverdeling naar rato van draagkracht op basis van redelijkheid en billijkheid;
- De afnemer/ vervuiler betaalt;
- De dienstverlening is kostendekkend.

MONITOR GEMEENTELIJKE WOONLASTENDRUK 2023

Uitgangspunt voor de gemeente Sittard-Geleen is dat de gemiddelde gemeentelijke woonlast voor een inwoner van Sittard-Geleen wordt vergeleken met de gemiddelde woonlastendruk van de vier grootste gemeenten uit Limburg. Ieder jaar publiceert de provincie Limburg het belastingoverzicht. In deze benchmark wordt een vergelijking gemaakt van de lasten betreffende de OZB voor een woningeigenaar, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing van de Limburgse gemeenten.

Tabel Belastingoverzicht 2023 4 grootste gemeenten van Limburg

Gemeente	Gemiddelde waarde woningen	Rang	OZB Eigenaar	Rang	Rioolrecht eigenaar/ gebruiker	Rang	Afvalstoffen heffing	Rang	Gemeentelijke lasten eigenaar / gebruiker	Rang
Heerlen	203.445	1	314,27	2	189,78	2	336,53	3	840,58	2
Maastricht	309.196	4	312,29	1	211,09	3	360,06	4	883,44	3
Sittard-Geleen	**253.542**	**2**	**420,12**	**4**	**225,12**	**4**	**302,90**	**2**	**948,14**	**4**
Venlo	285.383	3	368,43	3	155,30	1	274,21	1	797,94	1
Gemiddeld G4	**262.892**		**345,45**		**196,05**		**321,31**		**862,80**	
Gemiddeld Provincie	287.844		347,14		231,19		298,56		876,89	

Bron: belastingoverzicht 2023 provincie
Rang: 1 is de goedkoopste gemeente, 4 de duurste gemeente
Alle bedragen, behalve de rang zijn in €

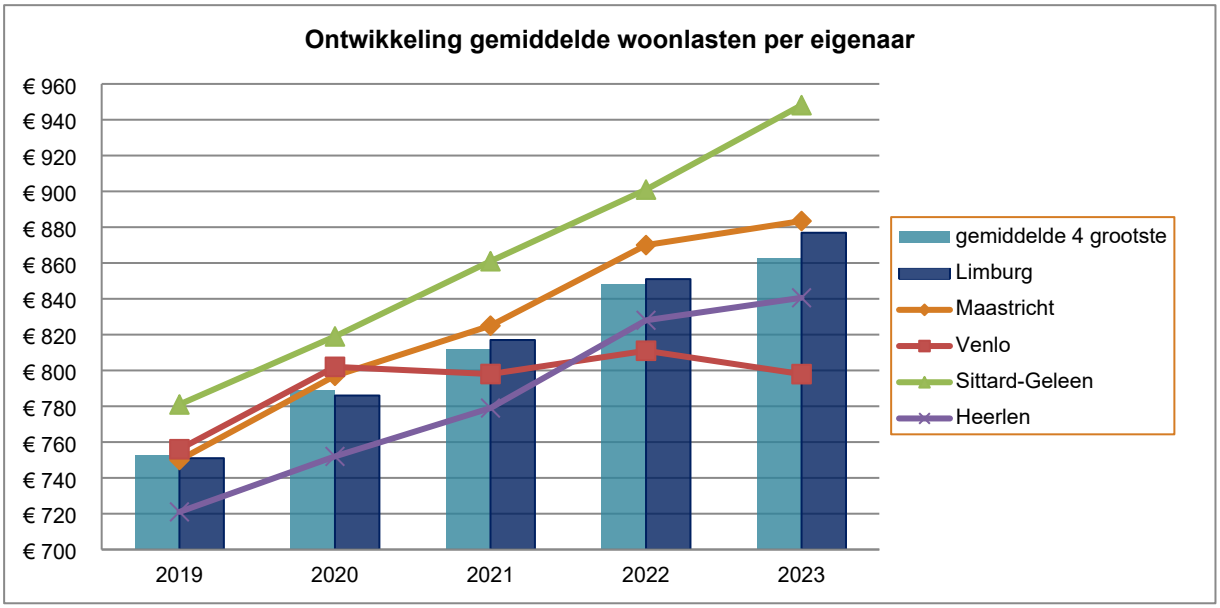
Sittard-Geleen is met rang 4 de duurste van de 4 grootste gemeenten voor een woningeigenaar. Een woningeigenaar betaalt een bedrag van gemiddeld € 948,14. Dit is € 85,34 boven de gemiddelde woonlast 2023 voor een eigenaar van de 4 grootste Limburgse gemeenten.

Tabel: woonlastenmonitor 2023 gebruiker (huurder)

Gemeente	Rioolrecht gebruiker	Rang	Afvalstoffenheffing	Rang	Gemeentelijke lasten gebruiker	Rang
Heerlen	101,82	3	336,53	3	438,35	4
Maastricht	54,47	2	360,06	4	414,53	2
Sittard-Geleen	**0,00**	**1**	**302,90**	**2**	**302,90**	**1**
Venlo	155,30	4	274,21	1	429,51	3
Gemiddeld G4	**77,90**		**321,31**			
Gemiddeld Provincie			298,56		369,39	

Een huurder van een woning betaalt in Sittard-Geleen alleen afvalstoffenheffing. Daardoor zijn we de goedkoopste gemeente van de 4 grote gemeenten in Limburg. Een gezin dat in een huurhuis woont, is ruim € 100 per jaar goedkoper uit in onze gemeente dan gemeente Maastricht (plek 2).

Grafiek: ontwikkeling gemiddelde woonlasten eigenaar/gebruiker

De gemiddelde woonlasten zijn voor een eigenaar de afgelopen jaren gestegen van € 781 in 2019 naar € 948 in 2023.

GEMEENTELIJKE BELASTINGEN

De totale opbrengst uit gemeentelijke belastingen, afvalstoffen- en rioolheffing bedraagt € 85 mln., hierbij is rekening gehouden met de nog op te leggen heffingen in 2024 over heffingsjaar 2023. Hieronder volgt een uiteenzetting van de opbrengsten van de algemene gemeentelijke belastingen en rechten. Een belangrijke kanttekening is dat de onderstaande uiteenzetting is gebaseerd op informatie ontvangen van de BsGW. De BsGW heeft eind 2023 een nieuw IT-systeem geïmplementeerd. Daardoor is de BsGW nog niet in staat om de aangeleverde gegevens te actualiseren op basis van het 4e kwartaal 2023. De gemeente heeft, op advies van de accountant, de gegevens tot en met het 3e kwartaal verwerkt en hieronder weergegeven. Deze gegevens

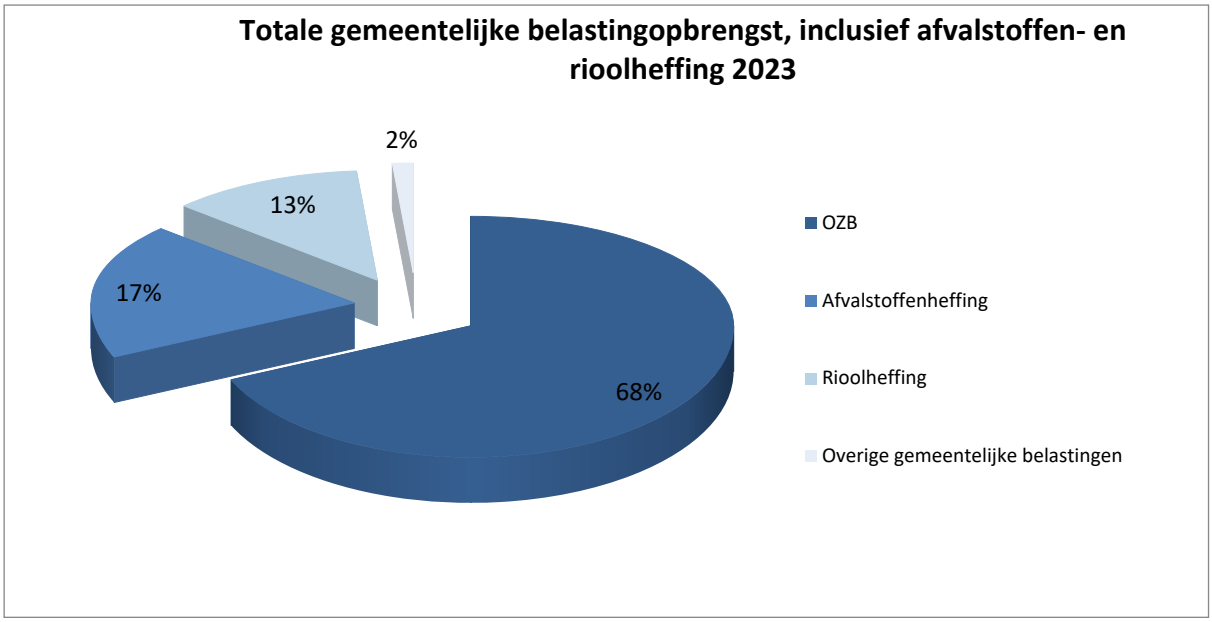
Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

worden geactualiseerd op basis van de gecontroleerde jaarrekening 2023 van de BsGW. Indien het niet meer mogelijk is om eventuele wijzigingen op te nemen in de jaarrekening, worden de aanpassingen gedaan in 2024 en wordt de gemeenteraad geïnformeerd bij de 2de programmarapportage.

Tabel baten gemeentelijke belastingen

	Gerealiseerde opbrengst 2022 x € 1.000	Actueel geraamde opbrengst 2023 x € 1.000	Gerealiseerde opbrengst 2023 x € 1.000	Afwijking jaarrekening 2023 t.o.v. begroting 2023 x € 1.000	Afwijking jaarrekening 2023 t.o.v. begroting 2023 in %
OZB - niet woning eigenaar	23.427	19.399	19.396	-3	0,0%
OZB - niet woning gebruikers	16.801	15.963	15.954	-9	-0,1%
OZB - woning eigenaar	18.933	22.702	22.676	-26	-0,1%
Totaal OZB	**59.160**	**58.064**	**58.026**	**-38**	**-0,1%**
Afvalstoffenheffing (vastrecht en diftar)	13.144	14.374	14.587	213	1,5%
Rioolheffing	10.164	11.031	11.094	63	0,6%
Totaal opbrengst afvalstoffen- en rioolheffing	**23.308**	**25.405**	**25.681**	**276**	**1,1%**
Hondenbelasting	390	404	393	-11	-2,7%
Precariobelasting	0	260	227	-33	0,0%
Reclamebelasting	0	67	68	1	0,0%
Toeristenbelasting	431	326	602	276	84,7%
Totaal opbrengst overige belastingen	**821**	**1.057**	**1.290**	**233**	**22,0%**
Totaal	**83.289**	**84.526**	**84.997**	**471**	**0,6%**

Grafiek Verdeling gemeentelijke belastingopbrengsten

De grootste inkomstenbron uit gemeentelijke belastingen voor de gemeente is de Onroerend Zaakbelasting. De overige gemeentelijke belastingen, zoals hondenbelasting bedragen nog geen 1% van de totale belastingopbrengst.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

ONROERENDE ZAAKBELASTING (OZB)

De onroerende zaakbelasting (OZB) is de belangrijkste gemeentelijke heffing. De OZB is een objectieve en zakelijke belasting die wordt geheven van eigenaren van onroerend goed ter verkrijging van een bijdrage in de algemene middelen.

Per saldo is er in 2023 een negatief resultaat behaald van € 0.038 mln. op de OZB.

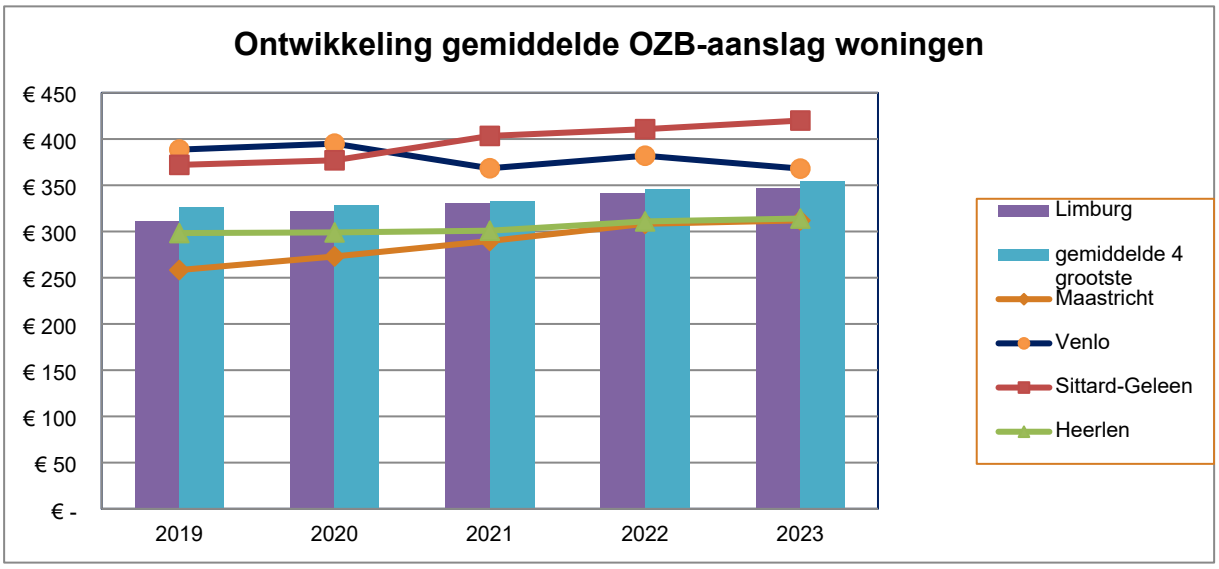
Woningen
Voor de OZB-woningen zijn er minder baten van € 0,003 mln. uit het jaar 2023.

Niet-woningen
Voor de OZB-niet-woningen zijn er minder baten van € 0,035 mln. uit het jaar 2023.

Ontwikkeling gemiddelde OZB-aanslag woningen

Onderstaand is de ontwikkeling van de gemiddelde OZB aanslag woningen over de jaren 2019 tot en met 2023 weergegeven.

Grafiek Ontwikkeling gemiddelde OZB-aanslag woningen

Bron: belastingoverzichten provincie

De gemiddelde aanslag OZB is voor woningeigenaren de afgelopen jaren gestegen van € 372 in 2019 naar € 420 in 2023.

WOZ-bezwaren door "no cure no pay" bedrijven

Gemeenten moeten een vergoeding betalen als via no cure no pay bureaus de WOZ -waarde van woningen en bedrijven wordt aangepast. Dat gebeurt doordat no cure no pay bureaus namens inwoners een bezwaarschrift indienen bij de gemeente of door een beroep bij de rechter. Dat levert die bureaus zo veel geld op dat er sprake is van een verdienmodel. Inwoners profiteren daar niet van. Terwijl de regeling is bedoeld als kostenvergoeding voor inwoners.

De enorme toename van de bureaus heeft een aantal maatschappelijk ongewenste gevolgen:

1) De uitvoering van de Wet WOZ loopt vast;
2) De rechters komen te weinig toe aan andere zaken;
3) De relatie met de inwoner formaliseert;

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

4) De kosten voor belastingsamenwerkingen en in het verlengde de gemeenten lopen enorm op.

Dit blijkt mede uit onderzoeken van Het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WDOC) en het COELO (Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden) in 2021.

Staatssecretaris Marnix van Rij heeft op 5 maart 2023 aangekondigd dat er maatregelen komen om de uitwassen van no cure - no pay aan te pakken. Dit heeft ertoe geleid dat eind 2023 de 'Wet herwaardering proceskostenvergoeding' is aangenomen. Deze wet heeft een aantal belangrijke elementen om de praktijken van no cure no pay kantoren tegen te gaan:

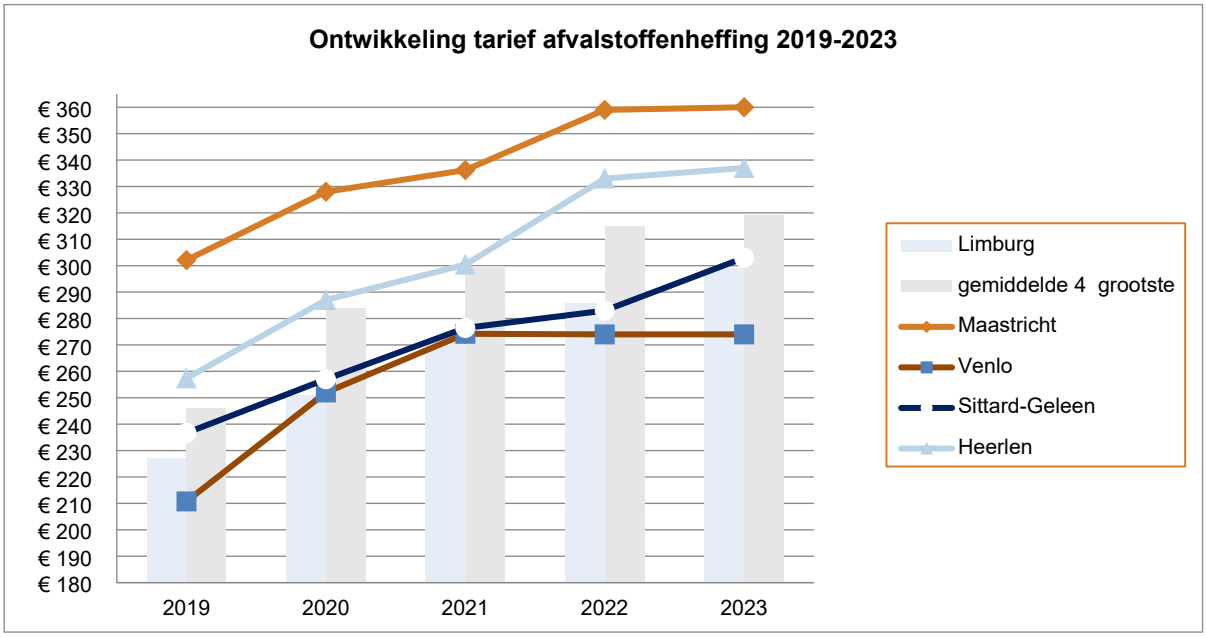
- Bij een geslaagd bezwaar wordt de vergoeding verlaagd met 75%;
- Bij een geslaagd beroep wordt de vergoeding verlaagd met 75%, in de overige gevallen wordt het verlaagd met 90%;
- De vergoeding voor schade indien het redelijke termijn voor afhandeling van een bezwaar is overschreden wordt beperkt tot € 50 euro per half jaar;
- De vergoeding wordt direct uitbetaald op de rekening van de belanghebbende en niet aan het no cure no pay bureau.

AFVALSTOFFENHEFFING

In artikel 10.211 van de Wet milieubeheer is vastgelegd dat de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders zorgdragen voor het inzamelen van huishoudelijk afval. In de afvalstoffenverordening en uitvoeringsregeling afvalstoffenverordening is opgenomen hoe het de afvalinzameling geregeld is en in de verordening afvalstoffenheffing is bepaald hoe de lasten verhaald worden.

De afvalstoffenheffing is een bestemmingsbelasting die wordt geheven op basis van artikel 15.33, eerste lid, van de Wet Milieubeheer. Een bestemmingsbelasting betekent dat de baten de lasten niet mogen overschrijden. De inzameling en verwerking van huishoudelijk afval is uitbesteed aan de NV RWM.
Voor de afvalstoffenheffing geldt het principe van kostendekkende tarieven. Dat betekent dat het beleid erop is gericht dat de lasten van afvalverwerking volledig worden verhaald. De baten zijn in meerjarenperspectief dan ook gelijk aan de ramingen van de lasten. Het overschot/tekort van een bepaald jaar wordt gestort in c.q. gedekt uit de bestemmingsreserve en voorziening afvalverwerking.

Grafiek Ontwikkeling tarief afvalstoffenheffing

Bron: belastingoverzichten provincie

Het gemiddelde tarief van de afvalstoffenheffing liet tot 2018 een licht dalende trend in de gemeente zien, vanaf 2019 stijgt het tarief. Vanaf 2019 moet een hogere rijksbelasting worden betaald voor het storten en verbranden van afval. Deze belasting stijgt jaarlijks. De stijging van de verwerkingskosten, hogere logistieke lasten en CAO indexeringen verklaren verder (deels) de stijging van de afvalstoffenheffing. In Limburg nam de afvalstoffenheffing in 2023 toe met 3,57% en bedraagt gemiddeld € 298,56 voor een huishouden. Het tarief in Sittard-Geleen steeg het tarief met 7,15% iets forser en ligt met € 302,90 net boven het Limburgse gemiddelde, maar onder het gemiddelde van de 4 grootste gemeenten.

De stand van de voorziening afval bedraagt per 31 december 2023 € 3,0 mln. Hierin zijn middelen bestemd voor de uitvoering van het Uitvoeringsplan Van Afval Naar Grondstof 2022-2025 om het beoogd inzamelresultaat (aantal kilo restafval per inwoner) een positieve impuls te geven. In 2022 is samen met de gemeenten Beek en Stein het regionaal Uitvoeringsplan Van Afval Naar Grondstof 2022-2025 vastgesteld.

RIOOLHEFFING

Rioolheffing is een bestemmingsbelasting die wordt geheven op basis van artikel 228a, eerste lid van de Gemeentewet. In dit artikel is vastgelegd dat onder de naam rioolheffing een belasting kan worden geheven ter bestrijding van lasten die voor de gemeente verbonden zijn aan het waterbeheer.

Essentie van de kostenverhaling bij de rioolheffing is dat de gemeente drie zorgplichten heeft en de lasten daarvan mag verhalen. De zorgplichten zijn een afvalwaterzorgplicht, een hemelwaterzorgplicht en een grondwaterzorgplicht. De baten uit de rioolheffing moeten aan deze zorgplichten worden uitgegeven. De wijze waarop de gemeente aan de zorgplichten voldoet, is beschreven in het beleidsplan water en klimaatadaptatie Westelijke Mijnstreek.

Ontwikkelingen Waterbeheer

De gemeente Sittard-Geleen heeft samen met de gemeenten in de regio, het Waterschap en het Waterschapsbedrijf Limburg een beleids- en uitvoeringskader voor de periode 2022-2027 vastgesteld. In 2022 is het regionaal opgestelde beleidsplan water en klimaatadaptatie en kostendekkingsplan door de gemeenteraad vastgesteld.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Klimaatadaptatie

Wateroverlast, hitte, droogte en overstromingen komen steeds frequenter voor. Vanuit het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie wordt gestuurd op het behalen van de doelen om in 2021 klimaatbestendig te handelen en in 2050 klimaatbestendig te zijn in Nederland. Het adaptatieproces vraagt ook voor Sittard-Geleen een brede verandering. Een programmatische of opgavegerichte aanpak is nodig om deze doelen te gaan bereiken en daarbij de beweging zo vorm te geven dat het een wenselijke en kansrijke beweging kan worden. Het klimaatadaptatiedossier wordt vaak automatisch gekoppeld aan het waterbeheer vanwege de zwaarwegende wateroverlastcomponent. Dat waterbeheer in de gemeente krijgt daardoor een geheel nieuwe lading. Vanwege deze ontwikkelingen ligt het voor de hand ook het waterbeheer en klimaatadaptatie specifieke aandacht te geven. Om onze inwoners en bedrijven meer te betrekken bij klimaatadaptatie is in 2022 in Kollenberg en Lindeheuvel en in 2023 in Einighausen, Limbricht en Industriepark Noord gestart met het voeren van een risicodialoog.

In juli 2023 is heel veel regenwater in een hele korte tijd gevallen, met als gevolg dat er veel water op straat stond. Met name ter plaatse van Einighausen, Limbricht en Industriepark Noord. In Einighausen en Limbricht was dit de tweede keer in twee jaar tijd. Tijdelijke maatregelen in de openbare ruimte zijn uitgevoerd en ook bewoners hebben zelf maatregelen getroffen. Aanvullende maatregelen worden samen met het Waterschap Limburg voorbereid in kader van het programma Water in Balans

Om onze inwoners bewust te maken van klimaatadaptatie en dat zij zelf ook een bijdrage kunnen doen, is een subsidieregeling klimaatadaptatie voor onze inwoners vastgesteld. Wij stimuleren het aanleggen van groene daken, groene gevels en het plaatsen van schotten om de gevolgen van wateroverlast te verminderen. De groene daken en gevels leveren ook nog verkoeling tijdens hete dagen en vergroot de biodiversiteit. Bij de huisbezoeken is de subsidieregeling aangedragen, dit is door veel inwoners als positief ontvangen. Voor de subsidieregeling is € 0,2 mln. beschikbaar. Hiervan hebben in 2023 32 huishoudens gebruik gemaakt voor een bedrag van € 46.000. Voor meer informatie omtrent de uitvoering van het programma waterveiligheid en ruimte Limburg verwijzen wij naar programmablad 8.

Subsidieregeling afkoppelen hemelwater

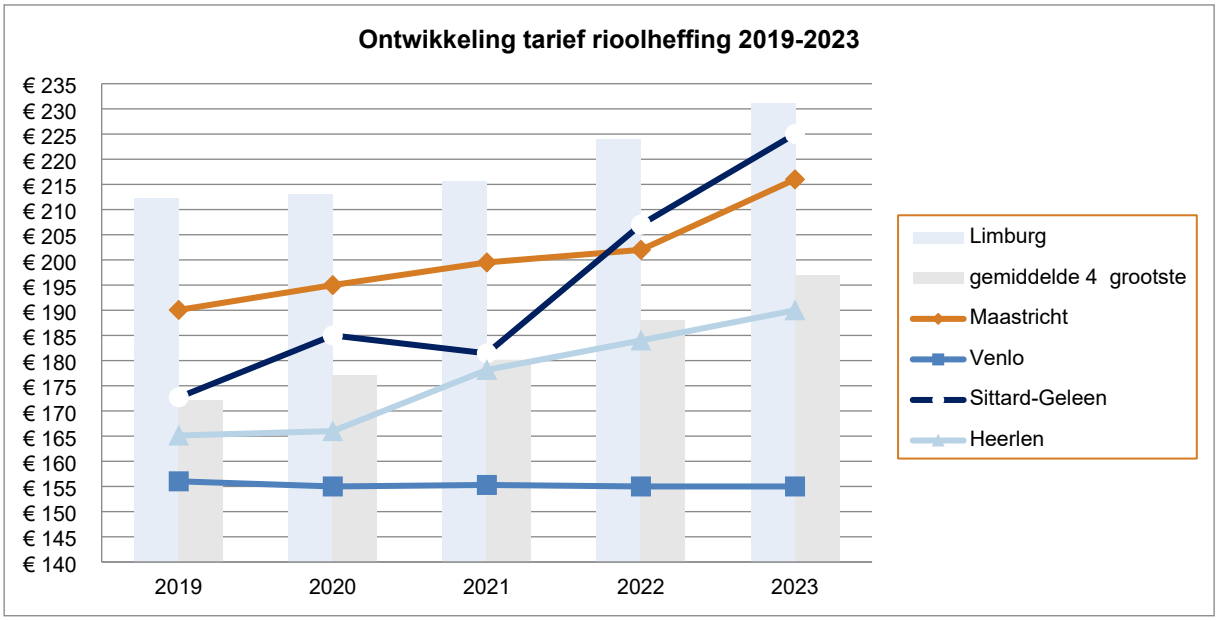
Met de stimuleringsregeling afkoppelen hemelwater willen we de bewustwording van onze inwoners inzake klimaatadaptatie vergroten. Communicatie vindt lokaal en Limburg breed plaats via de website www.waterklaar.nl. Gestreefd wordt minder schoon water naar de zuivering te transporteren, meer water in de bodem te brengen ter bestrijding van droogte en meer ruimte voor water te krijgen waardoor de kans op wateroverlast afneemt. Elke perceeleigenaar is zelf waterbeheerder en draagt zorg voor zijn leefomgeving. Willen we klimaatontwikkeling en wateroverlast het hoofd bieden moet iedereen een steentje(minder) bijdragen. Per december 2023 hebben 205 mensen gebruik gemaakt van de subsidieregeling. In totaal is een kleine 29.700m2 verharding afgekoppeld. In 2023 is voor afgerond € 57.000 aan beschikkingen afgegeven. 50% van de lasten wordt gedragen door het Waterschap Limburg. De regeling loopt nog tot en met 31 december 2023 en is verlengd tot 31-12-2026.

NK Tegelwippen

De gemeente Sittard-Geleen heeft in 2023 deel genomen aan het NK Tegelwippen, mede naar aanleiding van vragen van de gemeenteraad. Het NK Tegelwippen is een ludieke actie om bij onze inwoners meer aandacht te vragen voor de toenemende verstening van het stedelijk gebied en welke bijdrage inwoners zelf hierbij kunnen doen om dit te verminderen. Daarnaast sluit het NK Tegelwippen naadloos aan bij ons gedachtegoed van de Tuinman.
Via onder andere acties bij de tuincentra, stands weekmarkt, tegeltaxi zijn onze bewoners gestimuleerd om tegels te vervangen door groen. In 2023 zijn er tijdens de NK tegelwip actie in onze gemeente 7.843 tegels

gewipt en is er een derby strijdt aangegaan met de gemeente Maastricht. Deze derby heeft de gemeente Sittard-Geleen gewonnen. In het landelijke klassement van een middel grootte gemeente geëindigd op plek 28.

Grafiek Ontwikkeling tarief rioolheffing

Bron: belastingoverzichten provincie

De stand van de reserve per 31 december 2023 bedraagt € 58.000 en de voorziening € 0,46 mln. De stand van de reserve is niet gewijzigd. De voorziening is afgenomen met €0,2 mln. door onttrekking voor uitvoering klimaatadaptatie. Vanaf 2024 is klimaatadaptatie opgenomen in het riooltarief.

OVERIGE ALGEMENE BELASTINGEN

De baten van de hondenbelasting zijn iets lager dan de begroot. In 2023 is € 0,393 aan hondenbelasting ontvangen terwijl er € 0,404 is begroot. In 2023 zijn op verzoek van de gemeenteraad de tarieven van de hondenbelasting met 50% verlaagd.

KOSTENDEKKENDHEID

Bij de rechten en bestemmingsheffingen onder artikel 229 Gemeentewet dient er sprake te zijn van een aanwijsbare tegenprestatie door de overheid. Voor de vaststelling van de rechten is de gemeente gehouden aan het vereiste dat de geraamde baten de geraamde lasten niet mogen overschrijden. Er dient dus sprake te zijn van ten hoogste kostendekkende rechten.

In de begroting 2023 is een berekening gemaakt van de kostendekkendheid. De overhead is berekend op € 46.360 per fte.

Onderstaand is een overzicht van de kostendekkendheid opgenomen. Belangrijk om te vermelden is dat de wettelijke regel van maximaal 100% kostendekkendheid alleen geldt voor de begroting en niet voor de jaarrekening. Wel is het belangrijk dat indien bij de jaarrekening blijkt dat de kostendekkendheid meer dan 100% is, bij de eerstvolgende berekening van de kostendekkendheid de budgetten opnieuw worden beoordeeld, en indien nodig worden bijgesteld op basis van de realisatie.

Tabel Overzicht kostendekkendheid exclusief leges

Gemeentelijke belastingen en heffingen (x € 1.000)	Taakveld	Overhead	BTW	Totale Kosten	Overige inkomsten	Heffing	Totale opbrengsten	Kostendekking
Naheffingsaanslag parkeren	€ 162	€ 33	€ 3	€ 198	€ 0	€ 105	€ 105	53%
Afvalstoffenheffing	€ 13.014	€ 204	€ 1.528	€ 14.746	€ 221	€ 14.588	€ 14.809	100%
Rioolheffing	€ 10.218	€ 294	€ 875	€ 11.387	€ 0	€ 11.094	€ 11.094	97%
Marktgelden	€ 333	€ 90	€ 23	€ 446	€ 0	€ 319	€ 319	72%
Lijkbezorging	€ 419	€ 109	€ 20	€ 548	€ 0	€ 431	€ 431	79%
Scheepvaart	€ 126	€ 37	€ 2	€ 165	€ 0	€ 187	€ 187	113%
Aanlegrechten uitweg	€ 20	€ 0	€ 0	€ 20	€ 0	€ 24	€ 24	120%
Rioolaansluitingen	€ 58	€ 0	€ 0	€ 58	€ 0	€ 59	€ 59	102%

Binnen de verschillende verordeningen is er sprake van kruissubsidiering.
De belangrijkste verschillen worden onderstaand toegelicht.

Naheffingsaanslag parkeren

De begroting 2023 is gedurende het boekjaar opgehoogd van € 174.960 naar € 234.000 prognose opbrengst over 2023. De bijdrage voor de uitvoeringskosten door de BSGW zijn lager dan begroot.
Per saldo is de kostendekkendheid gestegen naar 89%, waar door de lagere begrote opbrengst een prognose stond van 69%.

Afvalstoffenheffing

De kostendekkendheid op basis van de begroting is 100%. De kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing in de jaarrekening is afgerond 100%. De baten zijn hoger door een hogere uitkering (ongeveer € 0,2 miljoen) van de SUP (Single Use Plastics). Daarnaast zijn er meer adressen aangesloten bij de RWM en is er meer restafval aangeboden dan er is begroot. De lasten zijn hoger doordat RWM hogere kosten heeft voor het straatvegen en de onkruidbestrijding.

Rioolheffing

De kostendekkendheid op basis van de begroting is 100%. De realisatie van de jaarrekening toont aan dat de kostendekkendheid is gezakt naar 97%. Er is een kleine stijging in de baten zichtbaar maar een grotere stijging in de lasten. Er wordt nauwelijks gebruik gemaakt van subsidieregeling klimaatadaptie. Ook zijn er meer extracomptabele lasten (btw) toegerekend.

Marktgelden

De lasten zijn gestegen terwijl de baten zijn gedaald. Daardoor is de kostendekkendheid van de marktgelden 2023 gedaald van 82% begroot naar 72% gerealiseerd.

Lijkbezorgingsrechten, aanlegrechten uitweg en rioolaansluitrechten

Bij de lijkbezorging (begroting 83% en realisatie 79%) zijn dit jaar minder inkomsten uit grafverhuur, daartegenover zijn er ook minder lasten.
Bij de aanlegrechten is de kostendekkendheid op basis van de realisatie 124%, terwijl bij de begroting is uitgegaan van 100%. Er zijn dit jaar 9 inritten en 8 uitritten gerealiseerd.
De kostendekkendheid rioolaansluitrechten is op basis van de realisatie 100%, terwijl bij de begroting is uitgegaan van 100%. Er zijn dit jaar 48 aansluitingen gerealiseerd waarbij het tarief 2023 vrijwel kostendekkend is.

Scheepvaartrechten

De kostendekkendheid 2023 op basis van realisatie is hoger dan begroot omdat de baten hoger zijn uitgevallen dan verwacht. De inkomsten m.b.t. de abonnementsgelden waren hoger doordat er een nieuwe klant is bijkomen in 2023. Om op korte termijn de havens bereikbaar te houden is middels de 3e rapportage 2023 besloten middelen beschikbaar te stellen voor het uitvoeren van baggerwerkzaamheden in 2024. Na het uitvoeren van deze baggerwerkzaamheden kunnen metingen en inspecties van de bodem en kades worden verricht, welke moeten leiden tot het kunnen opstellen van een geactualiseerd beheer- en onderhoudsplan voor de lange termijn. Deze middelen zijn in 2023 in een verplichtingenreserve gestort en zijn niet meegenomen in bovenstaande berekening van de kostendekkendheid. Feitelijk zouden alle kosten van beheer en onderhoud gedekt moeten worden uit de havengelden (liggelden). Om te voorkomen dat de tarieven van de liggelden dermate hoog worden (in het kader van kostendekkendheid) dat deze de concurrentiepositie in gevaar brengt en we de totale financiële consequenties pas na het baggeren volledig inzichtelijk hebben, zijn andere dekkingsmiddelen ingezet.

Leges

Onder de naam “leges” worden rechten geheven voor:

a. Het genot van door of vanwege het gemeentebestuur verstrekte diensten;
b. Het verrichten van handelingen ten behoeve van een aanvraag van een Nederlandse identiteitskaart of een reisdocument.

Voor de legesverordening wordt niet alleen de kostendekkendheid per onderdeel berekend, maar ook de kostendekkendheid van de gehele legesverordening. In sommige gevallen zijn de baten uit een bepaalde dienst hoger dan de lasten (overdekking), deze wordt dan gebruikt voor het tekort op een andere dienst. Subsidiëring van onrendabele activiteiten met winst uit rendabele activiteiten. Dit wordt kruissubsidiëring genoemd.

Tabel Overzicht kostendekkendheid leges op titel

Recapitulatie Titel 1, 2 en 3	Taakveld	Overhead	Totale Kosten	Totale Opbrengsten	Kostendekking
Kostendekking Titel 1	€ 1.006.948	€ 324.434	€ 1.331.382	€ 1.169.658	88%
Kostendekking Titel 2	€ 3.319.456	€ 0	€ 3.319.456	€ 4.143.122	125%
Kostendekking Titel 3	€ 52.932	€ 17.956	€ 70.888	€ 56.410	80%
Kostendekking totale tarieventabel	**€ 4.379.336**	**€ 342.390**	**€ 4.721.726**	**€ 5.369.190**	**114%**

De kostendekkendheid voor de gehele legestabel komt uit op 114% ten opzichte van 87% begroot. De grootste afwijkingen per titel en hoofdstuk worden onderstaand toegelicht.

Titel 1 algemene Dienstverlening

De kostendekkendheid van titel 1 Algemene Dienstverlening was begroot op 85%, realisatie is 88%.
Kleine mutaties op aantallen of toe te rekenen lasten vertaalt zich in een hogere percentuele afwijking door de kleine massa.

Van enkele hoofdstukken in titel 1 van de legestabel is de kostendekkendheid 0%, deze:

- zijn vervallen in de modelverordening van de VNG, hoofdstuk 5, 6, 14 en 15;
- worden niet gebruikt, hoofdstuk 11 en 12;
- zijn voor de aantallen zo laag dat er niet apart lasten en baten geraamd en geboekt worden.

Tabel Overzicht kostendekkendheid leges Titel 1

Titel 1 Algemene dienstverlening			Taakveld	Overhead	Totale Kosten	Totale Opbrengsten	Kostendekking
hoofdstuk	1	Burgerlijke stand	€ 97.796	€ 52.385	€ 150.181	€ 118.131	79%
hoofdstuk	2	Reisdocumenten	€ 418.745	€ 84.131	€ 502.876	€ 469.872	93%
hoofdstuk	3	Rijbewijzen	€ 248.599	€ 85.787	€ 334.386	€ 297.804	89%
hoofdstuk	4	Verstrekkingen uit de basisregistratie personen	€ 50.578	€ 16.388	€ 66.966	€ 48.308	72%
hoofdstuk	5	(Vervallen)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0%
hoofdstuk	6	(Vervallen)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0%
hoofdstuk	7	Bestuursstukken	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0%
hoofdstuk	8	Vastgoedinformatie	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0%
hoofdstuk	9	Overige publiekszaken	€ 32.086	€ 5.429	€ 37.515	€ 26.26	70%
hoofdstuk	10	Gemeentearchief Sittard-Geleen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0%
hoofdstuk	11	Huisvestingswet 2014	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0%
hoofdstuk	12	Leegstandswet	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0%
hoofdstuk	13	Gemeentegarantie	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0%
hoofdstuk	14	(Vervallen)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0%
hoofdstuk	15	(Vervallen)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0%
hoofdstuk	16	Kansspelen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0%
hoofdstuk	17	Kabels en leidingen	€ 71.672	€ 42.642	€ 114.314	€ 115.399	101%
hoofdstuk	18	Verkeer en vervoer	€ 76.026	€ 33.863	€ 109.893	€ 85.242	78%
hoofdstuk	19	Diversen	€ 0	€ 0			
hoofdstuk	20	Kinderopvang	€ 11.442	€ 3.809	€ 15.251	€ 8.696	57%
Kostendekking Titel 1			**€ 935.272**	**€ 324.434**	**€ 1.300.612**	**€ 1.271.331**	**€ 1.331.382**

Titel 2 Omgevingsvergunning

De lasten en baten bij hoofdstuk 2.3 omgevingsvergunning hebben betrekking op geheel titel 2.

In 2023 is bij de derde rapportage de begroting voor de bouwleges aangepast naar € 3.822.693 op basis van realisatie tot en met 3e kwartaal 2023. Daarnaast is een extra kostenpost opgenomen om extra inzet van personeel te kunnen dekken. In het vierde kwartaal zijn nog een aantal majeure projecten tot vergunning gekomen. Door de verwachte invoering van de Omgevingswet per 1 januari 2024 is in 2023 een grote toevloed geweest van nieuwe aanvragen, zowel voor kleine als voor grote projecten. De grote projecten zorgen in zeer grote mate voor de materialiteit in de leges, het grote aantal aanvragen hebben vooral invloed op de stijging van de kosten door meer inzet van ingehuurd personeel.
De kostendekkendheid is daardoor gestegen naar 125% waar 90% begroot was.

Titel 2 Fysieke leefomgeving/ omgevingsvergunning			Taakveld	Overhead	Totale Kosten	Totale Opbrengsten	Kostendekking
hoofdstuk	3	Omgevingsvergunning	€ 2.649.342	€ 670.113	€ 3.319.456	€ 4.143.122	125%
Kostendekking Titel 2			**€ 2.649.342**	**€ 670.113**	**€ 3.319.456**	**€ 4.143.122**	**125%**

Titel 3 Dienstverlening Europese Dienstenrichtlijnen

Titel 3 is een klein onderdeel van de legesverordening, waarvan een groot deel bestaat uit horeca- en evenementenvergunningen. Vanwege de maatschappelijke betekenis ervan is dit bij de gemeente Sittard-Geleen en veel andere gemeenten niet kostendekkend. Ook van titel 3 wordt van een aantal hoofdstukken de lasten en baten niet apart begroot. Kleine mutaties op aantallen of toe te rekenen lasten vertaalt zich in een

hogere percentuele afwijking door de kleine massa, hierdoor is de kostendekkendheid 80% ten opzichte van 52% begroot.

Titel 3 Europese dienstenrichtlijn			Taakveld	Overhead	Totale Kosten	Totale Opbrengsten	Kostendekking
hoofdstuk	1	Horeca	€ 25.701	€ 12.539	€ 38.240	€ 43.341	113%
hoofdstuk	2	Organiseren evenementen of markten	€ 15.176	€ 1.798	€ 16.974	€ 5.969	35%
hoofdstuk	3	Seksbedrijven	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0%
hoofdstuk	4	Huisvestingswet 2014	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0%
hoofdstuk	5	Marktstandplaatsen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0%
hoofdstuk	6	Winkeltijdenwet	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0%
hoofdstuk	7	Overige vergunningverlening	€ 3.703	€ 2.585	€ 6.288	€ 5.362	85%
hoofdstuk	8	Openbare orde	€ 8.356	€ 1.34	€ 9.390	€ 1.738	19%
Kostendekking Titel 3			**€ 52.936**	**€ 17.956**	**€ 70.892**	**€ 56.410**	**80%**

KWIJTSCHELDINGS- EN INCONTINENTIEKORTING BELEID

Onderstaand een samenvatting van het aantal verzoekschriften tot kwijtschelding en de afhandeling hiervan.

Tabel Overzicht kwijtscheldingsverzoeken

Kwijtschelding	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Aantal verzoekschriften	9.006	9.486	8.402	8.183	4.391
Afgehandelde verzoekschriften	100,0%	100,0%	99,9%	98,6%	95,8%
Percentage toe-en afwijzingen					
Afwijzingen	**24,4%**	**26,7%**	**30,0%**	**27,9%**	**26,3%**
Toewijzingen					
a) geautomatiseerd	57,7%	53,2%	51,7%	59,7%	62,9%
b) handmatig	17,9%	20,1%	18,4%	12,4%	10,8%
Totaal toewijzingen	**75,6%**	**73,3%**	**70,1%**	**72,1%**	**73,7%**

Het aantal kwijtscheldingsverzoeken is dalende. Alleen in 2020 is er een stijging te zien. Over het jaar 2023 komen er nog verzoeken naar aanleiding van de aanslag diftar 2023 in februari 2024. Geautomatiseerde toewijzingen worden op basis van een toets bij het Inlichtingbureau toegekend, de inwoner hoeft hier geen handmatige aanvraag voor te doen.

Tabel Vergelijkend overzicht kwijtschelding gemeentelijke belastingen 2023

Bedragen x € 1.000	jaarrekening 2022	Actuele begroting 2023	jaarrekening 2023	Afwijking jaarrekening 2023 t.o.v. begroting 2023	Afwijking jaarrekening 2023 t.o.v. begroting 2023
Kwijtschelding afval	666	980	1.033	53	5,4%
Incontinentiekorting afvalstoffenheffing	52	50	44	-6	-11,4%
Kwijtschelding hondenbelasting	18	17	16	-1	-3,7%
Totaal	**736**	**1.047**	**1.093**	**46**	**4,4%**

Na de aanslagoplegging van de diftar 2023 komen nog nieuwe verzoeken voor zowel kwijtschelding afvalstoffenheffing als incontinentiekorting. De lasten voor 2023 zijn daarom een inschatting op basis van de prognose van de BsGW.

ONINBARE VORDERINGEN

Bij de overdracht van belastingen naar de BsGW is de bevoegdheid tot het oninbaar verklaren van belastingvorderingen overgedragen aan de BsGW.

Tabel Oninbaarheid

Bedragen x € 1.000	Oninbaar in boekjaar 2023	Reeds oninbaar geleid in eerdere jaren	Totaal oninbaar heffingsjaar		Prognose
Heffingsjaar 2019	24	142	166		225
Heffingsjaar 2020	16	96	112		311
Heffingsjaar 2021	22	63	85		395
Heffingsjaar 2022	34	23	57		420
Heffingsjaar 2023	16	0	16		617
Totaal	**112**	**324**	**436**		**1.968**

Op basis van de prognoses is de verwachting dat er voor de heffingsjaren 2019 tot en met 2023 ongeveer € 1,97 mln. aan opgelegde belastingenheffingen oninbaar zal moeten worden verklaard. Hiervan is € 0,44 mln. al oninbaar verklaard per 30 september 2023. Benodigd in de voorziening voor de verwachtte oninbaarheid over de jaren 2019 t/m 2023 is € 1,5 mln. Effecten van Corona zijn op dit moment nog niet terug te zien in de oninbaarheid, verwacht wordt dat eventuele effecten in 2024 te zien zijn.

BEZWAREN

Onderstaand een overzicht van het aantal bezwaarschriften bij de BsGW.

Tabel bezwaarschriften

	2019	2020	2021	2022	2023
BEZWAARSCHRIFTEN*					
Afgehandelde bezwaarschriften	3.424	4.355	5.914	3.677	4.214
Nog af te handelen	7	2	4	13	2.934
Totaal aantal bezwaarschriften	**3.431**	**4.357**	**5.918**	**3.690**	**7.148**
WOZ-BEZWAREN					
Afgehandelde WOZ-bezwaren	99,7%	99,9%	99,9%	99,9%	63,8%
Percentages toe-en afwijzingen					
Afwijzingen	61,4%	56,5%	59,9%	59,3%	42,8%
Toewijzingen	38,6%	43,5%	40,1%	40,7%	57,2%

* bezwaarschriften hebben alleen betrekking op algemene gemeentelijke belastingen en rechten

2.2.2 WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEHEERSING

INLEIDING

De gemeente Sittard-Geleen wil voorkomen dat (financiële) tegenvallers schadelijke gevolgen hebben voor de uitvoering van het bestaande beleid. Het weerstandsvermogen is een maatstaf om te beoordelen of de gemeente in staat is om nadelige gevolgen van risico's op te vangen. Dit zonder dat daarbij de continuïteit van de uitvoering van taken in gevaar komt of de gemeente het beleid moet wijzigen.

HET BELEID OMTRENT RISICOMANAGEMENT

De Kadernota weerstandsvermogen en risicobeheersing geeft de methodiek en berekeningswijze van de afzonderlijke delen van het weerstands-vermogen aan, evenals de norm voor het gewenste niveau van het weerstandsvermogen. Risico's nemen is onvermijdelijk, erover communiceren ook. Het college informeert via de P&C-cyclus de raad transparant over risico's. In deze paragraaf komen de risico's met de daar bijbehorende beheersmaatregelen en de beoordeling van het weerstandsvermogen aan bod. Dit samen geeft een totaalbeeld van de (financiële) risicopositie van de gemeente. De paragraaf weerstandsvermogen is een verplicht onderdeel van de jaarrekening en de begroting en wordt ieder half jaar geactualiseerd.

Als het risico zich voortdoet, dan gaat de dekking niet automatisch via de weerstandscapaciteit. Eerst worden alle opties geïnventariseerd en beoordeeld. Een structureel risico dat zich voordoet kan alleen incidenteel opgevangen worden uit de weerstandscapaciteit. In de daarop eerstvolgende P&C moment wordt gekeken naar een structurele oplossing. Dit is nodig om te voorkomen dat de weerstandscapaciteit onvoldoende is om de nadelige gevolgen van risico's op te vangen. De door de raad vastgestelde kaders over het weerstandvermogen en risicobeheersing zijn terug te vinden op overheid.nl:

- Kadernota weerstandsvermogen en risicobeheersing, 2019;
- Financiële verordening gemeente Sittard-Geleen, 2023;
- Kadernota reserves en voorzieningen, 2019.

WEERSTANDSVERMOGEN JAARREKENING 2023

Het weerstandsvermogen is de verhouding tussen niet begrote financiële gevolgen van risico's en eigen middelen. Het weerstandsvermogen is een indicator voor de robuustheid van onze begroting. Een adequaat weerstandsvermogen voorkomt dat de gemeente bij elke (substantiële) financiële tegenvaller gedwongen wordt het beleid bij te stellen. Jaarlijks rapporteren wij in de begroting en jaarrekening het weerstandsvermogen en de risico's aan de gemeenteraad. Risicomanagement is vooruitkijken en dit wordt gebaseerd op inschattingen en aannames. Daarom doen wij in deze paragraaf geen vergelijking maken tussen de begroting 2024 met begroting 2023. Deze analyse vergelijkt de vorige analyse uit de begroting 2024 met de huidige stand van zaken.

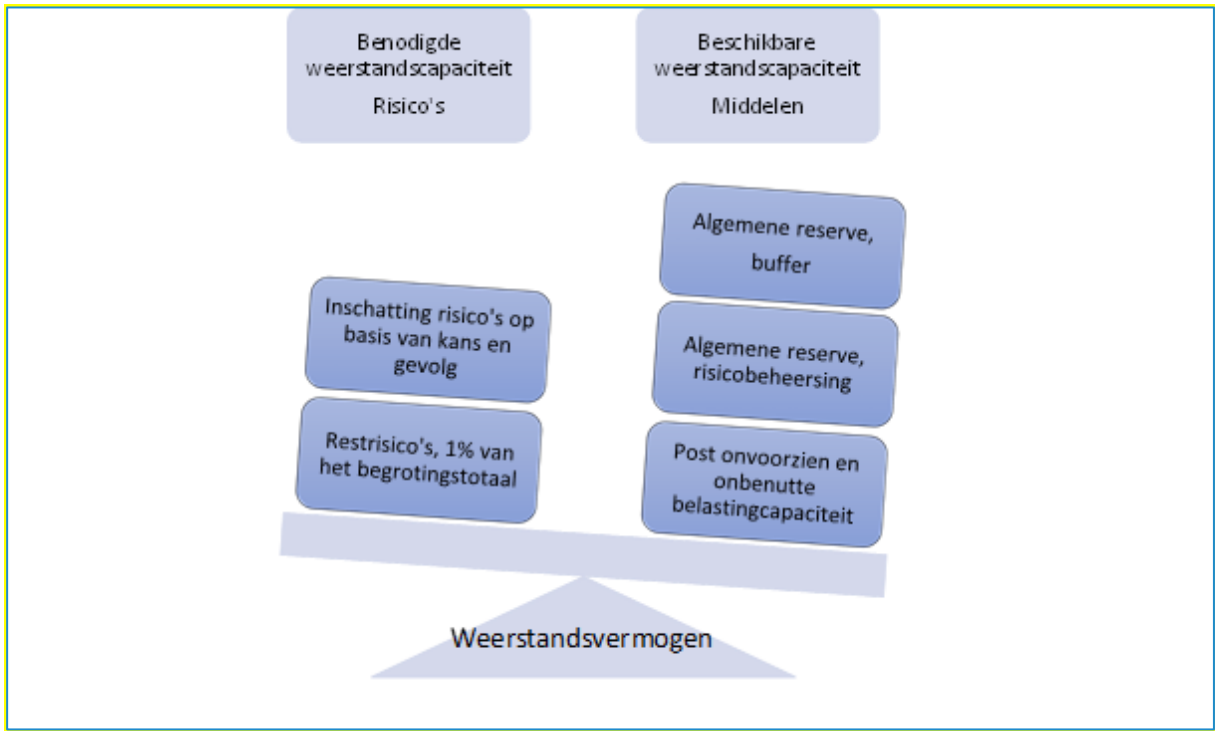
Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

BENODIGDE WEERSTANDSCAPACITEIT

De wereld verandert in snel tempo en onzekerheid is een dagelijkse realiteit geworden. Denk maar aan de oorlog in de Oekraïne, de energiecrisis, strengere milieueisen voor het behalen van de klimaatdoelstellingen, stikstof, wonen en armoedebestrijding. Al deze ontwikkelingen gaan hun invloed hebben op de uitvoering van het gemeentelijke beleid. Door de risico's te kwantificeren, ontstaat vanzelf de discussie en de bewustwording over het beheersen van deze risico's. Op die manier is het ook mogelijk om het risicoprofiel en het effect van de beheersmaatregelen door de tijd heen te monitoren.

De opbouw van de benodigd weerstandscapaciteit ziet er als volgt uit:
- 1% van het begrotingstotaal voor de dekking van niet-kwantificeerbare risico's, en
- kwantificeerbare risico's en een restrisico.

Als het totaalbedrag van het benodigde weerstandscapaciteit lager is dan de beschikbare weerstandscapaciteit, dan is het weerstandsvermogen voldoende om eventuele risico's op te vangen.

Figuur 1 Bepaling weerstandsvermogen (verdere uitleg over de berekening, zie kadernota Weerstandsvermogen en risicobeheersing)

INVENTARISATIE VAN KWANTIFICEERBARE RISICO'S

Programma		Risico	Impact	Kans	benodigde weerstands-capacteit	Tov begroting 2024
		Risicoprofiel reguliere exploitatie:				
	1	Niet-kwantificeerdebare risico's (1% begrotingstotaal)			4,00	
Algemene dekkingsmiddelen	2	niet realiseren ombuiging ESCS locatie 2022	1,20	100%	1,20	↔
0. Bestuur en ondersteuning	3	Overdracht pensioenen wethouders naar ABP	1,26	65%	0,82	↓
	4	Leegstand gemeentelijke panden	0,29	35%	0,10	↓
	5	Risico's in kader van ICT	2,70	35% / 65%	1,73	↓
	6	Juridische monitor	0,64	35%	0,22	↑
6. Sociaal Domein	7	Toenemende kosten gebruik jeugdzorg	1,00	65%	0,65	↔
	8	Hogere verzilvering afgegeven zorgtoewijzingen WMO	1,00	65%	0,65	↑
	9	Extramuralisering WMO	0,75	65%	0,49	↑
	10	Variërend aandeel SG in macrobudget gebundelde uitkering (BUIG)	1,50	65%	0,98	↔
7. Gezondheid en milieu	11	Kasstromen project Het Groene Net	1,00	35%	0,35	↔
	12	Waardering aandelen Mijnstreek Warmte	1,60	35%	0,56	↔
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	13	Stagnerende van nieuwbouwprojecten	1,00	65%	0,65	↔
		Benodigde weerstandscapaciteit 2024			**12,40**	
		mutaties 2025				
Algemene dekkingsmiddelen	2	niet realiseren ombuiging ESCS locatie			1,20	↔
		Benodigde weerstandscapaciteit 2025			**13,60**	
		mutaties 2026				
		geen mutaties			0,00	↓
		Benodigde weerstandscapaciteit 2026			**13,60**	
		mutaties 2027				
		geen mutaties			0,00	↔
		Benodigde weerstandscapaciteit 2027			**13,60**	

Tabel 1 kwantificeerbare risico's en achtervang restrisico's

1. Niet-kwantificeerbare risico's (1% begrotingstotaal)

Het is niet eenvoudig een risico te kwantificeren, dit komt door het ontbreken van aannames. Voor deze niet-kwantificeerbare risico's hebben we een achtervang van € 4 mln. gecreëerd. Dit normbedrag is gebaseerd op ca. 1% van het begrotingstotaal.

2. Ombuiging vermarkten ESCS-locatie

Aan de ontwikkeling op de ESCS-locatie inclusief de Nieuwe Hateboer is een structureel bedrag van € 1,2 mln. per jaar gekoppeld. Via een uitgebreid participatieproces is, samen met de omgeving, een natuur- en landschapsvisie gemaakt. In 2023 tot en met 2025 wordt deze taakstelling niet gerealiseerd, De belangrijkste reden is dat zwembad de Nieuwe Hateboer openblijft tijdens de vernieuwbouw van Glanerbrook. We gaan ervan uit dat vanaf 2026 de exploitatie dit zwembad niet meer bij de gemeente ligt en daarmee de taakstelling

vanaf 2026 gerealiseerd wordt. In de tussenliggende jaren dekken we deze taakstelling af uit onze algemene reserve risicobeheersing.

3. Overdracht pensioenen wethouders naar het ABP

Door een aanpassing in de wetgeving Appa zijn de laatste inhoudelijke verschillen tussen het ABP-pensioen voor overheidswerknemers en het Appa-pensioen voor politieke ambtsdragers (wethouders) verdwenen. Hierdoor wordt de kans om de Appa pensioenen straks bij een pensioenuitvoerder (APG/ABP) onder te brengen reëler. Het doel is om de invoering van het nieuwe pensioenstelsel uiterlijk per 1/1/2027 te effectueren. Tot op heden zijn veel relevante factoren en rekenregels nog niet beschikbaar. Voor alle pensioenopbouw vanaf 2012 zijn de benodigde gelden op basis van een actuariële berekening van APG gestort in de voorziening pensioenverzekering gewezen wethouders.

Op basis van de APG-berekening per ultimo 2023 voor toekomstige pensioenen met betrekking tot een opbouw van voor 2012 en reeds ingegane pensioenen voor 2012 waarvoor wij reeds een NN- of ASR-uitkering hebben ontvangen (of nog gaan ontvangen) zou er wellicht op termijn € 1,26 mln. overgedragen dienen te worden richting een pensioenuitvoerder waar nog geen gelden voor gereserveerd zijn in de voorziening. De berekening is afhankelijk van de dan geldende rekenrente en het feit of de wethouders dan nog in leven zijn.

Daarnaast zouden de opbrengsten van de lopende ASR-polissen ook een hoger rendement kunnen opleveren waardoor deze eventuele overwaarde gebruikt kan worden ter dekking van onderstaand “tekort”. Per ultimo 2023 is er sprake van een stille reserve van € 48.385,-.

4. Leegstand gemeentelijke panden

Leegstaande gemeentelijke panden staan vaak langer leeg dan verwacht. Dit heeft huurderving en leegstandskosten tot gevolg. Dit betreft strategische- en niet strategische panden.

5. Uitvallen dienstverlening en andere ICT-ontwikkelingen

ICT ontwikkelt zich in een zeer rap tempo. Ontwikkelingen gaan dusdanig snel dat ze lastig en ook nog tijdig zijn te volgen. Willen we de dienstverlening op orde houden, een aantrekkelijke werkgever zijn voor jonge medewerkers en beheersbare digitale processen, dan zal de gemeente mee moeten bewegen op de beweging van binnen naar buiten die door grote spelers in de ICT-markt wordt afgedwongen. Het bovenstaand risico heeft op verschillende ontwikkelingen:

- Steeds meer ICT-systemen gaan via de cloud. Deze verandering brengt niet alleen aandachtspunten op het gebied van privacy en security met zich mee, maar zorgt er tevens voor dat de complexiteit van beheer van in principe meerdere infrastructuren de komende jaren zal toenemen.
- Uitval van de onlinedienstverlening, dit risico zal in de toekomst toenemen omdat de digitale dienstverlening ook toeneemt.
- Ontwikkelingen gaan dusdanig snel dat ze lastig en ook nog tijdig zijn te volgen. Vooral in een complexe omgeving. De gemeente Sittard-Geleen zal mee moeten bewegen op de beweging van binnen naar buiten die door partijen als Microsoft en andere grote spelers in de ICT-markt wordt afgedwongen. Daarnaast stimuleert de VNG (beleidsplan) om aan te sluiten bij landelijke ontwikkelingen zoals Common Ground. De snelle ontwikkeling van dit vakgebied leidt ook tot steeds meer een mismatch met de arbeidsmarkt. De ICT is veruit de krapste beroepsgroep in Nederland.
- Ook zien we een wereldwijde professionalisering van het hackers gilde. Grote instellingen en bedrijven worden steeds vaker het slachtoffer van hackoperaties die zeer professioneel wordt uitgevoerd.

De beheersmaatregelen die tot nu toe zijn genomen hebben betrekking op het maken van analyses van de problematiek binnen de gemeente, werken aan de bewustwording van medewerkers als het gaat om hacking en andere ICT-ontwikkelingen en verder is de capaciteit op gebied van ICT uitgebreid. Via het budget organisatieontwikkeling zijn trajecten gestart om een aantrekkelijke werkgever te zijn voor jongere werknemers.

6. Juridische procedures

Bij specifieke casuïstiek kunnen zich juridische procedures met dusdanig risico (maatschappelijk, politiek en financieel) voordoen dat externe juridische advisering noodzakelijk is respectievelijk financiële dekking nodig is. Dit laatste gebeurt onder geheimhouding omdat anders de juridische positie van de gemeente benadeeld kan worden. De risicoanalyse is gebaseerd op de juridische monitor. Deze monitor wordt (onder geheimhouding) periodiek ter inzage gelegd voor de commissie B en V.

7. Toenemende kosten jeugdzorg

Er is een verzwaring van de zorgvraag zichtbaar waardoor de kosten per unieke cliënt toenemen. Vanuit het rijk is structureel extra budget toegekend voor het opvangen van een gedeelte van de tariefstijging vanwege de hogere loonkosten bij de zorgaanbieders, de verwachting is dat dit niet toereikend is om alle extra kosten te dekken. Om dit risico te verminderen wordt door middel van de regionale transformatieagenda gestuurd op het gebruik van de jeugdzorg, de beperking van het aantal aanbieders en het sturen op normalisering van de problematieken zal een bijdrage leveren aan de beperking van de kosten die met de jeugdzorg gepaard gaan. Ook het lokaal opgestelde plan van aanpak draagt bij aan een beperking van de kostenstijging. Dit plan is gericht op alle toegangen van jeugdhulp (gemeente, artsen en gecertificeerde instellingen) met het doel het versterken van het bewustzijn bij deze toegangen om kritisch te zijn op de inzet van jeugdhulp in combinatie met een realistisch perspectief van de zorg. Daarnaast wordt de betrokkenheid van ouders vergroot richting de te leveren kwaliteit van de zorg en wordt contractmanagement versterkt en zorgaanbieders kritischer bevraagd op hun geleverde kwaliteit.

8. Hogere verzilvering afgegeven zorgtoewijzingen WMO huishoudelijke hulp

Het aantallen meldingen voor huishoudelijke hulp is toegenomen, zo blijkt uit de historische gegevens van 2021, 2022 en 2023. En het begrote verzilveringspercentage in 2023 is 91,1 % hetgeen toegenomen is ten opzichte van 2022 (gemiddeld ± 86,6 %). De verwachting is dat de kosten in het kader van de Wmo huishoudelijke hulp ook in 2024 zullen stijgen. Via de monitoring wordt periodiek het verzilveringspercentage berekend en op basis van de uitkomsten wordt bepaald of dit risico gerealiseerd gaat worden. Er ligt bij het Rijk een voorstel om ingaande 2025 het abonnementstarief af te schaffen en te vervangen voor een gemaximeerde inkomensafhankelijke eigen bijdrage. Het is nog onduidelijk of dit effecten gaat hebben op het aantal aanvragen.

9. Extramuralisering WMO

Wegens het dichtslibben van de woningmarkt is het bijna niet meer mogelijk om vanuit de Wmo een verhuisadvies af te geven in plaats van woningaanpassingen te realiseren. Een verhuisadvies betekent namelijk dat de inwoner binnen 1 jaar ook daadwerkelijk een andere wél adequate woning moet kunnen betrekken. Als dit niet reëel is, dient de Wmo de niet adequate woning alsnog aan te passen. Dit leidt tot hogere kosten in onder andere de woningaanpassingen.

Er wordt in nauwe samenwerking met de woningcorporaties in kaart gebracht welke woningen in aanmerking komen voor de zorg cliënten die in aanmerking komen voor een woningaanpassing.

10. Variërend aandeel Sittard-Geleen in het macrobudget gebundelde uitkering (BUIG).

De verdeling van het macrobudget voor de gebundelde uitkering (BUIG) over de gemeenten verloopt voor een belangrijk deel via een verdeelmodel. Dit verdeelmodel leidt tot een aandeel van de gemeente in het macrobudget. Dit aandeel is niet beïnvloedbaar en varieert van jaar op jaar.

De impact van een verlaging van het aandeel op de inkomsten uit de BUIG is groot. Een neerwaartse bijstelling van het aandeel met 0,01 procentpunt leidt in absolute zin tot een verlaging van de inkomsten met meer dan € 1,0 mln. Gezien het verschil in timing tussen verdeling en uitvoeringsjaar betekent een daling van de BUIG niet direct dat het aantal inwoners dat aanspraak maakt op bijstand ook daalt. Dit komt doordat de gegevens die bepalend zijn voor de verdeling van het macrobudget, vertraagd doorwerken in het uitvoeringsjaar. Zo is de

verdeling van het budget voor het uitvoeringsjaar 2024 gebaseerd op gegevens uit 2022. Dit betekent bijvoorbeeld dat een gunstige lokale economie in 2022 versus een minder gunstige lokale economie in 2024 in het uitvoeringsjaar 2024 kan leiden tot lagere inkomsten uit de BUIG en oplopende uitgaven doordat er meer inwoners aangewezen zijn op een bijstandsuitkering

11. Kasstromen Het Groene Net

Voor de openstaande vorderingen gerelateerd aan het project Het Groene Net bestaat een restrisico van oninbaarheid (aanbeveling art 213a onderzoek). De kasstromen worden gedurende het jaar gemonitord middels de rapportering van de grote projecten in de P&C cyclus.

12. Waardering aandeelvermogen Mijn Streekwarmte

De waardering van het aandelenvermogen van MSW is afhankelijk van de vermogenspositie van de dochtermaatschappijen (aanbeveling art 213 a onderzoek). Jaarlijks wordt het aandelenvermogen geactualiseerd.

13. Stagnerende nieuwbouwprojecten

Het weerstandsvermogen bestaat om de gemeente in staat te stellen om onverwachtse negatieve gevolgen op te vangen. Vertraging bij projecten leidt tot hogere kosten dan gepland. Wegens de gevolgen van het landelijk klimaat- en stikstofbeleid bestaat de kans dat nieuwbouwprojecten vertraging oplopen.

INVENTARISATIE VAN NIET-KWANTIFICEERBARE RISICO'S

Onderstaande risico's zijn niet individueel kwantificeerbaar. In de benodigde weerstandscapaciteit wordt dit vertaald in een restrisico ter hoogte van 1% van het begrotingstotaal.

Rijksbeleid algemeen

Het Rijksbeleid blijft een belangrijke risicofactor. De nieuwe taken vanuit het rijk naar gemeenten gaan vaak gepaard met budgettaire kortingen en/of overheveling van risico's (bijv. open-eind regelingen). Ook hebben wetswijzigingen vaak aanzienlijke gevolgen voor het gemeentelijke takenpakket. Ofschoon de budgettaire consequenties meestal worden afgedekt via het gemeentefonds of een doeluitkering, blijft vaak na invoering van een wijziging onduidelijk of en in welke mate deze compensatie toereikend is.

Algemene uitkering gemeentefonds

Er zijn vier risico's met betrekking tot het Gemeentefonds, het risico dat:

1. het Rijk bezuinigt op het Gemeentefonds;
2. aanpassing van het verdeelmodel, het nieuwe verdeelmodel van 2023 wordt in 2027 geëvalueerd;
3. de bestaande verdelingsmaatstaven zich anders ontwikkelen dan geraamd;
4. Het macro BCF-declaratiebedrag het plafond overschrijdt en het verschil uit het gemeentefonds wordt genomen.

Deze risico's komen ter uitdrukking bij het analyseren van de gemeentefondscirculaires die minimaal drie keer per jaar worden gepubliceerd. (mei, september en december).

Verbonden partijen

Van een verbonden partij is sprake als de gemeente een bestuurlijk én financieel belang heeft in een privaatrechtelijke (BV/NV) of publiekrechtelijke (gemeenteschappelijke regeling) organisatie. Naast voordelen brengt een verbonden partij ook risico's met zich mee. Het algemene risico is dat een meerderheid van de deelnemers een besluit kan nemen dat afwijkt van een standpunt van de afzonderlijke deelnemer. Daarnaast is er de afhankelijkheidsrelatie met de verbonden partij, de deelnemer is voor de uitvoering van haar beleid afhankelijk van de verbonden partij. Ook loopt een individuele deelnemer specifieke risico's. Te denken valt aan de kosten bij uittreding van een van de deelnemers en het collectief verantwoordelijkheid dragen bij

verlies.
In de gemeenschappelijke regeling wordt opgenomen hoe de algemene reserve en de voorzieningen worden gevormd overeenkomstig het door het Algemeen Bestuur vastgestelde beleid. Gemeenschappelijke regelingen bouwen een eigen weerstandsvermogen op. Mocht er een te kort ontstaan op het weerstandsvermogen van een gemeenschappelijke regeling, kunnen de deelnemende gemeenten hierop aangesproken worden. De mogelijke verliesbijdrage worden naar rato van inwonersaantallen door de gemeenten gedragen.
Dit risico komt voor bij gemeenschappelijke regeling GGD. Het weerstandvermogen van de onderdelen GGD, JGZ en Veilig Thuis is (al jaren) te laag en over 2022 als ruim onvoldoende te classificeren. De algemene reserve van de GGD, JGZ, de Acute Zorg en Veilig Thuis zijn strikt gescheiden waardoor het niet reëel is om het weerstandsvermogen als geheel te waarderen. De deelnemende gemeenten hebben gekozen om in principe geen weerstandsvermogen op te bouwen bij de GGD. De weerstandcapaciteit in 2023 is -/- € 167.000 voor de GR GGD ZL. Sittard-Geleen heeft een aandeel van ongeveer 15,5% op basis van inwoneraantallen in de betreffende verdeelsleutel.
Voor overige risico's met betrekking tot verbonden partijen wordt verwezen naar paragraaf Verbonden partijen.

Externe middelenverwerving

Bij het verkrijgen van subsidies bij Europese/landelijke of provinciale overheid is veelal sprake van een co-financieringsconstruct, terwijl wellicht deze middelen in onze begroting niet beschikbaar zijn. Bij langjarige subsidierelaties is het veelal niet mogelijk per ommegaande de relatie te beëindigen c.q. structurele ombuigingen door te voeren.

Subsidietrajecten

Subsidietrajecten worden onder andere gekenmerkt door lange doorlooptijden en vaak ingewikkelde en zeer gedetailleerde procedures en regelgeving. Tijdens alle fasen van een subsidietraject, met name van de Europese subsidietrajecten, is het zaak om de procedures nauwlettend te bewaken en te zorgen voor tijdige afstemming inzake wijzigingen in het traject en voor tijdige informatieverstrekking, veelal door middel van periodieke rapportages. Daar waar subsidies worden aangevraagd ten gunste van derden (bijvoorbeeld projectontwikkelaars) worden risico's inzake de subsidiehonorering bij de uiteindelijke begunstigde gelegd door middel van overeenkomsten. Met name regelgeving en procedures en de vele controlemomenten binnen de procedures leiden ertoe dat aan elk subsidietraject een risicoprofiel verbonden is. Met behulp van een intern subsidiecontrole-instrument en frequent overleg met subsidieverstrekkers gedurende de loop van het hele traject wordt getracht de risico's ten aanzien van subsidies te minimaliseren.

Nationale Hypotheek Garantie

Een bijzondere garantie waar gemeenten mee geconfronteerd worden is de Nationale Hypotheek Garantie (NHG). Voor eventuele aanspraken hierop is een fonds in het leven geroepen. Echter bij aanhoudende druk op de huizenmarkt, kan een situatie ontstaan dat het fonds niet toereikend blijkt om de garanties te betalen. In dat geval zijn de individuele gemeenten aansprakelijk. Op dit moment zijn er geen signalen dat het fonds niet toereikend zou zijn.

Klimaatverandering

Klimaatverandering brengt wereldwijd risico's met zich mee. De belangrijkste gevolgen van klimaatverandering voor Nederland zijn het stijgen van de zeespiegel, steeds extremer wordende weersomstandigheden met meer zware buien, aanhoudende droogte, en meer hittegolven. Hierdoor is er meer kans op schade aan de openbare ruimte. Het betreft een risico als gevolg van exogene ontwikkelingen met technische, financiële en maatschappelijke gevolgen.
Op dit moment is vaak moeilijk te becijferen wat exact is uitgegeven aan extreme situaties. Voor watermanagement is een tijd lang een jaarlijks budget geweest van € 0,05 mln. aan het oplossen van kleine wateroverlastknelpunten. Eens per twee jaar wordt de gemeente getroffen door een hevige bui en zijn op

verschillende locaties grotere maatregelen nodig. Hierdoor is het van belang dat de gemeente dit risico opneemt in het weerstandsvermogen.

Stikstof

De uitstoot van stikstof en de depositie hiervan op Natura 2000 gebieden is een belangrijk aandachtspunt bij ruimtelijke ontwikkelingen. De Aerius-berekeningsmethodiek en het vervallen van de bouwvrijstelling hebben echter geleid tot bezorgdheid bij planners en ontwikkelaars. Deze berekening houdt sinds kort niet alleen rekening met de stikstofuitstoot tijdens de gebruiksfase maar met het vervallen van de bouwvrijstelling ook met de stikstofuitstoot tijdens de bouwfase.

Dit kan problemen veroorzaken voor o.a. ontwikkelingsprojecten die voorheen niet leiden tot een ontoelaatbare stikstofdepositie op de Natura 2000 gebieden omdat de totale stikstofdepositie nu hoger kan uitvallen dan eerder werd berekend. Ontwikkelaars zullen nu mogelijk extra maatregelen moeten treffen om de stikstofuitstoot te verminderen of te compenseren, waardoor de kosten van projecten kunnen stijgen en de voortgang ervan kan worden vertraagd. In sommige gevallen kan dit leiden tot de onmogelijkheid om de ontwikkeling te realiseren of een activiteit uit te voeren.

Het is daarom belangrijk dat alle partijen die betrokken zijn bij ruimtelijke ontwikkelingen zich bewust zijn van de mogelijke stikstofrisico's en zo mogelijk tijdig de juiste maatregelen treffen om de uitstoot en de depositie te verminderen of te compenseren. En om in ieder geval de uitstoot van stikstof tijdig te inventariseren en de risico’s in beeld te brengen. Dit kan helpen om problemen te voorkomen en ervoor te zorgen dat projecten op een duurzame en verantwoorde manier worden ontwikkeld en uitgevoerd.

Arbeidsmarktkrapte en overspannen markt

Er heerst krapte op de Nederlandse arbeidsmarkt en de markt is overspannen. De effecten hiervan worden binnen alle onderdelen van de ambtelijke organisatie en uit te voeren gemeentelijke taken gevoeld. Met name bij de uitvoering van het beheer en onderhoud van de openbare ruimte en grote projecten loopt het wegzetten van werkzaamheden vertraging op doordat de markt overspannen is. Voor uitbreiding van werkzaamheden en contracten zijn nieuwe aanbestedingen nodig. Doordat de markt overspannen is, duren deze trajecten langer. Daarnaast is er een tekort aan deskundig personeel om in te huren. Om het risico te verminderen gaan we de werkzaamheden spreiden, scenario's uitwerken en risico gestuurd beheer uitvoeren.
De krapte op de arbeidsmarkt en het vinden van gekwalificeerd personeel kan ook leiden tot vertragingen bij inspectie, renovatie of onderhoud van maatschappelijk vastgoed. Dit kan leiden tot extra kosten en mogelijk inkomstenverlies.

Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb)

Landelijk heerst nog veel onduidelijkheid over de werking van het stelsel en de verwachting is dat de Wkb in de transitiefase grote gevolgen gaat hebben voor de uitvoeringspraktijk. Door de Wkb zullen gemeentelijke VTH (vergunningverlening, toezicht en handhaving) -taken veranderen. Deels vallen taken weg en komen er (extra) nieuwe taken bij. Deze ‘nieuwe taakinvulling’ vraagt om een competentie- en cultuurverandering waar we de komende jaren in moeten groeien en in moeten investeren, zowel in capaciteit (fte) als in middelen (o.a. opleidingsplannen). Er wordt onderzocht wat de effecten van de Wkb zijn voor de gemeente. Dit kan invloed hebben op de uitvoeringskracht van de organisatie. Het kan leiden tot een verhoging van om de extra werkzaamheden uit te voeren, maar ook om te wennen aan de nieuwe manier van werken. Financieel zal de Wkb ook impact hebben op de legesinkomsten omdat een deel van deze inkomsten verschuift naar externe partijen
Daarnaast is een inschatting gemaakt dat landelijk ruim 450 kwaliteitsborgers nodig zijn om de wet te kunnen uitvoeren. De Eerste Kamer heeft zorgen over een tekort aan kwaliteitsborgers bij inwerkingtreding. Naast een mogelijk gebrek aan kwaliteitsborgers ziet de Eerste kamer nog een ander risico: het niet hebben van

eenduidige procedures en het ontbreken van een landelijk handhavingskader voor gemeenten. Deze onduidelijkheid heeft indirect gevolgen voor gemeenten op het gebied van toezicht en handhaving.

VDL Nedcar

De ontwikkelingen binnen VDL Nedcar hebben geleid tot drie ontslagrondes van in totaal 4.000 medewerkers. Vanaf de eerste ontslagronde eind 2023 werken publieke en private partners samen in het Werkcentrum Zuid-Limburg in Geleen. We zetten ons in voor een duurzaam nieuw perspectief voor de mensen en voor het behoud van talent voor deze regio. De bedoeling is om werkloosheid te voorkomen of zo kort mogelijk te laten duren.
Tijdens de periode van kortdurende werkloosheid kan het voor een aantal oud-medewerkers nodig zijn, dat zij om in hun levensonderhoud te kunnen voorzien een beroep doen op een bijstandsuitkering. Het aantal mensen waarvoor dit mogelijk nodig is, is op voorhand niet kwantificeerbaar.

Consequenties hervormingsagenda jeugd

De Hervormingsagenda Jeugd heeft 2 doelen, die nadrukkelijk aan elkaar zijn gekoppeld:

1. Betere en tijdige zorg en ondersteuning, op de juiste plek en wanneer dit nodig is.
2. Een beheersbaar en daarmee duurzaam financieel houdbaar stelsel.

Deze inhoudelijke doelstellingen laten zien dat de agenda een transformatiedoelstelling heeft; een inhoudelijke vernieuwing die de kwaliteit van de jeugdzorg verhoogt. In de Hervormingsagenda worden deze doelstellingen uitgewerkt en moet leiden tot een landelijke besparing van 1 miljard euro. Er zal een maatschappelijke dialoog gevoerd moeten worden waarin duidelijkheid gegeven wordt wat jeugdhulp precies inhoudt en wat binnen de huidige wettelijke kaders onder de jeugdhulp moet vallen en wat niet. Ook zal meer nadruk moeten komen op een integrale aanpak. Wanneer jeugdhulp het gevolg is van volwassenenproblematiek, dient deze als eerste te worden aangepakt. De oplossing ligt dan niet alleen bij de inzet van jeugdhulp.

Er zal structureel worden geïnvesteerd in de (landelijke) kwaliteit en effectiviteit van jeugdhulp. Ook komt er een aanpassing van de Jeugdwet, waardoor duidelijker wordt waarvoor kinderen en ouders hulp kunnen krijgen. Gemeenten worden verplicht bepaalde specialistische zorg regionaal in te kopen om beschikbaarheid en continuïteit van zorg beter te organiseren. Er zal minder papierwerk en administratie nodig zijn, zodat medewerkers daar zo min mogelijk tijd aan kwijt zijn. Ook zullen lokale toegangen worden versterkt (stevige lokale teams) en moet betere samenwerking met bijvoorbeeld het onderwijs ervoor zorgen dat kinderen en jongeren meer met collectieve voorzieningen (preventieve zorg) worden ondersteund en minder vanuit de individuele voorzieningen. Daarnaast wordt er naar gestreefd de uithuisplaatsingen zoveel mogelijk te voorkomen en/of terug te dringen (residentiële jeugdhulp).
Sommige van de genoemde maatregelen in de hervormingsagenda zijn reeds gerealiseerd door onze gemeente. Afwachtende de duidelijkheid over de aanpassing van de Jeugdwet, de reikwijdte, de regionalisering en standaardisatie zal in 2024 gewerkt worden aan een plan waarin we inzichtelijk maken welke maatregelen reeds gerealiseerd zijn en welke we voornemens zijn te realiseren. En wat de benodigde investeringsruimte is om de beoogde maatregel(en) te realiseren.

Aanscherpen indicatiecriteria GGZ-Wlz heeft gevolgen voor de Wmo-begeleiding en beschermd wonen

Recent (april 2023) is de Tweede kamer geïnformeerd over de ontwikkelingen ggz in Wet langdurige zorg. Zoals bekend is per 1 januari 2021 de Wlz opengesteld voor de doelgroep ggz. Dit heeft positieve gevolgen gehad voor een groep mensen, maar gaat ook gepaard met onvoorziene en onbedoelde effecten. Na 2 jaar blijkt de instroom van mensen die vanwege een psychische stoornis toegang zou krijgen tot de Wlz blijkt de zorg twee keer zo groot te zijn dan eerder werd verwacht. De instroom van mensen met een psychische stoornis in de Wlz bestaat met name uit mensen die eerder ondersteuning vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo 2015) kregen. Deze grotere verschuiving van ondersteuning en beschermd wonen vanuit de Wmo naar zeer intensieve zorg in de Wlz is een opvallende ontwikkeling. Deze verschuiving sluit niet aan bij de breed gedragen visie dat de meeste mensen met een psychische aandoening gebaat zijn bij herstelgerichte zorg en ondersteuning die zo dicht mogelijk bij de eigen leefomgeving geboden wordt.

Om die reden heeft het Rijk besloten de indicatiecriteria GGZ-Wlz aan te scherpen, hetgeen consequenties heeft voor de kosten van de Wmo – ambulante begeleiding en Beschermd wonen – Beschermd thuis. Deze kosten zullen naar de toekomst toe stijgen.

Safehouses

'Safehouses' zijn een nieuw en groeiend antwoord binnen de Wmo. Het grootste deel van deze voorzieningen is gestart in de afgelopen 5 jaar, verspreid over Nederland. De beweging naar Beschermd Thuis (minder klinisch) en het inkorten van behandeltrajecten ligt hier mede aan ten grondslag. Ook onze regio krijgt te maken met deze vorm van Wmo – Beschermd wonen. Op dit moment wordt voor deze vorm van Beschermd wonen per aanvraag een opdracht verstrekt (op basis van maatwerk) aan een aanbieder. De gemeenten (zijnde de gemeenten Sittard-Geleen, Beek en Stein) hebben de wens uitgesproken dit anders te willen organiseren. Om dit mogelijk te maken zijn verschillende opties verkend via een marktverkenning. De verkenning heeft nog niet geresulteerd in een advies. Er dient nog een verdiepende verkenning plaats te vinden.

Woningaanpassingen en vervoersvoorzieningen

De versnelde afbouw verpleeghuisbedden waardoor mensen langer thuis blijven wonen heeft gevolgen voor het aantal aanvragen voor woningaanpassingen en vervoersvoorzieningen. Daarnaast constateren we dat per 01 juli 2023 de prijzen in het kader van de woonvoorzieningen onroerend sterk zijn gestegen als gevolg van de hoge materiaalkosten en hoge werknemerslasten bij de leveranciers. Dit geldt eveneens voor woonunits.
Ook zien we binnen onze gemeente een toename van het aantal woon-zorgwoningen voor inwoners met een Wlz indicatie die deze indicatie verzilveren via een volledig pakket thuis (vpt) of een modulair pakket thuis (mpt), waardoor er groot beroep gedaan wordt op deze Wmo voorzieningen.

Aanbesteding hulpmiddelen

Wereldwijd zien we de grondstoffen kosten stijgen. De stijging van deze kosten hebben ook gevolgen voor Wmo en de aanbesteding hulpmiddelen. De consequenties van de gesignaleerde stijging van de grondstoffen is nog onduidelijk, omdat de aanbesteding zich in de afronden fase bevindt.

Scootmobielen en brandveiligheid

Met de invoering van de Omgevingswet per 1 januari 2024 zijn aan het hoofdstuk 'Gebruik van bouwwerken van het Besluit bouwwerken leefomgeving' twee artikelen toegevoegd die concrete eisen stellen aan de brandveiligheid (het gebruik van vluchtroutes in een gemeenschappelijke verkeersruimte in woongebouwen). Op dit moment wordt onderzocht wat de gevolgen van deze wijziging betekend voor Wmo.

Verduurzaming Geleen-Zuid

De uitvoering van isolatieprogramma's staat onder druk. Zo ook het programma voor Geleen-Zuid. In het kader van Wet Natuurbescherming worden er eisen gesteld aan deze programma's om diersoorten die woonachtig zijn in spouwen en onder dakranden te beschermen.
Het is anno 2024 nog niet helemaal duidelijk wat wel en wat niet kan. Opgaves voor wat betreft isoleren/energiebesparing en natuurbescherming staan lijnrecht tegenover elkaar. Middels zogenaamde soortenmanagementplannen (SMP) kunnen na onderzoek alsnog isolatiewerkzaamheden uitgevoerd worden.
De risicomelding behelst de vertraging die opgelopen kan worden in de programma's, het niet tot uitvoer kunnen brengen van energiebesparende maatregelen en het mogelijk terug moeten betalen van verstrekte subsidiemiddelen.

Bedrijfsvoering probleem aanbieders jeugdzorg.

De gemeenten in de Limburgse jeugdregio's zien zich door de problemen bij XONAR, de Mutsaersstichting en mogelijk ook andere aanbieders geconfronteerd met een breder probleem dat individuele jeugdzorgaanbieders

overstijgt en daarmee ook de aanpak volgens het draaiboek continuïteit jeugdhulp. Dit richt zich immers op de oplossing van knelpunten bij individuele zorgaanbieders.
De gemeenten maken zich grote zorgen over de consequenties voor de inrichting van het zorglandschap. In de specifieke context van grote delen van Limburg speelt daarnaast dat er nauwelijks of geen gebruik kan worden gemaakt van het zorgaanbod in de aangrenzende regio's vanwege de geografische begrenzing.
De jeugdzorgaanbieders zijn onafhankelijk en hebben vrijheid in het nemen van bedrijfsmatige beslissingen. Als deze beslissingen mede leiden tot de continuïteitsproblemen, zoals wij nu zien bij XONAR en Mutsaersstichting, dan wordt de jeugdregio gevraagd financieel bij te springen als het gaat om een aanbieder die cruciale jeugdhulp biedt. Zeker voor de jeugdregio's in Limburg geldt dat door de geografische ligging de mogelijkheid van het inzetten van andere aanbieders, op korte termijn, beperkt is. Er is daardoor een ongelijk speelveld tussen aanbieders en jeugdregio's.
De gemeenteraden in Zuid-Limburg hebben enkele maanden geleden € 8 mln. financiële steun moeten verlenen aan XONAR. Van de gemeenteraden kan niet worden verwacht dat iedere keer als een zorgaanbieder in de problemen komt publieke middelen worden ingezet voor de financiering van een herstelplan. Wij hebben het ministerie daarom tijdens het bestuurlijk overleg laten weten dat de Zuid-Limburgse gemeenten niet (nogmaals) aangeslagen willen worden voor financiële steun aan een zorgaanbieder, in dit geval Mutsaersstichting.

BESCHIKBARE WEERSTANDSCAPACITEIT

In onderstaande tabel 2 wordt het benodigd weerstandsvermogen berekend. Dit is de som van de kwantificeerbare risico's en niet-kwantificeerbare risico's. Een deel van dit bedrag wordt opgevangen door de post onvoorzien. Voor het overige deel wordt de algemene reserve risicobeheersing ingezet.
De beginstand van de algemene reserve risicobeheersing is het niveau per 31 december 2023. Volgens de kadernota weerstandsvermogen en risicobeheersing moet de weerstandscapaciteit 100% bedragen zodat alle risico's zijn gedekt. Indien de gerealiseerde stand te laag is, vindt er een storting van de algemene reserve naar de algemene reserve risicobeheersing plaats. Is de gerealiseerde stand te hoog, vindt er een onttrekking vanuit de algemene reserve risicobeheersing naar de algemene reserve plaats.
Bij de begroting 2024 is een eerste inventarisatie van de risico's voor 2024 opgesteld. Hieruit zijn stortingen in en onttrekkingen uit de algemene reserve risicobeheersing geraamd (gerepresenteerd door nummer 1 en 2).
Bij de jaarrekening 2023 wordt de inventarisatie van de risico's voor 2024 uit de begroting 2024 geactualiseerd. Doordat de risico's kunnen wijzigen, is het mogelijk dat een additionele storting in of onttrekking uit de algemene reserve risicobeheersing nodig is om ervoor te zorgen dat de weerstandscapaciteit 100% is. Dit wordt gerepresenteerd door nummers 3 en 4. Uiteindelijk is de benodigde weerstandscapaciteit € 12,40 miljoen. Daarvoor moet een additionele storting van de algemene reserve in de algemene reserve risicobeheersing van € 0,44 miljoen plaatsvinden. Via het bestemmingsvoorstel van de jaarrekening stellen wij voor om het saldo van de algemene risicobeheersing te verhogen tot het saldo van de benodigd weerstandsvermogenscapaciteit.

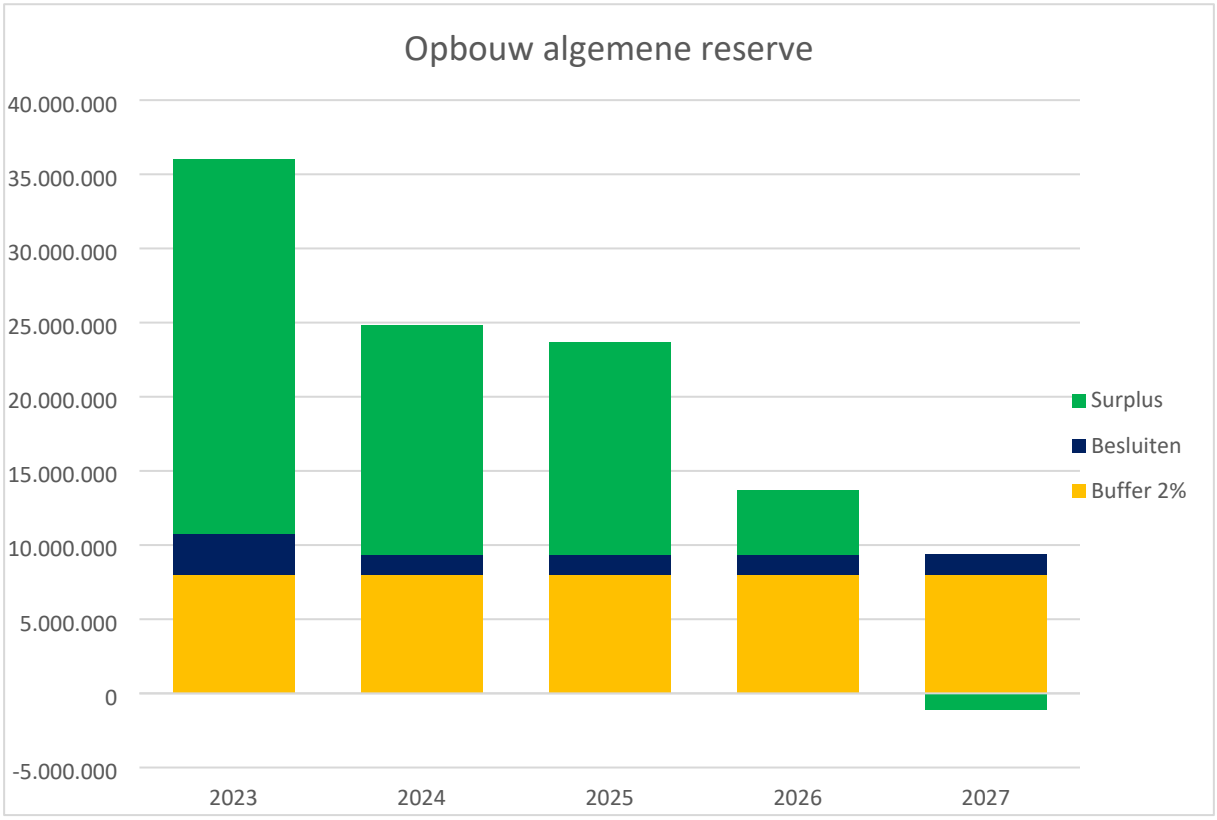
bedragen x € 1 mln.	Niet-kwantificeerbare risico's	kwantificeerbare risico's	Totaal benodigd weerstandscapaciteit
gerealiseerde stand per 31-12-2023	**3,73**	**5,66**	**9,39**
(1) Geraamde storting begroting 2024	0,02	3,70	3,72
(2) Geraamde onttrekking begroting 2024	-0,02	-1,13	-1,15
(3) Additionele storting jaarrek'23	0,27	0,46	0,73
(4) Additionele onttrekking jaarrek'23	0,00	-0,29	-0,29
Weerstandscapaciteit 2024	**4,00**	**8,40**	**12,40**

Additioneel benodigd vanuit algemene reserve naar algemene reserve risicobeheersing	**0,44**

Tabel 2 berekening benodigd weerstandsvermogen

OPBOUW ALGEMENE RESERVE

De algemene reserve bestaat uit drie onderdelen, een minimale buffer van 2% van het begrote totaalsaldo lasten, raadsbesluiten over mutaties in de algemene reserve en een surplus. De onderstaande grafiek geeft een teruglopend surplus weer. Dit ontstaat doordat in 2024, 2026 en 2027 de algemene reserve wordt aangewend voor de uitvoering van de uitvoeringsagenda. In 2025 wordt dit opgevangen door het verwachte begrotingsresultaat.

Grafiek 1 opbouw algemene reserve

FINANCIËLE KENGETALLEN

De kengetallen van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) geven nadere informatie over de financiële positie van de gemeente. Deze kengetallen nemen we jaarlijks op in deze paragraaf bij de begroting en de jaarstukken. In deze jaarstukken zijn de kengetallen gebaseerd op basis van de balans in hoofdstuk 3.

Op basis van de voorliggende begroting en meerjarenraming worden de financiële kengetallen als volgt weergegeven.

Kengetallen	Jaarrekening 2021	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023
1a. Netto schuldquote	92,1%	77,2%	112,1%	67,2%
1b. Netto schuldquote gecorr. voor alle verstrekte leningen	89,5%	74,8%	105,1%	67,1%
2. Solvabiliteitsratio	13,7%	18,1%	11,2%	20,1%
3. Grondexploitatie	1,6%	1,1%	0,8%	0,5%
4. Structurele exploitatieruimte	0,6%	8,4%	0,1%	4,4%
5. Gemeentelijke belastingcapaciteit	114,7%	112,8%	107,0%	100,0%

Tabel 1 financiële kengetallen jaarrekening 2023 gemeente Sittard-Geleen

Onderverdeling voor de beoordeling

Om een beeld te geven hoe de financiële positie van de gemeente Sittard-Geleen zich ontwikkelt, is gebruik gemaakt van streefwaarden. In onderstaande tabel zijn de streefwaarden weergegeven. Dit normenkader is in samenwerking met de commissie B&V tot stand gekomen. In het onderstaande overzicht wordt per financieel kengetal de signaleringswaarde weergegeven.

Signaleringswaarden kengetallen	Categorie A Minst risicovol	Categorie B Neutraal	Categorie C Meest risicovol
1a. Netto schuldquote	< 90%	90 - 130%	> 130%
1b. Netto schuldquote gecorr. voor alle verstrekte leningen	< 90%	90 - 130%	> 130%
2. Solvabiliteitsratio	> 50%	20 - 50%	> 20%
3. Grondexploitatie	< 20%	20 - 35%	> 35%
4. Structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	> 0%
5. Gemeentelijke belastingcapaciteit	< 95%	95 - 105%	> 105%

Tabel 2 signaleringswaarden financiële kengetallen

Netto schuldquote en de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Interpretatie: hoe lager, hoe beter

De netto schuldquote geeft aan in hoeverre de schulden meer of minder bedragen dan de jaarlijkse inkomsten. De hoogte van de schuld wordt ook bepaald door het opnemen en doorlenen van geldleningen. De netto schuldquote wordt daarom ook berekend gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen. Hoewel over de verstrekte leningen een risico gelopen wordt, kan verondersteld worden dat deze leningen worden terug ontvangen.

De afgelopen jaren schommelde de schuldquote tussen de 90-110%. Bij het opstellen van de begroting 2023 is er logischerwijs geen rekening gehouden met incidentele middelen ontvangen van het Rijk. Bij de realisatie van de jaarrekening 2023 is de schuldquote wederom behoorlijk lager door incidentele middelen ontvangen van het Rijk. Dit is vergelijkbaar met de situatie in uit 2022.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Solvabiliteitsratio

Interpretatie: hoe hoger, hoe beter

De solvabiliteitsratio drukt het eigen vermogen uit in een percentage van het totale vermogen en geeft daarmee de weerbaarheid van de gemeente aan. De gemeente betaalt een groot gedeelte van haar uitgaven door middel van vreemd vermogen, hierdoor is de solvabiliteitsratio lager dan de streefwaarde. De gemeente kiest er bewust voor om te investeren in de gemeente waardoor sprake is van meer financiering met leningen.

De waarde voor de solvabiliteitsratio is behoorlijk gestegen ten opzichte van de begroting 2023. Vergelijkbaar met de netto schuldquote wordt deze waarde beïnvloed als de gemeente incidentele middelen ontvangt, met name van het Rijk. Bij het opstellen van de begroting kan daar geen rekening mee worden gehouden omdat het nog niet bekend is. Bij het opstellen van de jaarrekening 2023 is het wel bekend waardoor een verbetering voorkomt. Dit houdt niet in dat de gemeente ruimte heeft voor nieuwe zaken aangezien de meeste ontvangen middelen van het Rijk al een specifieke bestemming hebben.

Grondexploitatie

Interpretatie: hoe lager, hoe beter

Het kengetal grondexploitatie geeft inzicht in de omvang van de grondposities in relatie tot de totale baten. Het gaat hier alleen om grondposities die het doel hebben om bebouwd en verkocht te worden. Uit het kengetal blijkt dat de financiële situatie van de grondexploitatie de afgelopen jaren gezond is.

Structurele exploitatieruimte

Bij de structurele exploitatieruimte wordt berekend of de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. Uit de grafiek blijkt dat dit kengetal schommelt, maar wel binnen de gunstige streefwaarde blijft. De structurele exploitatieruimte in de jaarrekening 2023 is 4,4%, wat ruim hoger is dan het gemiddelde. Deze situatie is vergelijkbaar met de jaarrekening 2022 waar ook een behoorlijke exploitatieruimte zichtbaar is. Dit is verklaarbaar omdat er een behoorlijk positief jaarrekeningresultaat voor bestemming wordt behaald. Wederom de kanttekening dat dit grotendeels wordt veroorzaakt door incidentele middelen van het Rijk waarvoor al een specifieke bestemming is.

Onbenutte belastingcapaciteit

Het kengetal belastingcapaciteit geeft aan hoeveel onze inwoners gemiddeld aan OZB, afvalstoffen- en rioolheffing betalen ten opzichte van het landelijk gemiddelde. De belastingdruk in de gemeente is hoger dan het landelijk gemiddelde. Dit betekent dat de gemeente in verhouding met andere gemeenten hoge woonlasten heeft. Het percentage van belastingcapaciteit is verbeterd. Dit komt doordat het landelijke gemiddelde, de referentie om de belastingcapaciteit te bepalen, sterk is gestegen. De gemiddelde woonlasten in gemeente Sittard-Geleen zijn in vergelijking niet zo sterk gestegen als het landelijk gemiddelde waardoor het kengetal belastingcapaciteit verbeterd is.

SAMENVATTING

De financiële kengetallen zijn vergelijkbaar ten opzichte van de jaarrekening 2022. Hier ligt aan ten grondslag dat er eind 2023 incidentele middelen zijn ontvangen van het Rijk, wat eind 2022 ook is voorgekomen. De kengetallen zijn daardoor ook behoorlijk beter dan de begroting 2023. Bij het opstellen van de begroting kan er logischerwijs geen rekening gehouden worden gehouden dat er wederom incidentele middelen worden ontvangen van het Rijk.

Doordat de gemeente ervoor kiest om een groot gedeelte van haar uitgaven door middel van vreemd vermogen te financieren is de solvabiliteitsratio lager dan het landelijke gemiddelde en dus minder goed dan de landelijke streefwaarde. In de jaarrekening 2023 staat de solvabiliteitsratio er goed voor. De netto

schuldquote geeft aan dat deze schulden wel draagbaar zijn. De structurele exploitatieruimte blijft positief en dit geeft aan dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van een lening) te dekken. De financiële positie van de gemeente Sittard-Geleen kan dan ook als “voldoende” worden beoordeeld. Bovendien blijkt uit het surplus in de algemene reserve dat de gemeente “voldoende” in staat is om financiële tegenvallers op te vangen.

2.2.3 ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN

De kapitaalgoederen worden als volgt gerubriceerd:

- Infrastructuur en voorzieningen;
- Gebouwen en haven;
- Interne bedrijfsmiddelen.

Hieronder volgt een samenvatting van de vigerende plannen, welke de basis vormen voor het uitvoeren van het benodigd onderhoud:

Plannen	Vastgesteld door de raad	Jaar	Financiële vertaling begroting	Achterstallig onderhoud
Integraal basis beheerplan openbare ruimte	Ja	2019	Ja	Nee
Onderhoud kapitaalgoederen openbare ruimte 2020-2023	Ja	2019	Ja	Nee
Beheerplannen per beheergroep	Nee	2022	Ja	Nee
Beleidsplan water en klimaatadaptatie	Ja	2022	Ja	Nee
Nota vastgoedbeheer	Ja	2016	Ja	Nee
Nota onderhoud kapitaalgoederen vastgoed	Ja	2019	Ja	Nee
Haven Korte en middellange plan van aanpak	Ja Nee*	2011 2023	Ja Ja	Nee, besluitvorming plan lange termijn is voorzien in Q4 2024

* Raad is geïnformeerd via 3e rapportage 2023

INFRASTRUCTUUR EN VOORZIENINGEN

Het beheer en onderhoud van de openbare ruimte is een belangrijke taak van de gemeente. Hierbij is het essentieel om onze kapitaalgoederen te onderhouden en aan het einde van de technische levensduur te vervangen. Elk jaar wordt hiervoor dagelijks, klein én groot onderhoud uitgevoerd.

Onderhoud en beheerplannen

In 2022 zijn de beheerplannen openbare ruimte 2021-2025 vastgesteld door College. Deze zijn een verdieping op het eerdere 'Integraal beheerplan openbare ruimte 2019'. Op basis van de uitwerking van de plannen heeft een financiële verdiepingsslag plaatsgevonden. Dit heeft geleid tot een bijstelling van het beschikbaar budget voor het integraal beheer van de openbare ruimte in de begroting 2023 en 2024.

In 2023 zijn we aan de slag gegaan met het doorvertalen van de inventarisaties uit de beheerplannen naar programma's per beheergroep; meerjarenprogramma's voor planmatig (jaarlijks terugkerend) onderhoud, maar ook programma's voor herstelmaatregelen.

Zo is er onder andere een programma opgesteld voor het uitvoeren van herstelmaatregelen aan bebording (verkeersborden en bewegwijzering). Er is opdracht verleend om dit programma in 2024 en verder uit te voeren.

Ook voor Openbare Verlichting (OVL) is er een meerjarenprogramma voor zowel investeringen (vervangingen) als herstelmaatregelen opgesteld en de uitvoering is gestart. Nog niet voor alle beheergroepen zijn echter programma's al afgerond, hiermee gaan we in 2024 verder.

Herstelmaatregelen

Bij het opstellen van het integraal beheerplan openbare ruimte 2019 is daarnaast gebleken dat er herstelmaatregelen noodzakelijk zijn om de kwaliteit van verhardingen weer op het vastgestelde beheerniveau te brengen. Hiervoor is een Groot Onderhoud Wegen – programma opgesteld en zijn door de Raad separaat financiële middelen ter beschikking gesteld om het onderhoud aan de wegen - opgenomen in het programma -

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

uit te kunnen voeren. In 2020 is gestart met het uitvoeren van deze herstelmaatregelen. Het onderhoudscontract met de aannemer loopt tot het einde van 2024.
Voor 2023 was vanuit de beschikbaar gestelde financiële middelen, inclusief extra exploitatiegelden, voor herstelmaatregelen een bedrag beschikbaar van € 10,9 mln. Besteed is een bedrag van € 6,7 mln. In 2023 zijn 50 wegen uitgevoerd en 29 wegen doorgeschoven naar 2024.

De tweejaarlijkse weginspectie is na de zomer 2023 afgerond en aan het eind van het jaar geanalyseerd. Deze analyse biedt een actueel beeld van de kwaliteitstoestand van onze wegen. Dit gebruiken we voor het uitvoeren van het huidige programma voor het jaar 2024 en wordt het eerste kwartaal van 2024 verder voorbereid voor het beheer van onze wegen voor 2025 en verder.

Projecten

Naast bestekken voor het uitvoeren van onderhoud, is er ook een IBOR-BSW-vervangingsprogramma opgesteld voor die locaties in de gemeente waar niet meer met onderhoud volstaan kan worden, maar een volledige vervanging aan de orde is. Dit programma komt tot stand op basis van inspecties van bijvoorbeeld wegen en rioleringen, metingen rondom het beheer van de openbare ruimte, analyse van meldingen die de gemeente ontvangt en gebiedskennis van medewerkers. Het proces van totstandkoming van dit programma is verwoord in het projectplan IBOR-BSW 2022 – 2026; dit plan wordt jaarlijks bijgesteld op basis van nieuw verkregen informatie en inzichten. In het kader van 'werk met werk maken' wordt, indien mogelijk, rekening gehouden met het combineren van IBOR en BSW projecten. Tevens wordt er naar groenopgaves en verkeersveiligheidsoplossingen gekeken. Voor het uitvoeren van voornoemde vervangingen is in 2023 afgerond € 11,8 mln. IBOR-krediet toegekend. In 2023 is daarvan € 6,3 mln. (54%) uitgegeven. Gemiddeld is aan IBOR-krediet en BSW-krediet samen in 2023 € 10,8 mln. (64%) uitgegeven. Zie ook paragraaf Beleidsplan Water en Klimaatadaptatie.

Zoals al vaker als risico gemeld in een programmarapportage, zijn als gevolg van capaciteitsproblemen in- en extern en het oplopende probleem rondom de productie en levering van bouwmaterialen, niet alle geplande projecten, zoals opgenomen in de begroting 2023, in 2023 ook in voorbereiding genomen of (later) in uitvoering gegaan. Ook kunnen onze projecten soms later in uitvoering door werkzaamheden van Nutsbedrijven.

Beleidsplan Water en Klimaatadaptatie

Voor wat betreft de instandhouding van de kapitaalgoederen is in het kostendekkingsplan gemeente Sittard-Geleen berekend dat voor de periode 2022-2027, jaarlijks afgerond € 5,7 mln. aan vervangings- en verbeteringsinvesteringen nodig zijn voor alle onderdelen. Zoals de hoofdriolering en de huisaansluitingen, maar ook voor het vervangen van pompen, gemalen en elektromechanische installaties. In de rioolheffing is dan ook rekening gehouden met de kapitaallasten van deze investeringen. In 2023 is € 4,4 mln. (88%) uitgegeven.

Klimaatverandering

In 2023 is onze gemeente ook weer getroffen door hevige buien met diverse meldingen van wateroverlast tot gevolg. Via huisbezoeken zijn deze bewoners geïnformeerd over de doelmatige taakstelling van de gemeente (bescherming tegen buien die eens per vijf jaar voorkomen) en het mogelijk treffen van maatregelen om de wateroverlast te verminderen. Dit is echter niet overal mogelijk. De gemeente adviseert dan ook dat de bewoners zelf maatregelen kunnen treffen om hun eigen pand te beschermen. Via de subsidieregeling klimaatadaptatie worden een deel van de kosten hiervoor vergoed.

Beheer en onderhoud

De doelstelling voor beheer en onderhoud is 'adequaat en efficiënt beheren van ons stelsel.' Naar dat doel wordt toegewerkt door de strategie te volgen, waarbij beheer en onderhoud als één gezamenlijk regionaal

areaal worden gezien en benaderd. Daarbij zoeken we samen naar doelmatige en duurzame verbeteringen en werken we volgens de afspraken in het Beheerplan Water en Klimaatadaptatie Westelijke Mijnstreek. In 2023 is gewerkt aan een regionaal reiniging, inspectie en reparatieprogramma, hebben we gezamenlijk riolen gerelined (inwendig renoveren). Regionaal is ook gewerkt aan het digitaliseren van de huis- en kolkaansluitingen. Het rioolstelsel van de Sittard-Geleen is, gemiddeld gezien, verouderd, hetgeen we de laatste jaren ook terugzien in de stijging van de kosten voor incidenteel onderhoud (o.a. reparatie kolken).

GEBOUWEN EN HAVENS

Ontwikkelingen vastgoedbeheer

De nota Vastgoedbeheer gemeente Sittard-Geleen is in 2016 door de raad vastgesteld. Er wordt gewerkt aan een nieuwe versie van deze nota; deze nieuwe versie zal gedurende 2024 ter vaststelling aangeboden worden. Uitgangspunt van het vastgoedbeheer is en blijft dat de gemeente geen vastgoed bezit alleen uit financieel oogpunt. Het maatschappelijk rendement is leidend. De gemeente Sittard-Geleen heeft ca. 175 gebouwen in eigendom, naast de havens en woonwagenstandplaatsen.

In 2019 heeft een grootschalige inspectie van de panden plaatsgevonden. Met deze integrale inspecties werd nog meer inzicht verkregen in de conditie (prestaties) van de panden. Aspecten die daarbij aan bod zijn gekomen, zijn: brandveiligheid, onderhoudsstaat, duurzaamheid en inzicht in de naleving van wet- en regelgeving m.b.t. het gebouw. De gevolgen van de resultaten van de inspecties voor de onderhoudsplanning en bijbehorende budgetten zijn verwerkt in het door de raad vastgestelde beheerplan Vastgoed (raadsvergadering 13/14 november 2019).

Het herbeoordelen van de meerjarige onderhoudsplanning is een dynamisch proces. In 2021 zijn het Toon Hermans Theater en de parkeergarages geïnspecteerd. In 2022 zijn de gymzalen, die horen bij de 6 scholen (onderwijsgebouwen), de gemeenschapshuizen die onder het accommodatiebeleid vallen, tennisaccommodaties en enkele andere gebouwen (circa een vierde deel) ook overeenkomstig de NEN 2767 geïnspecteerd en zijn hierop gebaseerde meerjaren onderhoudsplanningen opgesteld geworden. In alle gevallen is ook de naleving van wet- en regelgeving m.b.t. het gebouw meegenomen.
Verder zijn in 2023 onderzoeken uitgevoerd in relatie tot de toekomstige huisvestingsvraagstukken.
Tevens is men in 2023 gestart met de aanbesteding van gebouwgebonden installaties voor alle locaties.

Het planmatig onderhoud van gebouwen vindt plaats op basis van een meerjarige onderhoudsplanning waarbij gebruik wordt gemaakt van conditiemetingen volgens de NEN 2767 systematiek. Deze conditiemetingen worden weergegeven in een score voor een gebouw variërend van 1 (uitstekend) tot 6 (zeer slecht). Gebouwen van de gemeente worden over het algemeen onderhouden op conditiescore 3; redelijke conditie. Panden die worden verkocht en panden met leegstand worden onderhouden op conditiescore 4: matige conditie. Te slopen panden worden onderhouden op onderhoudsscore 6: slechte/zeer slechte conditie.
Het kan voorkomen dat de totale conditiescore van een object 3 is maar dat er toch op onderdelen sprake is van een onderhoudstoestand beneden het gewenste niveau. In 2023 is gebleken dat er bij een aantal gebouwen op onderdelen sprake is van een onderhoudstoestand beneden het gewenste niveau.
Tijdens de komende onderhoudscycli zal het onderhoudsniveau worden gebracht naar het gewenste niveau.
In 2024 zijn nieuwe onderhoudsinspecties gepland, bij deze inspecties zal nadrukkelijk gekeken worden naar het achterstallig onderhoud op onderdelen. Op basis van deze nieuwe inspecties zullen de meer jaren onderhoudsplannen (MJOP) worden geactualiseerd, waarbij ook gekeken wordt of de huidige dotatie in de onderhoudsreserve nog voldoende is.

De krapte op de arbeidsmarkt en het vinden van gekwalificeerd personeel kan leiden tot vertragingen bij inspectie, renovatie of onderhoud van maatschappelijk vastgoed. Dit kan leiden tot extra kosten en mogelijk inkomstenverlies.

Brand Tuurhoes Guttecoven
In juni 2023 is er brand geweest in gemeenschapsaccommodatie het Tuurhoes in Guttecoven. Schade was aanzienlijk. Met de herstelwerkzaamheden zijn gelijktijdig grotere onderhoudswerkzaamheden meegenomen, waaronder de vernieuwing van het dak.

Toon Hermans Theater
In de zomerperiode 2023 heeft er groot onderhoud plaatsgevonden bij het Toon Hermans Theater. Door het groot onderhoud van het Toon Hermans Theater dat gepland stond in de komende jaren slim te combineren, en uit te voeren in de zomermaanden van 2023, kon de overlast voor het gebruik en de programmering van de voorstellingen tot een minimum beperkt worden. In 2024 is een nieuwe onderhoudsinspectie gepland. Op basis van deze nieuwe inspecties zullen de Meer Jaren Onderhouds Plannen (MJOP) worden geactualiseerd, waarbij ook gekeken wordt of de huidige dotatie in de onderhoudsvoorziening nog voldoende is. Tevens is de discussie over de demarcatie opgelost ten laste van de begroting.

Sportaccommodaties
De sportvoorzieningen worden voor het eigenaarsdeel beheerd door de gemeente en worden verhuurd aan de Sportstichting Sittard-Geleen, die vervolgens via vaste tarieven deze voorzieningen weer in gebruik geeft aan sportverenigingen en andere gebruikers. De Sportstichting is tevens beheerder en dient bij de uitvoering van de onderhoudswerkzaamheden het gemeentelijke aanbestedingsbeleid te volgen. De Sportstichting ontvangt jaarlijks voor het beheer en de exploitatie door middel van een beschikking een subsidie van de gemeente. De huur die de Sportstichting betaalt is een kostendekkende huur minus een bedrag voor planmatig onderhoud.
Naar aanleiding van de ontwikkelingen mbt Glanerbrook in Geleen is het contract voor zwembad De Nieuwe Hateboer met de Sportstichting verlengd tot en met 31/12/2025. Hierbij dient er rekening mee te worden gehouden dat er sprake is van verouderde installaties en mogelijk tussentijds extra onderhoud noodzakelijk is.

Onderwijshuisvesting
Het eigenaarsonderhoud van schoolgebouwen is een verantwoordelijkheid van de schoolbesturen. De gemeentelijke taak voor wat betreft onderwijshuisvesting beperkt zich nu tot het beheer van gymzalen bij zes scholen. Voor deze gymzalen is in 2022 een her-inspectie conform de Wet op het Primair Onderhoud (WPO) en de NEN 2767 uitgevoerd en verwerkt in de meerjarige onderhoudsplanning.

Havens
De gemeentelijke havens zijn van strategisch belang voor de stad gezien de geografische ligging en de grote economische belangen. Daarnaast bestaat de verwachting dat de havens een belangrijke rol kunnen vervullen bij de transitie naar een circulaire economie waarbij een efficiënte aan- en afvoer van circulaire grondstoffen met het oog op de nabije industrie van strategisch belang is. Het beheer van de haven is echter geen kerntaak van de gemeente. Voor het beheren van deze havens is een beheerplan voor de korte en middellange termijn opgesteld. Via de 3e rapportage 2023 zijn er middelen gereserveerd voor het uitvoeren van baggerwerkzaamheden om de havens bereikbaar te houden. De inkoop- en aanbesteding is gestart. Na het uitvoeren van deze baggerwerkzaamheden kunnen metingen en inspecties van de bodem en kades worden verricht, welke moeten leiden tot het kunnen opstellen van een geactualiseerd beheer- en onderhoudsplan voor de lange termijn (2024-2043).

Woonwagenstandplaatsen
De herinrichting, normalisatie en integratie van de woonwagenlocatie Obbichterweg maakt deel uit van het herstructureringsproject “Overdracht woonwagenlocaties” en is als zodanig het laatste deel van de overdracht aan ZOwonen. Naar aanleiding van geleerde lessen uit project Tudderenderweg is voor de Obbichterweg gekozen voor een integrale aanpak, hiervoor is een bedrag opgenomen van € 1,23 mln. Op basis van de in juni door de Raad vastgestelde “Strategie invulling woonbehoefte woonwagenbewoners” heeft participatie met de

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

bewoners plaatsgevonden. Op basis van deze participatie heeft de planvoorbereiding voor de renovatie van de bergingen plaatsgevonden. Uitvoering is in de eerste helft van 2024 voorzien. Afspraken met de bewoners over de normalisatie van de locatie en de nieuw te ontwikkelen locatie worden vastgelegd in een door alle bewoners te ondertekenen vaststellingsovereenkomst.

Exploitatie- en investeringsbudgetten instandhouding kapitaalgoederen
Voor de instandhouding van de kapitaalgoederen waren op basis van de begroting 2023 onderstaande budgetten beschikbaar.

Instandhouden kapitaalgoederen		Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Krediet tbv vervangingen 2023	Realisatie vervangings investeringen 2023	Achterstallig onderhoud
Infrastructuur		**27.908**	**30.290**	**20.852**	**12.226**	
a	**Wegen/verkeersmaatregelen**	**17.452**	**18.729**	**14.375**	**7.253**	
-	Wegen	16.005	17.138	14375	7.253	nee
-	Kleine verkeersmaatregelen	1.447	1.591			nee
b	**Riolering**	**9.711**	**10.627**	**5051**	**4.438**	nee
c	**Kunstwerken**	**12**	**15**			nee
d	**Verkeersregelinstallaties**	**733**	**919**	**1426**	**535**	nee
Voorzieningen		**9.498**	**11.790**	**1.512**	**2.334**	
a	**Groen**	**7.228**	**7.936**	**649**	**666**	
-	Openbaar groen (bomen/beplantingen)	7.006	7.590	649	666	nee
-	Bos/natuurterreinen	64	193			nee
-	Groenbeheer begraafplaatsen	158	153			nee
b	**Verlichting**	**1.450**	**2.929**	**500**	**1.346**	nee
c	**Speelvoorzieningen**	**820**	**925**	**363**	**322**	
-	Speel- en recreatie voorzieningen	654	742	363	322	nee
-	Kinderboerderij	99	114			nee
-	Kasteelpark Born	67	69			nee
Panden		**5.470**	**4.316**			
a	**Gebouwen**	**2.982**	**2.041**			
-	Ambtelijke huisvesting	**281**	**113**			nee
-	Maatschappelijke huisvesting	**592**	**593**			nee
-	Commerciële huisvesting	**96**	**72**			nee
	Sportgebouwen	**1.891**	**1.249**			
-	Cultuurgebouwen	**122**	**14**			nee
b	**Schouwburg**	**2.201**	**2.132**			nee
c	**Parkeergebouwen**	**139**	**134**			nee
d	**Onderwijsgebouwen**	**148**	**9**			nee

INTERNE BEDRIJFSMIDDELEN

Facilitaire Services
De budgetten voor de meerjarenonderhoudsplannen zijn toereikend. We blijven kritisch op de te maken onderhoudsinvesteringen in relatie tot de gemaakte keuzes over bestuurlijke en ambtelijke huisvesting, de huisvesting van Vidar en Wijkbeheer. We blijven voldoen aan de wet- en regelgeving en wettelijke Arbo-regels. Binnen de bestuurlijke en ambtelijke huisvesting zijn we in 2023 doorgegaan met het vervangen van het verouderde en afgeschreven meubilair.
We vervangen in fases en innoveren op een wijze die past bij het hybride werken. We plaatsen modern meubilair (elektrisch verstelbaar sta/zit bureaus) in de panden. Hier horen dan ook ontmoetingsplekken bij. Een voorbeeld is de realisatie van de Ontmoeting op de eerste verdieping van het kantoor Stadhuis Sittard. Het

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

ontmoeten op kantoor komt steeds meer naar de voorgrond. Daarnaast heeft de organisatie kennis gemaakt met ruimte waar je ongestoord kunt videobellen We zijn op weg naar een meer onafhankelijk gebruik van kantoren en werkplekken. Dit alles heeft geleid tot het verlaten van het pand Walram en in 2024 eveneens het pand aan de Rijksweg Zuid.

Informatiemanagement en ICT
De instandhouding van de vaste ICT-componenten is bij de vaststelling van eerdere programmabegrotingen afdoende geregeld en van budget voorzien. Voor hardware wordt daarbij gebruik gemaakt van een leasecontract met zodanige vervangingsfaciliteiten, dat de continuïteit en doorontwikkeling (innovatie) zijn gewaarborgd. Bij ingrijpende wijzigingen in het gebruik van de ICT-middelen of aanzienlijke personele uitbreiding binnen de organisatie wordt opnieuw bekeken of de beschikbare budgetten binnen het bestaande leasecontract toereikend zijn.

In 2023 is in het DT besproken om de budgetten voor de aanschaf van mobiele devices bij ICT te centraliseren. Zodat er meer grip op devices ontstaat, zowel operationeel als administratief. De overheveling zal naar verwachting in 2024 plaats gaan vinden. Momenteel wordt gekeken hoe de budgetten welke nu in de teams liggen op een correcte wijze overgeheveld kunnen worden naar ICT.

Voor wat betreft het voornemen om meer gebruik te gaan maken van mobiele devices betekent dat het advies ongewijzigd zal blijven. Wat betreft groei van storage door de implementatie van cloud-systemen (VTH, Zaaksysteem, M365) zal deze groei niet in de eigen omgeving gerealiseerd worden maar is er gekozen om deze opslag als dienst in de cloud te plaatsen. In het kader van de verdere ontwikkelingen en transitie naar de cloud zal dit eveneens een effect hebben op de lokale opslag van data. Deze zal in de loop van jaren verschuiven van intern naar extern. Voor de opslag van data in de cloud bij Microsoft (M365) dient wel rekening gehouden te worden met voldoende storage voor de interne back-up van deze data. Daarnaast dient er voldoende aandacht te zijn voor dataclassificatie in het kader van privacy en security. Er zal altijd lokale opslag noodzakelijk blijven in verband met back-up van bedrijf kritische gegevens die niet in de cloud opgeslagen (mogen) worden.

Het beheer van ICT-middelen is zo ingericht, dat daarmee zowel technische infrastructuur als centrale software (generieke en bedrijfsvoeringapplicaties) op adequaat niveau kan blijven functioneren (life-cycle management).
Bij de verdere ontwikkelingen rondom Hybride Werken wordt ook een toename verwacht van de benodigde personele beheercapaciteit. De capaciteit zien we reeds toenemen m.b.t. de (wettelijke) eisen op het gebied van Informatieveiligheid. De technische basis blijft op orde en de landelijke standaarden op basis van werken onder architectuur worden ingevuld. Met de uitbreiding van nieuwe technieken zoals robotisering en Common Ground zullen aanpassingen in de technische architectuur aan de orde zijn incl. benodigde beheercapaciteit.

De onboarding van Vidar heeft eind 2021 succesvol plaatsgevonden, waarbij de hosting van Navision was verlengd bij 2Invision. Het doel om de hosting per 1 januari 2023 te beëindigen bij 2Invision is niet gelukt, in afwachting van de afronding van de implementatie van Business Central (vervanging/upgrade Navision) welke begin 2024 gerealiseerd wordt. Het blijkt inmiddels dat ook na afronding de ‘oude’ omgeving toegankelijk moet blijven voor een aantal gebruikers, waardoor de dienstverlening van 2Invision in beperkte mate in 2024 e.v. voortgezet dient te worden. Het offertetraject dat inzicht geeft in de kosten na 1-4-2024 loopt nog.

Naast de onboarding van Vidar is besloten om het wettelijke deel van het archief terug te plaatsen bij de gemeente. Momenteel vindt er een inventarisatie plaats die inzicht moet geven welke zaken vanuit de Domijnen overgebracht dienen te worden naar de gemeentelijk ICT-omgeving. Deze inventarisatie zal inzicht geven in de (bijkomende) kosten t.b.v. de ICT-omgeving vanaf 2024.

Instandhouden kapitaalgoederen		Begroting 2023	Jaarrekening 2023	Krediet tbv vervangingen 2023	Realisatie vervangings-investeringen 2023	Achterstallig onderhoud
Informatiemanagement en ICT		**5.399**	**4.204**			
a	Informatiemanagement/Data en integratie	341	337			nee
b	Onderzoek en Statistiek	45	23			nee
c	Geo	1.094	1.069			nee
d	Informatieveiligheid en privacy	193	97			nee
e	ICT	3.526	2.424			nee
f	ICT VIDAR	200	254			nee

2.2.4 FINANCIERING

INLEIDING

Conform artikel 18 van de Financiële verordening op basis van artikel 212 van de Gemeentewet wordt de Raad door middel van de financieringsparagraaf in de jaarrekening op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen en resultaten met betrekking tot de financiering.

Alle in deze financieringsparagraaf opgenomen acties zijn gebeurd in het kader van de doelstelling van de treasuryfunctie: optimale verkrijging, inzet en beheersing van financieringsmiddelen om op de gewenste plaats, op het juiste tijdstip en tegen de beste condities over de gewenste hoeveelheid liquiditeiten te kunnen beschikken. Voor informatie over garanties wordt verwezen naar de paragraaf Weerstandsvermogen & risicobeheersing.

UITGANGSPUNTEN

Gehanteerde percentages	**Geldmarktrente**	**Kapitaalmarktrente**
Begroting	0,50%	3,00%

KASGELDLIMIET

De kasgeldlimiet is bepalend voor de maximale omvang waarvoor de gemeente kortlopende schuld (korter dan 1 jaar) mag aangaan. Deze limiet wordt conform de wet Financiering Decentrale Overheden (FIDO) berekend naar een vast percentage (8,5%) van de totale uitgaven van de begroting per 1 januari van het betreffende jaar.

Uit onderstaande tabel, die inzicht geeft in de benutting van de kasgeldlimiet, blijkt dat de gemeente in 2023 het hele jaar ruimschoots binnen de kasgeldlimiet gebleven is.

In de tabel is te zien dat in elk kwartaal van het jaar 2023 de netto vlottende schuld(+)/vlottende middelen(-) als een negatief bedrag is opgenomen. Dit komt doordat er in 2023 meer vlottende middelen waren dan dat er vlottende schuld was opgenomen.

Kasgeldlimiet Bedragen x € 1.000		**1e kwartaal**	**2e kwartaal**	**3e kwartaal**	**4e kwartaal**
Omvang uitgaven begroting per 1 januari 2023	400.344				
Netto vlottende schuld(+)/vlottende middelen(-)		-3.641	-7.927	-26.648	-34.421
Kasgeldlimiet		34.029	34.029	34.029	34.029
Ruimte onder limiet		**37.670**	**41.956**	**60.677**	**68.450**

LIMIETEN FINANCIERINGSMIDDELEN

Bij de begroting 2023 is de limiet voor de kortlopende financieringsmiddelen 2023 bepaald op € 30 mln. De behoefte aan kortlopende financieringsmiddelen is in de maanden maart en april afgedekt door twee kasgeldleningen aan te trekken met een totaalbedrag van € 20 mln.

Geldgever	**Bedrag**	**Rente %**	**Looptijd**
Aegon Custody BV	15.000.000	2,97	23-03-2023 / 31-03-2023
Aegon Custody BV	5.000.000	2,97	30-03-2023 / 11-04-2023
Totaal 2023	20.000.000		

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Bij de begroting 2023 is de limiet voor de langlopende financieringsmiddelen 2023 bepaald op € 75 mln. In 2023 is het niet nodig gebleken om een langlopende financiering aan te trekken.

RENTERISICONORM

Op basis van de wet FIDO is een limiet gesteld aan de blootstelling van renterisico's door middel van het instellen van een "renterisiconorm". Doel is om tot een gelijkmatig opgebouwde leningenportefeuille te komen zodat de renterisico's bij herfinanciering gespreid worden. De renterisiconorm geeft het maximum aan renterisico per jaar aan en is een bedrag ter grootte van 20% van de omvang van de uitgaven van de begroting per 1 januari van het begrotingsjaar. Onderstaande tabel geeft conform de Uitvoeringsregeling Financiering Decentrale Overheden (UFDO) inzicht in de renterisiconorm over de komende vier jaren gebaseerd op de omvang van de uitgaven van de begroting per 1 januari van het begrotingsjaar. De gemeente voldoet aan de wettelijke renterisiconorm van 20%.

Bedragen x € 1.000

Renterisiconorm en renterisico's vaste schuld	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
(1) Omvang uitgaven begroting per 1 januari	422.135	422.135	422.135	422.135
(2) Bij ministeriële regeling vastgesteld percentage	20%	20%	20%	20%
(3) Renterisiconorm op basis begroting (1*2)	**84.427**	**84.427**	**84.427**	**84.427**
(4) Renterisico op vaste schuld (= aflossing en renteherziening)	17.073	17.384	17.596	18.008
Ruimte (3-4)	67.354	67.043	66.831	66.419
Renterisico in percentage begroting (4/1)*100%	**4,04%**	**4,12%**	**4,17%**	**4,27%**

RENTETOEREKENING

Artikel 13 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft voor dat de gemeente moet werken met een renteomslag en inzicht moet geven in:

- de rentelasten uit externe financiering
- het renteresultaat
- de wijze van rentetoerekening

Met onderstaand door de commissie BBV geadviseerd renteschema wordt invulling gegeven aan dit inzicht.

Bedragen x € 1.000

Schema rentetoerekening			
a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering		7.887
b.	De externe rentebaten over de korte en lange financiering	-/-	2.368
	Saldo rentelasten en rentebaten		5.519
c.1	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-/-	153
c.2	De rentelasten van projectfinanciering en doorverstrekte leningen die aan het betreffende taakveld moeten worden toegerekend	-/-	338

Schema rentetoerekening			
c.3	De rentebaten van projectfinanciering en doorverstrekte leningen waarvoor een specifieke lening is aangetrokken die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend		1.861
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		6.889
d.1	Rente over eigen vermogen		0
d.2	Rente over voorzieningen		0
	Totaal werkelijk aan taakvelden toe te rekenen rente		6.889
e.	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag 2,15%)	-/-	8.334
f.	Renteresultaat op het taakveld treasury		-1.445

De afwijking tussen de werkelijke rentelasten en de toegerekende rentelasten bedraagt - € 1.445.000.

Deze afwijking is ontstaan doordat er bij het berekenen van de renteomslag in het voorjaar van 2023, rekening gehouden is met een aanzienlijk lagere rente opbrengst dan dat er in 2023 daadwerkelijk gerealiseerd is. Tevens bleek gedurende 2023 dat er minder gefinancierd hoefde te worden dan vooraf verwacht.

De afwijking is 20,98% van de werkelijke rentelasten. De gemeente hoeft op basis van deze nacalculatie de toegerekende rente niet te corrigeren omdat de afwijking kleiner is dan 25%.

LIQUIDITEITSPLANNING EN FINANCIERINGSBEHOEFTE

Dagelijks:

De dagelijkse liquiditeitsbehoefte is volledig afgedekt omdat het beheer van het saldo in de rekening-courant volledig in handen gegeven is van de bank. Dit is geregeld in de overeenkomst van de bancaire dienstverlening. Aan het saldo in rekening-courant is automatische daggeldverstrekking gekoppeld. Voor deze dienst is in 2023 een toeslag betaald van 15 basispunten (0,15%) op het interbancaire rentepercentage (1-maands EURIBOR) dat tussen de banken onderling gehanteerd wordt.

Er worden rentekosten in rekening gebracht bij een negatief banksaldo, namelijk het interbancaire rentepercentage (1-maands EURIBOR) verhoogd met een toeslag van 15 basispunten (0,15%). Over een positief saldo wordt rente ontvangen, namelijk het interbancaire rentepercentage (1-maands EURIBOR) verminderd met een afslag van 25 basispunten (0,25%).

Korte termijn:
De nadruk ligt op het voortschrijdend actualiseren van de bestaande liquiditeitsplanning met een scope van 5 maanden waarbij alle geldstromen worden meegenomen.

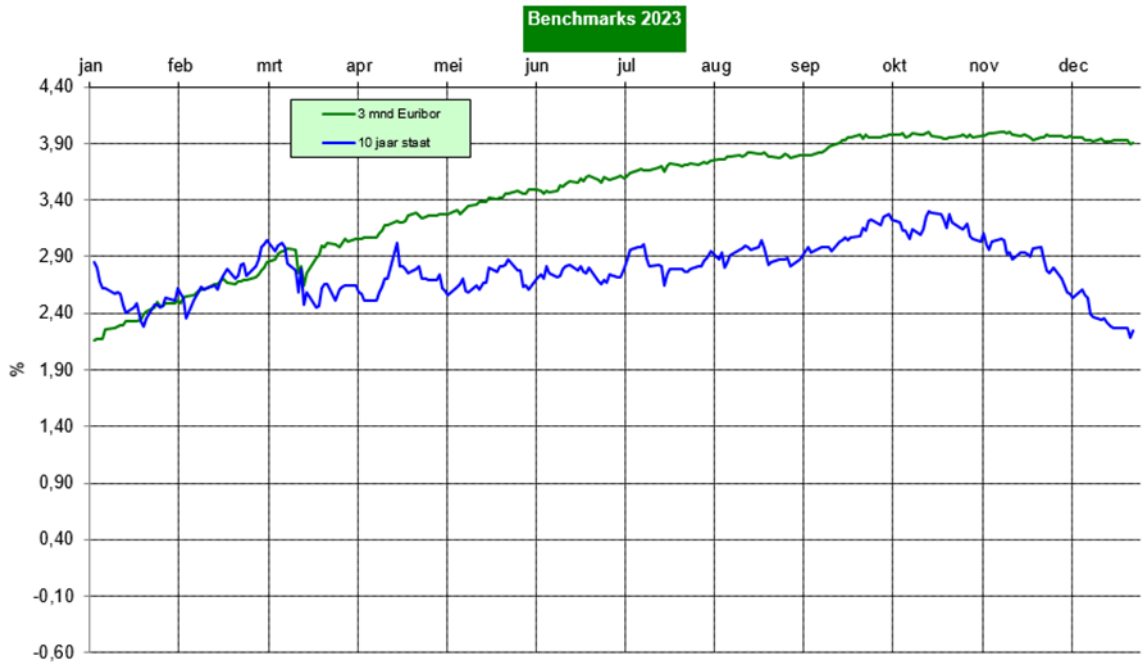
(Middel)lange termijn:
Bij de begroting 2024 is een geactualiseerde financieringsbehoefte voor de komende jaren gepresenteerd.

RENTEONTWIKKELINGEN

De rentevisie van BNG, ING, ABNAMRO en Thésor vormde het uitgangspunt voor het financieringsbeleid. Voor de geldmarkt dient de driemaands Euribor als leidraad en voor de kapitaalmarkt dient de 10 jr. Nederlandse staatslening als benchmark.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Verwachte percentage per jaar ultimo 2023	**10-jaars staat**	**3-maands Euribor**
ten tijde van samenstellen begroting	3,000%	0,500%
Werkelijk percentage per jaar ultimo	2,250%	3,909%

In bovenstaande grafiek zijn de benchmarks 2023 opgenomen voor de geldmarkt en de kapitaalmarkt.

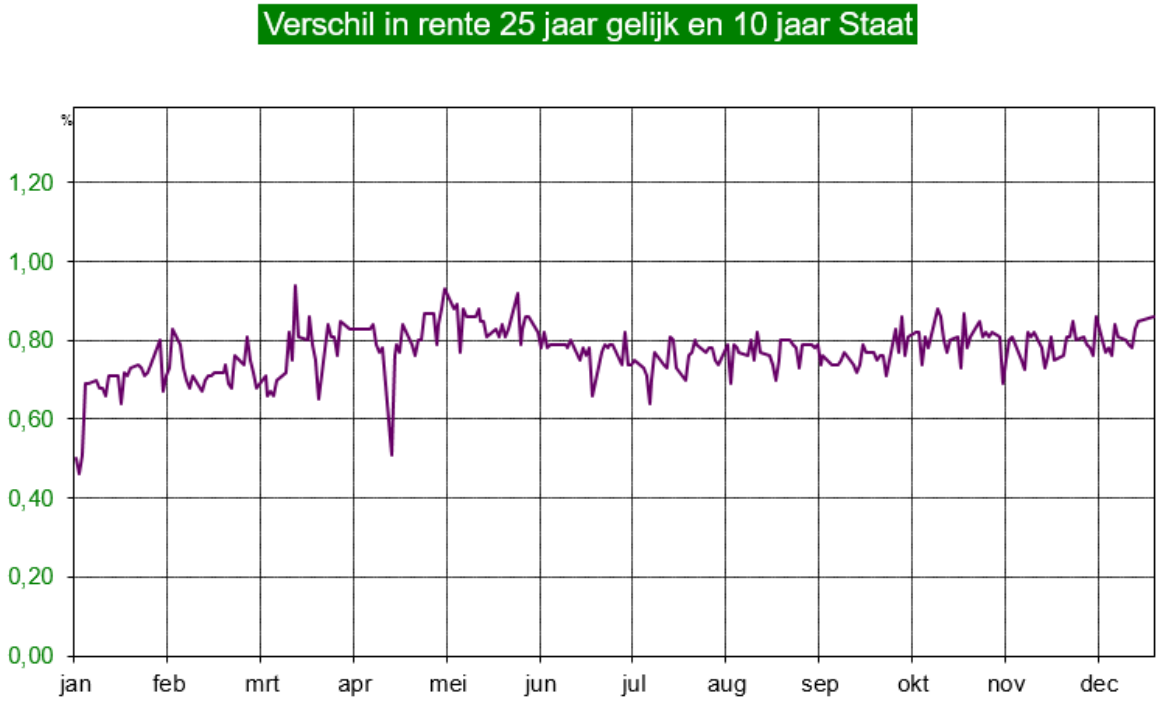
Vooral bij de geldmarkt, de 3-maands Euribor, is het effect van de renteverhogingen van de ECB duidelijk waarneembaar. De 3-maands Euribor begon het jaar 2023 met een rentestand van 2,162% en liep ultimo 2023 op tot 3,909%. De rente van de 10 jaar staatslening lag ultimo 2023 0,6% lager dan aan het begin van het jaar. Vanaf maart 2023 hebben we te maken met een inverse rentestructuur: de rente op de kortlopende leningen werd hoger dan de rente op de langlopende leningen. Dit is duidelijk terug te zien in bovenstaande grafiek.

In 2023 heeft de Europese Centrale Bank (ECB) net als in 2022 een belangrijke rol gespeeld in het vormgeven van het monetair beleid van de eurozone, waarbij de focus lag op het handhaven van prijsstabiliteit en het ondersteunen van duurzame economische groei.

De renteontwikkeling van de ECB in 2023 vertoonde een geleidelijke verdere stijging van de rentetarieven. De belangrijkste doelstelling van de renteverhogingen van de ECB was het beheersen van de inflatie binnen haar streefwaarde van 2%. Over het algemeen werd de renteontwikkeling van de ECB in 2023 gezien als een evenwichtsoefening tussen het handhaven van prijsstabiliteit en het ondersteunen van de economische groei.

Ultimo 2023 lag de inflatie nog maar een fractie boven de doelstelling van de 2% die de ECB hanteert.

Het tarief van de lening 25 jaar gelijk 2023 vertoonde nagenoeg een zelfde verloop als de 10 jaar staatslening. De kredietopslag die de banken aan hun klanten in rekening brachten voor dit soort langlopende leningen laat in 2023 een schommeling zien tussen de 0,94% en 0,46%.

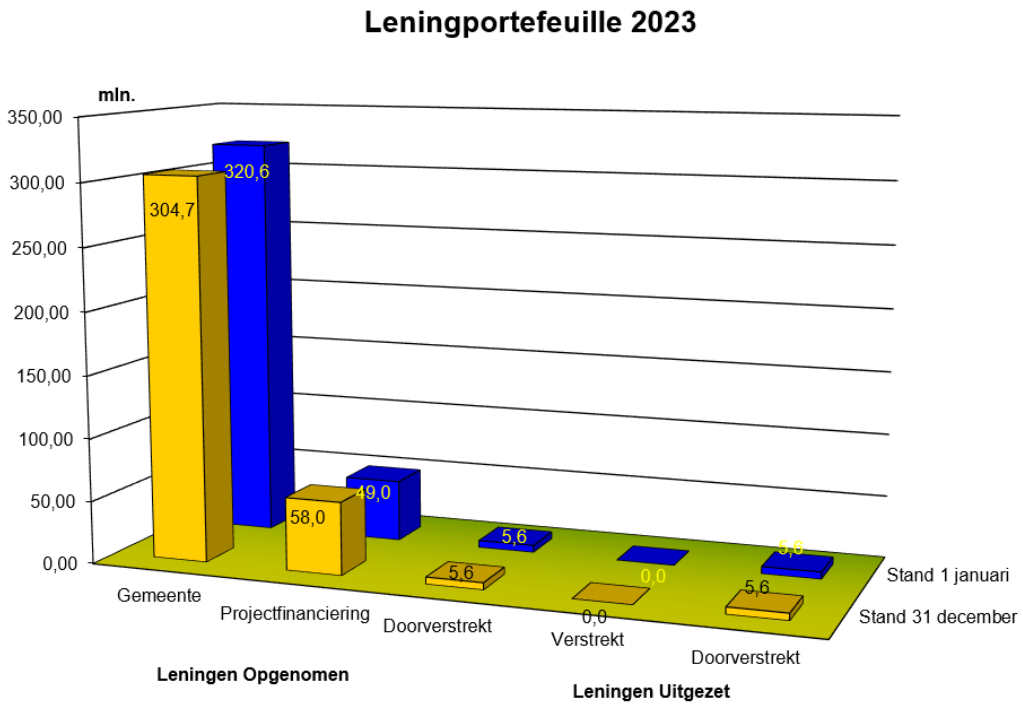
Bovenstaande grafiek laat dit verschil tussen de 10 jaar staatslening en de lening 25 jaar gelijk zien.

LENINGPORTEFEUILLE

Het schuldrestant van de opgenomen leningen is in 2023 gedaald van € 375,2 mln. per 1 januari naar € 368,3 mln. per 31 december 2023:

- € 304,7 mln. Leningen t.b.v. algemene middelen Gemeente
- € 58,0 mln. Projectfinanciering Glanerbrook
- € 5,6 mln. Doorverstrekte leningen

In 2023 is € 10 mln opgenomen als nieuwe lening voor het project Glanerbrook. Tevens is er € 1 mln. afgelost op de eerder aangetrokken lening voor het project Glanerbrook. De opgenomen lening van € 10 mln. is de eerste van 4 leningen die in 2022 zijn aangetrokken met een uitgestelde stortingsdatum.

Kengetallen opgenomen leningen t.b.v. algemene middelen Gemeente:

- het gemiddeld rentepercentage is 2,43%.
- de gemiddelde restantlooptijd is 22,1 jaar.
- opgenomen in 2023 € 0 mln.
- aflossingen € 15,9 mln.

Kengetallen projectfinanciering:

- het gemiddeld rentepercentage is 0,47%.
- de gemiddelde restantlooptijd is 47,5 jaar.
- opgenomen in 2023 € 10 mln.
- aflossingen € 1 mln.

Kengetallen van doorverstrekte leningen die op verzoek van derden voor hen opgenomen zijn en aan hen verstrekt zijn:

- het gemiddeld rentepercentage is 1,83%.
- de gemiddelde restantlooptijd is 9,6 jaar.
- opgenomen in 2023 € 0 mln.
- aflossingen € 0,029 mln.

SCHATKISTBANKIEREN

De gemeente is verplicht alle liquide middelen boven een drempelbedrag van 2% van de begrotingsomvang bij het Ministerie van Financiën aan te houden. Het drempelbedrag is gedefinieerd als een gemiddeld bedrag per kwartaal. Dat betekent dat het gemiddelde van het bedrag aan overtollige middelen dat een decentrale overheid gedurende het kwartaal elke dag buiten de schatkist heeft aangehouden niet boven het drempelbedrag mag liggen. Alleen positieve saldi tellen mee voor de benutting van het drempelbedrag. Uit de tabel, die inzicht geeft in de benutting van het drempelbedrag en volgens de voorschriften BBV deel uitmaakt van de toelichting op de balans, blijkt dat de gemeente in 2023 binnen deze drempel is gebleven.

In 2023 ontving de gemeente een rentevergoeding voor het bedrag dat bij het Ministerie van Financiën in de schatkist werd aangehouden. In totaal betrof dit in 2023 een bedrag van € 2.029.891. Van de aangetrokken leningen voor Glanerbrook werd gedurende 2023 nog een aanzienlijk bedrag bij de schatkist aangehouden, ultimo 2023 was dit € 49 mln.

De rentevergoeding voor de gelden van Glanerbrook aangehouden bij de schatkist betrof in 2023 € 1.522.414.

2.2.5 BEDRIJFSVOERING

INLEIDING

De gemeente heeft medewerkers met de meest uiteenlopende functies in dienst. Zij werken samen aan de realisatie van de opgaven uit het coalitieakkoord en de dienstverlening naar onze inwoners en ondernemers. Om dit bereiken is een bedrijfsvoering nodig die ervoor zorgt dat iedereen bij de gemeente zijn werk goed kan doen. In deze paragraaf komen de belangrijkste bedrijfsvoeringprocessen binnen onze gemeente aan bod, zoals het organisatiebeleid in 'de staat van de organisatie', communicatie, inkoop, ICT en Informatiemanagement, HRM, Financiën en Control. De budgetten en cijfermatige analyse van de bedrijfsvoeringprocessen treft u op de programmabladen in hoofdstuk 2. Meer specifiek in bijlage 3.7 programma 0 'Bestuur en Ondersteuning', taakveld 0.4 'Overhead'.

GRIP OP INFORMATIE

Het project Grip op Informatie is in 2023 afgerond. Het gaat over van een project naar een structurele inbedding in onze organisatie, waarbij continue aandacht is voor het belang. Het creëren van bewuste omgang met informatie, het aanbrengen van samenhang tussen organisatiebrede projecten, trajecten en de implementatie van wetten (zoals WOO), zorgt voor duurzaam toegankelijke, vindbare en herbruikbare informatie. Deze situatie ondersteunt transparantie, dienstverlening, interne en externe samenwerking en legt een basis voor toekomstige ontwikkelingen. Een open en transparante overheid gebouwd op een informatiehuishouding die op orde is: informatie is digitaal duurzaam toegankelijk en makkelijk vindbaar, draagt hierdoor bij aan efficiëntere taakuitvoering, kwaliteit van dienstverlening, informatiebeveiliging en privacy, en biedt kansen voor vernieuwing en data gedreven werken.

TELEFONISCHE BEREIKBAARHEID

In 2023 zijn de voorbereidingen gedaan voor de implementatie van "bellen met teams" als nieuwe telefonieoplossing t.b.v. het verbeteren van de telefonische bereikbaarheid. Begin 2024 heeft de overstap naar "bellen met teams" plaatsgevonden.

WERKPLEK VAN DE TOEKOMST

Mede in het kader van het hybride werken is gekeken naar de virtuele werkplek van de toekomst, waarbij flexibiliteit en schaalbaarheid in beheer belangrijke elementen zijn. In 2023 is er specifieke aandacht geweest voor de beveiliging van devices en applicaties. Medewerkers, college en raad krijgen op een veilige manier toegang tot de applicaties en gegevens die ze voor de uitvoering van hun functie nodig hebben.

INFORMATIEVEILIGHEID

Informatieveiligheid kent niet alleen een technisch karakter. De menskant is mogelijk nog belangrijker. Immers, daar waar er gebruikers actief zijn, wordt eveneens een veiligheidsrisico gelopen.
De ENSIA-audit van 2023 is positief afgesloten, waarbij er wel continue aandacht is voor de aangedragen verbeterpunten.

Een groot deel van ons werk en contact met inwoners en bedrijven speelt zich in toenemende mate online af. Er worden steeds meer processen gedigitaliseerd. Daarmee is het voor kwaadwillenden ook aantrekkelijker geworden om op deze plek aan te vallen. Aanvallen kunnen zo verstorend zijn dat ze langdurig impact hebben op de organisaties en ketens die worden getroffen. Het belang van digitale veiligheid neemt hierdoor alleen maar toe. Ook het meer vanuit thuis en vanaf flexibele werkplekken werken, vergt meer en andere (technische)

beveiligingsmaatregelen. Hier besteden we continue aandacht aan, naast de aandacht voor bewustwording rondom Informatieveiligheid.

BEHEERSING EN CONTROL ERD

Onze gemeente is Eigenrisicodrager (ERD) voor de Ziektewet (flex) en de regeling Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten (WGA). Dit betekent dat wij verantwoordelijk zijn voor de kosten en re-integratie van medewerkers die na een tijdelijk dienstverband ziek uit dienst gaan en gedurende 10 jaar verantwoordelijk zijn voor de kosten en re-integratie voor vaste medewerkers die na 104 weken ziekte gedeeltelijk of geheel arbeidsongeschikt worden in het kader van de WGA. Dit risico hebben wij overigens herverzekerd bij Loyalis (driejaarlijks Europees aan te besteden).

Binnen deze verantwoordelijkheid is de afgelopen jaren sprake van een behoorlijk toegenomen complexiteit. Dit had tot gevolg dat sprake was van een groot afbreukrisico qua kennis en capaciteit binnen HR. In plaats van het inzetten op extra capaciteit binnen HR is gekozen voor het inschakelen van een externe expertorganisatie (Robidus) die de uitvoering van het ERD van het gehele verzuim (ZW en WGA) van ons heeft overgenomen (driejaarlijks aan te besteden). De medewerkers HR die hiermee belast waren blijven overigens verantwoordelijk voor de aanlevering van gegevens en correspondentie van UWV aan Robidus. De vrijgevallen tijd wordt nu ingezet op de ondersteuning en advisering van managers en HR-adviseurs in het case-managerschap voor de medewerkers gedurende de eerste 2 jaar van ziekte. Dit is een goede ontwikkeling. Hiermee zorgen wij er ook voor dat wij niet door het UWV geconfronteerd worden met een loonsanctie of extra ziektewet jaar vanwege onvoldoende sturing op de Wet Verbetering Poortwachter.

IGOM

GOM is een samenwerkingsverband van 33 (semi-) overheidsorganisaties. Het samenwerkingsverband/netwerk richt zich met name op het op diverse manieren delen van kennis (workshops, themasessies, de IGOM-academie trainingen, e.d.) en het bevorderen van de groei van medewerkers (E-portfolio, loopbaantesten, netwerk-vacaturebank, snuffelstages etc.).

De gemeente Sittard-Geleen is tot 2014 lid geweest van IGOM. In onze gemeente, evenals in de gemeenten Heerlen en Maastricht is de wens aanwezig om weer aan te sluiten bij het IGOM samenwerkingsverband. Besloten is daarom per 1 januari 2025 weer toe te treden tot het netwerk IGOM. Voorafgaand aan deze toetreding vindt eerst een grote Europese aanbesteding plaats ten behoeve van een gezamenlijke inhuurdesk. Door gezamenlijk met alle netwerkpartners aan te besteden wordt onze organisatie ontzorgd op het gebied van inhuur en wordt voordeel behaald op de tarieven. Het samenwerkingsverband/netwerk richt zich verder op het op diverse manieren delen van kennis, het bevorderen van de groei van medewerkers, mobiliteit en duurzame inzetbaarheid van medewerkers.

AANPASSING TALENTPROGRAMMA

In mei 2023 heeft de afronding van de tweede lichting van het talentprogramma plaatsgevonden. De rest van 2023 is gebruikt om samen met de directie te kijken naar de toegevoegde waarde van het talentprogramma en de voorzetting ervan. Eind 2023 is besloten dat er in 2024 gestart gaat worden met een derde lichting van het talentprogramma.

HYBRIDE WERKEN

De interne verhuizing (zie huisvesting) was een natuurlijk moment om het hybride werken binnen onze organisatie een boost te geven. Naast een sessie voor het GMO waarin tips en tricks zijn gedeeld over het

hybride werken, heeft de directie ook werkafspraken vastgesteld, is er een multidisciplinaire werkgroep gestart en is alle informatie over het hybride werken geactualiseerd en opnieuw onder de aandacht gebracht. Tevens experimenteren we met meer open werkplekken en ontmoetingsplekken. De ervaringen die worden opgedaan met het hybride werken nemen we mee als input voor de inrichting van nieuwe huisvesting.

HET GOEDE GESPREK

In maart 2023 is gestart met de toepassing van het Goede Gesprek ter vervanging van de oude gesprekkencyclus. De eerste ervaringen zijn positief omdat er minder rompslomp wordt ervaren en de aard van de opzet uitnodigt tot een gesprek waarin veel meer elementen van de werkrelatie aan de orde komen dan alleen werkinhoud en resultaten, met als doel het stimuleren en ondersteunen van eigenaarschap voor inzet, resultaten én ontwikkeling. Om het gesprek goed te kunnen voeren en voorbereiden zijn er afgelopen jaar ook een aantal hulpmiddelen beschikbaar gesteld, waaronder een nieuwe (digitaal invulbare) praatplaat.
In 2024 wordt de nieuwe werkwijze geëvalueerd en zal ook de juridische regeling worden aangepast.

START AANBESTEDING NIEUW HR-SYSTEEM

Begin 2023 is gestart met de aanbesteding van een nieuw eHRM-systeem. De keuze voor een nieuwe HR-dienstverlener zal de manier van werken binnen Sittard-Geleen veranderen. Om tot een goed HR-systeem te komen is gekeken naar de ambities van de gemeente Sittard-Geleen, de trends en bewegingen in de markt en naar wat de leveranciers kunnen leveren. Dit alles heeft geleid tot de volgende doelstellingen van de aanbesteding:

- Aansluiten bij Best Practice, met mogelijkheid tot flexibiliteit.
- Gebruiksvriendelijke software die faciliteert in het data gedreven beslissen.
- Ketenregie, waarbij heldere processen en inzicht is in de status van processen.
- Een dienstverlener contracteren die vakinhoudelijk sterk is en ondersteuning kan bieden in uitwerking van CAO's.
- Een omgeving creëren waar een medewerker begeleid wordt van sollicitatie tot uitdiensttreding, waarin voldoende mogelijkheden zijn om zichzelf verder te ontwikkelen.
- Een helder applicatielandschap, gericht op dossiermanagement en privacy.
- Van controle naar in control.
- Eigen regie medewerker.

De aanbesteding zal in februari 2024 afgerond zijn, waarna vanaf april 2024 gestart zal worden met de implementatie van het systeem. Livegang is voorzien voor januari 2025.

PILOT ICO

In de loop van 2022 groeide het besef dat, wilden we als organisatie écht stappen kunnen maken in het doorontwikkelen als integere organisatie, er iets moest veranderen aan hoe de rol van coördinator integriteit werd ingevuld. Deze rol hoorde bij het takenpakket van een beleidsadviseur HR die zich ook op andere taakgebieden moest richten. Op dit moment voldoen we aan de minimale wettelijke eisen voor wat betreft integriteitsregelingen en procedures. Echter, om als overheidsorganisatie daadwerkelijk integer te kunnen functioneren is meer nodig.
Daarom is bij wijze van pilot de beleidsadviseur HR voor de duur van anderhalf jaar vrijgemaakt van haar andere taken, zodat zij zich volledig kon richten op het professionaliseren van de functie coördinator integriteit. De bijbehorende organisatieopdracht was: breng het totale speelveld in kaart, van operationele tot tactische en strategische taken en kom van een structuur van regelingen naar een “levend” integriteitsbewustzijn.

De coördinator integriteit heeft in 2023 de leergang “coördinator integriteit” bij Governance & Integrity gevolgd. In deze opleiding heeft zij hoogwaardige kennis en vaardigheden opgedaan om een samenhangend en werkend integriteitsysteem te kunnen bouwen en onderhouden. Dit heeft geresulteerd in een systeemanalyse met aanbevelingen om ons integriteitsysteem te versterken. Deze aanbevelingen worden begin 2024 uitgewerkt in een plan van aanpak. Dan zal ook de pilot worden geëvalueerd en een besluit worden genomen over structurele inbedding en positionering van de functie coördinator integriteit.

ONBOARDING NIEUWE MEDEWERKERS

In de huidige krappe arbeidsmarkt is het extra belangrijk om nieuwe collega's aan te trekken en ook voor langere tijd te kunnen behouden. Onboarding en het goed landen in de organisatie is daarbij van groot belang. Alle acties die worden ingezet in het kader van pre- en onboarding zijn in 2023 in kaart gebracht en geoptimaliseerd. Zo wordt een nieuwe medewerker vanaf 2024 nog meer dan voorheen al voordat hij start welkom geheten en meegenomen in de werkwijze van de gemeente. Dit doen we door informatie te delen, een welkomstpakket, een introductiedag, buddy's en nog veel meer. Om ook meer grip te krijgen op waarom mensen onze organisatie verlaten is gestart met een digitale exit-enquête die in 2024 verder wordt doorontwikkeld en geoptimaliseerd. De invoering van het nieuwe HR-systeem zal een boost geven aan het verder professionaliseren en digitaliseren van het pre- en onboardingsproces, tot die tijd zal de werking van het huidige proces continue worden gemonitord en waar mogelijk worden aangepast.

HUISVESTING

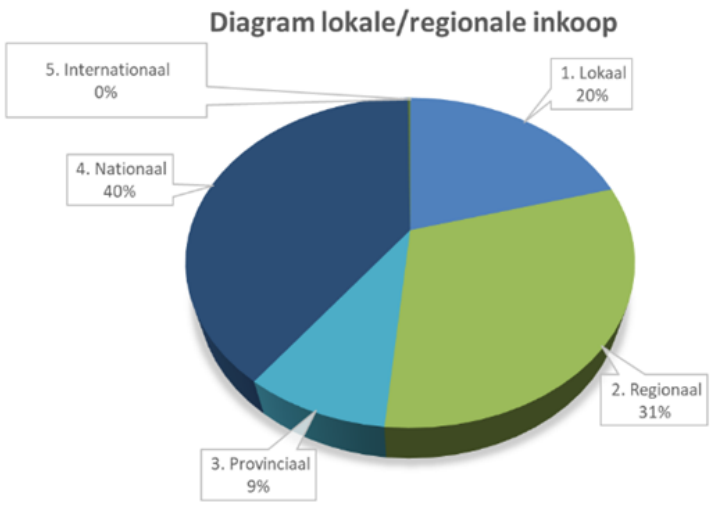
De bezettingscijfers in de 5 grote panden zijn laag. We kunnen stellen dat dinsdagen en donderdagen de drukste dagen zijn op kantoor. We doen meer en meer ervaring op met hybride werken. Op basis van deze cijfers en de sterke kostenverhoging voor energie heeft geleid tot het verlaten van 1 kantoorpand. De medewerkers van de teams in dit pand hebben een (hybride) werkplek gevonden in 2 overige panden. De vrijgekomen locatie wordt geschikt gemaakt voor de huisvesting van ontheemden uit Oekraïne. Daarnaast mogen medewerkers tijd- en plaats onafhankelijk werken in alle beschikbare panden. Het hybride werken heeft een niet meer weg te denken plek gevonden binnen de organisatie.
In 2023 is ook verder gewerkt aan de voorbereiding van de nieuwe huisvesting, dat verder wordt toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering.

INKOOP EN AANBESTEDING

Sinds 30 januari 2020 (raadsbesluit over het Rekenkameronderzoek inkoop- en aanbestedingsbeleid) is vooruitgang geboekt in het verbeteren, vernieuwen, toegankelijker maken en toepassen van het inkoop- en aanbestedingsbeleid. De opgepakte aanbevelingen van de Rekenkamer, het nieuwe inkoop- en aanbestedingsbeleid (2021), de introductie van een Handboek Inkoop (2021) en het Doorwerkingsonderzoek van de Rekenkamer (raad 30 maart 2023) hebben in het afgelopen jaar hun weerslag gehad op de verbetering van de inkoopfunctie in onze organisatie.

Het beïnvloedbaar inkoopvolume is in 2023 gestegen en bedroeg € 113 MIO (in 2022 was dit € 86,25 MIO). 290 van de 320 afgehandelde inkoop- en aanbestedingstrajecten zijn onderhands aanbesteed en onderzocht op het bieden van kansen aan lokale en regionale ondernemers. Daarnaast zijn 30 aanbestedingstrajecten Nationaal of Europees openbaar afgehandeld. Afgerond € 58 MIO van het inkoopvolume is uitgegeven in Zuid-Limburg, waarvan € 23,3 MIO aan lokale ondernemers in Sittard-Geleen. 85 aanbestedingstrajecten kwamen in 2023 in aanmerking voor SROI. Bij het sluiten van het boekjaar zijn 46 SROI trajecten opgepakt (waarde € 2,3 MIO).

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Geografische categorie	Inkoopvolume	%
1. Lokaal	**€ 23.330.375,32**	20,63%
2. Regionaal	**€ 34.905.615,18**	30,87%
3. Provinciaal	€ 9.800.467,96	8,67%
4. Nationaal	€ 44.823.984,53	39,64%
5. Internationaal	€ 229.857,14	0,20%
TOTAAL	**€ 113.090.300,13**	**100,00%**

Meerjaren overzicht 2021 - 2023				
	2021	**2022**	**2023**	**%**
1. Lokaal	24,4%	22,5%	**20,6%**	-1,8%
2. Regionaal	31,5%	32,1%	**30,9%**	-1,2%
3. Provinciaal	3,8%	7,0%	8,7%	1,6%
4. Nationaal	40,0%	38,3%	39,6%	1,3%
5. Internationaal	0,3%	0,1%	0,2%	0,1%

Procentueel zien we een afname van het gegunde volume, echter in financiële zin hebben lokale en regionale ondernemers meer verdiend. Ter indicatie: in 2022 is er ruim € 19 MIO aan lokale ondernemers gegund. In 2023 is dit getal toegenomen met € 4 MIO tot ruim € 23 MIO.
Alle aanbevelingen van de Rekenkamer zijn opgepakt en omarmd in onze organisatie. Er is goed geïnvesteerd in de relatie tussen de opdrachtgevende teams (klanten) en de unit Inkoop. Er is sprake van betere inkoopbewustwording bij de medewerkers (vroegtijdige inkoopbetrokkenheid), een eenvoudiger en toegankelijker inkoopproces, betere facilitering en positieve resultaten in de interne controle op het terrein van rechtmatigheid. De proactieve advisering via periodieke accountgesprekken, jaarlijkse spendanalyses (analyses van inkoopuitgaven), de ingebruikname van het contractbeheer systeem Mercell en de verankering van het inkoopproces in het zaaksysteem JOIN zijn belangrijke stappen voorwaarts.

TOELICHTING OP DE RECHTMATIGHEIDSVERANTWOORDING

In deze jaarrekening is voor het eerst een rechtmatigheidsverantwoording van het college opgenomen. Hierin legt het college zelf verantwoording af over de mate waarin zij in het boekjaar 2023 rechtmatig heeft gehandeld. Het college heeft hiervoor de voorgeschreven teksten gebruikt van de commissie BBV. Zie hiervoor

bijlage 3.8 Rechmatigheidsverantwoording van de jaarrekening 2023. In deze bijlage worden de afwijkingen voor de 3 rechtmatigheidscriteria: begrotingscriterium, voorwaardencriterium en misbruik en oneigenlijk gebruik toegelicht. In het vervolg van deze paragraaf wordt gedetailleerde toelichting gegeven op de gerapporteerde afwijkingen in de rechtmatigheidsverantwoording. De commissie B&V is meegenomen in de voorbereiding van de implementatie van de rechtmatigheidsverantwoording.

Ongecorrigeerde fouten jaarrekening 2022 en jaarrekening 2023

De ongecorrigeerde fouten in de jaarrekening 2022 bedragen € 701.000. Dit is conform het getekende accountantsverslag 2022.

De ongecorrigeerde fouten in de jaarrekening 2023 bedragen € 166.000. Deze ongecorrigeerde fout betreft een vordering die voor een te laag bedrag is opgenomen op de balans van de jaarrekening.

Voorwaardencriterium

- Casus aanbesteding Dynamics4Business (bedrag: € 375.000)
  Toelichting: Dynamics4Business kan gezien worden als een bedrijfsvoeringskritische applicatie. In het huidige inkoopproces wordt er geen onderscheid gemaakt voor bedrijfsvoeringskritische applicaties als het gaat om de te hanteren contractduur. Voor dit soort applicaties is het beter om voor een langere periode te kiezen. Dit is een toegestane werkwijze. Hiermee wordt een aantal zaken bewerkstelligd:
  1. de organisatie hoeft niet iedere 4 jaar een dergelijke applicatie aan te besteden met de kans dat er een grote verandering plaatsvindt, de continuïteit van de bedrijfsvoering telkens onder druk komt te staan en extra kosten met zich meebrengt.
  2. de kans op een foutieve aanbesteding ontstaat met name wanneer een contract wordt verlengd zonder dat er een optie tot verlening is. Door een langere contractduur op te nemen in de aanbesteding, komt de rechtmatigheid niet in gevaar bij een verlenging van het contract.

Aangezien deze afwijking jaarlijks terugkomt tot en met het einde van de overeenkomst in 2026, schrijft de kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV voor dat een eenmalige vermelding van de casus voldoende is. Dit houdt in dat er in de jaarrekening 2023 melding van wordt gemaakt en dat deze afwijking voor de jaren 2024 tot en met 2026 niet meetelt.

Misbruik & oneigenlijk gebruik criterium

- Casus oneigenlijk gebruik bijstandsuitkering (bedrag = € 234.500)
  Toelichting: bij bijstandsuitkeringen geldt de inlichtingenplicht waarbij belanghebbende gewijzigde informatie dient door te geven. Bij een hercontrole van een casus heeft de gemeente geconstateerd dat sprake is van een oneigenlijk gebruik bij een bijstandsuitkering. Daardoor heeft de gemeente het recht om de bijstandsuitkering terug te vorderen over de periode waarover de bijstandsuitkering ten onrechte is uitgekeerd.

Een aantal zaken om dit soort casussen te voorkomen:

- uitgebreidere toelichting over inlichtingenplicht;
- verder inzetten op jaarlijkse ondersteuningsgesprekken met inwoners;
- optimaliseren van het Handhavingsplan vanuit de gedachte van Cirkel van Naleving (preventie);
- meer maatwerk op basis van de Participatiewet in Balans en rechtspraak. Hierbij geldt de evenredigheidstoets (geschiktheid, noodzakelijkheid en evenwichtigheid).

Overige afwijkingen betreffen casussen die de rapportagegrens niet overschrijden.
Er zijn geen andere afwijkingen geconstateerd met betrekking tot dit criterium.

SiSa-regelingen

Er zijn geen afwijkingen geconstateerd in de SiSa-regelingen.

Begrotingscriterium

In het algemeen wordt bij het begrotingscriterium nagegaan in hoeverre de realisatie van het jaar in lijn loopt met de begroting. Hierbij geldt een belangrijke kanttekening dat het nagenoeg onmogelijk is dat de jaarrekening (realisatie) gelijk is aan de begroting.

Wel van belang is of eventuele afwijkingen tijdig zijn gemeld. Bij deze analyse is uitgegaan van de begroting na vaststelling van de 3e programmarapportage. In praktijk betekent dit dat enkel afwijkingen ontstaan tussen deze vaststelling en jaareind tellen voor deze verantwoording. Daarmee wordt ook voldaan aan het budgetrecht van de gemeenteraad omdat eventuele afwijkingen niet meer gemeld konden worden omdat er na de 3e programmarapportage geen ronde- of raadsvergadering meer was in 2023.

Daarnaast worden de onder- en overschrijdingen in absolute termen bij elkaar opgeteld om tot het totaal te komen. Dit houdt in dat dat een onderschrijding niet een overschrijding kan goedmaken.

Het college stelt daarom voor om in de financiële verordening gemeente Sittard-Geleen, 2023 hier meer duiding aan te geven. Dit houdt in dat er een voorstel wordt opgesteld voor de gemeenteraad om de financiële verordening verder aan te scherpen wanneer een afwijking meetelt voor de rechtmatigheidsverantwoording en wanneer niet.

Onderstaand is een tabel opgenomen waarin de afwijkingen worden uitgesplitst per programmablad. Vervolgens wordt aangegeven of het over een onderschrijding of overschrijding gaat. In de commissie B&V wordt hier verder toelichting op gegeven. Het begrotingscriterium is gebaseerd op de bepalingen uit de financiële verordening gemeente Sittard-Geleen, 2023.

bedragen x € 1.000 *Programma's:*	**Baten/Lasten**	**Onderschrijding**	**Overschrijding**
0 BESTUUR EN ONDERSTEUNING	Baten		€ 272,95
	Lasten		
1 VEILIGHEID	Baten		€ 476,63
	Lasten	€ 254,00	
2 VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT	Baten		€ 1.707,24
	Lasten	€ 1.536,26	
3 ECONOMIE	Baten		€ 639,06
	Lasten		
4 ONDERWIJS	Baten		
	Lasten	€ 269,01	
5 SPORT, CULTUUR EN RECREATIE	Baten	€ 287,51	
	Lasten	€ 2.099,39	
6 SOCIAAL DOMEIN	Baten		
	Lasten		
7 VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU	Baten	€ 551,97	
	Lasten		€ 784,70
8 VOLKSHUISV., RUIMT.ORDENING EN STED.VERNIEUWING	Baten	€ 3.075,11	
	Lasten	€ 4.284,83	

ARCHIEF/ DOCUMENTAIRE INFORMATIEVOORZIENING

In 2023 is de implementatie van het zaaksysteem afgerond. Archivering vindt voor 90% digitaal plaats. De instroom in het analoge archief is minimaal en er ontstaat meer en meer een situatie waarin enkel nog sprake is van een afbouw van het analoge archief. Eind 2023 is gestart met het volledig centraliseren van de analoge archieven in stadskantoor Sittard. Voor het beheer van deze archieven is een monitor ontwikkeld die een exact beeld geeft van de opbouw, samenstelling en de toekomstige afname.

Digitale archivering gaat verder dan enkel archivering en vraagt om aanvullende competenties en meer kennis van onder andere het uitvoeren van kwaliteitscontroles en het voeren van adviesgesprekken. De betreffende medewerkers hebben daarom in 2023 de Leergang Informatiemanagement gevolgd en succesvol afgerond. Samen met de recordmanager zijn acties uitgezet om op een proactieve manier de collega's van de andere organisatieonderdelen te ondersteunen bij digitaal zaakgericht werken en archiveren.

BEZWAAR EN BEROEP

Onze gemeente heeft een externe adviescommissie, de commissie bezwaarschriften, ingesteld om de burgemeester, het college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad te adviseren over de afhandeling van ingekomen bezwaren.

De commissie bezwaarschriften bestaat uit één Algemene Kamer en twee Kamers voor Sociale Zaken. De Kamers voor Sociale Zaken behandelen de bezwaarschriften tegen persoonsgerichte besluiten in het sociale domein. De Algemene Kamer behandelt de overige bezwaarschriften tegen meer zaakgerichte besluiten, zoals omgevingsvergunningen.

Daarnaast adviseert de commissie bezwaarschriften de colleges van de gemeenten Beek en Stein over bezwaarschriften tegen besluiten waarvan de uitvoering is opgedragen aan Vidar.

Een overzicht van de bezwaarschriften uit 2023:

2023	Ingekomen Q1	Ingekomen Q2	Ingekomen Q3	Ingekomen Q4	Totaal	Afgehandeld
Algemene Kamer	**58**	**69**	**62**	**43**	**232***	**146****
Sociale Kamer						
Sittard-Geleen	32	53	40	48	173	180
Beek	4	0	1	1	6	6
Stein	2	0	1	6	9	9
Subtotaal	**38**	**53**	**42**	**55**	**188**	**195**
Totaal	96	**122**	**104**	**98**	**420**	**341**

* De 232 ingekomen bezwaarschriften van de Algemene Kamer hebben betrekking op 123 besluiten.

** De 146 afgehandelde bezwaarschriften van de Algemene Kamer hebben betrekking op 103 besluiten.

In 2024 digitaliseren we het proces en de besluitvorming door koppeling van Octopus aan het zaaksysteem Join, zodat we een kwaliteitsslag kunnen bewerkstelligen.

TOEGANKELIJKE BEGROTING EN RAPPORTAGES

In 2023 hebben we voorbereidingen getroffen met de implementatie van de applicatie LIAS. Met deze applicatie kunnen we onze P&C cyclus digitaal aanbieden. In 2024 zullen we alle rapportages, behalve de kaderbrief en jaarrekening, digitaal aanbieden. Daarmee is dit document het laatste document dat op deze manier wordt aangeboden.

CONCERN CONTROL

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

De doelen op het gebied van concern control zijn als volgt:

- Concern control stelt de teams in staat optimaal bij te dragen aan de organisatie, en ondersteunt de organisatie bij het realiseren van hun doelen.
- Concern control zorgt ervoor dat de organisatie in staat is om tot een betere bedrijfsvoering te komen.
- Concern control zorgt voor strategisch en concern-brede kaderstelling, begeleiden van teams in beheersing en sturing van hun werkzaamheden en zorgen voor een kwaliteitsimpuls op deze punten.
- Overkoepelend bewaakt Concern control de gemeentelijke doelen, informeert het Directieteam en is positief kritisch over de richting van de gemeente en de bedrijfsvoering die daaraan ten grondslag ligt.
- Concern control signaleert en informeert, en stelt het Directieteam daarmee in staat om gericht bij te sturen. De strategische opgaves, kaders en doelstellingen worden zodoende in het oog gehouden.

Aan deze doelen wordt gewerkt vanuit een onafhankelijke functie in verbinding met alle geledingen van de organisatie en het bestuur.

Om aan de realisatie van deze doelen invulling te geven zijn in 2023 volgende zaken opgepakt:

- De toepassing van de regeling grote projecten is gemonitord, het betreft de projecten schaatsen/zwemmen, warmtenet, huisvesting en de school middengebied.
- De Rekenkamercommissie heeft onderzoek gedaan naar de informatievoorziening regeling grote projecten. De bevinden en aanbevelingen zijn vertaald naar een themasessie voor de commissie Begroting en Verantwoording, gehouden op 30 november, om zienswijzen op te halen als input voor een verbeterde regeling grote projecten die in 2024 geagendeerd wordt voor de gemeenteraad.
- Aanvullend is in opdracht van het college advies ingewonnen over de opzet, bestaan en werking van de sturing op grote projecten. Dit advies is gevraagd aan BDO accountants als onderdeel van het auditjaarplan 2023. De bevindingen en aanbevelingen zijn complementair aan het rekenkameronderzoek en worden meegenomen in de verbeterde regeling.
- Er is een nieuwe kadernota verbonden partijen aan de gemeenteraad voorgelegd. De gemeenteraad heeft deze op 30 maart vastgesteld.
- De inhuur van juridische diensten is opnieuw aanbesteed. Dit heeft geleid tot een gunning aan Boels Zanders Advocaten met een nieuwe overeenkomst voor de periode 2023-2026 (met een verlengingsoptie voor 2027-2028).
- Vanaf 1 juli 2022 is de gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen van kracht. Het voornaamste doel van de gewijzigde wet is het verbeteren van de democratische legitimatie van de gemeenschappelijke regelingen. Dit geschiedt via een versterking van de kaderstellende en controlerende rollen van de raden. Uiterlijk 1 juli 2024 dient de implementatie afgerond te zijn. Omdat het initiatief bij de GR-en ligt is voor het merendeel van de regelingen waar wij deelnemer aan zijn, gekozen voor een gezamenlijk traject met begeleiding van Boels Zanders en Coöperacion. Voor zienswijzen zijn de wijzigingen op 5 oktober voor de gemeenteraad geagendeerd. Voor het verlenen van toestemming worden de wijzigingen in april voor de gemeenteraad geagendeerd. Uiterlijk juni 2024 vindt de definitieve besluitvorming door het college plaats.
- Voor de inhuur van de accountantsdiensten is gebruik gemaakt van de optie om de bestaande overeenkomst met 2 jaar te verlengen. Op die manier kan met handhaving van de huidige accountant (Deloitte) de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording, die vanaf de jaarrekening 2023 nieuw is, beter geborgd worden. In 2024 wordt de aanbesteding gestart van de jaarrekeningcontrole voor 2025-2028.
- Er is onderzoek gedaan naar de verankering van de juridische control, zijnde een systeem van maatregelen en een continu proces van activiteiten dat als doel heeft een rechtmatige implementatie en uitvoering van wet- en regelgeving en het voorkomen van onnodige en het beheersen van onvermijdbare juridische risico's. De bevindingen en aanbevelingen van dit onderzoek zijn omgezet in een opdracht voor een kwartiermaker om voor de juridische advisering een inrichtingsplan op te

stellen en te implementeren met aandacht voor aansturing, samenwerking, kwaliteit en kwantiteit. Eind 2024 wordt de oplevering van het inrichtingsplan verwacht.

- Voor de implementatie van de kadernota grondbeleid is een drietal acties ingezet: het normeren van de maatschappelijke thema's uit het grondbeleid zodat deze een plek kunnen krijgen in de integrale afwegingen van gebiedsontwikkelingen; het uitwerken van financiële businesscases als onderdeel van de integrale afweging van gebiedsontwikkelingen; het hanteren van de nieuwe methodiek (integrale beoordeling) van het grondbeleid voor ontwikkellocaties. Verder is de grondprijzenbrief 2024 voorbereid, zijn kaders voor toepassing van het Didam-arrest opgesteld evenals kaders bij het toepassen van situationeel actief grondbeleid.
- Landelijk is besloten tot de invoering van een rechtmatigheidsverantwoording door het college met ingang van verslagjaar 2023. Dit heeft geleid tot voorstellen op het gebied van rechtmatigheid, een actualisatie van de verordeningen ex gemeentewet 212 (financieel beleid, beheer en organisatie), 213 (accountantscontrole) en 213a (college onderzoeken). De gemeenteraad heeft deze verordeningen op 5 oktober vastgesteld. Ook het controleprotocol is hierop afgestemd en door de raad op 13 december vastgesteld. Verder is de commissie Begroting en Verantwoording meegenomen in de betekenis van de rechtmatigheidsverantwoording voor de verslaggeving en de accountantscontrole. De onderdelen risicomanagement en weerstandsvermogen en interne controle worden in 2024 verder opgepakt.
- In 2023 is het merendeel van de activiteiten die we de afgelopen jaren voor de organisatieontwikkeling hebben ingezet in hun projectmatige aanpak afgerond en overgedragen aan de verantwoordelijke teams in de organisatie. Met uitzondering van het ontwikkelen van een meerjarig ontwikkel- en inspiratieprogramma en de implementatie van LMS, een Learning Management Systeem. Dat zit nog in de ontwikkel- en projectfase en loopt nog minimaal twee jaar door voordat het in de reguliere organisatie wordt ingebed. Voor de het Learning Management Systeem is een budget van € 0,25 miljoen gereserveerd. Met dit meerjarige programma willen we voor iedereen in de organisatie toegankelijke workshops, kennisateliers, inspiratiesessies en uitwisseling van goede voorbeelden uit onze eigen praktijk organiseren. Doel is om de uitgangspunten van Sturing en Leiderschap, waarbij vakmanschap, verbinding en vertrouwen de rode draad vormen, op een praktische manier dicht bij het werk van alledag te brengen. Een tweetal workshops is georganiseerd om te verkennen wat we als organisatie willen bereiken met de het Learning Management Systeem en hoe we dat willen aanpakken. Ook met externe partijen zoals Zuyd Hogeschool is contact gelegd over het ontwikkelen van een leer- en ontwikkelprogramma. Gestart is met het in beeld brengen van de mogelijkheden die we in huis hebben voor een digitale leeromgeving.
- In de uitvoering zijn verder te noemen de afronding van de tweede lichting van het talentenprogramma, voor 2024 komt er een nieuwe lichting; het jongerennetwerk is nieuw leven ingeblazen, dit netwerk kan positief bijdragen aan het behouden en optimaal benutten van de kwaliteiten van jonge mensen en krijgt een plek binnen ons reguliere HR beleid; facilitering van hybride werken en digitale vaardigheden; een opleidingstraject professionele procesregie om de strategische advieskracht te versterken en daarmee opgave gericht werken en van buiten naar binnen werken te bevorderen; de uitvoering van een pilot waarbij jonge medewerkers een half jaar worden ingewerkt door een medewerker die met pensioen gaat, is afgerond.

Naast deze meer specifieke punten is uitvoering gegeven aan het auditjaarplan 2023, het monitoren van de begrotingskaders die de raad in 2019 heeft vastgesteld, het rapporteren over juridische dossiers, het rapporteren over frauderisico's, de advisering over en doen van voorstellen voor de algemene middelen (gemeentefonds, algemene reserves, deelnemingen) en lokale lasten (tarieven 2024). Verder heeft begeleiding en advisering plaatsgevonden van de raadscommissie Begroting en Verantwoording rondom de gemeentelijke bedrijfsvoering en de planning en control cyclus.

2.2.6 WET OPEN OVERHEID (WOO)

Op 1 mei 2022 is de Wet open overheid (hierna : Woo) gedeeltelijk in werking getreden. Het doel van de wet is een meer transparante overheid. Artikel 3.5 van de Woo geeft aan dat een bestuursorgaan in de begroting aandacht besteed aan de beleidsvoornemens ten aanzien van de uitvoering van deze wet. Daarnaast doen we in de jaarstukken verslag van de uitvoering van de wet.

De Woo kent een aantal onderdelen waarvoor het Rijk via de meicirculaire gemeentefonds 2021 zowel incidenteel als structureel budget ter beschikking heeft gesteld. De Woo heeft een implementatietermijn van vijf tot acht jaar. De VNG heeft de gefaseerde invoering opgenomen in het 'Meerjarenplan om de Wet open overheid bij gemeenten te implementeren'. De onderdelen van de Woo zijn als volgt:

- Actief openbaar maken van documenten.
- Passief openbaar maken van documenten.
- Het op orde brengen van de informatiehuishouding.

ACTIEF OPENBAAR MAKEN

De wet spreekt over elf informatiecategorieën die actief openbaar gemaakt moeten worden. Op dit moment is dit gedeelte van de wet nog niet in werking getreden en hebben we vanuit het Rijk nog geen duidelijkheid over het moment van inwerkingtreding. De gemeente Sittard-Geleen heeft echter als doel om hier niet op te wachten. We hebben ons ingeschreven bij de Woo-index en zijn bezig met voorbereidingen om al meer actief te gaan publiceren. Op dit moment maken we al diverse zaken actief openbaar. Een overzicht tref je hieronder aan.

Informatiecategorie	Artikel 3.3	Wat	Openbaar op lokale site	Openbaar landelijk (Woo-index)	Openbaar landelijk planning (Woo-index)
1. Wet- en regelgeving	1a	Besluiten, beleidsregels, verordeningen	Ja	Ja	-
	1b	Andere algemeen verbindende voorschriften	Ja	Ja	-
	1c	Ontwerpen van besluiten, beleidsregels, verordeningen en overige besluiten van algemene strekking waarover een extern advies is gevraagd, met inbegrip van de adviesaanvraag	Deels	Deels	2024
2. Organisatiegegevens	1d	Inzicht in de organisatie en haar werkwijze, waaronder de taken en bevoegdheden van organisatie-onderdelen	Ja	Ja	-
	1e	Hoe de organisatie en haar onderdelen te bereiken zijn en hoe een informatieverzoek kan worden ingediend	Ja	Ja	-
3. Raadstukken	2a	Bij de gemeenteraad ingekomen stukken, tenzij deze gaan over individuele gevallen	Ja	Ja	-
	2c	Vergaderstukken en verslagen van de raad, behalve waarop geheimhouding geldt	Ja	Ja	-
4. Bestuursstukken	2d	Agenda's, besluiten en besluitenlijsten van vergaderingen van het college van B&W, tenzij geheimhouding geldt	Deels	Nee	2024/2025
5. Adviezen van adviescolleges	2e	Adviesaanvragen, adviesvoorstellen en adviezen en van officiële adviescolleges (door besluit van het bestuursorgaan vastgesteld), met uitzondering van adviezen die gaan over individuele gevallen:	Nee	Nee	2025
6. Convenanten	2f	Convenanten, overeenkomsten, verbintenissen en soortgelijke afspraken van een bestuursorgaan met andere partij(en)	Nee	Nee	2024

7. Jaarplannen- en verslagen	2g	De jaarplannen- en verslagen van het bestuursorgaan, behalve de jaarplannen- en verslagen van afzonderlijke afdelingen of directies	Ja	Via de Raads-stukken	2024
8. Woo-verzoeken	2i	Inhoud van het verzoek, de schriftelijke beslissing en de eventueel verstrekte informatie	Nee	Nee	2024
9. Onderzoeken	2j	Onderzoeksrapporten die intern of extern zijn uitgevoerd, met name uit feitenmateriaal bestaan en gaan over het functioneren van de eigen organisatie, voorbereiding of evaluatie van beleid, inclusief de uitvoering, naleving en handhaving van het beleid	Nee	Nee	2025
10. Beschikkingen	2k	Beschikkingen in de zin van de Algemene wet bestuursrecht (Awb): - Schriftelijke beslissingen van bestuursorgaan - Die een publiekrechtelijke rechtshandeling inhouden - Die voor een specifiek geval gelden Met uitzondering van beschikkingen zoals genoemd in artikel 3.3 lid 2 onder k van de Woo.	Deels	Deels	2025
	2h	Verplichtingen tot verstrekken van subsidies, anders dan met een beschikking	Nee	Nee	2025
11. Klachten	2l	Schriftelijke oordelen n.a.v. klachtenprocedures over gedragingen van de organisatie	Nee	Nee	2025

PASSIEF OPENBAAR MAKEN

Naast het actief delen van onze informatie, is het voor eenieder mogelijk om bij de gemeente Sittard-Geleen publieke informatie op te vragen middels een zogenaamd Woo-verzoek. We streven ernaar om zo veel mogelijk openbaar te maken, tenzij er sprake is van een uitzonderingsgrond. De gemeente Sittard-Geleen werkt doorlopend aan de optimalisatie van dit proces, zodat de burger zo snel en goed mogelijk geholpen kan worden met zijn of haar informatieverzoek. Dit komt bijvoorbeeld voort uit digitalisering, kennisdeling en de coördinerende rol van de Woo contactfunctionaris. In onderstaand overzicht maken wij e.e.a. inzichtelijk over de ontvangen Woo-verzoeken in 2023. Wij hebben een monitoring gedaan vanaf augustus 2023:

Woo-verzoeken	**Totaal 2023**	**01-08-2023 t/m 31-12 2023**
Aantal ontvangen Woo-verzoeken	75	24
Waarvan:		
- Formeel behandeld		12
- Informeel afgedaan of ingetrokken		5
- Toegekend		
- Afgewezen		
- Anders, zoals doorzending naar een ander bestuursorgaan of binnen onze organisatie		7
Behandeld binnen de wettelijke termijn (inclusief eventuele opschortingen en verdagingen) in %		92%
Gemiddelde behandelingstermijn, in dagen (inclusief opschortingen en verdagingen)		24

INFORMATIEHUISHOUDING OP ORDE

De informatiehuishouding zorgt ervoor dat de gemeente Sittard-Geleen weet waar de documenten volgens de definitie uit de Woo (artikelen 2.1 en 2.2) te vinden zijn. Documenten kennen een voorgeschreven bewaartermijn waarop deze worden geselecteerd en overgedragen voor de archiefbewaarplaats of voor vernietiging. Door digitalisering is informatie aan verandering onderhevig: denk aan teksten, Geo-informatie, 3D-bestanden, appberichten en dergelijke. Dit zorgt ervoor dat er nieuwe opgaven ontstaan om die informatie volgens de geldende eisen duurzaam en digitaal toegankelijk te houden.

Dit is een complex proces dat tijd nodig heeft om te ontwerpen en te implementeren. Het vraagt aanpassing van werkprocessen, functies en rollen over de volle breedte van de organisatie. De gemeente Sittard-Geleen is hier volop mee bezig. Zo werken we momenteel aan het beheer van tekstberichten, hebben we een e-depotvoorziening en worden onze processen vastgelegd in een digitaal systeem.

2.2.7 VERBONDEN PARTIJEN

INLEIDING

Verbonden partijen zijn een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Bestuurlijk belang betekent dat de gemeente zeggenschap heeft door vertegenwoordiging in het bestuur of door stemrecht. Het financiële belang is het bedrag dat de gemeente ter beschikking heeft gesteld en dat niet terug te vorderen is, of het bedrag waarvoor de gemeente aansprakelijk is wanneer de verbonden partij failliet gaat of haar verplichtingen niet nakomt. Subsidierelaties vallen niet onder het criterium “verbonden partij”, aangezien deze zich meestal beperken tot een financieel belang.

Een aantal gemeentelijke taken wordt door verbonden partijen uitgevoerd. Steeds vaker zijn dit taken met een politiek belang. Hierdoor leveren verbonden partijen een bijdrage aan de realisatie van allerlei maatschappelijke doelen. In de betreffende programma’s wordt hier op ingegaan.

Bestuurlijke vertegenwoordiging

De lijst van “bestuurlijke vertegenwoordiging” bevat de verbonden partijen, waarvan het College of in een enkel geval de gemeenteraad bevoegd zijn tot benoeming van vertegenwoordigers in bestuurs- en/of aandeelhoudersvergaderingen. Uitgangspunt is dat de portefeuillehouder middelen de aandeelhoudersrol vervult en de vakwethouder de gemeente vertegenwoordigt vanuit inhoud.

Kadernota verbonden partijen en

De uitgangspunten en het afwegingskader ten aanzien van verbonden partijen is voor onze gemeente uitgewerkt in de kadernota Verbonden Partijen. Naar aanleiding van de rekenkamer onderzoeken is de kadernota geactualiseerd. De nieuwe kadernota, vastgesteld door de raad op 30 maart 2023, sluit meer aan bij de actuele praktijk, inzichten en wet/regelgeving alsmede de behoeften van de raad. De kadernota zal daarna iedere 4 jaar geëvalueerd en indien nodig geactualiseerd worden.

Met ingang van 1 juli 2022 is de Wet gemeenschappelijke regelingen gewijzigd. De wet versterkt de positie bij besluitvorming en de controlerende rol van gemeenteraden door hen meer inspraak te geven bij het treffen van gemeenschappelijke regelingen en bij het nemen van besluiten door de besturen daarvan. Gemeenschappelijke regelingen (GR’en) hebben tot 1 juli 2024 de tijd om het wetsvoorstel te implementeren en de regelingen aan te passen. Ruim twintig Limburgse gemeenschappelijke regelingen hebben meegedaan aan het gemeenschappelijke traject voor de implementatie van deze nieuwe wet bij de Limburgse gemeenten. De 1e ronde van de GR-wijzigingen zijn in de raad van oktober 2023 behandeld.

Overzicht verbonden partijen

Verbonden partijen zijn onderverdeeld in vier categorieën:

a. ***Gemeenschappelijke regelingen;***
   Belastingsamenwerking Gemeente en Waterschappen (BsGW), Veiligheidsregio Zuid-Limburg, Omnibuzz, Vidar WsW, Kredietbank Limburg, GGD Zuid-Limburg, RUD Zuid-Limburg, het Gegevenshuis en Euregio Rhein-Maas-Nord.
b. ***Vennootschappen;***
   N.V. Bank voor Nederlandse gemeenten (BNG), Claim Staat Vennootschap B.V., Enexis N.V., Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V., N.V. Waterleidingmaatschappij Limburg, N.V. (WML), Onroerend Goed Maatschappij De Witse B.V., Vidar B.V., Vidar Loont B.V, Vidar Aan de slag B.V., Bodemzorg Limburg B.V., RWM N.V. en Mijn Streekwarmte B.V.
c. ***Stichtingen en verenigingen;***

Stichting Economische Samenwerking Zuid-Limburg (ESZL) en Vereniging Afval Samenwerking Limburg (ASL)

Toelichting Verbonden partijen

In onderstaand overzicht zijn de belangrijkste gegevens per verbonden partij weergegeven. Relevante ontwikkelingen worden vermeld op de betreffende programmabladen.

Totaal overzicht bijdragen gemeenschappelijke regelingen en verenigingen

Naam Verbonden Partij / Te betalen bijdrage x (€ 1.000)	Jaarrekening 2022	Jaarrekening 2023	Bijdrage 2024	Bijdrage 2025	Bijdrage 2026	Bijdrage 2027
Belastingsamenwerking gemeenten en waterschappen (BsGW)	1.540	1.844	1.899	1.891	1.891	1.891
Veiligheidsregio Zuid Limburg (VRZL)	8.117	8.349	8.311	8.311	8.311	8.311
Omnibuzz	2.149	2.375	2.822	2.981	3.137	3.239
Vidar WsW	3.132	2.793	2.963	3.052	2.876	2.662
Kredietbank Limburg (KBL)	2.078	2.850	2.850	2.850	2.850	2.850
Geneeskundige Gezondheidsdienst Zuid-Limburg (GGD)	4.672	5.344	5.824	6.205	6.205	6.205
RUD Zuid-Limburg	658	805	858	858	858	858
Het Gegevenshuis	924	939	1.023	1.023	1.023	1.023
Euregio Rhein Maas Nord	17	17	17	17	17	17
Economische samenwerking Zuid Limburg (ESZL)	188	188	188	188	188	188
Afval Samenwerking Limburg (ASL)	28	32	35	35	35	35
	23.503	**25.536**	**26.790**	**27.411**	**27.391**	**27.279**

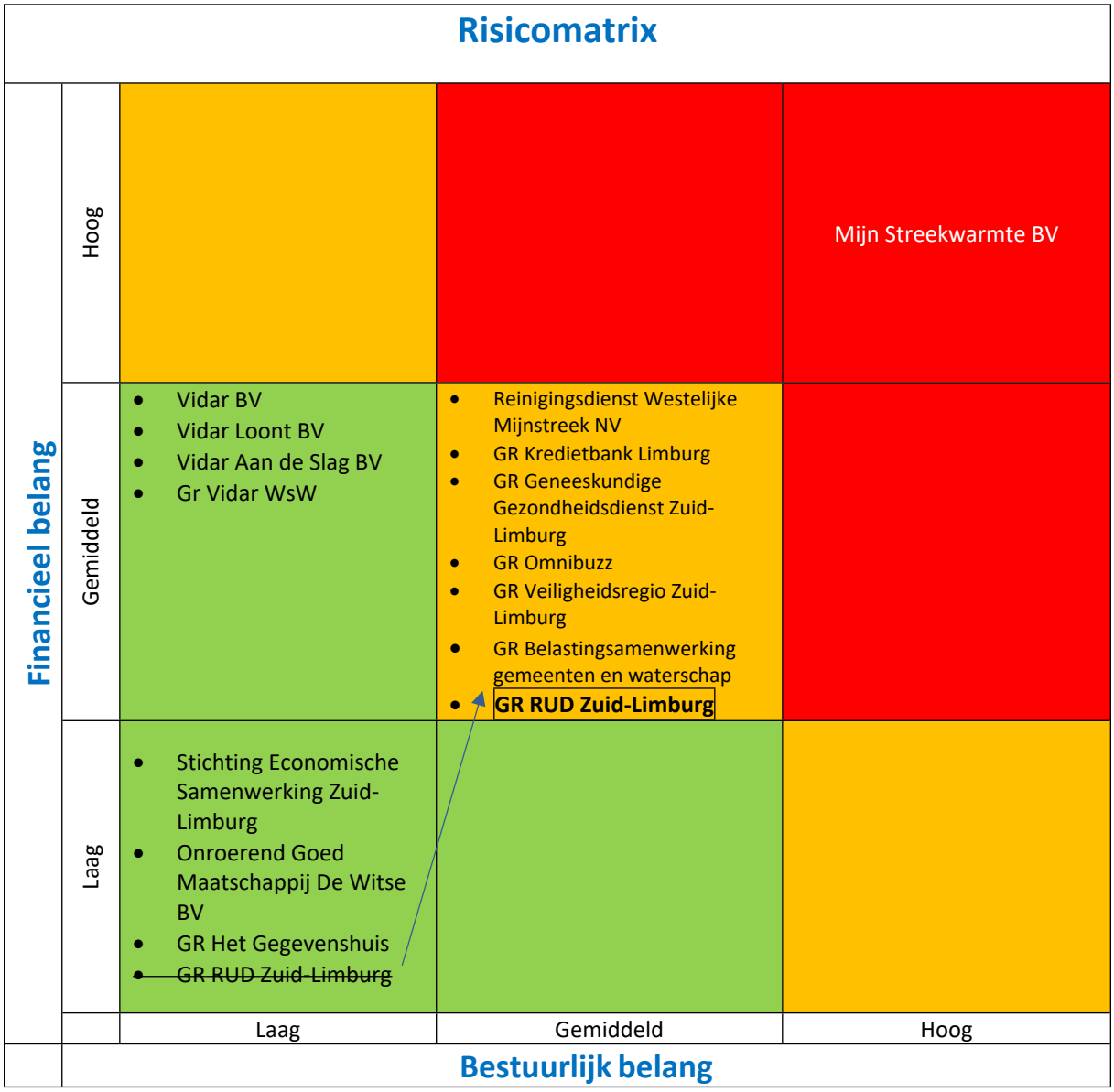
Risicomatrix

In de nieuwe kadernota verbonden partijen wordt gewerkt met een risicomatrix. De risicomatrix is een methode om verbonden partijen te duiden in termen van zowel het financieel als het bestuurlijk belang. De aandacht van de raad gaat met name uit naar die verbonden partijen met een hoog financieel en een hoog bestuurlijk belang. De informatievoorziening aan de raad kan hierop worden afgestemd, waardoor deze doelmatiger en doeltreffender kan worden vormgegeven.

De verbonden partijen waarbij sprake is van een niet of nauwelijks direct door de gemeente beïnvloedbare relatie zijn niet meegenomen in de risicomatrix. Jaarlijks beoordelen we de risicoprofielen en de bijbehorende mate / wijze van monitoring.

Actualisatie risicoprofiel

De risicomatrix is in het 1e kwartaal 2024 geactualiseerd. Alleen het risicoprofiel van gemeenschappelijke regeling RUD is gewijzigd. De reden is dat de RUD niet voldoet aan de robuustheidcriteria die in 2023 is ingevoerd. De meeste omgevingsdiensten voldoen niet aan deze norm. Om aan deze norm te kunnen voldoen moeten de diensten en de opdrachtgevers (de gemeenten) opnieuw kijken naar het takenpakket, risico's en de budgetten. Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de format RUD.

Wijze van monitoring

Laag	Paragraaf verbonden partijen in programmabegroting en jaarrekening
	In geval van publiekrechtelijke verbonden partijen: zienswijze op de begroting(swijzigingen) en eventueel ook op de jaarrekening en kadernota
	Besluitvorming in AB respectievelijk AVA / bestuur wordt achteraf ter kennisname van het college gebracht, tenzij sprake is van belangrijke voorgenomen besluiten met materiële impact op zeggenschap en/of financiën.
Gemiddeld	Paragraaf verbonden partijen in programmabegroting en jaarrekening
	In geval van publiekrechtelijke verbonden partijen: zienswijze op de begroting(swijzigingen) en eventueel ook op de jaarrekening en kadernota
	Besluitvorming in AB respectievelijk AVA / bestuur wordt achteraf ter kennisname van het college gebracht, tenzij sprake is van belangrijke voorgenomen besluiten met materiële impact op zeggenschap en/of financiën
	Minimaal één tussentijdse rapportage
Hoog	Paragraaf verbonden partijen in programmabegroting en jaarrekening
	In geval van publiekrechtelijke verbonden partijen: zienswijze op de begroting(swijzigingen) en eventueel ook op de jaarrekening en kadernota
	De voorgenomen besluitvorming in AB respectievelijk AVA / bestuur wordt vooraf ter besluitvorming in het college gebracht
	Minimaal twee tussentijdse rapportages in combinatie met tussentijds overleg met de verbonden partij en waar nodig met de andere deelnemers

GEMEENSCHAPPELIJKE REGELINGEN

Van de meeste verbonden partijen zijn de jaarrekeningen 2023 op het moment van samenstelling van deze paragraaf nog niet bekend (nnb).

Belastingsamenwerking gemeenten en waterschappen (BsGW)				**Programma 0 Bestuur en Organisatie**		
Vestigingsplaats	Roermond					
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling					
Deelnemers	29 gemeenten en Waterschap Limburg					
Doelstelling/publiek belang	Heffing en inning van alle lokale belastingen en beheer van de basisregistratie WOZ (administratie en waardering).					
Bestuurlijk belang	Deelname Algemeen Bestuur wethouder J. Bühler.					
Financieel belang	De financiering van de gemeenschappelijke regeling vindt plaats via een verdeelsleutel die is opgenomen in de gemeenschappelijke regeling.					
Risico's	• *Algemene risico's* Niet van toepassing • *Bestuurlijke risico's* Niet van toepassing • *Financiële risico's* 1. No cure no pay-kantoren De No Cure No Pay kantoren hebben de afgelopen jaren een steeds nadrukkelijker negatief effect op de BsGW. Dit heeft met name betrekking op de proceskosten die door dit soort kantoren enorm stijgen. Indien de proceskosten onverwachts enorm stijgen, heeft dit een direct negatief gevolg op de bijdragen van de deelnemende gemeenten. Deze verhoging van de kosten komt uiteindelijk voor de rekening van de deelnemende gemeenten door een verhoging van de bijdrage. Eind 2023 is wetgeving aangenomen om het praktijken van dit soort kantoren tegen te gaan. Hiervan zijn de resultaten nog niet bekend waardoor het risico aanwezig blijft. 2. Harmonisatietraject BsGW Het harmonisatietraject van de BsGW is succesvol afgerond. De wijzigingen door het harmonisatietraject zijn in 2023 verwerkt in de begroting waardoor dit risico niet meer aanwezig is.					
Kerncijfers x € 1.000	*1-1-2022*			*31-12-2022*		
Eigen vermogen	-362			-1.982		
Vreemd vermogen	9.395			8.199		
Financieel perspectief	*Jaarrekening 2022*	*Jaarrekening 2023*	*Begroting 2024*	*Begroting 2025*	*Begroting 2026*	*Begroting 2027*
Jaarresultaat verbonden partijen	792	nnb	0	0	0	0
Financiële bijdrage Sittard-Geleen	1.540	1.844	1.899	1.891	1.891	1.891

Veiligheidsregio Zuid Limburg	**Programma 1 Veiligheid**					
Vestigingsplaats	Maastricht					
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling					
Deelnemers	16 gemeenten in de regio Zuid Limburg					
Doelstelling/publiek belang	VRZL is ingericht om de zorg voor openbare veiligheid in de regio te organiseren. Burgers, bedrijven en instellingen verwachten dat de VRZL er voor ze is met advies en hulp waar nodig. Samen met de partners: • draagt de VRZL (pro)actief bij aan de veiligheid in de regio, brengen risico's in kaart en treffen voorbereidingen op maat; • geeft de VRZL adviezen om waar mogelijk onveiligheid te voorkomen en te beperken; • bestrijdt de VRZL incidenten en crises als ze zich toch voordoen en treedt effectief op tijdens een ramp om schade te beperken; • beoogt de VRZL leed en schade zo veel mogelijk te beperken, helpt verstoringen van het openbare leven zo snel mogelijk te herstellen en zet in op slachtofferhulp, nazorg en herstel van materiële schade.					
Bestuurlijk belang	Deelname in Algemeen Bestuur, Dagelijks Bestuur en Commissie Crisisbeheersing & Rampenbestrijding, burgemeester H. Verheijen. Besluitvorming vindt plaats via gewogen stemmen, gerelateerd aan het inwoneraantal					
Financieel belang	Gemeentelijke bijdrage naar rato verdeelsleutel in gemeenschappelijke regeling					
Risico's	De risico's zijn o.a. gebaseerd op de, in de verplichte paragraaf 'Verbonden Partijen', opgenomen risicomatrix: • *Algemeen:* Landelijk groeit de aandacht voor nieuw soort crises en het veranderende karakter van bestaande crises. Dit leidt tot een discussie over de maatschappelijke opgave en breedte van de taakopvatting van de veiligheidsregio. De inzet van de veiligheidsregio bij dergelijke nieuwe crises wijkt af van de 'traditionele' crises. Om die reden worden ook vraagtekens gezet bij de huidige capaciteit, in termen van mensen en middelen, van de veiligheidsregio. • *Bestuurlijk:* Burgemeester Verheijen vervult binnen de VRZL de rollen van AB-, DB-lid en portefeuillehouder crisisbeheersing en rampenbestrijding. • *Financieel:* De begroting 2023 VRZL bevat een risicoparagraaf inzake ontwikkelingen, die mogelijk een impact gaan hebben op de kosten van de VRZL en eventueel ook op de gemeentelijke bijdragen.					
Kerncijfers x € 1.000	*1-1-2022*			*31-12-2022*		
Eigen vermogen	4.641			4.387		
Vreemd vermogen	55.556			59.386		
Financieel perspectief	*Jaarrekening 2022*	*Jaarrekening 2023*	*Begroting 2024*	*Begroting 2025*	*Begroting 2026*	*Begroting 2027*
Jaarresultaat verbonden partijen	-402	nnb	0	0	0	0
Financiële bijdrage Sittard-Geleen	8.117	8.349	8.311	8.311	8.311	8.311

Naam Omnibuzz				**Programma 6 Sociaal domein**		
Vestigingsplaats	Sittard-Geleen					
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling					
Deelnemers	30 Limburgse gemeenten					
Doelstelling/publiek belang	Zorgdragen voor collectief vraagafhankelijk vervoer					
Bestuurlijk belang	Deelname in Algemeen en Dagelijks Bestuur, portefeuillehouder Mobiliteit, wethouder I. Tillie					
Financieel belang	Verdeelsleutel in Gemeenschappelijke Regeling					
Risico's	Dat de uitvoering van het vervoer weer als vanouds verloopt, wil niet zeggen dat de situatie weer gelijk is aan de periode tot aan COVID-19. Veel vervoerders ondervinden problemen met het aantrekken en behouden van voldoende gekwalificeerd chauffeurs. Dit blijft een hardnekkig probleem en kan serieuzere vormen aannemen als het vervoersvolume verder aantrekt.					
Kerncijfers x € 1.000	*1-1-2022*			*31-12-2022*		
Eigen vermogen	4.242			4.421		
Vreemd vermogen	3.625			1.977		
Financieel perspectief	*Jaarrekening 2022*	*Jaarrekening 2023*	*Begroting 2024*	*Begroting 2025*	*Begroting 2026*	*Begroting 2027*
Jaarresultaat verbonden partijen	3.382	nnb				
Financiële bijdrage Sittard-Geleen	2.149	2.375	2.822	2.981	3.137	3.239

Naam GR Vidar Wsw				**Programma 6 Sociaal Domein**		
Vestigingsplaats	Sittard-Geleen					
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling					
Deelnemers	Gemeenten Sittard-Geleen, Beek en Stein					
Doelstelling/publiek belang	Integrale uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening en de daaruit voortvloeiende en daarmee verband houdende voorschriften en regelingen					
Bestuurlijk belang	Deelname in Algemeen en Dagelijks Bestuur, portefeuillehouder Participatie wethouder J. Bühler en in het Algemeen Bestuur portefeuillehouder wethouder Y. Salvino-Meijer					
Financieel belang	Verdeelsleutel in Gemeenschappelijke Regeling					
Risico's	In de begroting zijn de risico's benoemd en de hierop te nemen maatregelen					
Kerncijfers x € 1.000	*1-1-2022*			*31-12-2022*		
Eigen vermogen	0			0		
Vreemd vermogen	1.506			1.453		
Financieel perspectief	*Jaarrekening 2022*	*Jaarrekening 2023*	*Begroting 2024*	*Begroting 2025*	*Begroting 2026*	*Begroting 2027*
Jaarresultaat verbonden partijen	35	nnb				
Financiële bijdrage Sittard-Geleen	3.132	2.7963	2.963	3.052	2.876	2.662

Kredietbank Limburg (KBL)		**Programma 6 Sociaal Domein**
Vestigingsplaats	Sittard-Geleen	
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling	
Deelnemers	Gemeenten Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Maastricht en Sittard-Geleen	
Doelstelling/publiek belang	Zorgdragen voor sociale kredietverlening en integrale schuldhulpverlening	
Bestuurlijk belang	Deelname in Algemeen Bestuur: Mw. J. Bühler (voorzitter), Dhr. A. Houtakkers en Dhr. I. Tillie Deelname in Dagelijks Bestuur: Mw. J. Bühler (voorzitter)	
Financieel belang	De financiële bijdrage voor de geleverde dienstverlening vindt plaats o.b.v. voorschotten. Deze voorschotten worden gebaseerd op de dienstverlening in voorgaande jaren, trend en ontwikkelingen. Een eventueel exploitatietekort wordt verdeeld o.b.v. de verdeelsleutel in de gemeenschappelijke regeling.	
Risico's	• *Onzekerheid effect koopkrachtverlies op gevraagde dienstverlening* We zien al twee jaar dat het moeilijk is om (meerjarig) goede, realistische aannames te doen ten aanzien van de impact van corona op het gebruik van	

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Kredietbank Limburg (KBL)				Programma 6 Sociaal Domein		
	schuldhulpverlening. Het is tamelijk onvoorspelbaarheid in hoeverre het effect van corona en het koopkrachtverlies invloed heeft op de omvang van de dienstverlening KBL in de komende jaren. Omdat er bij schuldhulpverlening sprake is van een open einde financiering, kan dit bij een toenemende vraag tot een onverwachte stijging van uitgaven leiden. Tegelijkertijd kan een achterblijvende vraag leiden tot een lager exploitatieresultaat. • *Onzekerheid effect herijking bekostigingsstructuur* Er is nog geen zicht op of deze herijking voor de Gemeente Sittard-Geleen een gunstig of ongunstig effect heeft. Er bestaat er een mogelijkheid dat duurdere vormen van dienstverlening gefaseerd afgestoten worden, waardoor er frictiekosten kunnen ontstaan. • *Geen weerstandsvermogen* De nadelige exploitatieresultaten van de afgelopen jaren zijn opgevangen door de deelnemende gemeenten van de GR, waardoor het eigen vermogen aan het einde van elk boekjaar telkens nihil was. Hierdoor beschikt de KBL niet over enige vorm van weerstandscapaciteit om niet begrote/onvoorziene kosten te dekken.					
Kerncijfers x € 1.000	*1-1-2022*			*31-12-2022*		
Eigen vermogen	0			17		
Vreemd vermogen	13.025			12.625		
Financieel perspectief	*Jaarrekening 2022*	*Jaarrekening 2023*	*Begroting 2024*	*Begroting 2025*	*Begroting 2026*	*Begroting 2027*
Jaarresultaat verbonden partijen	17	nnb				
Financiële bijdrage Sittard-Geleen	2.078	2.850	2.850	2.850	2.850	2.850

Geneeskundige Gezondheidsdienst Zuid-Limburg (GGD)				Programma 7 Volksgezondheid en Milieu		
Vestigingsplaats	Heerlen					
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling					
Deelnemers	Alle 16 Zuid-Limburgse gemeenten					
Doelstelling/publiek belang	Zorgdragen voor publieke gezondheid, toezicht op de kwaliteit Wmo, Veilig Thuis, ambulancezorg, GHOR, vangnetfunctie en crisiszorg verslaafden, dak- en thuislozen, sociaal medische advisering, Jeugdgezondheidszorg					
Bestuurlijk belang	Deelname in Algemeen en Dagelijks Bestuur, portefeuillehouder Gezondheid, wethouder L. Geilen					
Financieel belang	Verdeelsleutel in Gemeenschappelijke Regeling					
Risico's	Door de deelnemende gemeenten is gekozen om geen weerstandsvermogen op te bouwen bij de GGD. Mogelijke verliesbijdragen worden naar rato inwoneraantal door de gemeenten gedragen. Sinds 2020 heeft de GGD de taken van de Jeugdgezondheidszorg (JGZ) van 0 tot 18 jarigen in haar takenpakket. Doordat tot 2020 elke gemeente individueel budgetafspraken en dienstverleningsafspraken hebben gemaakt met de jeugdgezondheidszorg aanbieders 0-4 jarigen, zijn bij harmonisatie van deze afspraken binnen de Gemeenschappelijke Regeling GGD herverdelingseffecten per individuele gemeente ontstaan. Deze effecten worden via een ingroeimodel tot 2025 geleidelijk verrekend. Voor Sittard-Geleen betekent dit een forse bijstelling van de bijdrage op gebied van de JGZ.					
Kerncijfers x € 1.000	*1-1-2022*			*31-12-2022*		
Eigen vermogen	2.196			149		
Vreemd vermogen	39.118			36.190		
Financieel perspectief	*Jaarrekening 2022*	*Jaarrekening 2023*	*Begroting 2024*	*Begroting 2025*	*Begroting 2026*	*Begroting 2027*
Jaarresultaat verbonden partijen	-1.697	n.t.b.				
Financiële bijdrage Sittard-	4.672	5.344	5.824	6.205	6.205	6.205

Geneeskundige Gezondheidsdienst Zuid-Limburg (GGD)	Programma 7 Volksgezondheid en Milieu					
Geleen; exclusief Rijksvaccinatieprogramma						

RUD Zuid-Limburg	Programma 7 Volksgezondheid en Milieu
Vestigingsplaats	Maastricht
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Deelnemers	Provincie en de 16 gemeenten in Zuid Limburg
Doelstelling/publiek belang	Verhogen kwaliteitsniveau (milieu)taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving
Bestuurlijk belang	Deelname in Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur, wethouder A. Houtakkers
Financieel belang	De financiële bijdrage van Gemeente Sittard-Geleen is gebaseerd op de concrete producten en diensten zoals opgenomen in het werkprogramma. Uitgangspunt is dat jaarlijks een werkprogramma wordt overeengekomen.
Risico's	De risico's zijn o.a. gebaseerd op de, in de verplichte paragraaf 'Verbonden Partijen', opgenomen risicomatrix: • *Algemeen* De komst van de Omgevingswet brengt met zich mee dat er (veel) meer bedrijven onder de basistaken van de RUD-ZL vallen. Dit heeft gevolgen voor de hoeveelheid werk die de RUD-ZL voor onze gemeente moet verrichten. De verwachting is dat dit zal resulteren in een verhoging van de kosten die door de RUD-ZL in rekening worden gebracht. • *Bestuurlijk* Bestuurlijk risico wordt als 'laag' bestempeld • *Financieel* Tot en met 2023 is binnen de RUD-ZL is het weerstandsvermogen in de vorm van de algemene reserve is voldoende om de geïnventariseerde restrisico's af te dekken. Er spelen momenteel bij de RUD-ZL een aantal zaken spelen, die ertoe leiden dat het financieel risico moet worden aangepast van 'laag' naar 'gemiddeld'. De RUD-ZL voldoet momenteel niet aan de robuustheidscriteria die door het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat worden gesteld aan de Omgevingsdiensten. Dit gaat er in de toekomst zeer waarschijnlijk toe leiden dat onze gemeente een aantal Plustaken bij de RUD-ZL gaat inbrengen. Wat dit de gemeente gaat kosten, is op dit moment nog onduidelijk.

Kerncijfers x € 1.000	1-1-2023*	31-12-2023*
Eigen vermogen	1.128	2.041
Vreemd vermogen	2.329	3.985

Financieel perspectief	*Jaarrekening 2022*	*Jaarrekening 2023**	*Begroting 2024*	*Begroting 2025*	*Begroting 2026*	*Begroting 2027*
Jaarresultaat verbonden partijen	104	1.017	0	0	0	0
Financiële bijdrage Sittard-Geleen	658	805	858	858	858	858

*gebaseerd op de conceptjaarrekening 2023 RUD

Het Gegevenshuis	**Programma 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing**
Vestigingsplaats	Landgraaf
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Deelnemers	Beekdaelen, Brunssum, Eijsden-Margraten, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld, Sittard-Geleen, Vaals, Voerendaal, Waterschap Limburg
Doelstelling/publiek belang	Het Gegevenshuis heeft tot doel het ontzorgen van de deelnemers op het gebied van het opzetten en het beheren van object- en ruimte gerelateerde (Basis-)registraties en geometrie, alsmede het daarmee samenhangende beeldmateriaal.
Bestuurlijk belang	Deelname in Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur, wethouder J. Bühler.
Financieel belang	De financiering van de gemeenschappelijke regeling vindt plaats via een verdeelsleutel, die is opgenomen in de gemeenschappelijke regeling.
Risico's	De risico's zijn o.a. gebaseerd op de, in de verplichte paragraaf 'Verbonden Partijen', opgenomen risicomatrix: • *Algemeen*: De kans dat er sprake is van niet begrote, onvoorziene kosten (risico's) is op basis van de inrichting en werkwijze van Het Gegevenshuis klein. Als er sprake zou zijn van onvoorziene kosten (risico's) dan dragen de deelnemers naar rato van de afname van het desbetreffend product of dienst bij aan deze onvoorziene kosten. De toename van structurele kosten door autonome ontwikkelingen worden middels de begroting van HGH geduid. Als risico zien wij primair de tekorten op de arbeidsmarkt in de vorm van 10 openstaande vacatures. Dit betekent voor Het Gegevenshuis 25% van het totale personeelsbestand. • *Bestuurlijk*: Bestuurlijk risico wordt als 'laag' bestempeld. • *Financieel*: Parkstad IT heeft de bijdrage door Het Gegevenshuis fors naar boven bijgesteld door met name de doorbelasting van 'storage-'kosten. Dit zit meer in de manier van kosten toe- en doorrekening door Parkstad IT dan dat Het Gegevenshuis feitelijk zeer veel meer aan storagecapaciteit is gaan gebruiken. Deze exorbitante stijging en ongewisheid van de bijdrage in toekomstige jaren is, naast inhoudelijke argumenten, voor het Algemeen Bestuur van Het Gegevenshuis aanleiding geweest om in december 2023 te besluiten tot het aanbesteden van de ICT-dienstverlening en deze bij Parkstad IT op te zeggen.

Kerncijfers x € 1.000	*1-1- 2023**			*31-12-2023**		
Eigen vermogen	316			376		
Vreemd vermogen	1.061			403		
Financieel perspectief	*Jaarrekening 2022*	*Jaarrekening 2023**	*Begroting 2024*	*Begroting 2025*	*Begroting 2026*	*Begroting 2027*
Jaarresultaat verbonden partijen	262	201	0	0	0	0
Financiële bijdrage Sittard-Geleen	924	939	1.023	1.023	1.023	1.023

*Gebaseerd op de conceptjaarrekening 2023 Gegevenshuis

Euregio Rhein Maas Nord	**Programma 3 Economie**
Vestigingsplaats	Mönchengladbach
Rechtsvorm	Openbaar lichaam
Deelnemers	Van de euregio rijn-maas-noord maken 34 leden deel uit (stand 01-01-2022): In het Nederlandse deel van de euregio zijn dat de gemeenten Beekdaelen, Beesel, Bergen, Echt-Susteren, Gennep, Horst aan de Maas, Leudal, Nederweert, Peel en Maas, Maasgouw, Roerdalen, Roermond, Sittard-Geleen, Venlo, Venray en MKB-Limburg. Aan Duitse kant gaat het naast de Landeshauptstadt Düsseldorf om de steden Mönchengladbach en Krefeld, het zuidelijk deel van de Kreis Kleve, de gemeenten Brüggen, Niederkrüchten, Straelen, Geldern, Schwalmtal, Nettetal, Wassenberg en Wegberg, Selfkant, de Kreis Viersen, de Rhein-Kreis Neuss, de Kreis Heinsberg, de Industrie- und Handelskammer Mittlerer Niederrhein en de Niederrheinische Industrie- und Handelskammer zu Duisburg.

Euregio Rhein Maas Nord				Programma 3 Economie		
Doelstelling/publiek belang	De euregio rijn-maas-noord zet zich sinds 1978 in om de Europese integratie tastbaar te maken voor de burgers in dit gebied. Ze wil het wederzijds begrip van de Nederlandse en Duitse inwoners van de euregio versterken, de contacten verdiepen en samenwerking stimuleren.					
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging in de Algemene Leden Vergadering door burgemeester H. Verheijen.					
Financieel belang	De gemeente heeft 4 stemmen in de Algemene Leden Vergadering en betaalt een jaarlijkse contributie van € 17.000					
Risico's	Geen relevante risico's.					
Kerncijfers x € 1.000	*1-1-2022*			*31-12-2022*		
Eigen vermogen	377			378		
Vreemd vermogen	636			677		
Financieel perspectief	*Jaarrekening 2022*	*Jaarrekening 2023*	*Begroting 2024*	*Begroting 2025*	*Begroting 2026*	*Begroting 2027*
Jaarresultaat verbonden partijen	0	nnb	0	0	0	0
Financiële bijdrage Sittard-Geleen	17	17	17	17	17	17

VENNOOTSCHAPPEN

N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)				Programma 0 Bestuur en Organisatie		
Vestigingsplaats	Den Haag					
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap					
Deelnemers	De aandelen BNG zijn voor 50 % eigendom van gemeenten, provincies en een waterschap, de andere helft is in handen van het Rijk.					
Doelstelling/publiek belang	BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.					
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder, wethouder J. Bühler					
Financieel belang	De gemeente Sittard-Geleen bezit 175.266 van de 55.690.720 aandelen met een totale nominale waarde van € 438.165, -, i.c. gewaardeerd op € 2,50 per aandeel. Voornoemd bedrag is in de balans van de gemeente Sittard-Geleen tegen deze waarde opgenomen.					
Risico's	Ontwikkelingen kunnen van invloed zijn op de hoogte van de dividenduitkering.					
Kerncijfers x € 1.000	*1-1-2022*			*31-12-2022*		
Eigen vermogen	5.062.000			4.615.000		
Vreemd vermogen	143.995.000			107.459.000		
Jaarresultaat	236.000			236.000		
Financieel perspectief:	*Jaarrekening 2022*	*Jaarrekening 2023*	*Begroting 2024*	*Begroting 2025*	*Begroting 2026*	*Begroting 2027*
Dividenduitkering (incl. verwachting)	400	438*	103	290	290	290
	* dividend 2022 uitbetaald in 2023					

Claim Staat Vennootschap (CSV) Amsterdam B.V.		Programma 0 Bestuur en Organisatie
Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch	
Rechtsvorm	Besloten Vennootschap	
Deelnemers	Aandeelhouders zijn provincies (74 %) en gemeenten (26 %)	
Doelstelling/publiek belang	De CSV Amsterdam BV is belast met de afhandeling van alle rechten en plichten die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent en Attero. De BV vervult 3 doelen: a. namens de Verkopende Aandeelhouders van Essent een eventuele schadeclaimprocedure voeren tegen de Staat als gevolg van de Wet Onafhankelijk Netbeheer (WON). b. namens de Verkopende Aandeelhouders eventuele garantieclaim procedures voeren tegen RECYCLECO B.V. ("Waterland"); c. het geven van instructies aan de escrow-agent wat betreft het beheer van het bedrag		

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

	dat op de escrow-rekening n.a.v. de verkoop van Attero is gestort. In de begroting 2024 is gemeld dat CSV haar doelen heeft behaald. CSV zal voorlopig nog voortbestaan. Op eigen kosten en risico zal CSV namens Deponie Zuid B.V. het bezwaar en/of beroep te voeren tegen de Belastingdienst. Deponie Zuid is een vennootschap onder Attero Holding Bv. Het bezwaar gaat over de naheffingsaanslag van de afvalstoffenbelasting. Deze actie gebeurt in overleg met de aandeelhoudersommissie. In februari 2021 heeft CSV bezwaar gemaakt tegen de naheffingsaanslag afvalstoffenbelasting. Het CSV is in gesprek met de Belastingdienst. Afhankelijk van de reactie van de Belastingdienst en de kans van slagen van een eventuele gerechtelijke procedure zal in overleg met Aandeelhouderscommissie van CSV de procedure al dan niet worden voortgezet. Na afwikkeling van deze bezwaar- en eventuele gerechtelijke procedure kan CSV worden opgeheven. Bij beëindiging van de vennootschap gaan de resterende middelen terug naar de aandeelhouders.
Bestuurlijk belang	De gemeentelijke aandeelhouders in Limburg zijn verenigd in de VEGAL (belang: ca. 10%) en treden gezamenlijk op in de algemene vergadering van aandeelhouders en in de aandeelhouderscommissie. De VEGAL is een vereniging die alle 31 gemeenten van Limburg vertegenwoordigt in een zestal rechtspersonen die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent N.V.). Wethouder J. Bühler vertegenwoordigt de gemeente.
Financieel belang	Het aantal aandelen op naam van Sittard-Geleen bedraagt 14.701 (belang: 0,735%), met een totale nominale waarde van € 147,--. De balanswaarde bedraagt eveneens € 147,--.
Risico's	Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het gestort aandelenkapitaal en het resterend werkkapitaal van deze vennootschap. In april 2024 zal het bestuur van de vennootschap een aanvullende kapitaalstorting (naar verwachting € 250.000) vragen aan de aandeelhouders. Deze aanvullende kapitaalstorting zal op voorstel van het bestuur van de vennootschap worden verrekend met de vrijval als gevolg van de opheffing van Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV. Gezien het kleine aandeel voor Sittard-Geleen zal de hoogte van bijdrage onder de € 1.000 bedragen.

Kerncijfers x € 1.000	*1-1-2023**	*31-12-2023**
Eigen vermogen	98	150
Vreemd vermogen	51	0
Jaarresultaat		-100

Financieel perspectief:	*Jaarrekening 2022*	*Jaarrekening 2023*	*Begroting 2024*	*Begroting 2025*	*Begroting 2026*	*Begroting 2027*
Dividenduitkering (incl. verwachting)	0	0	0	0	0	0

* gebaseerd op inschattingen.

Enexis N.V.	**Programma 0 Bestuur en Organisatie**
Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch
Rechtsvorm	Besloten Vennootschap
Deelnemers	Aandeelhouders zijn provincies (74 %) en gemeenten (26 %)
Doelstelling/publiek belang	Enexis beheert het energienetwerk voor elektriciteit en aardgas in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,3 miljoen klanten (huishoudens, bedrijven en overheden) voor gas en 2,9 miljoen klanten voor elektriciteit. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt. In de AVA van 2022 is het nieuwe strategisch plan vastgesteld. Daarin wordt gekozen voor focus op kerntaken met drie hoofddoelen: 1. Wij sturen op maatschappelijk optimale energiekeuzes Mede richting geven aan maatschappelijk optimale keuzes voor een duurzaam, betrouwbaar en betaalbaar energiesysteem van de toekomst en een haalbare weg daarnaartoe.

	2. Wij bieden iedereen altijd toegang tot energie Voor iedereen een toegankelijke, veilige energie-infrastructuur met behoud van een hoge leveringszekerheid en tegen de laagst mogelijk kosten. 3. Klanten weten wat ze aan ons hebben Transparante, betrouwbare en efficiënte dienstverlening aan klanten en marktpartijen. Deze missie komt voort uit maatschappelijke ontwikkelingen die een materiële impact op Enexis hebben: klimaatverandering & energietransitie; participatie en vertrouwen in instituties (burgers willen meer invloed op hun directe leefomgeving); digitale transformaties					
Bestuurlijk belang	De gemeentelijke aandeelhouders in Limburg zijn verenigd in de VEGAL (belang: ca. 10%) en treden gezamenlijk op in de algemene vergadering van aandeelhouders en in de aandeelhouderscommissie. De VEGAL is een vereniging die alle 31 gemeenten van Limburg vertegenwoordigt in een zestal rechtspersonen die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent N.V.). Wethouder J. Bühler vertegenwoordigt de gemeente.					
Financieel belang	Het aantal aandelen op naam van Sittard-Geleen bedraagt 1.100.250 (belang: 0,735%), met een totale nominale waarde van € 1,1 mln. De balanswaarde bedraagt eveneens € 1,1 mln. In 2022 heeft Enexis de commerciële dochter Fudura verkocht, met een opbrengst van 1,3 miljard (boekwinst € 1,1 mld). Eind 2022 hebben de 3 regionale netbeheerders (Enexis, Alliander en Stedin) en hun aandeelhouders een onderhandelaarsakkoord bereikt met het Rijk over de voorwaarden en het proces voor een toekomstige participatie door het Rijk als de kapitaalbehoefte de mogelijkheden van het bedrijf en de huidige aandeelhouders overstijgt. Dit akkoord over dit zogenaamde Afsprakenkader wordt voorgelegd aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 13 april 2023, evenals voorstellen omtrent de dividenduitkering Fudura en het dividendbeleid vanaf 2023.					
Risico's	De missie en opgave hebben grote gevolgen voor de financiële positie van Enexis. Verkenningen van netbeheer NL en de individuele netbeheerders geven aan dat de energietransitie een enorme investeringsopgave en daaruit voortvloeiende kapitaalbehoefte tot gevolg heeft. Uitgangspunt is dat Enexis financieel solide blijft, geen financiële risico's neemt en tenminste een A credit-rating behoudt.					
Kerncijfers x € 1.000	*1-1-2022*			*31-12-2022*		
Eigen vermogen	5.441.000			5.320.000		
Vreemd vermogen	5.140.000			4.907.000		
Jaarresultaat				72.000		
Financieel perspectief:	*Jaarrekening 2022*	*Jaarrekening 2023*	*Begroting 2024*	*Begroting 2025*	*Begroting 2026*	*Begroting 2027*
Dividenduitkering (incl. verwachting)	730	1.420	585	585	585	585

Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V.	**Programma 0 Bestuur en Organisatie**
Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch
Rechtsvorm	Besloten Vennootschap
Deelnemers	Aandeelhouders zijn provincies (74 %) en gemeenten (26 %)
Doelstelling/publiek belang	Onderdeel van Essent in 2009 bij de verkoop aan RWE, was het 50% aandeel in N.V. Elektriciteit Productiemaatschappij Zuid-Nederland (EPZ), o.a. eigenaar van de kerncentrale in Borssele. Het bedrijf Delta N.V. (destijds 50% aandeelhouder, nu 70% aandeelhouder) heeft de verkoop van dit bedrijfsonderdeel van Essent aan RWE in 2009 bij de rechter aangevochten. Als consequentie op deze gerechtelijke procedure is in 2009 het 50% belang van Essent in EPZ tijdelijk ondergebracht bij Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V. (PBE). In 2010 is op gezamenlijk initiatief van de aandeelhouders van PBE en de provincie Zeeland als belangrijkste aandeelhouder van Delta N.V. een bemiddelingstraject gestart om het geschil tussen partijen op te lossen. In 2011 is dit bemiddelingstraject succesvol afgerond. Op 30 september 2011 is, 2 jaar na de verkoop van de aandelen Essent, het

Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V.				Programma 0 Bestuur en Organisatie		
	50% belang in EPZ alsnog geleverd aan RWE. PBE is blijven bestaan met een beperkt takenpakket. PBE wikkelt de zaken af die uit de verkoop zijn voortgekomen. Daarnaast is PBE verplichtingen aangegaan in het kader van het Convenant Borging Publiek Belang Kerncentrale Borssele uit 2009. Hiermee is een termijn tot sluiting van de Kerncentrale Borssele (voorgenomen sluiting 2033) gemoeid. Na een statutenwijziging in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 14 december 2011 is de inrichting van PBE aangepast naar de status van een SPV, vergelijkbaar met o.a. Verkoop Vennootschap B.V. Conform de koopovereenkomst kon RWE tot uiterlijk 30 september 2015 potentiële claims indienen ten laste van het General Escrow Fonds (zie Verkoop Vennootschap B.V.). RWE had op 30 september 2015 geen potentiële claims ingediend m.b.t. verkoop van het 50% belang in EPZ. Ondanks dat het General Escrow fonds in juni 2016 is geliquideerd, dient de vennootschap als gevolg van contractuele verplichtingen met betrekking tot het Convenant Borging Publiek Belang Kerncentrale Borssele uit 2009 nog in stand gehouden te worden. Het bestuur van de vennootschap is in overleg met de andere contractuele partijen om na te gaan of deze contractuele verplichtingen voortijdig kunnen worden beëindigd en de vennootschap vervolgens kan worden ontbonden. Het doel is dat de vennootschap in 2023 zal kunnen worden opgeheven en de resterende liquide middelen kunnen worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang.					
Bestuurlijk belang	De gemeentelijke aandeelhouders in Limburg zijn verenigd in de VEGAL (belang: ca. 10%) en treden gezamenlijk op in de algemene vergadering van aandeelhouders en in de aandeelhouderscommissie. De VEGAL is een vereniging die alle 31 gemeenten van Limburg vertegenwoordigt in een zestal rechtspersonen die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent N.V.). Wethouder J. Bühler vertegenwoordigt de gemeente.					
Financieel belang	Het aantal aandelen op naam van Sittard-Geleen bedraagt 1.100.250 (belang: 0,735%), met een totale nominale waarde van € 0,01 per aandeel. De balanswaarde van de aandelen van de gemeente Sittard-Geleen is gewaardeerd op € 1,--					
Risico's	Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het gestort aandelenkapitaal en het resterend werkkapitaal in deze vennootschap.					
Kerncijfers x € 1.000	*1-1-2023**			*31-12-2023**		
Eigen vermogen	1.445			0		
Vreemd vermogen	31			0		
Jaarresultaat				-36		
Financieel perspectief:	*Jaarrekening 2022*	*Jaarrekening 2023*	*Begroting 2024*	*Begroting 2025*	*Begroting 2026*	*Begroting 2027*
Dividenduitkering (incl. verwachting)	0	0	0	0	0	0
	* gebaseerd op inschattingen.					

N.V. Waterleidingmaatschappij Limburg (WML)		Programma 0 Bestuur en Organisatie
Vestigingsplaats	Maastricht	
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap	
Deelnemers	In WML participeren de Provincie en 55 gemeenten	
Doelstelling/publiek belang	De burgers toegang verschaffen tot (drink)water tegen acceptabele kosten	
Bestuurlijk belang	Deelname aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders, wethouder J. Bühler	
Financieel belang	Van de 500 geplaatste aandelen bezit de gemeente Sittard-Geleen 33 aandelen met een totale nominale waarde van € 4.538 per aandeel (totaal € 149.747). Deze deelneming valt onder de noemer incourante aandelen/deelnemingen, waar dus geen dividend en/of andere uitkeringen van verwacht mogen worden. Deze incourante aandelen zijn zonder waarde gewaardeerd c.q. zijn niet op de balans van de gemeente Sittard-Geleen opgenomen	
Risico's	Geen relevante risico's.	
Kerncijfers x € 1.000	*1-1-2022*	*31-12-2022*
Eigen vermogen	194	201

N.V. Waterleidingmaatschappij Limburg (WML)				Programma 0 Bestuur en Organisatie		
Vreemd vermogen	397			390		
Jaarresultaat				6.303		
Financieel perspectief:	*Jaarrekening 2022*	*Jaarrekening 2023*	*Begroting 2024*	*Begroting 2025*	*Begroting 2026*	*Begroting 2027*
Dividenduitkering (incl. verwachting)	0	0	0	0	0	0

Onroerend Goed Maatschappij "De Witse" B.V.				Programma 5 Sport, Cultuur en Recreatie		
Vestigingsplaats	Sittard-Geleen					
Rechtsvorm	Besloten Vennootschap					
Deelnemers	Ter uitvoering van het raadsbesluit van de voormalige gemeente Born d.d. 14 december 2000 (nummer 2000/110) en besluit van het college van B&W van de gemeente Sittard-Geleen d.d. 14 juni 2005 (nummer 2005/16789), is de Onroerend Goed Maatschappij "De Witse" B.V. opgericht					
Doelstelling/publiek belang	Waarborgen van de sport- en recreatievoorzieningen op het sportcomplex Het Anker te Buchten					
Bestuurlijk belang	Als (prioriteit)aandeelhouder wethouder A. Houtakkers. De uitgifte van één prioriteitsaandeel is er in de essentie op gericht om de gemeente Sittard-Geleen in staat te stellen erop toe te zien dat er sprake is van een voortdurende en adequate beschikbaarheid van de sport- en recreatievoorzieningen op het sportcomplex voor het publiek.					
Financieel belang	Het prioriteitsaandeel stelt de gemeente daartoe in staat doordat de statuten van de vennootschap De Witse B.V. bepalen dat de voorafgaande goedkeuring van de gemeente als prioriteitsaandeelhouder is vereist voor besluiten tot vervreemding van de onroerende zaken, tot wijziging van het doel van de vennootschap, tot wijziging van de rechten die zijn verbonden aan het prioriteitsaandeel, en tot ontbinding, fusie of splitsing van de vennootschap					
Risico's	De algemene vergadering van aandeelhouders heeft 1 december 2006 besloten tot uitgifte van één prioriteitsaandeel in het kapitaal van de vennootschap, nominaal groot één euro					
Kerncijfers x € 1.000	*1-1-2022*			*31-12-2022*		
Eigen vermogen	411			517		
Vreemd vermogen	890			708		
Jaarresultaat 2021				106		
Financieel perspectief:	*Jaarrekening 2022*	*Jaarrekening 2023*	*Begroting 2024*	*Begroting 2025*	*Begroting 2026*	*Begroting 2027*
Dividenduitkering (incl. verwachting)	0	0	0	0	0	0

Vidar BV				Programma 6 Sociaal Domein		
Vestigingsplaats	Sittard-Geleen					
Rechtsvorm	Vennootschap					
Deelnemers	Sittard-Geleen					
Doelstelling/publiek belang	Het in het kader van de Wet sociale werkvoorziening aanbieden van arbeid onder aangepaste omstandigheden.					
Bestuurlijk belang	De gemeente Sittard-Geleen is 100% aandeelhouder en wordt door wethouder Bühler vertegenwoordigd in de Aandeelhoudersvergadering					
Financieel belang	Resultaat BV komt op grond van de Centrumregeling Vidar grotendeels (78%) voor rekening en risico van de gemeente Sittard-Geleen. Het resterende deel komt voor rekening en risico van de gemeenten Stein en Beek.					
Risico's	In de begroting van het Participatiebedrijf is de begroting van Vidar BV opgenomen en worden risico's via de P&C-cyclus gerapporteerd.					
Kerncijfers x € 1.000	*1-1-2022*			*31-12-2022*		
Eigen vermogen	1.354			2.306		
Vreemd vermogen	2.870			7.127		
Jaarresultaat				951		
Financieel perspectief:	*Jaarrekening*	*Jaarrekening*	*Begroting*	*Begroting*	*Begroting*	*Begroting*

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Vidar BV				**Programma 6 Sociaal Domein**		
	2022	*2023*	*2024*	*2025*	*2026*	*2027*
Dividenduitkering (incl. verwachting)	0	0	0	0	0	0

Vidar loont BV				**Programma 6 Sociaal Domein**		
Vestigingsplaats	Sittard-Geleen					
Rechtsvorm	Vennootschap					
Deelnemers	Sittard-Geleen					
Doelstelling/publiek belang	Het ter beschikking stellen van arbeidskrachten met een korte afstand tot de arbeidsmarkt en het uitvoeren van het hierbij behorende werkgeverschap cf de CAO Uitzenden					
Bestuurlijk belang	De gemeente Sittard-Geleen is 100% aandeelhouder en wordt door wethouder Bühler vertegenwoordigd in de Aandeelhoudersvergadering					
Financieel belang	Resultaat BV komt volledig voor rekening en risico van de gemeente Sittard-Geleen. financiële bijdrage aan Vidar Loont BV bestaat uit een investeringssubsidie a € 265.000. Deze is verstrekt ter dekking van de aanloopkosten. Daarnaast is het aandelenkapitaal van € 45.000 volgestort.					
Risico's	In de begroting van het Participatiebedrijf is de begroting van Vidar Loont BV opgenomen en worden risico's via de P&C-cyclus gerapporteerd.					
Kerncijfers x € 1.000	*1-1-2022*			*31-12-2022*		
Eigen vermogen	87			16		
Vreemd vermogen	224			563		
Jaarresultaat				-71		
Financieel perspectief:	*Jaarrekening 2022*	*Jaarrekening 2023*	*Begroting 2024*	*Begroting 2025*	*Begroting 2026*	*Begroting 2027*
Dividenduitkering (incl. verwachting)	0	0	0	0	0	0

Naam Vidar aan de slag BV				**Programma 6 Sociaal Domein**		
Vestigingsplaats	Sittard-Geleen					
Rechtsvorm	Vennootschap					
Deelnemers	Sittard-Geleen					
Doelstelling/publiek belang	Het bieden van werkgeverschap in het kader van de CAO Aan de slag aan inwoners die behoren tot de doelgroep van deze CAO.					
Bestuurlijk belang	De gemeente Sittard-Geleen is 100% aandeelhouder en wordt door wethouder Bühler vertegenwoordigd in de Aandeelhoudersvergadering					
Financieel belang	Resultaat BV komt volledig voor rekening en risico van de gemeente Sittard-Geleen. Het aandelenkapitaal van € 18.000 is volgestort.					
Risico's	In de begroting van het Participatiebedrijf is de begroting van Vidar Loont BV opgenomen en worden risico's via de P&C-cyclus gerapporteerd.					
Kerncijfers x € 1.000	*1-1-2022*			*31-12-2022*		
Eigen vermogen	0			157		
Vreemd vermogen	0			1.051		
Jaarresultaat				139		
Financieel perspectief:	*Jaarrekening 2022*	*Jaarrekening 2023*	*Begroting 2024*	*Begroting 2025*	*Begroting 2026*	*Begroting 2027*
Dividenduitkering (incl. verwachting)	0	0	0	0	0	0

Bodemzorg Limburg B.V. (voormalig Nazorg Limburg B.V.)	**Programma 7 Volksgezondheid en Milieu**
Vestigingsplaats	Maastricht-Aachen Airport
Rechtsvorm	Besloten Vennootschap
Deelnemers	De aandeelhouders zijn: de B.V. zelf voor 50% en de Limburgse gemeenten voor 50%. De B.V. heeft geen stemrecht, de gemeenten wel
Doelstelling/publiek belang	Uitvoering nazorgtaak van stortplaatsen die vóór 1 september 1996 zijn gesloten

Bodemzorg Limburg B.V. (voormalig Nazorg Limburg B.V.)				**Programma 7 Volksgezondheid en Milieu**		
Bestuurlijk belang	Deelname aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders, wethouder J. Bühler					
Financieel belang	De gemeente Sittard-Geleen bezit 2.330 aandelen. De bijdrage is vervallen vanaf 2022.					
Risico's	Deze deelneming valt onder de noemer incourante aandelen/deelnemingen, waar dus geen dividend en/of andere uitkeringen van verwacht mogen worden. Deze incourante aandelen zijn zonder waarde gewaardeerd c.q. zijn niet op de balans van de gemeente Sittard-Geleen opgenomen					
Kerncijfers x € 1.000	*1-1-2022*			*31-12-2022*		
Eigen vermogen	8.744			5.640		
Vreemd vermogen	32.736			29.644		
Jaarresultaat				-2.364		
Financieel perspectief:	*Jaarrekening 2022*	*Jaarrekening 2023*	*Begroting 2024*	*Begroting 2025*	*Begroting 2026*	*Begroting 2027*
Financiële bijdrage Sittard-Geleen	0	0	0	0	0	0

RWM N.V.				**Programma 7 Volksgezondheid en Milieu**		
Vestigingsplaats	Sittard-Geleen					
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap					
Deelnemers	De gemeenten Beek, Beekdaelen, Sittard-Geleen en Stein					
Doelstelling/publiek belang	Inzameling, verwerking, transporteren, en vermarkten van afvalstoffen, alsmede aanverwante taken op het gebied van straatreiniging en de gladheidbestrijding en, in het algemeen, het verrichten van diensten op het gebied van beheer van openbare ruimten voor elke als aandeelhouder aangesloten gemeente. De gemeente Echt-Susteren is per 1-1-2023 toegetreden tot RWM op basis van een proefjaar. De huidige aandeelhouders hebben hiermee ingestemd. De gemeente Beekdaelen zal per 1-1-2025 uittreden. Het te volgen traject hiervoor wordt momenteel onderzocht.					
Bestuurlijk belang	Opdrachtgever- portefeuillehouder Leefomgeving, wethouder L. Geilen Deelname – portefeuillehouder Middelen, wethouder J. Bühler – in de algemene vergadering van aandeelhouders.					
Financieel belang	De gemeente Sittard-Geleen bezit in 2022 612 gewone aandelen van de 888 uitgegeven gewone aandelen en 3 prioriteitsaandelen van de 6 uitgegeven prioriteitsaandelen met een totale nominale waarde van € 61.500. Het aandeel in de deelneming bedraagt 69%, en het stemaandeel bij besluitvorming bedraagt 50%. De aandelen zijn op naam en niet vrij verhandelbaar. Ze zijn nominaal gewaardeerd en op de balans van de gemeente Sittard-Geleen opgenomen. Door toetreding van Echt-Susteren verandert dit per 1-1-2023					
Risico's	Geen relevante risico's.					
Kerncijfers x € 1.000	*1-1-2022*			*31-12-2022*		
Eigen vermogen	6.109			5.325		
Vreemd vermogen	3.411			5.953		
Jaarresultaat 2021				76		
Financieel perspectief:	*Jaarrekening 2022*	*Jaarrekening 2023*	*Begroting 2024*	*Begroting 2025*	*Begroting 2026*	*Begroting 2027*
Dividenduitkering (incl. verwachting)	895*	0	0	0	0	0

* In 2022 is er een extra dividenduitkering geweest.

Mijn Streekwarmte BV					**Programma 7 Volksgezondheid en Milieu**	
Vestigingsplaats	Sittard-Geleen					
Rechtsvorm	Besloten Vennootschap					
Deelnemers	De gemeente Sittard-Geleen.					
Doelstelling/publiek belang	Het leveren van betaalbare, duurzame energie van de biomassacentrale BES aan woningen, bedrijven en instellingen in de gemeente Sittard-Geleen.					
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder wethouder J. Bühler. Bestuurlijke opdrachtgever Wethouder I. Tillie					
Financieel belang	Sittard-Geleen is 100% aandeelhouder in de Mijnstreekwarmte BV. Het gestort aandelenkapitaal van MSW BV bedraagt € 2,5 mln. Daarnaast heeft de gemeente een agio ingebracht van € 0,9 mln. Samen met Ennatuurlijk BV neemt Mijnstreekwarmte deel in de deelnemingen HGN BV en HGNO BV. Zij heeft in HGN BV een minderheidsbelang van 34,4%, dit vertegenwoordigt een aandelenvermogen van 3.038.337 aandelen met een aankoopwaarde van € 2,86 mln. Zij heeft in HGNO een gelijk belang van 50%.					
Risico's						
Kerncijfers x € 1.000	*01-01-2022*			*31-12-2022*		
Eigen vermogen	2.499			2.428		
Vreemd vermogen	46			16		
Jaarresultaat				0		
Financieel perspectief:	*Jaarrekening 2022*	*Jaarrekening 2023*	*Begroting 2023*	*Begroting 2024*	*Begroting 2025*	*Begroting 2026*
Dividenduitkering (incl. verwachting)	0	0	0	0	0	0

STICHTINGEN EN VERENIGINGEN

Stichting Economische samenwerking Zuid Limburg (ESZL)					**Programma 3 Economie**	
Vestigingsplaats	Sittard-Geleen					
Rechtsvorm	Stichting					
Deelnemers	Gemeenten Heerlen, Maastricht en Sittard-Geleen					
Doelstelling/publiek belang	Regionale samenwerking op economisch vlak van de gemeenten in Zuid-Limburg, de regionale kennis- en onderwijsinstellingen en het bedrijfsleven. De stichting faciliteert een Economic Board. Dit is een strategische adviesraad voor de regio Zuid-Limburg, waarin vertegenwoordigers zijn opgenomen uit bedrijfsleven en kennis- en onderwijsinstellingen en maatschappelijke organisaties. Verder vervult de stichting een aanjaagrol bij het tot stand brengen van samenwerkingsverbanden op project- en programmaniveau gericht op economische structuurversterking van de regio Zuid-Limburg. De verbinding met de gemeenten is georganiseerd via het portefeuillehouders overleg economie Zuid-Limburg.					
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging in het stichtingsbestuur, portefeuillehouder Economie, wethouder Y.G. Salvino-Meijer.					
Financieel belang	Jaarlijks gereserveerd bedrag van 3 euro per inwoner voor regionaal economische samenwerking. Hiervan wordt 1,50 euro per inwoner beschikbaar gesteld voor ESZL. Verder 0,5 fte als programmamanager					
Risico's	Geen relevante risico's					
Kerncijfers x € 1.000	*1-1-2022*			*31-12-2022*		
Eigen vermogen	257			165		
Vreemd vermogen	1.442			1.514		
Jaarresultaat					*-92*	
Financieel perspectief	*Jaarrekening 2022*	*Jaarrekening 2023*	*Begroting 2023*	*Begroting 2024*	*Begroting 2025*	*Begroting 2026*
Financiële bijdrage Sittard-Geleen	188	188	188	188	188	188

Afval Samenwerking Limburg				**Programma 7 Volksgezondheid en Milieu**		
Vestigingsplaats	Maastricht					
Rechtsvorm	Vereniging					
Deelnemers	Alle Limburgse gemeenten met uitzondering van de gemeente Mook en Middelaar.					
Doelstelling/publiek belang	ASL is de vereniging van Limburgse gemeenten die ervoor zorgt dat ingezameld huishoudelijk afval efficiënt en zo verantwoord mogelijk voor het milieu verwerkt wordt. Dat doet zij bijvoorbeeld via contract-aanbesteding voor grote afvalstromen zoals PMD, GFT en restafval. ASL heeft daarbij grote ambities, met als kern: circulair, samen en grensverleggend. ASL zorgt ook voor kennisdeling tussen de leden. En voor belangenbehartiging van de leden op nationaal niveau.					
Bestuurlijk belang	Deelname wethouder I. Tillie					
Financieel belang	De verwachting is dat verenigd optrekken in aanbestedingen op het gebied van huishoudelijk afval financiële voordelen heeft.					
Risico's	- De taskforce doet aanbevelingen die op korte termijn geïmplementeerd moeten worden, maar die buiten begroting vallen. - Ziekte personeel. - Aanbesteding: indien bezwaar wordt aangetekend.					
Kerncijfers x € 1.000	*1-1-2021*			*31-12-2021*		
Eigen vermogen	87			112		
Vreemd vermogen	369			251		
Financieel perspectief	*Jaarrekening 2022*	*Jaarrekening 2023*	*Begroting 2024*	*Begroting 2025*	*Begroting 2026*	*Begroting 2027*
Jaarresultaat verbonden partijen	nnb	nnb				
Financiële bijdrage Sittard-Geleen	32	32	32	32	32	32

2.2.8 GRONDBELEID

INLEIDING

In de paragraaf grondbeleid bij de jaarrekening leggen we verantwoording af over het gevoerde beleid. We beschrijven de marktontwikkelingen en de vraag- en aanbodver-houdingen. Tevens verantwoorden we de risico's en winst- en verliesnemingen uit de grondexploitaties, het verloop van de reserves en het weerstandsvermogen.

Samen met de separate jaarrekening bouwgrondexploitatie bieden we verder inzicht in de gerealiseerde kosten en opbrengsten van de door de raad vastgestelde grondexploitaties (en afwijkingen) en de voorraadposities waarover we met betrekking tot grond beschikken.

ONTWIKKELINGEN OP DE GRONDMARKT

Grondprijzen woningbouw
De verschillen in grondprijsontwikkeling tussen woningtypen is groot: appartementen en rijwoningen kennen op zowel kwartaalbasis als jaarbasis een stijging in grondprijs, terwijl de grondprijs van hoekwoningen, twee-onder-een-kap woningen en vrijstaande woningen op zowel kwartaalbasis als jaarbasis is gedaald. Dit verschil wordt veroorzaakt door de ontwikkeling van de huizenprijzen per woningtype. Deze lopen erg uiteen, terwijl de bouwkostenstijgingen voor alle woningtypen procentueel gezien vergelijkbaar zijn.
In de afgelopen twee jaar zijn de grondprijsontwikkelingen van tussenwoningen en appartementen het meest grillig gebleken. Bij andere woningtypen zijn de veranderingen beperkter.

De woningbouwkosten zijn in het derde kwartaal van 2023 licht gedaald ten opzichte van het vorige kwartaal (0,4%). Op jaarbasis zijn de woningbouw kosten met 3,7% gestegen. De bouwkosten stabiliseren voornamelijk door de toenemende concurrentie in de bouwmarkt en door tegenvallende orderportefeuilles (bron: Outlook 2023 Metafoor).

De landelijke lichte stijging van bouwkavelprijzen in het derde kwartaal is sterk doorgezet in het vierde kwartaal 2024. De prijs van bouwkavels steeg op kwartaalbasis met 13,6% . Op jaarbasis is dit een stijging van 20,8% (bron: Kadaster 2024).

Kantoren- en bedrijventerreinen
De Westelijke Mijnstreek, bestaande uit de gemeenten Beek, Stein en Sittard-Geleen, heeft in 2021 een onderzoek uitgevoerd om inzicht te krijgen in de huidige stand van zaken van bedrijventerreinen en kantoorlocaties in de regio. Het bureau Ecorys voerde dit onderzoek uit in twee fasen, wat resulteerde in een rapport over de ruimtebehoefte en de mogelijkheden voor optimalisatie op bestaande werklocaties.

Op basis van de resultaten van beide fasen is een regionale uitvoeringsagenda opgesteld voor de Westelijke Mijnstreek.

Het doel is om de kwaliteit van onze werklocaties te behouden en te versterken, te voorzien in voldoende en geschikte ruimte op bedrijventerreinen en vraag en aanbod op de kantorenmarkt in balans te brengen. Een regionale uitvoeringsagenda is van groot belang om de ruimtebehoefte van bedrijven te vervullen, de kwaliteit van werklocaties te verbeteren en duurzaamheid te bevorderen. Het vraagt om samenwerking, financierings-analyse en gedetailleerde plannen voor specifieke locaties.

De uitvoeringsagenda legt de focus op het optimaliseren van de bestaande werklocaties en het bevorderen van duurzaamheid in lijn met de maatschappelijke transities zoals energietransitie, duurzame mobiliteit, circulaire economie en klimaatadaptatie. Samenwerking met externe partijen en stakeholders in de regio is essentieel om deze doelstellingen te bereiken.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

De uitgifte van kantorenlocaties (kantorenparken Station en Fortuna) is al jaren ongewis als gevolg van onder andere de jarenlange vraaguitval van nieuwbouw kantorenlocaties. Onderzocht wordt of de locaties kunnen worden getransformeerd naar andersoortige invullingen.

STEDELIJKE ONTWIKKELPROJECTEN

Op 5 december 2023 heeft het college na advies van de OR, definitief ingestemd met het ontwikkelplan ruimtelijke ontwikkeling (RO) en Projecten

Met het ontwikkelplan (businessplan) zetten de teams Ruimtelijke Ontwikkeling en Projecten een duurzame stap in de organisatieontwikkeling, meer specifiek voor de teams die zich bezighouden met fysieke projecten (Projecten, RO, IPOR, Vastgoed, MO, EZ en Duurzaamheid). Op deze wijze wordt uitvoering gegeven aan het gemeentelijke fysieke beleid. Dit gaat uit van de maatschappelijke opgaven en van een werkwijze met en voor de samenleving, met kwalitatieve uitvoeringskracht en -capaciteit binnen de eigen organisatie.
Om deze werkwijze in praktijk gestalte te geven zijn in de begroting dekkingsmiddelen opgenomen voor extra formatie (fte's).

Deze werkwijze is ook opgenomen in de uitvoeragenda van het grondbeleid, waarbij samenhang en de inrichting van het proces bijdragen aan een (actieve) regie van de gebiedsontwikkelingen.

Uitvoering van het grondbeleid in 2023/grondexploitaties

Woningbouw
In onze gemeente zijn in 2023 omgevingsvergunningen afgegeven voor de volgende grondexploitaties:

- De voormalige schoollocatie Einighausen aan de P. Bastinstraat (15 sociale huurwoningen, omgevingsvergunning is verleend, start bouw na onherroepelijk worden daarvan, naar verwachting medio 2024);
- De voormalige Dacapo locatie Broeksittarderweg Sittard (34 zorgwoningen en 12 reguliere sociale huurwoningen; start bouw na onherroepelijke omgevings-vergunning.

Ook zijn er omgevingsvergunningen afgegeven voor de woningbouwprojecten van derden zoals:

- Le Garage aan de Leijenbroekerweg te Sittard: 20 appartementen en 5 patiowoningen;
- Le Carrefour, gelegen aan de Rijksweg Noord te Geleen: 21 appartementen;
- Nieuw Absbroek deelplan C middengebied;
- de transformatie van het voormalige BLG kantoor te Geleen naar appartementen.

Bedrijventerreinen
In 2023 zijn alle bouwrijpe bedrijventerreinen nagenoeg verkocht dan wel belegd met een optie c.q. eerste recht van koop.

Binnen het vooralsnog niet bouwrijpe herstructureringsgebied Mauritspark zijn ca. 8.250 m2 intern geleverd aan wijkbeheer, de overige oppervlakte ad circa 8.400 m2 kan na amovering van de resterende woningen in 2024 en volgende jaren in verkoop worden gebracht.

Afzetprognose

- Binnen bedrijvenstad Fortuna wordt in het voorjaar van 2024 een parkeerplaats aan de Paradijsboulevard verkocht aan de belendende ondernemers;
- De verkopen, na amovering van de woningen in Mauritspark, zijn geprognosticeerd voor de jaren 2024 tot en met 2026.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Het verloop van de voorraad in 2023 wordt in onderstaand overzicht in beeld gebracht:

locatie	oppervlakte in ha				categorie
	01-01-2023	verkopen 2023	optie/koo povk	01-01-2024	
Businesspark Geleen	1,00	0,80		0,20	uitgeefbaar, bouwrijp
Herstructurering Mauritspark	1,67	0,83		0,84	niet bouwrijp
Bedrijvenstad Fortuna	0,52	0	0,52	0	verkoop parkeerplaats Parijsboulevard
Totaal	3,19	1,63	0,52	1,04	

Kantorenlocaties

De ontwikkeling van nieuwe kantoren in onze gemeente ligt stil. Als er op de kantorenmarkt iets gebeurt, dan gaat het, mede als gevolg van het gemeentelijk beleid op het gebied van kantoren, voornamelijk om het onttrekken/transformatie van de kantoorfunctie in bestaande kantoorgebouwen in de stedelijke centra dan wel het herontwikkelen van bestaande leegstaand vastgoed, bijvoorbeeld de voormalige Mavo Land van Gulick .Voor de kantorenlocaties zijn voorzieningen getroffen. Vooralsnog worden geen uitgiftes voorzien.

In de gebiedsontwikkeling Stationsomgeving (met inbegrip van Kantorenpark Fortuna) wordt de mogelijke transformatie naar andersoortige bestemmingen nader onderzocht.

De uitgeefbare oppervlakte voor kantoorlocaties binnen Sittard-Geleen is per 31-12-2023 ongewijzigd en bedraagt als volgt:

Project	uitgeefbare m2
Kantorenpark Fortuna	18.411
Kantorenpark station	11.160
Totaal	29.571

ACTUELE PROGNOSE VAN DE RESULTATEN VAN DE TOTALE GRONDEXPLOITATIE

BOUWGRONDEN IN EXPLOITATIE - BOEKWAARDE EN VERLIESVOORZIENING

De boekwaarde van de bouwgronden in exploitatie is het geïnvesteerde vermogen, oftewel het saldo van de gerealiseerde kosten en opbrengsten. Op basis van het BBV plaatst de gemeente de boekwaarde van de grondexploitaties op de balans. Deze boekwaarde moet worden terugverdiend door toekomstige opbrengsten uit grondverkoop. Als (uit de actualisatie) blijkt dat dit niet mogelijk is, moet een voorziening worden getroffen om het verlies op te vangen. De kosten, opbrengsten en eventueel getroffen voorzieningen komen tot uitdrukking op de balans onder de post ‘voorraden’.

Omschrijving *Bedragen x € 1.000*	*Boekwaarde 31-12-2022*	*Boekwaarde 31-12-2023*
Bouwgronden in exploitatie (BIE)		
Onderhanden werk	1.266	- 88
Gronden gereed voor verkoop	6.535	4.997
Bruto boekwaarde	7.801	4.909
Voorziening tekorten BIE	-3.398	-2.690
Netto boekwaarde	4.403	2.219

De bruto boekwaarde van de bouwgronden in exploitatie bedraagt in totaal € 4,9 miljoen per 31-12-2023. De getroffen voorziening voor geprognosticeerde verliezen bedraagt € 2,7 miljoen. De netto boekwaarde (=bruto boekwaarde minus voorzieningen) bedraagt derhalve € 2,2 miljoen.

BOUWRGONDEN IN EXPLOITATIE – RESULTAAT

Het geprognosticeerde resultaat van de bouwgronden in exploitatie bestaat uit het saldo van boekwaarden plus nog te maken kosten minus de nog te realiseren opbrengsten

.

Bedragen x € 1.000	*Boekwaarde 31-12-2023*	*Geraamde nog te maken kosten*	*Geraamde nog te realiseren opbrengsten*	*Geraamd resultaat*
Bouwgronden in exploitatie (BIE)				
Onderhanden werk	- 88	4.361	-3.047	1.226
Gronden gereed voor verkoop	4.997	602	-4.451	1.148
Totaal	4.909	4.963	-7.498	2.374

Het geprognosticeerde totale (eind)resultaat bedraagt € 2,4 miljoen negatief. Zoals eerder beschreven is voor de projecten met een voorzien tekort een bedrag in de voorziening tekorten BIE opgenomen. Hiernaast wordt door middel van een risicoanalyse de benodigde risicobuffer berekend. Op basis van waardering-, markt- en organisatierisico wordt deze benodigde risicoreserve (= de reserve grondexploitatie) bepaald. Ook wordt verwezen naar de systematiek van het weerstandsvermogen.

VOORZIENING GEKORTEN BIE (BOUWGROND IN EXPLOITATIE)

Conform de voorschriften Begroting, Besluit en Verantwoording dient voor de te verwachten tekorten een voorziening te worden opgenomen.

De voorziening BIE bedroeg per ultimo 2022		€ 3.397.910
Af:		
Onttrekkingen		
- Businesspark Geleen	- 837.447	
Resterend na onttrekking tekorten/vrijval:		
- Dotaties 2023	+ 190.684	
- Vrijval 2023	- 61.640	€ 129.044
Stand benodigde voorziening BIE per ultimo 2023		€ 2.689.506

STRATEGISCHE GRONDEN ALS MATERIEEL VAST ACTIEF (MVA)

Onder de oude regelgeving van het BBV was er sprake van "niet in exploitatie genomen gronden" (NIEGG). De categorie NIEGG is afgeschaft en dat betekent dat de gronden niet meer onder de "voorraden", maar onder de "materiële vaste activa" (MVA) moet worden gerubriceerd. Hieronder vallen bijvoorbeeld de gronden van de ESCS locatie, Abshoven, voormalige basisschool Einighausen en de MLK locatie te Geleen.

In onderstaande tabel wordt de balanswaarde van de (strategische) MVA's weergegeven.

Omschrijving	*Boekwaarde*	*Boekwaarde*
Bedragen x € 1.000	*31-12-2022*	*31-12-2023*
Binnenstedelijk	4.155	4.049
Strategisch	1.696	1.695
Overig	745	548
Totaal boekwaarde	6.596	6.292
Voorziening/ afwaardering	-4.774	-4.644
Balanswaarde	1.822	1.648

BOUWRGONDEN IN EXPLOITATIE – WINSTNEMING 2023 (POC-METHODE)

In de grondexploitatie moet op basis van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) tussentijds winst worden genomen, waarbij de "percentage of completion" (poc) methode wordt toegepast. Winstneming dient plaats te vinden indien het resultaat op de grondexploitatie op een betrouwbare wijze kan worden ingeschat en/of voldoende zeker is.

In de jaarrekening bouwgrondexploitatie 2023 wordt voor een totaalbedrag van € 0,33 miljoen aan tussentijdse winst genomen. Het betreft de projecten Bedrijvenstad Fortuna ad. € 0,02 miljoen en Holtum Noord 3 ad € 0,31 miljoen.

RISICOMANAGEMENT

Financiële risico's in een gebiedsontwikkeling kunnen vanwege de complexiteit, de omvang van de investeringen en de lange doorlooptijd aanzienlijk zijn. Met goed risicomanagement kunnen we de impact van de risico's zo klein mogelijk houden. Risicomanagement is het proces van identificeren en beheersen van

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

risico's. Dit is geen eenmalige exercitie. Het in beeld krijgen, monitoren, beheersen en verantwoorden van en over risico's is een dynamisch en interactief proces, dat we monitoren via het traject van de Planning & Control cyclus. Hoe we de risico's bepalen en hoe we daarmee omgaan is beschreven in de *Kadernota weerstandsvermogen en risicobeheersing.*

Risico analyse
De risico's van de projectontwikkeling en grondexploitaties worden apart inzichtelijk gemaakt. Deze inventarisatie volgt de methode zoals beschreven in de bovengenoemde kadernota.

Reserve grondexploitatie
Voor het risicomanagement van de reguliere projecten in de grondexploitatie kent de gemeente het systeem van risicoanalyse gebaseerd op de risicoparameters waardering, markt en organisatie (GIO). Op basis van dit model wordt de benodigde reserve grondexploitatie berekend. Deze reserve vormt derhalve de achtervang van benoemde risico's. Gerealiseerde resultaten zoals tussentijdse winstnemingen worden gestort in deze reserve. Hiernaast worden afwikkelkosten van de af te sluiten projecten hieruit gefinancierd.
Tekorten respectievelijk overschotten in de benodigde algemene reserve bouwgrond-exploitatie worden verrekend met de algemene middelen.

Tabel 4:
Reserve grondexploitatie

stand per 1-1-2023	**-577.060**
Bij:	
- tussentijdse winstneming Holtum Noord 3	-314.470
- tussentijdse winstneming Bedrijvenstad Fortuna	-17.717
- vrijval voorzierning BIE	-48.853
Saldo	**-958.100**
- dotatie voorziening BIE	190.684
- benodigde reserve op basis van risicoprofiel (paragraaf 3.3.)	541.607
Overschot ultimo 2023	**-225.809**

De reserve grondexploitatie laat een saldo zien van € 0,96 miljoen, de benodigde buffer bedraagt € 0,54 miljoen, hiernaast moet de voorziening BIE worden aangevuld voor een bedrag ad € 0,19 miljoen. Hierna resteert een overschot ad € 0,23 miljoen.

Bestemmingsreserve ontwikkelprojecten
In de vierde programmarapportage 2022 is besloten om vanaf boekjaar 2023 de reserve projecturen te verbreden met de exploitatieresultaten van de stedelijke ontwikkelprojecten c.q. te hernoemen naar "bestemmingsreserve ontwikkelprojecten".

De omvang van de reserve wordt bepaald op de periode van de meerjarenbegroting.
Bij de jaarrekening vindt telkens de verantwoording plaats van de ontwikkeling van de reserve ontwikkelprojecten en de mate waarin de kosten gemaakt zijn en aan projecten zijn toegerekend.

Het saldo van de reserve ontwikkelprojecten bedraagt ultimo 2023 € 1,9 miljoen.

WEERSTANDSVERMOGEN

In het jaarrekening traject en het meerjarig perspectief van de grondexploitatie worden de risico's en voorziene tekorten van de BIE's (bouwgronden in exploitatie), binnenstedelijke ontwikkelingen, evenals vastgoed gerelateerde ontwikkelingen zoals het vrijkomende maatschappelijk vastgoed (schoollocaties, gemeenschaps- en sportvoorzieningen) in beeld gebracht en actualiseren we deze.

Op basis van het geactualiseerde profiel bepalen we de benodigde weerstandscapaciteit. Deze wordt afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit, die bestaat uit de voorziening grondexploitaties, binnenstedelijk en vastgoed, de reserve grondexploitatie en de (nieuwe) bestemmingsreserve woonwagenlocatie Obbicht.
Indien de beschikbare weerstandscapaciteit ontoereikend is om de benodigde weerstandscapaciteit af te dekken moeten we een beroep doen op een claim op de Algemene Reserve (Algemene Middelen). Een overschot op de beschikbare weerstandscapaciteit laten we dan ook vrijvallen in de in de Algemene Reserve (Algemene Middelen).

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

2.2.9 OEKRAÏNE

OPVANG OEKRAÏENSE ONTHEEMDEN

Op 24 februari 2022 begon de grootschalige aanval van Rusland op Oekraïne. Deze oorlog heeft geleid tot grote vluchtelingenstromen in delen van Europa waaronder Nederland. In 2022 startten gemeenten, onder coördinatie van de 25 Veiligheidsregio's, de zoektocht naar opvangplekken. Het ging initieel om 50.000 opvangplekken. Al snel werd duidelijk dat de situatie om een meer programmatische nationale aanpak vroeg. Per 1 april 2022 kregen burgemeesters de wettelijke taak om te voorzien in de opvang en zorg aan ontheemden uit Oekraïne. De gemeente Sittard-Geleen heeft deze taak opgepakt. Eind 2022 werd een groep van 266 personen, waarvan 40 in de particuliere opvang, opgevangen.

AANPAK GEMEENTE SITTARD-GELEEN IN 2023

In 2023 heeft de Gemeente haar lijn doorgezet wat betreft opvang Oekraïense ontheemden.
De opvangplekken zijn gerealiseerd via: het Merici Hotel, het Oranjehotel beiden te Sittard en de sloopappartementen van woningcorporatie ZOwonen.
Verder is er gestart met de transitie van 4 locaties voor meer structurele opvang van de huidige groep. Deze locaties vervangen grotendeels de bestaande tijdelijke plekken. Met het geschikt maken van deze locaties wordt vorm gegeven aan de gemeentelijke opvang voor Oekraïense ontheemden voor de middellange en lange termijn. Het betreft de volgende locaties:

- Kleine Steeg 11 in Sittard;
- Walramstraat 9-19 in Sittard;
- voormalige parkeerplaats aan de Heinseweg in Sittard;
- het terrein van het voormalige DaCapo College aan de Graaf van Loonstraat 39 in Born.

Eind 2023 sloot de Gemeente af met een 362 gerealiseerde plekken in de gemeentelijk opvang, waarvan 329 bezet. Verder worden er nog 26 personen opgevangen in de particulier opvang.

KOSTEN

Voor opvang van ontheemden uit Oekraïne heeft het Rijk een specifieke bekostigingsregeling ingesteld. Via deze regeling worden, net zoals in 2022, diverse kosten van opvang vergoed, waaronder de kosten voor opvang, het leefgeld en de personele kosten.

De € 2,4 mln., besloten in de eerste programmarapportage van 2023 voor de dekking van de herhuisvesting Oekraïense ontheemden van € 6,1 mln., zal vrijvallen uit de bestemmingsreserve aangezien we deze middelen niet hebben ontvangen vanuit het Rijk. Dit zal overall, zoals het nu uit ziet, niet tot problemen leiden. Het krediet van € 6,1 mln., zal via een bestemmingsreserve door overblijvende middelen vanuit de bekostigingsregeling (2023 - februari 2026) worden gedekt.

Ontvangen uit de bekostigingsregeling (Normvergoeding) 2023	€ 8.562.600,00
Nog te ontvangen Normvergoeding 2023	€ 2.020.096,00
Ingezette middelen Normvergoeding 2023	€- 7.650.945,77
Gestort in verplichtingenreserve ter dekking van de kapitaallasten van de investeringen in de herhuisvesting Oekraïense ontheemden 2023	€ 2.931.750,23

Verder is er een transitievergoeding aangevraagd en ontvangen voor het geschikt maken en realiseren van gebouwen voor de opvang van Oekraïense ontheemden. Hiervoor heeft de Gemeente een bedrag ontvangen van € 4,9 mln., dit betreft 50% van de totale investering. Zoals eerder genoemd zullen de resterende kosten via

een bestemmingsreserve gedekt worden uit de overblijvende middelen vanuit de bekostigingsregeling. Ook zijn we in gesprek met het Rijk over een aanvullende transitievergoeding.

Daarnaast is er een subsidie ontvangen vanuit de regeling huisvesting aandacht groepen (RHA) van € 0,3 mln. Voor aanvullende diensten zoals WMO, onderwijs en leerlingenvervoer zijn in 2023 aanvullende budgetten beschikbaar gesteld door het Rijk.

3. JAARREKENING

3.1 BALANS

INLEIDING

De jaarrekening maakt deel uit van de jaarstukken. Hiermee legt het College integraal verantwoording af aan de raad over de uitvoering van de begroting.

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is voorgeschreven dat de jaarrekening bestaat uit:

- Balans en de toelichting daarop.
- Programmarekening en de toelichting daarop.

In de programmarekening worden per programma(lijn) de cijfers van de begroting en die van de jaarrekening gepresenteerd. Eventuele verschillen worden geanalyseerd. Deze analyse is opgenomen bij de cijfers per programmalijn onder hoofdstuk 2, vandaar dat deze niet nogmaals worden opgenomen in dit hoofdstuk.

Volgens de wettelijke regelingen mogen de door de raad geautoriseerde bedragen uit de begroting niet overschreden worden. De raad heeft het college geautoriseerd op het niveau van de programmalijnen. Op dit niveau dienen de verschillen tussen de jaarrekening en de begroting dus in beginsel klein te zijn. De marges zijn door de raad vastgelegd in het controleprotocol. Over de verschillen wordt gerapporteerd in de rechtmatigheidsverantwoording.

Tenzij anders vermeld, zijn alle bedragen in dit hoofdstuk x € 1.000.

ACTIVA

ACTIVA	Ultimo 2023	Ultimo 2022
Vaste activa		
Immateriële vaste activa	**22.753**	**24.152**
Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen zoals provisies, kosten van notariële akten en het saldo van agio en disagio	7.869	8.161
Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	1.521	1.933
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	13.363	14.058
Materiële vaste activa	**386.234**	**370.721**
Investeringen economisch nut	153.812	147.543
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	92.605	90.960
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	139.817	132.218
Financiële vaste activa	**63.801**	**59.172**
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	4.092	4.214
Leningen aan woningbouwcorporaties	209	238
Leningen aan overige verbonden partijen	128	128
Overige langlopende leningen	10.372	9.572
Uitzettingen Rijks schatkist	49.000	45.020
Totaal vaste activa	**472.788**	**454.045**
Vlottende activa		
Voorraden	**23.075**	**26.003**
Grond- en hulpstoffen	2.076	2.118
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	2.220	4.403
Gereed product en handelsgoederen	18.779	19.482
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	**64.594**	**29.406**
Vorderingen op openbare lichamen	28.721	21.106
Uitzettingen in ’s Rijks schatkist	29.000	0
Overige vorderingen	6.873	8.300
Liquide middelen	**1.658**	**6.646**
Kassaldi	24	14
Banksaldi	1.634	6.632
Overlopende activa	**17.966**	**33.774**
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	3.362	8.011
Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	14.604	25.763
Totaal vlottende activa	**107.293**	**95.829**
TOTAAL GENERAAL	**580.081**	**549.874**
Verliescompensatie vennootschapsbelasting	0	0

PASSIVA

PASSIVA	Ultimo 2023	Ultimo 2022
Vaste passiva		
Eigen vermogen	**116.452**	**99.618**
Algemene reserves	46.821	29.704
Bestemmingsreserves	54.307	46.876
Gerealiseerde resultaat	15.324	23.038
Voorzieningen	**12.279**	**12.231**
Voorzieningen voor verplichtingen en verliezen	3.892	3.633
Voorzieningen voor risico's	137	165
Voorzieningen ter egalisering van kosten	3.053	4.783
Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is	5.197	3.650
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	**368.371**	**375.270**
Onderhandse leningen van binnenlandse pensioenfondsen	7.000	7.500
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	332.924	337.914
Onderhandse leningen van openbare lichamen	28.400	29.800
Waarborgsommen	47	56
Totaal vaste passiva	**497.102**	**487.119**
Vlottende passiva		
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	**33.655**	**32.662**
Overige schulden	33.655	32.662
Overlopende passiva	**49.324**	**30.093**
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	19.174	15.010
De van het Rijk ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	26.084	11.752
De van overige Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	1.023	1.005
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	3.043	2.326
Totaal vlottende passiva	**82.979**	**62.755**
TOTAAL GENERAAL	**580.081**	**549.874**
Gewaarborgde geldleningen	**934**	**1.018**

3.2 OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN IN DE JAARREKENING OVER HET BEGROTINGSJAAR

	Programma	Begroting voor bijstelling 2023	Begroting incl. goedgekeurd 2023	Resultaat 2023
Baten	0 BESTUUR EN ONDERSTEUNING	1.276	1.548	1.821
	1 VEILIGHEID	1.178	1.550	2.026
	2 VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT	4.228	5.187	6.894
	3 ECONOMIE	5.869	5.947	6.808
	4 ONDERWIJS	4.461	5.528	5.473
	5 SPORT, CULTUUR EN RECREATIE	7.898	15.608	15.320
	6 SOCIAAL DOMEIN	57.740	71.914	78.449
	7 VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU	28.342	33.131	32.579
	8 VOLKSHUISV., RUIMT.ORDENING EN STED.VERNIEUWING	2.198	8.965	5.890
Baten - Totaal		**113.190**	**149.379**	**155.261**
Lasten	0 BESTUUR EN ONDERSTEUNING	-7.109	-7.886	-7.896
	1 VEILIGHEID	-14.211	-16.563	-16.309
	2 VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT	-28.838	-34.037	-32.501
	3 ECONOMIE	-11.733	-13.350	-13.571
	4 ONDERWIJS	-12.855	-14.353	-14.084
	5 SPORT, CULTUUR EN RECREATIE	-36.742	-49.289	-47.190
	6 SOCIAAL DOMEIN	-179.787	-201.294	-206.261
	7 VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU	-27.541	-31.434	-32.219
	8 VOLKSHUISV., RUIMT.ORDENING EN STED.VERNIEUWING	-8.145	-18.529	-14.244
Lasten - Totaal		**-326.961**	**-386.736**	**-384.276**
taal		**-213.771**	**-237.357**	**-229.015**
Algemene dekkingsmiddelen	0 BESTUUR EN ONDERSTEUNING	273.768	281.986	290.005
Overhead	0 BESTUUR EN ONDERSTEUNING	7.860	10.162	12.611
Onvoorzien	0 BESTUUR EN ONDERSTEUNING	0	0	0
Baten - Totaal		**281.628**	**292.148**	**302.616**
Algemene dekkingsmiddelen	0 BESTUUR EN ONDERSTEUNING	-24.380	-7.676	-3.433
Overhead	0 BESTUUR EN ONDERSTEUNING	-43.823	-52.759	-53.335
Onvoorzien	0 BESTUUR EN ONDERSTEUNING	-100	-8	0
Lasten - Totaal		**-68.304**	**-60.443**	**-56.768**
		-246	**-5.635**	**16.833**
Onttrekkingen	0 BESTUUR EN ONDERSTEUNING	4.728	19.175	20.441
	1 VEILIGHEID	12	54	39
	2 VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT	20	2.353	1.837
	3 ECONOMIE	0	414	1.107
	4 ONDERWIJS	0	179	143
	5 SPORT, CULTUUR EN RECREATIE	153	4.321	3.208
	6 SOCIAAL DOMEIN	123	3.874	2.747
	7 VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU	0	0	1.337
	8 VOLKSHUISV., RUIMT.ORDENING EN STED.VERNIEUWING	600	4.005	3.390
Onttrekkingen - Totaal		**5.636**	**34.376**	**34.250**
Toevoegingen	0 BESTUUR EN ONDERSTEUNING	-4.326	-18.364	-21.476
	1 VEILIGHEID	0	-151	-603
	2 VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT	0	-1.726	-2.446
	3 ECONOMIE	-39	-39	-870
	4 ONDERWIJS	0	-340	-340
	5 SPORT, CULTUUR EN RECREATIE	-1.022	-3.589	-4.055
	6 SOCIAAL DOMEIN	0	-1.493	-5.567
	7 VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU	0	-200	-305
	8 VOLKSHUISV., RUIMT.ORDENING EN STED.VERNIEUWING	-1	-343	-98
Toevoegingen - Totaal		**-5.388**	**-26.247**	**-35.759**
		247	**8.129**	**-1.509**
		247	**8.129**	**-1.509**
Resultaat exploitatie:		**1**	**2.494**	**15.324**

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

3.3 TOELICHTINGEN

3.3.1 GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

INLEIDING

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de volgende wettelijke en andere voorschriften:

- De gemeentewet, artikel 197;
- het Besluit begroting en verantwoording (BBV)
- de door de gemeenteraad vastgestelde financiële verordeningen ex artikel 212, 213 en 213a.

ALGEMENE GRONDSLAGEN VOOR HET OPSTELLEN VAN DE JAARREKENING

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's, die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen in het jaar waarin door de algemene vergadering van aandeelhouders hiertoe is besloten.

Personeelslasten

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, verlofaanspraken en dergelijke.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (reorganisaties) dient wel een verplichting gevormd te worden.

Eigen bijdragen vanuit het CAK

De wetgever heeft bepaald, dat de gemeente geen verantwoordelijkheid draagt voor de juistheid en volledigheid van de door het CAK geïnde eigen bijdragen voor Wmo hulp in de huishouding, voorzieningen voor wonen en vervoer en begeleiding. De accountant van het CAK geeft een zogenaamde Third Party Assurance rapportage af, waarmee wordt verklaard dat het CAK als serviceorganisatie 'in control' is. Daarmee wordt bedoeld, dat de procedure van berekenen, opleggen van de incasso's en afstorting van de geïncasseerde bijdragen aan de gestelde normen voldoet. Ondanks de derdenverklaring heeft de gemeente nog steeds een onzekerheid in de jaarrekening ten aanzien van de eigen bijdragen. Weliswaar kan op totaalniveau aansluiting worden gevonden tussen de door het CAK verstrekte afstortingsoverzichten en de eigen cliëntenadministratie in GWS. Het ontbreken van inkomensgegevens heeft tot gevolg dat de gemeente geen zekerheid kan krijgen of op persoonsniveau een juiste bijdrage is geïncasseerd. Dit heeft tot gevolg dat de volledigheid van de eigen bijdragen ook niet is vast te stellen.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

In de jaarrekening 2023 wordt het bedrag verantwoord dat in het verantwoordingsjaar aan afdrachten van het CAK is ontvangen (= kasstelsel). De reden hiervoor is dat er bij het CAK sprake is van achterstanden in het verwerken van de opgelegde en nog op te leggen eigen bijdragen, waardoor er geen betrouwbare schatting is te maken van de ultimo 2023 nog op te leggen en door gemeenten te ontvangen eigen bijdragen.

Het boekjaar is gelijk aan het kalenderjaar.

WAARDERINGSGRONDSLAGEN BALANS

Vaste activa

De vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs (verminderd, voor zover van toepassing, met het bedrag van daarvoor verkregen bijdragen, onttrekkingen uit reserves voor zover toegestaan, duurzame waardeverminderingen en de gecumuleerde afschrijvingen). In de raadsvergadering van 13 november 2020 heeft de Raad ingestemd met de Kadernota Vaste Activa voor de jaren 2020 tot en met 2023. Deze jaarrekening is opgemaakt op basis van de door de Raad goedgekeurde Kadernota Vaste Activa 2020 tot en met 2023.

Door een wijziging in het BBV zijn de nog niet in exploitatie genomen bouwgronden zijn per 1 januari 2016 over geheveld naar de vaste activa. De waarde van deze activa is vergeleken met de marktwaarde. Deels zijn deze afgeboekt of is een verliesvoorziening gevormd.

Immateriële vaste activa

De kosten van opgenomen geldleningen worden afgeschreven in de looptijd van de betrokken geldlening. Voor de kosten van onderzoek en ontwikkeling bedraagt de (restant) afschrijvingsduur maximaal 5 jaar. De bijdragen aan activa in eigendom van derden worden afgeschreven volgens de gehanteerde termijnen bij de materiële vaste activa.

Materiële vaste activa met economisch nut

De investeringen in materiële vaste activa met economisch nut zijn met ingang van het boekjaar 2015 gesplitst. De investeringen waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven worden separaat weergegeven. Slijtende investeringen worden lineair afgeschreven, uitzonderingen hierop zijn de rioleringswerken en woonwagens. Beide investeringswerken worden annuïtair afgeschreven.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen bedragen in jaren:

Omschrijving	afschrijvingstermijn
Gebouwen	50 jaar
Renovatie gebouwen en woonwagenlocaties	25 jaar
Woonwagens, installaties, parkeermeters	15 jaar
Riolering	40 jaar
Haven	50 jaar
Inventarissen, inrichting en groot materieel	10 jaar
Klein materieel, automatisering, kantoormachines	5 jaar
Software, telefooncentrale	7 jaar

De in erfpacht uitgegeven percelen zijn gewaardeerd tegen historische uitgifteprijs.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Materiële vaste activa met maatschappelijk nut

De afschrijvingsmethode van deze activa groep is lineair, met een afschrijvingsduur van 25 jaar voor wegen in de centra en 40 jaar voor de overige wegen, openbare verlichting, groen voorzieningen, begraafplaatsen en de aanleg van speeltuinen. Verkeersregelinstallaties hebben een afschrijvingstermijn van 15 jaar, civieltechnische kunstwerken worden in 40 jaar afgeschreven.

Financiële vaste activa

De aandelen en deelnemingen zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs, nominale waarde dan wel op nihil (incourante aandelen / deelnemingen). De aandelen verkregen door verkoop van Essent aandelen zijn gewaardeerd volgens het advies van de Provincie Limburg. Dit advies is door de Provincie Limburg uitgebracht in samenwerking met landelijke accountantskantoren.
Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Zo nodig is een voorziening voor lagere verwachte marktwaarde in mindering gebracht.

Voorraden

De overige grond- en hulpstoffen zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, dan wel lagere marktwaarde.

De als onderhanden werken opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken) alsmede de rentekosten berekend zoals voorgeschreven in het BBV en de administratie- en beheerskosten. Aan de bouwgronden wordt rente over de boekwaarde per 1 januari toegerekend.

Voor winstneming geldt de percentage of completion methode: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd kan tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst worden genomen. Hiervoor moet het resultaat op de grondexploitatie wel op betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat.
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht.
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

Zolang daarvan geen sprake is, worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht.

Gerede producten en handelsgoederen worden gewaardeerd tegen de kostprijs of tegen de marktwaarde indien de marktwaarde lager is dan de kostprijs. Dat laatste doet zich met name voor indien voorraden incourant worden.

Vorderingen

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inning kansen. De afdekking van de vorderingen welke niet tot Werk en Inkomen behoren geschiedt vanuit de meerjarenbegroting. Op balansmoment wordt het restant saldo van deze voorziening gepresenteerd.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd tegen concrete of specifieke risico's en verplichtingen die op balansdatum bestaan en waarvan de omvang onzeker is doch redelijkerwijs in te schatten. Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De onderhoudsegalisatievoorzieningen stoelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

aan een deel van de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn. In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen is het beleid ter zake nader uiteengezet.

Ook van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden behoren tot de voorzieningen, met uitzondering van de van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.
Vanuit het GRP is er geen inzicht in de wijze waarop het riooltarief o.b.v. artikel 44, lid 1 BBV is opgebouwd. Derhalve is de rioolvoorziening verwerkt o.b.v. nominale waarde en met inachtneming van artikel 44 lid 2 BBV.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Borg- en Garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

3.3.2 TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2023

ACTIVA

VASTE ACTIVA

Immateriële vaste activa

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de immateriële vaste activa gedurende het jaar 2023:

	Boekwaarde 31-12-2022	Balans-verschui-ving	Investe-ringen	Desinves-teringen	Afschrij-vingen	Afwaar-deringen	Bijdragen van derden	Boekwaarde 31-12-2023
Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen zoals provisies, kosten van notariële akten en het saldo van agio en disagio	8.161	0	0	0	292	0	0	7.869
Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	1.933	0	93	170	335	0	0	1.521
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	14.058	0	0	0	695	0	0	13.363
Totaal	**24.152**	**0**	**93**	**170**	**1.322**	**0**	**0**	**22.753**

De post **kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen** betreft de geactiveerde boeterentes van de opgenomen geldleningen.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

	Balanswaarde 31-12-2023	Balanswaarde 31-12-2022
Investeringen economisch nut	153.812	147.543
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	92.605	90.960
Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut	139.817	132.218
Totaal	**386.234**	**370.721**

Onderstaand overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de investeringen met economisch nut weer:

	Boekwaarde 31-12-2022	Balans-verschui ving	Investe-ringen	Desinves-teringen	Afschrij-vingen	Afwaar-dering	Bijdragen van derden	Boekwaarde 31-12-2023
Gronden en terreinen	13.371	8	147	0	399	-107	5	13.213
Woonruimten	3	0	0	0	0	0	0	3
Bedrijfsgebouwen	118.463	0	14.778	0	4.130	1.947	1.457	125.707
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	11.350	94	95	0	461	0	144	10.746
Vervoermiddelen	8	0	0	0	8	0	0	0
Machines, apparaten en installaties	2.458	0	165	0	208	0	0	2.415
Overige materiële vaste activa	1.890	0	224	0	386	0	0	1.728
Totaal	**147.543**	**102**	**15.409**	**0**	**5.592**	**1.840**	**1.606**	**153.812**

De boekwaarde van de in **erfpacht uitgegeven gronden** bedraagt ultimo boekjaar € 0,4 mln. (primo boekjaar € 0,4 mln.). Deze zijn verantwoord binnen de post **gronden en terreinen**. De investeringen op de post **gebouwen** betreffen Glanerbrook (€ 8,8 mln.), huisvesting Oekraïners (€ 1,4 mln.), ambtelijke huisvesting (€ 2,1 mln.) en pand Odasingel 90 te Sittard (€ 1,5 mln.). Onder bijdragen van derden zijn de bijdragen van derden opgenomen, die direct gerelateerd zijn aan de investering. In 2023 is € 1,4 mln. aan Rijks middelen ten gunste van de huisvesting Oekraïners gebracht.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Op basis van de voorschriften dienen verliesvoorzieningen voor afwaardering in mindering gebracht te worden op het actief aan de debet zijde van de balans. In de kolom afwaardering zijn de mutaties in de verliesvoorzieningen opgenomen. De negatieve afwaardering ad. € 0,1 mln., post **gronden en terreinen**, betreft een vrijval in de verliesvoorziening welke voor de ESCS-locatie te Sittard bestemd is. In 2023 is het voormalige kantoorpand Walramstraat voor € 1,9 mln. afgewaardeerd. De verliesvoorzieningen verlagen de boekwaarde van de vaste activa. Het saldo van de verliesvoorzieningen bedraagt ultimo 2023 € 4,3 mln. (ultimo 2022 € 4,4 mln.).

Het onderstaand overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven weer:

	Boekwaarde 31-12-2022	Balans-verschuiving	Investe-ringen	Desinves-teringen	Afschrij-vingen	Afwaar-dering	Bijdragen van derden	Boekwaarde 31-12-2023
Gronden en terreinen	131	0	0	0	39	0	0	92
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	89.767	0	4.324	0	2.552	0	0	91.539
Machines, apparaten en installaties	1.062	0	0	0	88	0	0	974
Totaal	**90.960**	**0**	**4.324**	**0**	**2.679**	**0**	**0**	**92.605**

De investeringen van de post **grond-, weg- en waterbouwkundige werken** zijn uitgaven in rioleringswerken.

De boekwaarde van de investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut had het volgende verloop:

	Boekwaarde 31-12-2022	Balans-verschuiving	Investe-ringen	Desinves-teringen	Afschrij-vingen	Afwaar-dering	Bijdragen van derden	Boekwaarde 31-12-2023
Gronden en terreinen	2.942	0	0	0	108	0	0	2.834
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	123.549	-94	13.786	0	6.330	0	240	130.859
Machines, apparaten en installaties	3.872	0	806	0	282	0	633	3.763
Overige materiële vaste activa	1.855	0	771	0	265	0	0	2.361
Totaal	**132.218**	**-94**	**15.363**	**0**	**6.985**	**0**	**873**	**139.817**

De grotere investeringen in **grond-, weg- en waterbouwkundige werken** betreffen de instandhouding en beheer openbare ruimte (IBOR) € 5,5 mln. De overige investeringen hebben betrekking op de openbare ruimte. Onder bijdragen van derden zijn de bijdragen van derden opgenomen die direct gerelateerd zijn aan het betrokken actief. De Provincie Limburg heeft € 0,4 mln. bijgedragen aan het vernieuwen van de verkeer regel installaties.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

	Boekwaarde 31-12-2022	Investeringen	Aflossingen	Afwaardering	Boekwaarde 31-12-2023
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	4.214	0	0	122	4.092
Leningen aan woningbouwcorporaties	238	0	29	0	209
Leningen aan overige verbonden partijen	128	0	0	0	128
Overige langlopende leningen	9.572	1.123	403	-80	10.372
Uitzettingen Rijks schatkist	45.020	4.000	20	0	49.000
Totaal	**59.172**	**5.123**	**452**	**42**	**63.801**

Onderstaand zijn de **kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen** weergegeven.

Deelneming /aandelen	Aantal aandelen 31-12-2023	Ontvangen dividend 2022 [1)]	Nominale waarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2022
Bank Nederlandse Gemeenten	175.266	438	438	438	438
CBL Vennootschap B.V. 's-Hertogenbosch	14.701	0	0,1	0,1	0,1
Verkoop Vennootschap B.V. 's -Hertogenbosch	14.701	0	0,1	0,1	0,1
Claim Staat Vennootschap B.V. 's-Hertogenbosch	14.701	0	0,1	0,1	0,1
Enexis N.V. 's -Hertogenbosch	1.100.250	1.420	1.100	1.100	1.100
Vordering op Enexis N.V. 's -Hertogenbosch	14.701	0	0,1	0,1	0,1
Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V. 's-Hertogenbosch	1.100.250	0	11	0	0
Nazorg Limburg B.V.[2)]	2.330	0	1	0	0
N.V. Waterleidingmaatschappij Limburg [2)]	33	0	150	0	0
Onroerend Goed Maatschappij de Witse BV [2)]	1	0	0	0	0
Reinigingsdienst Westelijke Mijnstreek N.V. (RWM)	615	0	61	61,5	61
Mijn Streekwarmte B.V. [3)]	1.986.000	0	1.986	1.030	1.030
Mijn Streekwarmte B.V. informele kapitaalstorting		0	1.391	1.398	1.521
Vidar B.V.	40	0	18,1	0	0
Vidar Loont B.V.	40	0	18,1	45,4	45,4
Vidar Aan de Slag B.V.	18	0	18	18	18
Totaal		**1.858**		**4.091,30**	**4.213,80**

1) Betreft in 2023 ontvangen dividend over boekjaar 2022.

2) De incourante aandelen / deelnemingen waar geen dividend en/of andere uitkeringen van verwacht mogen worden, zijn in de balans van de gemeente Sittard-Geleen zonder waarde gewaardeerd.

3) Besluit tot oprichting in 2015 genomen, de participatie in het aandelenkapitaal is in 2021 deels gerealiseerd.

Het nemen en houden van aandelenbelangen moet een publiek belang dienen. De gemeentewet, de wet FIDO en de financiële verordening van de gemeente Sittard-Geleen schrijven een dergelijke motivering voor. Het College heeft op 13 februari 2007 ten aanzien van het houden van aandelen de beleidslijn vastgesteld dat aandelen zonder publiek belang worden afgestoten voor zover of zodra die verhandelbaar zijn.

Voor het aandelenkapitaal in Mijn Streekwarmte B.V. is een verliesvoorziening gevormd. De afwaardering bedraagt in 2023 € 0,9 mln. (ultimo 2022 € 0,8 mln.).

Leningen aan woningbouwcorporaties betreffen de op basis van een doorsluisconstructie opgenomen geldleningen welke verstrekt zijn aan diverse woningbouwcorporaties. De balanspositie van de **leningen aan overige verbonden partijen** betreft de in 2006 aan de Kredietbank Limburg verstrekte geldlening.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

De verstrekte geldleningen binnen de post **overige langlopende leningen** betreffen voornamelijk de in het sociaal domein verstrekte geldleningen. Het saldo van de verliesvoorziening wegens oninbare leningen bedraagt ultimo 2023 € 0,1 mln. (ultimo 2022 € 0,2mln.).

Ultimo 2023 is € 49 mln. als **Uitzettingen Rijks schatkist** uitgezet bij het Rijk. Dit geld is geleend bij de BNG-bank ter financiering van de investeringen in Glanerbrook.

VLOTTENDE ACTIVA

Voorraden

De in de balans opgenomen Voorraden bestaan uit de volgende posten:

	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2022
Overige grond- en hulpstoffen	2.076	2.118
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	2.220	4.403
Gereed product en handelsgoederen	18.779	19.482
Totaal	**23.075**	**26.003**

De voorziening tekorten voor de **overige grond- en hulpstoffen** bedraagt ultimo 2023 € 39.000 (ultimo 2022 € 39.000.

Van de **bouwgronden in exploitatie** kan van het verloop het volgende overzicht worden weergegeven:

	Boekwaarde 31-12-2022	Investe-ringen	Opbreng-sten	Winstuit-name	Boekwaarde 31-12-2023	Voorziening verlieslatend complex	Balanswaarde 31-12-2023
Agnetenpark	0	25	900	0	-875	0	-875
Bedrijvenstad Fortuna	-61	115	39	18	33	0	33
Businesspark Geleen	1.749	62	1.694	0	117	0	117
Herontwikeling Frans Klooster	69	16	10	0	75	192	-117
Holtum Noord III	-649	129	320	314	-526	0	-526
Kantorenpark Fortuna	3.026	59	0	0	3.085	565	2.520
Kantorenpark Station	1.760	35	0	0	1.795	583	1.212
Mauritspark Herontwikkeling	1.907	203	906	0	1.204	1.348	-144
Eindtotaal	**7.801**	**644**	**3.869**	**332**	**4.908**	**2.688**	**2.220**

De voorziening tekorten bouwgrond in exploitatie bedraagt ultimo 2023 € 2,7 mln. (ultimo 2022 € 3,4 mln.).

De verwachte eindresultaten van de bouwgronden in exploitatie kan als volgt worden weergegeven:

	Boekwaarde 31-12-2023	Geraamde nog te maken kosten	Geraamde nog te realiseren opbrengsten	Geraamd eindresultaat (nominale waarde)
Agnetenpark	-875	1.696	993	-172
Bedrijvenstad Fortuna **	33	42	75	0
Businesspark Geleen *	117	3	120	0
Herontwikeling Frans Klooster *	75	117	0	192
Holtum Noord III **	-526	1.353	971	-144
Kantorenpark Fortuna *	3.085	292	2.812	565
Kantorenpark Station *	1.795	307	1.519	583
Mauritspark Herontwikkeling *	1.204	1.153	1.008	1.349
Eindtotaal	**4.908**	**4.963**	**7.498**	**2.373**

* Deze bedragen zijn opgenomen in de verliesvoorziening bouwgrond in exploitatie.

** De geraamde positieve eindresultaten van de projecten worden niet als gerealiseerd beschouwd en derhalve niet toegevoegd aan de algemene reserve grondexploitatie.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

De boekwaarde van de in 2023 verkochte handelsgoederen is € 0,4 mln. De afschrijvingen bedroegen in 2023 € 0,5 mln. De voorziening tekorten gereed product en handelsgoederen bedraagt ultimo 2023 € 0,3 mln. (ultimo 2022 € 0,4 mln.).

Uitzettingen met een rente typische looptijd korten dan één jaar
Onderstaand een specificatie van in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd korter dan één jaar:

	Boekwaarde 31-12-2023	Voorziening oninbaarheid	Balanswaarde 31-12-2023	Balanswaarde 31-12-2022
Vorderingen op openbare lichamen	30.252	1.531	28.721	21.106
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	29.000	0	29.000	0
Overige vorderingen	12.271	4.267	6.873	8.300
Totaal	**71.523**	**5.798**	**64.594**	**29.406**

De **vorderingen op openbare lichamen** en **overige vorderingen** betreffen zowel de privaat- als publiekrechtelijke debiteuren vorderingen. Dus ook de vorderingen vanuit Belastingen en Werk en Inkomen zijn hierin opgenomen.

De voorziening oninbaarheid voor de o**verige vorderingen** heeft ultimo 2023 voor circa € 3,6 mln. betrekking op de debiteuren Vidar (ultimo 2022 € 4,4 mln.). Voor de overige privaat- en publiekrechtelijke vorderingen bedraagt ultimo 2023 de voorziening voor oninbaarheid € 2,2 mln. (ultimo 2022 € 1,9 mln.)

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

	Saldo 31-12-2023	Saldo 31-12-2022
Kassaldi	24	14
Banksaldi	1.634	6.632
Totaal	**1.658**	**6.646**

Gemeente Sittard-Geleen heeft een kredietfaciliteit bij de BNG.

Overlopende activa

De post overlopende activa kan als volgt onderscheiden worden:

	Saldo 31-12-2023	Saldo 31-12-2022
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	3.362	8.011
Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	14.604	25.763
Totaal	**17.966**	**33.774**

In de overlopende activa is een verliesvoorziening van € 1,5 mln. ultimo 2023 (ultimo 2022 € 0,9 mln.) opgenomen.

Een specificatie van de nog te ontvangen bedragen van Europese en Nederlandse overheidslichamen is in onderstaande tabel weergegeven.

	Saldo 01-01-2023	Balans-verschuiving	Toevoeging 2023	Ontvangst 2023	Saldo 31-12-2023
Rijksvoorschotten SOZA	12	0	20	0	32
Voorschot Min Financiën B2 Toeslagen	157	0	104	157	104
Voorschot Min Biza C62 SPUK	10	0	0	8	2

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

	Saldo 01-01-2023	Balans-verschuiving	Toevoeging 2023	Ontvangst 2023	Saldo 31-12-2023
Kwijtschelding Gemeentelijke Belastingen					
Voorschot Min SZW G12 Kwijtschelden Publieke schulden	27	0	0	23	4
A16 Bekostigingsreg ontheemden Oekraine 2022	6.472	0	0	6.472	0
A16 Bekostigingsreg ontheemden Oekraïne 2023	0	-0	2.020	0	2.020
Provincie Limburg, Duurzaamheid	200	0	0	200	0
Provincie Limburg, Stedelijke ontwikkeling	1.133	0	210	143	1.200
Totaal	**8.011**	**0**	**2.354**	**7.003**	**3.362**

Schatkistbankieren

De gemeente is verplicht alle liquide middelen boven een drempelbedrag van 2% van de begrotingsomvang bij het Ministerie van Financiën aan te houden. Het drempelbedrag is gedefinieerd als een gemiddeld bedrag per kwartaal. Dat betekent dat het gemiddelde van het bedrag aan overtollige middelen dat een decentrale overheid gedurende het kwartaal elke dag buiten de schatkist heeft aangehouden niet boven het drempelbedrag mag liggen. Alleen positieve saldi tellen mee voor de benutting van het drempelbedrag.

Uit onderstaande tabel, die inzicht geeft in de benutting van het drempelbedrag, blijkt dat de gemeente in 2023 binnen deze drempel is gebleven.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1.000)					
		Verslagjaar	2023		
(1)	**Drempelbedrag**	**8.007**	**8.007**	**8.007**	**8.007**
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	**Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen**	**1.565**	**4.816**	**5.294**	**3.918**
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	6.442	3.191	2.713	4.089
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
		Verslagjaar			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	400.344			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	400.344			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
'(1) = (4b)*0,02 met een minimum van €1.000.000	Drempelbedrag	8.006,880			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	140.810	438.266	487.023	360.439
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	1.565	4.816	5.294	3.918

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

PASSIVA

VASTE PASSIVA

Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen Eigen Vermogen bestaat uit de volgende posten:

	Saldo 31-12-2023	Saldo 31-12-2022
Algemene reserves	46.821	29.704
Bestemmingsreserves	54.307	46.876
Gerealiseerde resultaat	15.324	23.038
Totaal	**116.452**	**99.618**

Het eigen vermogen van de gemeente is een dekkingsmiddel om risico's (deels) af te dekken.

In de bijlage bij de jaarrekening is een toelichting op de mutaties. In de kolom de afschrijvingen staan de onttrekkingen welke als compensatie dienen voor afschrijvingen op activa. Onderstaande tabel bevat het verloopoverzicht per reserve in 2023.

	Mutaties 2023						
	Boekwaarde 01-01-2023	Toevoe-ging	Onttrek-king	Bestemming resultaat 2022	Vermindering ter dekking van afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2023	Bestemd voor investering
Algemene reserves							
Algemene reserve, algemene middelen	18.731	14.729	19.137	21.700	0	36.023	
Algemene reserve risicobeheersing	10.330	1.590	2.530	0	0	9.390	
Taakmutaties algemene uitkering	548	815	50	0	0	1.313	
Incidentele ruimte nieuw beleid 2009	95	0	0	0	0	95	
Totaal algemene reserves	**29.704**	**17.134**	**21.717**	**21.700**	**0**	**46.821**	
Overige bestemmingsreserves							
Reserve economische ontwikkeling	1.142	12	73	0	0	1.081	
Reserve jeugdolympiade	18	25	0	0	0	43	
Reserve investeringen VRO	91	0	0	0	0	91	
Reserve grondexploitatie	577	381	191	0	0	767	
Calamiteiten reserve	4.272	2.398	1.060	0	0	5.604	
Bestemmingsreserve riolering	58	0	0	0	0	58	
Egalisatiereserve ISV 3	1.141	0	1.141	0	0	0	
Reserve inzake verplichtingen Ruimtelijke Ontwikkeling	3.598	271	1.517	0	0	2.352	
Reserve inzake verplichtingen Economische Ontwikkeling	4.979	0	4.156	0	0	823	
Reserve inzake verplichtingen Maatschappijlijke Ontwikkeling	3.547	1.248	1.421	0	0	3.374	
Reserve inzake verplichtingen team Inrichting en Planning Openbare Ruimte	925	0	79	0	0	846	
Reserve inzake verplichtingen team Vastgoed	125	600	0	0	0	725	
Reserve inzake verplichtingen team Projecten	1.067	3.702	200	0	0	4.569	
Reserve inzake verplichtingen team Wijkbeheer	13	96	10	0	0	99	
Reserve inzake verplichtingen team KCC & Burgerzaken	0	30	0	0	0	30	
Reserve inzake verplichtingen team Vergunningen & Parkeren	80	0	0	0	0	80	
Reserve inzake verplichtingen team Toezicht & Handhaving	45	105	9	0	0	141	

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

	Mutaties 2023						
	Boekwaarde 01-01-2023	Toevoe-ging	Onttrek-king	Bestemming resultaat 2022	Vermindering ter dekking van afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2023	Bestemd voor investering
Reserve inzake verplichtingen team Zorg	317	233	0	308	0	858	
Reserve inzake verplichtingen team Leren&Jongeren	0	0	0	280	0	280	
Reserve inzake verplichtingen team Jeugd	0	219	0	0	0	219	
Reserve inzake verplichtingen team Ontwikkeling	102	0	0	0	0	102	
Reserve inzake verplichtingen team Uitkeren	300	755	255	0	0	800	
Reserve inzake verplichtingen team Ondersteuning	165	0	80	0	0	85	
Reserve inzake verplichtingen team Bestuur & Communicatie	18	30	18	0	0	30	
Reserve inzake verplichtingen team Openbare Orde & Veiligheid	185	451	30	0	0	606	
Reserve inzake verplichtingen team Concerncontrol	0	0	0	0	0	0	
Reserve inzake verplichtingen team Facilitaire Services	0	0	0	0	0	0	
Reserve inzake verplichtingen team Informatiemanagement & ICT	820	184	516	0	0	488	
Reserve inzake verplichtingen team HR	0	0	0	0	0	0	
Reserve inzake verplichtingen team Financiën	92	757	92	0	0	757	
Reserve inzake verplichtingen Raadsgriffie	233	0	233	0	0	0	
Reserve Bedrijfsvoering Versnelling Kadernota 2015	2.622	0	844	0	0	1.778	
Ongehinderd Logistiek Systeem en logistiek knooppunt Born	1.495	0	1.367	0	0	128	
Reserve Zitterd Revisited	613	0	126	0	0	487	
Reserve Centrum Geleen	1.255	93	0	0	0	1.348	
Reserve regionale bevolkingsdaling DUB	1.028	0	176	0	0	852	
Bestemmingsreserve Ontwikkeling Arbeidsbeperkten	728	0	37	0	0	691	
Reserve groot onderhoud ambtelijke huisvesting	1.688	450	615	0	0	1.523	
Bestemmingsreserve incidentele dekking taakstellingen	2.973	1.441	853	0	0	3.561	
Revolverend fonds duurzame gebouwen	175	0	0	0	0	175	
Reserve Vastgoed & Sportaccomodaties	1.788	2.549	1.953	0	0	2.384	
Bestemmingsreserve Revolving Fund Projecturen	1.668	223	0	0	0	1.891	
Bestemmingsreserve WWL Obbichterweg	1.238	0	53	0	0	1.185	
Reserve mobiliteit	535	156	50	0	0	641	
Reserve Wet Kwaliteitsborging	160	0	0	0	0	160	
Bestemmingsreserve Samenleving Versterkende Maatregelen	5.000	0	689	750	0	5.061	
Reserve Omgevingswet	0	1.062	530	0	0	532	
Reserve devices en verkiezingen Griffie	0	265	28	0	0	237	
Reserve Duurzaamheid	0	5.206	1.160	0	0	4.046	
Bestemmingsreserve Glanerbrook	0	554	0	0	0	554	
Bestemmingsreserve verzwaring rotonde Holtum-Noord	0	748	0	0	0	748	A1220-1691
Bestemmingsreserve kapitaallasten cameratoezicht	0	151	0	0	0	151	Camera-toezicht m.i.v. 2029
Bestemmingsreserve Europees Sociaal Fonds	0	1.266	0	0	0	1.266	
Totaal overige bestemmingsreserves	**46.876**	**25.661**	**19.568**	**1.338**	**0**	**54.307**	
Totaal reserves	**76.580**	**42.795**	**41.285**	**23.038**	**0**	**101.128**	

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

De **algemene reserve** is bestemd om het financiële weerstandsvermogen op peil te houden. Tevens functioneert de algemene reserve als bufferfunctie voor onvoorziene toekomstige incidentele verliezen, voortvloeiend uit de reguliere bedrijfsvoering en als algemeen dekkingsmiddel (voor zover vrij besteedbaar).

De **bestemmingsreserves inzake verplichtingen** zijn bedoeld voor het reserveren van gelden om het door de raad goedgekeurd beleid waarvan uitvoering nog niet in het boekjaar heeft plaatsgevonden, in de toekomst uit te kunnen voeren. Ten einde onnodig beslag op de middelen te voorkomen dient een verplichting in maximaal 2 jaar afgewikkeld te zijn.

Voorzieningen

In de bijlage bij de jaarrekening zijn de mutaties binnen de voorzieningen inclusief onderbouwing opgenomen. Het verloop van de voorzieningen wordt in onderstaand overzicht weergegeven.

	Boekwaarde 01-01-2023	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Boekwaarde 31-12-2023
Voorzieningen voor verplichtingen en verliezen	3.633	709	51	399	3.892
Voorzieningen voor risico's	165	0	0	28	137
Voorzieningen ter egalisering van kosten	4.783	781	0	2.511	3.053
Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is	3.650	1.747	0	200	5.197
Totaal	**12.231**	**3.237**	**51**	**3.138**	**12.279**

In onderstaande tabel is het verloop van de voorzieningen weergegeven. In de bij de jaarrekening is de onderbouwing opgenomen.

	Mutaties 2023				
	Boekwaarde 01-01-2023	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Boekwaarde 31-12-2023
Voorzieningen voor verplichtingen en verliezen					
Voorziening pensioenverzekering gewezen wethouders	2.575	134	51	207	2.451
Voorziening frictiekosten RUD	197	0	0	36	161
Voorziening vakantiedagenverplichting Vidar BV	156	0	0	156	0
Voorziening Spaarverlof	705	575	0	0	1.280
Totaal	**3.633**	**709**	**51**	**399**	**3.892**
Voorzieningen voor risico's					
Voorziening GREX en binnenstedelijke projecten	105	0	0	0	105
Voorziening MFA Sittard Zuid	60	0	0	28	32
Totaal	**165**	**0**	**0**	**28**	**137**
Voorzieningen ter egalisering van kosten					
Voorziening groot onderhoud schoolgebouw	479	80	0	7	552
Voorziening groot onderhoud cultureel centrum	2.552	310	0	2.132	730
Voorziening onderhoud parkeerinstallaties	719	82	0	239	562
Voorziening groot onderhoud OMC	1.033	309	0	133	1.209
Totaal	**4.783**	**781**	**0**	**2.511**	**3.053**
Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is					
Voorziening riolering	555	46	0	200	401
Voorziening onderhoud bluswatersloten	207	54	0	0	261
Voorziening afvalverwijdering	2.338	628	0	0	2.966
Voorziening Parkeerverordening	140	10	0	0	150
Voorziening Compensatie Woningbouw	91	61	0	0	152
Voorziening Grafonderhoud Kloosterorde	319	0	0	0	319
Voorziening Degeneratie Verhardingen	0	707	0	0	707

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

	Mutaties 2023				
	Boekwaarde 01-01-2023	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Boekwaarde 31-12-2023
Voorziening Stationsomgeving	0	241	0	0	241
Totaal	**3.650**	**1.747**	**0**	**200**	**5.197**
Totaal voorzieningen	**12.231**	**3.237**	**51**	**3.138**	**12.279**

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

In onderstaand overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden.

	Saldo 01-01-2023	Vermeer-deringen	Aflossingen	Saldo 31-12-2023
Onderhandse leningen van binnenlandse pensioenfondsen	7.500	0	500	7.000
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	337.914	10.000	14.990	332.924
Onderhandse leningen van openbare lichamen	29.800	0	1.400	28.400
Waarborgsommen	56	0	9	47
Totaal	**375.270**	**10.000**	**16.899**	**368.371**

De rentelasten voor het jaar 2023 met betrekking tot de vaste schulden bedragen € 7,7 mln. (2022 € 8,0 mln.).

VLOTTENDE PASSIVA

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De in de balans opgenomen kortlopende schulden kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	Saldo 31-12-2023	Saldo 31-12-2022
Overige schulden	33.655	32.662
Totaal	**33.655**	**32.662**

Overlopende passiva

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

	Saldo 31-12-2023	Saldo 31-12-2022
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	19.174	15.010
De van het Rijk ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	26.084	11.752
De van overige Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	1.023	1.005
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	3.043	2.326
Totaal	**49.324**	**30.093**

Onderstaand zijn de van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren gespecificeerd:

Ontvangen voorschotbedragen Rijk:

	Saldo 01-01-2023	Balans-verschuiving	Ontvangst 2023	Vrijval - Terugbetaling 2023	Saldo 31-12-2023
Voorschot ZonMw Gezonde Kinderopvang	0	16	59	61	14
Nog te betalen Min Biza Algemene Uitkering	269	0	0	269	0

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

	Saldo 01-01-2023	Balans-verschuiving	Ontvangst 2023	Vrijval - Terugbetaling 2023	Saldo 31-12-2023
Subsidie ontvangsten Min I&M Geluidsanering	139	0	0	0	139
F1 RVO Uitkering woningen hoogspannning	141	0	1	142	0
Voorschot Min Justitie en Veiligheid	29	0	0	29	0
H4 Voorschot Min VWS SPUK subsidie sport	412	0	1.114	1.261	265
H8 Voorschot Min VWS SPUK Sportakkoord 2020	91	0	0	91	0
E20 Voorschot Min Infrastructuur en Waterstaat	1.397	0	354	354	1.397
G3 Voorschot Rijk terugbetaling bedrijfskapitaal BBZ	0	0	38	21	17
Voorschot Min Justitie en Veiligheid Kwetsbare Groepen Gedrag	53	0	0	53	0
D8 Voorschot Min OCW Onderwijsachterstandenbeleid	512	0	2.614	2.637	489
G4 Voorschot Rijk TOZO	197	0	695	343	597
C47 Voorschot Min Biza VHF Geleen Zuid/Kluis	3.738	0	0	0	3.738
C47 Voorschot Min Biza VHF Stein Nieuwdorp	0	0	0	0	0
H25 Voorschot Min VWS SPUK Ijs- en Zwembaden	0	0	2.650	2.650	0
D14 Voorschot Min Onderwijs COVID-19 Achterstanden	96	0	438	476	58
C31 Voorschot Min Biza Huisvesting Kwetsbare groepen	42	0	0	42	0
C43 Voorschot Rijksdienst Regeling Energie woningen	77	0	0	77	0
Voorschot Rijk Restauratiefonds	141	0	65	0	206
C55 Voorschot Min Biza Aanpak Energie-armoede	2.595	0	1.224	2.236	1.583
A10 Voorschot Min Justitie en Veiligheid Huisvesting Vergunninghouders	20	0	0	20	0
G10 Voorschot Min SZW SPUK Wet Inburgering	461	0	945	378	1.027
Voorschot Rijk SPUK Hotel-en accommodatieregeling Statushouders	138	0	311	260	189
F20 Voorschot Rijk SPUK Impuls winkelpanden 2022	649	0	325	0	974
H12 Voorschot Min VWS SPUK Preventie akkoord	32	0	50	82	0
A20B Voorschot Min Justiite en Veiligheid SPUK Preventie radicalisering	20	0	63	63	20
Voorschot ZorgOnderzoek Medische Wetenschappen ZonMw Nazorg Ex gedetineerden	70	0	47	85	32
C92 Voorschot Min Biza SPUK Informatiepunten Digitale Overheid	0	0	94	81	13
F28 Voorschot RVO SPUK Klimaat- en Energiebeleid	0	0	1.742	738	1.004
E44 Min Infrastructuur en Waterstaat Impulsregeling Klimaatadaptie 21-27	0	0	756	114	642
D21 Min OCW SPUK Impuls Jongerencultuur	0	0	295	30	265
H30 SPUK Gezond Actief Leven Akkoord GALA Min VWS	0	0	1.886	1.679	207
G13 Min SZW Onderwijsroute WI21 (Wet Inburgering 2021)	79	0	83	10	152
E84 Min Infrastruct&Waterstaat Regeling Stimulering Verkeersveiligheidsmaatregelen	354	0	0	0	354
A21 Min Justitie en Veiligheid SPUK PMG Jeugdcriminaliteit 2023	0	0	148	124	24
H35 Min VWS SPUK Integraal Zorgakkoord	0	0	5.824	1.981	3.843
C97 SPUK Specifieke Uitkering Huisvesting Statushouders	0	0	35	0	35
C94 RVO SPUK Lokale Aanpak Isolatie	0	0	3.960	0	3.960
C105 Min BZK SPUK Startbouwimpuls	0	0	725	0	725
C209 RVO RHA23 Spuk Huisvesting Aandachtgroepen	0	0	255	0	255
H35 SPUK Integraal Zorg Akkoord IZA MinVWS Eigen Middelen	0	0	130	53	77
A16 Min J&V Bekostigingsregelings opvang ontheemden Oekraïne 2023 – Transitiemiddelen	0	0	4.934	1.103	3.831

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

	Saldo 01-01-2023	Balans-verschuiving	Ontvangst 2023	Vrijval - Terugbetaling 2023	Saldo 31-12-2023
Totaal	**11.752**	**16**	**31.506**	**17.189**	**26.084**

Ontvangen voorschotbedragen overige Nederlandse overheden:

	Saldo 01-01-2023	Ontvangst 2023	Vrijval - Terugbetaling 2023	Saldo 31-12-2023
Vooruitontvangen Provincie Limburg team Ruimte & Economie	133	0	120	13
Voorschot gemeente Heerlen ESF subsidie	562	986	1.266	282
Vooruitontvangen gemeente Heerlen Job Creation	30	0	0	30
Vooruit ontvangen Provincie Limburg LDPG	0	35	0	35
Vooruitontvangen Provincie Limburg visie Ptuin centrum Geleen	107	0	0	107
Vooruitontvangen Provincie Limburg Aanplant bomen	36	0	0	36
Vooruitontvangen Provincie Limburg Omgeving Chemelot	20	0	20	0
Voorschot Provincie Limburg Wapen Limbricht	79	0	79	0
Voorschot Provincie Limburg Passantenhaven	38	0	38	0
Provincie Limburg Duurzaamheidshuis	0	90	0	90
Provincie Limburg Subsidie Wapen Limbricht	0	90	0	90
C210B SPUK Provincie Limburg Inzet Woningbouw	0	27	19	8
VRO SOK Ontwikkelfase 2 Warmtenet ZL	0	332	0	332
Totaal	**1.005**	**1.560**	**1.542**	**1.023**

Gewaarborgde geldleningen

Het in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen omvat de restant lening positie per ultimo boekjaar waarvoor de gemeente garant staat. Deze leningen zijn door financiële instellingen verstrekt aan natuurlijke- en rechtspersonen. In paragraaf 3.5 is een overzicht van de gewaarborgde geldleningen opgenomen. De positie ultimo 2023 waarvoor de gemeente garant staat bedraagt € 0,9 miljoen. (ultimo 2022 € 1 miljoen). Een groot gedeelte van de gewaarborgde geldleningen, t.w. € 0,5 miljoen, heeft betrekking op woningen waarvan de risico's zijn afgedekt door de mogelijkheid van hypotheekrecht.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

In de toelichting op de balans worden de niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen vermeld waaraan de gemeente voor toekomstige jaren is verbonden.

Onderstaand zijn de belangrijkste verplichtingen weergegeven:

- Ultimo 2023 heeft de gemeente een verplichting (exclusief spaarverlof) voor circa € 4,4 mln. wegens niet opgenomen verlofuren.
- Als gevolg van jaarlijkse continuering van contracten inzake ICT-hardware en glasvezelverbindingen inclusief internet, bedraagt de restant-verplichting ultimo 2023 € 3,9 mln.
- De verplichting voor de exploitatie, beheer en onderhoud van het Kasteelpark te Born bedraagt jaarlijks € 66.000. De looptijd is tot 30 november 2025.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

- Collectief Zuid Limburg en Vattenfall zijn onze energie leveranciers voor de openbare ruimte. De jaarlijkse uitgaven bedragen € 1,9 mln.
- De exploitatieovereenkomst met Het Anker vanaf 1 januari 2021 is omgezet in een tijdelijke overeenkomst tot het gereed komen van het Sportcomplex Glanerbrook in 2025 heeft een jaarlijkse verplichting van € 0,73 mln. (exclusief index).
- De 20 jarige exploitatieovereenkomst vanaf 1 maart 2021 met De Bergklimmers betreffende het Tom Dumoulin Bikepark heeft een jaarlijkse verplichting van € 0,1 mln.
- De exploitatieovereenkomst met Laco Geleen BV voor Glanerbrook heeft een jaarlijkse verplichting van € 3,7 mln. Deze eindigt op het moment dat de nieuwe exploitant Glanerbrook in exploitatie neemt.
- Meerjaren convenant VVV Limburg en lokale overheden. Deze loopt t/m 2026. Deze heeft een jaarlijkse verplichting oplopend tot maximaal € 230.443 in 2026. In 2023 was de verplichting € 217.151.
- Met RWM N.V. is een contract voor onbepaalde tijd afgesloten, de jaarlijkse vergoeding bedraagt circa € 13 mln.
- De leaseovereenkomsten bedrijfsvoertuigen van het team Wijkbeheer lopen tot maart 2025, jaarlijkse kosten bedragen € 0,5 mln.
- Voor Vidar heeft de Gemeente de panden aan de Millenerweg te Sittard gehuurd tot 9 december 2028. De jaarlijkse huurverplichting bedraagt € 1,09 mln.
- De onderhoudskosten voor (taak)specifieke applicaties binnen Vidar bedraagt jaarlijks € 0,25 mln.
- De verplichting voor de rugzakjes van het in 2020 overgenomen personeel van Vidar BV bedraagt € 0,78 mln.
- Voor de opvang zwerfdieren binnen onze gemeente is een verplichting met Stichting Dierenbescherming Limburg aangegaan tot 1 januari 2020. Het bedrag voor 2023 bedroeg € 125.000 gebaseerd op € 1,43 per inwoner, deze overeenkomst is stilzwijgend verlengd.
- Met de coöperatie Bosgroep Zuid Nederland is een beheerovereenkomst Bossen en Natuurterrein afgesloten voor de periode 2020-2030. Het bedrag voor 2023 bedroeg € 0,2 mln.

3.3.3. TOELICHTING OP DE BATEN EN LASTEN

VERSCHILLENANALYSE TUSSEN BEGROTING NA WIJZIGING EN REALISATIE

Voor de toelichting op de verschillen tussen de begroting na wijziging en de realisatie wordt verwezen naar hoofdstuk 2.1 programmaverantwoording in het begin van het jaarverslag. Deze analyse maakt integraal onderdeel uit van de jaarrekening.

ONVOORZIEN

De toelichting op het gebruik van het geraamde bedrag voor onvoorzien is toegelicht bij Onvoorzien, hoofdstuk 2.1.13.

INFORMATIE WET NORMERING BEZOLDIGING TOPFUNCTIONARISSEN PUBLIEKE EN SEMIPUBLIEKE SECTOR (WNT)

De WNT is van toepassing op de gemeente Sittard-Geleen. Het voor de gemeente Sittard-Geleen toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2023 € 223.000 (algemeen bezoldigingsmaximum).

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Gegevens 2023		
bedragen x € 1	**J. Heesen**	**N. Bisschoff**
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01/01/23 – 31/12/23	01/01/23 – 31/12/23
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 147.585	€ 106.157
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 22.519	€ 16.961
Subtotaal	*€ 170.104*	€ 123.118
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	*€ 223.000*	€ 223.000
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	***€ 170.104***	**€ 123.118**
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.

Gegevens 2022			
bedragen x € 1	**J. Heesen**	**N. Bisschoff**	**J. Vis**
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/01 – 31/12	12/07 – 31/12	01/01 – 31/10
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja	ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 145.598	€ 46.586	€ 93.949
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 22.479	€ 8.321	€ 17.100
Subtotaal	€ 168.077	€ 54.908	€ 111.049
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 216.000	€ 102.378	€ 179.901
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	**€ 168.077**	**€ 54.908**	**€ 111.049**
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

3.3.4 INCIDENTELE BATEN EN LASTEN JAARREKENING 2023

Programma	Aard van de activiteit	Toelichting	Einddatum	x € 1.000					
				Begroting vóór wijziging		Begroting na wijziging		Realisatie	
				Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
0. Bestuur en ondersteuning	Omzetting reserves Griffie			42		205	205	205	205
	Onttrekking bestemmingsreserve Griffie tbv onderzoek Rekenkamer Glanerbrook						28		28
	Storting in bestemmingsreserve KCC en BZ tbv WOO							30	
	Incidentele mutatie waarbij het saldo van de kostenplaatsen waar alle personele budgetten worden verantwoord, wordt verrekend (lees per saldo gestort) in de Calamiteitenreserve.							2.043	283
	Mutaties Algemene reserve Risicobeheersing binnen Concern Control.			2.245	925	2.245	2.125	2.245	2.125
	Mutaties Algemene reserve inzake stelpost inflatie						800		800
	Mutaties Algemene reserve inz motie lastenverlaging OZB				433		433		433
	Mutaties Algemene reserve inz motie lastenverlaging hondenbelasting				400		400		400
	Mutaties Algemene reserve inzake dekking nieuw beleid						1.250		1.250
	Mutaties Algemene reserve binnen Concern Control.			1.025	1.629	13.719	7.034	13.719	7.034
	Toevoeging taakmutatie algemene uitkering inzake de POK middelen voor het Sociaal Domein.					815		815	
	Toevoeging taakmutatie algemene uitkering inzake de POK middelen voor het Sociaal Domein.				400		4.551		4.531
	Toevoeging taakmutatie algemene uitkering inzake de POK middelen voor het Sociaal Domein.						50		50
	Incidentele mutaties in de verplichtingenreserve IM-ICT inzak ontwikkelbudget Datagedreven werken						210		93
	Incidentele mutaties in de verplichtingenreserve IM-ICT vanwege autonome ICT-ontwikkelingen in 2022 m.b.t. autonome toename licenties, hybride vergadervoorzieningen, extra beheerkosten mobiele devices en facilitering computerruimte.					184	610	184	423
	In 2023 heeft de geraamde onttrekking uit de reserve versnelling bedrijfsvoering (verjonging) niet plaatsgevonden. Dit bedrag is in 2023 binnen team Financiën toegevoegd aan de verplichtingenreserve "Strategische personeelsplanning team Financiën" om de ingezette ontwikkeling de komende jaren voort te zetten. Deze mutatie hangt samen met de kostenplaatsen van alle personele budgetten.				100		100		
	Incidentele mutatie in de Calamiteitenreserve m.b.t. resultaat kostenplaatsen teams 2023.								275
	Incidentele mutatie in de reserve verplichtingen Financien tbv strategische personeelsplanning							757	92
	Onttrekking Reserve Versnelling Bedrijfsvoering ten behoeve van verjonging bij Financien				24		24		414

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Programma	Aard van de activiteit	Toelichting	Einddatum	x € 1.000					
				Begroting vóór wijziging		Begroting na wijziging		Realisatie	
				Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
	Incidentele mutatie in de Calamiteitenreserve ten behoeve van de kwartiemaker juridische advisering.						20		21
	Onttrekking uit reserve inzake strategische advieskracht								94
	Onttrekking uit reserve inzake verjonging personeel								42
	Onttrekking uit reserve inzake afwikkeling verplichting G40								50
	Storting in verplichtingenreserve MO inzake personele lasten							80	
	Jaarlijkse onttrekking met betrekking tot reserve groot onderhoud ambtelijke huisvesting.				423		574		615
	Onttrekking reserve versnelling bedrijfsvoering ten behoeve van het centrale opleidingsbudget.				270		270		388
	Onttrekking bestemmingsreserve communicatie met betrekking tot de kosten voor klinkende taal.								18
	Storting in bestemmingsreserve communicatie met betrekking tot de verplichting voor de projectleiding Website							30	
	Incidentele mutatie in de Calamiteitenreserve ten behoeve van de pilot integriteit.								88
	Verrekenen taakstelling Vastgoed GEX ambtelijk met de bestemmingsreserve Incidentele dekking taakstelling Vastgoed						-158		-158
	ESF middelen voor het revolveren van de coördinatierol bij de volgende ESF tranches.			-	-	176	176	176	176
	Implementatie Business Central, de ERP applicatie voor onder andere Vidar BV.			-	-	120	120	79	79
	Dit betreft de 3e lijns juridische advisering die door Vidar is ingezet.			-	-	-	-	31	-
	Onttrekking uit de reserve Vastgoed en Sportaccommodaties inzake inhuur derden				100		100		40
	Onttrekking uit de reserve Verplichting Projecten inzake Voorbereidingskrediet Huisvesting						55		55
	Onttrekking uit de reserve Vastgoed en Sportaccommodaties inzake het Meerjaren Onderhoudsplan						251		174
	Onttrekking uit de algemene reserve inzake verbouw huisvesting Wijkbeheer				24		24		
	Incidentele mutatie in de Calamiteitenreserve m.b.t. resultaat kostenplaatsen teams 2023.								313
	Incidentele mutatie in de Calamiteitenreserve m.b.t. resultaat kostenplaatsen teams 2023.								64
1. Veiligheid	Onttrekking in reserve verplichtingen OOV inzake risicocommunicatie						12		12
	Storting in de reserve verplichtingen OOV tbv afwikkeling VRZL 2023							-334	
	Vrijval uit de reserve verplichtingen OOV, saldo high impact crimes								18
	Onttrekking reserve handhaving tbv bodycams BOA's						9		9
	Storting in bestemmingsreserve kapitaal lasten cameratoezicht					151		151	

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Programma	Aard van de activiteit	Toelichting	Einddatum	x € 1.000					
				Begroting vóór wijziging		Begroting na wijziging		Realisatie	
				Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
	Onttrekking uit de reserve Vastgoed en Sportaccommodaties inzake het Meerjaren Onderhoudsplan						33		-
	Storting in de reserve inzake Geleen Zuid Veiligheid							43	-
2. Verkeer en Vervoer	Verrekenen taakstelling Vastgoed GEX parkeren met de bestemmingsreserve Incidentele dekking taakstelling Vastgoed						328		328
	Storting in de verplichting reserve Vastgoed inzake baggerwerkzaamheden haven					600		600	
	Storting uit reserve inzake uitvoering mobiliteitsaanpak			-	527	156	477	156	-
	Onttrekking uit de reserve inzake impulsgelden mobiliteitsvisie			-	-	-	-	-	75
3. Economie	Onttrekking uit de reserve Vastgoed en Sportaccommodaties inzake het Meerjaren Onderhoudsplan						4		-
	Verrekenen taakstelling Vastgoed GEX Commercieel met de bestemmingsreserve Incidentele dekking taakstelling Vastgoed						25		25
	Onttrekking uit reserve Regionale projecten inzake afwikkeling van de verplichting			-	-	-	-	-	57
	Incidentele lasten t.b.v. het evenement OLS 2023 te Born.		31-12-2023					107	
	Onttrekking uit de reserve inzake het evenement OLS 2023 te Born								110
	Onttrekking uit de reserve inzake vestigingssubsidie crossfit Zitterd			-	-	-	26	-	26
	Onttrekking uit de reserve inzake de MKB Green Deal			-	-	-	-	-	120
	Onttrekking uit de reserve inzake Zitterd Revisited			-	-	-	-	-	50
	Onttrekking uit de reserve inzake de afwikkeling van de subsidie Stedelijke ontwikkeling gemeente Sittard-Geleen			-	-	-	76	-	76
	Storting in de reserve inzake de initiatieffase impulsaanpak			-	-	-	-	93	-
	Onttrekking uit de reserve inzake de impulsgelden centrum Geleen			-	-	-	-	-	125
	Storting in de reserve inzake Geleen Centrum			-	-	-	-	75	-
	Tussentijdse winstnemingen van de bedrijventerreinen HN 3 en Fortuna à 381.000 zijn gestort naar de algemene reserve grondexploitatie. Uit deze reserve wordt ook 159.000 onttrokken om de verliesvoorziening van Kantorenpark en Mauritspark aan te vullen.			-	-	-	-	381	159
	Storting in de reserve inzake Cofinanciering SPUK Bibliotheken en onttrekking uit de reserve inzake NK Wielrennen			-	-	-	-	18	35
	Storting in en onttrekking uit de reserve inzake ontwikkelpad Sittard-west			-	-	-	-	98	100
	Storting in en onttrekking uit de reserve inzake ontwikkelpad Sittard-Centrum			-	-	-	-	241	100
	Onttrekking uit de reserve inzake kosten stadsmarketing			-	-	-	-	-	52

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Programma	Aard van de activiteit	Toelichting	Einddatum	x € 1.000					
				Begroting vóór wijziging		Begroting na wijziging		Realisatie	
				Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
	Onttrekking uit de reserve inzake afwikkeling verplichting Proeftuin IBP			-	-	-	-	-	16
	Storting in de reserve inzake afbetalingsregeling Parkmanagement			-	-	-	-	12	-
	Onttrekking uit de reserve inzake de gedeeltelijke afwikkeling van de verplichting Knopen Lopen			-	-	-	-	-	8
	Onttrekking uit de reserve inzake de gedeeltelijke afwikkeling van de verplichting omtrent het Experience Center			-	-	-	-	-	47
4. Onderwijs	Voor team leren en jongeren is een toevoeging gedaan aan de reserve voor € 0,34 mln. Dit wordt ingezet om de komende jaren een nieuw leerlingvolgsysteem te realiseren en voor extra inzet voor kwetsbare nieuwkomers als gevolg van oorlogen en een hogere vluchtelingeninstroom.			340		340		340	
	Onttrekking uit de reserve Vastgoed en Sportaccommodaties inzake het Meerjaren Onderhoudsplan				41		41		6
	Verrekenen taakstelling Vastgoed GEX Onderwijs met de bestemmingsreserve Incidentele dekking taakstelling Vastgoed				137		137		137
5. Sport, cultuur en recreatie	Correctie dotatie Reserve Revolverend Fonds duurzaamheid gebouwen			2		-		-	
	Correctie dotatie Ligne aan de reserve Vastgoed en Sportaccommodaties			124		-		-	
	Correctie van en dotatie aan de reserve Vastgoed en Sportaccommodaties inzake indexering onderhoudskosten					135		147	
	Toekennen hogere rentevergoeding en niet bestede middelen Glanerbrook aan de bestemmingsreserve Glanerbrook			45		450		554	
	Dotatie aan de reserve Vastgoed en Sportaccommodaties inzake onderzoek verduurzaming panden					500		500	
	Dotatie aan de reserve Vastgoed en Sportaccommodaties inzake indexering onderhoudskosten					87		87	
	Toevoegen verkoopresultaat Kasteelhof 1 Satijn aan de bestemmingsreserve Incidentele dekking taakstelling Vastgoed			-		1.345		1.345	
	Opbrengst diverse verkopen reststroken grond wordt toegevoegd aan de bestemmingsreserve Incidentele dekking taakstelling Vastgoed			-		95		95	
	Verrekenen taakstelling vastgoed GEX sport met de bestemmingsreserve Incidentele dekking taakstelling Vastgoed				-		91		91
	Onttrekking aan de reserve Samenleving versterkende maatregelen inzake onderzoek verduurzaming panden						500		500
	Onttrekking aan de Bestemmingsreserve Incidentele dekking taakstelling Vastgoed inzake correctie leegstand 2023						515		515
	Verrekenen taakstelling Vastgoed GEX Maatschappelijk met de bestemmingsreserve Incidentele dekking taakstelling Vastgoed				-		62		62

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Programma	Aard van de activiteit	Toelichting	Einddatum	x € 1.000					
				Begroting vóór wijziging		Begroting na wijziging		Realisatie	
				Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
	Verrekenen taakstelling Vastgoed VEX met de bestemmingsreserve Incidentele dekking taakstelling Vastgoed						3		3
	Onttrekking uit de reserve Verplichtingen vastgoed inzake overdracht tuinhuisjes oostelijke schootsvelden heeft niet plaatsgevonden				-		61		-
	Correctie onttrekking Reserve Revolverend Fonds duurzaamheid gebouwen				13		-		-
	Onttrekking uit de reserve Vastgoed en Sportaccommodaties inzake het Meerjaren Onderhoudsplan.						1.563		1.188
	Storting in de reserve Vastgoed en sportaccommodaties vanuit de Algemene Reserve				440		440		440
	Specifieke Uitkering inzake 'Meerkosten energie openbare zwembaden'. De uitkering vanuit het Rijk is bestemd voor het dekken van exploitatietekorten van zwembaden door de gestegen energieprijzen.		31-12-2023			2.650	2.650	2.650	2.650
	Storting in de reserve inzake landschapsontwikkeling			-	-	150	-	81	-
	Onttrekking uit de reserve inzake dekking subsidie talentenfonds			-	-	-	-	-	11
	Storting in de reserve inzake Cofinanciering SPUK Bibliotheken			-	-	-	-	63	-
	Onttrekking uit de reserve inzake BKR kosten 2023			-	-	-	-	-	54
	Storting in de reserve inzake Cofinanciering SPUK Bibliotheken en onttrekking uit de reserve inzake stedelijk programma			-	-	-	-	26	167
	Storting in de reserve inzake jaarrekening tekort De Domijnen en onttrekking uit de reserve inzake Cultuurbedrijf			-	-	-	-	165	138
	Storting in de reserve inzake Cofinanciering SPUK Bibliotheken			-	-	-	-	69	-
	Onttrekking uit de reserve inzake sportstichting			-	-	-	450	-	450
	Storting in de reserve inzake Jeugdolympiade			9	-	25	-	25	-
6. Sociaal Domein	Storting in de reserve inzake WOCO gelden			182		182		190	
	Storting in de reserve inzake kunstwerk Molukse Gemeenschap			-		-		12	
	Storting in de reserve inzake het plaatsen van banken in speeltuinen			-		-		30	
	In 2024 heeft de GGD extra personeel ingehuurd om de achterstanden weg te werken met betrekking tot sociaal medisch advies. Ook loopt er een aanbesteding en vanaf juli 2024 zal een commerciële partij de werkzaamheden overnemen. De kosten hiervan zullen waarschijnlijk hoger liggen. Om deze extra kosten op te vangen is € 0,2 mln budget overgeheveld van 2023			176		176		176	
	Storting in de reserve voor het herstelplan jeugd.			219		219		219	
	JONGEREN PERSPECTIEFFONDS			109		109		109	

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Programma	Aard van de activiteit	Toelichting	Einddatum	x € 1.000					
				Begroting vóór wijziging		Begroting na wijziging		Realisatie	
				Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
	ALGEMEEN DIRECT REINTEGREREN			750		750		750	
	In 2024 heeft de GGD extra personeel ingehuurd om de achterstanden weg te werken met betrekking tot sociaal medisch advies. Ook loopt er een aanbesteding en vanaf juli 2024 zal een commerciële partij de werkzaamheden overnemen. De kosten hiervan zullen waarschijnlijk hoger liggen. Om deze extra kosten op te vangen is € 0,1 mln budget overgeheveld van 2023			57		57		57	
	Storting in de reserve inzake MOV gelden			-		-		446	
	Onttrekking uit de reserve Vastgoed en Sportaccommodaties inzake het Meerjaren Onderhoudsplan.				373		373		544
	BREDE INTAKE EN PIP				120		120		120
	Onttrekking uit de reserve inzake het leefbaarheidsfonds Holtum				-		-		3
	Incidentele lasten inzake tijdelijke tegemoetkoming energielasten maatschappelijke organisaties		31-12-2024					604	
	Onttrekking uit de reserve inzake de tijdelijke tegemoetkoming energielasten maatschappelijke organisaties				-		-		604
	Onttrekking uit de reserve inzake een tekort op het Lokale Inclusie Budget				-		-		4
	Budgettair is geld onttrokken uit de reserve voor het herstelplan jeugd. Dit was onterecht. Via de laatste prorap in 2023 zijn de middelen weer gestort in de reserve.				219		219		-
	DEBITEUREN SOCIALE ZAKEN				840		840		840
	VOORLICHTING				-		-		-
	MAATWERKREGELING ENERGIELASTEN INW				1.500		1.500		102
	SCHULDHULPVERLENING KBL DVO				-		-		-
	START SCHULDVRIJ				-		-		-
	JONGEREN PERSPECTIEFFONDS				200		200		155
	ALGEMEEN DIRECT REINTEGREREN				200		200		200
	INTEGRATIE VIDAR				-		123		-
	Bij huishoudelijke ondersteuning heeft in 2023 een pilot herstelgerichte zorg plaatsgevonden. Robot stofzuigers zijn ingezet om te ondersteunen in de hulp. Tevens is ergotherapie ingezet om de zelfredzaamheid te vergroten. Hiervoor is geld onttrokken uit de reserve.				-		-		50
	Bijdrage herstelplan Xonar conform raadsbesluit en bijbehorende verdeelsleutel.			-		1.045		1.052	
	ESF middelen ten behoeve van het Werkcentrum, het ontschotten van Participatie, het realiseren van een passende werkomgeving en het revolveren van middelen voor aankomende ESF tranches.			-	-	750	750	750	750

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Programma	Aard van de activiteit	Toelichting	Einddatum	x € 1.000					
				Begroting vóór wijziging		Begroting na wijziging		Realisatie	
				Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
	Middelen van het Rijk ten behoeve van de beleidsinterventie Breed Offensief. Met deze beleidsinterventie beoogd het Rijk de arbeidsparticipatie van mensen met een arbeidsbeperking te stimuleren.			-	-	200	200	-	200
	Een specifieke bijdrage in de uitvoeringskosten voor trajecten die gericht zijn op het begeleiden van jongeren met als doel binnen een jaar een passende plek te vinden naar school, werk of een leerwerkplek.			-	-	-	-	-	73
	Een specifieke bijdrage in de uitvoeringskosten voor trajecten die gericht zijn op het begeleiden van jongeren met als doel binnen een jaar een passende plek te vinden naar school, werk of een leerwerkplek.			-	-	-	-	84	73
	De ten behoeve van de Arbeidsmarktregio Zuid (AMR Zuid) gerealiseerde baten en lasten voor communicatie.			-	-	-	-	86	84
	Voor de integratie van de diverse onderdelen van Vidar heeft de Raad via de Project-, integratie en implementatiebegroting (PII) middelen beschikbaar gesteld. De PII heeft een looptijd tot en met 31 december 2025.		31-12-2025	147	147	147	147	34	35
	De hotel- en accommodatieregeling (HAR) betreft een tijdelijke regeling. Het biedt gemeenten de mogelijkheid om gekoppelde vergunninghouders voor maximaal 6 maanden tijdelijk onderdak aan te bieden in accommodaties binnen de gemeentegrenzen.			-	-	-	-	23	23
	Om de nadelige gevolgen van de oplopende energieprijzen en de inflatie voor minima te verzachten heeft het Kabinet een energietoeslag als maatregel ingesteld. Deze maatregel heeft een tijdelijk karakter.			-	-	3.450	77	8.733	77
	De landelijk getroffen maatregelen om de nadelige gevolgen van de oplopende energieprijzen en inflatie te verzachten zijn met name generiek van aard en bieden niet voor alle huishoudens de mogelijkheid om het evenwicht tussen inkomsten en uitgaven te herstellen. Raad en College zijn de inwoners hierin tijdelijk tegemoet gekomen in de energielasten door daar waar dat nodig was maatwerk te leveren.			-	-	1.500	1.500	192	192
	Uitvoering van de pilots Armoede en Schulden (cf. raadsbesluit van 16 december 2021).			-	-	246	300	258	255
	De Tozo ondersteunde zelfstandige ondernemers, waaronder zzp'ers, zodat zij een betere kans hebben om hun bedrijf te kunnen voortzetten. De regeling wordt uitgevoerd door gemeenten. Zelfstandigen kunnen aanvullende inkomensondersteuning krijgen voor levensonderhoud en/of een lening voor bedrijfskapitaal bij liquiditeitsproblemen. De inkomensondersteuning voor levensonderhoud is fiscaal belast voor de loonheffing. In 2023 heeft hierop door de belastingdienst een teruggave plaatsgevonden. Deze teruggave is verantwoord als negatieve last.			-	-	-	-	-18	-
	Mede door de ontslagronde bij VDL NedCar heeft de Arbeidsmarktregio Zuid eind 2023 een vestiging van het Werkcentrum Zuid Limburg geopend in Geleen.			-	-	-	-	54	-

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Programma	Aard van de activiteit	Toelichting	Einddatum	x € 1.000					
				Begroting vóór wijziging		Begroting na wijziging		Realisatie	
				Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
	In het kader van de hersteloperatie Kinderopvangtoeslagaffaire (KOT) hebben gemeenten de taak en de verantwoordelijkheid om de gedupeerden te ondersteunen op weg naar herstel. Hiervoor heeft het Rijk een regeling ingesteld met een tijdelijk karakter.			-	-	24	24	90	104
	Hoofdzaak Werk is een project van het convenant Sterk door Werk en heeft als doel om meer mensen met een psychische kwetsbaarheid naar duurzaam werk toe te leiden. En dan gaat het specifiek om potentiële werknemers die nu nog een uitkering van de gemeente of UWV ontvangen én daarnaast een traject binnen de ggz volgen. Gezien de uitvoering in de vorm van een project, is sprake van een tijdelijk karakter. Er is vooralsnog geen zicht op het structureel inbedden van deze activiteiten.			-	-	-	-	52	52
7. Volksgezondheid en milieu	Storting in verpl res RUD Zuid Limburg tbv afwikkeling doorontwkkeling RUD ZL							-105	
	Storting in reserve inzake het Duurzaamheidshuis			-	-	200	-	200	-
	Onttrekking uit reserve inzake afwikkeling verplichting Global Goals			-	-	-	-	-	40
	Onttrekking uit reserve gasloze wijk inzake aardgasvrije wijk			-	-	-	-	-	660
	Onttrekking uit de reserve Achtervang risico HGN inzake inzet risico-achtervang 2023			-	-	-	-	-	500
	Onttrekking uit de reserve inzake afwikkeling verplichting Gezond in de Stad			-	-	-	-	-	99
8. VHROSV (Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing)	Verrekenen taakstelling Vastgoed GEX TE Verkopen met de bestemmingsreserve Incidentele dekking taakstelling Vastgoed						-127		-127
	Verrekenen taakstelling Vastgoed GREX met de bestemmingsreserve Incidentele dekking taakstelling Vastgoed				-		24		-1
	Verrekenen taakstelling Vastgoed NIEGG met de bestemmingsreserve Incidentele dekking taakstelling Vastgoed				-		-17		-17
	Onttrekking uit de bestemmingsreserve WWL Obbicht inzake het voorbereiden van plaatsen bergingen woonwagenlocatie Obbichterweg								53
	Storting en onttrekking uit reserves inzake uitvoering mobiliteitsaanpak			-	-	-	-	93	17
	Storting in de reserve inzake de verkoop van Dacapo locatie			-	-	513	-	-	-
	Komt na boeking in periode 14 te vervallen			-	-	-	2.400	-	2.400
	Onttrekking uit de reserve inzake de dekkingsmiddelen omgevingsplandeel Chemelot 2023			-	-	-	142	-	100
	Onttrekking uit de Reserve Grondexploitatie inzake tekort Frans Klooster 2023				-		-		31
	Onttrekking uit de reserve inzake de bijdrage voor onderzoek BRE Maastricht			-	-	-	180	-	18
	Onttrekking uit de reserve inzake invoering omgevingswet 2023			-	600	-	732	-	530

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Programma	Aard van de activiteit	Toelichting	Einddatum	x € 1.000					
				Begroting vóór wijziging		Begroting na wijziging		Realisatie	
				Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
	Onttrekking uit de reserve inzake impulsgeld huisvesting arbeidsmigranten			-	-	-	-	-	39
	Onttrekking uit de reserve inzake DUB gelden			-	-	-	200	-	176
	Onttrekking uit de reserve inzake impulsgelden woonwagenbeleid			-	-	-	-	-	50
	Storting in de reserve inzake programmaorganisatie ontwikkelpad Geleen-Zuid			-	-	-	-	98	-
TOTAAL:				**5.472**	**10.085**	**33.716**	**36.862**	**42.451**	**37.563**

bedragen x € 1.000	2023
STRUCTUREEL EVENWICHT	
Saldo baten en lasten, exclusief mutaties in reserves	16.833
Toevoeging en onttrekkingen aan reserves	-1.509
Begrotingssaldo voor bestemming	**15.325**
Correctie incidentele posten	
- incidentele baten	-35.163
- incidentele lasten	42.451
Structurele begrotingssaldi	**22.613**

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

3.3.5 STRUCTURELE MUTATIES RESERVES JAARREKENING 2023

Programma	Toelichting	x € 1.000					
		Begroting vóór wijziging		Begroting na wijziging		Realisatie	
		Storting	Onttrekking	Storting	Onttrekking	Storting	Onttrekking
0. Bestuur en ondersteuning	Jaarlijkse storting in de bestemmingsreserve Griffie ter dekking van de uitgaven devices en de gemeenteraadsverkiezingen om de 4 jaar.			32		32	
	Jaarlijkse storting met betrekking tot reserve groot onderhoud ambtelijke huisvesting.	476		450		450	
	Jaarlijkse storting in de calamiteitenreserve ten behoeve van personele knelpunten.	183		183		173	
	Dotatie aan de reserve Vastgoed en Sportaccommodaties inzake het Meerjaren Onderhoudsplan.	356		356		356	
3. Economie	Dotatie aan de reserve Vastgoed en Sportaccommodaties inzake het Meerjaren Onderhoudsplan	27		27		27	
5. Sport, cultuur en recreatie	Dotatie aan de reserve Vastgoed en Sportaccommodaties inzake het Meerjaren Onderhoudsplan	769		800		800	
8. VHROSV (Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing)	Dotatie aan de reserve Vastgoed en Sportaccommodaties inzake het Meerjaren Onderhoudsplan	1		1		1	
TOTAAL:		**1.812**	**0**	**1.849**	**0**	**1.839**	**0**

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

3.4 RESERVES EN VOORZIENINGEN

Omschrijving	Bestemming	Boekwaarde 1/1 2023	Storting	Omschrijving regel storting	Onttrekking	Omschrijving regel onttrekking	Boekwaarde 31/12 2023
ALGEMENE RESERVE							
ALGEMENE RESERVE,ALGEMENE MIDDELEN	Om het financiële weerstandsvermogen op peil te houden en als bufferfunctie voor onvoorziene toekomstige incidentele verliezen, voortvloeiend uit de reguliere bedrijfsvoering en als algemeen dekkingsmiddel (voor zover vrij besteedbaar).	18.730.944	200.000	Corr tekort beg 18 - herst pl	2.269.021	VRIJVAL ALGEMENE RESERVE 0310090	36.022.828
			120.000	Bestem Jaar res inburg pass onderst	120.000	Jaarr res inburg passende onderst	
			149.000	Bestem Jrrk vrijval taakmut GF < 50K	200.000	Jaarr res Part wet - BreedOffensief	
			200.000	Bestem Jaar res Part wet-BreedOffens	400.000	VN 64411030 HONDENBELASTING 2023	
			400.000	Bestem Jrk 2022 Hondenbelasting 2024	450.000	Jaarr res dekking res Sportsticht	
			450.000	Bestem Jaar res dekking res Sportst	800.000	Jaarr res opv gevolg inflatie	
			800.000	Bestem Jaar res opv gevolg inflatie	840.000	Jaarr res voorz dub deb kwijtscheld	
			800.000	Bestem Jrk 2022 OZB lokale last 2024	2.400.000	Jaarr res herhuisv Oekr ontheemden	
			840.000	Bestem Jaar res voorz dub deb kwijts	4.131.000	Jaarr res wettel taken dec circ 2022	
			1.429.000	Bestem Jaar res Coronamiddelen	660.000	VAN 0310090 NR 0310091 AR RISICOBEH	
			2.400.000	Bestem Jaar res herh v Oekr ontheemd	440.000	Onttrek ivm onderhoud sport	
			4.131.000	Bestem Jrrk wet taken dec circ 2022	235.000	VN 0310090 RI VERK NIET STRAT VASTG	
			9.981.407	Bestem Jaar res aan Alg res	220.000	PB18: tekort uit achtervang AR	

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Omschrijving	Bestemming	Boekwaarde 1/1 2023	Storting	Omschrijving regel storting	Onttrekking	Omschrijving regel onttrekking	Boekwaarde 31/12 2023
			40.608	storting overschot in AR	94.272	SURPLUS CF PRESENTATIE RAAD 08092022	
			75.000	NR 0310090 RESTRIS CF BEG22-RAP21-3	5.000	0310090 naar 0310091 corr afronding	
			165.000	NR 0310090 RESTRIS CF RAP 4-2021	13.000	Saldo Corona 2e prorap onttrekking	
			416.512	storting overschot prog beg 2020	37.000	resultaat rapportage 2020-2	
			487.658	Storting resultaat 4e rapportage	39.250	IMPULSGELD HUISVST ARBEIDSMIG	
			526.000	PB2021 surplus hoofdstuk 3	42.867	Tekort 2023-2024 Beg 2022 VN 0310090	
			1.060.000	JRRKG 2022 MUTATIE ALG RES RISCIOBEH	50.000	IMPULSGELDEN WOONWAGENBELEID	
			1.952.720	RES 3e RAPPORTAGE 2021 NR 0310090	75.000	IMPULSGELDEN MOBILITEITSVISIE	
			2.205.390	Prog beg 17 result nr AR achtervang	98.000	Saldo Corona 1e prorap onttrekking	
			7.600.000	B24 bp 9b - dekking uitv agenda	118.000	VN 0310090 AR TGV JAARSCHIJF 2023	
					125.000	IMPULSGELDEN CENTRUM GELEEN	
					152.000	Saldo Corona BEG23 onttrekking	
					200.000	Saldo Corona 4e prorap onttrek2023	
					390.000	Dekk Prorap 2020-2 AlgRes cf PB 2020	
					400.000	NR 64410208 GF-D21-03 POK-MIDDELEN	
					433.000	VN 64411030 OZB 2023	
					1.250.000	PB2023 DEKKING NIEUW BELEID 2023	
					2.450.000	K.Brief17 inzet achterv.SD alg.res.	
ALGEMENE RESERVE RISICOBEHEERSING	Door de Raad is op 14-11-2019 de Kadernota weerstandsvermogen en risico's gemeente Sittard-Geleen vastgesteld met als ingangsdatum 01-01-2020.	10.330.000	440.000	NR 0310091 Lop Omb VN 0320650 R0171	600.000	JRRKG 2022 MUTATIE RI CORONA	9.390.000

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Omschrijving	Bestemming	Boekwaarde 1/1 2023	Storting	Omschrijving regel storting	Onttrekking	Omschrijving regel onttrekking	Boekwaarde 31/12 2023
	Met ingang van deze kadernota wordt er gewerkt met twee algemene reserves. De algemene reserve geldt als buffer en heeft een bodem van tenminste 2% van het begrotingstotaal. De algemene reserve risicobeheersing wordt opgebouwd vanuit de		5.000	0310090 naar 0310091 corr afronding	245.000	JRKG 2022 RI TKST VERK NIET STRAT VG	
	risico-inventarisatie (kans *impact, zie paragraaf 4.1.1) aangevuld met 1% van het begrotingstotaal voor het afdekken van het restrisico.		80.000	CORR JR21 ANALYSEVERSCHIL JRR 2021	110.000	JRRKG 2022 MUTATIE RI APPA WETH ABP	
	De algemene reserve risicobeheersing is de basis van de beschikbare weerstandcapaciteit.		140.000	NR 0310091 Lop Omb VN 0320650 R0171	60.000	JRRKG 2022 MUTAT RI LEEGST GEM PAND	
			235.000	NR 0310091 RI VERK NIET STRAT VASTG	38.000	JRRKG 2022 MUT RI JURIDISCHE MONITOR	
			690.000	NR 0310091 RI MIDDELEN JEUGD	30.000	NR 0310091 RESTRISICO 1 PROCENT	
					7.000	JRRKG 2022 MUTATIE AFROND VERSCH	
					75.000	VN 0310091 RESTRIS CF BEG22-RAP21-3	
					165.000	VN 0310091 RESTRIS CF RAP 4-2021	
					1.200.000	Vn 0310091 ESCS Risico	
TAAKMUTATIES ALGEMENE UITKERING	In het kader van nieuwe door de gemeente uit te voeren taken, ontvangt de gemeente via gemeentefonds een compensatie. De compensaties worden gereserveerd voor dekking van de uitvoeringskosten van deze nieuwe taken.	548.000	60.000	VN 64410208 TAAKMUT INZET ERV.DESK	50.000	NR 64410208 GF-D21-03 POK-MIDDELEN	1.313.000

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Omschrijving	Bestemming	Boekwaarde 1/1 2023	Storting	Omschrijving regel storting	Onttrekking	Omschrijving regel onttrekking	Boekwaarde 31/12 2023
			255.000 500.000	VN 64410208 TAAKMUT PILOT ARMOEDE VN 64410208 TAAKMUT PILOT SCHULDVRIJ			
INCIDENTELE RUIMTE NIEUW BELEID 2009	Reserve ten behoeve van frictiekosten en achtervang van ombuigingen.	94.941					94.941
Totaal Algemene reserve		**29.703.885**	**38.834.295**		**21.717.410**		**46.820.769**
BESTEMMINGSRESERVES							
RESERVE ECONOMISCHE ONTWIKKELING	Bij de bezuinigingsronden begroting 2019 is de jaarlijkse storting vanuit de reguliere begroting stopgezet. De reserve is bestemd voor stimuleringsmaatregelen op het gebied van arbeidsmarktbeleid, MKB, leegstand Ligne en Vrije tijdseconomie. Eind 2020 is de visie Vrije Tijdseconomie vastgesteld. De projecten, o.a. het experiencecenter, gaan in 2021 van start. Vanuit de reserve economische ontwikkeling wordt 350.000 euro aangewend voor de realisatie.	1.142.142	12.000	PMWM AFBET 2023	26.375 46.500	SUBSIDIE CROSSFIT ZITTERD R0238 NR 63930410 VTE ACTIEPROGRAMMA	1.081.267

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Omschrijving	Bestemming	Boekwaarde 1/1 2023	Storting	Omschrijving regel storting	Onttrekking	Omschrijving regel onttrekking	Boekwaarde 31/12 2023
RESERVE JEUGDOLYMPIADE	Jaarlijks wordt er een bedrag gereserveerd t.b.v. de kosten voor deelname aan de jeugdolympiade welke 1x in de 3 jaar plaatsvindt. In het jaar van de olympiade wordt dit opgebouwde bedrag onttrokken naar het product voor betaling van de kosten.	17.800	8.900	JEUGDOLYM STORT RES			42.567
			15.867	JEUGDOLYM EXTRA STORT RES			
RESERVE INVESTERINGEN VRO	Deze reserve dient voor de dekking van kosten van projecten in het kader van de volkshuisvesting en de ruimtelijke ordening.	91.039					91.039
RESERVE GRONDEXPLOITATIE	Het opvangen van onvoorziene ontwikkelingen en risico's voortvloeiende uit de exploitatie van het grondbedrijf.	577.060	26	Vrijval voorziening BPG crr 550	8.399	Kantpark station gecalc tekort 2023	767.416
			17.717	van 3805129400 twn BSF	31.125	Frans Klooster gecalc tekort 2023	
			48.827	Vrijval voorziening BPG	151.160	Mauritspark gecalc resultaat 2023	
			314.470	van 3805109110 twn HN3			
CALAMITEITEN RESERVE	Voor het oplossen van personele knelpunten als gevolg van calamiteiten (O&O).	4.271.731	42.760	DOTATIE VAN 65500202 P&O	21.109	KWARTIERMAKER JZ 2023	5.603.643
			311.724	JAARLIJKSE STORT.CAL.RES.	64.000	ONTTREK CAL RES TEAM OND 2023	
			2.043.323	Storting saldo Knpl buffer Cal.res.	88.000	ONTTREKKING PILOT INTEGRITEIT	
					275.000	NR 59605370 KPL TBV VERPL.RES SPP	
					283.432	Onttrek Cal.res. Mob.Pool	
					313.354	BIJDR FRICTIEKSTN VERBETERPL VASTG	
					21.000	Werkbegeleider P&D	

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Omschrijving	Bestemming	Boekwaarde 1/1 2023	Storting	Omschrijving regel storting	Onttrekking	Omschrijving regel onttrekking	Boekwaarde 31/12 2023
BESTEMMINGSRESERVE RIOLERING	Efficiency- en aanbestedingsvoordelen en -nadelen op het product Waterbeheer (6243) worden met deze reserve verrekend.	57.869					57.869
EGALISATIERESERVE ISV 3	Middels de jaarrekening 2015 zijn de resterende investeringsgelden stedelijke vernieuwing bestemd voor enkele specifieke projecten. Eind 2020 resteren nog twee verplichtingen: risicoachtervang voor het groene net en uitvoeringsbudget regeling dubbel duurzaam.	1.141.459			691.459	R0235 NR 0321670 ACHTERV RISICO HGN	0
					450.000	R0234 NR 0321670 DUBBEL DUURZAAM	
RESERVE INZ VERPL RUIMTELIJKE ONTW	Deze reserve betreft in het verleden aangegane verplichtingen.						
	R0005 MONUMENTEN	30.900					30.900
	R0219 BODEMSANERING OPHOVEN	17.500					17.500
	R0220 WHO CARES	17.000			17.000	VRIJV RES WHO CARES	0
	R0222 TRANSFORMATIEVISIE	957.419					957.419
	R0253 WONEN EN BOUWEN	19.800					19.800
	R0254 OMGEVINGSPLANDEEL CHEMELOT	177.506			100.000	UITVOERINGSKOSTEN 2023	77.506
	R0261 MILIEUBEHEER	25.000					25.000
	R0287 EXTERNE VEILIGHEID	54.000					54.000
	R0296 NOVI	180.000			18.000	BIJDR ONDERZ BRE MAASTRICHT	162.000
		1.061.841			1.061.841	R0297 NR 0321650 RES OMGEVINGSWET	
	R0297 OMGEVINGSWET						0
		320.000	98.000	INC BEGR23 PROG ORG OP GLN-ZD	200.000	R0304 NR 62230401/62230402 ONTW SIT	
	R0304 ONTWIKKELPADEN						218.000
	R0305 GEBIEDSVERKENNING	100.000					100.000
		66.000	80.504	PRP 3 2023 OVERHEVELING LANDSCHAP 23			
	R0306 LANDSCHAP						146.504

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Omschrijving	Bestemming	Boekwaarde 1/1 2023	Storting	Omschrijving regel storting	Onttrekking	Omschrijving regel onttrekking	Boekwaarde 31/12 2023
		571.016			120.000	GLN Zuid procesmiddelen	
	R0314 GELEEN ZUID DUURZAAM WONEN						451.016
			93.000	INC2023 WET GOED VERHUURDERSCHAP			
	R0422 WET GOED VERHUURDERSCHAP	0					93.000
RESERVE INZ VERPL ECONOMISCHE ONTW	Deze reserve betreft in het verleden aangegane verplichtingen.						
	R0167 CAMERAPROJECT	78.000					78.000
	R0179 DUURZAAMHEID	36.903					36.903
	R0198 GLOBAL GOALS	40.000			40.000	R0198 NR 63770101 DUURZAAMH ALGEMEEN	0
	R0213 KNOOPPUNTEN WANDELROUTENET	100.000			8.000	R0213 AFWIKKELING KNOPEN LOPEN 2023	92.000
	R0214 PROEFTUIN IBP	16.420			16.420	R0214 NR 62230202 IPB	0
	R0216 VERBINDEN IN DE STAD	50.000			50.000	R0216 NR 59601010 KNPL TM ECON ONTW	0
	R0227 GASLOZE WIJK	3.035.501			3.035.501	R0277 NR 0321670 GASLOZE WIJK	0
	R0228 GOEDERENVERVOER 046	186.500					186.500
	R0246 WARMTEPLANNEN	202.000			202.000	R0246 NR 0321670 WARMTEPLANNEN	0
	R0255 REGIONALE PROJECTEN	142.500			18.500	AFWIKK VERPLICHT RVS	
					38.500	AFWIKK VERPLICHTING YUVERTA R0255	85.500
	R0346 MKB DUURZAAM ONDERNEMEN	464.228			120.000	UITGAVEN 2023 MKB GREEN DEAL	344.228
	R0347 ENERGIELOKET	95.420			95.420	R0347 NR 0321670 ENERGIELOKET	0
	R0354 KLIMAATAKKOORD	532.000			532.000	R0354 nr 0321670 KLIMAATAKKOORD	0
RESERVE INZ VERPL MAATSCHAPPEL ONTW	Deze reserve betreft in het verleden aangegane verplichtingen.						
	R0203 FUNDAMENTELE AANPAK SOCIAAL DOMEIN	50.000			50.000	BUDGET PILOT REABLEMENT	0
	R0232 DE DOMIJNEN	138.000	165.000	DE DOMIJNEN JAARREKENING TEKORT 2023	138.000	R0232 NR 63500903 CULTUURBEDRIJF	165.000
	R0256 TALENTONTWIKKELING EN TOPSPORT	17.750			11.400	R0256 DEKKING SUBS TALENTENFONDS	6.350
	R0260 LOKALE INCLUSIE AGENDA	31.811			4.315	R0260 UITVOERING LOKALE INCLUSIE	27.496
	R0273 GEMEENSCHAPSHUIS LIMBRICHT	100.000					100.000
	R0274 DOORONTWIKKELING MAATSCHAPP	376.120	-66.000	CORR R0274 MOV GELDEN			

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Omschrijving	Bestemming	Boekwaarde 1/1 2023	Storting	Omschrijving regel storting	Onttrekking	Omschrijving regel onttrekking	Boekwaarde 31/12 2023
	OPVANG						
			-30.000	R0274 MOV GELDEN			
			52.067	CORR REST SUB MOVEOO 2023			
			490.000	6384 MOV GELDEN			822.187
		100.000			3.000	R0288 DEKKING LEEFBHEIDSFNDS HOLTUM	
	R0288 LEEFBAARHEIDSFONDS HOLTUM						97.000
		82.753					
	R0289 KETENAANPAK OVERGEWICHT						82.753
		500.000			94.000	R0295 NR 62230301 STRAT ADVIESKRACHT	
	R0295 STRATEGISCHE ADVIESKRACHT						406.000
	R0315 INVENTARISATIE BKR	180.000			54.000	R0315 BKR KOSTEN 2023	126.000
		108.500	30.000	LEEFOMGEV PLAATSEN BANKEN SPEELTUIN	98.500	R0317 NR 63830103 GEZOND IN DE STAD	
	R0317 PROJECTEN GEZOND IN DE STAD						40.000
		116.000					
	R0344 TIJDELIJKE HUISVESTING SWENTIBOLD						116.000
	R0345 OLS 2023	150.000			110.000	R0345 OLS 2023 KOSTEN	40.000
	R0353 SKAEVE HUSE	300.000					300.000
		32.000	12.000	KUNSTWERKEN MOLUKSE GEMEENSCHAP			
	R0359 KUNSTWERKEN MOLUKSE GEMEENSCHAP						44.000
	R360 NK WIELRENNEN 2023	35.000			35.000	ONTTR.AAN RES.BIJDR.NK WIELRENNEN	0
	R0363 STRAATTHEATER	167.000			167.000	R0363 NR 63500703 STEDELIJK PROGRAM	0
	R364 STADSMARKETING	103.000			51.500	R0364 STADSMARKETING KOSTEN 2023	51.500
	R0365 ENERGIELASTEN MAATSCHPP ORGANISATIES	959.021			604.361	R0365 ENERGIELASTEN MAATS ONTW	354.660
	R0414 MO P-KOSTEN	0	80.000	59601030 NR R0414			80.000
		0	97.500	R0416 ONTWIKKELPAD SITTARD WEST			
	R0416 ONTWIKKELPAD SITTARD WEST						97.500
		0	241.000	R0417 ONTWIKKELPAD SITTARD CENTRUM			
	R0417ONTWIKKELPAD SITTARD CENTRUM						241.000
			176.000	CO-FINANCIERING SPUK BIBLIOTHEKEN			
	R0421 CO-FINANCIERING SPUK BIBLIOTHEKEN	0					176.000
RESERVE INZ VERPL INR PLAN OPENB R	Deze reserve betreft in het verleden aangegane verplichtingen.						
	R0200 STIMULERINGSREGELING HEMELWATER	158.648			28.640	6243 SUBS	130.008

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Omschrijving	Bestemming	Boekwaarde 1/1 2023	Storting	Omschrijving regel storting	Onttrekking	Omschrijving regel onttrekking	Boekwaarde 31/12 2023
		50.000			50.000	NR 62502015 ZEEHELDENBUURT GLN	
	R0291 PILOT ZEEHELDENBUURT LINDENHEUVEL						0
	R0358 VOUCHERS MILIEUPARK	313.700					313.700
		403.000					
	R0369 INRICHTING OPENB RUIMTE MOLENBEEK						403.000
RESERVE INZ VERPL VASTGOED	Deze reserve betreft in het verleden aangegane verplichtingen.						
	R0103 VERKOOP WOONWAGENLOKATIES	64.140					64.140
	R0325 ONDERHOUD TUINHUISJES	51.000					51.000
	R0326 OVERDRACHT TUINHUISJES	10.000					10.000
	R0412 UITBAGGEREN HAVEN	0	600.000	Dot.vn. 54614100 Havenrechten			600.000
RESERVE INZ VERPL PROJECTEN	Deze reserve betreft in het verleden aangegane verplichtingen.						
	R0154 BIJDRAGE LANDSCHAPS PARK SUSTEREN	2.988					2.988
	R0155 KOSTEN DISTRIPARK SITTARD FASE 3	42.527					42.527
	R0157 SLOOPKOSTEN SPORTCENTRUMLAAN 35 STD	20.800					20.800
	R0159 MARKT 1 GLN HORECASTRAATJE	55.131			55.131	VOORBEREIDINGSKREDIET HUISVESTING	0
	R0223 DE HAESE	53.208					53.208
	R0252 SLACHTHUISLOCATIE	63.712			34.394	Groene inpassing parkeerplaats ZMC	29.318
	R0257 ERFGOED DEAL FASE 1 EN 2	748.294			16.055	Erfgoeddeal Corio Glana	732.239
	R0349 VERBREDING A2	58.500	770.000	63750102 NR 0321160 R0349			828.500
	R0350 ONTWIKKELING VDL	22.000					22.000
	R0427 Herhuisvesting Oekraïne	0	2.931.750	Herhuisvesting Oekraïne 2023	93.949	Herhuisvesting Oekraine 2022	2.837.801
RESERVE INZ VERPL WIJKBEHEER	Deze reserve betreft in het verleden aangegane verplichtingen.						
	R0263 EU LIFE PROJECT EIKENPROCESSIERUPS	2.401	17.489				
				VN 62512212 LIFE SUBS BESTR EPR 2023			19.889
	R0320 ERFGOED TELT	10.000			10.000	ONTTREK SUBS BEH JOODSE BEGR PLTS	0
	R0418 BESTRIJDING AZIATISCHE DUIZENDKNOOP		79.000				
		0		VN 62512202 BESTR JAPANSE DUIZENDKNP			79.000

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Omschrijving	Bestemming	Boekwaarde 1/1 2023	Storting	Omschrijving regel storting	Onttrekking	Omschrijving regel onttrekking	Boekwaarde 31/12 2023
RESERVE INZ VERPL KCC BURGERZAKEN	Deze reserve betreft in het verleden aangegane verplichtingen.						
	R0419 WET OPEN OVERHEID	0	30.000	VERPL WOO PLOOI 61250105 NR 2024			30.000
RESERVE INZ VERPL VERGUNNING&PARKERE	Deze reserve betreft in het verleden aangegane verplichtingen.						
	R0226 PROJ WAARDEREN OPPERVLAKTE	80.027					80.027
RESERVE INZ VERPL TOEZICHT&HANDHAVIN	Deze reserve betreft in het verleden aangegane verplichtingen.						
		45.000			9.000	NR 62660301 BOA BODYCAMS	
	R0321 AANSCHAF BODYCAMS TBV BOA'S						36.000
			105.000	STORTING RUD 61210401 UITBR TAKEN			
	R0420 RUD UITBREIDING TAKENPAKKET	0					105.000
RESERVE INZ VERPL ZORG	Deze reserve betreft in het verleden aangegane verplichtingen.						
	R0311 HERINDICATIES BW	150.000					150.000
	R0312 HERINDICATIE WMO ONDERSTEUNING	167.000					167.000
	R0397 INHUUR AANBESTEDING HULPMIDDELEN	0	58.000	JAARREK RES INHUUR EXTERN HULPMIDDEL			58.000
	R0398 HERINDICATIES BEG EN BW	0	250.000	JAARREK RES HERINDICATIES BG&BW			250.000
	R0411 SMA TEAM ZORG	0	233.000	JAARWERK RESERVES SMA			233.000
RESERVE INZ VERPL LEREN&JONGEREN	Deze reserve betreft in het verleden aangegane verplichtingen.						
	R0399 ESF MIDDELEN	0	280.000	JAARREK RES SUBSIDIE ESF MIDDELEN			280.000

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Omschrijving	Bestemming	Boekwaarde 1/1 2023	Storting	Omschrijving regel storting	Onttrekking	Omschrijving regel onttrekking	Boekwaarde 31/12 2023
RESERVE INZ VERPL JEUGD	Deze reserve betreft in het verleden aangegane verplichtingen.						
	R0356 HERSTELPLAN JEUGD	0	219.000	JAARWERK RESERVES HERSTELPLAN			219.000
RESERVE INZ VERPL ONTWIKKELING	Deze reserve betreft in het verleden aangegane verplichtingen.						
	R0271 PIPROJECTORGANISATIE WET INBURGERING	10.050					10.050
	R0310 PB HUISVESTING VIDAR	72.706					72.706
	R0331 BELEIDSPLAN ARMOEDE EN SCHULDEN	19.300					19.300
RESERVE INZ VERPL UITKEREN	Deze reserve betreft in het verleden aangegane verplichtingen.						
	R0329 BELEIDSPLAN ARMOEDE EN SCHULDEN	300.000	109.000	DEKK/STORT JONGERENPERSPECTIEFFONDS	100.000	DEKKING PILOTS ARMOEDE EN SCHULDEN	
			645.800	Afwikkeling. Energietoeslag in 2024	154.996	STORT/DEKK JONGERENPERSPECTIEFFONDS	799.804
RESERVE INZ VERPL ONDERSTEUNING	Deze reserve betreft in het verleden aangegane verplichtingen.						
	R0307 NAVISION	120.000			79.010	Dekking kosten Navision	40.990
	R0308 P EN C KWARTIERMAKER	44.850			495	Dekking kosten kwartiermaker P ENN C	44.355
RESERVE INZ VERPL BESTUUR COMMUNIC	Deze reserve betreft in het verleden aangegane verplichtingen.						
	R0366 KLINKENDE TAAL	18.360			18.360	ONTTREK.KLINKENDE TAAL WOO	0
	R0415 PROJECTLEIDING WEBSITE	0	30.240	VERPL.RES. PROJECTLEIDING WEBSITE			30.240

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Omschrijving	Bestemming	Boekwaarde 1/1 2023	Storting	Omschrijving regel storting	Onttrekking	Omschrijving regel onttrekking	Boekwaarde 31/12 2023
RESERVE INZ VERPL OPENB ORDE VEILIGH	Deze reserve betreft in het verleden aangegane verplichtingen.						
	R0187 PILOT VEILIG TOEGANGSBEHEER	18.392			18.392	VRIJVAL RES VIA 62690416	0
	R0229 FORTUNASTADION TRAP EN VERLICHTING	3.000					3.000
	R0337 RISICOCOMMUNICATIE CHEMELOT	48.000			12.000	ONTTREKKING RESERVE 62680108	36.000
	R0368 DOORONTWIKKELING ZVH-WM	115.000					115.000
	R0423 VEILIGHEIDSREGIO ZUID LIMBURG	0	334.000	SALDO 2023 VEIL.REGIO ZL 62680203			334.000
	R0424 GELEEN-CENTRUM VEILIGHEID	0	74.500	SALDO 2023 63980610 GLN CNTR VEILIGH			74.500
	R0425 GELEEN-ZUID VEILIGHEID	0	43.000	SALDO 2023 GLN ZD 63490603			43.000
RESERVE INZ VERPL CONCERNCONTROL	Deze reserve betreft in het verleden aangegane verplichtingen.	0					0
RESERVE INZ VERPL FACILITAIRE SERVICE	Deze reserve betreft in het verleden aangegane verplichtingen.	0					0
RESERVE INZ VERPL INFOMANAGEMENT &ICT	Deze reserve betreft in het verleden aangegane verplichtingen.						
	R0236 SPOOR 3 DATA-RAD	210.000			92.500	NR 54454003 ONTWIKKELBUDGET IV	117.500
	R0250 PRINTERS EN GTCONNECT	255.000			255.000	NR 54458001 PRINTER-GTCONNECT	0
	R0285 ANDERS EN HYBRIDE WERKEN	270.000			123.000	NR 54458001 ANDERS EN HYBR WERK	147.000
	R0352 COMPUTERRUIMTE	85.000			45.000	NR 54458001 COMPUTERRUIMTE	40.000
	R0405 VOORTGANG TELEFONIE	0	85.000	VN 54458001 VOORTGANG TELEFONIE			85.000
	R0406 IDENTITY EN ACCESSMANAGEMENT	0	44.000	VN 54458001 R0406 IDENTITY-ACCESSMAN			44.000
	R0407 IMPLEMENTATIE SIEM/SOC	0	55.000	VN 54458001 IMPLEMENT SIEM-SOC			55.000
RESERVE INZ VERPL HR	Deze reserve betreft in het verleden aangegane verplichtingen.	0					0

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Omschrijving	Bestemming	Boekwaarde 1/1 2023	Storting	Omschrijving regel storting	Onttrekking	Omschrijving regel onttrekking	Boekwaarde 31/12 2023
RESERVE INZ VERPL FINANCIEN	Deze reserve betreft in het verleden aangegane verplichtingen.						
		50.000			50.000	NR 59605370 KPL TBV VERPL.RES SPP	0
	R0319 IMPL KEY2CONTROL RECHTMATIGHEID						
	R0330 AANSCHAF NOTEBOOKS	41.510			41.510	NR 59605370 KPL TBV VERPL.RES SPP	0
			756.510	VN 59605370 KPL			756.510
	R0396 STRATEGISCHE PERS.PLANNING TM FIN						
RESERVE INZ VERPL RAADSGRIFFIE	Deze reserve betreft de dekking van de uitgaven om de vier jaar m.b.t. gemeenteraadsverkiezingen en de vervangingsaanschaf van devices t.b.v. de raadsleden en burgerleden.	233.071			233.071	OVERB SALDO NAAR 0321660	0
RESERVBEDRIJFSVOERINGVERSNELLINGKN15	De bestemming van de reserve is het aanbrengen van een versnelling in de bedrijfsvoering. Het gaat daarbij om financiering van projecten die betrekking hebben op:	2.622.152			24.000	NR 59605370 TM FIN JONG ELAN	1.778.125
	- Sturing en leiderschap				42.300	BIJDR KN.PL. EO MBT JONG ELAN	
	- Opgavegericht werken				117.727	OVERSCHR OPLEIDINGEN + TALENTEN 2023	
	- Goed werkgeverschap, verjonging en elan				270.000	ONTTREK 2023 TBV OPLEIDINGEN	
	- Basis op orde in de bedrijfsvoering.				390.000	NR 59605370 KPL VERPL.RES FIN SPP	

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Omschrijving	Bestemming	Boekwaarde 1/1 2023	Storting	Omschrijving regel storting	Onttrekking	Omschrijving regel onttrekking	Boekwaarde 31/12 2023
OLS EN LOGISTIEK SYSTEEM KNOOP BORN	Deze reserve betreft gelden die worden ingezet t.b.v.de toekomstige investeringen voor een Ongehinderd Logistiek Systeem en de verdere ontwikkeling van het logistiek knooppunt Born. De raad heeft 17 december 2015 besloten tot het instellen van deze reserve.	1.494.525			19.675 600.000 747.650	2023 naar 62502002 BEHEER WEGEN OV SUBSIDIE -BIJDR A2 NR 0321430 Overb rest OLS inzake afschr rotonde	127.200
RESERVE ZITTERD REVISETED	Het stimuleren van de lokale economie in het centrum van Sittard en zodoende de aantrekkelijkheid te verbeteren (centrum stedelijk, openbare ruimte, bereikbaarheid en infrastructuur, gebouwen). Het instellen van de reserve bij Prorap 2016-1 voorgelegd aan de raad.	613.285			50.000 76.260	AFB STIM REG LIMBR STR 10, STD AFREKENING SUBSIDIE ZRS	487.025
RESERVE CENTRUM GELEEN	Het stimuleren van de lokale economie in het centrum van Geleen en zodoende de aantrekkelijkheid te verbeteren (centrum stedelijk, openbare ruimte, bereikbaarheid en infrastructuur, gebouwen). Het instellen van de reserve bij Prorap 2016-1 voorgelegd aan de raad.	1.255.069	93.011	BEGR 2023 INITIATIEFFASE IMPULSAANPA			1.348.080

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Omschrijving	Bestemming	Boekwaarde 1/1 2023	Storting	Omschrijving regel storting	Onttrekking	Omschrijving regel onttrekking	Boekwaarde 31/12 2023
RES REGIONALE BEVOLKINGSDALING DUB	Het kabinet heeft eind 2015 besloten een decentralisatie-uitkering bevolkingsdaling (DUB) in te stellen. De verdeling van dit bedrag is gebaseerd op de bevolkingsdaling in het verleden en de verwachte krimp in de toekomst. De uitkering wordt toegekend aan de grootste gemeente in de regio. Met deze wijze van toekenning wil het kabinet een regionale en integrale aanpak van de krimpproblematiek bevorderen. Besluitvorming over de besteding van de middelen is aan de regio. Het jaarlijks bedrag voor de regio Westelijke Mijnstreek is 765.230 euro. Gemeente Sittard-Geleen ontvangt als centrumgemeente in de WM de middelen en beheert deze. In 2020 heeft het Rijk besloten om de regeling met 1 jaar te verlengen in 2021 om de uitvoeringsperiode 2016-2020 te evalueren.	1.028.072			176.432	63490403 SALDO REGIONALE DUB 2023	851.639
BESTEM RESERVE ONTW ARBEIDSBEPERKTEN	Bestemmingsreserve van team Werk voor het faciliteren van ondersteuning en begeleiding van arbeid beperkten die regulier werken met loonkostensubsidie en personen die werkzaam zijn in de voorziening beschut werk.	728.257			36.808	Storting PII	691.449

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Omschrijving	Bestemming	Boekwaarde 1/1 2023	Storting	Omschrijving regel storting	Onttrekking	Omschrijving regel onttrekking	Boekwaarde 31/12 2023
	Aanleggen reserve bij prorap 2017-2 - jaarrekening 2017 voorgelegd aan de raad.						
RESERVE GROOT ONDERHOUD AMBT HUISVES	N.a.v. opmerking accountantscontrole jaarrekening 2017 is de vrijval uit de voorziening groot onderhoud ambtelijke huisvesting gestort in de nieuwe reserve groot onderhoud ambtelijke huisvesting voor de panden van de ambtelijke organisatie. Aanleggen reserve 5 juli 2018 voorgelegd aan de raad.	1.687.623	450.000	STORTING RES.AMBTHUISV. 2023	614.895	ONTTREK. RES.AMBTHUISV.2023	1.522.728
BESTEMRES INC DEKKING TAAKSTELLINGEN	Bestemmingsreserve 'incidentele dekking taakstellingen' voorgesteld via de Raadsnota 'verzamelnota diverse vastgoedtransacties'. Aanleggen reserve is voorgelegd aan de Raad op 20-12-2018. Deze reserve wordt ingezet ten behoeve van de taakstellingen 'kosten leegstand' en 'pachtexploitatie' vanaf 2019 en sloopkosten (besloten in 2e rapportage 2020).	2.973.300	17.129	Verk.opbr perc.einigh.weg v.54616115	338.111	Verrek.stelpost met reserve 0321560	3.560.528
			78.340	Verkoopresultaat Mauritslaan 30-32	515.316	Correctie leegstand 2023	
			1.345.186	Verkoopresultaat Kasteelhof			
REVOLVEREND FONDS DUURZAME GEBOUWEN	In kader van verduurzaming gemeentelijke panden is bij Prorap 2019-2 door de Raad besloten tot een revolverend fonds.	175.272					175.272

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Omschrijving	Bestemming	Boekwaarde 1/1 2023	Storting	Omschrijving regel storting	Onttrekking	Omschrijving regel onttrekking	Boekwaarde 31/12 2023
	Middels een huurconstruct met de huurder wordt 50% van het verwacht energievoordeel teruggestort in het fonds voor nieuwe toekomstige verduurzaming.						
RESERVE VASTGOED & SPORTACCOM	De reserve is bestemd voor de (toekomstige) uitvoering van het planmatig onderhoud Vastgoedobjecten en Sportaccommodaties in een gesloten circuit.	1.788.005	-2.578.900	Lag.dot.vn.54611200 Alg.beh.maatsch	5.999	Nr. 546116 Planmatig onderhoud	2.383.818
	Uitvoering van het onderhoud vindt plaats op basis van Meerjarenonderhoudsplan, welke periodiek geactualiseerd wordt.		190.200	WOCO GELDEN NAAR RES VASTGOED	14.791	Nr. 546114 Planmatig onderhoud 2023	
	Deze reserve is een samenvoeging van de Bestemmingsreserve Planmatig onderhoud sportaccommodaties en de Bestemmingsreserve planmatig onderhoud Vastgoed en conform raadsbesluit d.d. 13 nov 2019 (registratienr. 2448149).		234.000	Dot. Indexering onderh.kn	40.000	BIJDR AAN 54611100 DIENSTEN DERDEN	
			440.000	Storting ivm onderhoud	111.395	Nr. 546111 Planmatig onderhoud 2023	
			502.187	Dotatie voor MJOP conform begroting	138.440	Nr. 546113 Planmatig onderhoud 2023	
			682.321	dotatie voor MJOP conform begroting	607.656	Nr 546112 Planmatig onderhoud 2023	
			3.078.900	Dot.vn. 54611200 Alg. beh.maatsch.	1.034.613	Nr 546117 Planmatig onderhoud 2023	

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Omschrijving	Bestemming	Boekwaarde 1/1 2023	Storting	Omschrijving regel storting	Onttrekking	Omschrijving regel onttrekking	Boekwaarde 31/12 2023
BEST RES ONTWIKKELPROJECTEN	Vanaf boekjaar 2023 wordt de reserve projecturen verbreed met de exploitatieresultaten van de stedelijke ontwikkelprojecten. Waarbij de omvang van de reserve wordt bepaald op de periode van de meerjarenbegroting. Bij de jaarrekening vindt telkens de verantwoording plaats van de ontwikkeling van de reserve ontwikkelprojecten en de mate waarin de kosten gemaakt zijn en aan projecten zijn toegerekend. Nadere specificatie is opgenomen in de geheime bijlage jaarrekening grondexploitatie welke integraal onderdeel uitmaakt van de concern jaarrekening. Deze reserve is eveneens opgenomen onder het generieke besluit.	1.668.286	222.800	Stort.Res. 2FTE sch12 Sr.Proj.man.			1.891.086
BESTEM RES WWL OBBICHTERWEG	Reserve bestemd voor het herstructureren en normaliseren van de woonwagenlocatie aan de Obbichterweg, aan de Raad voorgelegd bij Prorap 2021-3.	1.237.500			53.000	Voorbereiding plaatsen bergingen	1.184.500
RESERVE MOBILITEIT	Middelen zijn bedoeld voor beleidsmaatregelen op het gebied van mobiliteit, aan de Raad voorgelegd bij Prorap 2021-3.	534.590	156.000	PRORAP 3-2023- UITV MOB AANPAK	50.000	BIJDR VERBRED A2 VN 63750102	640.590

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Omschrijving	Bestemming	Boekwaarde 1/1 2023	Storting	Omschrijving regel storting	Onttrekking	Omschrijving regel onttrekking	Boekwaarde 31/12 2023
RESERVE WET KWALITEITSBORGING	De wet Kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) treedt naar verwachting vanaf 1 juli 2023 gefaseerd in werking. Door de Wkb komt de toetsing en het toezicht op het Bouwbesluit (hoofdstukken 2 t/m 6) bij marktpartijen te liggen in plaats van de gemeente. De Wkb leidt er bij de gemeente toe dat er taken en werkzaamheden wegvallen en dat er nieuwe bij komen. Voor de overige hoofdstukken (omgevingsveiligheid, sloopveiligheid) blijft toetsing en toezicht bij de gemeente. Het Bouwbesluit bevat technische regels en normen voor bouwwerken. Dit toezicht wordt uitgevoerd door een onafhankelijk kwaliteitsborger. Deze reserve is bij Prorap 2022-4 aan de Raad voorgelegd.	160.000					160.000
BEST RES SAMENL VERSTERK MAATR	In de 4e rapportage 2020 (besluit Raad 15-12-2022) een bedrag van € 5,0 mln. toevoegen aan een specifiek in te stellen bestemmingsreserve voor samenlevingversterkende maatregelen en dit bedrag te dekken uit het voordelige begrotingssaldo (tot en met de 4de rapportage 2022), waarbij:	5.000.000	750.000	Bestem Jaar res samenl verst maatr	-2.578.900 188.648	Lag.dot.aan 54611200 Alg.beh.maats. MAATWERKREGELING ENEGIELASTEN INW	5.061.352

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Omschrijving	Bestemming	Boekwaarde 1/1 2023	Storting	Omschrijving regel storting	Onttrekking	Omschrijving regel onttrekking	Boekwaarde 31/12 2023
	a. Voor tijdelijke tegemoetkoming energielasten aan inwoners in afwachting van nadere voorstellen een bedrag van € 1,5 mln. wordt geoormerkt; b. Voor tijdelijke tegemoetkoming energielasten aan het MKB en het faciliteren van structuurversterkende maatregelen in afwachting van nadere voorstellen een bedrag van € 3,5 mln. wordt geoormerkt.				3.078.900	Dot aan 54611200 Alg.beh.maatsch.	
RESERVE OMGEVINGSWET	IHet invoeren van de omgevingswet heeft heel wat voeten in de aarde. De invoerdatum is al tig keer uitgesteld geworden. Op dit moment hebben we budget hiervoor op de verplichtingenreserve RO staan. Boekhoudkundig is het handiger om hier een aparte reserve van te maken. Deze reserve is bij Prorap 2023-1 aan de Raad voorgelegd en maakt onderdeel uit van het generieke besluit.	0	1.061.841	R0297 NR 0321650 RES OMGEVINGSWET	530.000	DEKKING INVOERING OW 2023	531.841
RES GRIFFIE DEVICES, VERKIEZ GRIFFIE	Deze reserve betreft de dekking van de uitgaven om de vier jaar m.b.t. de gemeenteraadsverkiezingen en de vervangingsaanschaf van devices t.b.v. de raadsleden en burgerleden.	0	31.500	JAARL STORTING 2023 GRIFFIE	28.000	64810401 ONDZ GLANERBROOK BERENSCHOT	236.571

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Omschrijving	Bestemming	Boekwaarde 1/1 2023	Storting	Omschrijving regel storting	Onttrekking	Omschrijving regel onttrekking	Boekwaarde 31/12 2023
	Deze reserve is bij Prorap 2023-1 aan de Raad voorgelegd.		233.071	BEGINSALDO VAN 0321360			
RESERVE DUURZAAMHEID	Op dit moment staan er voor duurzaamheid bij de verplichtingenreserve EO op verschillende R-nummers een aantal bedragen. Duurzaamheid is een hot topic in de politiek momenteel. Er komen zodoende verschillende geldstromen bij komende jaren.	0	95.420	R0347 NR 0321670 ENERGIELOKET	500.000	VERSCHUIVING ACHTERVANG 2023	4.046.380
	Hiervoor is het handig om hier een aparte reserve voor aan te maken.		200.000	COFIN DUURZAAMHEIDSHUIS	660.000	PAW LIMBRICHTERVELD NRD 2023	
	Deze reserve is bij Prorap 2023-1 aan de Raad voorgelegd en maakt onderdeel uit van het generieke besluit.		202.000	R0246 NR 0321670 WARMTEPLANNEN			
			450.000	R0234 NR 0321670 DUBBEL DUURZAAM			
			532.000	R0354 nr 0321670 KLIMAATAKKOORD			
			691.459	R0235 NR 0321670 ACHTERV RISICO HGN			
			3.035.501	R0277 NR 0321670 GASLOZE WIJK			
BESTEMMINGSRESERVE GLANERBROOK	Het reserveren van exploitatievoordelen Glanerbrook ter dekking voor toekomstige frictiekosten Glanerbrook.	0	-56.230	KORR BEDRAG I GOESSEN			554.350
	Deze reserve is bij Prorap 2023-2 aan de Raad voorgelegd.		160.580	Hogere rentevergoeding GLB			
			450.000	Restant naar bestemmingsreserve GLB			

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Omschrijving	Bestemming	Boekwaarde 1/1 2023	Storting	Omschrijving regel storting	Onttrekking	Omschrijving regel onttrekking	Boekwaarde 31/12 2023
HOLTUM NOORDWEG VERZWARING ROTONDE	De kosten voor het verbeteren van de ontsluiting en de infrastructurele aanpassingen in Holtum Noord overschrijden de oorspronkelijke reserveringen voor regulier onderhoud van de wegvlakken. Het aanvullend budget à 787.000 voor het vervangen van een asfaltrotonde door een betonnen rotonde, aanpassen van de verlichting, verkeerskundige aanpassingen, verlegging van nutsleidingen en het aanpassen van de verlichting, wordt gedekt uit de bestemmingsreserve OLS. Deze reserve is bij Prorap 2023-3 aan de Raad voorgelegd. Dit is een bestemmingsreserve voor een investeringsvoornemen ter dekking van de kapitaallasten van A1220-1691, Maximale hoogte van de reserve €787.000 en looptijd 40 jaar vanaf 2021.	0	747.650	Overb rest OLS inzake afschr rotonde			747.650
BEST RES KAPITAALLN CAMERATOEZICHT	In 2022 is overgegaan tot de aanschaf van nieuwe camera's (krediet 7626904047) met als dekking voor de kapitaallasten het budget op het subsubproduct 62690407 cameratoezicht. In verband met de aanschaf van camera's in 2023 wordt het krediet gereed gemeld	0	151.000	62690407 CAMERATOEZ STORTING RESERVE			151.000

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Omschrijving	Bestemming	Boekwaarde 1/1 2023	Storting	Omschrijving regel storting	Onttrekking	Omschrijving regel onttrekking	Boekwaarde 31/12 2023
	per 31-12-2023, hetgeen inhoudt dat de eerste afschrijving pas plaats vindt in 2024. Gezien het feit dat de aanschaf van de camera's (2022/2023) en de gereedmelding van het krediet (31-12-2023) niet met elkaar in de pas lopen, moet met overlapping van de kapitaallasten op het einde van de levensduur rekening mee worden gehouden. In 2027/2028 zal de nieuwe aanbesteding moeten plaatsvinden en zullen voor het nieuwe krediet in 2029 de kapitaallasten t.l.v. van het budget Cameratoezicht worden gebracht. Voor 2029 betekent dit dus dubbele kapitaallasten omdat he oude krediet nog niet is afgeschreven. De ruimte van budget Cameratoezicht 2023 wordt gestort in een bestemmingsreserve als dekking voor de dubbele kapitaallasten in 2029. Deze reserve is bij Prorap 2023-3 aan de Raad voorgelegd. Dit is een bestemmingsreserve voor een investeringsvoornemen ter dekking van de kapitaallasten met een maximale hoogte van €151.000 en een maximale looptijd tot 31 december 2029.						

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Omschrijving	Bestemming	Boekwaarde 1/1 2023	Storting	Omschrijving regel storting	Onttrekking	Omschrijving regel onttrekking	Boekwaarde 31/12 2023
BESTEMMING ESF	Na goedkeurende controleverklaringen heeft de gemeente Heerlen, namens de Arbeidsmarktregio Zuid (AMR), van een tweetal tranches de ESF subsidies vastgesteld en afgerekend. Het resultaat wordt ingezet ten behoeve van:	0	100.000	Ontschotten Participatie sub ESF2023			1.266.000
	- Werkcentrum Zuid Limburg - uitrol in de Westelijke Mijnstreek;		100.000	Passende werkomgeving sub ESF 2023			
	- Simpel Switchen - ontschotten van Participatiemogelijkheden;		150.000	Werkcentrum sub ESF 2023			
	- Creeren van passend werk binnen de muren van SG.		176.000	Revolver.midd. Coordin.sub ESF 2023			
	- Revolveren van middelen voor aankomende ESF tranches.		340.000	JAARWERK ESF SUBSIDIE			
	Deze reserve is bij Prorap 2023-3 aan de Raad voorgelegd.		400.000	Revolver. midd.Ontwikk.sub ESF 2023			
Totaal Bestemmingsreserves		**46.875.762**	**26.997.939**		**19.567.393**		**54.306.307**
Totaal Reserves		**76.579.647**	**65.832.233**		**41.284.804**		**101.127.076**

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

3.5 SPECIFICATIE GEWAARBORGDE GELDLENINGEN

Oorspronkelijk bedrag van de geldlening	Doel van de geldlening	Naam van de geldnemer	Percentage waarvoor borg verleend is	Rente perc.	Restantbedrag begin verslagjaar		Verstrekking in verslagjaar	Bedrag aflossing	Restantbedrag einde verslagjaar		Totaalbedrag aflossing einde verslagjaar
					Totaal	Waarvan door gemeente gewaarborgd			Totaal	Waarvan door gemeente gewaarborgd	
€ 680.670,32	Nieuwbouw	Stg. Kringloop Beheer	35,00%	6,000%	€ 192.857	€ 91.323		€ 22.689	€ 170.168	€ 59.559	€ 510.502
€ 680.670,32					**€ 192.857**	**€ 91.323**	**€ -**	**€ 22.689**	**€ 170.168**	**€ 59.559**	**€ 510.502**
€ 671.594,72	10 won. Burg.Onlandstraat	Woningbeh.Born-Grevenbicht	100,00%	4,950%	€ 513.274	€ 536.470		€ 12.466	€ 500.808	€ 500.808	€ 170.787
€ 671.594,72					**€ 513.274**	**€ 536.470**	**€ -**	**€ 12.466**	**€ 500.808**	**€ 500.808**	**€ 170.787**
€ 317.646,15	Uitbreiding bibliotheek	Stg Stadsbibliotheek SGB	100,00%	5,220%	€ 103.235	€ 119.117		€ 7.941	€ 95.294	€ 95.294	€ 222.352
€ 317.646,15					**€ 103.235**	**€ 119.117**	**€ -**	**€ 7.941**	**€ 95.294**	**€ 95.294**	**€ 222.352**
€ 2.223.523,06	St. Rosastichting Huize de Kollenberg	Stg Orbis Medisch en Zorgconcern	100,00%	7,550%	€ 333.529	€ 444.705		€ 55.588	€ 277.941	€ 277.941	€ 1.945.582
€ 2.223.523,06					**€ 333.529**	**€ 444.705**	**€ -**	**€ 55.588**	**€ 277.941**	**€ 277.941**	**€ 1.945.582**
€ 3.893.434,25					**€ 1.142.895**	**€ 1.191.615**	**€ -**	**€ 98.685**	**€ 1.044.210**	**€ 933.601**	**€ 2.849.224**

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

3.6 SISA BIJLAGE JAARREKENING 2023

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-02-2024									
Verstrekker	**Uitkeringscode**	**Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger**		**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**
JenV	**A16**	**Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne** Gemeenten		Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A16/01*	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van A16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO) *Aard controle R* *Indicator: A16/02*	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder A16/01 (jaar T) – uitzonderingsbepaling (GOO) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/03*	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringkosten *Aard controle R* *Indicator: A16/04*	Besteding (jaar T) uitvoeringskosten tbv de transitie *Aard controle R* *Indicator: A16/05*	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (POO) *Aard controle R* *Indicator: A16/06*
				€ 10.484.934			€ 1.102.634	€ 0	€ 71.932
				Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen (jaar T) POO *Aard controle R* *Indicator: A16/07*	Vul in totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A16/08*	Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01/02/04/05/06/07 en 08 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/09*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/10*		
				€ 0	€ 25.830	€ 11.685.330	€ 15.656.627		
JenV	**A20B**	**Specifieke uitkering versterking van de lokale integrale aanpak van radicalisering, extremisme en terrorisme 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)** SiSa tussen medeoverheden		Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A20B/01*	Beschikkingskenmerk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A20B/02*	Naam taak/project *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A20B/03*	Bestedingen (jaar T) komen overeen met activiteitenplan per taak/project (Ja/Nee) *Aard controle D1* *Indicator: A20B/04*	Besteding uitvoering activiteiten (jaar T) per taak/project *Aard controle R* *Indicator: A20B/05*	Cumulatieve besteding uitvoering activiteiten (t/m jaar T) per taak/project *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A20B/06*
			1	060935 Gemeente Maastricht	4338701	Regie	Ja	€ 26.920	€ 26.920
			2	060935 Gemeente Maastricht	4338701	Gerichte preventie-projecten	Ja	€ 6.451	€ 6.451
			3	060935 Gemeente Maastricht	4338701	Generieke preventie-projecten	Ja	€ 25.481	€ 25.481
			4	060935 Gemeente Maastricht	4338701	Eenjarige flexibele schil	Ja	€ 4.193	€ 4.193
			5						

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

		18							
			Kopie gemeente(code) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A20B/07*	Kopie Beschikkingskenmerk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A20B/08*	Kopie Naam taak/project *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A20B/09*	Afwijking t.o.v. aanvraag overeengekomen (Ja/nee) in (jaar T) per taak/project - bij Ja is indicator 11 verplicht *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A20B/10*	Toelichting afwijking besteding (jaar T) volgens activiteitenplan per taak/project *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A20B/11*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A20B/12*
		1	*060935 Gemeente Maastricht*	4338701	Regie	Nee		Nee
		2	*060935 Gemeente Maastricht*	4338701	Gerichte preventie-projecten	Nee		Nee
		3	*060935 Gemeente Maastricht*	4338701	Generieke preventie-projecten	Nee		Nee
		4	*060935 Gemeente Maastricht*	4338701	Eenjarige flexibele schil	Nee		Nee
		5						
		18						
JenV	**A21**	**Regeling specifieke uitkering ter voorkoming van georganiseerde en ondermijnende jeugdcriminaliteit 2023** Gemeenten	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A21/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A21/02*	Project afgerond in jaar T (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A21/03*	Eventuele toelichting als bij de vorige indicator “nee” is ingevuld *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A21/04*		
			€ 123.743	€ 123.743	Nee	nvt		
FIN	**B2**	**Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek** Gemeenten	Aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: B2/01*	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/02*	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T) *Aard controle D2* *Indicator: B2/03*	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/04*	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee)(vanaf 2021) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/05*	Normbedragen voor e (ja/nee) (vanaf 2021) Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/06*
			9	137	2	24	Ja	Ja
			Wijziging keuze per (2023/2024) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/07*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/08*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/09*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/10*		
			N.V.T.	Nee				
			Reeks 1	**Reeks 1**	**Reeks 1**	**Reeks 1**	**Reeks 1**	**Reeks 1**

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-02-2024												
			Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/11*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/12*	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/13*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/14*	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/15*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/16*
			€ 89.641	€ 320.450			€ 0	€ 0
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/17*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/18*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/19*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/20*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal PvA's (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/21*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten en/of PvA's cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/22*
			€ 3.420	€ 52.060	€ 6.936	€ 83.232	€ 3.590	€ 5.834
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/23*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/24*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/25*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/26*	**Totaal** Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/27*	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 103.587	
BZK	**C31**	**Regeling vaststelling regels verstrekken eenmalige specifieke uitkering aan gemeenten huisvesting kwetsbare doelgroepen** Gemeenten	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C31/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controlen n.v.t.* *Indicator: C31/02*	Besteding (jaar T) aan projecten die niet zijn opgenomen in de toezegging *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C31/03*	Eventuele toelichting op niet volgens plan/aanvraag uitgevoerde projecten Verplicht als bij indicator 03 een bedrag is ingevuld *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C31/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C31/05*	
			€ 41.360	€ 45.325	€ 0		Ja	
BZK	**C47**	**Volkshuisvesting** Gemeenten	Deelplannaam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C47/01*	Aantal woningen waarvan de herstructurering gestart is in (jaar T) *Aard controle n.v.t* *Indicator: C47/02*	Aantal woningen waarvan de herstructurering gestart is (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C47/03*	Aantal volledig gerealiseerde geherstructureerde woningen (inclusief labelstappen) (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C47/04*	Besteding (jaar T) - per deelplan Zelfstandige uitvoering *Aard controle R* *Indicator: C47/05*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per deelplan - inclusief uitvoering door derden vanaf sisa 2022 *Aard controle R* *Indicator: C47/06*
		1	Geleen-Zuid/Kluis	0	0	0	€ 15.932	€ 15.932
		2						
		16						

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

			Kopie deelplannaam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C47/07*	Totale opbrengsten (jaar T) per deelplan Zelfstandige uitvoering *Aard controle R* *Indicator: C47/08*	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) per deelplan - inclusief uitvoering door derden vanaf sisa 2022 *Aard controle R* *Indicator: C47/09*	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) per deelplan *Aard controle R* *Indicator: C47/10*			
			1 *Geleen-Zuid/Kluis*	€ 0	€ 0	€ 111.106			
			2						
			16						
			Zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C47/11*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C47/12*					
			Ja	Nee					
BZK	**C55**	**Aanpak energiearmoede**	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/01*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: C55/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/03*	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/04*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: C55/05*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/06*	
			1.335	€ 1.156.700	€ 1.161.411	211	€ 1.001.158	€ 1.005.869	
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/07*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: C55/08*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/09*				
			1.546	€ 78.651	€ 78.651				
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips) *Aard controle n.v.t.*	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen) *Aard controle n.v.t.*	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.) *Aard controle n.v.t.*	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.) *Aard controle n.v.t.*	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg. *Aard controle n.v.t.*	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen *Aard controle n.v.t.*	

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-02-2024									
			Indicator: C55/10	*Indicator: C55/11*	*Indicator: C55/12*	*Indicator: C55/13*	*Indicator: C55/14*	*Indicator: C55/15*	
			6.659	11.719	0	2.000	1.546	0	
BZK	**C62**	**Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire**	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen *Aard controle R* *Indicator: C62/01*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C62/02*					
			€ 0	Nee					
BZK - - - - -	**C92** - - - - -	**Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid**	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C92/01*	Bedrag doorgeschoven naar t+1 *Aard controle R* *Indicator: C92/02*	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/03*	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de Informatiepunten in de gemeente behandeld is *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/04*	Aantal gebruikte leermiddelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/05*		
			€ 80.944	€ 12.683	3	678	15		
BZK	**C94**	**Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C94/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C94/02*	Het aantal slecht geïsoleerde woningen [...] , eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen zijn genomen [...] *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C94/03*	Het aantal slecht geïsoleerde woningen [...] ,eventueel in samenhang [...] met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2022) of een WOZ-waarde van € 429.300 *Aard controle R* *Indicator: C94/04*	Het aantal woningen waarbij een hogere bijdrage dan € 4.000 is toegekend, het aantal woningen dat daarvan niet voldoet aan de betreffende uitzonderingsgevallen [...] en *Aard controle R* *Indicator: C94/05*	Het totaalbedrag van de overschrijding boven de € 4.000 van die laatstbedoelde woningen *Aard controle R* *Indicator: C94/06*	
		1	*LAI23-03619462*	€ 0	0	0	0	€ 0	
		2							
		100							
			Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel a, van de regeling *Aard controle R* *Indicator: C94/07*	Besteding van middelen ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b *Aard controle R* *Indicator: C94/08*	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen. *Aard controle R* *Indicator: C94/09*	Eindverantwoording (ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C94/10*			
		1	€ 0	€ 0	€ 0	Nee			
		2							
		100							

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-02-2024

BZK	C97	Regeling huisvesting grote gezinnen vergunninghouders 2023	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C97/01*	Besteding per project (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: C97/02*	Cumulatieve besteding per project (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle n.v.t* *Indicator: C97/03*	Project is volgens aanvraag, artikel 2, lid 1 uitgevoerd (Ja/Nee) Indicator 05 verplicht als hier 'Nee' wordt ingevuld *Aard controle D1* *Indicator: C97/04*	Eventuele toelichting op niet volgens aanvraag uitgevoerde projecten Verplicht als bij indicator 04 'Nee' is ingevuld *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C97/05*	Plaatsingeenheidsnummer van het grote gezin dat in het object is gehuisvest *Aard controle D2* *Indicator: C97/06*
		1	HGGV23-03612209	€ 0	€ 0	Nee	Er is een wijzigingsverzoek toegewezen. Dit houdt in dat er een verlening is aangevraagd en toegekend. Het betreffende gezin wordt uiterlijk begin mei 2024 pas gehuisvest.	nnb
		2						
		10						

			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C97/07*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C97/08*
		1	*HGGV23-03612209*	Nee
		2		
		10		

BZK	C105	Regeling specifieke uitkering startbouwimpuls	Projectnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C105/01*	Aantal woningen waarvan de bouw is gestart cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C105/02*	Afgesproken datum van start bouw gehaald? (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht *Aard controle D1* *Indicator: C105/03*	Aantal woningen dat is gerealiseerd cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C105/04*	Afgesproken datum van oplevering gehaald? (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht *Aard controle D1* *Indicator: C105/05*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C105/06*
		1	*2023-0000096164*	0	Nee	0	Nee	€ 0
		2						
		20						

			Kopie projectnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C105/07*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C105/08*	Prijscategorieën woningen komen overeen met projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C105/09*	Toelichting afwijking(en) van datum start bouw, datum van oplevering en/of prijscategorieën woningen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C105/10*	Aantal betaalbare woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C105/11*	Afgesproken aandeel van betaalbare woningen gehaald? (Ja/Nee) *Aard controle D1* *Indicator: C105/12*
		1	*2023-0000096164*	€ 0	Ja	De werkzaamheden zijn nog niet gestart in 2023.	0	Nee
		2						
		20						

			Kopie projectnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

			Aard controle n.v.t. *Indicator: C105/13*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C105/14*				
		1	*2023-0000096164*	Nee				
		2						
		20						
BZK	**C209**	**Meerjarige regeling voor huisvesting aandachtsgroepen**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C209/01*	Projectnaam *Aard controle n.v.t* *Indicator: C209/02*	Besteding (jaar T) per project *Aard controle R* *Indicator: C209/03*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) - per project Inclusief uitvoering door derde vanaf SiSa 2023 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C209/04*	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) - per project *Aard controle D2* *Indicator: C209/05*	Aantal woonruimten waarvan de werkzaamheden zijn gestart in (jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C209/06*
		1	*RHA2023-03516478*	*Graaf van Loonstraat*	€ 0	€ 0	€ 0	30
		2						
		10						
			Kopie Projectnaam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C209/07*	Aantal volledig gerealiseerde woonruimten (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C209/08*	De uitvoering loopt volgens de planning (ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C209/09*	Zelfstandige uitvoering (ja/nee) *Aard controle R.* *Indicator: C209/10*		
		1	*Graaf van Loonstraat*	0	Nee	Ja		
		2						
		10						
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C209/11*					
			Nee					
BZK	**C210B**	**Meerjarige regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw** Sisa tussen medeoverheden	Hieronder per regel één provincie(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die provincie invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C210B/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) aan flexibele ondersteuning capaciteit en expertise *Aard controle R* *Indicator: C210B/02*	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C210B/03*	Aantal projecten dat in (jaar T) is geholpen met middelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C210B/04*	Cumulatief aantal (t/m jaar T) woningen dat in deze projecten wordt gerealiseerd *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C210B/05*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C210B/06*
		1	030011 Provincie Limburg	€ 18.774	€ 11.963	99	618	Nee
		5						
OCW	**D8**	**Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)**	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO)	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

		Gemeenten	*Aard controle R* *Indicator: D8/01*	*Aard controle R* *Indicator: D8/02*	*Aard controle R* *Indicator: D8/03*	*Aard controle R* *Indicator: D8/04*	*Aard controle R* *Indicator: D8/05*	
			€ 1.802.690	€ 739.220	€ 95.000	€ 0	€ 512.307	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/06*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/07*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/08*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/09*		
		1						
		2						
		100						
OCW	**D14**	**Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen**	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld *Aard controle R* *Indicator: D14/01*	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen *Aard controle R* *Indicator: D14/02*	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/03*	Correctie besteding (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/04*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/05*	
			€ 477.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 96.600	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/06*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/07*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/08*	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/09*		
		1						
		2						
		10						
OCW	**D21**	**Specifieke uitkering Impuls Jongerencultuur**	Naam instelling of samenwerkingsverband *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D21/01*	Besteding (jaar T) per instelling of samenwerkingsverband *Aard controle R* *Indicator: D21/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per instelling of samenwerkingsverband *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D21/03*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D21/04*	Eventuele toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D21/05*	
		1	Het Laagland	€ 30.000	€ 30.000	Nee		

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

		2						
		55						
IenW	**E20**	**Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021** Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E20/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/02*	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E20/03*	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/04*		
			€ 0	€ 1.767.713	€ 883.856	Nee		
			Naam/nummer per maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/05*	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/06*	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/07*	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/08*		
		1	107 Aanleg van een vrijliggend fiets-/bromfietspad op een 50 km/uur weg of een 80 km/uur weg | aantal in meters	Nee	0			
		2	107 Aanleg van een vrijliggend fiets-/bromfietspad op een 50 km/uur weg of een 80 km/uur weg | aantal in meters	Ja	0			
		3	109 Aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden | aantal in st	Nee	0			
		4	109 Aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden | aantal in st	Ja	0			
		5	108 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW | aantal in st	Nee	0			
		6	110 Aanleg van een uitritconstructie van zijstraat GOW naar 30 km/uur-zone | aantal in st	Ja	0			
		7	111 Aanleg van een voetgangersoversteekplaats | aantal in st	Ja	0			
		8	123 Aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden (rekening houdend met landbouwverkeer) | aantal in st	Ja	0			

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

		9	122 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW | aantal in st	Ja	0				
		10	215 Aanleg van een rotonde binnen de bebouwde kom | aantal in st	Nee	0				
		50							
IenW	**E44**	**Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44/01*	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: E44/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44/03*	Besteding (jaar T) ten laste van cofinanciering *Aard controle R* *Indicator: E44/04*	Besteding (t/m jaar T) cofinanciering cumulatief *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44/05*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44/06*	
		1	IENW/BSK-2023/96859	€ 113.620	€ 113.620	€ 0	€ 0	Nee	
		2							
		10							
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44/07*	Naam/nummer maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44/08*	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44/09*				
		1	IENW/BSK-2023/96859	31188251/5000006067	Nee				
		2							
		10							
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44/10*	Zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44/11*	Correctie besteding (jaar T-1) ivm SiSa tussen medeoverheden *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44/12*	Correctie cofinanciering (jaar T-1) ivm SiSa tussen medeoverheden *Aard controle R* *Indicator: E44/13*			
		1	IENW/BSK-2023/96859	Nee					
		2							
		10							
IenW	**E84**	**Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023** Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E84/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/02*	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E84/03*	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/04*			
			€ 0	€ 0	€ 0	Nee			
			Naam/nummer per maatregel *Aard controle n.v.t.*	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.*	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters) *Aard controle n.v.t.*	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk *Aard controle n.v.t.*			

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-02-2024									
			Indicator: E84/05	*Indicator: E84/06*	*Indicator: E84/07*	*Indicator: E84/08*			
			1	330-Kruispuntplateaus ETW-ETW	Nee	0			
			2	348-Fietsoversteken via een middeneiland, alleen bij een kruispunt	Nee	0			
			3	360-Kruispuntplateaus ETW-ETW 60km/uur wegen	Nee	0			
			4						
			50						
EZK	**F20**	**Regeling specifieke uitkering Impulsaanpak winkelgebieden**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F20/01*	Projectnaam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F20/02*	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: F20/03*	Toelichting afwijking besteding (jaar T) conform projectplan *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F20/04*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F20/05*	Cofinanciering (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: F20/06*	
			SPUKIW22-1-03098957	Geleen Centrum	€ 0		€ 0	€ 0	
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F20/07*	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F20/08*	Aantal verblijfobjecten binnen panden waarvan realisatie renovatie/transformatie gestart is (jaar T) komt overeen met de fasering uit de projectaanvraag (Ja/Nee) *Aard controle D1* *Indicator: F20/09*	Cumulatief aantal verblijfobjecten binnen panden renovatie/transformatie gerealiseerd (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F20/10*	Aantal verblijfobjecten binnen panden waarvan realisatie sloop-nieuwbouw gestart is (jaar T) komt overeen met de fasering uit de projectaanvraag (Ja/Nee) *Aard controle D1* *Indicator: F20/11*	Cumulatief aantal verblijfobjecten binnen panden sloop-nieuwbouw gerealiseerd (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F20/12*	
			SPUKIW22-1-03098957	€ 0	Ja	0	Ja	0	
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F20/13*	Realisatie fasering verloopt conform projectplan (ja/nee) *Aard controle D1* *Indicator: F20/14*	Toelichting (verplicht indien bij indicator F20/14 'Nee' is ingevuld) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F20/15*	Samenwerkingsovereenkomst aanwezig (ja/nee) *Aard controle D2* *Indicator: F20/16*	Eindverantwoording (ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F20/17*		
			SPUKIW22-1-03098957	Ja		Nee	Nee		
EZK	**F28**	**Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid**	Besteding apparaatskosten (jaar T) : salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel *Aard controle R* *Indicator: F28/01*	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel *Aard controle R* *Indicator: F28/02*	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten *Aard controle R* *Indicator: F28/03*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F28/04*	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten *Aard controle R* *Indicator: F28/05*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F28/06*	
			€ 648.664	€ 44.000	€ 0	€ 692.664	€ 45.000	€ 45.000	
			Eindverantwoording (Ja/Nee)						

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

			Aard controle n.v.t. *Indicator: F28/07*					
			Nee					
SZW	**G2**	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/01*	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/02*	Besteding (jaar T) **IOAW** Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/03*	Baten (jaar T) **IOAW** (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/04*	Besteding (jaar T) **IOAZ** Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/05*	Baten (jaar T) **IOAZ** (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/06*
			€ 37.384.515	€ 869.889	€ 1.342.038	€ 5.469	€ 238.744	€ 0
			Besteding (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/07*	Baten (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud (exclusief Rijk) Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/08*	Baten (jaar T) **WWIK** (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (**WWIK**) *Aard controle R* *Indicator: G2/09*	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/10*	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/11*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/12*
			€ 103.011	€ 0	€ 0	€ 2.156.330	€ 33.156	€ 0
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (**PW**) *Aard controle D2* *Indicator: G2/13*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2/14*				
			€ 0	Ja				
SZW	**G3**	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2023**	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Bob	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob)

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

		Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/01*	Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/02*	Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/03*	Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/04*	Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/05*	Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/06*
			€ 21.000	€ 13.675	€ 8.700	€ 0	€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/07*	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/08*	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/09*	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/10*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3/11*	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
SZW	**G4**	**Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Welke regeling betreft het? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/01*	Besteding (jaar T) levensonderhoud Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/02*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/03*	Baten (jaar T) levensonderhoud Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/04*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/05*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/06*
		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 11.330	€ 362.889	€ 14.952
		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 1.749	€ 64.076	€ 2.231
		3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 2.980	€ 69.290	€ 3.380
		4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 1.095	€ 9.313	€ 760
		5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 3.510	€ 269
		6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 17.154	€ 509.078	€ 21.592
			Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) Gemeente	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente		

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

		Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07	*Aard controle R Indicator: G4/08*	*Aard controle R Indicator: G4/09*	*Aard controle n.v.t. Indicator: G4/10*	
1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja		
2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja		
3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Ja		
4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Ja		
5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja		
6	Totaal	0	0	N.v.t.		

	Kopie regeling *Aard controle n.v.t. Indicator: G4/11*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R Indicator: G4/12*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing *Aard controle R Indicator: G4/13*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig *Aard controle R Indicator: G4/14*	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R Indicator: G4/15*
1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)				
2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)				
3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)				
4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)				
5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)				
6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

	Kopie regeling *Aard controle n.v.t. Indicator: G4/16*	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R Indicator: G4/17*	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle D2 Indicator: G4/18*	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R Indicator: G4/19*
1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0
2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0
3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0
4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0
5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0
6	Totaal	0	0	0

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-02-2024							
SZW	**G10**	**Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G10/01*	Baten (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G10/02*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G10/03*		
			€ 241.703	€ 0	Ja		
SZW	**G12**	**Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G12/01*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G12/02*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G12/03*		
			€ 0	€ 0	Ja		
SZW	**G13**	**Onderwijsroute_ deel gemeente 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T),ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/01*	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/02*	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/03*	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/04*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
VWS	**H4**	**Regeling specifieke uitkering stimulering sport** Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H4/01*	Totale werkelijke berekende subsidie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/02*				
			€ 1.105.024	€ 840.685				
			Activiteiten	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T)	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **Onroerende zaken**	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **roerende zaken**	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **overige kosten**	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-02-2024

			Aard controle n.v.t. Indicator: H4/03	*Aard controle R Indicator: H4/04*	*Aard controle R Indicator: H4/05*	*Aard controle R Indicator: H4/06*	*Aard controle R Indicator: H4/07*	*Aard controle n.v.t. Indicator: H4/08*
1	54611689 ANKERSWEG 52A HOLTUM	€ 4.264	€ 0	€ 4.264	€ 0	
2	54611690 BOSCHWEG 70 E'HAUSEN	€ 448	€ 448	€ 0	€ 0	
3	54611692 PR KENN SINGEL 20	€ 94	€ 0	€ 94	€ 0	
4	54611700 SPORT ALGEMEEN	€ 6.233	€ 6.233	€ 0	€ 0	
5	54611701 SPORTCENTRUMLAAN 9 S	€ 11.293	€ 11.293	€ 0	€ 0	
6	54611710 ACHTER DE HOVEN 83	€ 33.457	€ 33.457	€ 0	€ 0	
7	54611711 AGRICOLASTRAAT 79	€ 3.893	€ 3.893	€ 0	€ 0	
8	54611713 ALLEE 1-5-9-11	€ 745	€ 745	€ 0	€ 0	
9	54611715 BACHSTRAAT 39	€ 8.037	€ 8.037	€ 0	€ 0	
10	54611717 BEEKSTRAAT 18	€ 867	€ 867	€ 0	€ 0	
11	54611718 BLOEMENWEG 69	€ 1.484	€ 1.484	€ 0	€ 0	
12	54611720 BRADLEYSTR.21	€ 1.791	€ 1.791	€ 0	€ 0	
13	54611721 BROUWERSTRAAT 7	€ 12.997	€ 12.997	€ 0	€ 0	
14	54611722 PIETER DE HOOGHSTR 1	€ 3.388	€ 3.388	€ 0	€ 0	
15	54611725 DAHLIASTRAAT 2	€ 346	€ 331	€ 15	€ 0	
16	54611726 DOMINICANENWAL 2	€ 68	€ 68	€ 0	€ 0	
17	54611727 DR PHILIPSSTR. 101	€ 8.765	€ 8.765	€ 0	€ 0	
18	54611728 DR. POELSLAAN 23	€ 7.815	€ 7.815	€ 0	€ 0	
19	54611732 GELDERSESTRAAT 28 A	-€ 254	-€ 254	€ 0	€ 0	
20	54611733 GOUNODSTRAAT 2	€ 1.153	€ 1.153	€ 0	€ 0	
21	54611736 HENNEKUILSTRAAT 6	€ 2.539	€ 2.539	€ 0	€ 0	
22	54611740 KLINKEKOULSEWEG 11	€ 28.349	€ 28.349	€ 0	€ 0	
23	54611742 LEYENBROEKERWEG 105C	€ 3.659	€ 3.659	€ 0	€ 0	
24	54611744 ROZENLAAN 1	€ 183	€ 183	€ 0	€ 0	
25	54611745 PANCRATIUSSTRAAT 25	€ 29.049	€ 29.049	€ 0	€ 0	
26	54611747 PUTSTRAAT 107 A	€ 255	€ 255	€ 0	€ 0	
27	54611756 STEENWEG 20 GRV.B	€ 929	€ 0	€ 929	€ 0	
28	54611757 BOKSLOOTWEG	€ 1.324	€ 206	€ 1.118	€ 0	

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

			2 EH					
		29	54611759 VALKSTRAAT 2 B	€ 831	€ 831	€ 0	€ 0	
		30	54611760 VALKSTRAAT 6	€ 178	€ 178	€ 0	€ 0	
		31	54611762 VASTRADASTRAAT 2 A	€ 1.319	€ 1.319	€ 0	€ 0	
		32	54611766 ST CATHARINAPLANTS 2	€ 363	€ 363	€ 0	€ 0	
		33	54611767 ST.WILLIBRORDUSLN.23	€ 138	€ 138	€ 0	€ 0	
		34	54611768 ROMEINENSTRAAT 24	€ 969	€ 997	-€ 28	€ 0	
		35	54611769 STADSWEGSKE 8 TM 24	€ 46.161	€ 46.161	€ 0	€ 0	
		36	54611770 SPORTPARK SMEETSSTR	€ 4.000	€ 4.000	€ 0	€ 0	
		37	54611775 SPORTPARK J KLYNENLN	€ 1.041	€ 1.041	€ 0	€ 0	
		38	54611778 TUDDERNDERWEG 305	€ 427	€ 0	€ 427	€ 0	
		39	54611779 SPORTPARK EGGERWEG 2	€ 3.706	€ 3.706	€ 0	€ 0	
		40	54611780 SPORTPARK EGGERWEG 4	€ 9.923	€ 9.923	€ 0	€ 0	
		41	54611781 SPORTPARK EGGERWEG 6	€ 5.358	€ 5.358	€ 0	€ 0	
		42	54611783 SPORTCENTRUMLAAN 37	€ 135	€ 135	€ 0	€ 0	
		43	54611785 ALLEE 5	€ 362	€ 362	€ 0	€ 0	
		44	54611790 GLANERBROOK SPUK	€ 44.588	€ 0	€ 44.588	€ 0	
		45	63450109 SPORTSTICHTING	€ 477.845	€ 0	€ 477.845	€ 0	
		46	63800106 VEILIGE WIELEROMG	€ 3.948	€ 3.948	€ 0	€ 0	
		47	63800107 SPORTZONE BTWNT	€ 22.992	€ 0	€ 22.992	€ 0	
		48	7345030101 VOORZ GV SWENTIBOLD	€ 31.763	€ 31.763	€ 0	€ 0	
		49	7354010106 UNILOC GROND SPORTAC	€ 5.791	€ 4.606	€ 1.185	€ 0	
		50	7354010111 UNILOC SPORTVELDEN	€ 20	€ 20	€ 0	€ 0	
		51	7380020001 VEILIGE WIELEROMGEV	€ 5.656	€ 5.656	€ 0	€ 0	
		100						
VWS	**H8**	**Regeling Sportakkoord 2020-2022**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.*	Totaal bedrag volgens beschikking *Aard controle n.v.t.*	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R*	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R*	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.*	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.*

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-02-2024												
				Indicator: H8/01	*Indicator: H8/02*	*Indicator: H8/03*	*Indicator: H8/04*	*Indicator: H8/05*	*Indicator: H8/06*			
			1	1042400	€ 94.291	€ 0	€ 89.822	€ 0	€ 93.438			
			4									
				Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/07*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/08*							
			1	1042400	Ja							
			4									
VWS	**H12**	**Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken**		Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H12/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H12/02*	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H12/03*	Eindverantwoording? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H12/04*					
				€ 82.089	€ 156.118	Ja	Ja					
VWS	**H30**	**Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026**		Naam onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/01*	Totaalbedrag (jaar T) toegekend per onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/02*	Besteding (jaar T) per onderdeel *Aard controle R* *Indicator: H30/03*	Welk bedrag per onderdeel neemt u mee van 2023 naar 2024? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/04*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/05*	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/06*			
			1	Lokaal Sportakkoord	€ 81.886	€ 127.173	€ 0	€ 127.173	Ja			
			2	Brede regeling combinatiefuncties	€ 563.755	€ 455.259	€ 63.210	€ 455.259	Ja			
			3	Terugdringen Gezondheidsachterstanden	€ 125.979	€ 111.195	€ 14.784	€ 111.195	Ja			
			4	Kansrijke Start	€ 94.484	€ 94.484	€ 0	€ 94.484	Ja			
			5	Mentale Gezondheid	€ 44.093	€ 50.000	€ 0	€ 50.000	Ja			
			6	Aanpak overgewicht en obesitas	€ 110.231	€ 117.553	€ 0	€ 117.553	Ja			
			7	Valpreventie	€ 324.395	€ 266.420	€ 57.976	€ 266.420	Ja			
			8	Leefomgeving	€ 62.989	€ 62.989	€ 0	€ 62.989	Ja			
			9	OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	€ 15.747	€ 10.439	€ 3.000	€ 10.439	Ja			
			10	Versterken sociale basis	€ 229.911	€ 177.970	€ 43.325	€ 177.970	Ja			
			11	Mantelzorg	€ 62.989	€ 62.989	€ 0	€ 62.989	Ja			
			12	Eén tegen eenzaamheid	€ 62.989	€ 48.185	€ 12.500	€ 48.185	Ja			
			13	Welzijn op recept	€ 34.644	€ 31.432	€ 3.212	€ 31.432	Ja			
			14	Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	€ 15.747	€ 15.747	€ 0	€ 15.747	Ja			
			15	Coördinatiekosten regionale aanpak	€ 56.061	€ 46.872	€ 9.189	€ 46.872	Ja			

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

			Kopie naam onderdeel *Aard controle n.v.t. Indicator: H30/07*	Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)? *Aard controle n.v.t. Indicator: H30/08*				
			1 Lokaal Sportakkoord	Nee				
			2 Brede regeling combinatiefuncties	Nee				
			3 Terugdringen Gezondheidsachterstanden	Nee				
			4 Kansrijke Start	Nee				
			5 Mentale Gezondheid	Nee				
			6 Aanpak overgewicht en obesitas	Nee				
			7 Valpreventie	Nee				
			8 Leefomgeving	Nee				
			9 OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	Nee				
			10 Versterken sociale basis	Nee				
			11 Mantelzorg	Nee				
			12 Eén tegen eenzaamheid	Nee				
			13 Welzijn op recept	Nee				
			14 Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	Nee				
			15 Coördinatiekosten regionale aanpak	Nee				
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t. Indicator: H30/09*					
			Nee					
VWS	**H32**	**Regeling specifieke uitkering Meerkosten Energie Openbare Zwembaden**	Beschikkingsnummer / kenmerk *Aard controle n.v.t. Indicator: H32/01*	Totaal ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Automatisch berekend* *Aard controle n.v.t. Indicator: H32/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Automatisch berekend* *Aard controle n.v.t. Indicator: H32/03*			
			MEOZ23208	€ 2.650.236	€ 2.650.236			
				Naam zwembad *Aard controle n.v.t. Indicator: H32/04*	Totale verlening per zwembad (jaar T) *Aard controle n.v.t. Indicator: H32/05*	Cumulatieve besteding per zwembad (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R Indicator: H32/06*	Verduurzamingsplan aanwezig (Ja/Nee) *Aard controle D1 Indicator: H32/07*	Toelichting *Aard controle n.v.t. Indicator: H32/08*
			1	*Sportplaza het Anker*	€ 204.698	€ 204.698	Ja	
			2	*Laco sportcentrum Glanerbrook*	€ 1.921.253	€ 1.921.253	Ja	

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-02-2024								
		3	*De Nieuwe Hateboer*	€ 524.285	€ 524.285	Ja		
		4						
		20						
VWS	**H35**	**Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H35/01*	Zijn activiteiten verricht zoals vermeld in artikel 3 van de regeling (jaar T) (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H35/02*	Is meegewerkt aan monitoring zoals gesteld in artikel 7 lid 2 in de regeling (jaar T) (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H35/03*	Besteding (jaar T) Zelfstandige uitvoering *Aard controle R* *Indicator: H35/04*	Correcties besteding (T-1) inclusief uitvoering door medeoverheden *vanaf SiSa 2024* *Aard controle R* *Indicator: H35/05*	Eindverantwoording (jaar T) (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H35/06*
		1	*IZA2023nr041*	Ja	Ja	€ 1.253.891	€ 0	Nee
		2						

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

3.7 BIJLAGE TAAKVELDEN

TAAKVELDEN VERDEELD OVER DE PROGRAMMA'S

PROGRAMMA 0 BESTUUR EN ONDERSTEUNING

bedragen x € 1.000	Begroting voor wijziging 2023	Begroting na wijziging 2023	Rekening 2023	Resultaat 2023
Baten	65	115	272	157
Lasten	-4.165	-4.350	-4.416	-66
01 BESTUUR - Totaal	***-4.101***	***-4.235***	***-4.144***	***91***
Baten	905	1.125	1.206	81
Lasten	-2.628	-3.145	-3.223	-78
02 BURGERZAKEN - Totaal	***-1.723***	***-2.021***	***-2.018***	***3***
Baten	307	308	343	35
Lasten	-316	-391	-257	134
03 BEHEER OVERIGE GEBOUWEN EN GRONDEN - Totaal	***-9***	***-82***	***87***	***169***
Baten	7.860	10.162	12.611	2.449
Lasten	-43.823	-52.759	-53.335	-576
04 OVERHEAD - Totaal	***-35.963***	***-42.597***	***-40.724***	***1.872***
Baten	1.057	3.465	3.995	530
Lasten	-299	-669	-869	-200
05 TREASURY - Totaal	***758***	***2.796***	***3.126***	***330***
Baten	19.357	19.399	19.396	-3
Lasten	-377	-377	-362	15
061 OZB WONINGEN - Totaal	***18.980***	***19.022***	***19.034***	***12***
Baten	38.555	38.665	38.630	-35
Lasten	-735	-735	-741	-6
062 OZB NIET-WONINGEN - Totaal	***37.819***	***37.930***	***37.889***	***-41***
Baten	2.800	2.783	2.666	-117
Lasten	-20	0	0	0
063 PARKEERBELASTING - Totaal	***2.780***	***2.783***	***2.666***	***-117***
Baten	731	731	738	7

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

bedragen x € 1.000	Begroting voor wijziging 2023	Begroting na wijziging 2023	Rekening 2023	Resultaat 2023
Lasten	-467	-570	-1.188	-618
064 BELASTINGEN OVERIG - Totaal	***264***	***161***	***-450***	***-611***
Baten	211.269	216.944	224.580	7.636
Lasten	-1.588	-2.057	-45	2.012
07 ALGEMENE UITKERING-OV UITK GEMEENTEF - Totaal	***209.681***	***214.887***	***224.535***	***9.648***
Baten	0	0	0	0
Lasten	-20.794	-3.260	-228	3.033
08 OVERIGE BATEN EN LASTEN - Totaal	***-20.794***	***-3.260***	***-228***	***3.033***
Onttrekkingen	4.728	19.175	20.441	1.266
Toevoegingen	-4.326	-18.364	-21.476	-3.111
MUTATIES RESERVES - Totaal	***402***	***811***	***-1.034***	***-1.845***
0 BESTUUR EN ONDERSTEUNING - Totaal	**208.094**	**226.194**	**238.738**	**12.544**

Programma 0 Bestuur en Ondersteuning Bedragen x € 1.000	Afwijkingen worden veroorzaakt door:	Baten	Lasten	Mutaties reserves	Saldo	V(oordeel)/ N(adeel)
01 BESTUUR	Ultimo 2023 is een opgave opgevraagd bij APG welke aangeeft hoe hoog de appa pensioenvoorziening (op basis van contante waarde) dient te zijn. De hoogte van de pensioenvoorziening is sterk afhankelijk van de marktrente welke gestegen is naar 3,16% (in 2022 2,47%) waardoor de uiteindelijke storting per saldo lager uitvalt dan verwacht.	157	-77		80	V
02 BURGERZAKEN	Wet open overheid. Vanwege het stopzetten van het landelijke Platform Open Overheidsinformatie (PLOOI) moet iedere gemeente op zoek naar een ander platform om de informatie op te plaatsen. Dit platform is nog niet in gebruik genomen en de middelen nog niet besteed en zodoende gestort in de verplichtingenreserve.		30	-30	-	
	Door de ingelaste verkiezingen zijn er extra kosten gemaakt, met name door extra inhuur en niet- gebudgetteerde prijsstijgingen.		-52		-52	N
	Door met name stijging in de aanvragen van reisdocumenten en naturalisaties zijn zowel de inkomsten als ook de afdracht rijksleges gestegen.	80	-58		22	V
03 BEHEER OVERIGE GEBOUWEN EN GRONDEN	Lagere exploitatiebudgetten (diensten derden en overige uitgaven) bij strategische verwerving algemeen en hogere kosten planmatig onderhoud, hetgeen resulteert in een hogere onttrekking aan de reserve Vastgoed en Sportaccommodaties.	34	90	23	147	V

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Programma 0 Bestuur en Ondersteuning Bedragen x € 1.000	Afwijkingen worden veroorzaakt door:	Baten	Lasten	Mutaties reserves	Saldo	V(oordeel)/ N(adeel)
	Lager planmatig onderhoud en klachtenonderhoud Geleenbeeklaan 2 resulteert in een lagere onttrekking aan de reserve Vastgoed en Sportaccommodaties.		47	-22	25	V
04 OVERHEAD	De aanbesteding is niet tot gunning gekomen en de focus bij het Huis aan de markt in Sittard heeft gelegen op het onderzoek van de scenario's.		-92		-92	N
	De bestuurlijke en ambtelijke huisvesting kent een vertraging in de uitvoering. Mede hierdoor zijn de budgetten niet aangesproken.	1.948	-1.485	-132	331	V
	Vrijval verliesvoorziening oude raadhuis. Tevens waren met name de energiekosten aanzienlijk in relatie tot leegstandsbeheer. Bij Wijk Mauritspark en Horecastraat Geleen heeft geen planmatig onderhoud plaatsgevonden.	123	-28	-29	66	V
	Het saldo van de kostenplaatsen waar alle personele budgetten worden verantwoord, wordt verrekend met de saldi van de centrale (personeels) gerelateerde budgetten op concernniveau zoals de stelpost inflatie. Het restant wordt vervolgens verrekend (lees gestort) met de calamiteitenreserve. Zie tevens toelichting taakveld 08.	1.723	-1.591	-1.343	-1.211	N
	De kosten 2023 met betrekking tot klinkende taal zijn incidenteel gedekt uit de verplichtingen reserve van team Bestuur & Communicatie.		-18	18	-	V
	Als gevolg van de administratieve vastlegging van de bedrijfsvoeringsbudgettten Vidar. Het saldo van het resultaat is nihil.	-1.157	1.157		-	V
	In het kader van (planmatig) onderhoud aan de ambtelijke panden is er een hogere onttrekking aan de reserve gedaan dan oorspronkelijk begroot mede als gevolg van de verhuisbeweging naar Stadhuis Sittard en Geleenbeeklaan.	-	-41	41	-	V
	Betreft het resultaat op energiekosten op de ambtelijke panden mede als gevolg van lagere eindafrekeningen 2022 dan verwacht en deels als gevolg van lagere verbruiken (daling 27.000 KwH en 8.000m3).	7	129		136	V
	Als gevolg van de verhuizing van Walram naar Stadskantoor Sittard en Geleenbeeklaan zijn er meer verhuiskosten gemaakt dan oorspronkelijk begroot. Dit is echter grotendeels opgevangen door lagere kosten van divere facilitaire kosten.	104	-137		-33	N

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Programma 0 Bestuur en Ondersteuning Bedragen x € 1.000	Afwijkingen worden veroorzaakt door:	Baten	Lasten	Mutaties reserves	Saldo	V(oordeel)/ N(adeel)
	De uitwerking en implementatie van het collegebesluit 'Inrichting concern control en financiën' vindt plaats op basis van een groeimodel. Om team financiën dienstbaar te laten zijn aan de opgaven zijn organisatieaanpassingen noodzakelijk. Daarnaast is doorontwikkeling in kwaliteit, houding en gedrag binnen de bestaande capaciteit nodig. In 2023 heeft de geraamde onttrekking uit de reserve versnelling bedrijfsvoering (verjonging) niet plaatsgevonden. Dit bedrag is in 2023 binnen team Financiën toegevoegd aan de verplichtingenreserve "Strategische personeelsplanning team Financiën" om de ingezette ontwikkeling de komende jaren voort te zetten. Deze mutatie hangt samen met de verschillenanalyse bij de kostenplaatsen van alle personele budgetten.		125	-100	25	V
	Informatiemanagement Met betrekking tot de in 2023 beschikbaar gestelde middelen voor datagedreven werken en specifiek datavirtualisatie (0,21 mln.) is € 0,12 mln. niet besteed in 2023 (€ 92.500 is wel besteed) omdat de benodigde acceptatieomgeving van de Haven later dan verwacht beschikbaar is gesteld. Daarnaast blijkt het veilig inrichten van de Havenomgeving complexer dan verwacht, waardoor de implementatie van datavirtualisatie niet in 2023 afgerond kon worden en doorloopt in 2024.		122	-118	4	V
	Onderzoek en Statistiek. Er zijn minder onderzoeken uitgevoerd in 2023.		22		22	V
	Privacy en Informatieveiligheid In 2023 is de privacy formatie gecentraliseerd binnen het team Informatiemanagement en ICT, is de privacy officer formatie uitgebreid met 1 FTE en zijn personeelsmutaties geweest binnen de functie privacy officer. De keuze om de Functionaris gegevensbescherming (FG) intern te gaan invullen is vanwege de personele wisselingen binnen het privacy team niet gerealiseerd in 2023. Het overschot financiële ruimte 2023 binnen het sub-product Privacy en Security was voor deze invulling bedoeld.		95		95	V

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Programma 0 Bestuur en Ondersteuning Bedragen x € 1.000	Afwijkingen worden veroorzaakt door:	Baten	Lasten	Mutaties reserves	Saldo	V(oordeel)/ N(adeel)
	ICT Het resterende budgetoverschot is te verklaren gezien de overvolle agenda die ICT in 2023 had en de onvoorziene incidenten. Waarbij ICT om security technische redenen geforceerd eerder is moeten overstappen op Intune als Mobile Device Managementtool. Deze geforceerde vervroegde migratie heeft tot gevolg gehad dat geplande projecten verder naar achter zijn geschoven, waaronder de inrichting van de nieuwe werkplek, de inrichting van de definitieve Siem/Soc oplossing, de migratie van de mail naar de cloud en overige kleine systeemaanpassingen. Deze geplande projecten/wijzigingen brachten ook financiële verplichtingen met zich mee, welke voorzien waren in 2023, maar nu dus doorschuiven naar 2024. Daarnaast was voor de inrichting van de Havenomgeving, de aanschaf van headsets voor Teamscalling, licentiekosten IAM en de inrichting van Openzaak meer geld voorzien dan achteraf nodig is gebleken. Deels vanwege uitgestelde implementaties en deels was er sprake van financiële meevallers, door o.a. scherpe prijsafspraken voortkomend uit de doorlopen aanbestedingstrajecten en bv. doordat het aantal bestelde headsets minder bleek te zijn dan vooraf verwacht. Doordat we ook steeds meer gebruikmaken van standaard voorzieningen binnen de licentiestructuur van Microsoft zijn worden er eveneens besparingen gerealiseerd op de uitgaven van andere licenties. Voor het opvangen van tegenvallers en extra onvoorziene (beveiligings-)projecten of wensen vanuit de organisatie is er operationeel budget beschikbaar om de continuïteit zoveel mogelijk te kunnen borgen. In 2023 hebben we hier nauwelijks extra kosten op gehad en is externe inhuur beperkt gebleven.	4	1.098		1.102	V
	ICT Met betrekking tot de in 2023 beschikbaar gestelde middelen voor het hybride werken (€ 0,27 mln.) en de verplaatsing van de computerruimte (€ 85.000) is van het totaal ad € 0,36 mln. een bedrag ad in totaal € 0,19 mln. niet besteed in 2023. Hybride werken: het verder uitrusten en uitbreiden van hybride faciliteiten heeft stagnatie opgelopen door langere levertijden en drukte bij de leveranciers, hierdoor is € 0,15 mln. nog niet besteed van de gereserveerde € 0,27 mln. in 2023. In 2023 is er voor een bedrag van € 0,12 mln.) geïnvesteerd in hybride faciliteiten. Verplaatsing computerrruimte: het was technisch onmogelijk om alles in één keer te verhuizen omdat allereerst de servers en storage zijn verhuisd (€ 45.000). Er dienen nog redundant glasverbindingen gerealiseerd te worden in 2024 alvorens andere infra componenten verplaatst kunnen worden. Deze kosten bedragen € 40.000.		187	-187	-	V

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Programma 0 Bestuur en Ondersteuning Bedragen x € 1.000	Afwijkingen worden veroorzaakt door:	Baten	Lasten	Mutaties reserves	Saldo	V(oordeel)/ N(adeel)
	ICT VIDAR Structureel nadeel omdat het budget niet toereikend is om de doorbelasting van de inrichting van de werkplek vanuit ICT op te vangen.	-209	155		-54	N
	De in 2023 gemaakte kosten voor opleidingen van de strategische beleidsadviseurs zijn gecorrigeerd uit de bestaande reserve Strategische advieskracht. Ook in 2024 worden de opleidingskosten uit de reserve betaald.		-94	94	-	V
	Specifieke bedrijfsvoeringstaken Vidar. De administratieve verwerking van de specifieke bedrijfsvoeringstaken van Vidar laat een nadelig effect zien.	-70	-241	-40	-351	N
05 TREASURY	Er is ruim € 0,5 mln meer rente ontvangen op de uitstaande tegoeden bij de schatkist dan begroot. Van deze € 0,5 mln voordeel is € 0,2 mln bestemd voor het project Glanerbrook. De overige € 0,3 mln bepalen het jaarrekeningresultaat op het product Treasury.	530	-200		330	V
063 PARKEERBELASTING	Het totale saldo parkeeropbrengst, verdeeld over de taakvelden 063 parkeerbelasting en 22 Parkeren bedraagt € 85.000 nadelig. Betreft met name minder inkomsten vooraf betaald parkeren en naheffingsaanslagen. Zie tevens toelichting taakveld 2.2.	-117			-117	N
064 BELASTINGEN OVERIG	Een analyse op de oninbaarheid van de belastingvorderingen laat zien dat de voorziening dubieuze debiteuren te laag is, € 65.000 wordt bijgestort.		-237		-237	N
	Op basis van de 3e kwartaal bestuur rapportage 2023 BsGW werd een verlies verwacht van € 2,1 miljoen. Het definitieve jaarrekeningresultaat 2023 van de GR BsGW is een verlies van € 5,3 miljoen. Het verlies is groter geworden doordat de verwerkingswijze van de kosten van het Ondernemings- en Ontwikkelplan (OOP) is gewijzigd. De volledige kosten moeten in 2023 worden genomen in plaats van het te activeren op de balans. Het aandeel van de gemeente Sittard-Geleen in dit verlies bedraagt € 440.000. Voor 2022 was rekening gehouden met een negatief resultaat van € 50.000, het resultaat van de BsGW was echter uiteindelijk positief. Het bedrag aan compensabele btw was € 26.000 hoger dan verwacht.		-364		-364	N
07 ALGEMENE UITKERING-OV UITK GEMEENTEF	Voordelig resultaat op het gemeentefonds met betrekking tot de decembercirculaire van € 6,9 mln. Dit betreft voornamelijk compensatie energietoeslag en leidt tot een voordeel in programma 0 waarbij de kosten van de energietoeslag zijn verantwoord in programma 6. Daarnaast compensaties uit eerdere circulaires (taakmutaties) van € 2,7 mln. Gezien het tijdstip (december 2023) van beschikbaar stellen van deze middelen, lukt het niet deze daadwerkelijk in 2023 in te zetten. Voorgesteld wordt om € 2,5 mln. van deze middelen over te hevelen naar 2024 middels resultaatbestemming en in te zetten voor uitvoering van de genoemde wettelijke taken.	7.636	2.012	-20	9.628	V

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Programma 0 Bestuur en Ondersteuning Bedragen x € 1.000	Afwijkingen worden veroorzaakt door:	Baten	Lasten	Mutaties reserves	Saldo	V(oordeel)/ N(adeel)
08 OVERIGE BATEN EN LASTEN	Betreft saldi concern budgetten welke personeel gerelateerd zijn waaronder de stelpost inflatie welke verrekend wordt met de saldi van de kostenplaatsen. Zie tevens toelichting taakveld 04.		1.211		1.211	V
	Restant stelpost inflatie welke betrekking heeft op de materiele budgetten. Via resultaatbestemming wordt voorgesteld om deze toe te voegen aan de stelpost inflatie 2024.		1.179		1.179	V
	Betreft restant stelpost Nieuw Beleid welke niet benodigd is in 2023 en vrijvalt ten gunste van het resultaat.		627		627	V
Diversen kleine verschillen		-52	77	-	25	V
Totaal Programma 0 Bestuur en Ondersteuning		**10.741**	**3.648**	**-1.845**	**12.544**	**V**

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

PROGRAMMA 1 VEILIGHEID

bedragen x € 1.000	Begroting voor wijziging 2023	Begroting na wijziging 2023	Rekening 2023	Resultaat 2023
Baten	264	264	391	126
Lasten	-7.854	-8.895	-8.335	560
11 CRISISBEHEERSING EN BRANDWEER - Totaal	***-7.590***	***-8.631***	***-7.945***	***686***
Baten	914	1.285	1.636	350
Lasten	-6.357	-7.668	-7.974	-306
12 OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID - Totaal	***-5.443***	***-6.383***	***-6.338***	***44***
Onttrekkingen	12	54	39	-14
Toevoegingen	0	-151	-603	-452
MUTATIES RESERVES - Totaal	***12***	***-97***	***-563***	***-466***
1 VEILIGHEID - Totaal	**-13.021**	**-15.111**	**-14.846**	**265**

Programma 1 Veiligheid Bedragen x € 1.000	Afwijkingen worden veroorzaakt door:	Baten	Lasten	Mutaties reserves	Saldo	V(oordeel)/ N(adeel)
1.1. Crisisbeheersing en brandweer	*Brandweerkazernes* Binnen de exploitatiebudgetten van de vrijwillige brandweerkazernes, die verhuurd zijn aan de Veiligheidsregio Zuid-Limburg, is alleen niet planmatig onderhoud uitgevoerd. Het planmatig onderhoud is niet uitgevoerd met als gevolg dat de hiervoor geraamde onttrekking uit de reserve Vastgoed niet heeft plaatsgevonden.		22	-33	-11	N

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Programma 1 Veiligheid Bedragen x € 1.000	Afwijkingen worden veroorzaakt door:	Baten	Lasten	Mutaties reserves	Saldo	V(oordeel)/ N(adeel)
	Brandweerkazernes Binnen de exploitatiebudgetten van de vrijwillige brandweerkazernes, die verhuurd zijn aan de Veiligheidsregio, is bij 2 kazernes sprake van een voordelig resultaat door huurverhogingen (indexatie). De begroting moet hier nog op worden bijgesteld (indexatie kosten). Bij de kazerne aan de Swentiboldweg te Sittard zijn de budgetten afgeraamd in verband met de gebiedsontwikkeling. Bij deze kazerne is er sprake van een incidenteel voordeel door de huurinkomsten.	126			126	V
	Veiligheidsregio Zuid-Limburg (VRZL) Het resultaat, zoals voorgesteld door de VRZL, laat bij de voorlopige jaarrekening 2023 VRZL een positief resultaat zien. Het gemeentelijk aandeel van de gemeente Sittard-Geleen in het positieve resultaat bedraagt € 0,185 mln. Na de eventueel ingediende zienswijzen door de deelnemende gemeenten neemt het algemeen bestuur VRZL een definitief besluit over het jaarrekeningresultaat		185		185	V

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Programma 1 Veiligheid Bedragen x € 1.000	Afwijkingen worden veroorzaakt door:	Baten	Lasten	Mutaties reserves	Saldo	V(oordeel)/ N(adeel)
	Veiligheidsregio Zuid-Limburg (VRZL) In de 3e rapportage 2023 is de gemeentelijke bijdrage van de gemeente Sittard-Geleen aan de VRZL bijgesteld vanwege de autonome ontwikkelingen 2023 inzake de definitieve afrekening indexering 2023 conform de Kerngegevenstabel van het CPB met als peildatum september 2023 en een incidentele bijstelling met betrekking tot de prognose 2023 inflatie energiekosten en de inflatie CAO loonkosten. De incidentele ruimte wordt gestort in de gevormde verplichtingenreserve en zal bij de samenstelling van de jaarrekening 2023 van de VRZL in 2024 definitief afgerekend worden.		335	-334	1	V
1.2 Openbare orde en veiligheid	Calamiteiten In de 1e rapportage 2023 is het budget Calamiteiten voor 2023 incidenteel bijgesteld met € 0,12 mln. a.g.v. een fysiek incident begin januari 2023. Tevens is de 1e rapportage 2023 aangegeven dat er een monitoring plaats vindt hoe deze (incidentele) kosten zich verder ontwikkelen en dat hier indien nodig in het verdere vervolg van de P&C-cyclus over gerapporteerd wordt. In de maanden november en december 2023 hebben zich nog materiële kosten verbonden aan niet-beoogde of onverwachte gebeurtenissen op het gebied van veiligheid (calamiteiten) voorgedaan. Uiteindelijk leidt dit voor 2023 tot een incidentele overschrijding aan de lastenkant van € 0,18 mln. Aan de batenkant is er een incidenteel voordeel van € 0,11 mln., waarvan een vordering ad € 52.000 een dubieus karakter heeft.	109	-181		-72	N

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Programma 1 Veiligheid Bedragen x € 1.000	Afwijkingen worden veroorzaakt door:	Baten	Lasten	Mutaties reserves	Saldo	V(oordeel)/ N(adeel)
	Subsidies projecten Incidenteel overhevelen van subsidievoorschotten/ reserves van 2023 naar 2024 betreffende: - Nazorg ex-gedetineerden ZONMW, - Storting in verplichtingenreserve ontwikkelpad Geleen Zuid Veiligheid naar voorjaar 2024 in aanloop naar speerpunt begroting 2024 'Veiligheid ontwikkelpaden', - Storting in verplichtingenreserve ontwikkelpad Geleen Centrum Veiligheid naar voorjaar 2024 in aanloop naar speerpunt begroting 2024 'Veiligheid ontwikkelpaden'.	75	43	-118	0	
	Afrekening Subsidies projecten voorgaande jaren In 2023 zijn de subsidies projecten definitief afgerekend met het Ministerie van Justitie en Veiligheid (J&V) met betrekking tot: - High Impact Crimes pilot sleutelkluisjes 2018 t/m 2021, - Verbetering aanpak personen met verward gedrag verbindingspunt Informatie en Advies (VIA) ZL 2018 t/m 2020, - Doorontwikkeling/intensivering aanpak kwetsbare personen met verward gedrag en een hoog veiligheidsrisico en versterking VIA ZL 2020 t/m 2022.,	100	-39	18	79	V
Diversen afwijkingen		67	-111		-43	N
Totaal Programma 1 Veiligheid:		**477**	**254**	**-466**	**265**	**V**

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

PROGRAMMA 2 VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT

bedragen x € 1.000	Begroting voor wijziging 2023	Begroting na wijziging 2023	Rekening 2023	Resultaat 2023
Baten	727	1.554	3.133	1.579
Lasten	-24.205	-28.346	-27.041	1.305
21 VERKEER EN VERVOER - Totaal	***-23.478***	***-26.792***	***-23.908***	***2.884***
Baten	3.035	3.167	3.217	49
Lasten	-4.462	-5.512	-5.296	216
22 PARKEREN - Totaal	***-1.427***	***-2.345***	***-2.079***	***266***
Baten	465	465	544	79
Lasten	-170	-179	-164	15
24 ECONOMISCHE HAVENS EN WATERWEGEN - Totaal	***295***	***287***	***380***	***94***
Onttrekkingen	20	2.353	1.837	-516
Toevoegingen	0	-1.726	-2.446	-720
MUTATIES RESERVES - Totaal	***20***	***627***	***-610***	***-1.236***
2 VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT - Totaal	**-24.591**	**-28.223**	**-26.216**	**2.007**

Programma 2 Verkeer, Vervoer en Waterstaat Bedragen x € 1.000	Afwijkingen worden veroorzaakt door:	Baten	Lasten	Mutaties reserves	Saldo	V(oordeel)/ N(adeel)
2.1 Verkeer en vervoer	Het programma mobiliteitsaanpak is gestart in 2023. De reserveringen voor de incidentele mobiliteitsprojecten blijven behouden voor de uitvoering in 2024 ev jaren.	13	369	-402	-20	N
	Herstellingen asfalt en elementen door aannemers inz. Kabels en leidingen met inkomsten uit telecomverordening en nutsbedrijven. De uitgaven en inkomsten zijn niet begroot.	905	-940		-35	N
	De uitgaven en inkomsten van de aanleg glasvezelnetwerk E-fiber zijn niet begroot.	483	-470		13	V

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Programma 2 Verkeer, Vervoer en Waterstaat Bedragen x € 1.000	Afwijkingen worden veroorzaakt door:	Baten	Lasten	Mutaties reserves	Saldo	V(oordeel)/ N(adeel)
	Het in rekening brengen bij de veroorzaker van schade aan gemeentelijk eigendom. De inkomsten zijn niet begroot.	63			63	V
	Lagere kosten van de straatreiniging en hogere kosten bladcampagne. Zie ook programma 7.2 riolering. Dit leidt niet tot een resultaat.		-21		-21	N
	Lagere kosten van de straatreiniging en niet begrote prullenbakvergoeding 2023. Zie ook programma 7.3 afval. Dit leidt niet tot een resultaat.	70	158		228	V
	Voor de openbare verlichting was in 2023 incidenteel €2,2 mln. bijgeraamd vanuit de stelpost inflatie. Door verhoging van voorschotnota's vanaf april en een voordelige jaarafrekening resteert een positief saldo.		870		870	V
	Lagere kosten aan de verkeersregelinstallaties, minder klachtenonderhoud, schilderwerk en onderuitputting stelpost IBOR-VRI		58		58	V
	Het uitvoeringsprogramma voor de IBOR beheergroep CT kunstwerken is niet afgerond waardoor nauwelijks realisatie dit jaar.		286		286	V
	Onderuitputting op de stelpost IBOR kapitaallasten		128		128	V
	De vertraging van infrastructurele werken van derden, zoals de verbreding van de A2, heeft invloed gehad op de begeleidingsuren en de te maken kosten van de gemeente in 2023. De dekking van de geraamde kosten zullen worden doorgeschoven naar 2024. Bovendien heeft RWS de toegekende garantstelling nog niet afgeroepen.		835	-828	7	V

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Programma 2 Verkeer, Vervoer en Waterstaat Bedragen x € 1.000	Afwijkingen worden veroorzaakt door:	Baten	Lasten	Mutaties reserves	Saldo	V(oordeel)/ N(adeel)
2.2 Parkeren	Toelichting in combinatie met taakveld 0.63 Het totale saldo parkeeropbrengst, verdeeld over de taakvelden 063 parkeerbelasting en 22 Parkeren bedraagt € 85.000 nadeel. Betreft met name minder inkomsten vooraf betaald parkeren en naheffingsaanslagen.	33			33	V
	De uitgaven mbt regulier onderhoud zijn lager dan begroot agv vervangingsinvesteringen in 2022 en 2023. Tevens zijn de energielasten lager agv de vervanging van TL lampen naar Led bij de garage Zuyderland.		148		148	V
	Bij de parkeergarage in de Groenstraat heeft geen onderhoud plaatsgevonden, terwijl bij de Parkeergarage Hub Dassenplein er LED verlichting is aangelegd. Bij de Ursulinenparking en Parkeergarage Zuydeland zijn de exploitatiekosten (bijdrage VVE, belastingen en overige uitgaven) lager dan geraamd	6	60		66	V
	Toepassing nota parkeernormensystematiek. De inkomsten zijn gestort in het parkeerfonds en worden ingezet voor verkeersmaatregelen en/of aanleg parkeervoorziening.	10	-10		0	
2.4 Economische havens en waterwegen	Hogere huuropbrengsten door indexatie uitbreiding Barge Terminal Born. De begroting is hier in 2024 op bijgesteld.	79	15		94	V
Diversen kleine verschillen:		45	51	-6	90	V
Totaal Programma 2 Verkeer, Vervoer en Waterstaat		**1.707**	**1.537**	**-1.236**	**2.007**	**V**

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

PROGRAMMA 3 ECONOMIE

bedragen x € 1.000	Begroting voor wijziging 2023	Begroting na wijziging 2023	Rekening 2023	Resultaat 2023
Baten	12	79	224	145
Lasten	-4.372	-5.570	-5.300	269
31 ECONOMISCHE ONTWIKKELING - Totaal	***-4.360***	***-5.491***	***-5.076***	***414***
Baten	3.467	3.061	3.133	72
Lasten	-3.614	-3.302	-3.116	186
32 FYSIEKE BEDRIJFSINFRASTRUCTUUR - Totaal	***-147***	***-241***	***17***	***258***
Baten	370	370	366	-4
Lasten	-490	-605	-629	-24
33 BEDRIJVENLOKET EN REGELINGEN - Totaal	***-120***	***-235***	***-262***	***-28***
Baten	2.020	2.437	3.084	648
Lasten	-3.258	-3.873	-4.526	-653
34 ECONOMISCHE PROMOTIE - Totaal	***-1.238***	***-1.437***	***-1.442***	***-5***
Onttrekkingen	0	414	1.107	693
Toevoegingen	-39	-39	-870	-831
MUTATIES RESERVES - Totaal	***-39***	***375***	***237***	***-137***
3 ECONOMIE - Totaal	**-5.904**	**-7.028**	**-6.526**	**502**

Programma 3 Economie Bedragen x € 1.000	Afwijkingen worden veroorzaakt door:	Baten	Lasten	Mutaties reserves	Saldo	V(oordeel)/ N(adeel)
3.1 Economische Ontwikkeling	De begrote middelen voor het Ontwikkelpad Sittard-Centrum worden voor zover zij niet zijn besteed doorgeschoven naar 2024 en volgende jaren.	-	141	-141	-	
	Er is door afschrijving een deel van de verliesvoorziening voor de ESCS-locatie vrijgevallen.	128	-16	-	112	V

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Programma 3 Economie Bedragen x € 1.000	Afwijkingen worden veroorzaakt door:	Baten	Lasten	Mutaties reserves	Saldo	V(oordeel)/ N(adeel)
	De uitvoering op het gebied van lokale en (boven)regionale economische samenwerking heeft tot een marginaal voordeel geleid. De inzet van de reserve heeft betrekking op aangegane verplichtingen in 2022 welke zijn gerealiseerd in 2023.	7	-60	73	20	V
	Eind 2023 is een vestiging subsidie gerelateerd aan bedrijventerrein Chemelot komen te vervallen. De financiering van deze subsidie is oorspronkelijk uit de reserve economische ontwikkeling. Gezien de aard van de bestemming wordt voorgesteld om deze middelen te behouden voor de verkennende onderzoeksfase grondverwerving van economische gebiedsopgaven zoals Graetheide en de Lexhy. Resp. voor een evt. bijdrage aan het nog in te stellen Omgevingsfonds Chemelot.	-	100	-	100	V
	Uitvoering van de stimuleringsregeling verduurzaming ondernemers "MKB green deal". De regeling wordt gefinancierd uit stimuleringsfonds MKB beschikbaar gesteld de begroting 2022. De regeling kent een looptijd tot en met 2023. Besluitvorming is in voorbereiding voor de regeling te verlengen.	9	-129	120	-	
	De begrote incidentele middelen voor de invulling van de impulsaanpak winkelgebied en het ontwikkelpad GL1 worden voor zover zij niet zijn besteed in 2023 doorgeschoven naar 2024 en volgende jaren. De uitvoeringskosten van GL1 bedragen in 2023 176.000 euro, hiervoor zijn in 2022 uit de algemene reserve incidenteel middelen beschikbaar voor gesteld.	-	235	-250	-15	N

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Programma 3 Economie Bedragen x € 1.000	Afwijkingen worden veroorzaakt door:	Baten	Lasten	Mutaties reserves	Saldo	V(oordeel)/ N(adeel)
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	De afspraken uit de anterieure overeenkomst zijn niet gerealiseerd in 2023. Daarnaast is het tekort in Businesspark GLN genomen, resulterend in een positieve bate van 92.000. Tussentijdse winstnemingen van de bedrijventerreinen HN 3 en Fortuna à 381.000 zijn gestort naar de Reserve grondexploitatie. Uit deze reserve wordt ook 159.000 onttrokken om de verliesvoorziening van Kantorenpark en Mauritspark aan te vullen.	92	195	-221	66	V
3.4 Economische promotie	Toeristenbelasting De opbrengst van de toeristenbelasting is € 114.000 hoger dan begroot. Dit komt doordat er nog nagekomen inkomsten zijn van voorgaande jaren van € 74.000.	114			114	V
	Uitvoering van het VTE programma 2020-2022 zoals het experience center en verhaallijnen zijn in 2023 afgerond. Dekking komt uit de reserve economische ontwikkeling.	20	-79	55	-4	N
	Conform bestaande besluiten worden de 5 grote gemeentelijke evenementen financieel integraal gezien en worden deze jaarlijks reëel begroot. Het jaar 2023 is als geheel positief verlopen en heeft erin geresulteerd dat de claim op de begrote en benodigde eigen middelen in 2023 lager is geweest.	514	-384	-	130	V
	De in 2023 gemaakte kosten voor (de voorbereiding op het in gang zetten van) stadsmarketing zijn gecorrigeerd uit de bestaande reserve Stadsmarketing. In 2024 tot en met 2026 is een werkbudget beschikbaar gesteld (dat aangevuld kan worden met de restanten uit de reserve).	-	-52	52	-	
	De kosten van het in 2023 georganiseerde OLS zijn betaald uit de bestaande reserve. De restant middelen in de reserve zijn als verplichting voor de bijdrage aan een kunstwerk en een bijdrage aan het federatiefeest opgenomen.	-	-97	110	13	V

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Programma 3 Economie Bedragen x € 1.000	Afwijkingen worden veroorzaakt door:	Baten	Lasten	Mutaties reserves	Saldo	V(oordeel)/ N(adeel)
	Meerwerk vegen/reinigen RWM met name oktoberfeesten en ook door meer evenementen.	-	-47	-	-47	N
Diversen kleine verschillen		-23	-29	66	13	V
Totaal Programma 3 Economie		**861**	**-222**	**-136**	**502**	**V**

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

PROGRAMMA 4 ONDERWIJS

bedragen x € 1.000	Begroting voor wijziging 2023	Begroting na wijziging 2023	Rekening 2023	Resultaat 2023
Baten	0	0	0	0
Lasten	-584	-777	-710	67
41 OPENBAAR BASISONDERWIJS - Totaal	***-584***	***-777***	***-710***	***67***
Baten	57	122	25	-98
Lasten	-5.558	-6.182	-6.035	147
42 ONDERWIJSHUISVESTING - Totaal	***-5.501***	***-6.059***	***-6.010***	***49***
Baten	4.404	5.406	5.448	42
Lasten	-6.713	-7.395	-7.339	55
43 ONDERWIJSBELEID EN LEERLINGENZAKEN - Totaal	***-2.310***	***-1.989***	***-1.891***	***98***
Onttrekkingen	0	179	143	-36
Toevoegingen	0	-340	-340	0
MUTATIES RESERVES - Totaal	***0***	***-161***	***-197***	***-36***
4 ONDERWIJS - Totaal	**-8.395**	**-8.987**	**-8.808**	**178**

Programma 4 Onderwijs Bedragen x € 1.000	Afwijkingen worden veroorzaakt door:	Baten	Lasten	Mutaties reserves	Saldo	V(oordeel)/ N(adeel)
4.1 Openbaar basisonderwijs	Er 3 redenen voor de onderuitputting: - De huur van Eloystraat 1 is per 1 augustus beëindigd (€ 20.000 minder kosten) - Door dalingen van leerlingaantallen in het basis- en speciaal onderwijs is de klokuurvergoeding voor gymzalen, die eigendom zijn van schoolbesturen, lager uitgevallen (€ 13.000) - Het begrote budget is gebaseerd op de uitgangspunten van 2022. Ten opzichte van dat jaar is minder uitgegeven aan de advieskosten, onder meer doordat het besluitvormingstraject van het Strategisch Huisvestingsplan is afgerond	-	88	-	88	V

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Programma 4 Onderwijs Bedragen x € 1.000	Afwijkingen worden veroorzaakt door:	Baten	Lasten	Mutaties reserves	Saldo	V(oordeel)/ N(adeel)
4.2 Onderwijshuisvesting	Lagere onderhoudskosten onderwijsgebouwen resulteren in een lagere onttrekking uit de reserve	-	-36	-	-36	N
	Gepland onderhoud aan basisschool Onder de Kastanje heeft geen doorgang gevonden en resulteert dus niet in een onttrekking uit de voorziening Groot onderhoud schoolgebouwen.	-100	101	-	1	V
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	De kosten van het leerlingenvervoer voor de overige gemeenten binnen de Westelijke Mijnstreek zijn lager dan begroot. Een deel komt door compensatie die onterecht gedurende corona is uitbetaald maar die in 2023 is terugontvangen vanuit Taxibedrijf van Meurs. Het restant wordt veroorzaakt doordat steeds meer leerlingen gebruik maken van andere vormen van leerlingenvervoer door de inzet van vervoersontwikkelgesprekken. De andere vormen van leerlingenvervoer zijn goedkoper dan aangepast vervoer. Aangepast vervoer blijft ingezet worden voor die leerlingen die dit nodig hebben. De facturen die de gemeente Sittard-Geleen ontvangt, worden volledig doorbelast naar de deelnemende gemeenten. Om deze reden zijn de baten ook lager dan begroot. Het kleine verschil tussen de baten en lasten wordt veroorzaakt door een factuur die betrekking had op 2022.	-91	87	-	-4	N
Diversen kleine verschillen		136	29	-36	130	V
Totaal Programma 4 Onderwijs		**-55**	**269**	**-36**	**178**	**V**

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

PROGRAMMA 5 SPORT, CULTUUR EN RECREATIE

bedragen x € 1.000	Begroting voor wijziging 2023	Begroting na wijziging 2023	Rekening 2023	Resultaat 2023
Baten	66	728	800	72
Lasten	-2.483	-3.291	-2.893	398
51 SPORTBELEID EN ACTIVERING - Totaal	***-2.417***	***-2.564***	***-2.093***	***471***
Baten	4.564	7.758	7.478	-280
Lasten	-11.546	-16.991	-15.490	1.501
52 SPORTACCOMMODATIES - Totaal	***-6.982***	***-9.233***	***-8.012***	***1.221***
Baten	2.468	4.725	4.434	-291
Lasten	-12.767	-17.161	-17.051	110
53 CULTUURPRESENTATIE-PRODUCTIE-PARTIC - Totaal	***-10.299***	***-12.436***	***-12.618***	***-181***
Baten	199	191	198	7
Lasten	-875	-1.031	-1.058	-27
54 MUSEA - Totaal	***-676***	***-840***	***-860***	***-20***
Baten	212	2.006	2.057	51
Lasten	-497	-1.042	-1.166	-124
55 CULTUREEL ERFGOED - Totaal	***-285***	***964***	***891***	***-73***
Baten	229	7	3	-4
Lasten	-185	-259	-128	131
56 MEDIA - Totaal	***44***	***-252***	***-126***	***126***
Baten	161	194	352	158
Lasten	-8.390	-9.513	-9.403	110
57 OPENBAAR GROEN-(OPENLUCHT) RECREATIE - Totaal	***-8.229***	***-9.320***	***-9.051***	***268***
Onttrekkingen	153	4.321	3.208	-1.113
Toevoegingen	-1.022	-3.589	-4.055	-466
MUTATIES RESERVES - Totaal	***-869***	***732***	***-846***	***-1.579***
5 SPORT, CULTUUR EN RECREATIE - Totaal	**-29.712**	**-32.949**	**-32.716**	**233**

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Programma 5 Sport, Cultuur en Recreatie Bedragen x € 1.000	Afwijkingen worden veroorzaakt door:	Baten	Lasten	Mutaties reserves	Saldo	V(oordeel)/ N(adeel)
5.1 Sportbeleid en activering	Op basis van een collegevoorstel verledding sportaccommodaties zijn 421k aan middelen beschikbaar gesteld in 2023 uit de samenleving-versterkende middelen. De middelen zijn echter niet uitgegeven in 2023, zodoende is er ook geen aanspraak gemaakt op de dekking uit de reserve.	3	417	-421	-1	N
	Voor beweegstimuliering zijn middelen uit de SPUK Gala ontvangen en moeten eigen middelen beschikbaar gesteld worden. De eigen middelen zijn niet helemaal uitgegeven en vallen vrij bij de jaarrekening.	-99	160	-	61	V
	De uit de SPUK Sportakkoord ontvangen middelen uit de jaren 2022 en 2023 zijn vrijwel geheel besteed. Afrekening vind plaats via Sisa.	91	-90	-	1	V
5.2 Sportaccommodaties	Meer inkomsten van huren, lagere inkomsten SPUK en lagere onderhoudskosten, die in een lagere onttrekking uit de voorziening Groot onderhoud schoolgebouwen resulteren.	-141			-141	N
	Het onderhoud aan de gebouwen is lager dan geraamd. De onderhoudskosten zijn verrekend met de reserve Vastgoed en sportaccommodaties		655	-478	177	V
	De inkomsten uit schatkistbankieren zijn hoger dan begroot vanwege de gestegen rente, die volgens het belsuit zijn gestort in de bestemmingsreserve van Glanerbrook. Bovendien heeft Glanerbrook een compensatie ontvangen voor energie, die terugvloeit naar de algemene middelen.	-	703	-104	599	V
	Conform afspraken met de Stichting Bikepark zijn incidenteel extra kosten voor Bsgw en andere incidentele uitgaven gemaakt. Momenteel wordt gewerkt aan een nieuwe exploitatie-overeenkomst tussen gemeente en Stichting Bikepark.	4	-80	-	-76	N
	De taakstelling Insourcing Sportstichting drukt in 2023 incidenteel op het saldo.	-167	231	-140	-76	N
5.3 Cultuurpresentatie- productie-participatie	Het voormalig schoolgebouw Mavo Land van Gulick is verkocht. Dit resulteert in lagere huuropbrengsten	-54			-54	N

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Programma 5 Sport, Cultuur en Recreatie Bedragen x € 1.000	Afwijkingen worden veroorzaakt door:	Baten	Lasten	Mutaties reserves	Saldo	V(oordeel)/ N(adeel)
	Bij het pand gelegen aan de Groenstraat/Herenhof 8 (voormalig Artamuse) hebben geen onderhoudswerkzaamheden plaatsgevonden. Dit pand staat al geruime tijd leeg en bij leegstaande objecten wordt het onderhoud beperkt tot enkel het noodzakelijke.	-4	127	-130	-7	N
	Het pand gelegen aan de Groenstraat/Herenhof 3 laat naast hogere exploitatiekosten met name een grote overschrijding zien met betrekking tot de energiekosten.	-3	-289	11	-281	N
	Lagere exploitatiekosten bij Algemeen beheer maatschappelijk. Hiermee worden andere tekorten opgevangen.	-	60	-	60	V
	Door het onderhoud van het Toon Hermans Theater dat gepland stond in de komende jaren slim te combineren en uit te voeren in de zomermaanden van 2023, kon de overlast voor programmering en gebruik tot een minimum beperkt blijven. De kosten van dit onderhoud zijn € 69.000 lager uitgevallen dan geraamd, hetgeen resulteert in een lagere onttrekking uit de voorziening. De stijging van de kosten werd met name veroorzaakt door niet geraamde beheerkosten inzake het Toon Hermans Theater ad € 52.000	-69	-8		-77	N
	Het restant van het beschikbare budgetten inzake de incidentele cultuursubsidies zijn in 2023 gereserveerd als verplichte cofinanciering voor de Spuk Bibliotheken voor uitgaven in 2024. De integrale cultuuruitgaven zijn per saldo € 6.000 minder dan gebudgetteerd.	115	-143	18	-10	N
	De in 2023 ontvangen middelen in de SPUK Jongerencultuur zijn slechts deels gebruikt in 2023. De restant middelen mogen conform beschikking ook in 2024 gebruikt worden en zijn gestald op de balans.	-265	264	-	-1	N
5.4 Musea	Het geen doorgang vinden van gepland onderhoud bij het Museum Het Nieuwe Domein resulteert in lagere kosten en dus een lagere onttrekking uit de reserve Vastgoed en sportaccommodaties.	15	50	-46	19	V
	De in 2023 gemaakte kosten in kader van de inventarisatie van de Beeldend Kunst Regeling zijn betaald uit de bestaande reserve. De restant middelen in de reserve zijn als verplichting voor de te maken kosten in 2024 opgenomen. De integrale cultuuruitgaven zijn per saldo € 6.000 minder dan gebudgetteerd.	-	-54	54	-	

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Programma 5 Sport, Cultuur en Recreatie Bedragen x € 1.000	Afwijkingen worden veroorzaakt door:	Baten	Lasten	Mutaties reserves	Saldo	V(oordeel)/ N(adeel)
5.5 Cultureel erfgoed	De verkoopopbrengst en de eindafrekening van de huren van het voormalig gemeentehuis Born resulteren in hogere opbrengsten. De hogere energielasten van Kasteelhof 1 zijn met name debet aan de gestegen kosten en zijn een gevolg van het in gebruik nemen van leegstaande ruimten door de Stichting OLS, een hoger verbruik door de zittende gebruikers en de tariefsverhoging als gevolg van het overgaan naar een nieuwe energieleverancier.	51	-199		-148	N
5.6 Media	Lagere exploitatiekosten bij het pand Herenhof 9 en lagere kosten onderhoud bij de voormalige Bibliotheek resulteren in een lagere onttrekking aan de reserve Vastgoed en sportaccommodaties. Bij leegstaande objecten wordt het onderhoud geminimaliseerd tot enkel het noodzakelijke.		131	-67	64	V
5.7 Openbaar groen - (openlucht) recreatie	Er heeft meer onderhoud plaatsgevonden inzake de keermuur bij het kasteelpark in Born. Daarnaast resulteert de verkoop van een perceel in Guttecoven en In Geleen (minus de boekwaarde) in een hogere opbrengst. De overdracht van de tuinhuisjes oostelijke schootsvelden vindt pas plaats in februari 2024.	66	-9	-29	28	V
	Baten zijn diverse vergoedingen van derden voor werk wijkteams.	72	10		82	V
	Subsidie van EU life project eikenprocessierups voor meerjarig onderzoek rondom de eikenprocessierups en de preventieve bestrijding daarvan.	32	-15	-17	0	
	Onttrekking uit de verplichtingen reserve Projecten (bijdrage van Zuyderland) voor de groene inpassing van de parkeerplaats.		30	-30	0	
	In de 2e rapportage is budget beschikbaar gesteld voor bestrijding van Japanse duizendknoop in de winter 2023/2024. Het deel van 2023 is gestort in de verplichtingenreserve Wijkbeheer voor uitvoering in 2024.	0	87	-79	8	V
Diversen kleine verschillen		66	61	-121	6	V
Totaal Programma 5 Sport, Cultuur en Recreatie		**-287**	**2.099**	**-1.579**	**233**	V

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

PROGRAMMA 6 SOCIAAL DOMEIN

bedragen x € 1.000	Begroting voor wijziging 2023	Begroting na wijziging 2023	Rekening 2023	Resultaat 2023
Baten	758	8.436	11.577	3.140
Lasten	-11.147	-19.778	-20.316	-537
61 SAMENKRACHT EN BURGERPARTICIPATIE - Totaal	***-10.389***	***-11.342***	***-8.739***	***2.603***
Baten	836	0	10	10
Lasten	-6.817	-10.848	-11.120	-271
62 TOEGANG EN 1eLIJNSVOORZIENINGEN - Totaal	***-5.981***	***-10.848***	***-11.110***	***-262***
Baten	40.312	45.330	45.972	642
Lasten	-53.730	-64.464	-67.041	-2.577
63 INKOMENSREGELINGEN - Totaal	***-13.418***	***-19.133***	***-21.069***	***-1.936***
Baten	534	443	381	-62
Lasten	-17.505	-17.558	-18.224	-666
64 WSW EN BESCHUT WERK - Totaal	***-16.971***	***-17.115***	***-17.843***	***-728***
Baten	2.198	3.515	5.389	1.873
Lasten	-9.161	-11.319	-12.366	-1.047
65 ARBEIDSPARTICIPATIE - Totaal	***-6.963***	***-7.804***	***-6.978***	***826***
Baten	977	977	1.141	164
Lasten	-3.410	-3.551	-4.663	-1.112
66 MAATWERKVOORZIENINGEN (WMO) - Totaal	***-2.433***	***-2.573***	***-3.522***	***-948***
Baten	0	0	0	0
Lasten	0	0	0	0
671 MAATWERKDIENSTVERLENING 18+ - Totaal	***0***	***0***	***0***	***0***
Baten	0	0	0	0
Lasten	-13.171	-12.950	-14.503	-1.553
671A HULP BIJ HET HUISHOUDEN (WMO) - Totaal	***-13.171***	***-12.950***	***-14.503***	***-1.553***
Baten	0	0	0	0
Lasten	-9.440	-8.590	-8.635	-44
671B BEGELEIDING (WMO) - Totaal	***-9.440***	***-8.590***	***-8.635***	***-44***
Baten	0	0	0	0

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

bedragen x € 1.000	Begroting voor wijziging 2023	Begroting na wijziging 2023	Rekening 2023	Resultaat 2023
Lasten	-4.844	-4.844	-4.494	350
671C DAGBESTEDING (WMO) - Totaal	***-4.844***	***-4.844***	***-4.494***	***350***
Baten	0	0	0	0
Lasten	-3	0	0	0
672 MAATWERKDIENSTVERLENING 18- - Totaal	***-3***	***0***	***0***	***0***
Baten	0	0	0	0
Lasten	-16.305	-10.773	-8.841	1.932
672A JEUGDHULP BEGELEIDING - Totaal	***-16.305***	***-10.773***	***-8.841***	***1.932***
Baten	0	0	0	0
Lasten	-13.691	-14.120	-12.162	1.958
672B JEUGDHULP BEHANDELING - Totaal	***-13.691***	***-14.120***	***-12.162***	***1.958***
Baten	0	0	0	0
Lasten	0	0	-664	-664
672C JEUGDHULP DAGBESTEDING - Totaal	***0***	***0***	***-664***	***-664***
Baten	0	0	0	0
Lasten	-1.501	-300	-188	112
672D JEUGDHULP ZONDER VERBLIJF OVERIG - Totaal	***-1.501***	***-300***	***-188***	***112***
Baten	0	0	0	0
Lasten	-1.617	-2.141	-1.826	315
673A PLEEGZORG - Totaal	***-1.617***	***-2.141***	***-1.826***	***315***
Baten	0	0	0	0
Lasten	-739	0	-1.078	-1.078
673B GEZINSGERICHT - Totaal	***-739***	***0***	***-1.078***	***-1.078***
Baten	0	0	0	0
Lasten	0	-1.100	-7.758	-6.658
673C JEUGDHULP MET VERBLIJF OVERIG - Totaal	***0***	***-1.100***	***-7.758***	***-6.658***
Baten	0	0	0	0
Lasten	-1	-1	-209	-208
674A JEUGDHULP BEHAND GGZ ZONDER VERBLIJF - Totaal	***-1***	***-1***	***-209***	***-208***
Baten	0	0	0	0
Lasten	-1.244	-5.790	-844	4.946

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

bedragen x € 1.000	Begroting voor wijziging 2023	Begroting na wijziging 2023	Rekening 2023	Resultaat 2023
674B JEUGDHULP CRISIS/LTA/GGZ-VERBLIJF - Totaal	***-1.244***	***-5.790***	***-844***	***4.946***
Baten	0	0	0	0
Lasten	0	0	112	112
674C GESLOTEN PLAATSING - Totaal	***0***	***0***	***112***	***112***
Baten	9.915	10.437	11.161	724
Lasten	-10.437	-6.486	-5.519	967
681A BESCHERMD WONEN (WMO) - Totaal	***-522***	***3.951***	***5.642***	***1.690***
Baten	2.210	2.775	2.819	44
Lasten	-3.037	-3.991	-3.289	702
681B MAATSCHAPPELIJKE- EN VROUWENOPV WMO - Totaal	***-827***	***-1.216***	***-470***	***747***
Baten	0	0	0	0
Lasten	-1.622	-2.325	-2.216	109
682A JEUGDBESCHERMING - Totaal	***-1.622***	***-2.325***	***-2.216***	***109***
Baten	0	0	0	0
Lasten	-364	-364	-420	-56
682B JEUGDRECLASSERING - Totaal	***-364***	***-364***	***-420***	***-56***
Onttrekkingen	123	3.874	2.747	-1.127
Toevoegingen	0	-1.493	-5.567	-4.074
MUTATIES RESERVES - Totaal	***123***	***2.381***	***-2.820***	***-5.201***
6 SOCIAAL DOMEIN - Totaal	**-121.924**	**-126.998**	**-130.632**	**-3.634**

Programma 6 Sociaal Domein Bedragen x € 1.000	Afwijkingen worden veroorzaakt door:	Baten	Lasten	Mutaties reserves	Saldo	V(oordeel)/ N(adeel)
61 SAMENKRACHT EN BURGERPARTICIPATIE	Op basis van een collegevoorstel ondersteuningsfonds energie voor verenigingen en stichtingen 1mio aan middelen beschikbaar gesteld in 2023 uit de samenleving-versterkende middelen. De middelen zijn echter niet geheel uitgegeven in 2023. Afrekening van de uitgekeerde compensaties moet in 2024 plaatsvinden. De restant middelen hiervoor zijn beschikbaar in een verplichtingenreserve.	-	-604	604	-	

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Programma 6 Sociaal Domein Bedragen x € 1.000	Afwijkingen worden veroorzaakt door:	Baten	Lasten	Mutaties reserves	Saldo	V(oordeel)/ N(adeel)
	Het vanaf 2022 structureel beschikbaar gestelde budget voor stimulering van preventie in het sociaal domein is niet geheel benut in verband met de ontvangen (incidentele) SPUK GALA gelden.	24	197	-	221	V
	Een gedeelte van de SPUK Gala middelen inzake Valpreventie zijn niet nodig geweest in 2023. Deze mogen we doorschuiven naar 2024.	-58	58	-	-	
	Een gedeelte van de SPUK Gala middelen inzake Versterken Sociale Basis zijn niet nodig geweest in 2023. Deze mogen we doorschuiven naar 2024.	-52	52	-	-	
	Aangezien het regioplan dat in Zuid-Limburg gezamenlijk is opgesteld pas in december 2023 is vastgesteld, is het niet gelukt de totaal begrote middelen uit de SPUK IZA te besteden. De afrekening vindt plaats via Sisa.	-4.570	4.570	-	-	
	Naast de gestegen energiekosten laten de onderhoudskosten (planmatig en niet planmatig) van het maatschappelijk vastgoed eveneens een overschrijding zien ten opzichte van het budget. Dit werd met name veroorzaakt door herstelwerkzaamheden bij het gemeenschapshuis 't Tuurhoes naar aanleiding van een brand. De hogere planmatige onderhoudskosten resulteren in een hogere onttrekking uit de reserve Vastgoed en sportaccommodaties. In 2024 zullen we nog verzekeringsgelden ontvangen ter dekking van deze kosten.	6	-369	226	-138	N
	De Omnibuzz zit voor 2023 weer op volledige capaciteit voor wat betreft het collectief vervoer. Om deze reden zit er voor 2023 geen afwijking in de kosten. Over 2022 is 319K terugbetaald vanuit de Omnibuzz zijnde het resultaat over het boekjaar 2022. Dit bedrag is ontvangen in 2023. De eigen bijdrage die cliënten betalen voor het collectief vervoer is 55K lager dan begroot. Dit komt doordat de raming nooit is bijgesteld. Het bedrag was te laag conform de gemaakte afspraken om dit te corrigeren.	-55	319	-	264	V

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Programma 6 Sociaal Domein Bedragen x € 1.000	Afwijkingen worden veroorzaakt door:	Baten	Lasten	Mutaties reserves	Saldo	V(oordeel)/ N(adeel)
	Voor opvang van ontheemden uit Oekraïne heeft het Rijk een specifieke bekostigingsregeling ingesteld. Via deze regeling worden, net zoals in 2022, diverse kosten van opvang vergoed, waaronder de kosten voor opvang, het leefgeld en de personele kosten. De baten betreffen de ontvangen middelen vanuit het Rijk. De lasten zijn de kosten die hiermee samenhangen en gerealiseerd zijn. Het restant (€ 2,9 mln.) is in de verplichtingenreserve gestort ter dekking van de kapitaallasten van de investeringen in de huisvesting Oekraïense ontheemden.	7.938	-5.006	-2.932	-	
	Voor een bedrag van € 0,4 mln. is leefgeld ter beschikking gesteld voor Oekraïense ontheemden. Dit bedrag is door het rijk gecompenseerd en heeft derhalve geen resultaateffect.	393	-393	-	-	
	Wet Inburgering. Door de asielinstroom loopt het aantal inburgeraars verder op. Dit leidt echter niet direct tot de inzet van inburgeringsvoorzieningen. Na melding door de inburgeraar vindt er namelijk eerst een brede intake plaats en wordt het Persoonlijk inburgeringsplan (PIP) opgesteld. Pas daarna worden de diverse inburgeringsvoorzieningen ingezet. De inburgeringsvoorzieningen worden gedekt door een specifieke uitkering van het Rijk. Tegenover de lagere lasten staan dus ook lagere baten.	-544	630	-	86	V
62 TOEGANG EN 1eLIJNSVOORZIENINGEN	De begrote middelen uit het budget Centra voor Jeugd en Gezin zijn incidenteel niet geheel nodig geweest. Een deel van de activiteiten zijn betaald uit de SPUK Gala middelen. Voor 2024 worden uit dit budget extra schoonmaatschappelijk werkers gesubsidieerd.	-	144	-	144	V
	De GGD heeft te weinig personeel ter beschikking om het sociaal medisch advies volledig voor de WMO uit te voeren. Desondanks zijn er wel voorschot nota's in rekening gebracht evenals de afrekening over 2022. In 2024 heeft de GGD extra personeel ingehuurd om de achterstanden weg te werken. Om deze extra kosten op te vangen is 176K budget overgeheveld van 2023. Dit bleek net teveel te zijn waardoor er 54K tekort is.	1	-54	-	-53	N

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Programma 6 Sociaal Domein Bedragen x € 1.000	Afwijkingen worden veroorzaakt door:	Baten	Lasten	Mutaties reserves	Saldo	V(oordeel)/ N(adeel)
	De regionale uitvoeringskosten en de programmalijn vormen de basis voor de raming en vanwege de inhuur van een regievoerder Xonar overschrijden beide posten de begroting, daarnaast zit er in deze post een incidentele afhandeling van de jaarrekening 2022 verwerkt waardoor er per saldo een overschrijding ontstaat. De geraamde onttrekking aan de reserve ten behoeve van het uitvoeringsplan jeugd is doorgeschoven naar 2024 wat zorgt voor lagere baten	-	-320	-219	-539	N
	In de begroting ontbreekt de raming voor de regionale zorgkosten die onder dit taakveld worden verantwoord. De oorzaak hiervan is de late invoering van het nieuwe IV3 schema waardoor de begroting niet sluit met de realisatie.	-	-69	-	-69	N
63 INKOMENSREGELINGEN	Het percentage huishoudens / kilo's dat de afgelopen jaren gebruik maakt van kwijtschelding is lager dan begroot. Op basis van de laatste prognoses van BsGW wordt in 2023 meer gebruik gemaakt van kwijtschelding en dat leidt tot meer kosten kwijtschelding. Zie ook programma 7. Dit leidt niet tot een resultaat.	-	-53	-	-53	N
	Werk met ondersteuning. Door de krapte op de arbeidsmarkt zijn mensen die zonder ondersteuning kunnen werken aan het werk. De doelgroep van Vidar en de verhouding tussen de participatiestroom en de werkstroom verandert daardoor. Meer mensen zijn eerst aangewezen op een traject gericht op Participatie voordat een stap naar werk kan worden gezet. Voor sommige inwoners is Participatie het hoogst haalbare. Meer inwoners zijn daardoor actief in trajecten gericht op participatie, zoals de aanpak voor de multi problem problematiek, vrijwilligerswerk en Vidar in de Wijk. Werken met ondersteuning van loonkostensubsidie bedoeld als laatste stap naar regulier werk zonder ondersteuning kan daardoor minder vaak worden ingezet.	-	133	-	133	V

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Programma 6 Sociaal Domein Bedragen x € 1.000	Afwijkingen worden veroorzaakt door:	Baten	Lasten	Mutaties reserves	Saldo	V(oordeel)/ N(adeel)
	Hersteloperatie Kinderopvangtoeslagaffaire. Hersteloperatie kinderopvangtoeslag. De Belastingdienst/Toeslagen compenseert gedupeerden van de kinderopvangtoeslagaffaire financieel. Maar voor wie in de problemen is geraakt, is dat niet altijd voldoende. Er kunnen problemen zijn ontstaan rondom huisvesting, schulden, inkomen, zorg en het gezin. De gemeenten bieden ouders die zich melden als mogelijk gedupeerde ondersteuning op vijf leefgebieden: financiën, wonen, zorg, gezin en werk. Het Rijk compenseert de programma en uitvoeringskosten in de vorm van een specifieke uitkering (SPUK). Deze regeling kent een looptijd tot en met 2025.	106	-15	-	91	V
	Het aantal huishoudens met een bijstandsuitkering viel ondanks een krimpende economie in 2023 lager uit dan verwacht. Dit komt onder andere door de vertraagde doorwerking van een krimpende economie op het aantal huishoudens dat dan is aangewezen op een bijstandsuitkering. In 2023 steeg het wettelijk minimumloon met meer dan 10%. De stijging van het wettelijk minimumloon was één van de maatregelen die het Kabinet om de nadelige effecten van de energie- en inflatiecrisis op de koopkracht van huishoudens te verzachten. De uitkering is gekoppeld aan het wettelijk minimumloon, waardoor bijstandslasten per huishouden toenamen, zij het minder sterk dan verwacht.	127	896	-	1.023	V
	De omvang van het bedrag dat teruggevorderd is, valt hoger uit dan beoogd. Dit komt met name doordat het niet nakomen van de inlichtingenplicht in een aantal situaties tot een bovengemiddelde hoge terugvordering heeft geleid. Daarentegen valt de toevoeging aan de voorziening dubieuze debiteuren hoger uit dan begroot. Jaarlijks wordt het debiteurensaldo gewaardeerd naar de mate van inbaarheid. De mate van inbaarheid wordt bepaald door de aanwezigheid van een lopende aflossingsverplichting in combinatie met de resterende levensverwachting van elke debiteur. Mede door toepassing van het beleid rondom het afzien van terugvordering, is een hogere toevoeging aan de voorziening dubieuze debiteuren nodig dan verwacht.	170	-216	-	-46	N

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Programma 6 Sociaal Domein Bedragen x € 1.000	Afwijkingen worden veroorzaakt door:	Baten	Lasten	Mutaties reserves	Saldo	V(oordeel)/ N(adeel)
	Voor de Sociaal Medische Advisering (SMA) maakt Vidar gebruik van de GGD. De inzet van het aantal uren dat van de GGD afgenomen werd, was minder dan vooraf werd ingeschat. Dit komt mede door het lagere aantal huishoudens dat in 2023 aanspraak maakte op een bijstandsuitkering.	-	114	-	114	V
	Door de verhoogde asielinstroom vallen de kosten voor de bijzondere bijstandsverlening hoger uit. De hogere asielinstroom in Nederland heeft tot gevolg dat er meer statushouders gehuisvest worden. De noodzakelijke kosten voor het inrichten van de woningen waar de statushouders gehuisvest worden, zijn gedekt door de bijzondere bijstandsverlening. Het aantal huishoudens dat via een aanvraag in aanmerking kan komen voor een energietoeslag valt hoger uit dan aanvankelijk verwacht. De aanvraagperiode loopt door tot 1 juni 2024. Om die reden worden de nog niet bestede middelen overgeheveld naar 2024. Er werd minder gebruik gemaakt van de Tijdelijke tegemoetkoming in de energielasten dan verwacht. Door de genomen kabinetsmaatregelen in 2023, waaronder het verhogen van het minimumloon met daaraan gekoppeld de uitkeringen, maar ook het verhogen van de diverse toeslagen, het Tijdelijk Noodfonds Energie en de verstrekking van de energietoeslag heeft een positief effect gehad op de koopkracht van met name de huishoudens met een laag inkomen.	4	-3.410	-1.957	-5.363	N
	Ondanks de gestegen energiekosten, het koopkrachtverlies en het toenemend aantal huishoudens met betaalproblemen, zien we geen toename in hulpvragen en vroegsignalering. De inspanningen per hulpvrager zijn wel intensiever, waardoor de kosten voor schuldhulpverlening hoger uitvallen dan verwacht.	7	-212	-	-205	N
	Door natuurlijk verloop maken minder inwoners gebruik gemaakt van de tegemoetkoming zorgkosten.	1	54	-	55	V

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Programma 6 Sociaal Domein Bedragen x € 1.000	Afwijkingen worden veroorzaakt door:	Baten	Lasten	Mutaties reserves	Saldo	V(oordeel)/ N(adeel)
	Om meer inwoners met een langdurig laag inkomen te kunnen bereiken, zijn medio 2023 de eisen rondom de individuele inkomenstoeslag (IIT) verruimd. De inkomensgrens is verhoogd en de referteperiode (hoe lang heeft iemand al een laag inkomen) is verlaagd van vijf naar drie jaar. De eerste effecten van deze verruiming zijn waarneembaar. Ten opzichte van 2022 zijn de uitgaven met € 136.000 gestegen. Ten opzichte van verwachtingen voor 2023 is er nog ruimte voor groei in 2024, het eerste volledige jaar waarvoor de verruiming geldt.	-	118	-	118	V
	Voor de Sociaal Medische Advisering (SMA) maakt Vidar gebruik van de GGD. De inzet van het aantal uren dat van de GGD afgenomen werd, was minder dan vooraf werd ingeschat. Dit komt mede door het lagere aantal huishoudens dat in 2023 aanspraak maakte op een bijstandsuitkering.	-	66	-	66	V
	Onder andere door de energie- en inflatiecrisis maken steeds meer huishoudens met kinderen gebruik van de mogelijkheid schoolkosten vergoed te krijgen of van Stichting Leergeld en Jeugdfonds Sport en Cultuur voor activiteiten op het terrein van sport en cultuur. Door de Coronacrisis en de hiermee gepaard gaande lockdowns liep het gebruik van beide fondsen juist nog terug en zijn de verstrekte subsidies lager vastgesteld.	106	-55	-	51	V
64 WSW EN BESCHUT WERK	Exploitatieresultaat Werkbedrijf. De exploitatiebijdrage van de gemeenten Beek en Stein aan het Werkbedrijf is door die gemeenten betaald via de programmaverantwoording.	-62	-233	-	-295	N
	In 2023 is het technisch en functioneel ruimtelijk programma van eisen opgesteld. Daarnaast zijn er diverse onderzoeken uitgevoerd. Ook zijn extra kosten gemaakt voor het beheer van de te slopen panden, met name voor de beveiliging van het gebouw Mijnweg 1.	-	-149	-	-149	N

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Programma 6 Sociaal Domein Bedragen x € 1.000	Afwijkingen worden veroorzaakt door:	Baten	Lasten	Mutaties reserves	Saldo	V(oordeel)/ N(adeel)
	Nieuw beschut. Het aantal mensen dat werkzaam is op een beschutte werkplek loopt gestaag op. Werken op een beschutte werkplek vindt plaats met ondersteuning van een loonkostensubsidie. Het bedrag aan verleende loonkostensubsidies valt daardoor hoger uit. Het begeleiden van mensen op een beschutte plek is intensief. Met oplopende aantallen vallen dan ook de begeleidingskosten hoger uit.	-	-297	-	-297	N
65 ARBEIDSPARTICIPATIE	Hogere huuropbrengsten als gevolg van nieuwe berekening. De begroting is hier in 2024 op aangepast. De onderhoudswerkzaamheden waren onderdeel van het project aan de gemeenschapsaccommodatie Odasingel 90.	42	25	-54	14	V
	Het surplus van de project- integratie- en implementatiebegroting Vidar (PII) past in de lijn van de Programmabegroting 2024 (pagina 102 en 103) en de doelgerichte inzet van de PII in de zes programmalijnen. De mensgerichte en doelgerichte aanpak van Vidar is namelijk vertaald naar een zestal samenhangende programmalijnen die voortkomen uit de opdrachten die Vidar heeft. De programmalijnen zijn een vervolg op het ondernemingsplan van 2019 en te beschouwen als een voortzetting van de project-, integratie-implementatiebegroting voor 2023 en de jaren daarna.	-33	113	-123	-43	N
	Multi problem / sociale activering / Vidar in de Wijk. Door de krapte op de arbeidsmarkt zijn mensen die zonder ondersteuning kunnen werken aan het werk. De doelgroep van Vidar en de verhouding tussen de participatiestroom en de werkstroom verandert daardoor. Meer mensen zijn eerst aangewezen op een traject gericht op Participatie voordat een stap naar werk kan worden gezet. Voor sommige inwoners is Participatie het hoogst haalbare. Meer inwoners zijn daardoor actief in trajecten gericht op participatie, zoals de aanpak voor de multi problem problematiek, vrijwilligerswerk en Vidar in de Wijk.	27	117	-	144	V

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Programma 6 Sociaal Domein Bedragen x € 1.000	Afwijkingen worden veroorzaakt door:	Baten	Lasten	Mutaties reserves	Saldo	V(oordeel)/ N(adeel)
	Diagnose Er zijn meer middelen ingezet in de diagnose van de inwoner, zodat de ondersteuning gerichter is en succesvol is in het naar vermogen mee kunnen doen. Iedereen moet op zijn of haar manier naar vermogen mee kunnen doen in de samenleving. Voor een passende plek, bijvoorbeeld een reguliere baan al dan niet met ondersteuning van een loonkostensubsidie, een participatieplaats of vrijwilligerswerk, is een juiste diagnose wel van belang.	52	-	-	52	V
	Praktijkdiagnose Vidar heeft in 2023 extra geïnvesteerd in het kennismakingsproces voor mensen waarvan verwacht wordt dat ze op termijn een plek in het arbeidsproces kunnen krijgen. Het ontdekken en ontwikkelen van talent en het ombuigen hiervan naar kansen op de arbeidsmarkt zijn hierbij van essentieel belang.	1	-55	-	-54	N
	Bedrijfsvoering Door de integratie met Vidar BV zijn efficiencyvoordelen aan het ontstaan in de bedrijfsvoering.	1.265	-1.144	-	121	V
	Breed offensief en Crisisdienstverlening. De incidentele middelen voor het "breed offensief" zijn niet ten volle besteed. Het zijn landelijke middelen waarmee het kabinet maatregelen stimuleert om meer mensen met een beperking aan een baan te helpen en aan het te werk houden. Het maakt onderdeel uit van de reguliere taken. De besluitvorming over deze middelen vond medio 2023 plaats. Door het moment waarop de besluitvoering plaatsvond, was in de tweede helft van 2023 de uitvoeringskracht niet direct op volle sterkte. Om die reden konden de beschikbare middelen in 2023 niet ten volle worden benut. De Arbeidsmarktregio Zuid (AMR Zuid) heeft in het kader van de Crisisdienstverlening (CDV) eenmalig een specifieke bijdrage verleend voor trajecten die gericht zijn op het begeleiden van jongeren met als doel dat binnen een jaar een passende plek te vinden naar school, werk of een leerwerkplek.	235	101	-	336	V
	Uitvoeringskosten Centrumregeling Vidar. Bij de afrekening van de uitvoeringskosten van de	87	-18	-	69	V

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Programma 6 Sociaal Domein Bedragen x € 1.000	Afwijkingen worden veroorzaakt door:	Baten	Lasten	Mutaties reserves	Saldo	V(oordeel)/ N(adeel)
	Centrumregeling Vidar, valt het aandeel van gemeenten Beek en Stein hierin door onder andere de sterk oplopende aantallen inburgeraars hoger, en energieregelingen hoger uit dan vooraf was ingeschat.					
	Door aanvullende inzet van een werkgeversadviseur specifiek gericht op jongeren, vallen de kosten met ruim € 80.000 hoger uit. De werkgeversadviseur begeleidt jongeren naar passend werk, een passende werkervaringsplek of inzet op leer-/werkprojecten specifiek voor jongeren. Ter dekking van de hiermee gemoeide kosten heeft de Arbeidsmarktregio Zuid (AMR Zuid) in 2023 middelen beschikbaar gesteld.	73	-81	-	-8	N
66 MAATWERKVOORZIENINGEN (WMO)	Sinds juli 2023 ontvangen wij ook de eigen bijdrage voor cliënten beschermd wonen. De extra inkomsten die hiermee gepaard gaan, bedragen 62K over 2023. Daarnaast hebben wij nog 16K ontvangen vanuit het CAK over oude jaren. Het restant zit in de ontwikkeling dat mensen steeds langer thuis blijven wonen en hierdoor meer zorg nodig hebben. Dit in de vorm van meer huishoudelijke ondersteuning, hulpmiddelen en woningaanpassingen. Hierdoor krijgen wij meer inkomsten in de vorm van een eigen bijdrage. Voor 2023 is dit 88K.	166	-	-	166	V
	Cliënten blijven steeds langer thuiswonen. De woningen van cliënten zijn echter vaak niet passend voor de zorgvraag die zij hebben. Dit leidt ertoe dat er veel woningaanpassingen nodig zijn om de woning geschikt te maken. Tevens is er een krapte op de woningmarkt waardoor er nauwelijks geschikte woningen te vinden zijn. Dit leidt ertoe dat er ook meer woonunits geplaatst moeten worden. Deze ontwikkelingen hebben ertoe geleid dat er over 2023 voor 893K meer is uitgegeven dan begroot.	-	-893	-	-893	N
	Doordat mensen langer blijven thuiswonen zijn er meer hulpmiddelen nodig om de zelfredzaamheid te bevorderen. Tijdens corona zagen we een terugval in de verstrekte hulpmiddelen. Na corona is dit bijgetrokken en zien we een toename. Om deze reden zijn in 2023 fors meer scootmobielen verstrekt. De impact hiervan op het resultaat is 322K nadelig.	-	-322	-	-322	N

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Programma 6 Sociaal Domein Bedragen x € 1.000	Afwijkingen worden veroorzaakt door:	Baten	Lasten	Mutaties reserves	Saldo	V(oordeel)/ N(adeel)
	De kosten voor rolstoelen waren in 2022 incidenteel lager dan verwacht. Om deze reden is het budget voor 2023 niet bijgesteld. We zien een forse toename in elektrische rolstoelen voor binnen en buiten, handbewogen rolstoelen actief/semi permanent en universele losse elektrische hulpaandrijving. Gezien de ontwikkelingen dat mensen steeds langer blijven thuiswonen, zal deze trend zich naar verwachting blijven doorzetten. Desondanks is er in 2023 een voordelig resultaat van 149K.	-	149	-	149	V
671A HULP BIJ HET HUISHOUDEN (WMO)	Bij huishoudelijke ondersteuning heeft in 2023 een pilot herstelgerichte zorg plaatsgevonden. Robot stofzuigers zijn ingezet om te ondersteunen in de hulp. Tevens is ergotherapie ingezet om de zelfredzaamheid te vergroten. De kosten van deze pilot waren 50K. In 2023 zijn 3 CAO stijgingen geweest die een forse stijging in de tarieven hebben veroorzaakt. Door de grote hoeveelheid cliënten die gebruikt maken van ondersteuning heeft dit een forse impact gehad op het resultaat. Daarnaast is het aantal cliënten toegenomen evenals de verzilvering. Dit heeft er allemaal toe geleid dat er een tekort is van 1,6 mln.	-	-1.560	50	-1.510	N
671B BEGELEIDING (WMO)	In 2022 zijn de nieuwe producten begeleiding behoud en begeleiding ontwikkel in gebruik genomen. De budgetten zijn evenredig verdeeld over beide producten bij de ingebruikname van de nieuwe IV3 verdeling in 2023. We zien echter dat we een tekort hebben bij begeleiding ontwikkel van 1 mln en bij begeleiding behoud van een voordeel hebben van 1 mln.	-	1.043	-	1.043	V
		-	-1.002	-	-1.002	N
	Het betreft hier maatwerk voor tijdelijk verblijf. De afgelopen jaren was de omvang zeer gering. Om deze reden is dit ook niet begroot. In 2023 was de omvang echter hoger dan normaal waardoor het resultaat 59K nadelig is. Dit komt door een toename van schrijdende situaties waar gezinnen geen onderdak hadden en die tijdelijk elders zijn ondergebracht. Hierbij denkende aan vakantieparken en hotels.	-	-59	-	-59	N

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Programma 6 Sociaal Domein Bedragen x € 1.000	Afwijkingen worden veroorzaakt door:	Baten	Lasten	Mutaties reserves	Saldo	V(oordeel)/ N(adeel)
671C DAGBESTEDING (WMO)	De verzilvering bij dagbesteding behoud blijft forst achter waardoor er een voordeel is van 568K. De lage verzilvering komt door personeelstekorten bij aanbieders Daarnaast zeggen cliënten in deze groep snel een afspraak af omdat er geen financiële gevolgen voor de cliënten zijn. Voor de aanbieders zijn deze gevolgen er wel doordat no-shows niet gedeclareerd mogen worden.	-	568	-	568	V
	Doordat de verzilvering lager is en mensen minder gebruik maken van dagbesteding zijn de vervoerskosten van en naar dagbesteding ook lager. Het gaat hier om een voordeel van 69K.	-	69	-	69	V
	De kosten voor de PGB zijn toegenomen. 150K heeft betrekking op de afrekening over 2022. Het restant van 137K heeft betrekking op een toename van gebruik in PGB. Bij de nieuwe aanbesteding zijn het aantal beschikbare aanbieders afgenomen. Omdat cliënten toch bij de oude aanbieders wilde blijven hebben zij gekozen voor PGB.	-	-287	-	-287	N
672A JEUGDHULP BEGELEIDING	Het grootste verschil op dit taakveld wordt veroorzaakt door de verschuiving tussen de iv3 categorieën waardoor de realisatie niet aansluit bij de begroting, dit levert een verschil op van 1.770K. Daarnaast is hier de afhandeling van de jaarrekening 2022 verantwoord wat een verschil van 787K verklaard.	-	1.916	-	1.916	V
672B JEUGDHULP BEHANDELING	Het overschot op dit taakveld wordt veroorzaakt door de regionale zorgkosten, de toename van de tarieven en het gebruik van het product behandeling zorgt samen met een verzwaring van de zorgvraag voor toenemende lasten. Daarnaast is een deel van dit product in een integraal tarief GIKJ verwerkt en daar is bij het opstellen van de begroting geen rekening mee gehouden omdat de implementatie van het nieuwe contract pas medio 2022 heeft plaatsgevonden en de effecten ten tijde van de begroting niet in te schatten waren.	-	1.958	-	1.958	V
672C JEUGDHULP DAGBESTEDING	De overschrijding op dit taakveld wordt volledig verklaard door een administratieve wijziging die een splitsing van de producten over verschillende taakvelden heeft opgeleverd. Deze kosten werden voorheen verantwoord op taakveld 672A.	-	-664	-	-664	N

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Programma 6 Sociaal Domein Bedragen x € 1.000	Afwijkingen worden veroorzaakt door:	Baten	Lasten	Mutaties reserves	Saldo	V(oordeel)/ N(adeel)
672D JEUGDHULP ZONDER VERBLIJF OVERIG	Het gebruik van PGB voor het zelfstandig inkopen van jeugdzorg neemt af zodat er ten opzichte van de begroting een voordelig resultaat ontstaat.	-	97	-	97	V
673A PLEEGZORG	Het gebruik van het product pleegzorg neemt licht af wat een voordelig saldo in de jaarrekening veroorzaakt. We zien een inzet van zwaardere verblijfsvormen.	-	315	-	315	V
673B GEZINSGERICHT	Het aantal beschikbare plekken in gezinshuizen neemt toe waardoor er meer gebruik kan worden gemaakt van deze alternatieve vorm van verblijf. De toename van gezinshuizen sluit aan bij de inhoudelijke wens om de verblijfsgroepen af te bouwen en dit zorgt dus voor een verschuiving van pleegzorg naar gezinshuizen en een toename in het volume	-	-1.078	-	-1.078	N
673C JEUGDHULP MET VERBLIJF OVERIG	Het nieuwe contract GIKJ omvat de keuze voor een integraal tarief én een forse toename van het tarief. Het overschot bij het taakveld behandeling én de administratieve wijziging die in de begroting niet goed verwerkt is zorgt voor een overschrijding op dit taakveld. We zien daarnaast een toename van het gebruik en een verzwaring van de zorgvraag waardoor extra maatwerk noodzakelijk is.	-	-6.658	-	-6.658	N
674A JEUGDHULP BEHAND GGZ ZONDER VERBLIJF	Het nadeel op dit taakveld wordt verklaard door een splitsing in producten n.a.v. de wijziging van de iv3 codes die in de begroting niet is opgenomen.	-	-208	-	-208	N
674B JEUGDHULP CRISIS/LTA/GGZ-VERBLIJF	Het voordeel op dit taakveld wordt veroorzaakt doordat de begroting niet is aangepast naar aanleiding van de definitieve wijziging van de iv3 codering. Het overschot hier is ter compensatie van het tekort op taakveld 673C	-	4.946	-	4.946	V
674C GESLOTEN PLAATSING	Het voordeel betreft de afhandeling van de jaarrekening 2022	-	112	-	112	V
681A BESCHERMD WONEN (WMO)	De ontvlechting van beschermd wonen is nog niet afgerond. Maastricht is de centrum gemeente en ontvangt vanuit het rijk de middelen. Wij krijgen een aandeel hierin op basis van de woonplaats van de cliënten. Doordat het woonplaatsbeginsel is uitgesteld blijft de verdeling van de middelen voorlopig gehandhaafd. Hierdoor hebben we in 2023 724K meer inkomsten gehad dan verwacht. Deze extra middelen willen we inzetten voor innovatie in de zorg. De lasten bij beschermd wonen zijn fors lager dan verwacht. Een deel hiervan is al structureel afgeraamd. Het restant wordt	724	967	-	1.690	V

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Programma 6 Sociaal Domein Bedragen x € 1.000	Afwijkingen worden veroorzaakt door:	Baten	Lasten	Mutaties reserves	Saldo	V(oordeel)/ N(adeel)
	ingezet voor Safehouses waar nu nog onbekend is wat dit doet in de lasten. De impact op het resultaat hiervan is 967K voordelig.					
681B MAATSCHAPPELIJKE- EN VROUWENOPV WMO	De via Maastricht ontvangen rijksuitkering voor maatschappelijke opvang zijn niet geheel besteed in 2023 en zijn in kader van de doorontwikkeling van de Maatschappelijke Opvang, de financiering hiervan en voor de afrekening van de middelen uit Maastricht in de bestaande verplichtingenreserve opgenomen voor uitgave in 2024 en 2025.	3	381	-384	-	N
681B MAATSCHAPPELIJKE- EN VROUWENOPV WMO	De begrote middelen uit de SPUK Skaeve Huse zijn niet volledig besteed in 2023 in verband met vertraging in het traject. De afrekening vind plaats via Sisa.	42	259	-300	-	V
681B MAATSCHAPPELIJKE- EN VROUWENOPV WMO	De eigen gemeentelijke middelen voor maatschappelijke opvang zijn niet geheel besteed in 2023 en zijn in kader van de doorontwikkeling van de Maatschappelijke Opvang en de financiering hiervan in de bestaande verplichtingenreserve opgenomen voor uitgave in 2024 en 2025.	-	50	-50	-	V
682A JEUGDBESCHERMING	Een lichte toename van het aantal jeugdbeschermingsmaatregelen zorgt voor een nadelig effect in de jaarrekening	-	109	-	109	V
682B JEUGDRECLASSERING	Een lichte toename van het aantal jeugdreclasseringsmaatregelen zorgt voor een nadelig effect in de jaarrekening	-	-56	-	-56	N
Diverse kleine verschillen		310	-74	-63	173	V
Totaal Programma 6 Sociaal Domein		**6.535**	**-4.968**	**-5.201**	**-3.634**	**N**

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

PROGRAMMA 7 VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU

bedragen x € 1.000	Begroting voor wijziging 2023	Begroting na wijziging 2023	Rekening 2023	Resultaat 2023
Baten	50	468	520	52
Lasten	-5.411	-4.943	-5.189	-246
71 VOLKSGEZONDHEID - Totaal	***-5.361***	***-4.475***	***-4.669***	***-194***
Baten	11.043	11.351	11.747	396
Lasten	-7.701	-7.849	-8.253	-404
72 RIOLERING - Totaal	***3.343***	***3.502***	***3.494***	***-8***
Baten	16.764	16.479	16.524	44
Lasten	-12.078	-12.076	-12.301	-225
73 AFVAL - Totaal	***4.686***	***4.403***	***4.222***	***-181***
Baten	0	4.347	3.332	-1.016
Lasten	-2.033	-6.129	-6.056	74
74 MILIEUBEHEER - Totaal	***-2.033***	***-1.782***	***-2.724***	***-942***
Baten	485	485	456	-29
Lasten	-319	-437	-420	17
75 BEGRAAFPLAATSEN EN CREMATORIA - Totaal	***166***	***49***	***37***	***-12***
Onttrekkingen	0	0	1.337	1.337
Toevoegingen	0	-200	-305	-105
MUTATIES RESERVES - Totaal	***0***	***-200***	***1.032***	***1.232***
7 VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU - Totaal	**802**	**1.497**	**1.392**	**-105**

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Programma 7 Volksgezondheid en Milieu Bedragen x € 1.000	Afwijkingen worden veroorzaakt door:	Baten	Lasten	Mutaties reserves	Saldo	V(oordeel)/ N(adeel)
7.1 Volksgezondheid	De factuur van de GGD betreffende de gemaakte kosten van zorg aan Oekraïense vluchtelingen is betaald vanuit het budget Jeugdgezondheidszorg. De dekking hiervoor is in de decembercirculaire 2023 gecommuniceerd maar is niet administratief verwerkt kunnen worden.	-	-82	-	-82	N
	De kosten voor enkele projecten in kader van Gezond in de Stad zijn betaald uit de bestaande reserve. Uit de restant reserve wordt de verplichting voor de 3-jarige citydeal in 2024 en 2025 nog geboekt.	-	-98	99	1	V
7.2 Riolering	Per saldo is in 2023 uit de voorziening riolering €155.000 onttrokken, zijnde het exploitatieresultaat water. Zie ook programma 2 verkeer en vervoer. Dit leidt niet tot resultaat.	367	-346	-	21	V
	Stimuleringsregeling afkoppelen hemelwater. Van de incidenteel beschikbaar gestelde middelen 2018 (€355.000) conform B&W besluit 2114182 en het verlenging B&W besluit 2839939 is nog beschikbaar in de verplichtingenreserve IPOR € 185.000 in 2022. Na onttrekking 2022 €26.000 en 2023 €29.000 is nog €130.000 beschikbaar.	29	-58	29	-	
7.3 Afval	Per saldo is in 2023 in de voorziening afvalverwijdering €628.000 gestort, zijnde het exploitatieresultaat afval. Zie ook programma 2 verkeer en vervoer en programma 6 inkomensregelingen. Dit leidt niet tot resultaat.	44	-226		-182	N

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Programma 7 Volksgezondheid en Milieu Bedragen x € 1.000	Afwijkingen worden veroorzaakt door:	Baten	Lasten	Mutaties reserves	Saldo	V(oordeel)/ N(adeel)
7.4 Milieubeheer	De proeftuin aardgasvrije wijk beperkt zich voor nu tot maatregelen om woningen voor te bereiden om van het gas af te gaan. In 2023 is hiervoor een subsidie verstrekt aan de woningcorporatie voor de betreffende verduurzamingsmaatregelen. De dekking komt uit de rijkssubsidie Proeftuin aardgasvrije wijk Limbrichterveld Noord.	14	-674	660	-	
	Bij de jaarrekening 2022 is een nog te betalen post opgenomen als achtervang voor de eventuele afrekening jaarrekening 2022 RUDZL in 2023 voor de kosten van inflatie en energie. Deze is achteraf gezien niet nodig geweest. Voorstel is om deze achtervang nu te storten in een verplichtingenreserve en over te hevelen naar 2024 t.b.v. de RUDZL m.b.t. de afhandeling van een aantal complexe dossiers waarbij de RUDZL een adviserende rol heeft op het gebied van specialistisch toezicht (o.a. geur- en geluidhinder), vergunningverlening en (mogelijk) de daarmee samenhangende juridische afwikkeling van deze dossiers.		105	-105	-	
	uitvoering rijkssubsidieregeling aanpak energiearmoede	-369	369	-	-	
	uitvoering rijkssubsidieregeling CDOKE - bestemmingsvoorstel middelen beschikbaar houden voor warmtetransitie zoals WZL en wijkuitvoeringsplannen.	-1.004	1.162	-	158	V
	uitvoering van overige duurzaamheidsprojecten	44	-65	40	19	V
	Het aandelenvermogen msw wordt bijgesteld gelijke het eigen vermogen van de deelneming MSW eind 2022. De mutatie wordt gedekt door de hiervoor aanwezige reserve risicoachtervang HGN.	277	-786	500	-9	N

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Programma 7 Volksgezondheid en Milieu Bedragen x € 1.000	Afwijkingen worden veroorzaakt door:	Baten	Lasten	Mutaties reserves	Saldo	V(oordeel)/ N(adeel)
	Voor de ontwikkeling van WZL is een samenwerkingsovereenkomst aangegaan in 2023 met 10 Limburgse gemeenten, de provincie en Enexis/Enpuls. Sittard-Geleen beheert namens de regio ZL de partnerbijdragen van de samenwerkingsovereenkomst WZL. De uitgaven van 2023 worden gedekt uit de ontvangen regiobijdrage.	23	-23	-	-	
Diversen kleine verschillen		22	-63	10	-31	N
Totaal Programma 7 Volksgezondheid en Milieu		**-553**	**-785**	**1.233**	**-105**	**N**

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

PROGRAMMA 8 VOLKSHUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENING EN STEDELIJKE VERNIEUWING

bedragen x € 1.000	Begroting voor wijziging 2023	Begroting na wijziging 2023	Rekening 2023	Resultaat 2023
Baten	0	20	102	83
Lasten	-1.923	-2.566	-2.241	324
81 RUIMTE EN LEEFOMGEVING - Totaal	***-1.923***	***-2.546***	***-2.139***	***407***
Baten	11	11	14	3
Lasten	-701	-440	-289	151
82 GRONDEXPLOITATIE (NIET BEDRIJFTERR) - Totaal	***-690***	***-429***	***-275***	***154***
Baten	2.187	8.935	5.774	-3.161
Lasten	-5.520	-15.523	-11.714	3.809
83 WONEN EN BOUWEN - Totaal	***-3.333***	***-6.589***	***-5.940***	***648***
Onttrekkingen	600	4.005	3.390	-615
Toevoegingen	-1	-343	-98	245
MUTATIES RESERVES - Totaal	***599***	***3.662***	***3.292***	***-370***
8 VOLKSHUISV., RUIMT.ORDENING EN STED.VERNIEUWING - Totaal	**-5.348**	**-5.902**	**-5.062**	**840**

Programma 8 Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing Bedragen x € 1.000	**Afwijkingen worden veroorzaakt door:**	**Baten**	**Lasten**	**Mutaties reserves**	**Saldo**	**V(oordeel)/ N(adeel)**
8.1 Ruimte en leefomgeving	Uitgangspunt is dat de invoering van de omgevingswet de gemeenten geen extra geld mag kosten. Als tegemoetkoming stelt het rijk via het gemeentefonds jaarlijks aanvullende middelen beschikbaar. Daarnaast is er een jaarlijks aflopend budget opgenomen in de reguliere begroting. Voor zover dit jaarbudget niet toereikend is, wordt aangevuld vanuit de reserve Omgevingswet.	83	163	-244	2	V
	Projecten in kader van NOVI-POVI	-	162	-162	-	
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijfsterr.)	Lagere exploitatiekosten bij met name MLK terrein, Einighausen en grondexploitatie algemeen	2	119	-	121	V

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Programma 8 Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing Bedragen x € 1.000	Afwijkingen worden veroorzaakt door:	Baten	Lasten	Mutaties reserves	Saldo	V(oordeel)/ N(adeel)
	Het pand aan de Engelenkampstraat, gelegen binnen het herontwikkelingsgebied Agnetenpark, is verkocht. Hierdoor zijn uren gemaakt die niet waren begroot. Daarnaast is een bedrag van 31.000 uit de algemene reserve grondexploitatie onttrokken om de verliesvoorziening voor het Frans Klooster aan te vullen.	910	-941	31	-	
8.3 Wonen en bouwen	In het 4e kwartaal zijn nog diverse grote projecten vergund. Vooruitlopend op de grote onzekerheid door invoering van de Omgevingswet per 1 januari 2024 zijn diverse grote projecten in aanvraag gegaan en vergund op basis van de oude regeling WABO in 2023.	665	-	-	665	V
	In 2023 werd een behoefte onderzoek gestart, samen met een inspectie van de bergingen op de standplaatsen. De kosten zijn gedekt uit de bestemmingsreserve Herstructurering woonwagencentrum Obbichterweg.	-	-54	54	-	
	Betreft de capaciteit en de ontwikkelkosten van de ontwikkelprojecten. In 2023 is het beschikbaar gestelde werkbudget toereikend om de totale kosten te kunnen dragen doordat de vacatures pas later zijn ingevuld dan verwacht.	-854	482	342	-30	N
	Herhuisvesting Oekraïne Dit betreffen de kapitaallasten voor de herhuisvesting van Oekraïense ontheemden. In de tussentijdse rapportages is dit bedrag, per abuis, ten gunste van het resultaat geboekt.	-61	-94	94	-61	N
	De ontvangen middelen voor de gebiedsontwikkeling stationsomgeving in 2022 zijn in 2023 opgenomen in een voorziening stationsomgeving o.a. omdat de maximale periode van herinzet 10 jaar kan duren.	242	-242	-	-	

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Programma 8 Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing Bedragen x € 1.000	Afwijkingen worden veroorzaakt door:	Baten	Lasten	Mutaties reserves	Saldo	V(oordeel)/ N(adeel)
	In 2023 is als gevolg van het intrekken van het eerdere bouwplan, het subsidie voor sociale woningbouw ingetrokken. Voordeel 150.000 euro. Verder is in 2023 62.000 euro ontvangen aan woningbouwcompensatie, welke wordt gestort in de voorziening voor de gemeentelijke transformatie wonen. Voor de invoering van de wet goed verhuurderschap heeft het rijk middelen beschikbaar gesteld. Voor de verdere invulling van het meldpunt wordt 93.000 overgeheveld naar 2024.	62	219	-76	205	V
	In 2022-2023 zijn impulsgelden beschikbaar gesteld voor een versnelling in beleidsopstelling woonwagens en huisvesting arbeidsmigranten op te stellen.	-	-101	89	-12	N
	uitvoeringskosten programma bureau Geleen-zuid, niet ingezette middelen schuiven door voor de uitvoering van het programma in 2024.	-	90	-98	-8	N
	Het plaatsen van het landmark "Haantje van Buchten “is niet gerealiseerd in 2023, waardoor er geen onttrekking heeft plaatsgevonden uit de OLS-reserve. De realisatie hiervan schuift door naar 2024.	-	25	-25	-	
	Sittard-Geleen beheert namens de regio WM de uitvoering van de uitkering bevolkingsdaling (krimpgelden).	25	-1	-24	-	
	De voorbereidingen voor het verduurzamen van woningen in Geleen Zuid/Kluis zijn in 2023 getroffen. De uitvoering van de verduurzamingsmaatregelen zal de komende jaren plaatsvinden. De niet ingezette middelen schuiven door voor de uitvoering in 2024 e.v.	-4.151	4.495	-351	-7	N

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Programma 8 Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing Bedragen x € 1.000	Afwijkingen worden veroorzaakt door:	Baten	Lasten	Mutaties reserves	Saldo	V(oordeel)/ N(adeel)
	IM-ICT Geo De opgenomen verplichting bij de jaarrekening 2022 van Het Gegevenshuis als achtervang voor eventuele kosten van inflatie is achter af niet nodig geweest. Deze valt nu vrij t.g.v. de Algemene Middelen	-	25	-	25	V
Diversen kleine verschillen		2	-62	-	-60	N
Totaal Programma 8 Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing		**-3.075**	**4.285**	**-370**	**840**	**V**

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

3.8 RECHTMATIGHEIDSVERANTWOORDING

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 13 december 2023 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 3% (maximaal 3) van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves (€ 476.802.841) en is daarmee vastgesteld op € 14.304.085. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV van november 2023.

Bevinding

Het college is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

De geconstateerde afwijkingen betreffen:

<u>Voorwaardencriterium</u>

- Casus aanbesteding Dynamics4Business
  - Bedrag: € 375.000: € 215.000 in 2022 vervolgens jaarlijks € 25.000 tot en met 2026.
  - Afwijking: aanbesteding heeft enkelvoudig onderhands plaatsgevonden. Dit had een Europese aanbesteding moeten zijn.

Op basis het voorwaardencriterium zijn geen andere afwijkingen geconstateerd.

<u>Misbruik & oneigenlijk gebruik criterium</u>

- Misbruik & Oneigenlijk gebruik bijstandsuitkering
  - Bedrag: € 533.553 euro (bruto)
  - Afwijking: belanghebbenden hebben een bijstandsuitkering ontvangen waar de belanghebbenden (achteraf gezien) geen recht op had.

Op basis het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium zijn geen andere afwijkingen geconstateerd.

<u>SiSa-regelingen</u>

Op basis van de controle op de SiSa-regelingen zijn er geen afwijkingen geconstateerd.

<u>Begrotingscriterium</u>

Het totaal aan geconstateerde afwijkingen voor het begrotingscriterium bedraagt € 15.984.662 (3,35% van totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves). De totale afwijkingen is verdeeld in afwijkende baten van € 7.010.470 (1,47% van totale baten inclusief toevoegingen aan reserves) en afwijkende lasten van € 8.974.192 (1,88% van totale lasten inclusief dotaties aan reserves).

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

In de jaarrekening 2022 was het totaal aan afwijkingen € 23,914 miljoen. De afwijkende baten waren € 16,908 miljoen en de afwijkende lasten waren € 7,006 miljoen.
Deze afwijkingen bestaan uit de som van onderschrijdingen en overschrijdingen. Hierdoor is deze som niet gelijk aan het jaarrekeningresultaat. Deze afwijkingen hebben ook geen effect op het budgetrecht van de gemeenteraad. Verdere toelichting over de begrotingsafwijkingen staat in de paragraaf bedrijfsvoering.

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de raad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het college ook beschreven welke actie hij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

4. BIJLAGEN

4.1 COLLEGEVERKLARING ENSIA (2023)

Het gemeentebestuur is verplicht zich te verantwoorden richting gemeenteraad en rijksoverheid over informatiebeveiliging. Deze verantwoording is gebaseerd op de normen die gelden voor de Nederlandse overheid, de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO).

Het betreft de stelsels Basisregistratie Personen (BRP) en Reisdocumenten, Digitale persoonsidentificatie (DigiD), Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG), Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT), Basisregistratie Ondergrond (BRO) en de Structuur uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen (SUWI).

Om in één keer verantwoording af te leggen over de informatieveiligheid voor al deze stelsels is de Eenduidige Normatiek Single IT Audit (ENSIA) ontwikkeld. De ENSIA sluit eveneens aan op de planning en control-cyclus van de gemeente.

Schematisch zit dit er als volgt uit:

ENSIA	Verantwoording over informatiebeveiliging aan gemeenteraad		Verantwoording aan toezichthouders
Zelfevaluatie	• Informatiebeveiliging binnen gemeente volgens Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). • Domeinspecifieke vragenlijsten voor diverse stelsels. • Zelfevaluatie afronden en vastleggen in ENSIA.	1 JUL 2023	Vragenlijsten: • RvIG: Informatiebeveiliging BRP & Reisdocumenten en Suwinet (BIO). • BKWI: Informatiebeveiliging Suwinet (BIO). • Logius: Informatiebeveiliging DigiD. • DGBRW: Datakwaliteit en -integriteit BAG, BGT en BRO.
Opstellen	• Genereren en opstellen verantwoordingsrapportages. • Audit door gecertificeerde RE-auditor over collegeverklaring Suwinet en DigiD. • Opstellen rapportage ENSIA t.b.v. de gemeenteraad.	31 DEC 2023	Producten: • Collegeverklaring over Suwinet en DigiD. • Rapportage BAG, BGT en BRO door college van B&W. • Uittreksels BRP en Reisdocumenten. • Rapportage ENSIA voor de gemeenteraad.
Verantwoorden	• Vaststellen en ondertekenen verantwoordingsrapportages door College van B&W. • Uploaden en aanleveren verantwoordingsrapportages via ENSIA (Uittreksels BRP en Reisdocumenten verwerken in de rapportages uit de Kwaliteitsmonitor en daar uploaden).	30 APR 2024	Resultaten: • De toezichthouders BKWI, Logius en DGBRW krijgen via ENSIA de verantwoordingsrapportages aangeleverd. • RvIG krijgt de informatie uit de Uittreksels BRP en Reisdocumenten via de Kwaliteitsmonitor aangeleverd.
Versturen	• Opstellen paragraaf verantwoording informatiebeveiliging voor de paragraaf Bedrijfsvoering in het jaarverslag. • Gemeenteraad neemt kennis van rapportage ENSIA. • College van B&W stelt jaarverslag vast. • Gemeenteraad keurt jaarverslag goed. • Het college van B&W stuurt het gemeentelijk jaarverslag aan de provincie.	15 JUL 2024	• De toezichthouders krijgen de antwoorden op de vragenlijsten digitaal aangeleverd. • De vastgestelde jaarstukken zijn aan de provincie toegestuurd.

Ter illustratie is er ook een filmpje: Filmpje: Zo werkt Ensia (duur ± 11 minuten)

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Ter informatie van de raad ligt de ENSIA rapportage na de geheimoplegging door het College ter inzage bij de Griffie totdat de Jaarstukken zijn vastgesteld.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

4.2 PORTEFEUILLEVERDELING

Portefeuillehouder	**Portefeuille**
Burgemeester Hans Verheijen	Openbare orde en Veiligheid Handhaving Samenwerking in de (Eu)regio Externe betrekkingen
Wethouder Leon Geilen	Stedelijke ontwikkeling Omgevingsbeleid Mobiliteit Leefomgeving
Wethouder Judith Bühler	Middelen Participatie Bestaanszekerheid
Wethouder Yvonne Salvino-Meijer	Economie Arbeidsmarkt Onderwijs Communicatie Dienstverlening
Wethouder Andries Houtakkers	Stadsmarketing Sport Cultuur Evenementen
Wethouder Ivo Tillie	Duurzaamheid, Klimaat Landschapsontwikkeling Jongeren Gezondheid

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

4.3 BEGRIPPENLIJST

Actuele begroting	:	Is de begroting met alle begrotingswijzigingen die de Raad heeft vastgesteld.
Bij- en aframen	:	Bijramen is het budget in begroting verhogen, aframen is het begrote budget verlagen.
BUIG	:	*Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorziening aan Gemeenten*. Gemeenten ontvangen van het Rijk een gebundelde uitkering (BUIG) om de uitkeringen te bekostigen van de Participatiewet, IOAW, IOAZ en Bbz 2004 (levensonderhoud startende ondernemers) en voor de inzet van loonkostensubsidie.
Coalition of the Willing	:	In ESEO 2.0 is een (intern) opleidingsprogramma ontwikkeld met aandacht voor het ontwikkelen van de competenties, gedrag en cultuur van de toekomst. En waarin samenhang en continuïteit wordt geborgd. Door een buddy-systeem vanuit de diverse opleidingen, motiveren en ondersteunen deelnemers elkaar.
Dekkingsgraad	:	Uit de dekkingsgraad blijkt of de gemeente voldoende geld heeft om toekomstige risico's op te vangen. De dekkingsgraad is de verhouding tussen het vermogen dat de gemeente nodig heeft om risico's op te vangen en het vermogen (reserves en voorzieningen) dat de gemeente heeft om risico's en tekorten te dekken. De dekkingsgraad moet meerjarig hoger zijn dan 100%. Is de dekking minder dan 100% dan is de algemene reserve te laag om risico's en tekorten op te kunnen vangen.
Economische Samenwerking Zuid-Limburg (ESZL)	:	Is het samenwerkingsverband van overheden en vertegenwoordigers van onderwijsinstellingen en het bedrijfsleven. Inhoudelijk zijn er drie meerjarige programma's vastgesteld: Onderwijs & Arbeidsmarkt, MKB & Innovatie en Economie & Vestigingsklimaat. De coördinatie van onderwijs en arbeidsmarkt ligt bij Heerlen, Sittard-Geleen coördineert economie en vestigingsklimaat en Maastricht het MKB. Binnen die gemeenten zijn de portefeuillehouders verantwoordelijk en de kar wordt getrokken door de programmamanagers. Daarmee blijven de werkzaamheden van het bureau van ESZL beperkt tot coördinatie en communicatie.
Eerste begroting	:	Is de begroting die in november voorafgaand jaar is vastgesteld. De eerste (primaire) programmabegroting 2023 is door de raad vastgesteld op 3 november 2022.
Externe veiligheid	:	Gaat over de risico's voor mens en milieu bij gebruik, opslag en vervoer van gevaarlijke stoffen. Ook de risico's die luchthavens geven vallen onder externe veiligheid.
Frictiekosten	:	Bij het aangaan van een samenwerking (zoals een herindeling, gemeenschappelijke regeling) ontstaan frictiekosten. Deze kosten worden veroorzaakt door het uitplaatsen van taken en formatie/medewerkers naar de nieuwe organisatie.
High Impact Crimes (HIC)	:	Is een verzamelnaam voor ingrijpende delicten die vaak grote gevolgen hebben voor het veiligheidsgevoel van mensen. Niet alleen van slachtoffers, maar ook van omgeving en maatschappij.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Leges	:	zijn prijzen die Nederlandse gemeenten rekenen voor het verlenen van diensten. Hieronder vallen bijvoorbeeld omgevingsvergunningen, uittreksels uit bevolkings- geboorte- of huwelijksregister, paspoorten en rijbewijzen. Elke gemeente bepaalt zijn eigen tarieven. Overigens voor bepaalde diensten heeft het rijk maximum bedragen vastgesteld.
Mediation	:	is een professionele vorm van bemiddeling bij conflicten of geschillen
MIRT Goederenvervoercorridor	:	De rijksoverheid werkt samen met decentrale overheden aan ruimtelijke projecten en programma's voor elke regio in Nederland. Het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT) richt zich op financiële investeringen in deze programma's en projecten. Een veilige en optimaal goederenvervoer is een van de doelstellingen van het MIRT.
Nascheiding	:	Bij nascheiding wordt restafval in een fabriek door een machine gescheiden.
Programmabegroting	:	De gemeenteraad maakt elk jaar een begroting. In deze begroting staat wat de gemeente in de stad wil bereiken en hoeveel geld we daaraan kunnen en mogen uitgegeven.
Programmabureau Trendbreuk	:	De gemeenten, provincie en GGD Zuid-Limburg hebben een programmabureau Trendbreuk opgericht met het doel een trendbreuk te realiseren bij de gezondheidsachterstanden in Zuid-Limburg.
Regiesysteem Sociaal Domein	:	Via het regiesysteem Sociaal domein worden gegevens gewisseld met burgers, gemeentelijke organisaties, ketenpartners en landelijke voorzieningen. De ketenpartners en de gemeentelijke organisaties werken met eigen IT-systemen om hun dagelijkse werkzaamheden te ondersteunen. Zonder regiesysteem is het niet mogelijk om burgerinformatie te registreren en te delen. Het doel van een regiesysteem is een effectiever samenwerking bij de hulpvraag van onze inwoners.
Regionale prestatieafspraken met woningbouwcorporaties en huurdersorganisaties.	:	De gemeenten, huurdersorganisaties en corporaties die werkzaam zijn in de Westelijke Mijnstreek hebben met elkaar regionale prestatieafspraken gemaakt voor het jaar 2019. Hierin zijn de afspraken neergelegd die gemeente-overstijgend zijn.
Regionale uitvoeringsdienst (RUD)	:	De RUD verleent vergunningen, handhaaft en voert adviestaken uit voor de provincie Limburg en alle 18 Zuid-Limburgse gemeenten. De RUD Zuid-Limburg is één van de 29 regionale uitvoeringsdiensten in Nederland De uitvoeringsdiensten zijn opgericht om versnippering te voorkomen, krachten te bundelen en regels en wetten consequent toe te passen. De RUD werkt aan een schoon milieu, natuurbehoud en een veilige leefomgeving.
RMC	:	Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC) voortijdig schoolverlaten. Doel van de RMC-functie is voorwaarden scheppen voor jongeren (tot 23 jaar) om de voor hen hoogst haalbare en meest passende onderwijs- en/of arbeidsmarktpositie te bereiken. Gemeenten voeren de RMC-functie regionaal uit. Dit is wettelijk vastgelegd. In Nederland zijn gemeenten verdeeld over 39 RMC-regio's. Sittard-Geleen heeft de coördinatie over de subregio Westelijk Mijnstreek.
Service Grensoverschrijdende Arbeidsbemiddeling (SGA)	:	De gemeenten Maastricht en Sittard-Geleen, het UWV, werkgeversservicepunt Podium24 en de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling (VDAB) hebben gezamenlijk de Service Grensoverschrijdende Arbeidsbemiddeling (SGA) opgericht. Werkgevers en werkzoekenden in Nederlands en Belgisch Limburg worden actief geholpen met het vinden van personeel en werk aan de andere kant van de grens.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024

Stichting Streetwise	:	Is een onafhankelijke, maar door de gemeenten gesubsidieerde organisatie en fungeert als bruggenbouwer tussen overheid, marktpartijen en burgers. Streetwise begeleidt startende en ervaren ondernemers kosteloos in alle fases van concept(aanpassing) naar vestigingslocaties in winkelgebieden.
Treasury-strategie	:	In de programmabegroting 2018 is een budget beschikbaar gesteld voor de knelpunten rondom het vastgoed Vixia en de financiering. Deze maatregelen vallen onder de Treasury-strategie Vastgoed.
Triple-helix samenwerking	:	Het Triple Helix model is gebaseerd op de samenwerking van drie partijen: 1. Overheid (wetgevende controle) 2. Onderwijs (‘productie’ van nieuwe kennis) 3. Ondernemers (genereren van economische groei en voorspoed)
Veiligheidscontour	:	Een veiligheidscontour maakt duidelijk binnen welk gebied risicovolle bedrijven gebouwd mogen worden. Dit is geregeld in het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi). In het bestemmingsplan moet wel zijn vastgelegd dat alleen functioneel gebonden inrichtingen zich binnen de contour mogen vestigen.
Wet Bibob	:	Bibob staat voor ‘bevordering integriteitbeoordelingen door het openbaar bestuur’. Deze wet geeft bestuursorganen – waaronder de burgemeester - een instrument om (georganiseerde) criminaliteit te voorkomen en te bestrijden. Met als voornaamste doel voorkomen dat de overheid ongewild criminaliteit faciliteert, bijvoorbeeld bij het witwassen van geld.
Wet Damocles	:	Artikel 13b Opiumwet, ook wel aangehaald als de Wet Damocles, biedt de burgemeester de mogelijkheid bestuursdwang toe te passen. Hierdoor kan hij woningen of voor publiek toegankelijke inrichtingen sluiten als daar sprake is van drugshandel.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 juni 2024